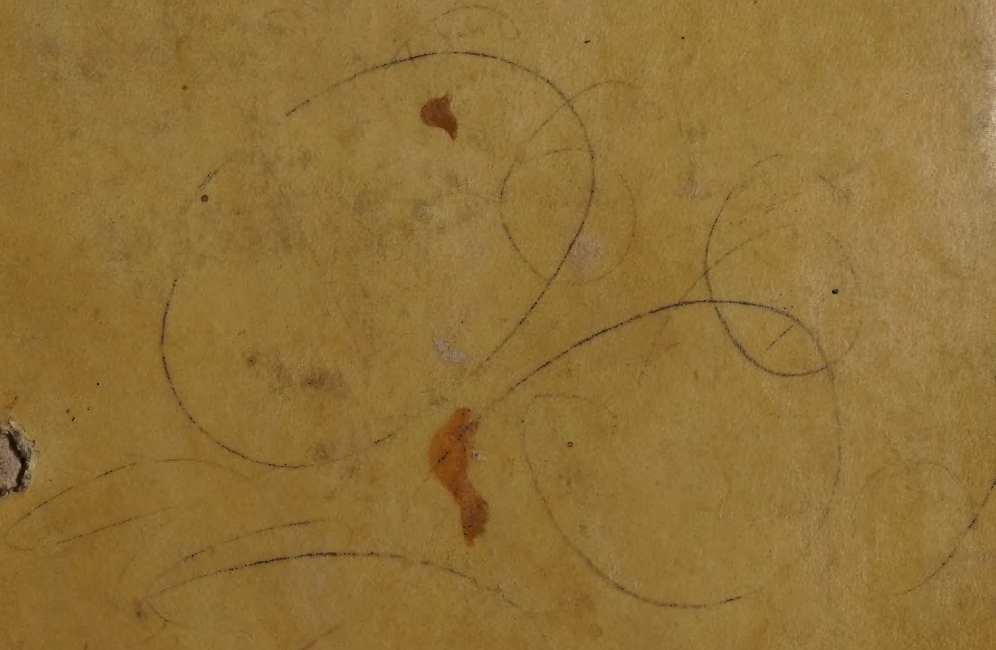

vol. 2.

prezzo Fr. 8. vol. 2 -

LEXICON MEDICUM CASTELLI

BARTHOLOMÆI CASTELLI LEXICON MEDICUM GRÆCO-LATINUM,

PRIMUM QUATUOR EDITIONIBUS

A JACOBO PANCRATIO BRUNONE

LOCUPLETATUM.

DEINDE AB ALIIS PLURIMIS

NOVIS ACCESSIONIBUS AUCTUM.

EDITIO PRIMA NEAPOLITANA EMENDATISSIMA JUXTA EXEMPLAR PATAVINUM

Plurimis recentissimorum Auctorum vocabulis ornatum.

TOMUS PRIMUS.

NEAPOLI, MDCCLXI.

EX TYPOGRAPHIA VALENTINI AZZOLINI, EXPENSIS STEPHANI MANFREDI.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

LEXICON MEDICUM.

A.

A α. inter literas omnium primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatori nostro, omnibus Christianis perspectum est & esse debet: Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 137. Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque litera exponitur mystice: illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ; hæc de vitæ fine, a Gerh. Dorneo *in Philosophia Chymica Theatr. Chym. Vol.* 1. *p.* 469. *A.* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias *Quæst. Medico-Legal. lib.I. Tit.*2. *quæst.*10. *n.*16. quemadmodum & Græcum α particulam στερητικὴν, h.e. privativam, vel negativam esse ex Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt. * Præterea nota hæc alphabetica magni usus est in medicina. ā enim cum linea supra hanc notam ducta accipitur pro *Ana* quod interdum brevitatis causa ita scribitur ā ā, & significat partes æquales ingredientium medicamenta. Hanc præpositionem *ana* Græci eodem sensu accipiebant, quo nostri auctores. Hippocrates enim de *morb.mulier.* postquam de pessario ad conceptionem juvandam apto, deque singulis pessarium ingredientibus verba fecit, addit, ἀνὰ ὀβολὸν ἑκάστου, h.e. singulorum drachmam. Hoc sensu Dioscorides quoque non semel usurpat, ut in his propositionibus, ἀνὰ οὐγκίαν μίαν, ἀνὰ δραχμὰς ιβ'. Plura in hanc rem afferri possent, sed ex allatis abunde constat; apud antiquos notam hanc æqualitatis signum fuisse. In quodam celebri Dictionario Gallico legitur, *Ana* esse plantam medicinalem: at hæc definitio a vero aliena est.

* *A. A. A.* Chymici ita scribunt *Amalgama* (V. *Amalgama*.

Aabam, vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus *in Lexic. Chymic.*

* *Abactus*, Chambers ait, antiquos medicos hac voce usos fuisse, ut significarent abortum illum, quem ars, vel remediorum vis adjuvat: nam naturalem abortum appellari *Aborsum*. Ego tamen neminem medicorum inveni, qui hanc vocem eo sensu acciperet, præter unum latinitatis pene corruptæ, qui abortum vocavit *Abactum ventrem*: hinc, opinor, Chambers errandi occasio fuit.

* *Abada*. Animal quatrupes, ferocissimum, quod in Africa reperitur. Caput habet crinibus ornatum, & quod equinum figura refert, licet magnitudine non exæquet. Cauda bovinæ similis, sed brevior. Cornua duo gerit: alterum in summitate capitis, alterum in fronte, quod hujus regionis naturales Philosophi adversus venena remedium esse crediderunt. V. Vallisner. T. 3. p. 367.

Abaisir, i. e. *Spodium*. Muller *in Lex. M.*

Abalienatus, idem quod *corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recensione Joh. Rhodii *compos. vel n.* 227. Dicitur & de sensuum internorum & externorum corruptione, *n.* 180. Quemadmodum & *alienari* simpliciter sumitur pro *corrumpi*, apud Cels. *l.* 5. *cap.* 26. *l.* 7. *c.* 16. *l.* 8. *c.* 10. Scribon. *n.* 20. Vid. Rhodii *Lexicon Scribonianum*.

Abaptiston, ἀβάπτιστον, scil. *Trepanum* (usitatius, quam *Abaptista*, subintelligendo *Terebella*): Vide infra *Terebella*.

* *Abaremotemo*. Arbor Basiliæ montibus innascens, cujus radices colorem rubrum exhibent, cortex ad cinerem accedit. Hæc amara gustu percipitur, ex qua decoctum ad sordida ulcera detergenda paratur. Cortex quoque in pulverem redactus eidem usui inservit. Dict. Trev.

Abarnahas, terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum, denotans *Lunam plenam Magnesia*, vel ipsam *Magnesiam* & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum ruffum*; in Seniori Zadith filii Hamulis Chymia, *Theatr. Chym. Vol. V. p.* 205. *seq.* & 449.

Abartamen, id est, *Plumbum*. Ruland. *in Lex.*

Abarticulatio, ἀπάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διάρθρωσις, id est, ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. συνάρθρωσις dictæ, qua indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum, obscurum, ali-

quando nullum motum præ se fert, ex Gal. *com.* 2. *in Hipp. de artic. t.* 8. Jungatur Foes. *in Oecon. Hippocr. p.* 69.

Abas, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphatum, testimonio P. Sorbait *Medic. Pract. Tract. 6. c.* 14. *in princip. p.* 757. quamvis autoritatem omiserit.

* *Abavi Abavo* seu Abavon. Arbor procera in Æthiopia nascens, quæ fructum gignit cucurbitæ similem.

Abbreviatio, Gr. βράχυνσις, vel βραχυσμὸς, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoque constat. Hujusmodi *abbreviationes* in Scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remediorum. Dicitur & *Abbreviatura*. Legatur de his Joh. Theod. Schenck. *de præscrib. medic. formul. p. m.* 84. Alias *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyrice de *processu* quodam breviori, v. g. *Philosophia Adrop* a Guidone a Monte *in Descriptione illius Theatr. Chym. Vol. VI. pag.* 557. 558. Jung. Libav. *in Apoc. Hermet. part. poster. T. II. oper. p.* 348.

* *Abditæ Causæ*. *Abditæ causæ* sunt, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat. Quarum cognitionem Medico perquam necessariam esse Dogmatici Medici contendunt. Eum enim recte curaturum, ajunt, quem prima origo causæ non fefellerit: Hinc ex eo maxime podagram difficile tolli, quod ignoramus, unde sanitas, & ex qua causa, eo morbo adveniente, hæc amittitur. Cels. in præfat.

Abditus, pro *inditus*, vel *absconditus* accipitur apud Scribon. Larg. *n.* 132. *abditum* vesica, pro vesicæ inclusum. Celsus *Medicin. l.* 1. *in præfat. p. m.* 4. *abditas* vocat caussas minus evidentes & morbos continentes, in quibus requiritur, ex quibus nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat, quarum tamen notitiam nec semper possibilem, nec etiam necessariam esse e Th. Sydenham demonstravit Theod. Janson ab Almeloveen *in Invent. Novantiq. p.* 99. 100.

Abdomen, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *imus venter*. Græce γαστὴρ, præsertim Aristoteli *l.* 1. *Hist. an. c.* 13. vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriis, interius septo transverso, inferius autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie ἐπιγάστριον, *Epigastrium*, nominant, cujus latera sub costis spuriis & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur; in partem mediam, quæ est *regio umbilicalis*, τὰ περὶ τὸν ὀμφαλὸν, Hipp. 2. *aph.* 35. cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam seu *Hypogastrium*, ὑπογάστριον, Hippocr. ἦτρον d. l. cujus latera *Inguina*, Græce βουβῶνες, vocantur; Ejus vero pars pilosa, ἡ ὑπὲρ καὶ αἰδοῖα τριχῶσις, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhinus *in Teatr. Anat. lib.* 1. *c.* 1. sed absque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii *Lib.* 2. *hist. nat. c.* 37. & *lib.* 8. *c.* 51. ubi vocab. hoc scrophis & suibus adjudicavit. Consentit Spigel. *l.* 1. *de H. C. F. c.* 3. Verum nihilominus defendi posse autoritate Celsi *l.* 4. *c.* 1. *fin.* recte judicavit Joh. Ant. van der Linden, *Medic. Physiolog. l.* 2. *c.* 4. *art.* 1. §. 1. *p.* 38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixius disserentem legere, si libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus & propriis membrorum ad stabulum nutritionis & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro hypogastrio & sumine, nolumus præfracte impugnare.

Abductio, ἄπαγμα vel ἀπόκλασμα, idem, quod *Abruptio*, est *fracturæ species*, quæ prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus καυληδὸν *caulatim facta fracturæ* nuncupantur, teste Gal. *com.* 3. *in Hipp. de iis, quæ in medic. fiunt t.* 31. Jungatur Foes. *Oec. pag.* 67. *Abducere* etiam pro *bibere* sumtum legitur apud Scribon. *n.* 122. notante Rhodio *in Lex. Scribon.* Alias Musculi *Abductores* vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore vel parte vicina membrum vel partem semovent, v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores* vel *Adducentes*, qui admovent. * Item apud Cœlium Aurel. significat motum corporis vehementem, & violenter factum ut eorum, qui onera ingentia tollunt, vel inter laborandum vehementer exercentur. Id inter præcipuas dolorum Ischiatic. & psoatic. causas auctor recenset. *morb.* chron. lib. 5. cap. 1.

Abebæos, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hippocr. *de signis* 2. *aph.* 37. adde Dieterich. *Iatrei Hippocr. n.* 1.

* *Abelmosch*. Nomen granorum cujusdam plantæ Ægyptiæ ambram gryseam redolentis. His Arabes potionem ex Caffè paratam suaviorem, ac delicatiorem reddunt. Ita Blancardus. Alcæa Ægyptia villosa Casparis B. vel Ægyptia moschata Parkerison; vel Belmuschus Ægyptia Casp. B. vel Mosch-Arabum Veslingii est planta, cujus grana vocantur *Abelmosch*. V. Raj.

Abesamum, est *Lutum Rotæ*. Ruland. & Guilielm. Iohnson *in Lex. Chym.*

* *Abessi*, vel *Rebis*. Excrementa, seu id, quod

ex alimentis post chyli confectionem supereft. *Abestus*, idem, quod *Asbestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Ruland. *d. loc.* Dicitur & *Albesten*, *ibid.*

Abesum, id est, *Calx viva*. Rul. & Iohnf. *in Lex. Chym.*

Abevacuatio, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenosis*.

Abicum, id quod *Coopertorium*. Rul. & Iohnf. *d. l.*

Abit, vel *Aboit*, id est, *Cerussa*. Rul.

Ablactatio, ἀπογαλακτισμὸς, vocatur, cum foetus à lacte materno depellitur, legitur apud Hippocr. *de dentitione*, *ed. Lind. II.* 11. vid. Foef. p. 72.

* *Ablastos*, ἄβλαστος, ἀβλαστὸς, non germinans sine germine, non pullulans, infoecundus. Theophr.

Ablatio, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hippocratis, quando *in lib. de flatib. III.* 13. definivit per additionem & *ablationem*; additionem eorum, quæ deficiunt; *ablationem* eorum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus, 1. *aph.* 19. de sanguinis e venis remotione, 7. *aph.* 53. *Coac. t.* 360. Jungatur Foef. *d. l. p.* 110. Dieter. *Jatrei n.* 133. Altera est Galeni *l. de morbor. temp. c.* 6. ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dieterm.* Tertia est Chymica, denotatque *abstractionem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In siccis, quæ lenius adhærent, detersio fieri poteft per pedem leporinum, vel similia: quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adftricto panno, vel scopis, iisque fetaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Iohnfon. *in Lex.* Est & significatio ἀφαιρέσεως peculiaris apud Hippocr. *de dec. orn. V.* 22. & *rapinam* notat; sed est extra pomeria artis Medicæ.

Abluentia vocantur medicamenta, quæ & *Abstergentia*, ῥύπτοντα καὶ ἀποπλύνοντα dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis funt medela, Galen. *l.* 2. *de Simp. fac. c.* 12. Hæc *adftringentibus* opponuntur, *d. l. d. t. c.* 37. *Abstergentia* vel *Detergentia* duum alias funt generum: Alia detergunt fordes, quæ faltem funt in fuperficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur; alia, quæ etiam fordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur. Fallop. *de Med. purg. fimpl. c.* 10. Tom. I. *Oper. p.* 58.

Ablutio, ἀπόπλυσις, κατάκλυσμὸς, alia est *externa*, quæ fit in balneis, five totius corporis, five certorum faltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres, magnam copiam feri lactis propinare foliti funt, cujus meminit Gal. *de fal. diæt. t.* 18. alia est *Chymica*, quæ est exaltatio crebris infusionibus res immundas *abluens* & ad puritatem reducens. Estque vel *Imbibitio*, vel *Cohobatio*. Rul. & Iohnf. *in Lex.* In negotio tranfmutationis metallorum quæ & qualis dicatur *Ablutio*, legatur *in Operibus Mineralibus* Joh. Isaaci *c.* 26. *Th. Chym. Vol. III. p.* 435. quamvis adeo obfcure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter *in Rosario abbreviato*, *ibid. p.* 654. *Abluere* est inhumare, destillare & calcinare. Jungatur & Das. vid Lagnæi *Harmonia Chymica Vol. IV. p.* 749. *feqq.* & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio* *Latonis* ænigmatica, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philofophorum refolutum, feu reductum, qui & Azoth dicitur & Aqua permanens. Libav. *Synt. Arcan. Chym. l.* 7. *c.* 8.

Abneleten, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. *in Lex. Chym.*

Aboit, vide *Abit*, i. e. *Cerussa*. Dicitur & *Alkarat*. V. Idem.

Abolitio pulsus, ἀσφυξία, vide *Asphyxia Pulsus*.

* *Abolus*, ἄβολος qui nondum emisit dentes ætatis indices.

Abollam fignificat veftimenti genus, quod Æschylum inveniffe fcribit Theodor. Janffon ab Almeloveen *in Rer. inventar. Onomastico p.* 1.

Abomasum, Barth. *Abomasus*, ἤνυστρον, vide *Enystron*.

Abominatio, ἀποσιτία, idem fignificat, quod *Fastidium ciborum*, & differt ab Inappetentia: illud vocabulum ufurpavit P. M. de Caldera *Tom. II. Oper. p.* 105. D. Jung. Joh. Anglicus *Ros. Angl. p. m.* 328.

Abortus, *Aborsus*, indifcriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. *in Latr. n.* 202. *Aborsum* dicens foetus corruptelam, quæ fit in primis menfibus: *Abortum* vero, quæ prope tempus. Cafp. Barthius *Adverf. l.* 38. *c.* 15. vix Latinum effe vocabulum *Aborsus* judicat. Et cui bono hæc. λεπτολογία? Græce dicitur, ἀμβλωσις, ἐκτρωσμὸς, φθορά, ἀποφθορά, διαφθορά, ἔκβολη, ἐξάμβλωσις. Eft vero nihil aliud, quam foetus imperfecti vel immaturi exclufio a caufis internis vel externis violentis inducta. Plerafque *abortus* cauffas enumeravit Galen. *c.* 2. *in l.* 3. *Epidem. t.* 8. Medicamenta *abortum* promoventia Grecis dicuntur ἀμβλωτικὰ, φθόρια, ἐκβόλια, ἀποφθόρια: An licitum fit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem cafum, aut vitæ periculum, proli-xe ventilavit Cafp. Reies *Camp. Elyf. quæft.* 51.

Jungatur & Dieterich. *d. l.*

Abrabax, vox Magica, quæ & *Abraxas*, dies anni literis numeralibus comprehendens. Libav. *in Exam. Philos. novæ Crollianæ Tom. IV. Oper. p. 55.*

Abracadabra est vox cabballistica, & magica, quam Serenus loco amuleti commendavit in curanda febre semitertiana, *in sua Medicina metrica c. 52.* modum vero utendi ulterius declaravit Robert. Keuchenius, *in not. ad h. l. pag. 275. seq.* Plura etiam de hac voce legantur apud eundem *in proleg. p. 59.* Verum apage has aniles & diabolicas τερθρείας. Nobis Christianis abominanda hæc characterologica sunto. Satius enim est, mori- te crudelissima mori, quam per execranda & vetita remedia sanitatem acquirere. Igitur chartam & characteres subnecti collo, quicquid inscribatur, cum Chrysostomo & Augustino statuimus, meram esse idololatriam, si ignorantes fecerint; sortilegium vero, si istud illi concesserint, qui noverunt interdictum, nec eo minus fidem superstitionibus adhibent; libet ejusdem cordatam ἐπίκρισιν lectu notatuque dignissimam *p. 65.* traditam annectere.

* *Abracalau*, vox occulta ratione, seu verius imaginaria virtute agens, cui eadem vis tribuitur, ac voci *Abracadabra*. V. Buxtorf. Hæc amuletorum genera tamquam superstitiosa a D. Chrysost. & August. damnantur. Selden, ubi de *Diis Syriis* verba facit, ait memoratas voces esse nomina Dei cujusdam, apud Syrios: hinc magi hoc nomine fortasse putant se antiquum hoc numen invocare.

* *Abraham*; De quo Sacra Historia. Summus hic vir medicinæ peritus fuisse dicitur, eamque Ægyptios docuisse cum apud eos commoratus est. Tota hæc opinio eo niti videtur, quod Magi Persæ Abrahamum cum Zoroastre confundunt, qui ipsorum religionis, & philosophiæ auctor fuit. V. Diction. Jam.

Abrasaxas, *Basilidis* esse dicitur character, qui circulo inscriptus muscas abigit, si credere fas est: unde fortassis Serenus suum *Abracadabra* deduxit. Libav. *defens. Syntagm. contra Scheunem. I. c. 2. in Tom. III. Oper. p. 4.*

Abrasio, ξυσματώδης διάθεσις, est superficiaria quædam partium membranearum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit Galen. *c. 3. de nat. vict. in ac. t. 33.*

Abrasum, ἀπόσυρμα, vide *Aposyrma*.

Abric, id est, *Sulphur*; Dicitur & *Kibit*, *Kibut*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

* *Abrotanoides*, Coralli species, aut plantæ lapideæ, ita dictæ, quod *abrotano* fœm. similis sit. Hanc scopulis in fundo mari innasci Clusius putat.

* *Abrotanum*, ἀβρότονον, planta notissima, cujus descriptionem a Botanicis pete. Satis sit hic monere, Miller. decem & octo abrotani species recensere.

* *Abrotonites*, ἀβροτονίτης, Vinum ex abrotano confectum, cujus conficiendi modum tradit Dioscorides l. 5. c. 62. Hoc cum diuretica sit virtute præditum, juvat imbecilles stomacho, arquatos, & nausea laborantes.

* *Abromos*, graviter olens, fœtidus: Nam βρωμεῖσθαι de leonibus, hircis, atque id genus aliis animalibus graviter olentibus dicitur; & α hic auget; item non virosus, nec tetri odoris, atque sic α, privat. Hinc cum Dioscorides ait mare abromum fieri ἄβρωμον γίνεσθαι intelligit virus deponere, & salsuginem, ut interpr. Bud.

* *Abrotoninus*, ἀβροτόνινος, & ἀβροτονίτης, ex abrotono confectus; ut abrotoninum oleum, aut unguentum, & abrotoninum vinum. Dioscor. ab abrotono herba seu planta perpetuo viventi; & sic nominata, quod aspectu sit mollis, & tenera. V. Matiol.

* *Abruptio*, vide *Abductio*.

Abscendentia, sive *quæ abscesserunt*, τὰ ἀφεστῶτα vocat Hippoc. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel congrua: cum præter naturam affectum est, unionem vel contactum non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annuis & chronicis abscendere dixit *6. aphor. 45.* Huc pertinet etiam Expansa, de quibus suo loco Gal. *c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.*

Abscessio, ἀπόστασις, inter alias significationes hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente & collecta. Quo pertinent *aphorismi 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65.* Alias vocabulum *Abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eund. Hippocr. & Galenum, quatenus denotat transitum unius febris in aliam, *l. 1. Epid. s. 2. t. 21.* vel omnis generis evacuationes, morbis acutis supervenientes, *l. 6. Epid. s. 3. t. 39. & l. 1. Ep. s. 2. t. 8.* ubi Galen. *in Comm.* cum additione appellat ἀπόστασιν κατ' ἔκρουν, *abscessionem cum effluxu*. Plura vid. apud Dietetich. *Iatr. n. 93.* quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *Abscessionis* plane inusitatam & Hippocratis menti adversam significationem attribuerit, *c. 4. de R. V. I. A. t. 68.*

quasi

quasi perfectam crisin *apostasis*, *metastasis* vero imperfectam *d.* textu notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. *ibidem* demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobiliorem, ceu imperfectam crisin. 3. per metastasin sive transmutationem in morbum lentum sive chronicum, minus tamen periculosum, qui succeffive, caussa peccante per loca convenientia educta, solvitur.

Abscessus, ἀπόστημα, præter illas significationes, quas cum Abscessionis vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta vel ob caloris vitalis debilitatem degenerat aut in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana inclusa, vel speciem pultis, ut in *Atheromate*: vel mellis, ut in *Meliceride*: vel sevi, ut in *Steatomate*, præ se fert. Hinc diffinctio inter *Abscessus sine & cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Hier. Fabr. ab Aquapend. *de Operat. Chirurg. p. m.* 142. *Edit. Patavin.* * Hippocrates nomine *abscessus* non modo intelligit tumores, & quæ vulgo dicuntur *apostemata*, sed quaslibet evacuationes, quæ, ut ipse ait, per effluxiones fiunt. Vid. 2. Epid. Sect. 1. Intelligit quoque humorum collectiones non suppurantes, ut varices, & gravitates lumborum. Ibidem. Ex Galen. Com. 2. in 1. Epid. 21. intelligit quoque cum alius morbus transit in alium.

* *Abscissio*, ἀποκοπή. Vox hæc varias obtinuit apud medicos significationes: ut plurimum autem adhibetur ad significandam partis alicujus corporis vitiatæ, corruptæ, emortuæ, & nullius usus amputationem acuto ferro administratam. Porro folæ partes corporis molles proprie rescindi dicuntur; nam offa non rescinduntur, sed detruncantur. Interdum apud latinos auctores signif. subitum morbi finem ante quam tertiam periodum consequutus sit, vel ad declinationem pervenerit. Item apud eosdem sign. integram, & subitam vocis privationem, quo sensu a Celso *Abscissa vox* dicta est.

* *Absinthites*, ἀψινθίτης, epith. vini ex Absinthio, cujus conficiendi varias rationes tradit Dioscorides l. 5. c. 49. Absinthii vinum cacostomacho laborantes juvat, urinam movet; calculos expellit, lieni, ictero, menstruis deficientibus, & plerisque hypochondriorum morbis medetur. Advertendum tamen est, hujus vini copiam magnam bibendam esse, ut vomitum excitet.

* *Absinthium*, ἀψίνθιον, planta vulgo notissima cujus undecim species numerantur a James in Diction. Med. A Miller tamen viginti tres species recensentur, sed dictæ tantum species sunt, quarum usus recipitur in medicina. Cum plures sint hujus plantæ facultates, quam hic referre possimus, V. Gal. Plin. præsertim Dioscor. l. 3. c. 26.

Abscissio, ἀποκοπή, quadruplicem habet significationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur, vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter caussæ morbificæ vehementiam & ferociam, quando supra vires existit, quod lethalium morborum est proprium. Galen. *l. de tot. morb. temp. c.* 1. & 5. II. Significat *speciem fracturæ offis*, quæ & ἀποσκεπαρνισμός vocatur, cum offis pars abscinditur & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii; *ex* 6. *aph.* 19. & 7. *aph.* 29. Vocatur & διακοπή. Jung. Foes. Oec. p. 74. III. Dicitur *Abscissio de vocis obscuritate* & interceptione apud Dioscor. *lib.* 2. *c.* 146. unde & Celsus *vocem abscissam* vel suppressam vocavit. Scribon. Larg. *n.* 72. 100. Adde Rhod. *in Lex. Scrib.* Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurelian. *l.* 2. *de morb. chron. c.* 6. IV. *Abscissionis* vox etiam sumitur pro *operatione chirurgica*, qua pars quædam corrupta vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. *in Centuriis Observationum*, aliosque Autores.

Absconsio, idem, quod *Sinus*. Græcæ κόλπος. Latine etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli dicant *Absconsionem* esse, quod penetrat sub cute, & separatur ab eo cutis; *Cavernam* illud, quod concavat inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicuntur ῥακώδη, *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vestis lacernæque similem. Hanc vero ὑπόνομον, *cuniculosum*. In grassias *in Avic. de Tum. p. n. Tract.* 1. *c.* 1. *p. m.* 8 *a.*

Absorbeo, ἀναπίνω. Vide *Anapinoma*. *Absorbentia*, ἀναπίνοντα, dicuntur medicamenta, quæ sicci-tate sua terrestri saliæ aeriæ & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Inbibentia* vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, uti fecit Dn. D. Vvaldschmidt *Inst. l.* 5. *c.* 16. §. 12. aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videtur.

Abstemius proprie significat illum, qui vino abstinet, unde & Græcis ἄοινος. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus in *Lexico suo* ipsi tribuit, quod is, qui cibis & potu a Medi-

co interdictis se abstinet, autoritate nitatur, hominibus non constat.

* *Abstentio*. Vox hæc a Cœl. Aurel. sumitur pro *suppressione*, *retentione*, detentione. Hoc sensu ab eodem Acut. l. 3. c. 17. accepta *abstentio stercorum*, quæ satyriasim plerumque comitatur: & Acut. l.2.c.5. *abstentas officiorum naturalium egestiones* idem significat. Idem adjectivo *abstenta* ad aliud significandum usus est acut. l.2.c.16. Hoc enim pleuræ tribuit, & sign. *impedita*, ut ex his verbis patet, *hinc denique quoties tumore densatur* (Pleura) *officibus vicinantibus abstenta ire latius prohibetur*.

Abstergentia, vide *Abluentia*. Recentiores e Cartesianis principiis vim *abstergentem* in asperis duriusculis pectinatis & scopalibus particulis fordes abradendo auferentibus consistere volunt.

Abstinentia, ἀσιτία, νηστεία, dicitur plerumque de cibo & potu, estque debita alimentorum inetermissio & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda & *totalis*, quæ Græcis etiam λιμοκτονία dicitur, Galen. c. 4. de *R. V. I. A. t. 61*. alia *particularis*, quo pertinet *victus tenuissimus*, & *tenuis*, quando æger, non nisi, quod oportet, assumit. Cels. *l. 2. c. 16*. Rolfink. *Ord. & Med. Medic. Comment. l. 14. sect. 1. c. 6. Dogm. nostra Medicinæ General. Part. V. c. 2. dogm. 10.* Scrib. Larg. *n. 6*. Rhod. *in Lex*. Dicitur &. *Abstinentia*, generaliter de omni re. Scrib. *n. 52. & 122.*

Abstracticius, vel *Abstractivus*, nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cochleariæ *abstractivus* melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici *Pharmac. dissert. 1. p. 457.*

Abvacuatio, ἀποκένωσις, denotat *largiorem evacuationem*, corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Galen. *art. parv. c. 96.* vertente ita Græcum vocabulum Nicol. Leoniceno. Alias Latinum est inusitatum.

Abundantia, *Abundans*, περίσσωσις, περισσός, vide *Perissoy*, *Perissosis*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

Abusus, κατάχρησις, quid significet, aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium ut & medicamentorum chirurgicarumque operationum sunt caussæ procatarcticæ morborum. Vide passim *Institutiones Medicas*.

* *Abutilon*, Nomen Arabum. Nos Malvam appellamus, de qua Botan. Miller sexdecim hujus plantæ species distinguit. Tam femina, quam folia ad usum medicum recipiuntur, ac folia quidem ad ulcera detergenda, femina ad urinam ciendam, & arenulas renum expellendas.

Abyssus, ἄβυσσος, proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menens. tract. *Aurei velleris l. 1. cap. 7. in Theatr. Chym. Vol. V. pag. 274.* Est & terminus Paracelsistarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum seminalis materiæ cavum, folidum, & antiquum, humidum, quia & femina sunt spiritualia, & humida, propter quæ omnia sunt facta Libav. *in Exam. Philos. vivent. Tom. IV. p. 139.*

* *Acacia*, ἀκακία, de qua Botan. Hipp. de morb. mul. 11. 53. v. 2. ejus usum ad capill. defluvium commendat.

* *Acacos*, ἄκακος, sumtum legitur de morbo nullum vitæ periculum conjunctum habente a D. Pechlino *l. 1. Obs. Phys. Med. Obs. 71. p. 188.* & in specie de *Aphthis puerorum*.

Academia quid significet, aliunde debet constare; locum videlicet publicum docentium & discentium artes nobiliores & scientias. *Academia* vero *Paracelsi* dicitur *universa Natura*, per quam Deus sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo quæramus eum. Dornæus de *Genealog. mineral. c. 7. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 576.*

Aceria, ἀκαιρία, *Aceros*, ἄκαιρος, significat *importunitatem* & *intempestivum*. Vide *importunitas*.

Achai est *Aqua Aluminis*. Dicitur & *Achabi*; item *Fefeol*. Rul. *in Lex*.

Acaid est *Acetum* vel *Acetosum*. Rul. & Jonhson. *in Lex. Chym.*

Acalai, id est, *Sal*. Dicitur & *Aler*. Iidem.

Acaleum, id est, *Stannum*, Jupiter. Mul. *L. M.*

Acamatos, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura, quasi *sine fatigatione* dixeris, eaque optima. Galen. *l. 2. de mot. musc. c. 1.* Occurrit & apud Hippocr. *c. 1. de fract. t. 16.* ubi mendose nonnulli ἀκαμπτος legerunt, animadvertente Foes. *Oec. p. 15.*

Acanor, *Furnus Philosophorum*. Mul. *L. M.*

Acantha, ἄκανθα, generaliter significat *spinam* qualemcunque: pressius si sumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat *aculeos*. Hinc pisces quidam *Galeus* ad differentiam aliorum Galeorum vocatur *Acanthias*, ἀκανθίας, *Aculeatus*, *Spinosus* a. duobus aculeis, quos in dorso ha-

habet. Rondelet, *l.* 13. *de pisc. c.* 2. de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero *Acantha* etiam dicitur *spina dorsi*, seu potius vertebrarum dorsi processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium & medullæ damnum parantium retundant. Gal. *l.* 12. *de V. P. c.* 15. Junge *Comment.* Casp. Hofm. *ad h. l. n.* 921. Dicitur alias ῥάχις. vide infra *Rhachis*, Derivatio Blancardi ab ἀκὴ & ἀνθίζειν commentitia & inepta videtur. Cum ἀνθίζειν jam sit verbum compositum, in nomine vero *Acantha* ne vestigium quidem verbi ἴζειν observare liceat.

Acanthabolos, ἀκανθάβολος, dicitur Æginetæ *l.* 6. *c.* 32. instrumentum chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit *l.* 7. *c.* 30. Ejus delineatio habetur apud Scultetum. *Armam. Chirurg. Tab. II. Fig. I.* Recervum quoque aliud *Acanthabolı* nomine ad faucium chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. *Tab. X. Figur. I.*

* *Acanthice*, ἀκανθικὴ μαστίχη. Gorrhæus contendit illud esse lacrymam in summitate helfinis, aut parientariæ inclusam, eamque suavissimo gustu præditam: sed eum duabus de causis deceptum fuisse opinor, primum quod ex Theophr. hic est fructus cardui argentei, deinde quod vox græca εἶναι, quam vertit *gustus suavissimi*, hoc loco significat odorem.

morbis oris conveniens. *Acanthis*, ἀκανθίς, vide *Carduelis*.

* *Acanthus*, ἄκανθος, de qua Botanici, sic dicta, quia spinis referta, & aculeis: sunt qui fruticem, alii spinosam esse herbam tradunt; item echinus seu erinaceus, vel, ut alii, erinacei genus; habet enim erinaceus aculeatum totū fere corpus.

* *Acanus*, ἄκανος, spine genus est, hinc acanodes, ἀκανώδης, acanaceus; speciem acani gerens, seu qui ex acani genere est, cum dicitur planta aliqua esse acanodes; sic dicitur etiam illud, quod veluti malum extulerat in carduorum genere. Teophr. Hist. Pl. 6. 4.

Acardios, ἀκάρδιος q. d. *Lat. Secors*; *Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillisque est; quemadmodum cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 4.

Acari est animaculum minimum, quod juxta Aristot. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *pediculis* sub cute & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. *l.* 5. *de Insect. c.* 4. Nic. Piso *de morb. cogn. & cur. l.* 1. *c.* 4.

* *Acaricola*. Planta Brasiliæ, cujus radices cum sint aromaticæ inter præstantiora aperientia collocari merito possunt. Indi succo foliorum utuntur ad vomitum excitandum. Pison.

* *Acarus*, animal ita dictum propter ipsius parvitatem, quæ sectionem non admittit. Nam vox *Acarus* ἀκαρὴς, seco, & α priv. deriv. Ex muscæ ovulis nasci ajunt. Est autem animal infestissimum tum vegetantibus, tum animalibus. Interdum facta sibi via inter cutem, & cuticulam pruritos molestissimos parit. Non raro etiam in pustulis scabiei, & variolarum repertum fuit. Cariosos quandoque dentes obsidet, Oleum, Sulphur, odores fortiores, præsertim vapor nucis myristicæ dum comburitur, hæc animalia necant.

Acarnan, ἀκαρνάν, ἄκαρνος, ἀκαρνά, *Acarne*, est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondelet *l.* 5. *de pisc. c.* 20. Aldrov. *l.* 2. *h. tit. c.* 10.

Acatalepsia, ἀκαταληψία, *incertitudinem* in cognoscendo significat: Ejus contrarium καταληψις. Galen. *l. de sect. c.* 5.

Acatastatos, ἀκατάστατος, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febribus apud Hippocr. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant. 4. *de R. V. I. A. t.* 52. De horrore, *Coac. t.* 584. De urina *l.* 1. *prorrhet. com.* 1. *t.* 31. *Coac. t.* 198. De tempore *l. de Humor. VII.* 15. De morbis in genere 3. *aphor.* 8. Junge Foes. *Oec. p.* 15. Dieter. *n.* 26.

Acatharsia, ἀκαθαρσία, *impuritatem humorum non purgatorum*, sordes & illuviem, ipsam etiam intermissam purgationem significat apud Hipp. *l.* 3. *de Morb. II.* 2. & *III.* 3. *c.* 3. *de fract. t.* 33. adde Foes. *d. l. p.* 14.

* *Acaulis*, ἄκαυλος, planta caulis expers, sine caule, cujus folia, flores, nullo interposito caule, radici hærent.

Acazdir, id est, *Stannum*. Dicitur & *Alkain*, *Alomba*. Rul. & Iohnf. *d. l.*

Accatem, *Accatum*, id est, *Auricalcum*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

* *Acceleratores urinæ*. Nomen hoc obtinuere musculi quidam, qui lotio excernendo, jaculandoque semini inserviunt. Quorum originem non pauci Anatomici a sphinctere ani, vel a cristis ossium ischium repetunt: verum hos deceptos fuisse Couper ostendit.

Acceleratores vocantur musculi penis ab ipsius urethræ parte superiore, dum sub ossibus pubis progreditur, procedentes, qui etiam venas cavernosi corporis urethræ coarctant, quemadmodum legitur in *Supplementis Actor. Eruditor. Lipf. Tom. II. sect.*

II. sect. XI. p. 507. & 510. ex Gulielmi Cowper Chirurgi Angli Myotomia reformata cap. 5. & appendice.

Acceſſio, παροξυσμὸς, eſt deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in uſu eſt vocabulum Paroxyſmus, de quo ſuo loco. Dicitur & Exacerbatio. Acceſſio quoque idem ac ἐπισημασία, ſcil. proprium in febribus intermittentibus invaſionis febrilis ſpecificæ, ſymptoma. Vide Rhod. in Lexic. Scrib. Acceſſio, Græce ἀρχὴ καὶ ἐπισημασία, dicitur primi paroxyſmi εἰσβολὴ vel invaſio, ſeu tempus illud indiviſibile, quo humor morbum faciens vel fovens moveri incipit. Iouſton. Synt. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 1.

* Acceſſorius. Epithet. quod Vvilliſius cuidam nervo tribuit.

* Acceſſus, pro coitu, ſeu conjunctione maris cum fœmina ſumitur.

Accib, id eſt, Plumbum. Rul. & Iohnſ.

Accidens, συμβεβηκὸς, in genere notat omne id, quod ſubſtantiæ opponitur. Specialiter vero in Medicina ſumitur pro omni eo, quicquid corporis diſpoſitionem neceſſario ſequitur, ſive illud ſecundum, ſive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, ſtrictius ſi accipitur, ea, quæ ſanorum diſpoſitionem conſequuntur Accidentia vocantur. Galen. l. 1. Meth. med. c. 9. Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. uſi ſint vocabulo Accidentis, in Græco tamen textu nunquam non occurrit vocabulum σύμπτωμα. Non accidentia, ὡς ὑπάρχοντα, Græce a recentioribus vocari ἀσυμβεβηκότα, quæ non exiſtunt, quamvis exiſtere poſſent, ut, dolore vacare, & hujuſmodi alia, ſcripſit quidem Gal. comm. 1. in prognoſt. Hipp. t. 27. verum in nullo Autore hoc reperire licet, neque in aliquo Lexico invenitur.

Accipiter, ἱέραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim ſignificat genus avis rapacis, voracis, acuto viſu præditæ, de cujus variis ſpeciebus, uſque in Medicina legatur Ulyſſ. Aldrovand. l. 4. Ornitholog. & l. 5. Adde Schroder. l. 5. cl. 2. p. 313. vel ſignificat piſcem, ut eſt apud Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam Milvus dicitur, de quo Rondelet l. 10. de piſc. c. 8. Aldrov. h. tit. l. 2. c. 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur faſciæ vel deligationis ſpecies naſo deſtinata, vel cum duabus vel tribus faſcis, Gal. de faſciis n. 46. 47. & 53. Reliquæ ſignificationes, videlicet, quod vir quidam illuſtris, qui primus Cereri templum poſuiſſe fertur ex Antonio Liberali in Metamorph. Accipitris nomen habuerit, & quod ſpecies tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule Musket, Ital. Moſchetti appellantur, Accipitris quoque nomine venerint, non ſunt hujus loci.

Accommodatus, οἰκεῖος, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime ſeſe habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

Accretio, vide Augmentatio.

Accubitus dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, abſque tamen congreſſu venereo: Et de hoc diſputat Joh. Bapt. de Lamzwerde in Hiſtor. molarum uteri, an virgo vel vidua ſolo accubitu concipere poſſit, c. 21. p. 181.

Accuratoria vocatur Lullio Synopſis vel Epitome de lapide Philoſophico, in Theatr. Chym. Vol. III. p. 72.

Accuſatio, idem, quod Indicatio, quatenus denunciare videtur Medico, quid ſibi faciundum ſit juxta Methodum medicinalem. Mich. Gavaſſetius de Indic. curat. c. 4. p. m. 50.

* Aceanus, ἀκέανος, leguminis genus rotundum, & durum, frangique, & diſſolvi difficile.

Acedia, ἀκηδία, incuriam, negle ctionem ſignificat, a κῆδος, cura. Quid vero ſignificet apud Hipp. l. de Glandul. IIX. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium & moleſtiam. Foeſ. legit ἀκηδίην p. 15.

* Acemella, herba ad calculos terendos comminuendoſque plurimum commendata. Hujus deſcriptio extat in actis Lipſ. an. 1701. 1702. De eadem, ut liquido conſtat ex com. A. B. p. 169. loquuti ſunt Cæſalpinus, & Tournefortius.

Acephalos, ἀκέφαλος, proprie ſignificat monſtrum ſine capite, ſive capite carens; Quod vero naturaliter populi tales fuerint aut hodieque ſint, de quibus apud Plin. lib. 5. H. N. cap. 8. & alios, merito hodie pro fabula habetur. Jung. Zacchiæ Queſt. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35. De monſtris vero Acephalis Obſervationes collectas lege etiam apud Bonet. Medic. Septentrional. Collatit. l. 1. ſect. 2. c. 1. p. 5. ſeqq.

Acerator, ἀκήρατος, h. e. incorruptus, ſincerus, purus. Uſurpatur de humore apud Hipp. l. de Affect. XLVI. 6. Dicitur & ἀκηράσιος, ἀκήριος, i. e. incorruptibilis, Foeſ. p. 16.

Acerbus, στρυφνὸς, vide Stryphnos.

Acerides, ἀκηρίδες, (male ἀγκηρίδες) monente Foeſ. p. 16. & C. Hofmanno/ in notis vocatur ſtis ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) avexerunt Emplaſtra, quæ carent cera. Tale etiam legitur apud Gal. 4. de C. M. P. G. c. 14. fin. Talis eſt compoſitio decantatiſſima, quæ Emplaſtrum

ftrum Norimbergenfe & Irafingerianum ab autore vocatur.

Acerofus, idem quod *Furfuraceus*, πιτυρώδης, Epitheton panis viliffimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a *canicis*, five furfure farinaceo. Ionfton. *Synt. Med. p.* 45.

* *Acefcentia*. Nomen hoc tribuitur alimentis, humoribus, aut medicamentis, quæ nonnihil acida fieri poffunt. Porro rerum acidarum ufus maxime folet conducere, ubi humores putrefcere incipiunt; quo fit, ut nimio calore corpus æftuet, fitis ardens excitetur.

* *Acefias*. Medicus Græcus, de quo nihil habemus, nifi eum infeliciffimo plerumque fucceffu medicinam exercuiffe, ut negotio, quod alicui male, & infeliciter ceffiffet, Acefias interfuiffe diceretur.

Acefis, ἄκεσις: idem, quod ἄκος, *medelam*, *curationem* fignificat. Hippocr. *de precept. l.* 3. *VI.* 10. Verbum ἀκέσθαι, *mederi*, fanare, quod legitur 1. *de fract. t.* 34. Hinc & ἀκεστός, *fanabilis*, vocatur, quo aliquoties ufus Hipp. ut & oppofito ἀνήκεστος, *incurabilis*, 3. *de artic. t.* 103. Foef. *d. l.* ἄκεσις quoque dicitur Medicis fpecies *Chryfocollæ factitiæ* ex pueri urina, quæ medicinæ ufibus infervit. Gorr. *in definit. ex Plin. l.* 33. *c.* 5. item Acefia, ἀκεσία, fanatio, & ἀκεσόν, quod fanationi conducit. Erotianus.

* *Acefo*. Filia Efculapii, quam medicinæ peritiffimam fuiffe fabulantur. Clerc contendit, antiquos hoc nomine fignificare voluiffe aerem purifimum, & eo utentibus faluberrimum.

Aceftoris, ἀκεστορίς, dicitur *medicatrix*, Hippoc. *l. de flat. l.* 8. & contracte ἀκεστρίς pro *obftetrice* ponitur, *l. de Carn. in fin.*

Aceftra, ἄκεστρα, acum fignificat, ficut ex *Onomaftico Latino-Græc.* Vulcani demonftrat Rhodius *in differt. de Acia c.* 10. *p.* 133. unde ἀκεστὴς *fartorem* notat, ficut e loco Xenophontis conftat, *p.* 134.

Acetabulum, κοτύλη κοτυληδών, variis gaudet fignificationibus. I. & quidem generalius denotat *offis cavitatem* alterius offis caput profundius excipientem. Gal. *de Offib. in proœm.* Specialius vero applicatur cavitati, quæ eft in extrema cervicis fcapulæ parte, caput brachii excipiens. Galen. *c.* 1. *de artic. t.* 21. Græcis ὠμοκοτύλη, h. e. *humeri acetabulum* dici teftatur Linden. *Med. Phyfiol. l.* 2. *c.* 14. §. 52. Huic in inferioribus refpondet finus profundior offis coxæ, qui femoris caput globofum excipit, itidem fpecialiffime *Acetabulum* vel *Cotyle* dictus a Ruffo *l.* 3. *de partib. c.* 5. Mundinus *in Anat. pyxidem* appellavit. Pias *vertebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. *d. l.* §. 107. II. *Acetabula*, *Cotyledones*, κοτυληδόνες ab Anatomicis veteribus & recentioribus carneæ moli vel glandulofæ, quæ in homine *placentæ uterinæ* vel *hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa funt. Quid vero proprie in illa carnea mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum fatis liquet. Ex Hipp. 5. *aph.* 45. nihil certi determinari poffe videtur, num ipfam totam placentam, an vero vaforum umbilicalium infertionem in illam voluerit intellectam: quantum quidem ex Erotiano licet colligere, æque ac Diocles intelligit in utroque latere uteri cavitatem, in qua fœtus nutriatur, quod minus placet Erotiano in κοτυληδόνες, quem vide. Gal. *in lib. de diffect. matric. c.* 10. & *aliis in locis* ftatuit, *Acetabula* effe vaforum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* quafdam (κοτυληδονώδεις ἐξοχάς) faltem adeffe ftatuat, quales etiam recto inteftino in hæmorrhoidibus effe folent. Reliquas veterum fententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapendente *de form. fœt. c.* 4. Jung. Foef. *Oec. p.* 350. *feq.* Dieterich. *Iatr. n.* 472. Ex recentioribus Harveus *in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de Acetabulis*, dixit, effe cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnofam fubftantiam difperfas, atque albumine five materia mucilaginea refertas, magnitudine fpongiæ majoris, loculamenta non excedentes, inque fingulas earum totidem vaforum umbilicalium ramulos tenuiffimos profunde penetrare, & in iis alimentum fœtui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim & hodieque in controverfiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici & Medici fteterint & adhuc ftent, quam litem noftram facere nec loci hujus eft, nec inftituti concedit ratio. III. *Acetabulum*, κοτύλη ὀξύβαφον, ὀξύβαφον quoque *menfuram pharmaceuticam* liquidorum fignificat: verum & hic de quantitatis certa determinatione difcrepantes Autorum fententias videre licet apud Lindenum *Select. Medic. Exerc. XVI.* §. 10. *feqq.* Rhodius *in Diff. de Ponder. & Menf. ad finem* fcribit: *Acetabulum* continere olei drachmas 18. vini ℥ij & ℨXij mellis ℥iij ℨ9. P. Zacchias ex Plinio menfuram quindecim drachmarum effe fcripfit. *Quæft. Medico-Legal. l.* 5. *tit.* 4. *quæft.* 2. *n.* 19. IV. *Acetabulum* & *Cotiledon* de plantis quoque quibufdam dici ex Diofcoride & Fuchfio teftatur Bauhin. *Pinac. l.* 7. *f.* 8. & 6. *p. m.* 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη & κοτυληδόνες apud Foef. *Oecon. p.* 350. *feq.*

* *Acetaria*. Olus quodcumque aceto conditum eſtur in cibis.

Acetaria vocantur opſonia vel condimenta, quæcunque cruda cum aceto, oleo & ſale manduntur, Gall. *Salade d'herbes*. Quod Brunfelſ. *in ſuo Onomaſtico* exiſtimet, Græcis ὀξύβαφον dici, non videtur accurate dictum. Hoc enim nomen pertinet vel ad vaſculum, in quod acetum infundebatur ad intingendos cibos, vel ad menſuras, Cotylæ quartam partem, i. e. 24. drachmas ſignificans.

Acetoſa eſt nomen plantæ notiſſimæ apud Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Eſurina* Spiritui Veneris, uti legitur in Morley *Collect. Chym. Leidenſ.* c. 497.

Acetum, ὄξος, dicitur proprie liquor aciditate terreſtriori ac fixiori imprægnatus. Schroder. *Pharmacop. Medico-Chym. l.* 4. *cl.* 2. *n.* 368. Fr. Hofm. *in clavi ad Schroder. h. l.* de hujus natura & viribus prolixe differuit. Galen. *l.* 1. *de ſimpl. fac. c.* 17. *ſeqq.* Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 21. Jul. Alexand. *l.* 18. *Salubr. c.* 8. Bruyerin. *de re cibaria l.* 10. *c.* 3. Generationem vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie deſcripſit etiam Thomas Vvilliſ. *de fermentat. c.* 7. Martin. Kerger. *h. t. ſect.* 1. *c.* 10. *p.* 96. *ſeqq.* Ex Noviſſimis Nobiliſſ. D.D. Joh. Bohn. Lipſienſ. Acad. Prof. Publ. celeberrimus, *in Diſſertat. Chymico-Phyſic. IX.* §. 26. *ſeqq.* ſtatuens, fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem deſtruente ſulphureas particulas, ſed potius involvente & tartareas ſalinas acidas magis magiſque recludente & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus & Tartarus rurſus *Acetum* ſolidum & ſiccum recte dici poſſit. Jungatur & nob. D. D. Vvedelius *Ph. Acroam. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 6. *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus ſiccatus & decies in *aceto* acerrimo infuſus, cujus proceſſus videatur *in Collectan. Chym. Leidenſ.* Chriſt. Love Morley *c.* 6. *p.* 3. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus predicatur. *Acetum Philoſophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metalla ſolvi perhibent. Sine hoc nihil ſolvitur, nihil deſtillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, diſcrepant Autores. Alii cum Theophraſto vitriolum; alii teſtudines marinas per ſublimationem & deſtillationem; alii aquam pluvialem ſupra Antimonium putrefactam; alii mel & ſalem Tartari eſſe dixerunt. Rul. & Johnſ. *in Lexic. Schroder. d. l. l.* 2. *c.* 5. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Compoſiti magis *Aceti* Philoſophorum ſalibus acidis ſulphuris & aluminis aucti deſcriptionem tradidit Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 13. *p.* 137. Alii Mercurium ipſum poſuerunt, qui & *acetum acerrimum* & *fortiſſimum* aliquoties appellatur a Dav. Lagneo *Harmon. Chym. in cap.* 1. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 719. 721. 725. &c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito ſtibio loco fermenti notavit Libavius *Syntagm. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 8. & *l.* 7. *c.* 22. Deſcriptionem etiam *Aceti* omnia ſolventis ex Iſaaco tradidit *l.* 8. *c.* 9. Ex hac varietate deſcriptionum an certum effectum ſperare aut promittere licebit? mihi ſane non videtur. *Acetum radicale* eſt *acetum* deſtillatum ex ſua radice vel matrice: Dicitur etiam Aqua ſolvens, Dorn. Rul. & Jonſ. Vel *Acetum radicatum* nonnullis eſt liquor ille acerrimus *aceti*, qui abſtracto phlegmate in fundo reſtat. Fit ex Cryſtallis fecum *aceti* deſtillando per retortam cum cohobiis: vel *acetum* vini bonum impone in retortam, deſtilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo ſæpius, & digere in fimo, tandem deſtilla: Et primo quod erit ſeorſim, cape, quod poſterius igni fortiſſimo prolicitum prodit, eſt *acetum radicatum*. Rul. & Ionſ. *in Lex. Acetum amineum* eſt album. Iohnſ. *Acetorum* in Pharmaceuticis uſualium, qua ſimplicium, qua compoſitorum, hiſtoriam & catalogum vide *in Diſpenſatoriis Norimbergenſi, Auguſtano, Londinenſi, aliiſque* nec non in Schrod. *l.* 2. *c.* 47. Jac. le Mort. *Pharmac. Medico-Phyſica*, *c.* 20. *p. m.* 146. *ſeqq. Acetum Eſurinum* Zwolferi eſt ſpiritus Veneris Cryſtallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem *Chym. Med. Phiſ. c.* 17. *p.* 214. Deſcriptiones diverſas Aceti Antimonii juxta D. de Mort, Febvre & Vreeſwyk, videre licet in D. Helvici Iunken *Lexico Chymico-Pharmaceut. Part.* 1. *ſtatim ab initio pag.* 1. 2. 3. nec non Acetum deſtillatum parandi modos *p.* 3. & 4. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum *de medicam. herbar. c.* 3. quod expoſuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis eſt in *aceto*. Item ſignificat commovere, agitari. *comm. ad. ill. loc. p.* 49.

* *Achariſton*, ἀχάριστον, epith. plurimorum Antidotorum, Collyriorum, quorum deſcriptio apud multos auctores medicos extat.

Achariſtum, ἀχάριστον, dicitur confectio contra catarrhos a cauſa frigida, & difficilem reſpirationem, ita vocata, quod ſit gratis & ſine munere danda, cujus deſcriptio extat *in Antidotario* Nicolai, *operibus Meſuæ annexo fol. mihi* 371.

Achates, ἀχάτης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejuſdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus & rerum imaginibus, quas ab ipſa natura formatas repræ-

ſen-

fentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur effe, venenis refiftere, præfertim viperino, fitim fedare, vifui prodeffe, reddere facundum & difertum. Plura de *Achatis* hiftoria & variis fpeciebus legantur apud Andr. Chioccum *in Mufæo Calceolariano fection. III. p.* 246. *feqq.* pluribus.

Acheir, ἄχειρ, vide *Demanus*.

* *Achicholon*, ex Cœl. Aur. fornix, feu tholus, vel teftudo, feu camera in thermis, quæ duplex, altera ξηρὸς, feu fudatorium, *affa* apud Cic. altera τῶν ἔξω οἴκων, altera μελακωνικὸν appellata.

* *Achillejon*. Spongiæ genus, ex qua finamenta vulneribus indenda conficiuntur. Primus Achilles his linamentis ufus fuiffe dicitur. Gorræus.

* *Achillejos*. Placentæ genus ex ordeo Achillis confectæ. Gorræus.

* *Achilleis*, ἀχιλλεῖς. Ordei fpecies, de qua meminit Theophr. Galenus ait, hanc a Ruftico quodam Achille fic dictam: probabilius tamen eft, genus hoc ordei, quod optimum effet, ita appellatum. Nam Achilles Græcorum dux præftantiffimus fuit. Hipp. l. 3. de morb. ex hac Ordei fpecie decoctum adverfus febres ardentes, & Regium morbum parat.

Achilleus, ἀχίλλειος, ἀχιλλεῖς, epitheton denotans *magnum*, plenum & optimum. Defumtum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuiffe dicitur. Legitur apud Hipp. *l.* 3. *de morb. XXX.* 4. & *XXXI.* 4. & apud Theophraft. *hift. pl. l.* 8. *c.* 10. *de cauff. plant. l.* 3. *c.* 26. & 27. vide & Foef. *Oec. p.* 114.

Achlys, ἀχλὺς, vel fignificat *aeris caliginem*, & turbationem; cujus craffamentum eft medium inter nebulam & nubem, craffius nebula & nube tenuius. Gal. *c.* 1. *in* 1. *porrhet. Hipp. t.* 11. Vel in fpecie ita dicitur *oculorum caligo* quædam & obtenebratio, ex levi & fuperficiaria exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Galen. *in def. Medic.* & Aëtio *l.* 3. *tetrab.* 2. *c.* 25. In qua fignificatione acceptum legitur & apud Hipp. *l.* 2. *Prorrhet. XXIIX.* 33. Dicitur & ἀχλυώδες τῶν ὀφθαλμῶν *Coac. t.* 218. cui opponitur ἡ καθαρότης, *puritas* oculorum, *t.* 217. Ægri quoque ἀχλυώδεες, *Caliginofi*, vocantur, quorum oculi tenebris & caligine obducuntur. *Coac. t.* 35. Venti quoque talem *caliginem* inferentes vocantur ἀχλυώδεες. 3. *aph.* 5. Metaphorice etiam ἀχλὺς five *caligo* utero attributa legitur *l.* 2. *de morb. mul. LVII.* 2. Confer ad Foef. *p.* 115. Dieter. *num.* 144. Linden. *Sol. Med. Ex. IV.* §. 92. Erotianus definit: Ἀχλὺς λέγεται ποιότης ἀμαυρώσεως καὶ σκοτία περὶ τῆς ὀφθαλμοῖς. Ἀχλὺς dicitur quædam obfcuritas & caligo oculorum, *in voce* ἀχλυώδεες.

Achmadium, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman* vel *Achiman* vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. *tr. de metall. & foffil. c.* 29. *p. Tom. I. Op. p. m.* 332.

Achne, fignificat I. *lintei ramentum*, aut *lanuginem* derafam, ex qua penicilli & turundæ vulnerariæ aut concepta linamenta fieri folent. In qua fignificatione aliquoties legitur apud Hipp. *in Mochlico ftatim in principio* 2. *de artic. t.* 45. *l.* 1. *de morb. mul. XXXV.* 3. *l.* 2. *b. t. LXI.* 17. conf. Erotianus. II. tribuitur hoc nomen ἄχνη *fordibus oculi* inftar lanuginis inarefcentibus *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 23. Unde & ἀχνώδεες ὄμμα, i. e. *lanuginofus* oculus vocatur, *Coac. t.* 225. quamvis alii ἀχλυώδεες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum & *maris afpergine* vel fpuma, *l. de intern. aff. I.* 21. Adde Foef. *d. l.*

Achores, ἄχωρες, vocantur *manantia ulcera cutis* in capite & genis infantum plurimis ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis & glutinofa effluit fanies. Huic morbo affinis eft *Favus* & *Cerion*, de quibus infra fuis literis. Vide Gal. *l.* 1. *de Com. Med. fec. loc. c.* 8. Jung. Sennert. *Med. Pr. l. V. Part.* 1. *c.* 32. Generantur *Achores* ex falfo nitrofoque fucco cum portionibus glutinofis mifto, quem pituitam falfam vocavit Paulus Barbette *Chir. Part. III. l.* 2. *c.* 2. Videatur & Foef. *p.* 116. *feq.* Vocatur & ab aliis *Crufta*, *Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præfertim, fi *Achores* diutius durent & tardius ad curationem difponantur. Vide *Tinea*. Vvalther. *in Sylv. Medic. p.* 14. & *p.* 789. ubi plures Autores collegit, quibus ex noviffimis jungi poterit Junken. *Chym. Exp. Cur. Part. II. f.* 2. *c.* 2. *p.* 810. *feq.*

Achoriftos, ἀχώριστος, h. e. *infeparabilis*. Dicitur de accidentibus, fymptomatibus, & fignis, quæ difpofitionem fecundum vel præter naturam femper comitantur. Ita mollities humidi, durities ficci dicuntur *infeparabilia*. Galen. *l.* 2. *de Temp. c.* 4. Ita actionum integritas eft fanitatis accidens *infeparabile*. Dolor lateris punctorius fymptoma inflammationis pleuræ, quæ alias Pleuritis vocatur, *infeparabile*, &c.

* *Achreion*, ἀχρεῖον, inutile. Hipp. hoc nomen tribuit partibus corporis, quæ ob imbecillitatem inutiles redditæ funt. Foefius.

Achroi, ἄχροοι, fere iidem, qui λειφαιμοι dicuntur, *decolores* homines, pallidi & fanguine defecti, apud Hip. 4. *de R. V. I. A. t.* 115. cujus textus notatũ digni expofitionem dedimus *in Remoris ac Impedimentis Purgationis Ex. IV. & V.* In fpecie vero horum vocabulorum explicationem legere licet *Ex. IV. th.* 29. 30. Cauffæ hujus co-

loris defectus possunt esse variæ, cum quidam exsangues esse possint & decolores a nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

* *Achromos*. Calvus, qui primus Hippocratis libros e Græco in Latinum transtulit, putavit *Achromos* esse nomen mulieris remedium dysenteriæ certissimum apud se habentis. Cujus opinionem falsam tamen sequutus est Tiraqueau. Cur enim verba Hipp. Epidem. l.7. τοργεῖν ἀχρω- μος δυσεντερίης ἄκος, non hoc potius modo interpretemur? sc. *excedens fornicatio dysenteriæ remedium*. Non enim inaudita hæc curandi ratio, licet in usu non sit. Nam Aetius ait, fornicationem dysenterias chronicas sedare. Paulus Ægineta idem iisdem pene verbis confirmat, quæ recentiorum medicorum nonnulli transcripsisse videntur. Ideo vero deceptum fuisse Calvum opinor, quod, cum medicos, qui Hippocratem sequuti sunt, non inspexerit, & remedii genus leve, ridiculumque videretur, ad eam interpretationem confugiendum sibi esse necessarium duxit.

Achyron, ἄχυρον, *paleam*, *festucam*, præsertim frumentorum significat, Hipp. *l. Prognost. t.* 123. *de nat. mul. XXIX.* 63. 166. Sed & exterius putamen in semine cucumeri ita vocatur, *l. de diæt. XIV.* 17. Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, *panis acerosus*, vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foes. *p.* 116. & ἀχύρωσις dicitur *ratio commiscendi paleas cum argilla* alio ve luto ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. *l.* 17. *Ornith. c.* 16.

Acia legitur quidem apud Corn. Celsum *l.* 5. *de medic. c.* 26. de glutinatione vulnerum attribuens futuræ & fibulæ, quæ utraque applicanda labiis vulnerum, ut non tantum cutem, verum etiam aliquid de carne apprehendant, quo fortius hæreant, nec cutem abrumpant. Et utramque optimam esse ex acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori insideat. Quid vero vocabulum hoc significet, non certo constat. Guil. Plantinus *in Not. ad h. l. p. m.* 435. fortassis acu legendum esse putat. Verum quomodo acus mollis dicenda? Barthol. Castell. exposuit per filum per foramen acus trajectum, quo vel partes corporis diffectas inter se committere, vel caput faciæ subjectis partibus assuere consuevimus, provocans ad filum & nodum, ῥάμμα καὶ ἅμμα, apud Gal. C. 2. *de iis,q. in med. f. t.* 7. Adde Foes. *p.* 550. Enimvero licet hæc expositio futuræ applicari posset, minus tamen ad fibulam quadrare videtur. Quomodo Joh. Jacob. Chifletius *in libell. de Acia Celsi propriæ significationi restituta*, & Joh. Rhodius *in Dissertatione de Acia ad Celsi mentem*, qui magno apparatu omnia congessit, quæ modo aliqua ratione huc faciunt.

Acicys, ἀκικυς, vocatur *infirmus*, debilis, cui κικυς h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur apud Hipp. *l.* 4. *de morb. XVI.* 28. Junge Foes. *p.* 16.

Acida Bilis, vide *Bilis Atra* & *Melancholia*.

Acida Pituita, vide *Pituita*.

Aciditatio, vocatur symptoma ventriculi, quando vinum assumtum in illo acorem contrahit, quod in hypochondriacis contingit. Phil. Hoechstetter. *Part. II. Observat. rar. Dec. V. Casu I. in Schol. & Casu II. in Schol.*

Acidnos, ἄκιδνος, quasi ἄκινος, idem, quod ἀκικυς, *infirmum*, virium alacritate privatum significat apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. XXVII.* 3. *de nat. pueri XXXVII.* 5. *præcept. VII.* 14. Junge Foes. *d, l.*

Acidulæ (Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit: comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. *l. de A. Loc. & Aq.* vocat τὰ πετρώδεα ὕδατα, item ψυχρὰ, & Gal. *l.* 1. *art. cur. ad Glauc. c.* 9. & alibi, τὰ ὕδατα ἀλμώδη, νιτρώδη, θειώδη, marinas, nitrosas, sulphureas &c.) sunt aquæ medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infra *in lit. T.*) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerumque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentiis in terræ abysso impregnatæ. Duo igitur iis insunt; Mineralis substantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schroder. *Pharm. Medico-chym. l.* 3. *c.* 3. Essentiam mineralium consistere in subtilissimis mineralium variorum particulis & spiritibus ex actione & reactione in Martem vel pugnam oris, quæ caussa etiam, quod acidulæ fint potandæ, ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsa, recte docet Fr. Hofm. *in clav. ad h. Schrod. l. p.* 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Galenus appellat αὐτοφυῆ, sponte natas, *l.* 1. *de S. F. c.* 17. Hipp. *v. l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 19. ὕδατα αὐτόφυέα, aquas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, τεχνικῶς κατασκευασθέντα, Gal. *comm. ad d. l. Hipp.* Schroder. *d. l. c.* 17. Fr. Hofmannus *in Clav. ad h. l.* Historiam & catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro, *Thesaurus Aquarum* inscripto, ut & Joh. Vveker. *Antidotar. Spec. l.* 1. *sect.* 3. ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. In specie de *Acidulis* Helvetiæ legatur Joh. Jac. Vvagnerus *in Histor. Helvetiæ Curios. sect.* 3. *art.* 8. *p.* 103. *seqq.* Ex recentioribus Arcanum

num *Acidularum* prodere tentavit Petr. Giurius, uti extat in *Actis Erud. Lipf.* 1682.

Acidus, ὀξὺς, quid fignificet, fenfibus magis perfpectum eft, quam ut verbis exprimi commode poffit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro inftituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam guftatili, qua præternaturali, in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente, cujus virtus juxta Galenum quidem confiftit in hoc, quod mordicet abfque calefactione, & vis fermentandi quoque infit, *l.* 1. *de S. Fac. c.* 37. item, quod natum fit incidere, extenuare, dividere, farctuque liberare, perpurgare citra excalefactionem, *l.* 5. *c.* 26. Enimvero infufficiens hæc eft enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incraffandi, obftruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminofis portionibus, *aliud* vero in nitrofis, volatilibus confiftit. Vel ex principiis Philofophiæ Cartefianæ *Acidorum* particulæ, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus & aculeis, modo etiam cuneolis affimilantur, unde & *Antacida* varia effe debent. Dolæus *Encyclopæd. Med. l.* 1. *c.* 3. §. 19. *p.* 53. Vel fumitur pro principio quodam falino conftitutivo & fubftantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alkali* appellant, ad conftitutionem rerum naturalium in initiis earum tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ fententia etiam tantum invenit applaufum, ut in multorum fcriptis Medicis nil nifi *Acidum* & *Alcali* ferme legatur; Imo non modo naturalium rerum, fed & præternaturalium, morborum puta cauffarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti fint. Qua de cauffa etiam palmaria Medicinæ objecta & Architectonica Naturæ inftrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingeniofum adhuc fcateat tenebris obfcuriffimis, evidentiffimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus & occæcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takenii, Swalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque fcripta, nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Galenus quondam de Chryfippi fcriptis tulit, de his quoque ferre falva veritate liceat: Oportet ter & quater multo cum otio, ftudioque & diligentia non medio- cri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio eft, cum ajunt: *Nihil apprehende & fortiter tene*: Adeo ænigmata funt mirabili quadam obfcuritate perplexa, *l.* 3. *de Hipp. & Plat. Decr. c.* 4. Quid? quod jam infufficientiam horum principiorum agnoverit & faffus fit D. D. Johannes Bohnius *in Epiftola ad D. Langelottum publice edita*. An *aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylificante & fucco pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero noftri non eft inftituti, controverfias has ventilare aut dirimere. *Acidum* quoque dicitur de quibufdam Chymicis medicamentis v. g. Acidum Tartari fcil. fimplex, quod convenit cum Cryftallis Tartari. Unde compofita Acida v. g. Acidum Tartari aluminatum, Acronium, Cinamomeum, Rubrum. apud Rolfink. *Chym. l.* 1. *a. f.* 1. *l.* IV. *f. Art.* 1. *c.* 8. *feqq.* Igitur de *Acido* ἀκὶς σπουδῆς.

Acies, ἀκὶς, quid communiter fignificet, ex aliis Lexicis notum eft. Jo: Rhodius pro fua ingenii acie, fæpe nimis curiofa & fuperflua, Medicam ei tribuit fignificationem, quam e diverfis Latinis probatis autoribus, etiam Medicis, Cæfalpino, Claudino, probare conatur, quod *Acies* fit *Chalybs*, Græce στόμωμα, dicta a Chalybibus, primis ejus inventoribus, feu ferrum, igne fufionis vehementiffimo depuratum, ad argenti albedinem maxime accedens. Verum fit ita: cui bono autem ifta eft noticia, fiquidem manet nihilominus in foro Medico minus ufitata, tropica & fenfum magis obfcurans, quam declarans? In alio Lexico hanc *Aciei* fignificationem confirmatam vidi autoritate Plinii, abfque tamen allegato loco: poftquam vero Plinium evolvi, nullibi de chalybe egiffe obfervavi; de ferro vero *lib.* 34. *H. N. c.* 14. ubi quidem *Aciei* bis terve mentio fit, fed quod chalybem fignificet, reperire non potui.

Acinefia, ἀκινησία, Latine *Immobilitas*, generaliter quid fignificet, notius eft, quam ut opus fit prolixa expofitione; videlicet *Motus privationem* vel motum localem abolitum. Specialiter vero Galeno ita dicitur *media illa quies*, quæ fyftolen & diaftolen pulfus intercedit, *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 7. Vocatur & ἡσυχία, ἠρεμία, i. e. *Quies*.

Acinofa tunica, eadem quæ ῥαγοειδής, vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingraffiam *Comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m.* 292.

Acinus, ῥάξ, ῥώξ, vide *Staphyle. Cion.*

Acis, ἀκὶς, vocatur cufpis teli vel fagittæ, & pertinet inter cauffas vulnerum: Unde aliquoties legitur apud Hipp. *l.* 5. *Epid. XX.* 2. 4. 5. *XXI.* 6. Junge Foef. *p.* 17.

Acmasticos, ἀκμαστικὸς, epitheton febris, quæ & *Homotonos*, ὁμότονος, dicitur, *Synochi-species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmastica* vero, ἐπακμαστικὸς σύνοχος appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra παρακμαστικὸς, *paracmastica* febris, quæ decrescendo movetur, ex Gal. *l. 9. Meth. med. c. 4.*

Acine, ἀκμὴ, proprie significat, juxta Etymologici Autorem, *summam ferri aciem*, quasi ab ἀκὴ, *acies*, vel ἥκη, quod ab ἥκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκὴ dicitur & pleonasmo literæ μ, ἀκμὴ. Verum hæc significatio non est hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior tralatitia, quando summum uniuscujusque rei *vigorem* & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis-agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *vigor* ætatis sæpe legitur apud Autores. Est vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero *in Poetic.* media inter juventutem & senectutem, in qua promtitudo ad actiones motusque & robur corporis vigent. Galen. *l. 1. de san. tu. c. 2.* Leonicenus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim Medici tertium morborum tempus ἀκμὴν, *statum vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali, unde Herotianus ex mente Hippocr. Ἀ'κμὴν πάθους definit, quod fit præsentia signorum magnitudinem morbi ostendentium; qui idem Hippoc. per ἄνθειν, *florere*, eleganti metaphora expressit *statum morbi* vel vigorem, *l. 2. Epid. f. 1. n. 24.* Vide sis Linden. *Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq.* De voce vero ἀκμὴ consule etiam Foes. *p. 17.* Dieter. *Iatrei n. 29.*

Acne, ἄκνη, vide *Ionthos*.

* *Acnestis*, ἀκνῆστις, spina dorsi sic appellata, quod bruta eam κνῆσαι, h. e. scalpere nequeant, sed opus sit, ut ab alio fricetur: proprie in solis quadrupedibus, sed est etiam herbæ nomen apud Nicand. in Ther.

Acnestis, ἀκνῆστις, dicitur pars illa sub scapulis, ubi spina medium dorsum efficit in quadrupedibus. Pollux *l. 2. c. 3.* medium τῆς ὀσφύος, i. e. lumborum denotare scripsit.

Aco, *Aquo*, ἀκαρχος, *Sarachus*, *Sarachinus*, piscis est apud Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comenii, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 5. de pisc. c. 58.* Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur *ibidem*.

Acoe, ἀκοὴ, vide *Auditus*.

Acoelios, ἀκοίλιος, q. d. *Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Galen. *l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

Acoetos, ἀκοιτος, epitheton mellis, quod per se fluit, ut mustum & oleum apud Plinium *l. XI. H. N. c. 15.* & maxime laudabile est.

Acolastos, ἀκόλαστος, Ethicum potius, quam Medicum, significans, *petulantem*, *lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hipp. *l. 4. Epid. VII. 7.* Adde Foes. *d. l.*

* *Acomia*, ἀκομία, comæ, seu cæsariei defectus, calvitium.

Acone, ἀκόνη, cos, *pila*, vel *mortarium*. Legitur apud Hipp. in utraque significatione, *4. de R. V. I. A. t. 123.* & *4. de visu III. 7.* Foes. *dict. l.* vide *Cos.*

Aconion, ἀκόνιον, Latine *Coticula*, Diminutivum Cotis. Dicitur & de medicamento ophthalmico, in quo medicamenta dura & solidiora, gemmæ multæ atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queant. Gorr.

* *Aconitum*, ἀκόνιτον, sic dictum, quod in cautibus, seu ἐν ταῖς ἀκόναις, provenit: quod etymon sequutus Ovid. Met. l. 7. cecinit. *quæ quia nascuntur dura vivacia caute Agrestes aconita vocant.* Et Plin. l. 27. c. 3. nascitur, inquit, in nudis cautibus, quas aconas nominant, & ideo aconitum aliqui dixerunt, nullo juxta ne pulvere quidem nutriente: alii, quoniam vis ejus eadem in morte esset, quæ cotibus ad ferri aciem deterendam. V. Botan. in primis Tourn. Raj. Lemer.

Acontias, ἀκοντίας, vide *Cenchrias*.

Acopon, ἄκοπον, dicitur omne id in genere, quod *lassitudinem*, κόπον, *tollit*. In qua significatione usus Hippocr. 2. *aph. 48.* Vide Dieterich. *Iatr. n. 30.* In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo vehementique motu corporis & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem linimenti vel olei consistentiam habentia. Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 11. seqq.* Jung. Foes. *d. l.* & *p. 18.* Gorr. *in defin.* Gemma quoque aliqua *Acopis* Plinio vocatur *l. XXVII. H. N. c. 10.* ideo, quod cum illa oleum fervefactum perunctis lassitudinem solvat.

Acor, ὀξύτης, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Galeno ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. *l. 5. de Us. part. c. 4.* Sunt vero alimenta illa corruptelæ

acidæ obnoxia frigidiora magisque pituitosa. *l.* 3. *de symptom. causs.* c. 1. Cæterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet *extr. Plura furens* . *num.* 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se habuerit. Vide Rolfink. *Ord. & Meth. Med. Spec.* l. 2. *s.* 2. c. 14. 15. quamvis & hodieque sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

Acordina, id est, *Tutia Inda*. Rul. *in Lex.*

Acoria, ἀκορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in aurea sententia Hippocr. *l.* 6. *Epid. s.* IV. *t.* 20. ἄσκησις ὑγιείης, (vel juxta Foes. ὑγιής) ἀκορίη τροφῆς ἀοκνίη πόνων. h. e. Exercitatio sanitatis vel sana est, vesci citra satietatem, & impigritas vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus atque genuinus. Quare mirandum, quod acuratissimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foesius *in. Oec. p.* 18. quemadmodum & Henr. Stephan. *in Tesauro*, vocabulum hoc verterint per *insatiabilem* edendi cupiditatem & inexplebile ciborum desiderium. Quid dictu absurdius, quam hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo & Appetentia canina coincidens, faciat ad exercitationem vel conservationem sanitatis? Sic bonus sæpe dormitat Homerus.

Acos, ἄκος, idem, quod ἄκησις, i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄχος, *nocumentum*, exitium. Vide *Acesis.*

Acosmia, ἀκοσμία, Galeno dicitur in specie *inordinatio*, vel ἀταξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum, κόσμος eorum ordinem significat; Gal. c. 3. *in prog. Hipp. t.* 7. Alias & Calvi dicebantur ἄκοσμοι, teste Polluce *l.* 2. quia sublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flaccescit. Keuchen. *ad. Samonic. p.* 118.

Acræpalos, ἀκραίπαλος, i. e. *crapulam prohibens* & impediens. Diosc. *l.* 1. c. 25. Gorr. Vide *Cræpale*.

Acrai, vox Arabica denotans *titillationem* genitalium in utroque sexu, frequentius in mulieribus, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arascon*, *Arsarum*, *Brachuna*. Species Satyriaseos esse creditur ab Interpretibus. Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tract.* 1. c. 5. & 6.

Acrasia, ἀκρασία, apud Hipp. significat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genitalem, imo & circa cæteras res non naturales, *l. de Humor. III.* 110. & alibi. Dicitur alias & ἀκρατία, Gal. *l.* 5. *de san. tu.* c. 1. *fin.* In quibusdam locis ἀκρασία quoque denotat *debilitatem* partis & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκρατεία, de quo paulo post. Ita *in Coac. t.* 164. *l. de int. aff.* XXXVI. 7. *l.* 4. *Epid. VI.* 3. & *alibi*. Vide Foes. *p.* 18.

Acratia, ἀκράτεια, *impotentiam*, debilitatem & inefficacitatem significat apud Hipp. *Prorrhet. l.* 1. *s.* 3. *t.* 60. *Coac. t.* 477. 5. *aph.* 16. & passim sæpius; quæ loca collegit Foes. *d. l.* ibi. & adjectivum ἀκρατὴς pro debili accipitur & impotente 3. *aph.* 12. 7. *aph.* 40. Aliquando vero sumitur excessive utrumque, & concidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectum vincit hominem, ita ut a concupiscentia sola trahatur, sequente illam, tanquam ancilla, ratione, Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr.* c. 2. Vide Dieter. *n.* 31.

Acratisma, ἀκράτισμα, ἀκρατισμὸς, est *species jentaculi* veterum Græcorum, quando solo pane in mero macerato vescebantur, de quo lege Lang. *l.* 1. *ep.* 55. & Linden. *S. M. Ex IX.* §. 65. qui ex Dorotheo *doctr.* 18. βυκκάκρατον, *buceam mero intinctam* appellari scripsit.

Acratos, ἄκρατος, i. e. *merus*, sincerus, non mixtus. Vide *Merus.*

Acrea, ἄκρεα, ἀκρωλία, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria*. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrh. s.* 2. *t.* 8. *l.* 1. *Epid. com.* 2. *t.* 23. & 75. *l. de Humid. us. IV.* 13. *V.* 3. &c. Vide Foes. *p.* 21. *seq.*

Acrespeton, ἀκρέσπερον, *summam-vesperam* significat, h. e. incipientem, apud Hipp. *l.* 7. *Epid. XIV.* 10. Foes. *p.* 22.

Acretoposia, ἀκρητοποσία, hoc est, *vini meraci*, cui nihil admixtum est, *potio*. Hipp. 6. 6. *aph.* 31. Videatur Dieterich. *in Iatr. num.* 13. Ut autem usus hujus in oculorum doloribus locum habeat, observanda est Velschii cautela, ut nimirum præcedat purgatio in cacochymia urgente & venæ sectio in plethora, *Notis ad Jerem. Martii Observ. in Sylloge*.

Acribes, ἀκριβὴς, *exquisitum*, *accuratum*, exactum significat, ἀκρίβεια, exactam accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties apud Hipp. v. g. de aere usurpatur *l. de Morb. sacr. XVII.* 12. *de Febr.* 4. *aph.* 59. *de diæta* 1. *aph.* 5. *de remediis* 1. *aph.* 6. Legitur & apud Gal. *l.* 1. *ad Glauc.* c. 8. *l.* 14. *M. M.* c. 3. Confer. ad. Foes. *p.* 22. Dieterich. *n.* 34.

Acrimonia, acre, δριμύτης, δριμύ. Vide *Drimys.*

Acris, ἄκρις, proprie & stricte *summitatem montis* vel *cacumen* significat. Per translationem etiam de prominentia ossium accipitur apud Hippoc. 1. *de artic. t.* 63. Foes. *d. l.* Deinde significat etiam *Locustam*, de quo infra in *Locusta*.

Acrisia, ἀκρισία, apud Hipp. sumitur duplici sensu: vel quatenus significat *nullam crisin* aut nul-

nullum morbi iudicium futurum, vel malum cri-sin; Gal. l. 1. Epid. t. 46. quamvis accurate lo-quendo posterior significatio sit incongrua, & po-tius ab illa phrasi abstinendum esset, quandoqui-dem mala crisis cum naturæ robore non potest consistere, quod tamen ad Crisis formalem ra-tionem requiritur. Vide Crisis.

Acritos, ἄκριτος, duo significat, I. *Temerarium*, absque solutione Critica & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 36. l. 1. Prorrhet. s. 3. t. 10. &c. II. significat Concretum, congelatum, v. g. ita sumitur de gelu, exponen-te ita Foes. p. 23.

Acroasis, ἀκρόασις, idem, quod ἀκοὴ, *auditio-nem* vel actum audiendi significat. Hipp. in Præ-cept. IX. 25. & jurejurand. I. 18.

Acrobystia, ἀκροβυστία, vide *Acropostbia*.

Acrochir, ἀκρόχειρ, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *summa* & *extrema manus*, cujus termini sunt ulna cum radio, & extremi digito-rum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum seu Brachiale, Metacarpum s. Postbra-chiale, & Digitos. C. Hofm. in argum. ad Gal. l. 1. & 2. de V. P. n. 14. Fallop. expos. de Ossib. t. 27. Tom. I. Oper. p. m. 521.

Acrochirefis, *acrochirismos*, ἀκροχείρησις, ἀκρο-χειρισμὸς, ἀκροχειρίη, dicitur species luctæ vel exercitationis, quando duo summis manibus in-ter se colluctantur & sese raptant citra reliqui corporis congressum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. XXIII. 7. XXVI. 32. Gal. l. 2. de san. tu. c. 8. & l. 5. c. 3. Vide & Foes. & l. Lang. l. 1. Ep. 52.

Acrochliaron, ἀκρόχλιαρον, h. e. ἄκρως χλιαρὸν, *summe tepidum*, quod est medium exquisite inter frigidum & calidum, significat, apud Hipp. 3. de V. R. I. A. t. 29. vid. Gal. comm. ad h. l.

Acrocholia, ἀκροχολία, (rectius, quam ἀκρηχολία, vel ἀκραχολία, quia Græci compositiones suas per ἀκρὸν conficere solent) significat promptam ex-candescentiam & iram facilem simulque vehe-mentem. *Legitur apud Hippocr. l. 1. Epidem. notante Foes. in Oecon. p. 21.

Acrochordon, ἀκροχορδὼν, est genus *verrucarum* dolens *pensile*, & foras prominens, exilique ve-luti pediculo ceu basi innitens, ad differentiam μυρμηκιῶν vel *verrucarum sessilium*, de quibus in-fra suo loco. Sunt vero *Acrochordones* vitiosi mul-ti succi nutricii ad exteriora & cutim repentis soboles, ex Gal. 3. aph. 26. Aetius & Celsus (l. 5. c. 28.) describunt, quod sint *verrucæ* duriores sub cute asperiores, callosæ & plerumque tere-tes, cuti concolores, infra tenus, ad cutim la-tiores, raro tamen magnitudinem fabæ exceden-tes, juniores maxime infestantes, sic dictæ, vel quod vertice suo similes sint resectæ chordæ se-cundum extremitatem, vel quod in imo adeo angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmo-di verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut Verrucosus diceretur, teste Plutarcho in Ejus Vita, & ex veteri inscriptione:

Q. FABIUS MAXV. VERYCOSUS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus c. de Verrucis tollendis.

Interdum exsistit turpi verruca papilla,
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit.

Ad quem locum vid. Keuchen. in not. p. 294. Ad-de & Foes. Oec. p. 25. Dieter. n. 38.

Acrochorismus, ἀκροχορισμὸς, dicitur festiva sal-tatio, & refertur inter exercitia corporis, cru-rum, manuum, & brachiorum propria. Andr. Baccius de Therm. l. 7. c. 7. p. m. 449.

* *Acrocheir*, ἀκρόχειρ, ab Hipp. dictum fuit to-tum id, quod a cubito, ad extremam usque di-gitorum aciem est.

* *Acrocholus*, ἀκρόχολος, summe biliosus, qui subito, & repente bile æstuat, & accenditur, hinc acrocholia, ad iram propensio, & facilitas.

Acrocolia, ἀκροκώλια, dicuntur Hippocr. & Ari-stoteli *extremitates membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet, aures, pedes, rostra. Loca illius sunt l. 3. de diæt. XX. 14. XXV. 12. XXVII. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus vero est l. 23. probl. 40. Budæus quoque addit ὑπόδας καὶ χόλικας, intestina & exta. Celso & Gazæ vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Ero-tianus hanc vocem expositione minime egentem judicaverit, ceu nimis notam, non video. Con-fer. ad Foes. p. 23.

Acrodrya, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὀπώρα, Latine *Pomo-rum* nomine veniunt; in specie vero ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque conclu-duntur, ut sunt Juglandes, Avellanæ, Castaneæ &c. & *Nucum* κάρυων appellatione comprehen-duntur. Hipp. generalius saltem accepisse vide-tur de Nat. pueri II. 12. & de Humo. IIX. 25. Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum, l. 3. Var. Lect. c. 24. ἄκρυς enim vetustissimis arbor est. Idem com. ad Gal. I.L. V. P. n. 1132. Junge Foes. d. l.

Acrolenion, ἀκρωλένιον, summitas, aut extre-mitas cubiti.

Acromion, ἀκρώμιον, est, *summus Humerus*, hu-merive pars summa exterior & prominens, bra-chio-

chioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulæ a spina tenue inchoatum paulatimque plenius effictum ad Acromii locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquiunt, quod in hominibus solum deprehenditur, idque Catuclida, κατακλεῖδα, & Acromion appellari existimant a Gal. de Offib. c. 14. & l. 13. de Uf. P. c. 10. quamvis C. Hofman. ad h. l. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατακλεῖδα os parvum scapulæ cartilaginosum significare, ἀκρώμιον vero *summum humerum*.

Acromphalion, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra *suo loco*.

Acropathos, ἀκρόπαθος, dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hippocr. de uteri orificio affecto. *l. de superfœt. XIV.* 10. de cancro occulto *l. 2. Prorrhet. XIIX.* 9. junge Foes. *Oec. p. 24.*

* *Acrophyes*, ἀκροφυὴς in summitate & cacumine proveniens.

Acropis, ἄκροπις (alii ἀκροαπὶς, vel ἀκρωπὶς) est epitheton *linguæ*, quæ sua ipsius extrema efformare nequit, h. e. propter motus facultatem *inarticulata*, Gal. *in expos. voc.* Hippoc. quamvis Foes. *in Oec. p.* 24. ex ipsius textibus *Hipp. l. 7. Epid. XXIII.* 21. *XXVI.* 7. & *XLII.* 49. potius ad ægrum ipsum pertinere hoc epitheton existimet, id quod minime certum est, cum Hippocr. haud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

Acroploa, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, *quæ in summo extant*, veluti in superficie innatantia, *l. 1. de morb. X.* 66. add. Gal. *in Exeg. voc.* Hipp. Foes. *p.* 24.

Acropofthia, ἀκροποσθία, vel ἀκροποσθίη, dicitur *Præputium*, aut summa vel extrema *præputii pars*, glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari & resecari solet adhuc Judæis & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hippocr. 6. *aph.* 19. *Coac. t.* 504. *l.* 4. *de morb. XXIX.* 7. Adde Foes. *p.* 24. Gorr. *in Def.* Dieterich. *n.* 35.

Acropfilon, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hippocr. de pudendo in extrema parte denudato, *l. 4. Epid. XX.* 6. Vide Foes. *p.* 25.

* *Acrorrhinion*, ἀκρορρίνιον, tota nasi summitas seu totus nasi ambitus.

* *Acrorrhizos*, ἀκρόρριζος in summitate, vel in superficie radicem habens seu longas habens radices, unde τὰ ἀκρόρριζα, quæ non agunt radices in profundum, & Theoph. ἀκρόρριζα δένδρα vocat arbores, quibus radices sunt per summa cespitum ut loquitur Plin. l. 10. c. 31. cujusmodi olea, malus, cypressus, quibus opponuntur βαθύρριζα, ut robora, quæ suas radices in profundum agunt.

Acros, ἄκρος, proprie significat *summum*, *extremum*. Ita dicitur de naso ἄκρος ῥὶς. Hipp. *l. 6. Epid. f.* 1. *t.* 3. alias uno vocabulo ἀκρόρρινον. Usurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, 1. *aph.* 17. *de æstate* 3. *aph.* 18. Per translationem vero etiam id, quod *optimum* est, significat, v. g. Unguentum Irinum ἄκρον i. e. *optimum* apud Diosc. *l. 1. c. 67.* Hipp. *l. 2. de morb. mul. XXIIX.* 4. Confer. ad Foes. *p.* 25. Dieter. *n.* 36. Derivatio Blancardi ab ἀκρίζω est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo, ἄκρος.

* *Acrofampis*, ἀκροσαμπὴς, quod in summa tantum parte, & in superficie putredinem contraxit, quod leviter putrescere, & mutari cœpit.

Acrosapes, ἀκροσαπὲς apud Hipp. *l. de Alim. IX.* de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus vero perfecte & ad summum transmutabilis est & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Vallesius *in Comm. p. m.* 243. hoc Epitheton significare *concoctu facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Autoribus retinentur, etiamsi in illo dogmate non acquiescant.

Acroteria, ἀκρωτήρια, alias ἄκρεα, ἀκρωλέα, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigeratio nem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel per coagulationem sanguinis, vel nimiam conflagrationem prægressam defectionem, docet Hipp. 7. *aphor.* 1. & 26. legitur & 2. *de R. V. I. A. t.* 44. *f.* 3. *t.* 33. *f.* 4. *t.* 16. 26. Adde Galen. *in comm. ad illa loca*, & junge Foes. *p.* 25. Dieter. n. 37.

Acroteriafmos, ἀκρωτηριασμὸς, vocatur extremarum corporis partium, videlicet *manuum* & *pedum*, vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per ferram *resectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. *in Oper. Chirurgic.* & Hildan. *in Tract. de Gangræna & Sphacelo.* Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. *in definitionibus*. In aliis vero Lexicis allegatur Dioscorides *l. 7. c. 1.*

Acrothorex, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύοντι σφόδρα, valde ebrio, *l. 3. probl.* 2.

Erotian. in Onomastico. & Foesii Oecon. p. 275.

Acsuo est *Corallium rubrum*. Rul. & Ionhson. in *Lex.*

Actin Actis, ἀκτὶν, ἀκτὶς, vide *Radius*.

Actinobolismus, ἀκτινοβολισμὸς, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Junge. Willis. *An. Brut. Part.* I. c. 15.

Actio, ἐνέργεια, πρᾶξις, idem, quod *Functio*, *Operatio*. Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur, & activos motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας, δραστικὰς, vel πρακτικὰς, quae sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, v. g. Manus *actio* est apprehensio: Pedis, ambulatio &c. & *passivas*, παθητικὰς, quales sunt sensuum, quae fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur visio: Auris, auditus. Sed & *utilitates* & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quaedam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v. g. ut oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. *in Gal. de Us. P. n.* 955. In stricta vero significatione quamvis in medicina minus frequenti veri motus partium organicorum saltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *Accidentia sanitatis & morborum prima*, quae dispositionem vel facultatem corporis humani ejusque membrorum secundum & praeter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres classes; *Naturales*, *Vitales* & *Animales*: secundum Moebium in *Vitales*, *Animales* & *Genitales*, quarum omnium quaedam sunt *Nobiliores*, quaedam *Ignobiliores*: aliae *Publicae*, aliae *Privatae*. Omnino igitur ab *Operibus*, quae ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quae secundam accidentium & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Galen. *l.* 1. *Meth. med. c.* 5. ubi dixit, nihil referre, sive Opus sive *Actionem* inter loquendum dixeris. de *Actionum* differentiis vide plura in *Institutionibus*. Divisio in *Animalem*, quae a cerebro, & *Naturalem*, quae a cerebello dependet, insufficiens est & inepte a Blancardo propofita.

Activus, δραστικὸς. Vide *Drasticus*.

Actuatio, Lat. dicitur de rebus, praecipue medicamentis potentia talibus, quae ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τῆς μεταβολῆς ἀφορμὴ, a calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. *l.* 3. *de Temper. c.* 4. vel manifestatio virtutis latentis vi naturali caloris nostri facta, verbis Blasii Villafranca *in lib. de methodo refrigerandi potum per nitrum p. m.* 23. Ut enim *actu* talia sint, id a nobis accipiunt, *d. l. c.* 1. Jungatur Disputatio nostra *de Purgat. modo ac viis ad alv. th.* 14. & *Dogmata Medic. Gener. P. VI. c.* 2. *dogm.* 2. *p.* 686. *seq.*

Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiae*, hinc & in Medicina remedium *actu tale*, τὸ κατ' ἐνέργειαν, contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Galen. *l.* 1. *de Simpl. fac. c.* 9. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum v. g. & glaciem frigidam, *l.* 2. *de Temp. c.* 2. Est & *Actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam praesens ipsa energia. Dicitur autem *Tale Actu*, v. g. Calidum, frigidum, humidum, siccum &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis electum collatum. *l.* 3. *de tit. c.* 1. Breviter: Res est in se magis perspicua, quam ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente dispositio, id est, forma agit secundum materiae dispositionem, scribit Dav. Lagneus *in Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p.* 750.

Acuitas idem significat, quod *acredo* vel *acrimonia*, & legitur in Marcelli Cumani *Observat.* 16. *apud* Velch. *in Sylloge*, cujus nota videatur.

Acuitio, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν, usurpatur tropice haud raro de medicamentis, quae aliis natura debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora, v. g. pilulae & pulveres purgantes *acui* solent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. extr. helleb. nigri. Sic Spiritu salis *acuitur* succus citri, & Spiritu nitri *acuitur* acetum ad solutionem. Schroder. *l.* 1. *c.* 13. Hofman. *clav. ad h. l.* Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscure propositum vide in Christophori Parisiensis *Elucidarii l.* 2. *c.* 3. *in Theatr. Chym. Vol. V. p.* 231.

Acumen, quid extra forum Medicum significet, ex aliis constat Dictionariis. Speciatim vero Anatomico significato sumsit D. Enricus Deventer, Belga Medicus, *in suo Novo Lumine pro obstetricantibus c. III. p.* 16. 17. dicens, *Acumina* sibi dici, v. g. ossis pubis ossa sedentaria, quia illis insidemus, atque ita *Acumen* Ossis sacri esse os coccygis.

Acu-

Acureb, notat *Vitrum*. Rul. & Iohnf.

Acus, βελόνη, ῥαφὶς, quid fit, ex aliis jam Di-ctionariis conftat. Pertinet vero inter inftrumen-ta Chirurgica, & varium obtinet ufum. In fpe-cie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in fuffu-fionibus five cataractis in oculo removendis, Ga-leno dicitur παρακέντηριον, *Com.* 1. *de iis q. in med. f.t.6.* Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur apud Hippocr. *l.2. de morb. LXIV.* 11. Apud Gal. etiam extat ῥαφίον, *acicula*, notante Foefio *in Oec. p.* 551. Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Scultetus *Armam. Chirurg. Part.I. Tab. VII. IIX. XIV.* & *XVII.* Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi proceffus prope ma-millares, vel potius appendiculæ in offe petrofo vocantur à Fallopio *Acus offeæ*, in *obfervat. Anat. Tom. I. Oper. p.* 364. vide *Graphioides*. Ad doci-mafticen metallicam pertinent etiam *Acus explo-ratoriæ* dictæ, quæ funt exiles latiufculæ virgulæ metallicæ, quæ lapidi Lydio affrictæ teftantur de puritate metallorom & monetarum, vulgo *Streich Nadeln*. De his lege D. OL. Borich. *Docimaft. Me-tall.* §. 18. Porro *Acus* etiam eft nomen pifcis duum generum, Ariftotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia fere exfuccus, de quibus vide Rondelet. *l.* 8. *c.* 3. & 4. Aldrov. *l.* 1. *de Pifc. c.* 22. *feqq.* Hujus anato-men ab OL. Borrichio communicatam vide *in Act. Hafn. Vol. II. obf.* 48. *p.* 149. *feqq.*

Acufios, ἀκούσιος, i. e. *invitus*. Opponitur ἑκου-σίῳ, *fpontaneo*. Extat. & Partic. ἄκυσα, apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XLII.* 16. Quod partici-pium Galen. *in expofit. Vocum Hippocraticar.* per-peram per πεπληρωμένην h. e. repletam expofuit, cum invitam fignificet, recte animadvertente Foefio *Oecon. p.* 21.

Acufticus, ἀκουστικὸς, i. e. *auditum pertinens*, auditorius, ita nervus *acufticus*, medicamenta *acuftica*, i. e. auditum juvantia.

Acufto, idem, quod *Nitrum*. Rul. & Iohnf.

Acutus, ὀξὺς, quid proprie fignificet, aliun-de notum effe debet ac poteft. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentia aut periculo movetur, & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* apud Galen. *l.* 5. *de fan. tu. c.* 3. τὰ γυμνάσια ὀξέα funt, quorum celeres funt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς, vehemen-tibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi*, τὰ ὀξέα νοσήματα, in genere, magni, qui ob fui magnitudinem & fymptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora fua per-currunt. Gal. 2. *aph.* 23. Magnitudo morbi & fym-ptomatum vehementia à cauffæ internæ motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad falutem, vel ad interi-tum. Hinc nullæ certæ de illis inftitui poffunt prædictiones, Hippocr. 2. *aph.* 19. Dividuntur communiter in tres claffes: (1) videlicet *in mor-bos Peracutos*, νοσήματα κατοξέα, qui intra feptem dies communiter terminantur, ubi tamen non-nulli κατοξυτάτους rurfus diftinguunt *Perperacu-tos* à *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutiffimos*, ὀξύτατα, qui etiam primis quatuor diebus ad ter-minum, properant, & exemplum habetur *in Hipp. l.*3. *Epid. f.*3. *c.*77. *ægr.* 6. (2) in *Acutos fim-pliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerumque qua-tuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentia* τὰ ὀξέα ἐκ μεταπτώσεως, qui quandoque ad quadragefimum ufque diem extenduntur. Plu-ra vide apud Gal. *l.* 2. *de diebus Crit. c.* 12. Nobis fufficit monuiffe, cauffam, ob quam non poffit fir-mus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, confiftere in varietate caufarum exter-narum, cauffam morbificam ejufque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. *com.* 3. *prognoft. t.* 25. *Acutos morbos* & præfertim *febriles* maximam partem continuos effe docet. Idem *l.* 2. *de crif.*6.12. *Febris acuta* etiam fimpliciter ὀξὺς vocatur abfque additione πυρετὸς, apud Hippocr. *l.* 4. *Epid. XIII.* 19. Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foef. *Oec. p.* 455. *feqq.* Dieterich. *Jatr. n.* 621.

* *Acyli*, ἄκυλοι, ilicis glandes, quas Hipp. l. de diæt. 2. crudas, & affatas alvum fiftere, co-ctas vero minus, tradit.

* *Acymon*, ἄκυμον. fœtu carens: hinc acymon nedys, ἄκυμον νηδὺς uterus fœtu carens, & fte-rilis.

Adal eft terminus Paracelficus, quo indicatur fubftantia, vel virtus fubftantialis plantarum, quando purum ab impuro jam eft feparatum, in qua virtute dependent gradus diverfi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus memi-nit *in fragm. de re herbar. l.* 1. §. *de Incarnativ.*

Adam, proprium nomen primi hominis à Deo creati. In Chymiam vero translatum ænigmati-ce notat *Lapidem Philofophicum*, item *Mercu-rium Philofoph.* qui fuam *Evam* occultam in cor-pore fuo geftet. Hinc vocatur etiam *Adam Phi-lofophicus*. Dornæus *de tranfmut. metall. c.* 6. 8. & 9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 508. 509. 520.

Adamas, ἀδάμας, refertur inter lapides pre-tiofiffimos & gemmas maximæ æftimationis &

multorum nummorum. Cryftallum & cognatio-nis vinculo & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. *Muf. Calc. fect.* 3. *p.* 202. *feqq.* ubi fimul fabulofam illam fententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & foliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur ἀπαθὴς, *impatibilis*, vel omnis affectionis & paffionis expers, *l.* 1. *de fan. tu. c.* 4. & multum terræ habere, *l.* 9. *de S. Fac. Adamas* ex Lunæ cœlo & ejus terra fieri legitur *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 317. Aliter ejus generatio defcribitur *in Vol. IV. p.* 427. quando vapor naturæ per fe fublimatur fine acceffu pinguedinis fulphuris, & venit ad locum aquæ puræ falis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidiffimis, ad quæ non poteft pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus fumtis recte annumeretur, ventilavit Sennert. *M. Pr. l.* 3. *Pr.* 2. *f.* 2. *c.* 7. *quæftion.* 2. & *l.* 6. *P.* 9. *c.* 7. *Adamas factitius* ex hyacintho, fapphiro, legitur apud Libav. *S. A. Gb. l.* 6. *c.* 4. Alia compofitio proponitur a Lullio *in Tr. Animæ tranfmutatio*, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. *Th. Chym. d. l. p.* 189.

Adamita, *Adamitum*, Paracelfo vocatur durif-fimum in albo. Sunt duriffimi albi lapides, & *Adamita* eft lapis proprie qui in vefica reperitur, *l.* 1. *de Tart. tract.* 1. *c.* 1. *Adamitum* eft proprie Lithiafis. Id. *in Fragm. ad h. l.*

Adarce, *Adarcion*, *Adarcis*, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἀδαρκις, fecundum fubftantiam eft veluti fpuma concreta aquæ falfæ, concrefcens ad arundines & ftipulas. Acerrimum eft calidiffimumque, & propterea deleterium, & impoffibile ut intra corpus fumatur. Foris vero impofitum permifceri folet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita eum fructu adhibetur, tefte Gal. *l.* 11. *de S. Fac. b. tit.* Rulandus & Iohnf. *in Lex. Chym.* dicunt, effe carnem marinam fecundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia, & Galatia nafci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ fponte nafci velut fal Indum in Canna. Eft vero *Adarce* fimilis colore flori lapidis Afii, & in forma melli halcyonio & aliquando cavo proxima, ut poffit videri lacuftre quafi halcyonium. Et quia appendet arundinibus, *Pericalamitum* & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nifi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus, Medicos uti his ridiculis, fæpius comtemptis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obfcuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipfo foret opus. Hactenus Rul. & Iohnf. De *Adarcii* virbus docet quoque Diofcor. *l.* 5. *c.* 137. Et jungatur Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit *Muf. Calceol. fect.* 1. *p.* 24.

Adarico notat *Auripigmentum*, ut & *Adarnech*. & Rul. Iohnf. *in Lex.*

Adarticulatio, ἀρθρωσία. Vide *Anthrodia*. Ingraff. Latinum vocabulum applicat Græco προσάρθρωσις, quod idem eft cum διαρθρώσει. *Comm. in Gal. lib. de Offib. p.* 26. Vide *Diarthrofis*.

Adaxomæ, ἀδάξομαι, idem, quod ὀδαξᾶσθαι, *pungor*, *lancinor*, prurio, mordeor. Extat apud Hipoc. *l.* 2. *de morb. mul. LVI.* 4. *LXIV.* 10. Junge Foef. *p.* 4.

Addephagia, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, *voracitas*, dicitur, præfertim pueris familiaris, dum panis efu largiori capiuntur, quam potiffimam cauffam lumbricorum vel vermium effe cenfet C. Hofm. *l.* 2. *Apol. pro Hal. c.* 213. *I.* & quidem ex Gal. *c.* 7. *in* 6. *Epid. t.* 7.

Additamentum, ἐπίφυσις, idem, quod Appendix. vide *Epiphyfis*. *Additamentum necatum* vocari proceffum ulnæ five offis cubiti inferioris, teftatur Vefal. *de H. C. F. l.* 2. *circa fin. p.* 208.

Additio, πρόσθεσις, idem, quod *Appofitio*.

Adjunctio, eft alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppofitum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte reftituuntur. Hoc vero pro diverfis fcopis quamplurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non eft hujus loci. Eft & *Additio* vel *Appofitio* opus naturæ ad nutritionem neceffarium, quando portiones fucci nutricii parti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, five id fiat per arteriarum extremitates, five per nervorum fibrofas divifiones. Hic enim inter fe difcrepant Autores recentiores. Nobis prior hactenus vifa eft verifimilior fententia.

* *Addix*, ἀδδιξ, menfura quatuor chœnicas capiens.

Adductio, προσαγωγή, vide *Attractio*, *Paragoge*.

Adductores qui dicantur Mufculi, vide *Abductio*.

Adec eft *Lac acetofum*. Rul. & Iohnf. *in Lexic. Ch.*

* *Adectos*, ἄδηκτος, morfu carens: hinc ἄδηκτος, addicta funt, medicamenta mordacitatis expertia, atque acrimoniæ notatum eft etiam poni pro balnei parte ex hoc loco Gal. ad Glauc. l. 1. ἐν τῷ ἀέρι τῷ βαλανείου χρονίσαι, in aere balnei habitat.

Adech Paracelfo vocatur fpiritus hominis vitalis, & internus autor operationum vel functionum intrinfecarum, *l.* 2. *Chirurg. magnæ c.* 13. Hunc fpiritum quoque infici in pefte, & median-te hoc peftem fieri Epidemicam contagiofam,

do-

docuit *t.* 5. *de apostem. tract.* 3. *c.*7. Dorn. Ruland. & Iohnfon. paulo aliter defcripferunt: *Adech* eft interior homo nofter & invifibilis, fingulorum exemplaria præfigurans in animo noftro, quæ poftea exterior homo manibus fuis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinatio- nis, five Animæ Rationalis actus fecundi?

Adectos, ἀδηκτος, epitheton medicamentorum morfu carentium, quæ Corn. Celfus *Lenia* vocat, quod iis, quibus admoventur, leniant & a mordacitate liberent, notante Andr. Tiraquello *d. Nobilitat. &c. c.* XXXI. §. 275. *fol.* 126. *b.*

Adedentes, vide *Phagedæna*.

Adehemeft, id eft, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec*: *Alhobonec*. Rul. & Iohnf.

Adelos, ἄδηλος, dicitur Latine *Infenfibilis*, non evidens. Potiffimum ufurpatur de *Tranfpiratione*, quæ fit per poros cutaneos abfque fudore evidente, dum vapores, & fuligines infenfibiliter exhalant & avolant. Vide *Diapnoe*. Ἄδηλα πρόςκαιρα dicuntur ab Empiricis, quæ fenfibus quidem ufurpari & cognofci poffunt, fed nondum tamen apparuerunt. Gorr. *ex Gal. l. de fectis*.

Adelphixia, *Adelphixis*, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latine *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, confenfio, & cognatio partium aliarumque rerum cum in ftatu fecundum, tum præter naturam. Hipp. *c.* 3. *de artic. t.* 100. Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur fumma familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties ufus, v. g. *l.* 1. *de Morb. mul.* XXXIV. 4. XXXIIX. 14. *c.* 3. *de fract. t.* 35. Adjectivum quoque ἀδελφὰ dicitur de *morbis confimilibus* prioribus, *l.* 1. *de morb. mul.* LXII. ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod 1. & *l.* 2. *Epid. fect.* III. 125. occurrit. Vide Foef. *p.* 5.

Ademonia, ἀδημονία, *angorem*, *anxietatem animi* fignificat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium*, graviterque mœftum; Quod legitur apud Hipp. *l.* 1. *Epid. f.* 2. *t.* 75. & Participium ἀδημονέων *l. de virg. morb.* II. 26. Vide Foef. *d. l.*

Aden, ἀδὴν, vide *Glandula*.

Adenoides, ἀδενοειδὴς, Epitheton *Paraftatarum*, five corporis glandulofi ad veficæ fundum fiti, in quod vafa deferentia inferuntur. Vide *Paraftata*. *Proftata*.

Adenofus Abfceffus vocatur tuberculum, crudum, durum, atque omnino contumax difcuffu; foboles limofi pituitofique fanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandulanum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. *l. de novi*ff. *obf. abfceff. c.* 5.

Adeps, στέαρ. Dicitur & *Sevum*, *Sebum* & *Axungia*, ἀξυγγία vel ἀξύγγιον (ita legitur apud Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 5. Vide Linden. *S. M. Ex.* IIX. §. 76.) differt a *pinguedine*, quod ille craffior fit, in animalibufque totam naturam magis terreftrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appofitus liquatur & funditur, fufus vero celerrime coit & conglaciatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod fi vero voles, omnem oleofam & pinguem in animantibus fubftantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbette *Chirurg. P.* II. *L.* 1. *c.* 3. nec alii recentiorum diftinctionem aliquam obfervarunt. Ufus etiam cum *Pinguedine* eft communis. Vel enim ad caloris confervationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vaforum diftributionem, motus facilitatem, aliofque fimiles ufus facit. Utrumque & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis fimplicioribus fecundariis annumerare, veritati magis confonum videtur, quam humoribus, aut excrementis, utilibus licet, affociare. Rul. & Iohnf. *in append. Lex. Chym.* ita *Adipem* defcripferunt, quod fit pinguedo coagulata vel condenfata, quam confiftentiam habet a falinis portionibus. Etenim fi deftilletur adeps, deftillatione partes fulphureæ adfcendunt & remanent in fundo portiones falinæ, unde liquor ille poft deftillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

* Adeps Viperæ ex Clonif. Meord de Vipera. ejufdemque morfus proprietate quadam, quam ἰδιοσυγκρασίαν vocant, medetur, fi frictione in vulnus immittatur. Angli auctoris affertioni, felici experimento Feltriæ quoque habito obfervatio, refpondit.

Adeptus, terminus Paracelfo & Helmontio familiariffimus, quo notatur fingularis quædam a Deo donata & conceffa cognitio. Ita *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus Dei eft, quique fibi aliquam peculiarem compararunt fcientiam, præfertim per artem *Cabalæ*. Helmont. *de magnet. vuln. cur. n.* 129. Unde & *Adepta Scientia* vel Sophia κατ' ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis* & Ars *Caballiftica*, de qua infra in *Cabala*. Talem quoque fpecialem fcientiam urget Helmont. *in Modico*, & *Adeptum medendi* appellat, quem opponit Galenicæ & Paganæ fcientiæ Medicæ, atque peculiare donum Dei habetur nobilius & fuperius, quam quod e cognitione præexiftente fenfuum formatur in intellectu, imo, quod nec proprie doceri vel demonftrari poteft; Plura vide *in præf. tract. de Lithiafi*. *Ade-*

pte

ptæ *Sophiæ* meminit Paracelf. *l.* 1. *de peste*, cum addit: *Adeptæ Philosophiæ l.* 2. *Chirurg. magn. tr.* 3. *c.* 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano univerfali acquirendo impendunt & in hanc metam adfpirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret fupra adductum proverbium apud Galenum: *Nihil apprehende & fortiter tene.*

Adhærentia, πρόσφυσις. Vide *Profphyfis*.

Adiachytos, ἀδιάχυτος, i. e. *minime diffluens* aut diffufus. Ufurpatur topice de iis, qui veftitu & cultu funt frugali, minimeque diffoluto, Hippoc. *l. de Dec. ornatu II.* 18. Junge Foef. *d. l.*

Adiaphoros, ἀδιάφορος. Vide *Indifferens*.

Adiapneustia, ἀδιαπνευστία, h. e. *impedita perfpiratio*, Gal. *l.* 11. *M. M. c.* 10. Eft caufa primaria febrium, quando nimirum fuliginofa & vaporofa effluvia per habitum corporis & poros cutaneos exhalare nequeunt, fed regurgitantia ad maffam fanguineam confufione fua infignes perturbationes in fanguine producunt, & fubinde copiofius congefta & fubactionem refpuentia turgefcentiam & febriles effervefcentias pariunt. Vide Thom. Willis *de febrib. c.* 2. §. *Dum fanguis.* Confer etiam ad Rolfink. *O. & M. M. Spec. l.* 2. *f.* 3. *c.* 33.

Adiaptotos, ἀδιάπτωτος, nomen eft Medicamenti Colici, cujus defcriptio habetur apud Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 4. & nomen hoc ideo accepiffe videtur, quod ad omnem inflammationem efficax fit. Gorræus.

Adiarrhoea, ἀδιαρροία, dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio ac inhibitio. Erotian. *in Onomaftic. Hippocr. p. m.* 18. *b.*

Adib, eft nomen animalis, cujus hepar commendatur ab Avicenna in omni hepatis imbecillitate, *l.* 3. *fen.* 14. *tr.* 1. *c.* 18. *fin.* Inteftinum & ftercus in Colica, *d. l. fen.* 16. *t.* 4. *c.* 14. Si rabiofum fuerit illud animal, de ejus morfu & cura agitur *l.* 4. *fen.* 6. *tr.* 4. *c.* 5. Uno verbo, Lupus.

Adibat, id eft, *Mercurius*. Bul. & Iohnf.

Adjectio, *Adjunctio*, προσαγωγή, idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, *de Infomn. V.* 11. & *alibi*. Plura loca, ubi verbo προσάγειν ufus Hipp. collegit Foef. *Oec. p.* 532.

Adipfon, ἄδιψον, in genere omne id dicitur, quod *fitim abigit* vel arcet, qualia defcribuntur a Galen. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3. Alias fpeciale Græcis fuiffe epitheton *ptifanæ* hordeaceæ, teftatur Lang. *l.* 1. *ep.* 57. Ita & Hippocr. hoc titulo exornavit *ptifanam* & *oxymel in l. de R. V. I. A. f.* 1. *t.* 18. & *f.* 3. *t.* 30. Vide Foef. *p.* 5. Gorr. *in def.*

Adjutorium, idem, quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Joh. Anglico *Ref. Angl. p.* 1060. *c. de dislocatione adjutorii.* Legitur & in Vefalii *de H. C. F. p. m.* 207. Defcribitur vero claris verbis ab Albucafi: Adjutorium eft os illud, quod eft inter cubitum ufque ad caput fpatulæ, *l.* 3. *Meth. med. c.* 11. *p. m.* 206. *Adjutorium* etiam fæpe fumitur pro medicamento topico vel externo, quod præmiffis internis parti affectæ quafi in fubfidium applicatur, a Theodoro Prifciano paffim *in fuis phænomenis euporiftis ad fratrem Timotheum.*

Adjuvantia, συνεργητικὰ, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ & calori vitali fuccurrunt minifterialiter & inftrumentaliter. Fallop. *de tum. p. n. c.* 17. *Tom.* 1. *Oper. p.* 635.

Adylifios, ἀδύλιστος, vocatur *vinum non defæcatum* vel per faccum non colatum. Id quod fieri folet in vinis conditis ad faporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. *p.* 6.

Admirabilis, θαυμαστὸς, quid fignificet, ex aliis Lexicis jam in trivio notum eft. Eft vero in Medicina epitheton lapidis factitii Admirabilis, cujus defcriptio legitur in D. Iunken *Corp. Pharmac. Tom. II. p.* 61. & de Spina *Manuali p.* 543. Ingreditur liquorem antipodagricum Myufichti Trinunus dictum, *Armament. fect.* 20. Hyperbolici tituli Autori huic valde familiares.

Admiratio θαῦμα, quid fignificet, aliunde notum eft. Hanc paffionum omnium poft voluptatem & dolorem primam ftatuit Charetonus, quando novi infolitive cujufvis fpecies fenfum percellit, *Exerc. Pathol. LIX.* §. 23. Alias hoc vocabulo ufus quoque eft Ioftterius, infcribens libellum fuum de erroribus variis, qui committuntur circa ufum Veficantium, Cucurbitularum, V. S. nis, purgationis & victus, *Admirationes Medicas.*

Admifurab Terram fignificat.

Adnata, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκὼς, vocatur tunica oculi prima ordine, craffior & validior, fuperficie plana, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum offibus, tum palpebris conjungens, inque fuo thalamo ftabiliens, quare & ab officio fuo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vafa confpicua in bene habentibus, ophthalmiæ h. e. inflammationis oculorum conftituere fubjectum, communi Doctorum confenfu conftat. Ulteriorem hujus tunicæ defcriptionem vide in *Anatomicis*. Vide *Agnata*.

Adolefcens, *Adolefcentia*. Vide *Juvenis*. *Meiracion*. *Adolefcentia* media eft inter puberem ætatem & vigorem, confiftentem, cujus temperies cali-

calida & humida eft faluberrima & veris tem-peraturæ correfpondens. Petr. Mich. de Calde-ria. *Tom. II. Oper. p.* 218. *A.*-

Ados, eft aqua, in qua ferrum candens ex-ftinguitur. Rul. & Iohnfon. *in Lexic.*

Adplumbatum, idem quod *ferruminatum*, le-gitur apud Scribon. *n.* 271.

Adram, id eft, *Sal gemmæ*. Idem.

Adraftea, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethni-cos *Nemefis* dictæ, juxta Strabon. *l.* 13. *Geograph.* ab *Adrafto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus *Deæ Legem* neminem effugere poffe, dixit Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 12. Eft vero lex illius nihil aliud, quam potentia vindi-candi ab adverfariis veritatis lumen & fplendo-rem, præfertim in determinandis rerum caufis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentiffi-me pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. *in fcriptis fuis*. Plura de hac Dea videan-tur in Adagiis Erafmi *Chiliad. II. cent.* 6. *adag.* 38. & d. Hofm. *ad Gal. LL. de V. P. n.* 374.

Adrianum, eft nomen medicamenti compofiti. & ab Adriano Imperatore inventi contra affe-ctus capitis omnifarios ex cauffa frigida, cujus defcriptio extat *in Antidotar.* Nicolai *in operib. Mefuæ fol. m.* 370. *b.*

Adrop, eft terminus Spagyricus, denotans vel illud ipfum corpus aut *plumbum*, e quo elici de-bet *Mercurius* pro lapide Philofophico, in qua fignificatione fumitur a Ripleo *in Axiomatibus Philofophicis*, quæ extant *in Theatr. Chym. Vol. II. p.* 114. *in Epiftola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV.* 474. vel notat ipfum lapidem *Philofophicum*. Lagneus *in Harmon. Chy-mic. Th. Ch. Vol. IV. p.* 726. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. *in Lex.*

Adfamar fignificat *Lotium* vel *Urinam*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Adfellare, verbum antiquum denotans *exone-rationem alvi*, five excretionem quotidianam. *Sellæ* enim *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur a rei-rufticæ fcriptoribus loca illa ad feceffum neceffa-ria, tefte Keuch. *in not. ad Sammonic. p.* 197.

Adftantes, παρόντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præfto funt miniftrando, curamque ge-rendo, ex Hippocr. 1. *aph.* 1. Junge Dietr. *n.* 655.

Adftrictio, στύψις, habetur pro effectu frigi-ditatis, Gal. *l.* 9. *de S. F. §. Terra Samia.* vim ha-bet glutinandi opera craffæ terrenæque frigidita-tis, *l.* 7. *d. tit. §. Centaur. minus.* Dicitur & *Con-ftipatio*. Gorræus ita defcripfit: Quod fit quali-tas guftatilis, quæ a frigido vincente perficitur in craffa & terrena fubftantia. Itaque propria facultate contrahit & denfat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens autem calorem exci-tat & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non folum ad ea, quæ guftu percipiun-tur, refertur hæc qualitas, verum tribuitur & aliis rebus in paffiva fignificatione. Ita Alvi *ad-ftrictio*, pororum cutis; &c.

Adftringens, στῦφον, eft, cujus fubftantia eft craffarum partium, παχυμερὴς, terrena & frigi-da, habens vim ficcandi, humores depafcendi, partefque roborandi, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 14. quam-vis recentiores falinis *ftypticis* & ponticis portio-nibus, uno verbo, fixis illam adfcribant, quæ fub terreftribus optime intelligi & comprehendi queunt. Conveniunt in plerifque cum *Acerbis* & *Aufteris*, de quibus *fupra*. Celeberrimus D. D. Bohn. *Adftringentium* potentiam in terreftreita-te pontica, h. e. acore particulis terreis determi-nate combinato, confiftere fcripfit *Differt. Chy-mico-Phyf. XI. §.* 16.

Adulteratio, δόλωσις, δολιωμὸς, in Pharma-ceuticis fignificat medicamentorum fraudulentam corruptionem fub fpecie genuinæ. De quibus plura occurrunt apud Schroder. Rolfink. & alios rerum Pharmaceuticarum fcriptores. *Adulterari* apud Diofcorid. Græce per δολιζεσθαι exprimitur frequentiffime. Catalogum *Adulterinorum fimpli-cium* collegit I. D. Horftius *in Part. II. Difpenf. Pharmac. Univerf. L.* 4. *c.* 17. *p. LXXV. feqq.*

Adulterium, *Adulterinus*, quid proprie fignifi-cet, conftare debet ex aliis Lexicis, cum non fit hujus loci. Paracelfus vero plane abufive & tro-pice tranftulit hoc vocabulum ad ventriculi vi-tium, quando corpus aut faltem ventriculus ni-mium obruitur, affumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia fupponit, animam il-lam fenfitivam effe inftar maris, & corpus inftar fœminæ, & mutuum illud commercium fefe ha-bere ad inftar conjugii, *Paramiri l.* 2. *c.* 8. & *tr. de Alvi fluxu. §. Caufa*. Alias *Adulterina* dicun-tur medicamenta fpuria & fuppofititia, quæ vel ratione fubftantiæ, vel ratione facultatis, vel ra-tione utriufque videntur habere fpeciem bonita-tis, accuratius vero examinata falfa & vitiofa deprehenduntur, docente Schenk. *de comp. & præfc. med. c. formul. p. m.* 93.

Aduftio, idem, quod *Combuftio*, de quo infe-rius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. *n.* 193. *Aduftio*, Spagyrica dicitur, quando commi-fcetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas fubftantialis rei, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 869.

Adynamia, ἀδυναμία, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum & ac-

curatiffimum inter omnia alia genus conftituit in definitione morbi, non modo ex mente Ariftotelis *in Categoriis*, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, fcilicet ad functiones neceffarias; fed etiam ex fuffragio ipfius Galen. *de diff. morb. c.* 2. dicentis, quod fanitas non operatione, fed potius per potentiam fit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris & otio degentes, aut fæpe difcumbentes, neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinfecæ fenfum habemus, nihilominus tamen fani fumus. Igitur cum fanitatis contrarium fit morbus, deberet & hic potius per ἀδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipfe non fecerit. Et fruftra fibi metuit C. Hofmann. *Apol. pro Galen. l.* 3. *c.* 8. *A. B.* objici poffe, hoc vocabulum effe nudum nomen: non enim peti inde poteft ulla indicatio. Quin imo nec peti debet: veræ enim indicationes non a morbo, fed a cauffa petendæ funt; quemadmodum nec a fanitate, fed a cauffis ejus indicationes confervatoriæ defumuntur. Junge *Dogm. noftr. P. II. c.* 2. *D.* 2. *p.* 113. & *Prophylaxum p.* 53. Vide *Impotentia*.

Adynamon, ἀδύναμον, vini factitii genus eft. In mufti fextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ menfura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Eft enim *invalidum*, unde illi nomen. Diofcorid. parem mufti & aquæ menfuram mifcet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota confumatur: cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorræus.

Adynatos, ἀδύνατος, duplicem habet fignificationem, Vel enim notat *impoffibile*, five quod fieri non poteft, vide *Impoffibilis*. Vel fignificat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In qua ufus Hippocr. *l.* 1. *Prorrh. c.* 2. *t.* 3. *Coac. t.* 53. & 175. Adde Foef. *Oec. p.* 6.

Æazo, αἰάζω, idem quod, θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in *Onom.* & Foef. *p.* 8.

Aedes, ἀηδὴς, h. e. *infuavis*, *injucundus*, *ingratus*. Ufurpatur de alimentis palato non acceptis, fed faltem comparative, Hipp. 2. *aph.* 38. Idem quoque de medicamentis intelligi poteft, Dieter. *n.* 10.

Ædoea, αἰδοῖα, Latine *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriufque fexus vocantur Hippocr. 3. *aph.* 21. & 5. *aph.* 22. Jung. Dieter. *n.* 14.

* *Ædoepalmos*, αἰδοιπαλμὸς, morbus pudendorum, ut fatyriafis, & priapifmus.

Ægagropilus, αἰγαγρόπιλος, ab αἰγαγρὸς, *rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus, eft in ventriculo primo aut fecundo *Rupicaprarum* occurrens maffa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda duplici fubftantia confiftens, quarum interior aut fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum fucco concreto & exficcatione in pulverem fubtilem faceffente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignofum corticem quendam rariffime cruftam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cineritii aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnum contractam vix unquam excedat, ex alimentis vegetabilibus & mineralibus, familiaribus copiofius affumtis per fermentum ventriculi facultate coagulativa infectum genita, in fe quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciæ, quam experientia hactenus confirmavit, falutaris & variis in affectibus fingulari cum emolumento fæpius a Medicis exhibita in certa dofi. Vulgo, *Gemfenkulgen*. Hujus accuratam defcriptionem virtutumque variarum commendationem ex profeffo publicavit Georgius Hieronymus Velfchius, Doctor Medicus Auguftanus, *differt. de Ægagropilis*, quæ lectu haud indigna, modo mortuo non infultaffet leoni, & θεσπέσιον C. Hofmannum non adeo temere perftrinxiffet, quod alio loco & tempore feverius animadvertere conftituiffem, nifi & mors illius me a propofito revocaffet. Meminit quoque ex Velfchio Rolfink. *Ægagropilorum*, *Ord. & Med. Sp. l.* 8. *f.* 2. *c.* 1. *fin.*

Ægeirinon, αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum* vel *Populneum* vocatur, ab αἴγειρος, *populus*. Defcribitur ab Æginet. *l.* 7. *c.* 19. Gorræus.

Æger, *Ægrotus*, νοσερὸς, νοσώδης, quid fignificet, notius eft, quam ut opus fit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Infalubris*, de quo inferius.

Ægias, αἰγιὰς, (perperam a Foef. αἴγις, *p.* 8. pofitum, quod aliam habet fignificationem) apud Hipp. fignificat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærefcentem, aciei caliginem offundentem, eamque obfcurantem; five ex crafiore excrementio humore enata fuerit, five ex ulcere relictæ cicatriculæ fubalbicans fuerit. *Coac. t.* 218. *l.* 2. *Prorrh. XXIIX.* 33.

Ægidion, αἰγίδιον, eft nomen *Collyrii*, quo fluxiones commode fifti poffunt; quod genus σταχτὸν, appellant. Defcriptio habetur apud Aetium citante Gorræo.

Ægilops, five *Anchilops*, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula conftituunt, quod *Anchilops* fit

fit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus; Ægilops vero jam ruptum tumorem significet, (quod capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ fe-rantur.) Dicitur & *fiftula lachrymalis*, quia ul-cus ex tuberculo rupto facillime finuofum evadit & in fiftulam abit, quam aliquando alius fequi-tur affectus, ῥυὰς, *Rhyas* dictus, quando carun-cula in angulo oculi abfumitur. Sufficit nunc, hanc diftinctionem ab Autoribus non femper ob-fervari, nec quoad cauffas & generandi modum multum inter fe differre. Hinc Gal. *l. Introduct. feu Medicus c.* 15. defcripfit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops* vel *Anchilops* eft abfceffus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior eft, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut ufque ad nares deftillat. Jungatur *l.* 5. *d. C. M. S. L. c.*2. Cauffa cum aliis ulceribus eft communis, humor nimirum acris, falfus, lixiviofus, fepticus & corrofivus. Hinc fa-cile in fiftulam abit, præfertim fi ulcus neglectum fuerit. Eft affectio ægre curabilis propter corpo-rum tenuitatem fubjecto offe corrupto, juxta Aet. *l.* 7. *c.* 87. nihilominus feliciter fe quoque abfque cauterio actuali curaffe teftatur Hildan. *Cent. V. Obf.* 22.

Æglia, αἰγλία, αἴγλη, apud Gorræum idem, quod αἰγίας.

Ægoprofopon, αἰγοπρόσωπον, idem, quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorræus.

Ægyption, αἰγύπτιον, dicitur unguentum al-bum, oleofum, quod & μενδήσιον appellatum eft, compofitum ex liliis & aromatibus. Meminit ali-quoties Hipp. *in libris de Nat. mul.* quæ loca col-legit Foef. *p.* 9. quæ huc transferre non eft operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum, ob confi-ftentiam oleofam. Alias & *in Difpenfatoriis* le-gitur unguentum Ægyptiacum fimplex & Magi-ftrale compofitum Hildani, hodieque utrumque Chirurgis ufitatiffimum ad putredinem & excre-fcentias abfumendas validiffimum, & bafis utri-ufque ærugo eft, vel viride æris. Jungatur & Zvvelferi *Animadverfio in Pharmacop. Auguf.* Ægy-ptium quoque eft epitheton lini aut fili, quo fpon-giam involvit Hipp. quo firmior & durior fit in Polypi curatione, *l.*2. *de Morb. XXXIII.* 9. item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad pa-randas fpiras, 3. *de fractur. t.*29. Item Aluminis, *l. de Ulcer. X.* 3. 4. *XII.* 11. Ægyptii olei & un-guenti varias de fcriptiones fuppeditat Galenus *in Lexico*, αἰγύπτιον ἔλαιον.

Aeides, ἀειδὴς, h. e. *indecorus deformis*. Legitur apud Hippocr. 2. *aph.*54. Huic opponitur εὐειδὴς, *formofus*, decorus. Jungatur Diegerich. *Iatr. n.* 9.

Aeigleuces, ἀειγλευκὲς, dicitur genus vini dul-cis, quafi femper muftum, quod paratur mufto in dolia vel cados condito, & ftatim in aquam merfo, donec bruma tranfeat, ut mufto confue-tudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor mufti facit ex hoc vinum. Gorræus.

* *Aeinephes*, ἀειν εφὴς, legitur & ἀεννεφὴς idem, quum alicui oculi nubecula aliqua funt obducti.

* *Aeipales*, ἀειπαλὴς, qui femper vibratur, qui perpetuo motu agitatur, epithetum cordis, quod continuo vibretur.

Aeipatheia, ἀειπάθεια, dicitur paffio vel *affe-ctio perpetuo durans*, nec remiffionem habens. Hinc & ἀειπαθὴς, *femperpatiens*, quo ufus Ocel-lus *de univerfo*, citante Scapula.

Æolafthæ, αἰολᾶσθαι, fignificat *errare*, *vaga-ri inftar venti*, & legitur apud Hipp. *l.*2. *de morb. mul. LVIII.*20. Adde Foef. *p.* 13.

Æolipylæ, αἰολόπυλαι, vocantur ex commen-to Paræi vafa illa ænea punctum vel foramen habentia anguftiffimum, quo aqua infunditur & ad ignem collocata, ignis actione aqua in aerem flatumque mutata, fpiritum vel aerem, quem ante nullum habebant, magno murmure & ftre-pitu emittunt &c. Par. *l.* 10. *Chir. in Apologifmo II. ad Carol. IX. Regem Gall. poft præfat.*

Æon, αἰὼν, fumitur apud Hipp. pro *tota ho-minis vita* & *ætate*, *l.* περὶ αἰῶνος & 2. *de fract. t.* 21. Foef. *p.* 14. qui etiam ex Erotiano mon-ftrat, αἰῶνα fignificare *medullam fpinalem*, apud Hippocr. *l.* 7. *Epid. LII.* 8. verum Linden. *ibid.* κενεῶνα pofuit.

Æonefis, αἰώνησις, hoc eft, *Perfufio*, *Afper-fio*. Verbum etiam αἰωνάω fignificat *profundo*. Nomen vero legitur apud Hipp. *de humid. ufu l.* 8. Vide Erotian. *in Onomaft. p. m.* 15.

Æora, αἰώρα, fignificant *geftationem*, & in fpecie *penfilem* apud Aet. *Tetrab.* 1. *l.* 3. *c.* 6. al-legante Foefio. Tales *penfiles geftationes* ab Athe-nienfibus introductæ tempore Bacchanalium. Ver-bum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *at-tolli*, *fufpendi*, & legitur apud Hipp. *l.*2. *de fract. t.* 56. *l.*3. *t.* 77. & activum αἰωρέειν *l.* 1. *de morb. mul. XCIII.* 20. Plura vide apud Foef. *Oec. p.* 14.

Æpos, αἶπος, *locum acclivem*, arduum figni-ficat apud Hippocr. *l.*2. *de morb. XLIX.* 11. *L.*13. *LXVIII.*4. *de int. aff. XLVII.*16. quamvis Linden. vel ἧπος vel ἐσπέρην pofuerit, excepto unico loco *l.* 7. *Epid. LII.* 8. ubi retinuit αἶπος, Con-fer. ad Foef. *p.* 13.

Æquale, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, fecundum & præternaturalibus præ-dicari folet. Gal. *c.* 2. *in progn. t.* 21. Denotat vero

vero non solum rerum saltem numero, vel etiam speciei differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membris observatur; vel quando excessus caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὁμαλὸς σφυγμὸς, dicitur, cum omnes ictus eundem inter se servant ordinem & proportionem, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. *l.1. de diff. pulf. c.10. Æqualis urina*, οὖρον ὁμαλὲς, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ, & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν, 1. *prognost. t.42.* De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & *æquales* habet motus & symptomata semper similia, Gal. *c.2. aph.23.* Sed & de diversis speciei rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali aqua* mixtum, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice versa, continens, Gr. οἶνος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hippocr.7. *aph.56. l.2. de morb. XXXVIII. 6. Æqualis inæqualitas* in pulsu, ὁμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando pristinam naturam quidem immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *inæquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. *l.2. de diff. pulf. c.11.*

Æquantia, sensum, vocantur in Jul. Cæs. Claudini *de ingress. ad infirm. l. II. sect. II. c.33. p.m.* 335. Anodyna digerentia, & Græce dici possunt ὁμαλύνοντα vel ὁμαλίζοντα scil. τὴν αἴσθησιν. Vide etiam infra *Homalos*.

Æque, *Æquis portionibus*, ponderibus &c. Vide *Ana*.

* *Æquinoctium*, ἰσημερινὸν, Observat Hipp. l. de A. A. L. utrumque æquinoctium, præsertim vero autumnale in exhibendis pharmacis esse periculosum.

Æquilibrium, terminus est Mechanicus, qui a Cartesianæ Philosophiæ sectatoribus etiam ad forum Medicum, quin potius Physicum transfertur, & significat proportionem justam & naturalem partium qua fluidarum, qua solidarum ad compositi corporis constitutionem concurrentium, ut in motu & vigore suo vel etiam in quiete vel tenore suo maneant. Unde Th. Craanen *in suo lumine rationali* aliquoties æquilibrii mentionem fecit, & D. D. Fr. Hoffmannus fundamentis Medicinæ annumerare non dubitavit *c. II. §. 16.*

Æquipollens, ἰσοσθενὴς, vide *Isosthenes*.

Aer, ἀὴρ, quid proprie sit, e Physicis addiscendum est. Dorneus *in Physica Genesi & Physica Trismegisti* dicit, *Aerem* nil aliud esse, quam aquam vi caloris vel Spiritus Domini in creatione resolutam, *Th. Chym. Vol. I. p.355. 373.* unde & masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis & aquæ, *d. l. p. 498.* & mediator habetur inter ignem & aquam a Seniore Zadith *de Chymia Vol. V. p.203.* Dicitur & ibidem res vivificans, imo vitæ cujusque rei. Suntque *aer* & ignis elementa agentia, in Platonis *Libro Quartorum l. 4. in Th. Chym. Vol. V. pag. 170. Aer*, tanquam magnum recipiens hujus Microcosmi considerari potest, in quo omnis generis semina & spiritus mundi, tanquam in proprio domicilio, hospitare solent, Jac. le Mort. *Med. Chym. Phys. c. 9. p.89.* Junge Rob. Boyle *Suspiciones de latentibus quibusdam aeris qualitatibus*. Cæterum in Medicina consideratur potissimum, ut res non naturalis summe necessaria, & caussa sanitatis morborumque procatarctica, pro ejusdem usu vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocrate describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusus, omnium, quæ corpori accidunt, autor & dominus, utpote cujus naturalia corrumpendi & conservandi vis est maxima, *l. de Flatib. IV. 8. 9.* Triplicem ejus differentiam constituisse dicitur ab Herodiano, ut primo sit id, quod vulgo ita nominatur; secundo, in nobis latens Spiritus, & tertio per secessum abiens maleolens flatus. Ejus varias quoque constitutiones & καταστάσεις sive mutationes tradidit *l. de Aer. Loc. & Aq.* quæ omnes a Medico probe attendendæ, & perspiciendæ sunt, monente Gal. *c. 8. in l.6. Epid. & c.2. de Humor. t.29.* Quæ fine etiam legi meretur Charletoni *Exercit. Patholog. V. & X. §.33. seq.* Inquiri etiam possunt loca varia de *Aere* in Dolæi *Encyclopædia Medica*, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohn. *Diss. Medico-Physica IV. per totum*, item *annexa ejusdem Dissert. de Aeris in hæc sublunaria influxu*. A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit: *Aerem Chymicorum* non esse instar Elementaris resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinate, *Synt. Arc. Chym. l.7. c.35.* & esse organon seu machinam omnium, per quam fiunt

fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in *Exam. Philof. fect.* 36. *De Aere Chymico* videatur etiam Becherus *in Oedipo Chym. Tit.* 4. §. 4. Ænigmatice quoque *Aer* appellatur *Lapis Philofophicus* in *Harmonia Chymica. Theatr. Ch. Vol. IV. p.* 725. *feq.*

* *Aera*, αἶρα, malleus, fecuris, vel femen frumentaceum ex frumenti corruptione proveniens quod Lat. vocant lolium.

Aerdadi funt fpiritus corporei in aere degentes. Dom. *in Diction. Paracelf.*

Ærolum, χαλκῦς, vide *Chalcus*.

Aereus, ἀέριος, νέριος, dicitur de omni, quod participat de aëris natura, vel quoad fubftantiam, vel quoad efficaciam. De illis ftatuit Fallop. *Aerea* confpiffari quidem poffe, fed non congelari; *tr. de metall. & foffil. c.* 11. *Tom. I. Oper. p.* 301.

Aerificatio dicitur, quando aqua per fermentationem ultimata difcontinuatione in ipfum aerem refolvitur. Cafpar. Cramer. *Colleg. Chym. Differt. I. c.* 4. §. 3.

Aerologice, ἀερολογικὴ fcil. pars, vocatur primum Diætologiæ membrum, agens de aëris falubri ufu, quam neminem ex profeffo tractaffe fcripfit Joh. Ant. von der Linden, ut merito inter Medicinæ defiderata reponatur, *in Manuductione ad Medicinam* a Chr. Gunth. Schellammero *ad introduct. Conring. annexa p.* 91.

Aeromeli, ἀερόμελι, id eft *mel aereum*; Epitheton mellis, vel quod ex *aeris rore* factum eft, unde mel rofcidum, Drofomeli, dicitur Aldrov. *de infect. l.* 1. *c.* 2. Apes quoque αἰθερίυ νέκταρος ἐργάτιδες, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis græcis, vel quod faucibus & organis refpirationis medeatur, tefte Diofcoride. Vide *& not.* Keuch. *ad Samonic. p.* 147.

Aerophobæ. Aeris timor generaliter phreniticis adfcribitur. Cælius Aurel. *Acutamorb. lib.* 3. *cap.* 12.

Aerofis, ἀέρωσις, eft fanguinis attenuatio & in halitus refolutio, pro fpirituum vitalium continuatione & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. *l.* 11. *Meth. med.* 3. Hujus *fubtiliationis* & quafi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali cauffam ftatuit Charlton. *d. l.* §. 3. *aerem* in pulmones infpirando attractum, confimili prorfus modo, quo per folles infufflato *aere* flamma in lignis promtius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum *in Oecon. anim. Ex. VIII.* num adeo firmis nitatur rationibus, ut affenfum mereatur, ventilavimus *in Dogmat. noftr. p.* 583.

Æruginofa bilis, ἰώδης χολὴ. Vide *Bilis*.

Ærugo, ἰὸς (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem fignificat,) *Viride Æris*, eft *rubigo æris*, vel cupri, guftantibus acrem qualitatem offerens, digerendi, depafcendi, & corrodendi non teneram modo, fed & duriorem carnem, vim habens. Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* Eftque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Diofc. *l.* 5. *c.* 91. 92. Rul. & Iohnf. *in Lex. Chym.* Schroder. *Pharm. l.* 3. *cap.* 12. De *Ærugine* factitia five *Ære viridi* parando videantur Junken *Lexico Chymico Pharmaceut. Part. I. p.* 8. 9. Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo* ferri & plumbi legitur apud Fallop. *tr. de comp. medic. c.* 11. *Tom. I. Op. p.* 149.

Ærumna eft ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. *Phyfic. l.* 6. *c.* 12.

Æryfipelas plane vitiofe fæpius legitur pro *Eryfipelas* in *Tom. I. Oper.* Petr. Mich. de Calderia.

Æs, χαλκὸς, idem quod *Cuprum*, eft metallum ignobilius, durius plumbo, mollius ferro, conftans portionibus fulphureis, mercurialibus, & falinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. *Clav. ad Schrcd. d. l.* Enimvero video, quid obftet, quo minus falinas etiam concurrere portiones quis credat, præfertim fi vera eft hypothefis Vvillifii & aliorum, quod fal rebus & corporibus naturalibus compactionem, foliditatem, nec non pondus & durationem largiatur, *de Ferment. c.* 2. & 3. Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. *ad Scribon. n.* 16. Appellatur & *Philofophicum*, de cujus viribus vide *Th. Chym. Vol. I. p.* 631. A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *æris* recenfet Rul. *in Lex. Chym.* v. g. *Purum* five *nativum rubrum* ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marcafita, item ex aliis fpeciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis & purpureis, chryfocollæ & cæruleo etiam, unde & varia a coloribus epitheta obtinuit, Rubeum, Flavum, Cæruleum, Nigrum. Item *Æs caldarium*, abftractum, refiduum. *Æs uftum* five *crematum* fit ex æreis clavis compofitis cum fulphure & fale, aut etiam alumine in vafe fictili. Diofc. *l.* 5. *c.* 41. Gal. vocat κεκαυμένον χαλκὸν, & habet vim adftringendi & cicatricem inducendi, præfertim fi lotum fuerit, *l.* 9. *de S. Fac. & alibi.* De modis parandi *Æs uftum* variis legatur Iunken *d. l. p.* 10. *feq.* *Squama æris*, λεπὶς τῦ χαλκῦ, ejufdem eft virtutis. *Æris flos*, χαλκῦ ἄνθος dicuntur *fquamæ ex ære* fufo & in alias fornaces translato, flatu crebriore excuffæ, ut docuit Plin. *l.* 34. *H. N. c.* 1. Hippocrati fimpliciter ἄνθος dicitur, *de morb. l.* 2. *XXXIII.* 21. *feqq.* adde Rhod. *not. ad Scribon. n.* 34. Non effe confundendum cum *Chalcantho* monet idem *n.* 31. *Panes ærei* dicitur maffa *æris* in fornacibus per fufionem cocta & parata. Æs etiam genera-

 lius

lius accipitur quandoque, denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur; vulgo *Erb*, item illud metallum mixtum, e quo monetæ cuduntur. Rul. In Spagyrici *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philos. nondum præparatum, ficut est initio. Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens & Contentum, Plumbum nostrum, Leo viridis &c. Confer. ad Lagnei *Harmon. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p.* 718. *seqq.* Imo ibidem ipse Lapis Philosophicus *Æs* vocatur. *p.* 727.

Æsalo, αἰσάλων, est nomen avis minoris quidem, nihilominus inter accipitres vel falcones referendæ, ob fingularem celeritatem & audaciam insidiandi vulpi per quandam antipathiam. Dicitur & *Merillus*, *Smerillus*, cujus descriptio videatur in Aldrovandi *Ornitholog. l. V. c.* 5.

Æschos, αἶσχος, deformitatem significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. 1. *de artic. t.* 64. Causam deformitatis monstrosæ Paracelf. statuit, esse deficientem naturam in disgregatione debitæ massæ seminalis post conceptionem, *l.* 3. *de morb. invisib.* *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. *n.* 184.

Æschromytheo, αἰσχρομυθέω, i. e. *turpia* & *obscœna loquor*. De deliris usurpavit Hipp. *l.* 3. *Epid. ægr. XI. post stat. pest. l.* 4. *VII.* 8. Galen. *c.* 1. *prorrh.* 27. Vide Foes. *p.* 14.

Æschropoieo, αἰσχροποιέω, significat *turpia facio*, five artes turpiter dehonesto. Hipp. *de arte in princip.*

Æstas, θέρος, dicitur pars anni calidior & ficcior utplurimum, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentius exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse docet Hippocr. 3. *aphor.* 6. *Æstatis morbos* recensct idem 3. *aph.* 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium *æstivarum* 2. *aph.* 25. Quod purgatio per vomitum instituenda sit *æstate*, docet 3. *aph.* 4. verum neque perpetuum esse, recte monet Vallef. *in comm.* neque etiam rationes fat gravis sunt momenti. Æstas quoque Hippocr. dicitur θερινὴ ὥρα, 4. *de R. V. I. A. t.* 1. Vide Foes. *p.* 268. Dieter. *n.* 390. Legi quoque merentur, quæ de *Æstatis* origine & naturali constitutione egregie differuit Linden. *Ex XI.* §. 169. *seqq.* Ænigmatice quoque *Æstas* refertur inter nomina Lapidis Philosoph. *Vol. IV. Th. Chym. p.* 727.

Æstates, Plin. *l.* 28. *c.* 12. vitia cutis ab adustione Solis. Mercur. *de Decorat. c.* 8.

Æsthesis, *æstheterion*, *æsthetico*, *æsthetos*, αἴσθησις, αἰσθητήριον, αἰσθητικός, αἰσθητός. Vide infra *Sensus*, *Sensorium*, *Sensificus*, *Sensibilis*.

Aestimatio, τίμησις, quid hoc vocabulum in genere significet, ex aliis quoque Lexicis notum esse potest. Placuit vero D. G. Ern. Stahlio P. P. celeberrimo in Fridericiana Illustri in forum Medicum transferre, *æstimationem* geminam statuenti, unam *partium*, alteram *læsionum*. Per illam intelligit accuratum λογισμὸν five considerationem motuum vitalium fenfationis, constrictionis & relaxationis, &c. per hanc vult intellectam varietatem graduum læsionis & corruptionis five destructionis, quemadmodum prolixius hæc legere licet in quodam Propemptico Inaugurali ad Dn. Lud. Frid. Gualtherg Disput. de Inflammationis Pathologia.

Aesthphara est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in *Diction. Parac.*

Aestuarium vocatur instrumentum, in quo longurius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus, Paræus *l.* 25. *Chir. c.* 13. Aliud quoque *æstuarium* sudatorium totum hominem excipiens descripsit Palmarius *de morb. contag. l.* 1. *c.* 17. *p. m.* 37.

Aestuatio, καῦσις, idem quod *Ardor*, vel *Exæstuatio*, quam excitat materia quædam ignea, vel acris; eitque effectus effervefcentiæ, vel accensionis. Ita *Aestuatio* sequi dicitur usum purgantium fortiorum, a Fallop. *de med. simpl. purg. c.* 3. *Tom. I. Oper. p. m.* 23.

Aestus, καῦμα, idem quod *Ardor*, *Ustio*. Extenditur ad quoslibet fervores, five fint externi a sole, pharmaco, igne, five interni a febribus & inflammationibus, in qua significatione legitur apud Hippocr. 4. *aph.* 65. & *aph.* 13. quamvis hunc locum Galen. generalius expofuerit, per *æstus* intelligens & febres, & aeris fervores, & cauteria, & eicharas, *in comm.* In priori significatione fumtum occurrit *l. Epid. sect. III. t.* 6. Hinc *æstas* *æstuosa* dicitur & *l. de sal. diæt. t.* 4. *æstati* hic tribuitur effectus, quod faciat *æstuosa* corpora & squalida, καυματώδη καὶ αὐχμηρά. Junge Foes. *Oec. p.* 329. Dietr. *Iatr. n.* 452. Linden. *Ex XI.* §. 183. 189.

Aetas, ἡλικία, refertur inter res naturales ad sanitatis & morborum generationem symbolam suam conferentes. Est vero *ætas* nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus & spacium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mutationem. Et hæc ratio est, quod, quemadmodum sanitas variat secundum *ætatum* differentias, (unde *ætatem* ab *ætate* distinguere oportet, ex *l.* 6. *Epid. f.* 8. *t.* 29.) sic etiam diversis in *ætatibus* diversi quoque oriantur morbi; & cuique *ætati* sui fint morbi familiares, quorum catalogum figilla-

gillatim recenset Hippocr. 3. aph. a. 21. ad 31. Junge Dieter. n. 375.

Aethale, αἴθαλη & αἴθαλος, vide *Fuligo*. Legitur apud Hipp. *l*. 1. *de mob.mul*. CXXVIII. ro,& Gal. *l*. 3. *de praef*. *ex pulf*. *c*. 7. Adde Foef. *pag*. 9.

Aether, αἰθὴρ, late dicitur *caelum*, vel *dium* supra aeris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hippocr. *l*. 6. *Epid*. *f*. 4. *t*. 19. Stricte vero *caelum serenum* supra aerem & nubes expansum significat, Gal. *com*. *ad h*. *l*. Hodieque a nonnullis *Aether* habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quod intime sese insinuat in atomos materiales; & ab ejus majori minorive copia & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento sibimetipsis blandientes & placentes; nec fortassis per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

Aethes, ἀήθης, Lat. *insolens*, *inconsuetum*, usurpatur de sputo, 1. *Prorrh*. *com*. 3. *t*. 30. quamvis Foes. existimet, legendum esse εὐήθεα, ex loco parallelo *Coac*. *t*. 350. Vid. Foef. *p*. 7.

Aethiops, αἰθίοψ, quod nomen praeter significationem cognitam, a regione Africae, quando hominem in Æthiopia natum denotat, a Chemicis translatum occasione coloris nigricantis ad processum quendam & medicamentum, *Aethiops mineralis* dictum e Mercurio vivo & sulphure vel floribus hujus inter se mixtis diversa proportione & accensis ad conflagrationem sulphuris usque paratum, cujus meminit Theod. Mayerne *in form*. *Part*. 1. *Praxeos Medicae annexis*, & occurrit *in Pharmacop*. *Pateana*; quamvis & apud alios absque igne, sola tritura & agitatione, sub alia tamen proportione in mortario vitreo cum pistillo fieri posse legatur. Utrumque modum etiam proposuit Iunken *d*. *l*. *p*. 11.

Aethna dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones Gagati persimiles, resina & bitumine quodammodo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utâtur. Alias montem Siciliae ignivomum proprie *Aethnam* vocari ex Geographicis constat. Ita & Spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Aethnici* dicuntur. Dorn. Rul. & Iohns. *in Dict*. & *Lex*. *Chym*.

Ætholices, αἰθολίκες, aliis αἰθολίκια, dicuntur *pustulae* in superficie corporis ortae fervidae, ab αἴθω, *uro*. Meminit earum Hippocrat. *de humid*. *us*. *X*. 5. ubi Latinus Interpres *in edit*. *Linden*. expressit per *Dothienes* sive *Furunculos*. Adde Foes. *p*. 10. Varias acceptiones recenset Erotianus *in Lex*. *Hipp*. Galenus, qui legit αἰθόλικες *in Lex*. *Hipp*. cyclos definit in cute coeuntes, qui ita dicantur ab αἴθειν, *urere*, & hinc derivat αἰθολυκώδεα, quae his simile quid notant & ab aliis ἀιμάκωπα appellantur.

Æthya, αἴθυια, vide *Mergus*.

Ætia, αἰτία, αἴτιον, vide *Caussa*.

Ætiologia, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinae pars *Pathologica*, in qua non solum caussae morborum, sed & morbi ipsi & symptomata pertractantur. Gal. *l*. *introduct*. *c*. 7. Verum de hoc vocabulo vide meam ἐπίκρισιν *in Dogmatibus P*. *H*. *c*. 1. *d*. 1. *p*. 106.

Aetites, ἀετίτης, vocatur *lapis* quidam inter minus pretiosos pertinens, alio, dum quatitur, intra se ac velut in utero praegnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis vel gallae similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schroder. *Pharmac*. *l*. *c*. 8. *n*. 1. *Aquilae* dicitur *lapis*, quia in aquilae nidore periri creditur, ad promovendum partum, Aldrov. *l*. 1. *Ornith*. *c*. 1. De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro vel coxae alligatur, aut imponitur, legatur, Dioscorid. *l*. 5. *c*. 161. & Guilielm. Menens *Aurei Velleris l*. 2. *c*. 1. *in Theatr*. *Chym*. *Vol*. *III*. *p*. 387. quem usum etiam fabulosum judicavit Dan. Ludovici *Dissert*. 1. *Pharmac*. *p*. 789. De mira vero facultate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, recte judicat Fr. Hoffman. *in Clav*. *ad Schroder*. *loc*. quod sapiat fabulam; quid? si adderemus ex Chiocco *Mus*. *Calc*. *sect*. 3. *p*. 322. vel praestigias, aut superstitiosum quid a pio Christiano omnino alienum, &. propterea respuendum.

Aetoma, ἀέτωμα, significat *supremam partem domus*, triangulari forma, in altum sublatam, & culmen aedium. Legitur apud Hipp. 3. *de artic*. *c*. 23. Gal. *in Comm*. *ad h*. *l*. Jung. Aldrov. *d*. *l*. Foef. *p*. 6. Dicitur alias & δετὸς, *vinctum tecti*, Lat. *Testudinatum*.

Affectio, *Affectus*, πάθος, πάθημα, ab *afficiendo* dictum, de multis effertur rebus, sed in medicina recessus, in statum p. n. qualescunque illi fuerint, *Affectus* sive *Affectiones* utplurimum nuncupantur. Gal. *l*. *de cur*. *rat*. *per S*. *M*. *c*. 3. quamvis in Graeco vocabulum διάθεσις habeatur *comm*. *in Hipp*. *de iis*, *quae in med*. *t*. 1. *l*. 3. *de L*. *Aff*. *c*. 4. Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quae est in fieri vel ἐν χέσει, referunt: Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam & stabilem impotentiam naturalem,

lem quæ eſt in ἕξει. Gal. *l. de diff. ſympt. c.* 1. & *l.* 1. *de L. A. c.* 2. E contrario ſunt ex recentiori-bus, qui *Affectionem* & verbum *Afficere*, *Affici*, etiam rebus ſecundum naturam, videlicet Sani-tati, Cauſſis, & Accidentibus ejuſdem applicare non dubitarunt; ſiquidem *Afficere* nihil aliud eſt, quam in aliud corpus agere, aliudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pati & mutari. Præ-ter has ſignificationes non infrequens quoque eſt acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus & *pertur-bationibus* vel paſſionibus *animi*, quibus non mo-do profundius anima noſtra affici, & veluti con-cuti videtur, quoties eas patitur, ſed & quarum magna vis eſt *afficiendi* & mutandi ſanguinem & ſpiritus, & per hos totum corpus; ut non im-merito inter cauſſas potentiores procatarcticas ſanitatis & morborum referri ſoleant ac debeant. De quibus legi merentur, quæ ſcripſit Charlton. *Ex VIII. Patholog.* & Th. Vvillis *tract. Anim Brut. P.* 1. *c.* 8.

Affectus Implicatus, *Magnus*. Vide *Implicatus*. *Magnus*.

Affectus Præcordialis, *Melancholicus*, *Flatu-lentus*, *Mirachialis*. Vide *Hipochondriaca*, *Me-lancholia*.

Affenicum eſt *Anima*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Affeos, pro *Aphros*, ἀφρὸς, id eſt, *Spuma*. Iidem.

Affidra, h. e. *Ceruſſa*. Iidem.

Affion, idem quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Eſt & nomen Electuarii, ab Indis Orientali-bus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & ſtimulum Venereum propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti; Ex Joh. Jac. Sahr. *Itine-rar. Ind. Orient.* notarunt Naturæ Curioſi *Ephem. A. II. Obſ.* 69.

Afflatus, ἐπίπνοια vel *Adflatus*, dicitur, quando aura vel vapor aliud corpus cum vio-lentia quadam veluti percellit. Ita de ſerpen-tibus dicitur apud Scribon. *num.* 165. Item de vento. Rod. *in Lexic. Scribon.*

Afflictio dicitur ægritudo animi cum vexatio-ne corporis conjuncta. Fernel. *Phyſiol. l.* 6. *c.* 12.

Affodius, aliis, *Afudius*, *Afrodius* epitheton Serpentis, vel plane ejuſdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime ſimilis, & occurrit apud Arduynum *de Venen. l.* 6. *c.* 8. vide Aldrov. *Hiſtor. Serp.* & *Drac. l.* 1. *c.* 5.

* *Affarmas*, i. e. *Vitrum*. Rul. & Iohnſ.

Affuſio, πρόχυσις, quid ſignificet, notum eſt, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infuſio-nem. Aliquando vero concretive ſumitur & reſ-pondet Græco παρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal.

Introd. c. 9. Interdum etiam pro *Suffuſione* ſive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre eſt apud Foreſt. *l. XI. Obſ.* 30. *Schol.*

Afra avis, vide *Struthiocamelus*.

Afrob eſt *Plumbum noſtrum*, *corpus immun-dum*. Rul. & Iohn. *in Lex.*

* *Agalactia*, ἀγαλακτία, lactis inopia, aut defectus. aut etiam lactis abundantia: ſumpto *a* priv. vel intenſ.

Agalactos, ἀγάλακτος, apud Hippocr. dicitur fœmina, quæ *ſine lacte* eſt poſt puerperium, pro-pter ſiccitatem naturalem, ob quam etiam men-ſes parcius fluentes ante impregnationem habuit, *de natur. puer. XL.* 19. 20. ad quem textum jun-ge *Notam* Jac. Sonii *Aphor.* 40. videatur & Hipp. *lib.* 1. *de Morb. Mul. XCIX.* 6. Mirum, quod hoc epitheton Foeſ. *in Oeconom. Hipp.* omiſerit.

Agallochum, ἀγάλλοχον, idem, quod *Lignum Aloes*, ξυλαλόη, eſt lignum exoticum pretioſum, ex Arabia atque India advectum, ſaltem in fru-ſtis, & quidem raro, magnis punctis & venis variegatis maculatum, ponderoſum, amarum, ſuaveolens, ſi accendatur, adſtringens. De cu-jus viribus & uſu vide apud Dioſcor. *l.* 1. *c.* 21. Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 13. Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* qui adhuc dubitat, num *Agallochum* vete-rum idem ſit cum *Ligno Aloes* Officinar.

* *Aganoblepharon*, ἀγανοβλέφαρον A. Cœlio l. 7. c. 7. dicitur cum palpebris inter ſe coaleſcen-tibus, oculus aperiri non poteſt; ſeu cum palpe-bræ cum albo oculi cohærent. Aganoblepharos autem, græce ἀγανοβλέφαρος ſignificat blanda ſu-percilia, & blandos oculos habentem ex aganos, ἀγανὸς, blandus, & blepharon βλέφαρον palpebra.

Agape, ἀγάπη, communiter ſignificat *Amo-rem*, *Dilectionem*, vide *Amor*. Specialiter vero etiam cibationis quædam ſpecies hoc nomine ap-pellata fuit, v. g. *Merenda* & *Veſperna* Fr. Bona-mic. *de Alim. l.* 3. *c.* 46.

Agar Calcem ſignificat. Iohnſ. *in Lex.*

Agaricum, ἀγαρικὸν, dicitur fungus albus, trunco laricis adnatus. Eſtque duplex, Mas & Fœmina. Dioſcorid. incertus ex aliorum ſenten-tia ſcribit, eſſe radicem ſilphii ſimilem, non ta-men denſam, ſed rariorem, *l.* 3. *c.* 1. De *Agarici* hiſtoria, viribus, & uſu vide Dioſc. *d. l.* Schro-der. *l.* 4. *cl.* 3. *n.* 403. Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgantib. ſect.* 1. *art.* 1. *c.* 1. Freitag. *Auror. Med. l.* 2. *c.* 28.

Agathon, ἀγαθὸν, communiter *Bonum* ſigni-ficat, h. e. præſtans, commodum, utile. Et in hac generali ſignificatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi ſunt, alia corpo-ris,

ris, alia fortunæ, fivæ externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari poteft, verbis Galen. orat. fuaf. ad artes c. 6. In ftrictiori fignificatione vero apud Hippocr. ἀγαθὸν denotare firmum, ftabile, certum, ac perpetuum, teftatur idem Galen. c. 2. de fract. t. 31. Junge Foef. p. 1. Dieterich. n. 2.

Agelæos, ἀγελαῖος, idem quod ἀγοραῖος, epitheton panis, qui gregarius, vilior forenfis, venalitius, cibarius Latine vocatur. Gorr.

Agens, *Agere*, δρᾶν, ἐνεργεῖν, quid communiter fignificet, ex aliis conftat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Afficere*. Dicitur de eo, quod motum ex feipfo habet. Opponitur τῷ *pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio, Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus noftrum, ad differentiam alimentorum, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter *agens* & *patiens* jufta debet effe proportio. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 387.

Ager, ἀγρὸς, quid proprie fignificet, pueri e Vocabulariis norunt. Tropice *Ager mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo. *Genealog. mineral. c.* 3. in *Th. Chym. Vol. I. p.* 571. *Ager Chymicus triplex* recenfetur a Nicol. Flamello in *Annot. d. l. p.* 778.

Agerafia, ἀγηρασία, h. e. *Infenefcentia*. Gal. l. de *Marcor. c.* 2. & *ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *fenii eft expers*. ibid.

Ageratus, *lapis*, ἀγήρατος, dicitur fpecies lapidis vilioris, quo coriarii olim ufi funt, & futores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adftringentis & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.

Ages, ἄγος, idem, quod ἀγοστός, *volam manus* fignificat Gorr. ex *Hefychio*.

Ageuftia, ἀγευστία, fignificat *jejunium*, quando aliquis nihil guftat de cibo vel potu, quamvis non occurrerit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero *Lexico-graphi Græci*.

Agglutinatio duplicem habet fignificationem, unam propriam, & idem fignificat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio fucci nutritii fit *Appofitio* vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκολλητικὸν, κολλητικὸν, dicitur, quod ad ulceris fanationem requiritur, & debet effe ficcans, vel adftringens, l. 5. c. 1. vide *Additio*.

Aggregatum, hodiernis Phyficis & Chymicis ufitatiffimum eft epitheton corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejufdem fpeciei, vel heterogeneis, feu diverfarum fpecierum corpufculis conftans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito refpectu ad quale, aut effentiale illarum atomorum five moleculárum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus conftat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime vel prorfus non feparari queant. A *Compofito*, quod ex mixtis componitur, & facilius diffolvi poteft. Hanc *Aggregationis* & *aggregativi* motus notitiam ad veram corporis mixti vivi & in fpecie humani ceu fubjecti Medici theoriam maxime neceffariam effe, probe etiam inculcavit D. G. E. Stahl. in *Differt. de Temperamentis c.* 1.

Agitatio, vide *Vibratio*. *Agitatio* humorum per purgantia producta non fufficit ad purgationis effectum, Fallop. *tr. de purg. fimpl. c.* 3. *Tom. I. Oper. p. m.* 15. *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vaforum commotione fiunt, ad folutiones concretorum magnopere neceffarias & experientiâ confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. *Differt. Chymico-Phyf.* 1. §. 25.

* *Aglie*, ἀγλίη apud Hippocr. exp. fubalba cicatrix in oculis, ἡ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπόλευκος οὐλή.

Aglia, ἀγλία, Hippocratis vox, quam Galenus in *exegefi* interpretatur fubalbam in oculo cicatricem, vel compactum in eodem humorem.

Agloffoftomographia, ἀγλωσσοστομογραφία, h. e. defcriptio oris fine lingua, quod perfecte loquitur. Titulus eft libri a Jac. Rolando de Bellegad. fcripti & in Lat. verfi a Car. Reigero. *Eph. Nat. Cur. Ann. III.* Junge Bonetum *Medic. Septentr. l.* 2. *fect.* 18. *c.* 23. *p.* 460.

* *Aglyces*, ἀγλυκὴς expers dulcedinis, amarus. Theoph.

* *Agme*, ἀγμὴ & ἄγμα. Vide *Fractura*.

Agnata, vel *Adnata*, ἐπιφυόμενα, dicuntur Gal. duplicia: Quædam plane familiaria propriaque confpiciuntur, tum plantarum, tum animalium naturis: ut lana, pili, cornua: Item ova, fœtus, fructus arborum quodammodo huc referri poffunt: quædam non omnino talia, ut vifcum, fungi & fimilia, fi quæ diverfæ plane naturæ alii corpori vegetabili vel animanti *adnafcuntur*. Gal. l. 11. de S. Fac. §. *Ovorum facultas*.

Agnata, *Tunica*. Vide *Adnata*.

Agnina fcil. membrana dicitur *Amnios* tunica, tefte Barthol. l. 1. *An. c.* 36. *p.* 301. Videantur & lectu digna D. Caroli Drelincourtii *Caftigationes de Tunica Agnina Lugduni editæ*.

* *Agniflicos*, ἀγνιστικὸς luftrandi expiandique vim habens. Expiationes autem, luftrationefque olim veteres adhibebant etiam in nonnullis morbis, quorum originem, quia hæc neque humana ratio-

ratione intelligi, neque his remediis sanari poterant, ad Deos referendam putabant. Ita apud Hipp. l. de morbo sacro hunc medici Diis tribuebant: in quo graviter ab eo reprehenduntur.

* *Agnodes*, ἀγνώδης, urticeus, frutex quidam in arborem assurgens, quem latini vocant viticem: ab ἄγνος, castus, quoniam matronæ in Thesmophoriis castitatem custodientes, his foliis cubitus sibi sternunt; Diosc. l. 1. c. 136. & ex eo Plin.

Agnoea, ἄγνοια. Vide *Ignorantia*.

Agnus, vide *Ovis*.

Ago, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*, Hipp. 1. *aph.* 21. 23. 4. *aph.* 2. & 4. Vide Dieter. *num.* 6. Scrib. *n.* 133. 188.

Agoge, ἀγωγή, duplicem habet significationem, generalem & specialem. Secundum illam denotat *ordinem*, *viam*, rationem & ductum, totum rei statum & tenorem, vitæ rationem ac institutum. Ita de morbi tenore usurpatur ab Hippocr. *l.* 7. *Epid.* LVI. 16. Pro curandi regula sumitur a Gal. *l.* 2. *de cur. rat. ad Glauc. c.* 3. Secundum hanc vero denotat *aeris statum* vel παράστασιν, ut *l.* 1. *Epid. f.* 1. *tract.* 8. Junge Foes. *Oec. p.* 3.

Agon, ἀγών, vide *Certamen*. Alias *Agon*, ἀγών, significat *summum vitæ periculum*. Unde verbum *Agonizare* & *ægri agonizantes* dicuntur, qui ex superante jam morbo & natura prostrata animam effiaturi de proximo sunt. Jureconsulti vocantur *Constituti* aut *positi in extremis*, *Laborantes in extremis*. Vide Zacch. *Quæst. Medico-Leg. l.* 2. *tit.* 1. *q.* 19. *n.* 6.

Agonia, ἀγονία, *sterilitatem* in utroque sexu significat. Verum vocabulum hoc minus usitatum, quamvis ἄγονος adjectivum, *sterilis*, etiam reperiatur. Vide *Gonimos*.

Agonia, ἀγωνία, *angorem* significat, & verbum ἀγωνιᾷν juxta Gal. *l.* 2. *de sympt. causs. c.* 5. *ad finem*, affectum animi compositum ex ira & timore; illa quidem sanguinem & spiritum foras agente, & fundente, hoc vero utrumque ad vitæ principium & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente & contrahente. Derivatur ab ἀγών, *certamen*, lucta. Unde & ἀγωνία *certamen* quandoque significat. Vide Henr. Stephan. in *Thesauro Græco-Lat.* Vide & infra *Angor*. Hoc vocabulum *Agoniæ* ulterius declaravit Helmont. *tr. de Ideis morbos. n.* 9. dicens: *Agoniam* non esse colluctationem solius spei & timoris, sed etiam iræ & metus, iræ & dissimulationis, spei & iræ, odii & timoris, spei & tristitiæ, &c. Ad summam *Agonia* significat in genere colluctationem diversorum affectuum animi inter se contrariorum. Jung. Leonth. Fuchsii *comm. ad Gal. l.* 2. *de sympt. causs. c.* 8. *p. m.* 124. *b.* ubi egregie vocabulum hoc explicavit per trepidationem ante certamen ex ira & metu mixtam. Iræ motus a spe victoriæ dependet: Metus ex timore, ne ab adversario vincatur.

Agonistice, ἀγωνιστικῶς, *certatorie*. Adverbium hoc occurrit apud Gal. *l. de marasmo c.* 8. & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Poteſt etiam commode aliis remediis potentioribus applicari.

Agonisticon, ἀγωνιστικόν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. *l.* 2. *c.* 30. citante Gorræo *in def.*

Agonos, ἄγονος, *sterilis*, cui opponitur γόνιμος, fœcundus. Vide *Gonimos*.

Agoræos, ἀγοραῖος, *forensis*, *venalis*; Epitheton panis vilioris: Idem, quod ἀγελαῖος, significans, de quo paulo superius.

Agostus, ἀγοστός, vocabulum hoc Poetis magis, quam Medicis usitatum, significat extremam manum interiorem sive *volam*, vel *manum cum ulna & radio*, quia ulnis & brachiis manibusque simul complectimur aliquid & ad nos adducimus. Gorr. *in def. p.* 3. Vide *Ages*.

Agresta, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur succus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὄμφακες vocantur, expressus, colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *p.* 201. Hinc paratur syrupus de *Agresta* Offic. Notetur ob saporis similitudinem oleum ex olivis immaturis expressum *Omphacinum* dici.

Agresten dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata, *Fragm. ad. tr.* 5. *de Tartaro*.

Agrestis, ἄγριος, primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod sponte absque cultura in campis, pratis, & sylvis enascitur, & ita opponitur τῷ ἡμέρῳ, h. e. hortensi, domestico per culturam enato, apud Gal. *l.* 6. 7. & 8. *de Simpl. fac.* Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus & vehementioribus & significat *ferum*, ut, ἄγριος λειχὴν, h. e. *agrestis lichen*, id est *fera* impetigo, *l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 2. *in fin.* & Gorr. scabiei quandam speciem, ἀγρίαν, i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito serpit, & exulcerationem concitat, certoque anni tempore revertitur; asperior omnibus aliis & curatu difficilior. Imo & de hominum indole moribusque usurpatur τὸ ἄγριον, *feritas*, apud Hipp. *l. de A. L. & Aq.* LIII. 11.

* *Agrielæa*, ἀγριελαία, oliva agrestis, seu oleaster

ster. Diosc. I. 138. ponitur & adiective *agrie-laon*, & significat ex oliva agresti confectum, vel oleastrinum, puta medicamentum.

* *Agriocordamum*, & lepidum, ἀγριοκάρδαμον, & λεπίδιον dicitur a quibusdam *herba*, Iberis: apud Ægin. quasi nasturtium agreste; Ætio dicitur *cardamine*.

* *Agrioselinon*, ἀγριοσέλινον apium silvestre V. Dioscor. I. 78. Mattiol. Tourn.

Agricultura, γεωργία, quid significet, ex aliis Lexicis jam constare debet. Quis invenerit, videatur in Th. Jans. de Almeloveen *Rer. Inv. Onomast.* p. 2. Ejus usum pro sanitate conservanda singularem quotidiana experientia satis testatur, ut non opus sit allegare testimonia.

Agrippæ, quasi *Ægrippæ*, ab ægro partu dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, & inter partus difficiles hic merito referuntur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi plerumque fœtus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre sive pectore sub axillis constrictus subsistere cogitur. Dici volunt Etymologi ab *ægritudine* ex *pedibus*. Vide Gell. *l.* 16. *N. A. c.* 16. & Non. *c.* 19. *Agrippini partus* observatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. *Cent.* I. *Obs.* 53. p. 59.

Agroecopyrrhoneios, ἀγροικοπυῤῥώνειος, dicitur *Philosophus*, *Pyrrhonius*, *agrestis*, h. e. adeo rudis, crudus & crassus ex *Scepticorum* numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. *l.* 4. *de diff. puls. c.* 2. adde Foes. *p.* 3.

Agronomos, ἀγρόνομος, epitheton brutorum in agris pascua quærentium, vide *Hylonomos*.

Agrophon, ἄγροφον, idem, quod ὀρεινόν, *montanum*, Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* notante Foes. *d. l.*

Agrumina, cæpe, porrum &c. Capivac. *pract. lib.* 3. *c.* 2.

Agrypnia, ἀγρυπνία, vide *Vigiliæ*. *Pervigilium*.

Agrypnocoma, ἀγρυπνόκωμα, idem quod *Coma vigil*, notante Blancardo *in Lexic.* qua vero autoritate nixus sit, inquirere nolumus.

Agyion, ἀγυῖον, exposuit Galen. per *imbecille*, *debile*. Usus hoc vocabulo Hippocr. *l.* I. *de morb. mul.* XLII. 8. de Embryonibus. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus & pedibus. Hesychius expressit per ἄναρθρον. Derivatur ab α privativo & γυῖον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam caussas abortus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

Agyrtæ, ἀγύρται, olim, teste Platone *l.* 2. *de Republ.* dicebantur illi *circulatores*, arioli, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petituri oppidatim quæstus caussa oberrabant, & divina quadam virtute, carminibus & sacrificiorum mysteriis se morbos infligere, inflictos quoque curare; & si quid sceleris a divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos, tam sontes, quam insontes carminibus oblædere posse gloriabantur. Lang. *l.* I. *ep.* 33. & *l.* 3. *ep.* 6. Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo-Medici & Circumforanei, qui congregata coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes divendunt, misere simplici populo imponentes, ut est apud Henr. Steph. *in Indice Thesauri sui* celeberrimi, voce ἀγύρτης. Italis *Cerletani*, *Montambanci* vocari, testatur C. Hofm. *com. ad Gal. LL. de V. P. num.* 1017. Horum hodieque tanta solet esse farrago, ut merito deploranda sit conditio Artis Medicæ in se ἐπιφανεστάτης, & singularis doni a Deo hominibus concessi, quod a tot flagellis conspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissime insiliunt &

Fingunt se Medicos quivis Idiota, Sacerdos,
Judæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus,
Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix, & Arator. Et
Ambubajarum collegia, Pharmacopolæ,
Rastricolæ, Molitor, Pistor, Agaso, Faber,

quin etiam (proh Deum immortalem!) ipse *Carnifex*. O deplorandam Magistratum lenitatem, qua impune de corio humano ludere concessum, qua datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem dissimulationem & conniventiam Superiorum! Pax!

Ahtus, i. e. *Sal fossile*, Rul. & Johns.

Abufal est *Arsenicum*, *Sulphur*. Iid.

Aidris, αἴδρις, *inscium*, ignarum, significat, cui opponitur ἴδρις *gnarus*, sciens, peritus, a verbo ἴσημι, scio. Hipp. *in Ep.* 2. *ad Damaget. n.* 340. Democrit. *ad Hipp. de nat. hom. n.* 3. Vide Foes. *Oec. p.* 9.

Aio,

Aio, ἀΐω, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur *l.* 2. *de Morb. II.* 18.

Aipathia, ἀπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina, absurdum esse judicat Galen. vel quisquis Autor fuerit Artis Medic. *c.*8. & cum eo C.Hofman. *in Apolog. pro Gal. l.*3.*c.*10. *D.* & *c.* 11. *F.* ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa, & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγιεινῇ existimat hic *Instit. Med. l.* 4. *c.*1. §. 5. Dum enim quotidiano victu resarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod fi totum hominem a nativitate morbum vere dixisse Democritum *in epist. ad Hippocr.* statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniet *Aipathia*?

Aisso, ἀΐσσω, i. e. *irruo*, *prorumpo*, ut & ἀΐσσομαι, quod idem significat. Utroque usus Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXIII.* 4. & *LXV.*6.Vide Foes. *Oec. p.*14.

Aitruad Arab. idem, quod *Antimonium* Fallop. *tr. de met.* & *fossil. c.* 29. *Tom. I. oper. p.*332.

Akibot significat *Sulphur*.Rul.& Iohns.*in Lex.*

Akon cotem significat, de qua suo loco. Rul.

Ala æquivocum est vocabulum. Quid communiter significet, ex aliis notum est Dictionariis, videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτέρυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx*, *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Ala* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis & exterius pilis scatens, oppositus loco superhumerali sive epomidi dicitur *Ala*. Gr. μασχάλη, μασχαλίς, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp.2. *de artic. c.*66. Gal. *in com. ad h. l. Hipp. de glandul. II.* 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, *fœtor alarum* dictus, Gr. δυσωδίας, μασχάλαι, *com.* 2. *de hum. t.* 1. Porro *Alæ* etiam dicuntur de *naso*, suntque tenuia cartilaginea que corpuscula utique nasi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερύγια. Ita & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγώματα, Gal. *Introd. c.* 10. *Pulmones* quoque ab Hippocr. *Coac. t.* 400. in tres *alas* πτέρυγες dividuntur, supernam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellari solent. In sinu muliebri sub labiis delitescentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερύγια ὑ πτερυγώματα, Rolfink. *de part. genit. P. II.c.* 38.

Alabandicus lapis, ἀλαβανδικὸς λίθος & ἀλαβάνδινος, est lapis subniger & flavus, pellucens quasi segmentis quibusdam aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola *l.* 1. *de nat. fossil. p.m.* 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco *in Mus. Calceol. sect.* 3. *p.* 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui id ardentes fornaces conjecti fluunt & liquescunt. Hinc speciem vitri dixit Fallop. *de met.* & *fossil. c.* 6. *Tom. I. pag.* 279. Nascitur in Curia ad *Alabandam* & in ea Mileti. Agricola *l.*5. *pag.*273. ex Plin. *l.* 36. *c.* 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. *in def.*

Alabari Plumbum significat. Ruland. *in Lex.*

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus ab Agricola inter marmora relatus, *l.* 7. *de nat. fossil.* Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. *Paralip. Offic. c.*72. quia est non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Unde *Marmor incoctum* vel imperfectum saltem dici posset, juxta Schroder. *Pharmac. l.* 3. *c.* 8. Fr.Hoffmannus *Clav. ad h.l* tres constituit *Alabastri* species, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in ruffo candicantem, quæ propterea a Dioscorid. *l.* 5. *c.* 153. *Onyx* appellata fuit. Huic usto & cum resina & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi, & gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chioc. *Mul. Calc. f.* 3. *p.* 390. *seq.* Unguentum de *Alabastro* in Officinis est usitatissimum in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabastro glaciali* legatur Imperatus *l.*24. *Hist. Nativ c.*13. 14. Ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex levi & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maxime conveniens, quod utplurimum ex solidissimo & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum ab ἀστερηπτῶ, & τῶ λαβὰν, capere. Gorr. *in def. Alabastri* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores rosarum exsurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia sunt, Tabernamont. *l.* 3. *Stirp. Histor. c.* 10.

Alacab, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alacuoth dicitur Arb. ille, qui in coitu Venereo simul excernit alvum ob resolutionem spi-

spirituum, Avic. *l.* 3. *fen.* 20. *tr.* 1. *c.* 49.

Alafi, id eft, *Sal alkali*.

Alafort idem fignificat. Ruland. & Iohnf. *in Lex.*

Alafreg eft fpecies *Ceruffæ*. Ruland. & Iohnfon.

Alababar, h. e. *Plumbum*. Rul. Iohnf. vero fcripfit, fignificare *Calcem*.

Alabatibis, id eft, *Lapis Rubeus*. Ruland.

Alaia, ἀλαία i. e. *cœca* & *inconfpicua*. Epitheton tabis, quæ orta eft, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. *l. de Loc. in Hom.* XIX. 8. ubi quidem in Græco ἄλη habetur, nihilominus in verfione Latina legitur *occulta ac inconfpicua*. Recte igitur animadvertit Foef. reponendum ἀλαία, quia ἀλαιὸς, vel ἀλαὸς, vel ἀλαὸς dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid inveftigat, aut gradiendo aberrat, uti Hefychius explicavit. Vide Foef. *p.* 26. & Galenus *Lex.*

* *Alalcterion*, ἀλαλκτήριον, idem quod ἀλκτήριον, auxilium, remedium, depulforium, propulfatorium: ab ἀλάλκω depello, propulfo.

Alamandina refertur inter gemmas vel lapides, & dicitur fieri ex cœlo & terra Martis a Ger. Dorneo *de Gemmar. ftructura* in *Th. Chym. Vol.* I. *p.* 487. Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

Alanfuta, Epitheton *venæ*, quæ olim fecta fuit contra fœtorem oris, fita intra mentum & labium inferius, Avic. *l.* 1. *fen.* 4. *doct.* 5. *c.* 20.

Alaris, five *Aliformis*, πτερυγοειδὴς, dicitur de diverfis partibus. Vide *Aliformis*.

Alafalet, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Alaftar, i. e. *Æs uftum*. Iidem.

Alaftor, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinorofus*, maleficus, exitiofus, perniciofus, ad Hipp. *l. de morb. facr.* IV. 41. Plura de hoc vocabulo vide apud Foef. *d. l. p.* 26.

Alaftrob, juxta Ruland. *plumbum*; fecundum Iohnfon. vero *calcem* fignificat.

Alathar dicitur *minerale*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritque rubeum aut croceum, quemadmodum defcribitur ab Avicenna *de conglutinatione Lapidum*, *in Th. Chym.* IV. *p.* 885. *feq.*

Alatus, πτερυγώδης, dicitur apud Hippocr. de iis, quibus fcapulæ retro prominent, & extant veluti alæ avium, eftque fignum tabis periculofum, ob vitiofam thoracis conformationem anguftam. *l.* 3. *Epid. comm.* 3. *t.* 70. Adde Galen. *in comm. ad h. l.* item *ad l.* 6. *Epid. comm.* 1. *t.* 18. & *l.* 6. *Epid. c.* 3. *t.* 13. item *l.* 2. *de Temper. c.* 6. & *l. de cauff. morb. c.* 7. Aretæum *l.* 1. *c.* 8. Vide & Foef. *Oec. p.* 540. *feqq.* Porro proceffus quoque duo offis cuneiformis in capite five fphenoidis vocantur *alati* a Gal. *l. de offib. c.* 1.

Alauda, κόρυς, κόρυδος, κορυδαλὸς, κορυδαλλὶς vocatur avicula notiffima duplicis generis, *criftata*, & non *criftata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriufque ufus eft commendatus in cibis & medicina. Ejus defcriptionem prolixiorem cum ufu lege apud Aldrov. *l.* 18. *Ornithol. c.* 10. *feqq.* In colicis doloribus laudari, teftatur Keuchen. *ad Seren. p.* 221. *Alauda* quoque appellatur pifcis quidam faxatilis, duplicis pariter generis: *Criftata*, & non *criftata*, carnis fubftantiæ *Galeritæ* fimilis, cibus nullius fere pretii, de qua videatur Rondelet. *l.* 6. *de pifc. c.* 21. 22. & Aldrovand. *l.* 1. *de pifc. in fin.*

Alaurat, i. e. *Sal nitrum*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Alazon, ἀλαζὼν, *oftentatorem* & *jactatorem* fignificat in Ethicis, qui fe fimulat probum & multifcium. Legitur vero apud Hipp. *l. de morb. facro* II. 3. & derivativum ἀλαζονικὴν, hoc eft, *quod jactationem præ fe fert*. *l. de Medico* IV. 9. vid. Foef. *p.* 26.

Alba Pituita, vide *Leucophlegmatia*.

Alba Terra, dicitur *Lapis Philofophicus*, i. e. compofitum ex Mercurio & Sulphure. *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 721. 727. 729. 749.

Alba Vitiligo, vide *Vitiligo*.

Albadara, eft nomen Arabicum *offiguli fefamoidei*, primo pollicis articulo ad metatarfi offis caput appofitum *majufculi* [ad differentiam fecundi fecundo pollicis articulo fubftrati], forma & magnitudine pifi majoris decorticati &c. Barthol. *Anat. ibell.* 4. *c. ult.*

Albagiazi Arab. dicitur *Os facrum*, tefte Fallop. *Expof. de Offib. c.* 22. *Tom.* I. *p.* 515.

Albanum, i. e. *Sal urinæ*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Albara, idem, quod Leuce, Morphea, Vitiligo. Vvalth. *Sylv. Med. p.* 1059. *feqq.*

Albaras, eft *Arfenicum*. Rul. & Iohnfon. *in Lex.*

Albatio, idem, quod *Albificatio*, terminus eft Spagyricus, pertinens ad tranfmutationem metallorum, præfertim cupri in argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Attincar*. Formulas plures videre licet

licet apud Paracelſ. *in Manuali primo*, & apud alios. B.Rolfink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, *l*. 6. *Chymiæ c*. 13. Dicitur & *Dealbatio*. Rul. & Iohnſon. deſcripſerunt. *Albationem*, quod fit deſtructio corporis per ciſtionem, five combuſtio in cineres. Vide & Libav. *S.Ch. Arc. l*. 4. c. 15. 16. In negotio Lapidis Philoſophici aqua ſpiritualis fecunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obſcuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior *de Chymia, in Th. Chym. Vol. V. p.* 201. *ſeqq*.

Albedo, in Spagyricis de lapide Phil. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit, Sulphur album Philoſophicum incombuſtibile, continens in ſe venenum. Quod ſplendore marmori eſt ſimile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum & Tincturam, quia ſolum ſulphur eſt, dealbat. Laurent. Ventura *de Lapid. Philoſ. c*. 27. *Theatr. Chym. Vol. II. p*. 292. Idem ergo eſt, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum Indicibus.

Alberick, id eſt, *Album Æris*. Ruland. & Iohnſ. *in Lex*.

Albi, i. e. *Sublimati*. Iidem.

Albificatio, vide *Albatio*.

Albor, λευκότης, idem, quod *Albedo*, quid in genere ſignificet, notum eſt. In ſpecie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *urina*. Ruland. & Iohnſ. *in Lex*.

Albora, ſignificat apud Paracelſum *mixtam ſcabiei malignæ ſpeciem*, ex tribus Morphea, Serpigine, & Lepra; *l. de ulcerib. c*. 24.

Albot notat *Crucibulum*. Rul. & Iohnſ.

Albotar, eſt *Ceruſſa*. Dicitur & *Albubar*, item *Alſitas*. Rul. & Iohnſ.

Albotim, *Albotai*, *Albotra*, *Albuhen*, *Altilibat*, ſunt Synonyma, *Terebinthinam* ſignificantia. Rul. & Iohnſ. *in Lex*.

Albotis, ſpecies morbi, quæ Græce Τέρμινθος dicitur. Vide *Terminthos*.

Albugineus humor oculi, Latino-barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Teſtium tunica* immediate eorum ſubſtantiam ambiens a colore albo, ceu nervea, craſſa, & valida. Barthol. *Anat. l*. 1. *c*. 22. Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancardus *in Lex. Med*.

Albugo, λεύκωμα, eſt affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condenſatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris ulcerisve, vel propter viſciditatem crudam ipſius humoris, oritur, viſum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, νεφέλιον, vel ἀχλὺν, dura craſſitie, Æginet. *l*. 3. *c*. 22. Generaliter utraque ſpecies *Cicatricum* ἄλων nomine comprehenditur. Senn. *M. Pr. l*. 1. *p*. 3. *ſ*. 2. *c*. 16.

Albula, æquivocum eſt. *Albulæ*, ἄλβελα, vocantur aquæ aluminoſæ mirum in modum adſtringentes, & vulneribus medentes, Galenus *l*. 8. *M. Med. c*. 2. quin & Rhetiæ mons nivibus jugiter obſitus, hoc nomine *Albulæ* indigitatur. Eſt & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis ſignificat, & ita idem eſt, quod *Albugo* apud Ingraſſiam & Paracelſum, *Manual. II*. Piſcis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. *l*. 5. *de Piſc. c*. 53. *ſeq*.

Album, λευκόν, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *ſtercore canino*, cujus præparationem tradidit Libav. *S. A. Ch. l*. 4. *c*. 28. *fin*. aliam *in Alchym. Pharmac. P. II. c*. 11. *in. Tom. II. Oper*. *Album* nigrum vocari ſtercus murium ſ. Muſcerdam ſcripſit Etmuller. *in Collegio ad Schroder. Tom. I. operum edit. noviſſ. p*. 795. *b*. In Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua ſuperius. In Phyſicis etiam idem eſt, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Ceruſſam*, vel ſimpliciter vel cum epitheto *Hiſpanicum*, notante Fallop. *de metall. ſeu foſſil. c*. 28. *Tom. I. p*. 330. *Album* ſumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc eſt, *Tinctura Tranſmutatoria* metallorum, Paracelſ. *Manuali I*. *Album* vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compoſitionibus medicamentorum, v. g. *Unguentum Album ſine & cum Camphora*. *Emplaſtrum Album coctum*. Galen. *l*. 2. *de C. M.S.G. c*. 14. Uſurpatur quoque de *Menſtruis Albis*, Hippocr. *t*. 4. *Epid*. 13. 5. Vide *Albus*.

Albumen, λεύκωμα, λευκὸν, dicitur humor vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὄρνιθος γάλα, hoc eſt, *Lac avis*, Latine *Album ovi*, *Albor*, Scribon. *n*. 24. 26. Rhod. *in Lexic. Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumentum*, Craſſitie variat, dum ad obtuſam ovi, acutam-

tamque partem liquidus, in aliis crassius visitur. De ejus historia vide Harveum de Gen. Anim. Ex. XII. & LX. Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum & egerendum. Hippocr. *l.* 3. *de Morb.* XXX. 12. Vide Schroder. *Pharm.* *l.* 5. *p.* 319.

Alburnum, ligni pars exterior cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. *pempt.* 1. *l.* 1. *Hist. stirp.*

Alburnus, λευκίσκος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. *l.* 5. *de pisc.* *c.* 37.

Albus, λευκός, præter notissimam coloris candidi significationem piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. *d. l.* *c.* 55.

Alcahest, vide *Alkahest*.

Alcali, vide *Alkali*.

Alcaol, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius*. Rul. & Iohnf.

Alcar, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, *h. e. auxilium*, remedium. Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Vide Foes. *p.* 20.

Alce, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, est animal quadrupes bisulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *ungula* illius, præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus epilepsiam præcavendo & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspensa conducere. Quamvis Dudithius *in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist.* 49. fabulosum dixerit illud φάρμακα. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερή, teste Hippocr. *l.* 1. *aph.* 1. De *Alcis* historia & usu legatur Aldrov. *lib.* 1. *de quadr. bisulc.* *c.* 32. Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 1. Hofm. *in Clav. ad b. l.* Ἄλκη quoque *auxilium* significare, unde ἀναλκες, quod non juvat, scribit Erotian. *Onom.* *p.* 14. *f.*

Alcebris, *vivum* est *Sulphur*. Ruland. & Iohnf.

Alcedo, ἀλκυών, vide *Halcyonia*.

Alcharit, est *argentum vivum*. Iohnf. *Lex. Chym.* *l.* 2.

Alchazonon, est *Lutum Rota fabrorum* Rul.

Alchemia, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra *in* CH.

Alchien, est nomen rei & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant σχαρακαχικὸν, scilic. præparatio, & vocant illam Medici naturam, discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute sua attrahit generationem, & & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur *in l.* 3. *Quartorum Platonis*. *Th. Chym. Vol.* V. *p.* 128.

Alchitrum, est *oleum juniperi*, *pix liquida*: Significat etiam *Arsenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Iohnf.

Alchymia, vide *Chymia*.

Alchytram, appellatur *fex destillationis*. Dicitur & *Aleytram*. Ruland. & Iohnf. *Alchytran* apud Mesuen est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos & verminosos. Chymici sic vocant salis speciem, videturque vox illa a Græco χύτρα, olla, descendere, ut sit alumen catinorum, sive sal in ollis fusus, aut ex illis fusoriis extractus. Alii aliter componunt. Libav. *S. A. Ch.* *l.* 8. *c.* 39.

Alcimam, notat *Antimonium*, sicut & *Alcofol*: aliis *Alcofol*. Rul. & Iohnf. Dorn.

Alcob, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alcofol, est *Antimonium*. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Alcohol, *Alcohol*, *Alcool*, *Alkol*, *Alcol*, vox est Arabica, de cujus derivatione & significatione vide Rolfink. *Chym.* *l.* 4. *sect.* 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam.* *l.* 1. *f.* 1. *c.* 3. *p.* 16. 17. aliam substituens derivationem. Duo diversissima denotat; primum pulverem tenuissimum, ac pollinis farinæ tenuissimæ instar, fere impalpabilem; deinde spiritum vini reiteratis destillationibus rectificatissimum; ut accensus totus consumatur, nec feces aut phlegma relinquat. Libav. Schroder. Rolfink. Ruland. Iohn. & alii. Ita novissime Iunken varios Alcohol vini parandi modos ex Helmontio, Boyleo, Glaubero, le Mort tradidit & usum exposuit *d. l.* *p.* 13. *seqq.* Quamvis recentiores adhuc Chymiatri ad quosvis spiritus subtilissimos & rectificatissimos applicaverint. Vid. & D. D. Wedel.

del. Ph. l. A.F.R.l. 1. sect. 1. c. 1. p. 7. & Acream. l. 1. f. 1. c. 3. p. 16. Hæc duo tamen diversa significata in hoc conveniunt, quod ambo sint tenuissimatum partium. Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 5. in Schol. ut ita Alcool fit purior substantia rei separata ab impuritate sua. Ruland. Modus parandi dicitur Alcoholisatio. Producta Alcoholisata.

Alcol, etiam est Acetum. Rul. & Iohnf.

Alcola, idem est, quod Aphtha, apud Avic. l. 1. fen. 2. doct. 3. c. 3. Vide Aphtha. Alcola Paracelfo dicitur Tartarus urinæ, id est, excrementum, cujus signum est Alcool, id est, Tartarus resolutus in minutas partes, in sal resolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina, aliquando pruina. Hinc Alcolæ triplex forma, 1. Resoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenofa, alba & rubra. 3. Mucilaginofa, vel viscofa. Ab Alcola urina dicitur Alcolita. Paracelf. de Urin. jud. l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.

Alcone est Aurichalcum. Rul. & Iohnf.

Alcor, est Æs ustum, veluti grana. Rul. & Iohnf.

Alcore, significat Lapidem quendam, habentem folia similia argento. Iidem.

Alcuba, est Butyrum crudum. Iidem. Dicitur & Alumbair.

Alcubrid, vel Alcur, idem est, quod Sulphur. Dicitur & Aluzar. Iidem.

Alcyonia, vide Halcyonia.

Aldabaram, vocantur a Joh. van Horno Microcosm. §. 59. duo officula sub pollice pedis posita & minori fabæ quadantenus similia. Circa quod nomen plura ex Riolano annotata reperies in Nobiliss. D. D. Joh. Mauricii Hoffmanni Collegæ & Affinis nostri honoratissimi Annotationibus ad h. l. p. 249.

Alecharith, notat Mercurium. Ruland. & Iohnf.

Alechil, i. e. Tripes. Rul. & Iohnf.

Alectorius, ἀλεκτόριος, ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur, & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejusdem aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuscum, sed dilutum, interdum crystallina specie est, sed coloris obscuri, fibrasque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Iohnf. in Lex. Agricola de nat. fossil. l. 6. & prolixius Chioccus Muf. Calceol. f. 3. pag. 343. seqq. Guil. Menens. Aur. Vell. lib. 2. c. 1. in Theatr. Chymic. Vol. V. p. 388. Quod vero dicitur, reddere divites, bellicofos eum portantes, excitare Venerem, oratoriam tribuere facultatem, amicos conciliare, non obstante Alberti autoritate, quam defendere conatur Chioccus; omnino nobis fabulofum & hyperbolicum videtur, cum hujusmodi effectus supra naturam sint lapidum.

Aleimma, ἄλειμμα, vide Linimentum. Dicitur & ἄλειφα, item ἄλειφαρ, de quibus mox.

Aleion, ἀλεῖον, epitheton aquæ, significans conferto imbre collectam aquam, ἀλεὲς enim confertum notat. Gorr.

Aleipha, ἄλειφα, idem, quod ἔλαιον, oleum, adeps, aut linimentum. Frequens Hippocrati dictio, v. g. l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de morb. mul. C. 39. CXXI. 6. & alibi sæpius. Plura vide apud Foef. p. 27. Galenus Lexico Hipp.

Alema, Aleton, ἄλημα, ἄλητον, vide Farina, idem, quod ἄλευρον. Foef. p. 29.

Alembic, notat Mercur. Rul. & Iohnf. in Lex.

Alembicus, dicitur vas illud ad destillationem ufitatiffimum, quod & Galea, Pileus, Capitellum, dicitur, & imponitur vafis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores; estque duplex, alius Rostratus, alius Cæcus. Ille dimittit vapores humidos per rostrum vel canale in vas recipiens: hic vero sublimationibus infervit, estque etiam in vertice aliquando perforatus, humores adscendentes emittens. Libav. Prax. Alchym. in princ. Rul. & Iohnf. in Lex. Jungatur e noviffimis D. D. Vvedelii Pharm. Acoram. l. 1. f. 5. c. 1. p. 201. Hoc improbavit Morley in Collect. Chym. Leidenf. prolegom. c. 2. statuens, Alembicum potius esse nomen cucurbitæ vafis angusti colli & fundi capacioris. Num vero Chemicorum priorum celeberrimorum consentientium sententias adeo libere liceat rejicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

Alembroth, est species Salis factitii, qui vocatur Clavis Artis Chymicæ, qua corpora, si ea referantur, fiunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum Sal fusionis, aut Sal fusionis. Varios parandi modos vide apud Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38. Vocatur & Elebrot, diciturque habere naturam halonitri & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma & colore sanguinis concreti, &c. ibid. in annotationibus. Alemboth est Sal Mercurii, vel Sal Philosophorum, & Artis. Alembroth defæcatum est Sal Tartari, & magisterium magistrorum. Dorn. in Dict. Rul. & Iohfn. in Lexic. Ch. Alembrot dicitur, esse

effe vocab. Chaldaic. quod significat Clavem Artis. In tractatulo incerti Autoris Mer fugi dum bibit. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 975.

Alenon, ἄλενον, epitheton *olei amygdalarum*, ut fcribit Aet. *l.* 7. *c.* 69. citante Gorræo.

Aleare, ἀλεωρή, *munimentum*, præfidium, *folatium*, fignificat, & legitur in Hipp. *Præcept. VI.* 19. Vide Foef. *Oec. p.* 29.

Alefos, ἄλεος, & ἀλεός fubftantivum quoque nonnullis videtur, fignificans *calorem*. Et huc referunt locum Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XIV.* 6. 8. Unde ἀλεός, vel ἄλεος, *calidus*, & verbum ἀλεάζειν, *calefacere*. Vide Foef. *p.* 27.

Ales, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἀλές, *confertum*, *coacervatum* fignificans. Ita excrementa ἀλέα, *coacervata* leguntur, *l.* 4. *Epid. XXXIX.* 10. *l.* 7. *XVII.* 8. menftrua *l.* 1. *de morb. mul. XXXVII.* 12. *l. de Sterilib. III.* 10. uteri ἀλέες, *d. l. XXXVII.* 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foef. *p.* 28. 29.

Ales eft *Sal compofitum*. Rul. & Iohnf.

Aleuron, ἄλευρον, *farinam* fignificat, ab ἀλέω, Hipp. *l. de nat. mul. Cl.* 3. & *l.* 2. *de morb. LXXII.* 2. 3. Unde ἀλευρότησις cribrum farinaceum. Vide *Crefera*.

Alexandrinum, ἀλεξάνδρινον, fcil. ἔμπλαστρον, five *Emplaftrum*, viride, ad extrahendum, cujus defcriptio habetur apud Celf. *l.* 5. *c.* 19. Gorr.

Alexanthi, i. e. *Flos æris*, item *Altingar*. Rul. & Iohnf.

Alexafthe, ἀπαλέξασθαι, fignificat *auxilium ferre*, *juvare*. Hipp. *de fal. diæt. t.* 4. Foef. *p.* 28.

* *Alexterium*, ἀλεξητήριον, quodam Amuletum verterunt, at Budæus munimen, & integumentum effe potius, quam amuletum fcribit ut tradit Henr. Steph. in Lex. Alexteria appellantur etiam arcentia, fubmoventia, & amolientia. V. Gal. in Therap.

Alexipharmaca, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem & neceffitatem a nonnullis diftinguuntur, quafi illa dicantur medicamenta venenatarum beftiarum morbos fanantia, ex Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 18. aut quod cum Gorræo illa inter hæc externa fignificent. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια fcribunt. Commentum quoque eft ridiculum apud Blancardum, quando difcriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diverfa compofitione & verbum τηρέω *conferuo* obtrudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήριον in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere fit paronyma nullam conpofitionis fpeciem conftituens. Neque enim beftiæ fervari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphafis vocabuli per θ fcripti intenderet. Paucis. Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicia: *Generalia* & *Specialia*. Illa, quæ omnibus venenis refiftunt, cor, quin potius fanguinem fufficienter roborando, ut refiftant portionibus malignis & venenofis, expellendo, fubigendo, vincendo: hæc, quæ fpecialiter huic, vel illi, vel ifti veneno refiftere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hactenus judicatum. Enimvero cum hodieque venenorum vis & efficacia magis innotuerit, quorum quædam fanguinem & liquorem nervofum, flammam vitalem & fpiritus animales nimis fundendo, liquando, diffipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo. Hinc facile ex natura indicantium & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimiæ colliquationi & fufioni refiftere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem & motum reducendo, cujus efficaciæ fingulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hoffm. *in Clav. Schrod. l.* 4. *p.* 444. *feqq.* alia vero fpirituafcentiam & volatilifationem fanguinis & fpirituum, refolvendo, attenuando & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini refiftendo, promoveant, alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur *Dogmata noftra Med. Gen. P. VI. c.* 2. *p.* 715. In quibus vero particulis materialibus non folum, fed & in quo principio formali activo fingulorum *Alexipharmacorum* virtus fpecifica confiftat, hoc omnino occultum eft & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

Alexipyretos, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, five *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. *n.* 95. quamvis Rhod. *in notis* arguat, potius legendum effe λυξιπύρετος, ἀπὸ τῶ λύειν τὰς πυρετὰς, quod *finat febres*. Quafi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma tolerari poffent, cum nil obftet.

Alexir, dicitur *medicina Chymice præparata*. Rul. & Iohnf.

Alexiterium, ἀλεξιτήριον, vide *Alexipharmacum*, generalem fignificatum illi adfcribit tamen Galenus *in Lex. Hipp.* ἀλεξιτήριον, inquiens, βοήθημα· καὶ γὰρ ἀλέξασθαι βοηθεῖν ἐστιν.

Alezaram, eft *Lotura plumbi*. Iidem.

Alfacta, dicitur *Deftillatio*. Iidem.

Al-

Alfadidam, h. e. *Scoria Auri*, *Ferri*, *Cupri*, *Cuprum ustum*. Iidem.

Alfatide, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alfesera, *Alphesera*, est nomen confectionis apud Mesuen *in Operib. fol.* 116. *b.* in affecti-bus nervorum spasmodicis a fesera vel phese-ra, id est radicis vitis albæ, notante Manar-do *ad ill. loc.* non amplius est usitata.

Alfoi, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alfusa, significat *Tutiam*. Idem.

Algali est *Nitrum*. Rul. & Iohnf.

Algamet, significat *Carbones*. Iidem.

Algema, *Algos*, ἄλγημα, ἄλγος, & *dolorem*, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. *aph.* 11. 6. 7. & alibi passim. Junga-tur Foef. *Oec. p.* 27. Dieterich. *Iatr. n.*39. Vi-de *Dolor*. Conf. Galenus *Lexico Hipp.*

Algerie est *Calx*. Rul. & Iohnf.

Algeroth, est *Mercurius vitæ*. Iohn. Schrod. *l.* 3. *c.* 18. In Morleii *Collect. Chy. Leid. c.* 57. *proc.* 3. & 4. dicitur *Pulvis Algoreth*, ab Algoretho Medico Veronensi ita dictus, ex antimonio & mercurio sublimato paratus, ex Hartmann. *Tyrocin. Chym. c.* 12. item *Succinum Antimonii*.

Algos, ἄλγος vide *Algema*.

Aliani, sunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. *in Dict. Phar.*

Alica, χόνδρος, etiam cum adspiratione *Ha-lica* (quod vocabulum in genere *Granum* si-gnificat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Galen. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 6. ex tri-tici genere esse scripsit Plinius *l.* 18. *H. N. c.* 17. & *c.* 11. sibimetipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Ali-ca*. In posteriori vero factitium quid e Zea statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tra-dit. Nobis placet posterior sententia, quod fa-ctitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipso Principe Coo. *l. de Affect.* XLII. 7. ubi alicam & ptisanam junxit, & inter sorbitiones for-tiores retulit. Ac videntur Χόνδρος & πτισάνη generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccatarum, decorticatarum, & in grumos tu-sarum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Constantino Cæsare tradidit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. *in Thesauro*, quod *Zea* in aqua fervente macerata, expressa, & gypso arenaque candidissima permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur latine etiam *Far*, quamvis Hor. Augen. *l.* 6. *Epist.* & *Conf. Medic. ep.* 2. *Tom.* I. *p. m.* 54. mul-tum inter se differre Far, & Alicam scripserit. Foesius χόνδρον, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura contusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, ce-leberrimum, & valde tritum in omnibus morbis, apud antiquos, alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatissimo nostro pultis genere.

Alices, maculæ, quæ præcedunt variolas, Campolong. *de Variolis c.* 32.

Alicornu, *Aornu*, i.e. *Unicornu*. Legitur apud Fal-lop. *de metall. seu fossil. c.* 38. *p. Tom.* I. *Op. p.* 353.

Alienatio mentis, vide *Delirium*.

Alienum, ἀλλότριον, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *A-lienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίης, ex A-ristot. Gal. *l.* 2. *de diff. febr. c.* 9. meminit, de-scribens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febribus putridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. *de feb.* aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur a-pud Scrib. *n.* 201. Celf. *l.* 7. *c.* 16.

Aliformis, πτερυγοειδής, epitheton proces-suum binorum ossis cuneiformis ad palati la-tera occurrentium a similitudine alarum ve-spertilionum Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 8. *p.* 818. ita & par musculorum maxillæ inferioris *A-lare* vel *Aliforme* dicitur apud eundem *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p.* 536. quod Vefalius temporalis musculi partem esse existimavit.

Aligulus, denotat Confectionem. Rul.

Alima, est species *Arenæ* in Aurifodinis, e qua Plumbum fit. Ruland.

Alimentum, τροφή, varias habet significatio-nes, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione ne-cessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Diæta*, complectiturque cultum corpo-ris, vestitum, habitationem & similia. *Stri-ctior* est, quando significat rem cibariam, vel cibos potusque, & ita amictui contra distin-guitur. Ita accipitur 4. *aph.* 24. Horum na-turam consistere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cum grano salis accipiendum est, cum & alimenta virtute pol-leant operandi & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent a nostro ca-lore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia indi-

vidua,

vidua. Vide Casp. Hofm. *l.* 5. *Instit. Med. c.* 5. §. 4. *seqq. Dogm. nostra Med. Gen. Part. V. c.* 2. *d.* 2. *p.* 596. *seqq. Strictissimæ* significationes sunt, quando de chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum* -τροφή. Confer, si placet, Foes. *p.* 625. Dieter. *n.* 841. 845. Linden. *Ex. XIII.* §. 205. *seqq.* Latine dicitur & *Nutrimentum*, de quo etiam infra in NU.

Alindesis, ἀλίνδησις, ἀλινδὸς fuit *corporis exercitatio*, quando oleo delibuti sese in *pulvere volutabant* Hipp. *l.* 2. *de diæt. XLII.* 15. *l.* 3. *X.* 1. *XXVI.* 35. *l. de Insomniis VI.* 11. Unde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδήθρα dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. *in Ranis*. Legatur Lang. *l.* 1. *ep.* 32. adde & Foes. *Oec. p.* 30.

Alinthisar, idem, quod *uvæ procidentia*. Walther. *Sylv. Med. p.* 1611.

Aliocab, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Iohnf.

Alipænos, ἀλίπαινος, ἀλίπαντος, ab α privativo & λιπαίνειν *pinguescere*, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa, unde & Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 15. ἀλιπῆ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur; ad reprimendam inflammationem & accelerandam conglutinationem, ex Celsi *l.* 5. *c.* 19. Opponuntur Emplastris λιπαροῖς quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. *l.* 1. *ep.* 77.

* *Aliapasma*, est pulviusculus, qui oleo commixtus ad inhibendos sudores plurimum valet ab ἀλείφω inungo. Blanc. in Lex.

Alipili dicebantur Balneatorum ministri alarum pilos volsella evellentes. Ant. Fumonell. *de Baln. p. p. princip.*

Alipta, παιδοτρίβης, ille olim dicebatur, *qui athletas ungebat*. Unde & locus ille, ubi hoc fiebat, *Alipterium* vocabatur, teste Lang. *l.* 1. *ep.* 51. Meminit *Aliptarum* Gal. *com.* 1. *de artic. t.* 62.

Alifteles, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Ruland.

Alitura, θρέψις, idem, *Nutritio*. Vide infra suo loco. Blancard *in Lex*. Apud Gellium occurrit.

Alkaes, est *subtilis pulvis alchochos*. Ruland. *in Lex.*

Alkafial, est *Antimonium*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Alkahest, *Alcahest*, vocabulum Arabicum vel barbarum, de cujus origine & significatione nihil certi constat. Dicitur; *Quasi Alcali est*. Significat vel Sal *universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi referat, singularique prærogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti fatis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolfink *Chym. in art. f. red. l.* 5. *f.* 1. *art.* 2. *c.* 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydrope & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, uti descripsit ex Paracelf. *li* 2. *de virib. membror. princip. c.* 6. Iohnf. *in Lex. Chym. l.* 1. ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. *tr. Potestas medicam.* & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari salem volatilem admittit, *in tract. de febrib.* alibi vero veram liquoris *Alcahest* præparationem occultam permansuram usque ad mundi confusionem docet ceu a Deo reservatam, *de Lithias. c.* 8. *n.* 2. Hujus liquoris subtilissimi & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus vult Polemann. *Mysterii Sulphuris Philos. t.* 11. *in Th. Chym. Vol. VI. p.* 650. imo esse universale solvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servata seminum potestate, forma essentiali & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelsi & Helmont. sententia Fr. Hoffm. *in Clav. ad Schroder. p.* 3. quamvis & hic alibi videlicet *p.* 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum & solidorum corporum naturam. Unde & Schroder. *l.* 2. *c.* 57. satius duxit, de eo tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates & ἀσύστατα figmenta, tantis involuta tenebris ab autoribus, ut nihil de eo literis consignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, sed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. *d. l.* Mitiorem ἐπίκρισιν D. D. Wedelii vide *in Ejus Pharmac. p.* 31. De triplici vero *Alcahest*, vegetabili, animali & minerali, legi poterit Cnœfelius *in Ephemerid. Nat. Curios. Decis. I. Ann. VI. in Appendic. Alcahest Glauberi* nihil aliud esse, quam Alcali ex calcinatione Tartari & Nitri emergens & per deliquium solutum scripsit D. D. Bohn. *Diss. Chymico. Phys.* §. 26. *VI.* Margravius vero putat Liquorem Nitri fixi esse *Alcahest* Glauberi, Morley. *Collect. Chym. Leid. c.* 290. videatur Iunken *d. l. p.* 12. Spiritus Veneris quo-

quoque dicitur *Alcaheft* Zovvolfero Id. *d. l. c.* 497. Chriftian. Balduinus *in Hermete. fuo Curiofo invento XI.* meminit non fine jactantia Alkaheft Hermetici a fe inventi.

Alkali, id eft, oleum gallinæ. Rul.

Alkali, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotat hodieque alterum commentitium principium univerfale falinum rerum omnium naturalium & præternaturalium, oppofitum *Acido*, principio fuperius defcripto, volatile & fixum, lixiviofum, urinofum, ab Acido actuationem accipiens, & tamen viciffim illud actuans, & quæ funt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliifque legi poterunt. Nos adhuc acquiefcimus in ἐποχῇ fupra de *Acido* data, falva diffentientium auctoritate. Ruland. vocat principium Chymico-rum fymbolicum. In fpecie tamen *Alcali* quoque dicit, effe *Vitriolum foffile* feu *fufile*. Aliis quoque generalius fignificat *Lapillum falis* modo ex calcibus reverberatis poft humorem extractum, & denuo poft abfumtum humorem coagulatum. Alkalifatum fal Chymicis dicitur, quod ignem fert vehementiorem, nec avolando evanefcit in auras. Chr. Meretti. *Notis ad Ant. Neri Art. vitrar. l. 1. c. 6. p.* 298. Per fimilitudinem vero faltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad confiftentiam reducuntur, ut funt *Magiftera Margaritarum*, Coralliorum &c. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Vide etiam de *Alcalibus* Libav. *S. A. Ch. l.* 5. *c.* 15. *l.* 8. *c.* 38. *Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in proceffu lapidis philofophici opus illud; quod provenit ex denigratione fecunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagneus *Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. pag.* 739. & Senior de Chymia *Vol. V. pag.* 207. Alias omnium prima fignificatione vocabuli *Aalkali* fuit hæc, quando fal paratus ex herba Kali dicta per combuftionem, quod fuit *Alkali Arabum*; cui refpondet *Alkali Syriacum* & & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. *d. l.* & ex recentioribus Chrift. Meretti *d. l. l.* 1. *c.* 1. *p. m.* 283. *feqq.* Hinc & corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali*, prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

Alkalia, i. e. *Vas*. Rul. & Iohnf.

Alkalid, i. e. *Æs uftum*. Iid.

Alkant, vel eft *Mercurius*; vel *fpeceis Atramenti*. Rul.

Alkantum, eft *Æs uftum*, vel fpecies *aromatica*, vel fecundum quofdam *Arfenicum*. Rul.

Alkanzi, *Alcanzi* vocantur Electuarium vel Confectio apud Mefuen *diftinct.* 1. *de Electuariis in Operibus fol.* 107. *b. c.* quod non amplius in ufu effe interpretes notarunt.

Alkara, i. e. *Cucurbita*. Rul.

Alkaranum; i. e. *Duenec viride*. Rul. & Iohnf.

Alkafa, i. e. *Albat.*, *Alkazoal*, idem. Iid.

Alkermes, *Alchermes*. Vide *Confectio*.

Alkian; dicitur fpiritus nutriens & regens hominem, per quem fit converfio nutrimenti & generatio animalis, & per ipfum confiftit homo, & eft fubftantia permixtibilis omnium horum, ita defcribitur in *Quartor. Platon. l.* 3. *Th. Chym. Vol. V. p.* 135. Dari etiam *Alkien terræ* legitur *l.* 4. *p.* 170.

Alkibric, *Alchibric*, eft *Sulphur vivum* idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Iohnf. *Sulphur incombuftibile*, vocatur *in Th. Chym. Vol. V. p.* 492.

Alkin, i. e. *Cinis Clavellatus*. Rul. & Iohnf.

Alkin, eft *fumus*, vel notat *Carbones*. Iid.

Alkitram, eft *pix liquida*. Iid.

Alkoel, eft *plumbum exquifitum de minera*. Alii dicunt, quod fit *Lapis Lazuli*; alii vero, quod fit *Antimonium*. Rul. & Iohnf.

Alkol, idem, quod *Alcohol*.

Alkofor, id eft, *Camphora*. Rul. & Iohnf.

Alky plumbi, eft *materia dulcisex plumbo*. Iid.

Alkimia, *pulvis* eft de *Bafilifco*. Iid.

Allabrot., eft quoddam genus falis confectum. Rul. & Iohnf.

Allantoides, ἀλλαντοειδής, q. d. *Farciminalis*, dicitur membrana fœtum involvens, farcimini fimilis; in brutis, præfertim ruminantibus, faltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata. Gal. *l. de diffect. vulv. c.* 10. Homines & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata deftitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. *de form. fetus c.* 6. Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit *Difq. de form. fetu c.* 3. Harvejus negat, re diverfam effe membranam a *Chorio*, fed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vaforum copia, modo a figura *Allantoidem* appellari. *Exerc. de gen. anim. addit.* 4.

Alliareris, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philofophici denotans *Æs Philofophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliifque infinitis nominibus appellatur. Vvilhem. Tecenenfis *tr. Lilium e fpinis evulfum. in Th. Chym. Vol. IV p.* 889.

Alligatura, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. *n.* 209. & *Alligatus* pro *Deligatus n.* 80. & 209.

* *Allioticum*, eft medicamentum Galenicum ad depurandum fanguinem aptum, ab ἀλλιόω: muto, vario. Fit ut plurimum ex rad. Taraxic. cicor., Bellid., Lactuc., Acetof., Fumar., in aqua vel jure coctis.

Allochoos, ἀλλοχόος; *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis fibi conftant. Hippocr. *l.* 2. *Epid. f. II.* 90 quamvis in Græco textu Linden. σιαλοχόοι pofuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen σιαλοχόοι *falivatores* potius fignificet.

Allochroeo, ἀλλοχροέω, i. e. *colorem muto*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. *l. de int. affect.* XXXIIX. 4. Foef. *Oec. p.* 31.

Allodemia, ἀλλοδημία, *peregrinationem* fignificat, apud Hipp. *l. de int. aff. LI.* 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀποδημίη, Foef. *Oec. p.* 30.

Alloeofis, ἀλλοίωσις, & *Alloeoticos*, ἀλλοιωτικός. Vide *Alteratio* & *Alterantia*.

Alloeotropeo, ἀλλοιοτροπέω, fignificat *varie immutor*. Hipp. *d. l. XL.* 4. Foef. *d. l.*

Allognoeo, ἀλλογνοέω, idem, quod παραφρονέω, *deliro*. Gal. *in Exp. voc. Hippocr.*

Alma, id eft, *Aqua*. Rul. & Iohnf.

* *Alma*, ἅλμα, faltus, apud Hippocratem primus motus, vel prima agitatio fœtus in utero, ut ait Hefychius. Talem autem agitationem, & verbo ἀσκαρίζειν ab eo fignificari quidam tradunt.

Almabri, dicitur *Lapis Ambræ fimilis*. Ruland.

* *Almaea*, alme, lat. muria, græc. ἁλμαία & ἅλμη. Quidam almæas, ἁλμαίας apud Diofcor. l. 2. c. 208. falgma interpretantur, ut & alibi apud eundem, veluti l. 3. 78., & 79.

Almager, idem, quod *Synopida*. De quo inferius. Rul.

Almagra, eft Bolum *rubrum*, *Laton*, *Terra rubra* & *lapis ipfe*, vel idem eft *Almagra*, quod *lotum*, vel *lotio*. Rul. Iohnf. Legitur & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 729.

Almakanda, *Almakift*, id eft, *Lithargyrium*. Rul. & Iohnf.

Almarcat, id eft *fcoria auri*. Iidem.

Almargen, *Armalgor*, id eft, *Corallium*. Iid.

Almariab, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Iidem.

Almarkafita, i. e. *Mercurius*. Iidem.

Almartak, id eft *Litargyrinus cinis*. Iidem.

Almatatica, i. e. *Metallum Cupri*. Ruland. & Ioh.

Almechafite, i. e. *Cuprum*, Iid.

Almeliletu, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remiffior, qui etiam poft febrem remanere poteft, de quo vocabulo prolixius differuit P. m. de Calderia *Tom. I. Oper. p.* 138.

Almene, id eft, *Sal lucidum*, vel *gemmæ*, Rul. & Iohnf.

Almetat, i. e. *Scoria auri*. Rul.

Almifadir, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amifadir*. Rul.

Almizadir, eft *viride æris*. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Tribuitur & hoc nomen in proceffu Lapidis Phil. aquæ *Philofophorum* five *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina* &c. vocatur. Anonym. *l.* 3. *de Chemia in Th. Chym. Vol. V. p.* 437.

* *Alzec*, id eft, *Stannum*. Rul. & Iohnf. Dicitur & *Allenec*.

Aloe, ἀλόη, primario nomen eft plantæ craffioribus foliis conftantis, & perpetuo virentis, cujus defcriptionem petas e Botanicis. Ex illa planta paratur fuccus infpiffatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus hiftoriam & fpecies, cum ufu & viribus vide apud Diofcorid. *l.* 3. *c.* 25. Gal. *l.* 6. *de S. F.* §. *Aloe.* Freitag. *Aur. Medic. l.* 2. *c.* 5. Schrod. *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 442. Fr. Hoffm. *in Clav. ad b. l.* Rolfink. *de purgant. fect.* 1. *art.* 2.

Aloedarium ἀλοηδάριον, eft medicina ad ventrem folvendum *aloen* recipiens, nec eam quidem folam, fed plurimis aliis medicamentis admiftam. Ejufmodi compofitiones multas defcripfit Aet. ex Oribaf. & Pilagrio *l.* 3. *c.* 101. & *feqq.* citante Gorræo. Eft hoc nomen a recentioribus Medicis ufurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum fuum *Aloedarii* nomine infignivit.

Alofel, *pannus*, *quo vas operitur*. Rul. & Iohnf.

Alogar, *Alohoc*, id eft, *argentum vivum*. Iidem.

Alogotrophia, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitiofa partis alicujus nutritio, quæ conjuncta eft cum illius figura vitiata, ita in Rachitide, fi offa vertebrarum dorfi ab altera parte plenius alantur in infantibus, neceffe eft ea incurvari, quod fieri per *alogotrophiam* docet Charltonus *Exerc. X. Pathol.* §. 42. *p. m.* 200.

Alopecia, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium* eft, propter vitiatos humores fic appellata, quod vulpibus frequenter accidat. Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2. in qua locus affectus apparet fcaber, colore prorfus exfangui, *de rem. fac. part. c.* 6. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius effe ftatuat *Alopeciam*. Celfus *Aream* vocat *l.* 6. *c.* 4. Evenit

nit autem pilis hoc vitii genus eadem fere cum ftirpibus ratione, quæ corrumpuntur inte-reuntque interdum penuria nutrientis ipfas fucci, interdum immutatione hujus in alienum con-trarium, *d. l.* Sola figura differt ab *Ophiafi*, non generatione, nec folutione. Utriufque cauffa eft fuccus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiofus, acris, malignus, & poftulat ean-dem fui remotionem, aut correctionem.

Alopex, ἀλώπηξ, vide *Vulpes*. *Mufculos Pfoas* etiam a quibufdam dici ἀλώπεκες, fcribit Ve-fal. *de H. C. F. l.* 2. *c.* 38. & Fallop. *in Obf. Anat. Tom.* I. *p.* 390.

Alos, *Alofanthi* pro *Halos*, & *Halofanthos*, dicitur *Sal* & *Flos falis*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Alofa, θρίσσα, φρίσσα, *Clupea*, pifcis ma-rinus eft, ad oftia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. *l.* 4. *de pifc. c.* 4. Jul. Alexan-dr. *l.* 14. *Sal. c.* 10. Bruyer. *de re cibar. l.* 22. *c.* 19.

Alphefera, vid. *Alfefera*.

Alphitidon, ἀλφιτηδὸν, fcil. κάταγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ inftar comminuitur, qua fimilitudine ei nomen inditum eft. Poteft & vocari *farina-tim fractum os*. Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 50. Dicitur & καρυηδὸν, *fractura inftar nucis fractæ*. Gorr.

Alphiton, ἄλφιτον, *Polenta* dicitur, & in ge-nere fignificat quamlibet *farinam*; Hippocr. ta-men reftrinxit ad *hordei tofti* five *fricti fari-nam*, *l.* 2. *de Diæt. VIII.* 24. quamvis ex aliis locis conftet, illum quoque frumentorum gra-nis applicaffe v. g. triticeæ polentæ, *l.* 1. *de morb. mul. CXII.* 3. *l.* 2. *VI.* 16. *l. de nat. mul. XLV.* 6. Item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτα leguntur, *l. de int. aff. XXV.* 37. Vi-de Foef. *p.* 34. & Gal. *in Lex. Hipp.*

Alphus, ἀλφὸς, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea fubafpera five alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, fed veluti guttulæ quædam difperfæ apparent, five nigra, quam Celf. *l.* 5. *c.* 28. *Melanen* vo-cat: vel ftricte, quando folum albam macu-lam denotat, ut eft apud Celf. *d. l.* Unde Feftus ἀλφὸν quafi *Album* dictum vult. *Al-phos* ex humorum vitiofitate maligna, quæ in cute eft, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum eft, docet Gal. *com.* 3. *de humor.* Nimi-rum portiones fanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti ferofæ, vel lym-phaticæ, diverfimode corruptæ, congelatæ, a-cefcentes, & fub cute ftagnantes hujufmodi maculas gignere poterunt.

Alramuti, id eft, *Cineritium*. Rul.

Alratica eft, quando vulva mulieris non eft perforata, aut eft foramen parvum, & qui-dem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albu-caf. *l.* 2. *meth. med. c.* 72. *p. m.* 119. Vide *Atretri*.

Alfamach, vel *Alfemach*, eft Arabibus fora-men in offe petrofo, uti notavit ex Jacobo de Partibus & Andrea Bellunenfi Æmil. Pari-fan. *l.* 11. *de Subtilit. Exerc.* 1. *c.* 1. *p.* 449.

Alfech, id eft, *Alumen Jameni*, five *pulmo-fum*. Rul. Iohnf.

Alfelat, i. e. *Æs uftum*. Ruland.

Alfiracoftum eft nomen compofiti medica-menti in febribus multæ caliditatis valde lau-dati apud Mefuen *in Operib. f.* 113. a Siracoft quod Manniam Arabib. fignificat.

Alfus, *Alfiofus*, κρυώδης, i. e. frigidus. Prius legitur apud Ciceronem, pofterius apud Plin. *H. N. l. XX. c.* 13. ubi ruta cruda in cibo illis commendatur. Vitiofe autem in Indice Al-phiofus legitur.

Altambus, i. e. *Lapis rubeus*, fcil. fanguis venarum hominum. Rul.

Altanus, nomen venti meridionalis, vel par-tim e meridiana, partim occidentali plaga fpi-rantis. Rul.

Altaris, i. e. *Argentum vivum*. Dicitur & *Antaris*. Rul. Iohnf.

Alterans, ἀλλοιωτικὸς, epitheton virtutis me-dicamentofæ, quando remedia vel auxilia abfque manifefta evacuatione aut etiam augmentatio-ne mutationem aliquam evidentem in humorib. fpiritibus, & partibus folidis inducunt. Qui ad qualitates primas, dictas vulgo, caliditatem pu-ta, frigiditatem, humiditatem, & ficcitatem reftringunt vim *alterantem*, præter neceffitatem limites *alterantium* reftringunt. Junge fis *Dog-mata noftra M.G.P.VI. c.* 2. *d.* 8. *p.* 700. *feqq.* ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

Alteratio, ἀλλοίωσις, varias habet fignifica-tiones. *Generaliter* denotat *qualitatum mutatio-nem*, h. e. in aliam naturam & a præfenti diverfam tranfitionem; in qua fignificatione etiam evacuationes & adjectiones comprehen-duntur, Linden. *S. M. Ex. XII.* §. 335. *feq. Alte-rationem* triplicem conftituit haud male Fal-lop. Unam, quæ plane non lædit, v. g. ficu-tis alicui nigrefcit. Alteram, quæ toto gene-re eft præter naturam, & læfionem infert. Tertiam, quæ medio fe habet modo, & vel ad ftatum fec. nat. vel p. n. referri poteft, pro majori vel minori exceffu. *Tr. de Tum. p. n. c.* 3. *Tom. I. p.* 620. *Stricte* vero fignificat mutatio-nem qualitatum contradiftinctam ab evacuatio-ne & appofitione, quemadmodum p. a. de *Al-te-*

terantibus dictum eſt: *Magis* adhuc *ſtricta* eſt ſignificatio, quando per *alterationem* mutatio præſentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. *l.* 1. *de Temp. c.* 2. *Strictiſſime* ſumitur, quando ſignificat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, *l.* 3. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. vel quæ fit in toto corpore, uſque dum in ſimilitudinem partis, quæ nutritur, tranſmutatur, *l.* 8. *de C. M. L. c.* 6. *Alterari* quoque, ἀλλοιοῦσθαι, ab Hipp. dictum eſt de partibus ſolidis, videlicet maſculis, 2. *de artic. t.* 21. Jung. Foeſ. *p.* 30. Ad *ſtrictiſſimam* quoque videtur referri poſſe *Alteratio Spagyrica*, quæ eſt unius in alterum per ſimilitudinem converſio, eſtque duplex: alia per ſe; quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & iſtud in formas alteratur: altero, quando formæ & cœlum ita ſimpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, ſcilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione, fiunt medicina perfecta tranſmutatione. Dornæus *in tract. Artific. ſupernaturale, c.* 5. *in Th. Chym. Vol. I. pag.* 288. Idem *in Philoſ. Chymic. d. l. p.* 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, abſque miſtione, ita & auri in calcem, calcis rurſus in aurum &c. vocatur *Alteratio*, *Tract. de triplici auri & argent. præp. Vol. IV. p.* 383. Nullam *alterationem* abſque particularum concreti motu & translocatione, hinc ſecretione ac adaptione concipere licere rectiſſime ſcripſiſſe videtur Celeb. D. D. Bohn. *Diſſ. Ch. Phyſ.* 1. §. 2.

Altey plumbi, eſt *materia dulcis ex plumbo*. Rul. & Iohnſ.

Althænomæ, ἀλθαίνομαι, idem quod θεραπεύομαι *ſanus fio*, curor. Legitur apud Hipp. *l.* 2. *de morb. XXXIII.* 22. *XXXIV.* 9. adde Foeſ. *p.* 29.

Althanacha; id eſt, *Auripigmentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Althexis, quibuſdam *Althaxis*, ἄλθεξις ἄλθαξις, *ſanationem*, medelam ſignificat, a verbo ἀλθεῖν, *ſanare*, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Hoc nomine uſus eſt Hipp. 2. *de art. t.* 37. ubi quædam exemplaria habent ἄλθεξις, & 2. *de fract. t.* 12. in quo loco & verbum compoſitum ξυναλθάσσομαι, h. e. *una ſanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur *l.* 2. *de morb. XXXIV.* 28. 34. Foeſ. *p.* 30. & Erotianus in ξυναλθεῖν ubi ἄλθεσις ἡ ἴασις καὶ ἡ θεραπεία, conf. in ἀλθεσθαι.

Altimar, eſt *æs uſtum*. Rul. & Iohnſon.

Altimio, eſt *fex plumbi*. Iidem.

Altincar, dicitur ſpecies ſalis *factitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diverſam vide apud Libav. *S. Ch. Arc. l.* 8. *c.* 38.

Alingat, eſt *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Iohnſ.

Altinuraum, eſt *vitriolum*. Iid.

Altolizoim, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelſi* (de quo infra ſuo loco) optime contuſum, calcinatum, & uſque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia eſt *Sal amarum*. Sonat vero all tho oli *geſotten*, h. e. *totum converſum in oleum*, per ebullitionem. Quæ luti eminentiſſima præparatio paucis mortalium ſub brevi hoc ſyrmate innotuit hactenus, Helm, *de lithiaſ. c* 7. *n.* 22.

Altrix, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. θρεπτικὴ δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetitrix*, Gal. *comm.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 5.

Altus, ὑψηλὸς, quid proprie ſignificet, aliunde notum eſt. Tropice dicitur de ſomno nimio, v. g. *Altus ſomnus*, *Altus ſopor*, apud Seren. Samonic. vide Keuch. *in not. p.* 282. *ſeq.*

Aludel, vel *Alutel*, vocatur *Vitrum ſublimatorium*, Rul. & Iohnſ. Meminit etiam Paracelſ. *l.* 5. *de mort. rer. nat.* Parari poteſt etiam fictile. *Aludel* eſt capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley *Collect. Chym. Leid. proleg. c.* 2.

Aludit, id eſt, *Mercurius*. Rul. & Iohnſ.

Alvearium vocatur cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi ſordes flavæ & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 9.

Alvech, eſt *Jovis*, h. e. *ſtanni corpus purum*. Iid.

Alveoli. Vide *Bothria*. *Phathnia*.

Alveus tropice vocatur Pequeto uterque ramus lacteus tumidior a receptaculo chyli proveniens ſub diaphragmate; cum epitheto *Ampullaſcens*, Barthol. *libell. I. Anat. c.* 3. *append. 2. p.* 615.

Alufir, eſt *rubedo*. Rul. & Iohnſ.

Alumboti, id eſt, *plumbum uſtum*. Iid.

Alumen, στυπτηρία, a vehementer adſtringendo ita dictum, Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2. eſt ſalſugo terræ naturæ Saturninæ, conſtans ex acido ſpiritu & Sale terreſtri; Fr. Hoffm. *Clav. Schrod. l.* 3. *c.* 24. §. 58. Junge Doxoſcopiam Phyſicam Iungii *cap. de Alumine*. Galenus numerat ſeqq. ſpecies: *Sciſſile* vel *Fiſſile*, σχιστὴν, *Rotundum*, στρογγύλην, & *Humidum* ſive *liquidum*, ὑγρὰν, *l.* 9. *de S. Fac.* Schroder vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, ſeu *Glaciale*, *Pulmoſum*, ſive *lapidem Amiantum*, *Sciſſile*, *Saccharinum* ſive *Zuccarinum*, ex

ex rupeo mediante albumine ovi & aqua ro-facea paratum. Catinum, quamvis hoc proprie non fit alumen, fed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adftringendi & exficcandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley Collect. Chym. Leid. c. 90. Rulandus vero multo plures recenset species & differentias aluminis, quas omnes huc adducere non videtur operæ pretium. Mentio quoque fæpe fit Aluminis in Voluminibus Theatri Chymici, præfertim Aluminis Iameni, cujus præparatio proponitur Vol. III. p. 95. Eft vero alumen fcissum. Rul. A. Chymicis notatur charactere littere O. Alumen ustum, συπτηρία κεκαυμένη. Chirurgis notiffimum, ufitatiffimum in excrefcentiis vulnerum abfumendis. Laudat & Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 6. Aluminis Chalcitidis, Ægyptii, & Melini etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foef. Oec. p. 592. Galenus exeg. συπτηρίαν χαλκῖτιδα fimpliciter dici pro chalcitide monet. Plura quoque de Alumine legantur in Ferrante Imperato Hist. Nat. l. 13. c. 19. feqq.

Alunibur, id eft. Luna. Rul. & Iohnf.

Alunfel, i. e. ftella. Iid.

Alufar, eft. Manna. Iidem, ut Dornæus.

Alufen, i. e. Sulphurata. Iidem.

Alufia, ἀλυσία, h. e. Illotio five Lotionis defectus. Gal. 2. aph. 50.

Aluta, σκύτος, in genere omne corium fignificat, juxta Hefychium. Unde & opifices, qui id præparant, Alutarii vocantur. In foro Medico vocatur Aluta illud Corium, quo utuntur Medici & Chirurgi ad emplaftra illinienda. Ejus exterior pars durior & denfior, interior vero mollior, quæ Hippocrati Caro alutæ, ἡ σὰρξ τοῦ σκύτεος, dicitur, 2. de artic. t. 29. vide Gal. in com. Scribon. n. 81. Rhod. in noth. ad h. l. de Græco vocab. σκύτος, vide Foef. Oec. p. 575. feqq.

Alvus, ἡ κάτω κοιλία, dicitur venter inferior, per quem fœcum & excrementorum craffiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine fanitatis, & in ftatuto præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur Alvus liquida, κοιλία ὑγρὴ, in qua liquida dejiciuntur, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 3. Huic opponitur Alvus dura, σκληρὰ κοιλία, 3. aph. 25. quando pauca eaque indurata Gr. σκύβαλα dicta excernuntur. Alvus fluida, vel fluxa, citatior vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones funt frequentiores: quo pertinent Lienteria, Diarrhœa. Alvus adftricta, ἐπισχεθεῖσα, quando exceffive fiftitur & reftat, nimiumque retinentur excrementa, c. 2. in l. 1. Epid. t. 75.

Alyce, ἀλύκη, *Alyfis*, ἄλυσις, ἀλυσμός, ἀλυξις idem fignificant. Derivatur a verbo ἀλύζειν, ἀλυκτεῖν, angi, anxietate vexari. Nomina igitur illa denotant anxietatem, & corporis inquietudinem propter anxietatem, cum a fervente & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur ftomachus, adeoque natura exagitatur, ut præfentem rerum ftatum faftidiat, fubindeque corporis figuram mutet, membraque diffolute admodum difpergat, Foef. in not. ad Hipp. l. Epid. p. 1056. feq. Oec. p. 33. Dieterich. Iatr. n. 44. Inter recentiores egregie Anxietatem cordis & præcordiorum defcripfit generationem Francifc. de le Boe Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 87. Anxietas cordis & præcordiorum partim mali focum abdomen, partefque in tenue intestinum fefe exonerantes, ac imprimis pancreas, partim mali fomitem manifeftat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentefve, aut perterebrantes parit, fed infuper glutinofum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iifdem recedit lentius, ac difficilius, ac proinde urget pertinacius: quin a bile oppreffa in halitus, flatufque vifcofos, lentofque diductus notatam auget anxietatem.

Alypias eft purgans bilis atræ & fpecies Turbith. Fallop. l. de purg. fimpl. c. 25. Tom I. p. 100. quamvis idem notaverit apud Galen. medicamentum ἄλυπον effe faltem leniter fubducens, five minorativum, d. l. c. 16. p. 62.

* *Alyffon*, ἄλυσσον, herba fic appell. quod rabiem pellat; nam hydrophobos rabiem fentire non patitur, ut tradunt Diof. & Pl. item Plut. Symp. l. 3.

Alzegi, i. e. Atramentum. Rul. & Iohnf.

Alzemafor, i. e. Cinabrium. Iidem.

Alzilat, eft pondus trium granorum. Iidem.

Alzimar, eft Viride. Ruland.

Alzofar, i. e. æs uftum. Rul. & Iohnf.

Amaldyno, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, fignificat corrumpo, deleo, aboleor, & corrumpor. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Paffivum lib. de genit. III. 1. l. 1. de morb. mul. XV. 13. XIX. 4. lib. 1. LXXIX. vide Foef. p. 35. Herodianus paulo aliter.

Amalgama, *Amalgamatio*, eft calcinatio vel impaftatio metallorum facta per hydrargyrum, five argentum vivum. Rul. in Lex. Chym. Iohnf. Schroder. l. 1. c. 3. & Frid. Hofm. in clav. ad h. l. Rolfink. Chym. t. 2. c. 3. D. D. Bohn. Diff. Chym. Phyf. §. 11. feqq. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 5. p. 52. & noviffime videatur D. Iunken Lexicon Chymico-Pharmaceuticum Part. I. p. 17. feq. Amalgama Argenti, Auri ex methodo le Febvre. Hujus laboris quoque fæpe mem-

mentio fit *in Th. Chym. Voluminibus* pene omnibus. Fallop. dicit *Amalgma* esse quoque Mixturam Aquarum fontium (an leg. fortium) cum metallis *tr. de morb. Gall. c. 26. T. 1. p. 731.* *Amalgama*, dici quasi *Hamalgama*, juxta Palmarium, ab ἅμα *simul*, & ἄλγεω, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, teftatur Libav. *de Igne nat. c. 30.* Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari, & Philofophicum cum Mercurio Philofophorum. *Ibid.* Alias, & felutionem Martis cum Sulphure *Amagamationem* appellare non dubitavit Schroder *d. l. p. 27.* unde & Lagneus *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in *Harmon. Chymic. in Th. Chymic. Vol. IV. p. 729.*

Amandinus lapis, eft gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non eft gemma contemnenda. De qua confule Albertum. Aul. *in Lex.*

Amaracinon, ἀμαράκινον, vocatur unguentum præftantiffimum, paratum ex oleo & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκω, quod idem eft, ac σάμψυχον, vulgo *Majorana*. Defcriptio habetur apud Diofcor. *l. 1. c. 68.* Gorr.

Amarum, πικρὸν, dicitur fecund. Gal. *l. 4. de S. Fac. c. 19. 22.* & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem & ficcam, & cineri eft fimile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calefactis dulcibus, five a calore ingenito, five ab igne, quod tamen non videtur veritati confonum. Secundum recentiores *Amari* natura confiftit in falinis portionibus lixivìofis, & alcalicis, per fulphureas vel oleofas determinatis, & modo faltem affectionis aliquo ab *Acri* differt. Pechlin. *de purg. c. 16.* Vvillis *de ferment. c. 2.* *Amarum* oriri ex miftura fpirituofarum, fulphurearum, & falinarum portionum exiftimat, id quod de quibufdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

Amarygæ, ἀμαρυγαί, hoc nomine quidam *oculos*, quidam vero *fupercilia* intelligunt. Gorr.

Amatoria febris, vide *Chlorofis*.

Amatoria veneficia, vide *Philtron*.

Amatorius mufculus qui dicatur in utroque oculo, videantur Anatomici. Barthol. *Anat. l. 3. c. 8.* G. Bidloo. *Tab. XI. fig. 10. E.*

Amaurofis, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obfcuritatem*) *Obfufcatio*, eft totius lucis in oculo impedimentum, acutis morbis accidens, quæ eft imbecillis facultatis animalis indicium; Galen. *c. 2. in l. 1. prorrh. t 11.* Clarius *Amaurofis* eft, cum oculi lux exftinguitur defectu fpirituum. Spiritu non influente ceffat calor quoque. Hujus defectu neceffario frigent & rigent oculi. Linden. *Ex. IV. §. 92.* Nullum vero manifeftum in oculo apparet vitium; fed pupilla integra & plane pura confpicitur. Differt ab ἀμβλυωπία, folo gradu minore, Gorr. Hippocr. aliquoties meminit ἀμαυρώσεως, *v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 485.* Plura loca vide Foef. *Oec. p. 36.*

Amaufum, alias *Smaltum*, vulgo *Schmalbglas*, eft vitrum fuforium ob facilem liquefactionem. Ufurpatur etiam ad picturas annulis & infignibus inurendas. Unde *Encauftum* appellatur. Alias quoque *Terra Sarracenica* nuncupatur, Joh. Ifaac. *de operibus mineral. c. 89. & feqq.* qui metallica potiffimum vitra per *amaufa* intelligit, *in Theatr. Chym. Vol. III.* Clarius *Amaufa* defcribuntur a Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 21.* Variis coloribus prædita effe *Amaufa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixe *ibid.* videre eft. De *Amaufis* legi etiam ex recentiorbus poterit Chr. Merretus *not. ad Neri Art. Vitrar. l. 5. c. 75. p. m. 372. feqq.*

* *Amazones*, ἀμαζονίδες, quas ajunt, confueviffe, mafculos, ftatim ac editi in lucem fuerant, luxare, quo nimirum claudi fierent, & mafculum genus fœmineo infidias non ftrueret. De horum claudicatione agit Hipp. l. de Art.

Amazonios, ἀμαζόνιος, epitheton *paftilli vel trochifci*, cujus defcriptio videatur apud Gal. *l. 8. de C. M. S. L c. 3.* Gorr. Facit ad ftomachi fubverfiones & vomitus.

Ambar, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβαρ, *Ambraca* Fallop. eft odoramenti genus, de quo variæ funt fententiæ. Alii tradunt, in maris profundo veluti fungum, concrefcere, & procellis in littus ejici, aut devorari a pifce quodam, in cujus corpore poftea reperitur. Alii putant, ipfum e fontibus quibufdam fcaturire, bituminis modo aut fulphuris. Tria ejus produntur genera, *fulvum*, *fubalbidum*, *atrum*. Calefacit & ficcat cerebrum & olfactum roborat; fenibus & natura frigidis opem mirifice præftat. Hæc Gorr. Schroderus pofteriori fententiæ accedens dixit, effe bituminis genus, ex fontibus & alveis maris ad littus eructatum, & duplex ftatuit: unum *Ambra Grifea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* conftituit. *Sperma Ceti* quoque *Ambræ fubalbidæ* nomine quandoque venire, docet *l. 3. Pharm. c. 29.* Junge Hofm. *in Clav. ad h. l.* item C. Hofm. *Paralip. Off. c. 64. 65.* D. Juftum Klobium in Acad. Vvittebergenfi duodecim opiniones de *Ambra Gryfea* recenfuiffe, & tandem eam, quamquis hæfitabundum, amplexum effe, quæ fta-

ftatuit, eam effe *Merdam Avis Indice* in Ma-dagafcar, *Afchibobuch* dictæ (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam* effe *Balænarum* quarundam Trompæ dictarum) legitur in *Actis Philofophicis* Olemburgii Angli Anni 1667. menf. Octobr.

Ambe, ἄμβη, *crepido* lignum aliquod fupra gradum fcalæ Hippocraticæ, ad repofitionem brachii in cavitatem alligandum, Galen. *c.* 1. *de art. t.* 14. 19. Ejus defcriptionem & delineationem tradidit etiam Scultetus *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab. XXIV. fig.* 1. & 2. Quin & in genere fuperciliofam eminentiam, quæ eft in ora alicujus vel ambitu, fignificat, unde & ad offa per fimilitudinem refertur ab Hippocr. 4. *de artic. t.* 64. Vide Foef. *Oecon. p.* 37.

Ambidexter, ἀμφιδέξιος, dicitur is, qui fini-ftra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. *aph.* 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, vide Foef. *p.* 42. Diet. *Iatr. n.* 50. Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum effe, teftatur Gal. *in comm. ad h. l.* Conf. omnino Erotianus.

Amblofis, *Abbloma*, *Amblotica medicamenta*, ἄμβλωσις, ἄμβλωμα, ἀμβλωτικὰ, vide *Abortus*.

* *Amblothridion*, ἀμβλωθρίδιον, fœtus abortivus, item medicamentum abortum provocans. V. *Abortus*.

Amblyopia, ἀμβλυωπία, ἀμβλυωγμὸς, ἀμβλυωσμὸς, idem fere quod ἀμαύρωσις, hoc eft, *Hebetudo oculorum*. Vide *Amaurofis*. Perperam a Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ Linguæ, mutatum in *Ampliopeam*, aut *Ampliopiam*; Dieterich. *n.* 48.

Ambon, ἄμβων, eft margo, labrum, five fu-percilium cotilarum in dearticulatione, Galen. *l.* 2. *de V. P. c.* 17. Item crepido, & ita idem, quod ἄμβη, *Ambe*, *c.* 1. *de artic. t.* 19. Adde Foef. *p.* 37. varias & longe diverfas fignificationes adducit Erotianus.

Ambra, vide *Ambar*.

Ambrofia, ἀμβροσία, eft epitheton quoddam fplendidum nonnullarum Compofitionum Alexipharmacarum, five Theriacalium, idem fignificans, quod *Athanafia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. *l.* 4. *de L. A. c.* 8. Ita & in fpecie Philippi Macedonis Antidotus ad venena omniumque venenoforum ictus & internos corporis morbos dicta fuit *Athanafia*, *l.* 2. *de Antidot. c.* 8. Sunt vero omnes calefacientes & exficcantes, *l.* 8. *M. M. c.* 7. *Ambrofia* eft etiam nomen plantæ, apud Diofc. *l.* 3. *c.* 129. & Gal. *l.* 6. *de S. F. h. t.* & tribuitur diverfis, verbgr. Tanaceto, Abrotano, Artemifiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. *in Pinace*. Abraham Frambefarius integrum libellum medicum fcripfit, vocans *Ambrofipœam*, qui ftatim ab initio *Ambrofiam* definivit, quod fit pura medicamenti effentia, naturæ cæleftis æmula fpiritus inftar, e corporea concretione, relicto craffamento elementari extracta, tantaque elaborata induftria, ut exigua mole plurimum polleat, citraque faftidium, & citra noxam exhiberi queat. Divifit quoque in *Univerfalem* & *Particularem* &c.

Ambulatio, βάδισις, eft actio utriufque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem & motum. Illius inftrumenta funt Pedes; hujus autem totum Crus, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 5. Ejus confideratio in ftatu fec. & præt. nat. Medico neceffaria eft & utilis. *Ambulatoria inftrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βαδιστικὰ ὄργανα, *d. l. c.* 8.

Ambulo, nomen morbi cum epitheto *flatulentus* & *furiofus*, qui & *Flatus furiofus* vocatur, item *Vareni*, eftque inflatio cum dolore varie periodica a vaporibus fubtiliffimis vehementiffime in variis corporis partibus oberrantibus oborta, quemadmodum ita defcribitur & peculiari cafu proponitur a D. D. Joh. Michaelis *Prax. Clinic. Special. Caf. XIX.*

Ambufta, *Ambuftiones*, πυρικαυστα, κατακαύματα, idem, quod *Combufta*. *Combuftiones* funt, quæ igne, vel ardente aqua comburuntur, ita, ut bullas aliquando excitent, Galen. *l.* 9. & 11. *de S. F.* Conftat autem, fi quis in aqua ferventi uftus fuerit, hunc etiam effectum πυρίκαυστον (non *Piricauton*, uti recte correxit C. Hofm.) id eft, *ambuftum* igne nominari, *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 4. vide etiam Keuchen. *in not. ad Samon. p.* 254.

Ameibo, ἀμείβω, fignificat apud Hippocr. *muto*, permuto, 1. *de its, q. in med. f. t.* 13. & *l.* 6. *Epid. f.* 5. *t.* 19 ubi quidam μεταμείβειν legunt. Foef. *p.* 38.

Amenenos, ἀμενηνὸς, denotat *debile*, *infirmum*, ab α & μένος, *robur*, Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet.* XXXVI. 13. & *l.* 1. *de morb. mul.* XIV. 12. Foef. *dict. l.*

Amentia, ἄνοια, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, eftque delirii fpecies, & ratiocinatricis functionis veluti paralyfis & abolitio, Gal. *l. de diff. fympt. c.* 3. Cujus cauffam veram determinare diffi-cillimum eft, fi nullus morbus corporis concurrerit, ideo, quod mentis humanæ naturam & affectiones minus exploratas habeamus, ita, ut unicuique cum Cicerone I. *Tufcul.* rogan-ti: Ubi, aut qualis eft Mens. Ubi tua, aut qua-

qualis ? poteſne dicere ? reſpondere cum La-ctantio *l. de opif. c.*16. liceat, Mentis ratio-nem incomprehenſibilem eſſe quis neſciat, niſi qui omnino illam non habet, cum ipſa Mens quo loco ſit Mens aut cujuſmodi, neſciatur? Jung. Charlton. *Ex. Path.* VIII. §. 3. Vide *Delirium.*

Amentum, vide *Ancyle*. *Amentum* etiam χωνίον dici, & denotare ligamentum miſſile, quod in medio lanceæ ligatur, rectius miſſilis, & alias habere ſignificationes, quæ huc non per-tinent, ſcribit Rhodius *de Acia p.* 210. *Amen-tum* quoque dicitur *Alumen ſciſſum*. Rul. *in Lex.*

Amethodicum, ἀμέθοδικὸν dicitur, quod ſine methodo & ratione certa fit aut proponitur, ut ſolent Empirici Blancard. *in Lex.* quamvis non conſtet, cujus autoritate hoc vocabulum po-ſuerit.

Amethyſta, ἀμέθυσα, dicuntur in genere *me-dicamenta. quæ ab ebrietate præſervant*, Gal. *lib.* 7. *de C.M.S.L.c.*1. Nonus *de part. morb. curat. c.* 15. *p. m.* 19. Hinc etiam dictus *Amethyſtus la-pis*, ἀμέθυσ☉, gemma vel lapis pretioſus, co-loris violacei, aut vini ſubrubri *vel* nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria eſt India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati reſiſtendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, maliſque cogitationibus. Confer. ad Chiocc. *Muſ. Calc. ſ.* III. *p.* 189. *ſeqq.* Rul. *in Lexic. Chym.*

Ametria, ἀμετρία, Latine *Immoderantia*, *Im-moderatio*, in genere eſt a juſta temperie re-ceſſus, Galen. *lib.* 4. *M. M. c.* 4. opponitur ſymmetriæ. Hoc vocabulum verum genus lo-gicum conſtituere in definitione morbi C. Hof-man. *in Animadverſ. ad Montan. cap.* 1. §. 8. cenſet, definiens morbum, quod ſit ἀμετρία temperamenti, organiſationis & unitatis. Enimvero cum hoc genus non reſpiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet actiones læſas, mihi non videtur adeo accu-ratum, ſed potius retinendum eſſe genus ἀ-δυναμίαν, ſive *Impotentiam agendi*.

Amia, ἀμία, piſcis nomen eſt, in mari, fluviis, & ſtagnis degentis, commodumque præbentis ſui generis cibum, ſi rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. *l.* 3. *de Piſcib. c.* 20.

Amiantus, ἀμίαντ☉, (perperam a nonnul-lis per th vel θ ſcribitur) lapis eſt in Cy-pro natus, alumini ſciſſili ſimilis, e quo ela-borato, utpote flexili, telas ſpectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, ſed flammis invictæ ſplendidiores exeunt, Dioſc. *l.* 5. *cap.* 156. Dicitur alias *Alumen plumoſum*, item *Lapis Asbeſtus*, ἄσβεσ☉. Differt ab A-lumine ſciſſili, quod hoc ſit combuſtibile. De Lapide vide Schrod. *lib.* 3. *cap.* 8. Hofmann. *in clav. ad h. l.* Dorn. Ruland. Iohnſon. *in Lexic.* Chiocc. *Muſ. Calc. ſ.* III. *p.* 286. *ſeqq.* Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit *in Theatr. Chym. Vol. V. p.* 391. Perperam vero illud linum vel *Lapidem Asbeſtum* hodie-que reperiri negarunt Monardes & Amatus, uti recte oſtendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio *l.* 1. *ep.* 66. & VI. Aldrovando Caſp. Reies *Camp. Elyſ. quæſt.* 25. *n.* 2. & 11. Vo-catur & *Salamander Salamandra*. Dorn. Rul.

Amiculum, vide *Amnios*. *Amniculum* etiam dicitur folis virilibus deſtinatum, quo pueri nudi in Gymnaſio certantes pudenda operie-bant, notante Rhodio *Diſſert. de Acia p.* 85.

Amidum, pro *Amilum*, vel *Amylum*, eſt al-biſſima farina concreta in panes ad ſolem. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Amineus, ἀμίναι☉, epitheton vini & vi-tis, ab *Amineo*, Italiæ oppido, dictum in Campania. Duplex habetur apud Galenum *l.* 12. *M. M. c.* 4. videlicet *Amineum Neapolita-num*, & *Amineum Siculum*. Eſt & *Amineum* factitium apud Conſtantin. Cæſar. *l. de Agri-cult.* 8. *c.* 21. notante Gorr. Adde Keuchen. *not. ad Sam. p.* 204. *ſeqq.*

Amma, vide *Hamma*. In Græco enim eſt aſpiratum ἅμμα, ab ἅπτω.

Ammion, ἄμμιον, vide *Minium*.

Ammochoſia, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exſiccando corpori idoneum, eo ſuper arenam decumbente, & arena ſuperingeſta. O-portet autem calentiſſimam eſſe & marinam, ſi ejus copia haberi poſſit. Fluviatilis enim humectantior eſt. Eſt autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribaſ. *l.* 10. *c.* 8. *Collect. med.* notante Gorræo *p.* 29.

Ammochryſos, ἀμμόχρυσ☉ vocatur lutum aureo colore præditum ad Thermas Fabarias ſive Piperinas Helvetiæ repertum. Joh. Jac. Vvagner *in Hiſtor. Helvet. Curioſ. Sect.* 5. *art.* 5. *p.* 337. ubi etiam ex Hildrani deſcriptione Thermarum Piperinarum nomen Aurenii ad-didit.

Ammodites, *Ammodytes*, idem quod *Pſam-modytes*, ἀμμοδύτης, ψαμμοδύτους, nomen eſt ſer-pentis grandioris in arena latentis, cujus de-ſcriptionem cum ejus veneno, & adverſus hoc remediis, videas apud Aldrov. *l.* 1. *de ſerpent. & drac. cap.* 3.

Ammniacum, ἀμμωνιακὸν, dicitur 1. de *ſuc-co*, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya naſcen-tis,

tis, cujus duo habentur genera: Unum purius ligni & arenarum expers, maxime coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θραυστὸν, sive θραῦσμα vocatur, quasi *frustum* aut friatura: Alterum impurius & lapidosius, quod φύραμα, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gor. *p.* 29. C. Hofm. *in Officin. l.* 2. *c.* 10. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 369. Rolfink. qui inter purgantia retulit, *tr. de purgant. sect.* 1. *art.* 3. Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal. Ammoniaca Salia* varia confici posse pro variis adhibitis spiritibus acidis notavit Morley *in Collect. Chym. Leidens. c.* 190.

Ammonion ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium* maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγιεῖδιον appellatur. Refertur ab Aetio *l.* 7. inter τὰ νάρδινα καὶ τὰ θεοδότια collyria, notante Gorræo *dict. l.*

Ammonis cornu, vocatur *lapis*, coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. *in Lex.* ubi varias *Ammonitis* species recenset. Talia cornua Ammonis haud raro in agro & solo Altdorffino & vicinis locis reperiri provoco ad testimonium Mauritii Hofmanni, qui non solum icones Horti Medici Altdorffini delineationi addi curavit, verum etiam magnam copiam ejusmodi lapidum collegit.

Ammonitrum, ἀμμόνιτρον. vide *Fritta*.

Amna, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, *l.* 1. *de Tartaro*, *tract.* 5. *c.* 2. *in Schol.*

Amnios, *Amnion*, ἄμνιος, ἄμνιον (in neutro usurpavit Linden. *Physiol. Med. l.* 2. *c.* 7. §. 17.) apud Galen. *lib.* 6. *de Hippocr. & Plat. decr. c.* 6 *& de fœt. form. c.* 2. legitur ἀμνειός, (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. *in Græca Basil. edit.*) est membrana interior fœtum involvens, sive interius fœtus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod fœtum *miciat* & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quasi innatat, non a sudore fœtus, multo minus ab urina, sed a colliquamento aqueo, partim feminali a conceptione redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harv ejus *de gener. animal. in append. tit. de Membran.* Barthol. *l.* 1. *An.* 5. *c.* 36. Jung. laud. supra D. D. Hofm. Jun. *Differt. in Horne Microcosm. p.* 293. Vocabuli etymologiam & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, ingenue fatetur C. Hofm. *com. in l.* 15. *de V. P. n.* 2067. & ex hoc Linden. *d. l.*

Amnis alcalisatus, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumtum est *Alcali*. Dorn. Rul. & Iohnf.

Amolynton, ἀμόλυντον, Cœlius Aurelian. vertit, quod attrectatum manibus nihil a se inquinamenti dimittit, *lib.* 2. *de morb. acut. c.* 37. Hinc *Amolynta* dicuntur, *non inquinantia medicamenta* similia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Galen. *lib.* 7. *de C. M. P. G. c.* 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

Amongabriel, i.e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. & Ioh.

Amor, ἔρως, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali* vel *libidinoso*, & refertur inter caussas procatarcticas sanitatis & morborum, quatenus vel moderatus, licitus & honestus, vel immoderatus, illicitus & turpis fuerit, siquidem est vehementior quædam animi passio & perturbatio, in qua spiritus vitales & animales ferventiores redduntur, Charlton. *Ex Pathol. VIII.* §. 26. Vvillis *An. Brut. P.* 1. *c.* 9. Ad immoderatos & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. *l.* 1. *epist.* 24. quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu fœminino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. *Med. Pr. l.* 1. *P.* 2. *c.* 10. Ob *Amorem* filius regis ab Erafistrato deprehensus legitur apud Galen. *c.* 1. *in prognost. t.* 4. Aliud exemplum legitur de femina quadam *in lib. de iis, qui morbum simulant*.

Amorge, ἀμόργη, vide *Amurca*.

Ampelis, ἀμπελίς, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. *lib.* 12. *Ornithol. cap.* 18. Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipso Turdo etiam præferenda refertur.

Ampelitis, ἀμπελῖτις, vide *Pharmacitis*. Epitheton *Terræ bituminosæ*, Gorr. *p.* 30.

* *Ampelocarpon*, ἀμπελόκαρπον, herbæ nomen, quæ & aparine: apud Diosc. *l.* 3. *c.* 183.

Ampharisteros, ἀμφαρίστερος, vide *Amphidexios*.

Amphemerinus, ἀμφημερινὸς, scil. πυρετὸς, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris*, *Quotidiana*.

* *Amphibius*, ἀμφίβιος, h. e. utrinque vitam habens, tribuitur lacertæ cuidam *Ivana* vel *Iguana* dictæ ab habitatoribus Infulæ Hispaniolæ, ubi hoc animal reperitur. Apud eos hæc *lacerta amphibia* erat in cibis, & quidem expetitis, saporis quidem gratissimi, sed quibus dolores venereos præsentes augeri, aut male sopitos tam vehementer recrudescere observatum fuit a Gonsalvo Fernandez ab Oviedo,

do, *Hist.Ind.lib.*13.c.3. ut crediderit inde Lifterus exercit. de lue vener., luem veneream ab indigenis primitus ideo conceptam fuisse, quod lacerto, seu, ut ille ait, serpenti illo vescerentur.

Amphiblestroides, ἀμφιβληστροειδής, vide *Retiformis*.

Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, *Tonsillae*, Hippocrati dicuntur & *partes vicinae*, *l. de int. aff.*LX.6.& *l. de dieb. crit. V.*10. Vide Foes. *p*.41.

Amphicathezomai, ἀμφικαθέζομαι, id est, *Circumsedeo*. Verbum exprimens modum *Infessus* in Semicupium, ut decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur, Hipp. *l*. 1. *de morb. mul.* XXX.10.

Amphicaustis, ἀμφίκαυστις, duplicem habere dicitur significationem, 1. notat *montanum hordeum*, quod & ἄσπρα dicitur. Deinde *pudendum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. *p*. 32.

Amphidexios, ἀμφιδέξιος, vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαριστερὸς, *ambilaevus*, & per metaphoram de homine infausto usurpari quiret: alias & illos, male tamen, ἀμφιδεξίους appellari, observat Galenus *in exegesi*, qui in dextera uteri parte fuerunt collocati.

Amphidion, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hipp. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram, *lib*. 1. *de morb. mulier*.LXXXIII.8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foes. *p*.42. Galen. *in Exeg. voc. Hippoc.* quod vero Blancard. *in Lexic.* posuerat ἐλικώδης ἐπανάστασις, in illo loco non occurrit.

* *Amphidromia*, ἀμφιδρομία dicebatur quintus a partu dies, quo mulieres, quae in partu adfuissent, & obstetricando juvissent, manus abluere solebant, ac infantem gestantes focum circumcursare. Athen. *l*. 9.

Amphimetrion, ἀμφιμήτριον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hippocr. *l*. 6. *Epid.f.* 8.*t*.38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio; *Circa messem*. Foes. *d*. *l*. Conf. Galen. *in exegesi*.

Amphipneuma, ἀμφίπνευμα, hoc est, *circumcirca urgens spiratio*, & est species et symptoma magnae difficultatis in respirando, cujus meminit Hipp.*lib*.4.*Epid*.XXIV.17. Foes. *p*.43.

Amphipolos, ἀμφίπολος, significat *pedissequam*, vel *ministram*, quae heram circumstat, apud Hipp. *l*. 5. *Epid*.XII. 15. Foes. *d*. *l*.

Amphisbaena, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis aequalis ubique crassitiei, ita ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, et usum ejus varium Medicum monstravit, *l*. 1. *Hist. Serp.*& *Drac. c*. 10.

Amphiscelos, ἀμφίσκελος. Meminit hujus vocis Dieterich. *Iatrei n*. 50., scribens, legi illam apud Duretum ad Hollerium, et eandem in pedibus habere significationem, quam habet in manibus ἀμφιδέξιος, *ambidexter*, de quo p. a. Verum ut taceam carere hanc autoritate, inepta quoque est compositionis ratio in hac voce, cum emphasis debeat, esse in δέξιος vel ἀριστερὸς, *dexter* aut *sinister*, non vero in σκέλος, *crus*.

Amphismila, ἀμφισμίλη (perperam *Amphisme-la*, quia in Graeco est Iota) ab ἀμφὶ *utrinque*, et σμίλη, *scalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον est, *culter Anatomicus*, utrinque acie praeditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. *l*. 1. *Anat. adm. c*. 10. Castell.

Amphisphalsis, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, oberratio. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur 4. *de artic. tit*.47. Foes. *p*.43.

Amphitane, idem quod *Chrysocolla*, Fallop. *tr. de metall. seu fossil. c*. 31. *Tom*. 1.*p*.334.

Amphodonta, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quae in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata*. Hipp. 1. *de artic. c*. 28. Foes. *d*. *l*.

Amphora, κεράμιον, ἀμφορεὺς, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, et quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Gal. *de pond.* & *mensur. c*.4. et *Attica*, quae capacior, utpote quae praeterea *urnam* contineret, hoc est, dimidiam circiter *amphoram*. Haec in specie dicta Atticis μετρητὴς. Gorraeus *p*. 32. Rhodius *de Pond.* & *Mens. p*.40. scribit: *Amphora* capit congios octo, vel olei libras 72., vini lib. 80., mellis 180.

Amplexatio, sive *Basiatio*, mystice vel spagyrice dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum et agitationem, et fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libv. *Tom*.II.*Op.pag*.395.

* *Ampnoe*, ἀμπνοὴ, respiratio.

Ampotis, ἄμπωτις, proprie significat *aestus marini reciprocationem*, aut aquae marinae recessum a littore, quasi mare eam recedentem rebibere et absorbere videatur. Per translationem vero Hippoc. usurpavit de *Humorum recessu* et recursu ad interiores partes, et ita fere coincidit cum *palindromia*, *l. de Hum. sta-*

tim in princ. Gal. c.1. aph.2. l.4. de San.tu.cap. 10.fin. Vide etiam Foef. p.40. Dieter. n. 226.

Ampulla, λήκυθος, πομφόλυξ, quid proprie fignificet, notum eft. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium vifcerum, cordis, hepatis, & cerebri poft conceptionem, l.23. Chirurg. c.9. In Chymicis *Ampullæ* vocantur vafa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2.

Ampullafcens, vide *Alveus*.

Amputatio, vide *Sectio*. Valde καταχρηστικῶς & licenter ufum effe de virtute medicamenti Tryphera dicti Scrib.n.230.teftatur Rhod. in Lex.

Amuleta, περιάμματα, περίαπτα appellantur, quod de collo fufpendantur, aut alicui corporis parti alligentur, Gal. l.1. de rem fac.par. c.1.fin.& funt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præftare credunt. Helmont. amuleta & periapta appenfa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀποῤῥοίαις, quæ etiam fenfim viribus minuuntur. Dividit etiam in Offea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Tranfparentia & Opaca, tr. Poteft. medicam. n. 61. Circa omnium illorum ufum multum vanitatis, quin & multum fuperftitionis concurrere, quotidiana teftatur experientia, unde recte Gal. vocavit ἄλογα, irrationabilia, abfurda, rejiciens tanquam fabulas aniles hujufmodi manganias, l. 6. de S. Fac. in prœm. quamvis aliqua fortaffis fint, quæ naturalibus & non plane occultis viribus operantur, propterea non prorfus rejicienda. Videatur Dieterich. Iatr. n. 683. Amuleta quoque in pefte propofuit Hildan. Epift. 96.

Amurca, ἀμόργη, dicitur *fedimentum* vel recrementum *olivarum* expreffarum, *fex olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in comm. ad h. l.) de *Ulceribus* IX. 6. 7. Ejus ufus commendatus in ulceribus. Calefacit enim & exficcat in gradu fecundo, fecundum Gal. 6. de S. Fac. Vide Foef. p. 39. Gorr. p. 29. & feqq. *Amurcam* quoque appellavit renum fuccenturiatorum humorem, credens, fe fcapham appellare D. Joh. Jac. Harder. in Pæon. & Pythagor. Exercit. Anatomico-Medic. II. p. 12.

Amyche, ἀμυχή, eft *fuperficiaria* & levior *continui folutio*, vel præternaturalis, vel artificialis. In illa fignificatione legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXV. 7. quæ in Coac. t. 444. dicuntur ἀμυχώδεα ἐξανθίσματα, *fuperficiariæ efflorefcentiæ* cum ulcufculis. In hac ufus eft Gal. de incifuris per fcarificationem l. 2. de curat. ad Glauc. cap. 7. Vide Foef. p. 41.

Amycticos, ἀμυκτικός, rectius, quam ἀμυκακός, h.e. vim habens lacerandi, laniandi, a verbo ἀμύσσω, *dilacero*. Eft epitheton medicamentorum illitorum corrodentium apud Joh. Tagaultium *Inftit. Chirurg.* l. 6. c. 11. p. m. 467. Occurrit etiam apud Cæl. Aurelian. l. 2. de morb. chronic. c. 6.

Amydros, ἀμυδρός, fignificat *obfcurum* & vix confpicuum. Legitur apud Hipp. de aftris ufurpans, l. de Infomn. IX. 5. Foef. d. l.

Amygdalæ, vide *Tonfillæ*. Botanica fignificatio non eft hujus loci.

Amygdalatum eft lac artificiale, five emulfio ex amygdalis aliifque feminibus albicantibus lege artis parata. Blancard. in Lex.

Amylum, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXVI. 3. dicitur, quod *fine mola fiat*, ut teftatur Diofc. l. 1. c. 123. Foef. p. 40. Fit autem ex tritico & filigine, eftque cum cibus, tum medicamentum, Gal. l. 1. de Al. fac. c. 8. & l. 5. de S. Fac. c. 34. alibique. *Amyla* in genere quoque dicuntur *Fæculæ Chymicorum*, Libav. S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.

Amyon, ἄμυον, dicitur membrum *emufculatum*, h. e. ita extenuatum, ut mufculorum delineationes non habeat fenfui fatis apparentes. Hipp. 3. de artic. t. 81. ubi jungitur ἄσαρκον, *carnis expers*. Foef. d. l.

Amythaonis medicamentum, ἀμυθάωνος φάρμακον, vocatur compofitio quædam, vel ad emplaftra, vel ad malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tenfionem, articulos contractos convulfofque. Digerit enim, difcutit & extrahit. Defcribitur apud Ægin. l. 4. c. 32. Gorr. p. 31.

An, dicitur pater Sulphur. *Anfir*, filius Mercurius. *Anfirario*, Spiritus, Sal. Rul. & Iohnf.

Ana, ἀνά eft terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem menfuræ* vel *ponderis* defignaturi, Hipp. l. 1. de morb. mul. C. I. 44. quamvis Lind. omiferit, Foef. Oec. p. 43. Imo *Anatica proportio* æqualitatem infert, Libav. T. II. p. 343. *Ana* quoque in fecretis myfteriis Mekubalim, *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio federe dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen idoli, & illis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananifapta* vox magica, fignificans dæmonem divinatorem, quem fic occulte invocant, ut ferentis & ægrotantis mifereatur. Vide Keuch. in not. ad Seren. p. 60.

Anabafis, ἀνάβασις, *Afcenfus*, vel *afcenfio*, idem eft, quod *augmentum*, vel incrementum, five

five morbi totius, five particularis paroxyfmi. Gal. *l. de morb. tempor. c.* 2. *l.* 1. *de Crif. c.* 3. Hinc *Anabatica* febris, ἀναβατικὸς πυρετὸς, eft febris continua, quæ & *Epacmaftica* dicitur de qua fupra in *Acme*.

Anabetto, ἀναβήττω. Vide *Extruffio*.

Anablepo, ἀναβλέπω, fignificat apud Hipp. vifum prius amiffum recipio, *l.* 7. *Epid. XXV.* 10. Foef. *p.* 46.

Anablyo, ἀναβλύω h. e. *ebullio*, effervefco. Hipp. *l. de morb. facr. IIX.* 18. & *l.* 1. *de morb. mul. CIV.* 13. Foef. *d. l.*

Anabole, ἀναβολὴ, fignificat *rejectionem materiæ per fuperiora*, idem, quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge*. Galen. Vomitum vocat ἀναβολὴν *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3.

Anabrochifmos, ἀναβροχισμὸς, non ἀναβρογχισμὸς, uti quidem legitur apud Gal. *cap.* 4. *de R. V. I. A. t.* 12. fiquidem a βρόχ☉, i. e. laqueus, derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, eftque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infeftantium (qui affectus τριχίασις vel τρίχωσις dicitur) per chirurgiam ablatio. Ægin. *l.* 6. *c.* 13. Vide Foef. *d. l.*

Anabrofis, ἀνάβρωσις, quæ & διάβρωσις dicitur, eft *folutio* continuitatis ex erofione ab humoribus mordacibus introducta, Gal. *l.* 5. *de L. A. c.* 5. *l.* 4. *M. M. c.* 1.

Anacar, ἀνάκαρ, fignificat apud Hipp. *in partem fuperiorem*, ἐς τὸ ἄνω μέρος, uti σπίκαρ, *in partem inferiorem*, Gorræus. Foef. ex Gal. *expof. voc. Hippocr.* quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

Anacatharfis, ἀνακάθαρσις, *purgationem per fputa* in fpecie fignificare apud Hipp. 5 *aph.* 8. teftatur Gal. *in com. ad h. l.* confirmat Dieterich. *n.* 56. quamvis Blancardus late expofuerit per omne medicamentum per fuperiora purgans, v. g. Vomitorium, Sternutatorium, Mafticatorium, &c. qua autoritate, non eft mearum partium, inquirere. *Anacathartica* medicamenta Blafius in ftrictiore faltem fignificatu vocavit *Thoracica* & *Expectorantia* aliis nuncupata. *Med. Univerf. p. m.* 64. 65. 87. 88.

Anaceftos, ἀνάκεσ☉, i. e. *incurabilis*. Foef. *p.* 47.

Anachmus, eft *fpiritus incorporeus*. Dorn. *in Dict. Paracelf.*

Anachrempfis, ἀνάχρεμψις, dicitur Lat. *Exfcreatio*, five per fcreatum fputi rejecto. Hipp. *Coac. t.* 24. 244. 320. & alibi: Idem eft, quod ἀπόχρεμψις. Foef. *p.* 56. 57.

Anacinema, ἀνακίνημα, fignificat *commotionem corporis*, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. *l.* 2. *de Diæta* XLII. 5.

Anaclafis, ἀνάκλασις, vocatur *articuli reflexio* cum recurvatur & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extenfione, fcripfit Hipp. 1. *de fract. t.* 11. Plura apud Foef. *p.* 47.

Anaclinterium, ἀνακλιντήριον, contracte ἀνάκλιντρον, Lat. *Recubitorium*, dicitur fella vel fedile ita formatum, ut homo reclinato corpore veluti decumbere queat. Legitur in D. a Deventer *Lum. Nov. Obftetr. c.* XXVI. *p.* 91.

Anaclifis, ἀνάκλισις, dicitur *decubitus ægrorum*, Hipp. *de dec. orn.* XI. 1. ἀνακλισμὸς vero vocatur ea pars fellæ, in quam dorfo recumbimus. *l. de artic. t.* 22. Foef. *d. l.*

Anacoche, ἀνακωχὴ, ἀνακώχησις, dicitur *inhibitio*, *retentio*, *mora*, *retardatio*, a verbo ἀνακωχέω, *inhibeo*, *remoror*, quo aliquoties ufus Hippoc. 1. *de artic. t.* 30. & *c.* 2. *t.* 47. *l. de Corde IIX.* 15. Vide Erot. *in Onomaft. p.* 18. *f.* Foef. *p.* 48.

Anacollema, ἀνακόλλημα, dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti *agglutinatur* ad reftringendum fluxiones, Gal. *de rem. fac. parab. c.* 10. & *l.* 11. *de S. Fac.* §. *Ovor. fac. l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 8. Pertinet ad *Frontalia*, Morell. *de form. rem. l.* 2. *f.* 2. *c.* 1.

Anacomide, ἀνακομιδὴ, dicitur *refectio*, recreatio ægri ex morbo, *Coac. t.* 220. 235. & *l. de Affect.* XXXIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζειν fignificat, ægrum *reficere*, *l.* 2. *de morb. XV.* 14. 26. XXI. 17. 1. *de fract. t.* 48. Dicitur etiam fimpliciter κομιδὴ, & κομίζειν, *l. de Affect. XLV.* 13. *L.* 13. & κομιστικὸς, reficiens. *d. l. L.* 1. Foef. *p.* 47.

Anaconchizo, ἀνακογχίζω, idem quod ἀνακωχέω, *inhibeo*. Hipp. *Mochlico* I. 4. Foef. *d. l.*

Anaconchylifmos, ἀνακογχυλισμὸς vel ἀνακογχυλιασμὸς, h. e. *Gargarifmus*, a verbo κογχυλίζειν, quod *gargarizare* fignificat, & paffim apud Gal. occurrit. Vid. Gorræum *in definit. pag.* 33. De *Gargarifmo fuo loco*.

Anacos, ἀνακῶς, adverbium Hippocraticum fignificans *diligenter*, *prudenter*. Legitur in *l. de Carnib. edit.* Foef. *p.* 254. *n.* 66. ubi vid. etiam *Annot. hujus ad hunc locum*.

Anactefis, ἀνάκτησις, eft *virium reftauratio* & reparatio, idem, quod ἀνάληψις, Hipp. *l. de vet. med. IX.* 6. Foef. *p.* 48.

Anacuphifma, ἀνακούφισμα, corporis *allevationem* & *fublevationem* fignificat, quæ pertinet inter corporis exercitationes, Hipp. *l.* 1. *de Diæt. XLII.* 6. Foef. *d. l.*

Anacycao, ἀνακυκάω, i. e. *perfundo*, admifceo, fubigo. Legitur apud Hippocrat. *l.* 2. *de morb.*

morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foef. d. l.

Anacycleon, ἀνακυκλέων, i.e. *Circulator*, idem, quod *Agyrta*, Hipp. *l. de dec. orn. I.* 21. Foef. *d. l.*

Anacypto, ἀνακύπτω, i. e. *furfum tendo*, ad fuperiora feror. Hipp. *l. 5. Epid. XX. 9.*

Anacyriofis, ἀνακυρίωσις, denotat *gravitatem* & *autoritatem Medici*, quam habere debet apud ægros, Hipp. *de decent. ornat. IX. 9.* Foef. *d. l.*

Anadiplofis, ἀναδίπλωσις, eft *paroxyfmorum reduplicatio*, Gal. *de Typis c. 4.* Dicitur & *Epanadiplofis*, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia & heterogeneitate dependens, fit hoc fymptoma in femitertiana. Gorr. *p.* 32.

Anadofis, ἀνάδοσις, eft nutrimenti per vafa *diftributio*, quod idem eft ac digeftio. Differre dicitur διάδοσι, quod hæc fit traditio vel porrectio nutrimenti in fingula invifibilium meatuum, vaforum, extimarumque partium fubftantiam intimam, Gal. *l. 2. de fac. nat. c. 6.* Verbum etiam ἀναδίδωμι fignificat *diftribuo*, et ufurpatur ab Hipp. de doloribus, *l. 1. Prorrh. com. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21.* Foef. *p.* 45.

Anadrome, ἀναδρομή, apud Hipp. eft *doloris recurfus* ex inferioribus ad fuperiora, *l. 1. Prorrh. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316.* Foef. *d. l.* In genere etiam *Anadrome* fignificat humorum recurfum, Charlton *Oecon. Anim. Exerc. III. §. 9.* & G. Thomfon *in explicatione Terminor. Artis premiffa Acui Magaeticæ.*

Anadromos, ἀνάδρομος, eft epitheton pifcium e mari in fluvios afcendentium, vide infra *Zerta.*

Anædes, ἀναιδὴς, *impudens*. Hinc Adverb. ἀναιδὲς, *impudenter*. Ab Hippocr. vero per translationem fumtum pro *affatim*, copiofe de aqua in afperam arteriam irruente, *l. de Corde III. 1.* Foef. *d. l.*

Anænoma, ἀναίνομαι, i. e. *remo*, refpuo. Legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. mul. XXIV. 4.* Foef. *pag.* 46. Erot. *in Onom. p. 27. f.*

Anæfthefia, ἀναισθησία, i. e. *Senfus privatio*. Vide *Stupor*. Præcipue de fenfus Tactus privatione accipi & exponi folet, in quo fignificatu & D. D. Vvedelius expofuit *Pathol. Dogm. fect. III. c. 6. p. 546. feqq.* Modum vero, qui fiat ejufmodi *ftupor*, fatis plaufibiliter tradidit D. D. Stahl *in Differt. Medic. De molibus humor. convulfivis cap. 7. p. 26.*

Anafolis dicitur Haly Abbati *Practic. l. 9. c. 33.* cura gingivæ denudatæ, ita notante Joh. Vvalthero *Syl. Medic. p. 678.*

Anagargalicta, ἀναγαργαλίκτα, *Anagargarifum*, ἀναγαργάρισον, vide *Gargarifmus*.

Anagnofis, ἀνάγνωσις, non modo communiter *Lectionem* fignificat, uti patet ex Hippoc. *Precept. X. 10.* vide *Lectio*. fed etiam *perfuafionem* denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγινώσκειν, ita plerique Interpretes verterunt apud Hippoc. *1. de artic. t. 3.* Vide Foef. *Oec. p.* 45.

Anagoge, ἀναγωγή, eft *reductio*, receffus humorum. In fpecie *per fuperiora excretionem* fignificat apud Hipp. *Coac. t.* 334. Apud Diofc. *l. 2. parabil. c. 30.* & Gal. *l. 7. de C. M. L. c. 4.* fignificat ἀναγωγὴ *rejectionem fanguinis*, ἐξ ἀναγωγῆς fignificat *repetitis vicibus*, ficut fit refpiratio. Linden. *S. M. Ex. V. §. 49.*

Anagraphe, ἀναγραφή, dicitur *medicamentorum præfcriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promtu habere debet Medicus ex præcepto Hipp. *l. de dec. orn. VIII. 18.* Foef. *p.* 45.

Anaiffo, ἀναΐσσω, h. e. *refilio*, irrumpo, furfum cum impetu feror, fæpe ufus Hipp. de morborum *recurfu*, ut *f. 3. Prognoft. t. 1. Coac. t. 299. l. de morb. facr. I. 14. l. de int. aff. LI. 23. l. de virg. morb. II. 8.* &c. Vide Foef. *p.* 46.

Analces, ἀναλκὲς, dicitur *imbecillum*, evitatum, viribus deftitutum, ab ἀ & ἀλκὴ, *robur*. Hippoc. *l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6.* Foef. *p.* 49.

Analdes, ἀναλδὴς, id eft, *non capiens* aut affe-rens *incrementum*, *infalubris*. Hippocrat. *d. l. XXXVII. 11.* Foef. *d. l.*

Analentia, eft terminus Paracelficus fictus, fpeciem Epilepfiæ denotans, quemadmodum & *Catalentia* & *Epilentia*, *tract. 2. de morb ament. c. 1.*

Analepfia vocatur Epilefia, quæ provenit a ftomacho, quafi læfio a converfiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. *Rof. Angl. p.* 35. Verum hodieque non eft in ufu.

Analepfis, ἀνάληψις, dicitur *rejectio*, renutritio, Gal. *l. de marcor. c. 9.*, idem quod ἀνακομιδὴ, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναληπτικὴ, dicitur pars Diæteticæ, five victus ratio, quafi Refectricem dicas, & debetur his, qui convalefcunt ex morbo. Gal. *l. 5. de fan. tu. cap. 4.* ad *Thrafybul. c. 30.* *Analepfis*, ἀνάληψις etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præfertim manum per mitellam, Hipp. *2. de its q. in med. t. 33.* Foef. *p.* 49.

Analgefia, ἀναλγησία, fignificat *indolentiam*, five defectum doloris, tum in ftatu fec. nat. tum in præternaturali propter partis ἀναισθησίαν & ftuporem.

Analmyron, ἀνάλμυρον, *infulfum* fignificat, Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foef. *p.* 50. Gorr.

Analogifmus, ἀναλογισμὸς, eft comparatio cauf-

caussarum morbidarum præsidiorumque juvantium per similitudines, Gal. *de opt. sect. ad Thrasyb. c.* 11. sive *Analogismus* est ratio, quæ ab evidenti auspicatur, rei obscuræ faciens cognitionem, *c.* 1. *Prognost. t.* 6. (quamvis in Græco textu non habeatur). Dogmaticorum propria; quemadmodum *Epilogismus* Empiricorum, ceu communis ratio & omnium assensu conspecta. *Analogismum* etiam ab indicatione vera dogmatica exclusum vult Gal. *d. l.* sed male, nostro quidem judicio. Videantur *nostra Dogmata Med. Gen. P. IV. c.* 1. *d.* 3. *p.* 459. *seq.* Medicinæ Rationalis sive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστική, & Medici Dogmatici, ἀναλογιστικοὶ, Gal. *l. de sect. ad tyron. c.* 1. *fin. Analogismus* fuit olim curatio per remedia mediante similitudine inventa. Dividitur in *Empiricum* & *Dogmaticum* a Sanctorio *Method. vitan l. error. in Medic. fol.* 181.

Analosis, ἀνάλωσις, *consumtio*, imminutio, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hipp. *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 1. a verbo ἀναλίσκειν, consumere, quo usus idem 1. *aph.* 14. & *l. de vet. med. XIX.* 17. 31.

Analthes, ἀναλθὴς, *incurabile* significat; Hipp. 4. *de artic. t.* 26. Foes. *p.* 49.

Analtos, ἄναλτος, h. e. *insulsus*, sine sale. De cibariis frequenter usurpavit Hipp. *l.* 2. *de morb. LII.* 14. *LHI.* 36. *l. de nat. mul. XXXII.* 20. *l.* 2. *de morb mul. XXI.* 12. item de sputo *l.* 1. *de morb. mul. XXV.* 4. vide Foes. *p.* 50.

Analysis, ἀνάλυσις, est alicujus corporis in sua principia resolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonstratio, ut & pertractatio alicujus argumenti vel materiæ fundamentalis & secundum omnes ejus partes instituta.

Anamix, ἀναμὶξ, adverb. significans permixtum, *promiscue*, legitur apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXIV.* 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξας. Foes. *d. l.*

Anammesis, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiscentia*, Gal. *l. de plenitud. c.* 9. Hinc & *Anamnestica*, ἀναμνηστικὰ signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ præteritum statum sive secundum sive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide *Dogm. nostr. M d. Gen. P. III. c.* 1. *d.* 6. *p.* 303.

Anance, ἀνάγκη, Lat. *Necessitas* dicitur, Coactio. Hinc verbum ἀναγκάζω, cogo, *necessitate* impello, & ἀναγκαῖος, *necessarius*, descendunt, Omnibus his vocabulis usus est Hipp. v. g. 1. *aph.* 8. 19. 3. *aph.* 11. 6, *aph.* 50. & 58. Vide Dieterich. *nu.* 51. *seqq.* Quod vero in specie etiam Ἀνάγκη violentam operationem chirurgicam, præsertim extensionem, aut impulsionem in luxatis & fractis membris Hipp. significet, uti vult Gal. *c.* 2. *de fract. t.* 42. & alibi, non mihi videtur vero simile, quia falsitem illa significatio ex connexione & applicatione expressa ad materiam talem resultat. Vide *Necessitas*. Ἀναγκαῖος, *necessarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem sive perpetuitatem a natura nactæ sunt, ut ita fiant, & ordinem ex *necessitate* habent, quibus opponuntur *Res Contingentes* & opinione nitentes τὰ ἔνδοξα; vel *de rebus feriis* ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex *Coac. t.* 98. Vide Foes. *p.* 44.

Anandries, ἀνανδρεῖς dicitur *Eviratus*, *Effeminatus*, quales sunt castrati. Hippoc. *l. de A. L. & Aq. XLIX.* 4. quamvis Lind. cum Mercuriali legat ἐνάρεες. Dicuntur & ἄνανδροι, quod vocabulum proprie significat *fœminam virum non expertam*, *l.* 1. *de morb. mul. XIII.* 19. Foes. *p.* 50.

Anapalin, ἀνάπαλιν, h. e. *ex adversa parte*, *e contrario*: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, sive *e directo*. Hipp. 1. *prorrh. III. t.* 33. Gal. *in comm. ad h. l.* & *c.* 1. *progn. t.* 32. 1. *aph.* 21.

Anapalindromeo, ἀναπαλινδρομέω, significat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fascia, quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior desiit. Hipp. 1. *de fract. t.* 30. Foes. *d. l.*

Anapausis, ἀνάπαυσις, *otium*, *remissionem*, quietem significat, Hipp. 4. *aph.* 13. *de nat. hum. II. t.* 1 *l. de Medico IV.* 23. Unde & verbum ἀναπαύομαι, *requiesco*, *cesso*, quod legitur 2. *de R. V. I. A. t.* 50. & *f.* 4. *t.* 44. Vide Foes. *d. l.* Dieter. *n.* 59. vide *Requies*.

Anapetia, ἀναπέτεια, significat *expansionem meatuum*, quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. *l.* 1. *de morb. diff. c.* 5. ad quem locum vide Leonh. Fuchs. *Commentar. p. m.* 22. *b.*

Anaphalantiasis, ἀναφαλαντίασις, dicitur *defluvium pilorum* in superciliis, sicut φαλακρότης in *capite*. Gaza *falitium* vocat, sed tantisper, inquit, dum melius vocabulum invenerit Gorr. *p.* 35.

* *Anophlyctænotos*, ἀναφλυκταίνωτος, ex quo pustuma eruperunt, nec erumpunt.

Anaphonesis, ἀναφώνησις, Lat. *Vociferatio*, vide *Clamor*. Est vehementior exclamatio pectus & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis solidas partes corroborans, excrementa attenuans & repurgans. Plura hujus exercitationis commoda vide apud Gorr. *p.* 35. Jung. Rhodius *in Differt. de Acia c.* 6. *p.* 67. ubi prolixius hujus exer-

exercitii utilitatem variis testimoniis demonstrat.

Anaphora, ἀναφορά, significat apud Hippoc. *gratiam* vel *meritum*, quod alicui debetur, *l. de arte.V.* 13. Deinde etiam notat *rejectionem materiæ per os*. Foes. *Oec. p.* 56. Ita & ἀναφορικοὶ dicuntur οἱ αἱμοπτοικοί, qui sanguinem ex inferis partibus per os rejiciunt, Gorr. Ita verbum ἀναφέρω habet diversas significationes. Vel enim sumitur pro *perferre*, tolerare, *l.* 4. *de morb.* XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 39. Vel notat *restituere sanitati*, 2. *aph.* 43. & *l.* 4. *de morb.* XVVII. 50. vide Dieterich. *n.* 63. Vel significat *vehementer spirare*, aut *respirare*, *l.* 20 *Prorrhet.* XX. 2. Jung. Foes. *p.* 55. *seqq.*

Anaphorysso, ἀναφορύσσω, idem, quod φορύω, φορύσσω, *pinso*, *subigo* ad modum farinæ, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXIII. 29. LXXXII. 6. & *l.* 2. LXXXV. 19.

Anaphrodisia, ἀναφροδισία, dicitur impotentia Venerea, sive ineptitudo ad cougressus conjugales, & legitur apud Bonet. *Med. Septentr. l.* 3. *sect.* 33. *c.* 7. *p.* 876.

Anaphron, ἄναφρον, h. e. *sine spuma*. Hipp. *l. de Humor. III.* 2. Foes. *p.* 16.

Anaphyrao, ἀναφυράω, significat *subigo*, *commisceo*. Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* VLVII. 19. 24. Foes. *d. l.*

Anapinome, ἀναπίνομαι, *absorberi*, exsugi significat. Hipp. 2. *de art. t.* 52. Foes. *p.* 51.

Anaplasis, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. *confirmatio*, membri fracti restitutio, compositio & *reparatio*, ita ut fracturæ extrema sese mutuo contingant, & partes e directo statuantur. Est idem, quod διάπλασις, uti patet *ex* 3. *de iis q. in med. f. t.* 19. & 32. vide Foes. *d. l.*

Anaplerosis, ἀναπλήρωσις, in genere significat *Repletionem*. Alias specialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua restituuntur deficientia. Idem significat, quod πρόσθεσις, *appositio*. Barbett. *Chirurg. P.* 1. *c.* 1. Hinc & ἀναπληρωτικὰ dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant & limpidant. Gal. *de dynamid.*

Anapleusis ἀνάπλευσις, dicitur *fluctuatio*, *innatatio*, & usurpatur de osse corrupto ab Hippocr. *Coac. t.* 239. quando os pure corruptum separatur, ut *fluctuet*, sideretur, & decidat. In specie quoque de dentibus corruptis exundantibus & deciduis legitur *l.* 4. *Epid. IX.* 1. De squamula ossis corrupti apud Ægin. *l.* 6. *c.* 107. dicitur verbum ἀναπλεῖν, resolvi, & emergere. Foes. *d. l.*

Anapneusis, ἀνάπνευσις, *Anapnoe*, ἀναπνοή, vide *Respiratio*.

Anapsyxis, ἀνάψυξις, est *Refrigeratio*, Hippoc. 3. *de fract. t.* 8. Usus est etiam aliquando verbo ἀναψύχειν, *refrigerare*, v. g. *d. l. t.* 5. 14. &c. Foes. *p.* 57.

Anapathia, *Anapathos*, legitur apud Etmuller. *T. I. Oper. ed. nov. p.* 255. *a* & 857. *a.* verum perperam & vitiose ex ignorantia vel negligentia Græcæ Linguæ, deberet enim scribi *Anaudia*, *Anaudos*, de quo infra.

Anaptyo, ἀναπτύω, significat *Expuo* materiam e partibus inferioribus sursum retractam per os. *Coac. t.* 389. 390. *Progn. II. t* 43. Foes. *p.* 52.

Anaptyssomæ, ἀναπτύσσομαι, i. e. *explicor*, *expandor*, *extendor*. Legitur apud Hipp. *l. de int. aff. Li.* 5. 16. *l. de dieb. Crit. III.* 4. & *IV.* 1. Foes. *d. l.*

Anaristesis, ἀναρίστησις, significat *abstinentiam a prandio*, *l. de Insomn. IV.* 13. & *XIV.* 11. vide *Impransus*, Foes. *p.* 52.

Anarma, ἄναρμα, idem, quod *Atomi*, ἄτομοι corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impactibilia*, Gal. *fragm de subst. fac. nat.*

Anarrhegnymæ, ἀναῤῥήγνυμαι, i. e. *disrumpor*, diffringor, Hipp. 2. *de fract. t.* 22. & ulcera ἀναῤῥηγνύμενα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt, *Coac. t.* 430. *l.* 1. *de morb.* XIX. 6. dicitur etiam ἀνελκῦμαι alias *d. l.* XIIX. 10. 11. Foes. *d. l.*

Anarrhinon, ἀνάῤῥινον, i. e. *per nares rediens*; q. d. ἀνὰ ῥινῶν. Gorr. *p.* 34. Foes. *d. l.* alii explicant *per cutem*. * Sic etiam dicitur ea herba, quæ alias ἀντίῤῥινον antirrhinum, ex eo nomen sortita, quod semine sit vituli narium similis.

Anarrhoea, ἀνάῤῥοια, est fluxionis species, & quidem catarrho contraria, quando humor ab inferiori parte sursum fertur. Coincidit partim cum ἀναγωγῇ, partim cum ἀναῤῥοπία, de qua voce mox dicendum. Legitur apud Schneider. *l.* 1. *de Catarrh. c.* 3.

Anarrhopia, ἀναῤῥοπία, dicitur *humorum versus superiora inclinatio* & latio, quemadmodum e contrario καταῤῥοπία eorundem *versus inferiora* impetum & *inclinationem* significat. Utramque observandam Medico inculcat Hipp. *l. de Humor. I.* 11. Ad intestina quoque revoluta applicat Linden. *Ex. IV.* §. 100. Foes. *p.* 131.

Anarthros, ἄναρθρος dicitur homo crassus, carnosus, *articulis non apparentibus*, h. e. *informis præ crassitie*, Hipp. *l. A. L.* & *Aq.* LVII. 5. Alibi dicuntur ὑπερπαχέες q. *supercrassi*. *Id. l.* XXXIIX. 3. Foes. *p.* 52.

Anas, νῆσσα νῆττα νῆσα, quid significet, jam pueris e Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domestici*, vel *feri*. Reli-

liquas differentias, nomina, proprietates, quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot faltem nomina referamus, Bofcas. Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branda, Fufca, Mufcaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* fpecies, de quibus omnibus una cum ufu in cibis & medicina explicatis vide Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 24. *feqq.* Cum victu gaudeant impuro fordidoque præfertim domeftici, carnem habent pravæ concoctionis, ferinæ fortaffis, meliorem. An vero delectus partium fit habendus juxta diftichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, *fed pectore tantum*,
Et cervice fapit, *cetera redde coquo*:

non immerito in dubium vocari poteft cum C. Hofman. *l.* 5. *Inft. Med. c.* 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet fanguine fuccoque nutritio, ut ita partes pofticæ æque bonæ fint, fi bonitas toti quædam infit. Jungatur & Renat. Moræus *ad Schol. Salernit. cap.* 64. *p. m.* 620. *feqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.* 15. *c.* 31. Deodat. *Panth. Hyg. l.* 1. *c.* 36. Ionfton. *Synt. Med. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 2. *art.* 3. *punct.* 3. Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 45.

Anafarca, ἀνασάρκα, vel divifum, τό ἀνά σάρκα, quæ & *Catafarca*, *Hypofarcidium*, & *Epifarcidium*, dicitur, Hydropis fpecies eft prima & mitiffima, in qua humidi fubftantia, tenuis, copiofa & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habituſque totus pituitæ plenus redditur, Gal. *com.* 4. *de R. V. I. A. t.* 111. Diciturque *Anafarca* & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitofus crudus fluat, *l. defin. Med.* Vocatur etiam *Leucophlegmatica*, pro quo Hipp. utitur disjunctis vocibus λευκὸν φλέγμα, 7. *aph.* 29. quique ea corripiuntur, una voce ab eodem λευκοφλεγματῶντες dicuntur, *Coac. t.* 248. Defcribi poterit ex veris Artis principiis, quod fit intumefcentia in toto corporis habitu notabilis, & veftigium impreffi digiti retinens, cum languore, pallore, refpiratione difficili, aliifque fymptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens a fucci nutritii & lymphæ aquofa impuritate excedente & ftagnante, fanguinis & flammæ vitalis deficientem fpirituofitatem fimul conjunctam habente. Hinc appofite fatis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit. *Lymphaticum errorem*. Keuch. *not. ad eund. p.* 193.

Anafecoo, ἀνασηκόω, i. e. *rependo per æquipondium*, a σήκωμα. Communiter fignificat *refarcire* & addere quod deficit. Legitur apud Hip. *l.* 2. *de R. V. I. A. t.* 23. Foef. *p.* 52.

Anafpafis, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In fpecie de ventriculo, dicitur apud Hipp. *l. de vet. med. XX.* 11. quamvis Foef. legi malit ἀνάπαυσιν *Oec. p.* 52. Enimvero nulla cogit neceffitas permutandi, cum fenfus fit clarus: ventriculum fcil. adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione fcil. a novis alimentis & quiete. Quod fi enim ἀνάπαυσις legatur, non video, quomodo excufari poffit ταυτολογία Hippocrati minime familiaris.

Anafpongizo, ἀνασπογγίζω, fignificat *fpongia abftergere*, emundare. Hipp. *l. de Ulcer. IV.* 12. Sed & *lanæ illinere*, medicamentum aliquoties denotat, v. g. *l. de nat. mul. XXV.* 6. *l.* 1. *de morb. mul. CXVII.* 4. & fæpius alibi. Foef. *d. l.*

Anafsytos, ἀνάσσυτος, i. e. *furfum impulfus*, dicitur que de Aere, a σύομαι, vel potius σεύομαι, *agitor* impellor, *l.* 2. *de morb. mul. XVI.* 11. Foef. *p.* 53.

Anaftalticus, ἀνασταλτικὸς, vide *Cataftalticus*.

Anaftafis, ἀνάστασις, in fpecie fignificat apud Hipp. *exfurrectionem*, cum æger ad egerendum furgit. *Coac. t.* 616. 620. 621. *l.* 3. *Epip. agr.* 3. & alibi. Alias verbum ipfum ἀναστῆναι, vel ἀνιστάμενος, ufurpatur de in ftatu reconvalefcentiæ conftitutis, 4. *aph.* 32. Vide Foef. *d. l.* Dieterich. *n.* 7.

Anaftello, ἀναστέλλω & ἀναστέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco. Hipp. *de vuln. c. XIX.* 4.

Anaftoecheiofis, ἀναστοιχείωσις, q. d. *Reelementatio*, feu Refolutio in elementa, eft colliquatio, feu refolutio aut diffolutio aliquando totius corporis fubftantiæ, aliquando fuccorum, qui in venis funt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad fudores pellitur. Gal. *l.* 3. *de fympt. cauff. c.* 2. ἀναστοιχείωσιν, ἀνάλυσιν καὶ σύντηξιν, idem æftimare videtur. Caftell. vide *Colliquatio*.

Anaftomofis, ἀναστόμωσις, h. e. *Ofculorum apertio*, duas potiffimum habet fignificationes: 1. Denotat ofculi vel extremitatis in vena vel arteria apertionem, ex qua fequitur fanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menftruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero & a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo fanguis rejicitur. Hujus cauffas tres pofuit Gal. *l.* 5. *M. M. c.* 2. vafis imbecillitatem, fanguinis copiam, & denique ejufdem acrimoniam corrofivam. Eft ergo fpecies folutionis continui, quamvis & in ftatu fec. naturam locum habeat, uti dictum de menftruis & hæmorrhoidibus. Differt a διαπηδήσει five *tranfudatione*, quod in hac tanta vaforum apertio nondum fit, fed faltem tunicarum rarefactio cum fanguinis tenuitate, *Ibid.* Egregie

gie quoque hunc terminum expofuit Cl. Vvedelius *Patholog. Dogm. fect.* 2. *c.* 12. *p.* 366. *feqq.* & appofitæ *Referationem* vaforum Latine vocavit. Secundum hanc fignificationem appellantur *Anaftomotica*, ἀναστομωτικὰ medicamenta, quæ ora vaforum aperiendi vim habent, calida fcil. acria & quodammodo mordacia, Gal. *l.* 5. *de S. Fac. cap.* 14. quod vero etiam addiderit, debere effe craffarum partium, non videtur veritati confonum: quin potius contrarium locum haberet, ut effe debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, *l. de nat. mul. CV.* 24. Latine quoque *Deobftruens* dici folet. Verum num quid obftat, quo minus hæc fignificatio etiam ad alia Vaforum genera præter fanguinea transferri & applicari queat, v. g. ad Vafa lymphatica, ductus falivales, quorum etiam in catarrhofis & rheumaticis affectionibus, hydrope & aliis fimilibus fieri folet ἀναστόμωσις & *apertio*? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum Ἀναστομώτερος ab Hipp. plane accipi in contraria fignificatione, ita ut denotet *reftrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur *l.* 1. *de morb. mul. I.* 17. vid. Foef. *p.* 53. II. *Anaftomofis* fignificat mutuam *venarum & arteriarum connexionem* & veluti *Exofculationem*, vel *Inofculationem*, unde & *Ofculatio* verti poffet; de quo integro capite egit Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 17. quamvis in affignando ufu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακαρίτης. Eft vero notiffima utilitas, ut fanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri poffit per totum corpus, de qua fuo loco plura dicenda. De variis vaforum Anaftomofibus vide apud Bartholin. *Anatom.* fua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque fint, qui venarum & arteriarum *Anaftomofes* aufint negare. Ita Blancardus fomnium vigilantium appellare non eft veritus ob rationem, quod hypothefis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non fufficit dixiffe, fed & probare hanc rationem debuiffet. Sane, pofito faltem, non conceffo, fi in tenuioribus utriufque generis vafis fieret mutua ἀναστόμωσις, ut fanguinis ex arteriis promtius tranfire poffet ad venas, hoc non inferret vim circulationi, quin potius hanc juvaret.

* *Anaftragalos*, ἀνασράγαλος, talo, feu talis carens, h.e. officulum fere quadratum intra infimos tibiæ, & furæ proceffis comprehenfum; ut neque cerni, neque tangi poffit. V. Anatom.

Anatafis, ἀνάτασις, eft *tentio ad loca fuperna* per traductionem, Gal. *in defin. Med.* cui opponitur κατάτασις, de quo infra in *Catatafis*. Alias verbum ἀνατείνεσθαι, *contentis effe viribus*, firmis & integris, aut contra obniti & fe erigere fignificat, quod totum Celfus per firma vifcera complexus eft ex Hipp. *l.* 2. *Prorrh. XI.* 7.

Anates, morbus ani, feu podicis, ex Fefto, & gloffis Balbi. Jan. Laurenbergius in *Antiquario*.

Anathermænomæ, ἀναθερμαίνομαι, i. e. *Recalefco*, revocor ad calorem. Ufurpavit Hipp. fæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. *l.* 1. *Epid. f.* 2. *t.* 25. *l.* 3. *ægr.* 12. *l.* 1. *prorh. f.* 2. *t.* 31. 32. aliquando etiam de febrili recalefcentia, v. g. *Prognoft. S. II. t.* 63. *Coac. t.* 35. vide Foef. *p.* 45.

Anathlafis, ἀνάθλασις, idem quod ἔκθλιψις, *elifio*, *expreffio*. Erot. *in Onom. p. m.* 21. *b.* Foef. *d. l.*

Anathrepfis, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio*, *Refectio*, qua corpus reftauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur; Hipp. *l. Epid. f. III.* Verbum ἀνατρέφομαι, dicitur de victu reconvalefcentium. Hipp. *de vet. med. XXIII.* 21. Dieter. *n.* 55.

Anathymiafis, ἀναθυμίασις. vide *Evaporatio*.

Anatome, *Anatomia*, ἀνατομή, eft humani corporis, ut & brutorum abditarumque ejus partium artificiofa diffectio & fpeculatio, ut fenfibus, quæ in iis delitefcant, patefiant, pleniorque & facilior earundem inftituatur curatio, Gal. *def. med.* Hujus ftudium maximum jam olim apud veteres fuiffe non modo Medicos, fed etiam Philofophos, teftatur idem *l.* 2. *Anat. adm. c.* 1. Hujufmodi exercitia vocantur ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, & qui exercent, *Anatomici*, ἀνατομικοὶ, dicuntur, *d. t. l.* 1. *c.* 5. Dupliciter inftituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minimæ vivos effe diffecandos recte judicat idem *l.* 2. *de Temper. c.* 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Phyficam potius, quam Medicinam pertinere videtur, fiquidem corporis naturalem conftitutionem inveftigat. Jung. Bartholin. *in proœm. Anat.* Porro vocabulum hoc Chymici quoque in fuum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*. Dornæus *tract. vita Brevis* in *Theatr. Chym. Vol. I. p.* 460. *Anatomia Effata* quid fignificet, vide *Effatum*. Apud Ruland. *Anatomia Effata* dicitur parens morborum, *in Lex.* ut & Iohnfon.

Anaton, *Anatron*, id eft, *Baurac*. Dorn.

Anatrefis, ἀνάτρησις, *perforatio* dicitur, idem quod τρῆσις, fumiturque pro trapanatione a Galen.

Galen. *lib.* 6. *de* C. *M.P.G.c.* 2.

Anatribe, ἀνατριβὴ, idem quod ἀνάτριψις. Legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 135.

Anatripſis, ἀνάτριψις, idem, quod τρῖψις, quamvis illud uſitatius ſit apud veteres, quam hoc, ſignificat *frictionem*, non ſolum eam, quæ ab inferiori parte ſurſum procedit, ſed etiam quamcumque. Gal. *c.* 3. *de iis q. in med. f. t.* 25.

Anatris, vel *Antaris*, eſt *Mercurius*. Rul. Iohnſ.

Anatron, 1. ſumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud eſt, quam ſpuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenica*, cujus ſunt tres ſpecies, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *excreſcentia alba ac lapidea*, quæ in petris creſcit, in modum Uſneæ albæ, a quibuſdam Sal Nitrum vocata, Dorn. Rul.& Iohnſ. *in Lex.* Schroder. *Pharm. l.* 2. *c.* 79. Fr. Hoffm. *in Clav. ad. h. l. p.* 92. *Sal Anatron* eſt miſtura ſalina ad fuſionem & purgationem metallorum excogitata, cujus deſcriptionem vide apud Schroder. *d. l.* Meminit cum contemtu D. Ludovici *Pharm. Diſſert.* 1. *p.* 440. Dicitur & *Anathron* & *Anatrum*, item *Anaton*.

Anatrope, ἀνατροπὴ, dicitur *ſtomachi ſubverſio* aut diſſolutio, cum in vomitiones effundi-tur, & breviter inappetentia, nauſeabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 1. Vulgo etiam vernacula dicitur: *Der Magen kehrt ſichum*. Alias verbum ἀνατρέπειν in genere ſignificat *ſubvertere*, diſturbare, apud Hippocr. 4. *de artic. t.* 35. Foeſ. *p.* 54.

Anaudia, ἀναυδία, idem quod ἀφωνία, *vocis privatio*, & ἄναυδος, *mutus*, idem, qui ἄφωνος, ab ἀ & αὐδὴ, *vox*. Hipp. *Coac. t.* 34. & 359. *l.* 3. *Epid. ægr. α p. ſtatim. poſt.* Foeſ. *d. l.*

* *Anaxyridæ*, ἀναξυρίδες (braccarum ſive feminalium id genus erat, quibus Scythas uſos fuiſſe Hip. *de A. A. L.* teſtatur, & ob eam cauſam ad coitum ineptos affirmat.

Ancha, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *c.* 24. *ſeqq.* Aliquoties etiam occurrit apud Foreſt. *l.* 6. *Obſ. Chirurg.* 49. *in Schol.* & *l.* 8. *Obſ.* 7. *Schol.*

Anchilops, vide *Ægilops*.

* *Anchos*, ἄγχος, ſuffocatio, ſtrangulatio.

Anchyle. vide *Ancyle*.

Anci, Græce γαλιάγκωνες, an a ſimilitudine τῶν γαλῶν, *muſtelarum*, an alia cauſa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere ſolent. Gal. *c.* 1. *de artic. t.* 19. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapſu in alam brachium brevius redditur. 3. *de artic. t.* 88. Foeſ. *p.* 132.

Anciſtron, ἄγκιστρον, vide *Hamus*, idem quod ἀγκιρομήλη, apud Hipp.

Ancon, ἀγκὼν, eſt *cubiti gibbus*, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur, diciturque ἀγκὼν alterum majus & acutiſſimum oſſium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρανον, h. e. *ulnæ verticem* & *cubitum* vocant Attici, verbis Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 2. vide *Brachium*.

Ancora, id eſt, *Calx*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Ancoralis, *proceſſus*. vide *Coracoides*.

Ancoſa, id eſt, *Lacca*. Rul. & Iohnſ.

Ancteres, ἀγκτῆρες, dicuntur *Fibulæ*, quibus vulnerum labia longius diſſita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηριασμὸς, *Infibulatio* dicitur, teſte Gorræo, Lang. *l.* 1. *ep.* 77. Gal. *l.* 3. *M. M. c. ult.* Vices ſuſtinent *Suturæ*. Parantur ex Emplaſtris fortiſſime adhærentibus: In ſpecie etiam ita dicta fuit, quando hiſtrionibus & comœdis per præputium trajiciebatur fibula. Rolfink. *de partib. genit. Part. I. c.* 50.

Ancubitus, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quaſi arenæ & parvæ petræ eſſe videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. *Roſ. Ang. p.* 867.

Ancyle, ἀγκύλη, denotat in ſpecie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obſtrictos articulos, Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 6. Celſus per contractos recenti cicatrice articulos vertit *l.* 5. *c.* 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu muſculorum tendo non obſequitur, idque potiſſimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hippocr. hac voce uſus junxit articulis induratis, *l. de Humid. uſ.* XI. Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλοῦσθαι, Lang. *lib.* 1. *ep.* 82. Rhod. *ad Scibon. n.* 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foeſ. *p.* 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici ſolet, de quibus vocabulis mox.

Ancylidoton, ἀγκυλιδωτὸν, ſignificat *anſulatum* vel anſulam habens, Gorr. *p.* 2.

Ancyloblepharon, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium eſt in oculis, in quo palpebræ vel inter ſe, vel cum alba aut nigra oculi parte concreſcunt, aut cohærent. In cauſſa eſt ulcus negligenter & imperite curatum: Saneſcendo enim quod diduci debuit & potuit, conglutinatur, ἀγκύλωσις τῶ βλεφάρω dicitur Aetio, qui & πρόσφυσιν τῶ βλεφάρω id vitii appellavit, *l.* 7. *c.* 66.; ubi ejus curationem perſequitur. E Recentioribus videatur Aquapend. *Oper. Chir.*

cap. b. tit. Meliorem & minus dolorificum cu-randi modum obfervavit Hildan. *Cent. 6. O. 7.* Junge Scultet. *Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXX. fig. 7.*

* *Ancylodotum*, ἀγκυλοδωτὸν pro ἀγκύλην ἔχον; apud Hippocr. i. e. anfulatum, five* anfulam, vel annulum habens, ancyle enim fignificat etiam anfam, feu anfulam.

Ancylogloffum, ἀγκυλόγλωσσον, eft *vitium lin-guæ*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriufculis & breviori-bus a natura productis, aut adnatum, i. e. acci-dentarium, cum ulcus fub lingua cicatricem du-riorem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *An-cylion*, ἀγκύλιον, Ægin. *l. 6. c. 29.* Conjunctum eft cum difficultate loquendi fummæ. Modum cu-randi Chirurgicum docet Aquapend. *d. l. tit: Lin-guæ Chirurgia*. Non femper effe, præfertim in infantibus recens natis neceffariam illam liga-menti folutionem, & experientia confirmat, & teftatur hiftoria apud Hildan. *Cent. 3. obf. 28.* quam grave periculum ex temeraria & plane non neceffaria illa folutione fecutum fuerit. Junge Bartholin. *l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.*

Ancylomele, ἀγκυλομήλη (mendofe ἀγκυρομήλη) dicitur *fpecillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant, Gal. *in Exp. voc. Hipp. Gorr. pag. 2.*

Ancylotomus, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *fcalpellum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes & vincientes refcinduntur. Quam-vis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. *d. l. c. 30.*

Ancyra, ἀγκύρα, vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *pudendum hominis*, fcribit Hefychius, tefte Gorr. *p. 3.*

Ancyroides, ἀγκυροειδὴς, vide *Coracoides*.

Ancyromele, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele*. *Hamus*.

* *Anciftrophagos*, ἀγκιστρόφαγος, pifcis genus hamos devorantis, ut filurus, apud Arift. hau-rifraga redditur a Gaza.

* *Andarac*, id eft, *Auripigmentum Rubeum*, Rul. Iohnf.

Andas, dicitur *Refolutio Salis* vel *Sal refolu-tum*, Paracelf. *de ulc. apoftem. & c. l. 1. c. 1.*

Andena, eft *chalybs*, ex regionibus orienta-libus advecta *quæ liquefcit igne*, haud fecus atque aliud quodque metallum, fundique fe permittit in formas: Rul. & Iohnf.

* *Andrachlos*, ἀνδράχλος, hærba quædam ita dicta, quod fit viro fimilis. V. Botanic.

* *Andrachne*, ἀνδράχνη, portulaca: In hæ-modia dentibus affricata, & fuccus illitus optimum eft remedium. V. Botanic.

Andranatome, vel *Androtome*, ἀνδρανατομὴ, ἀνδροτομὴ dicitur *diffectio corporis humani*, præ-fertim mafculi aut virilis, & utrumque habe-tur in M. Aur. Severini *Zootome Democrit l. 1. c. 1. p. 36.*, & *l. 2. c. 1. p. 91. feq.*

Andrapodocapelos, ἀνδραποδοκάπηλος, vide *Mango*.

Andreios, ἀνδρεῖος, h. e. *virilis*, *generofus*. Tribuitur metaphorice etiam vino robufto & potenti, Erot. *in Onom. p. 21. & 83.* Foef. *p. 57.* Quidam etiam fcribunt ἀνδριος. Eft autem vinum generofum, quod aquæ multum fert & admittit. Linden. *Ex. X. §. 111.*

Andria, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, fexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur obfervatio apud Bonet. *Med. Se-ptentr. l. 3. f. 32. c. 4. p. 859. feq.*

Androcoeteo, ἀνδροκοιτέω, idem, quod ἀνδρῦ-μαι, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concubo*. Legitur apud Mofchion. *de morb. mul. c. 160.* quamvis ἀρσενοκοίτης (quod idem eft cum ἀν-δροκοίτης) alias in Sacro Codice nefandum con-cubitum maris cum mare fignificet. *I. Cor. VI. 9.*

Androgenia, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis fucceffio per viros, aut *virilis fexus propagatio*. Foef. *Oec. p. 57.*

Androgyni, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effœmina-ti*, quando femen mulieris mafculam naturam ha-bens prævaluit in conceptione femine viri fœmi-neo, ex mente Hipp. *l. 1. de diæt. XXI. 26.* Opponun-tur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus *fuo loco*.

Andronion, ἀνδρώνιον, nomen eft *paftilli ab An-drone* Medico compofiti, qui refertur inter vehe-mentia medicamenta contra carbunculum ab Æ-gin. *l. 4. c. 25.* itē ad Herpetem, *c. 20.* Vide Gor. *p. 36.*

Androtome ἀνδροτομὴ; vide *Andranatome*.

Andrumæ, ἀνδροῦμαι, Hipp. fignificat *viro conjungi*, *concumbere*, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur *l. de virgin. morb. III. 36.* ubi & ta les ἀνδρούμεναι, *viro cohabitantes*, vocantur. Alias & ἀντρωθῆναι fignificat *virilem ætatem at-tingere*, *3. de artic. t. 104.* Foef. *p. 57.* Oppo-nitur τῷ ἀνανδρωθῆναι, h. e. *virum non effe ex-pertam*. Undeἄνανδροι dicuntur *fœminæ virum non expertæ*. Vide fupra *Anandries*.

Anebos, ἄνηβος, vide, *Impuber*.

Anecas, ἀνεκάς, adverbium, fignificans *fur-fum*. Hippocr. *l. 1. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12.* Foef. *p. 58.*

Aneceftos, ἀνήκεστος, idem quod ἀθεράπευτος, ἀνυ-πομόνητος, *incurabilis*, *intolerabilis*. Hip. *3. de ar-tic. t. 103.* & *2. de R. V. I. A. t. 40.* Foef. *p. 59.*

Ane-

Anecho, ἀνέχω, id eft, *promineo*, emineo, *intumeſco*. Uſus Hipp. de hæmorrhoidibus *tumentibus*, *l.5. Epid. X.* 14. Foeſ. *d.l.*

Anecpyetos, ἀνεκπύητος, i.e. *non ſuppurabilis*. Vide *Ecpyiſco*.

Aneilema, *Aneileſis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in ſpecie torminum & flatuum in inteſtinis *involutionem* ſignificat. Hipp. *de vet. med. XL.* 16. *l.3. Epid. ſ.3. t.55.* Derivatur a verbo ἀνειλεῖσθαι, *ſurſum volvi*, quod legitur *revolvi*, *Prognoſt. ſ.2. t.* 24. Foeſ. *p.* 57.

Aneleos, ἀνηλεῶς, adverb. ſignificans *timide*, invite, *citra affectum*. Hippocr. *l. de affect.* XXXIIX. 13. Foeſ. *p.*59.

* *Anemiobolæon*, ἀνημιοβολαῖον, valens pretium ſemioboli ex ἀνά, & ἡμιοβόλιον, ſemiobolus, græcorum pondus: de quo vid. *Q. Seren. in hexam. & Gal. de pond. & menſ. c.* 3. *l.* 6. *C. M. S. L. c.*1.

Anemius, ἀνέμιος, epitheton *Furni*: vide *Furnus*.

* *Anemolia*, ἀνεμωλία, herba, quæ eadem eſſe creditur cum anemone. *V. Theophr H.P.l.7. c.*10.

Anemos, ἄνεμος, vide *Ventus*.

Anencephalos, ἀνεγκέφαλος, *Excerebratus*, i.e. tropice amens, ſtolidus. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 4. quamvis & propria ſignificatio applicari poſſit monſtris ſine cerebro natis, qualium obſervationes collegit Bonet. *Medic. Septentr. l.* 1. *ſect.2. c.8. p.* 29. *ſeqq.*

Anenios, ἀνήνιος qui *ſine mœrore eſt* aut triſtitia, *innocuus*, illæſus. Foeſ. *Oec. p.*58. Quod vero ibidem ſtatuit, δυσήνιος idem ſignificare cum ἀνήνιος, non videtur cum aliis teſtimoniis concordare; cum δυσήνιος ſignificet vel valde anxium, & qui levi de cauſſa mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri poteſt, i.e. effrenem, ab ἡνία *habena*. Vide Henr. Steph. *in Theſ.*

* *Aneos*, ἄνεος, mutus, tacitus, vocis experſ. item impos animi; ἄφρων, καὶ τὸν νοῦν ἐκπεπληγμένος apud Hippocr.

* *Aneoſtaſie*, ἀνεοστασίη, mentis ſtupor, quo aliquis ſtat aneos, & veluti attonitus.

Anepicritos, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, *quod neque ſenſu, neque intellectu dijudicari poteſt*, qualis eſt diſſentio & concertatio Empiricorum. Gal. *de ſect. c.* 5. Vide *Acatalepſia*. Foeſ. *p.*58.

Aner, ἀνήρ, vide *Vir*.

Anerectos, ἀνέρεκτος, ἀνέρεικτος, ἀνήρεικτος, h. e. *non freſus* aut fractus mola vel piſtillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro vel incerniculo parata, aut a furfuribus ſecreta dicitur, apud Hippocr. *l. de affect.* XIV. 13. Foeſ. *d.l.*

Aneſis, ἄνεσις, h. e. *remiſſio*, vide *Dialeimma*. Legitur apud Galen. *de temp. tot. morb. c.*8. Vide & Aetium *Tetrab.* 2. *l.* 1. *c.9. &* 10. allegante Foeſ. *p.*59.

Aneticus, ἀνετικός, epitheton remediorum, vim remittendi habentium, ab ἀνίημι, *remitto*, & blanda vel placida dicuntur, notante Andr. Tiraquell. *de Nobilitat. c.XXXI.* §. 275. *fol.* 127. *a.*

Aneuryſma, ἀνεύρυσμα, dicitur *arteriæ dilatatio*, quæ fit ſinu in arteria ex vulnere facto, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contectum fuit. Gal. *de Tum. p. n. c.*11. Clarius ſic deſcribi poteſt: *Aneuryſma* eſt tumor p.n. continuo pulſans, digitis facile cedens, at iterum illico ſeſe extendens, ab arteriarum interioris tunicæ ruptura, & exterioris dilatatione. Barbette *Chirurg. P. II. L.*1. *c.* 16. De hujus exemplis & curandi ratione vide ſis Hildan. *Cent. III. O.* 42. *ſeqq. tit.* & Thom. Bartholini Hiſtoriam *Aneuryſmatis* diſſecti, cum epiſt. Joannis van Horne ejuſdem argumenti, alioſque recentiores; inprimis legi meretur obſervatio D. Ruyſchii *Aneuryſmatis* in brachio periculoſi feliciter curati, *in Centuria Obſerv. Anatomico-Chirurg. Obſ.* 11.

Anfaka, id eſt, *Coagulum*. Rul. & Ioh. *in Lex.*

Angeiologia, ἀγγειολογία, rectius fortaſſis *Angeiotomia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymi nulla videatur adeſſe ſufficiens ratio, eſt vaſorum in temporibus, vel fronte diſſectio artificioſa, cujus modum deſcripſit Aeginet. *l.* 6. *c.*5. & ex hoc Gorræus *p.* 2.

Angeion, ἀγγεῖον, vide *Vas*.

Angelicus pulvis, epitheton eſt hyperbolicum nimis jactuoſe & minus vere attributum *Mercurio vitæ* apud Schroder. *Ph. l.* 3. *c.* 15. Nominis hujus defenſionem vide ſis apud Libav. *Synt. Ch. Arc. l.*14. *c.*17. An fortaſſis eo ſenſu intelligendum, quo eundem *Mercurium vitæ* ſcil. *æternæ*, ubi *Angelorum* ſocietate perpetua frui licet, appellaſſe Hildan. *in epiſt. ad D. Mich. Doringium*, teſtatur Senner. *Inſtit. l.* 5. *pag.* 3. *ſ.* 3. *c.* 18. & ex hoc Caſp. Hoffm. *in præfat. ad Officinalia.*

Angi, dicuntur *Bubones*, ſeu tumores in inguinibus. Fallop. *de morb. Gall. c.*90. *Tom.I. p.*738.

Angina, ab *angendo*, quod *angat* guttur, Græce συνάγχη, vel κυνάγχη, quod poſterius Hippocrati magis eſt familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumeſcant, aliis intra tonſillas, ut ſimul partes quoque afficiantur reſpirationis, & ægra ſpi-

fpiratio fequatur. Galen. *in defin. Med.* aliter *Angina* eft anguftia faucium, cum fpirationis & deglutitionis difficultate, aliiſque fymptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium & laryngis legitima vel fpuria. Quod vero Medici recentiores poft Hipp. fingulis anginæ fpeciebus & differentiis certa impofuerint nomina, videlicet *Synanchen*, συνάγχην, appellantes, cum interni faucium, hoc eft loci, ubi fimul conveniunt gutturis gulæque extrema; mufculi inflammati funt: deinde *Cynanchen*, κυνάγχην, quando interni gutturis mufculi inflammantur, ita, ut æger inftar anhelofi canis linguam exerat: tertio *Parafynanchen*, quando exteriores faucium mufculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, παρακυνάγχην, cum externi gutturis mufculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Æginet. *lib.3. cap.27.* recenfet Gorræus *pag.253.* & ex parte etiam fequitur Barbette *Chirurg. dict. l. cap. 18.* videtur plane fupervacanea effe ἀκριβολογία, ita ut Galen. recte dixiffe videatur de iis, *lib.4. de Loc. Aff. c. 3.* tum primum homines res ipfas neglexerunt, quum nimio ftudio nomina quærere inciperent. Autores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres & recentiores vide apud Vvalther. *Sylv. Medic. p. 55. feqq.*

Angiofpermos, ἀγγειόσπερμος, epitheton plantarum, quæ femina vel fructus fuos ferunt, binis membranulis cinctos, non facile a nucleo feparabilibus, ad differentiam Gymnofpermarum dictarum, quæ tribus utplurimum integumentis circumvallata gerunt femina. Legitur utrumque nomen in D. D. Joh. Georg. Volcameri *Flora Norimberg.* & *in Actis Erud. Lipf. A.* 1700. *in Novemb. p.* 527.

Anglicus fudor h. e. *Febris fudatoria epidemica*, ἱδρωτύρετος dicitur quædam fpecies febris peftilentialis colliquativæ, cum multis fudoribus, aliifque fymptomatibus malignitatem magnam fignificantibus, a maffæ fanguineæ per contagiofa fuforia effluvia (quæ in fale volatili fubacido confiftere credit Franc. de le Boë Sylvius *P. M. l. 1. c.* 58. §. 17. & in fpecie in fuccum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, *c.* 30. §. 40. & 114.) nimia colliquatione & diffolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. *de Febrib. l.4.c.15.*

Angor, ἀγωνία, ἀδημονία, eft nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam fequitur ejufdem cordis dolor, palpitatio & triftitia, peffimumque eft fignum, fi in principio acutarum febrium advenerit. Gal. *com.1. de tum. & com.2. in lib.1. Epid. & 75. lib.4. de diff. pulf. c.3.* Obiter mirandum, quod neutrum vocabulum Græcum fatis emphaticum expofuerit Foef. vel Gorræus, quamvis utriufque ὀκρίβειαν eleganter diduxerit Henr. Stephan. *in Thefauro*.

Angos, ἄγγος, idem, quod ἀγγεῖον, fignificat in genere *vas*, & conceptaculum humorum. In fpecie tamen Hippocr. accepiffe pro *utero*, *l. 6. Ep. f. V. t. 17.* quamvis infolenter exiftimat Galenus *in comm.* Rationem hujus expofitionis dedit Profp. Martianus *in Annot. ad Hipp. d. l. p.* 352. Dixit *vas*, ut indicaret humores morbofum uterum afficientes in ejus cavitate confiftere, non per ejus tunicas exteriores difperfos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate confiftunt. Enimvero mihi neque ratio adducta fatis liquida, neque veris anatomicis principiis conformis videtur.

Anguilla, ἔγχελυς, pifcis eft fluviatilis notus, olim inter delicatiffimos apud prifcos habitus, & hodie menfis divitum opiparis falrem apponitur. Ufus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præfertim pinguedinis. Plura vide apud Aldrov. *l. 4. de pifc. c. 14.* Schroder. *l. 5. cl. 3. n. 72.* Bruyerin. *de re cibar. l.19. c.* 39. & ex recentioribus D. Chriftian. Francifc. Paulin. de *Anguilla* cenarum Helena.

Anguis, ὄφις, in genere fignificat *ferpentem*. In fpecie vero accipitur pro ferpente non veneato, qualis eft *anguis Æfculapii*, *Pareas*, παρέας, dicto, de quo legatur Aldrov. *l. 1. Hift. ferp. & drac. c. 16.*

Angulus, κανθὸς, *Canthus*, dicitur de oculis, eftque oculi pars communis fuperioris & inferioris palpebræ, vel eft extremum utriufque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculos angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, fub quo *caruncula lachrymalis*, ἐγκανθὶς propterea dicta, delitefcit; alterum minorem juxta tempora, παρωπίας, *hirquus*, Polluci *l. 2. c. 4.* dictum, Galen. *l. Introd. c. 10.* Linden. *Med. Phyfiol. l. 2. c.10.§.88.* quamvis *hirquus* etiam pro utroque *angulo* fumatur. *Angulus* operis vocatur *Lapis Philofophorum*, apud Lagneum *in Harmo Chym. Vol.IV. p.719.*

Anguftia, *Anguftatio*, στενοχωρία, pertinet ad differentias effentiales, vel fpecies morborum organicorum vafis & meatibus, quando p. n. coarctantur, & anguftiores redduntur, cujus iterum variæ habentur fpecies fubalternæ, v. g. *Obftructio*, *Subfidentia*, *Coalefcentia*, *Compreffio*, de quibus fingulis fuo loco. Galen. *l. de diff. morb. cap.7.*

Anhal-

Anhaldinum eſt epitheton corroſivi alicujus, cujus deſcriptio habetur apud Hartman. *Prax. Chymiatric. Tom. I. oper. edit. in folio Francofurt. p.* 114.

Anhaltinus, epitheton Aquæ & Spiritus medicamentorum confortantium & pretioſorum; & aquæ quidem deſcriptio habetur *in Diſpenſatoriis uſitatis*, Spiritus vero in D. de Spin. *Lex. Ph. p.* 869.

Anhelitus, *Anheloſi*, vide *Aſthma*. *Orthopnœa*. A Chymicis *Anhelitus* ſumitur pro *fumo*, aliis pro *fumo equino*. Rul. *in Lex.*

Aniadon, *Aniadum*, *Aniadus*, terminus eſt Paracelſicus, ſignificans vel rerum efficaciam & vires eſſentiales, vel cœleſte corpus, quod in nobis Chriſtianis plantatur a Spiritu S. per Sacramenta: vel eſt ipſe homo ſpiritualis in nobis regeneratus: vel ſunt fructus paradiſi & cœli. In Phyſicis ſignificat aſtrales vires atque celeſtes, quæ per influentiam, imaginationem, & eſtimationem nos ad vitam longam protrahunt. Meminit hujus vocabuli aliquoties Paracelſ. *in libris de vit. long.* Dorn. *in Dict. Paracelſ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

* *Anicetum*, ἀνίκητον, Emplaſtri genus propter miranda, & multa ipſius opera ſic appellatum. Crato hoc cum Meſiane confundit, in quo reprehenditur a Gal. *de comp. med. P. G. l.* 6. Hinc miror, quid nonnullis medicis in mentem venerit *Aniſum* pro *Aniceto* uſurpare, ut fecit *Renod. de mat. med. pharm.*

Anidroſis, ἀνίδρωσις, i. e. *ſudoris nullitas* vel *privatio*. Hipp. *l.* 7. *Epid* *LI.* 11. Hinc & febris, quæ *ſine ſudore* & criſi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam dicitur, ἄνιδρως καὶ ἄκριτος, 4. *de R. V. I. A. t.* 44. Adverbium ἀνιδρωτὶ, i. e. *ſine ſudore*, aliquoties uſurpavit etiam Hipp. *l.* 1. *Prorrh. com.* 2. *t.* 27. *c.* 3. *t.* 30. *Coac. t.* 297. 299. Foeſ. *pag.* 62.

Anima, ψυχὴ, ſubintellige *Humana*, duplicem habet potiſſimum ſignificationem. Prima eſt Philoſophica, quatenus denotat in homine ſubſtantiam illam incorpoream & immortalem abſtractive a corpore conſideratam, cujus tamen eſſentiam & naturam Gal. in quamplurimis locis ſeſe ignorare ingenue confeſſus eſt, neque etiam magni refert Medico, ſcire, vel neſcire, quid ea ſit, ad ſanitatem tuendam, vel ad morborum curationem. Hinc & alii Philoſophi Medici, præſertim οἱ θεῖοι Scherbius & Caſp. Hofmann. negarunt, Medicum, qua Medicum, ſcire debere, quid ſit *anima*. Imo, quid ſi diceremus, nec Philoſophum, qua talem, ſcire poſſe, ſcil. a priori? Sane licet Ariſtot. diverſitatem *animæ humanæ* a brutorum *anima*, ut & divinitatem, immortalitatemque agnoverit, *l.* 2. *de anim. t.* 21. quæ poſt mortem a corpore poſſet ſeparari, ceu perennans vel æternum quid, originem tamen & naturam, ob quam immortalitatis particeps ſit, determinare non potuit. Maluit quippe in dubio relinquere, quam temere quid affirmare, aut negare, verbis C. Hofmann. *l.* 2. *de non. hom. c.* 2. Quod recentiores, imo noviſſimos Philoſophos e cœtu Chriſtianorum attinet, quamvis in eruenda & explicanda *animæ humanæ* natura, origine & modo operandi nullis pepercerint operæ, in eo conſentientes, quod ſit ens incorporeum, ſpirituale, incorruptibile, & immortale, quemadmodum videre eſt apud Joh. Marcum Marci *in Philoſ. Vet. reſtit, part.* III. Thom. Vvillis *de A. nim. Brut. P.* I. alioſque partim Peripateticam, partim Carteſianam ſectantes philoſophiam: A quo tamen principio hanc naturam ſpiritualem & immortalem obtineat, ſcire aliter non potuerunt, niſi ex revelatione verbi divini, qua conſtat, *animæ humanæ* originalem eſſentiam eſſe ab inſpiratione primæva Dei optimi maximi creatoris, & ita divinæ particulam auræ. Interim, quamdiu *anima* noſtra cancellis corporis organici veluti incluſa tenetur, & ita nondum liberrimæ activitatis eſt: non eſt capax illius *auræ divinæ inſpiratæ* eſſentiam explicare, quia nec ipſius Dei naturam mente comprehendere & exprimere, noſtrarum eſt virium. Ita nec hominum quenquam eſſe opinamur, qui quamvis mentem intendat; dicere poſſit, ſe experiri, ubinam *anima* cogitet, ſeu intelligat, ac ratiocinetur, & maxime, cum, ſi in capite, aut in corde, aut in ſanguine dicat, videat, quam perſpicaces doctique viri idem, facto ſæpius experimento, in ſeipſis experiri non potuiſſe, fuerint profeſſi, verbis veriſſimis Charlton. *Ex. XII. Pathol.* §. 8. Altera eſt Medica, quatenus *anima* ſignificat principium illud activum & proximum *animæ* in prima ſignificatione ſummæ inſtrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, ſentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hip. quando *l.* 6. *Epid. ſ. V. t.* 5. hominis *animam* perpetuo fieri, vel naſci uſque ad mortem dixit. Ideo vero naſcitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Eſt enim ignis, a quo in exiſtendo & operando dependet, natura fluxa & caduca, & alimenti ea propter indiga perpetui, pluris aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempeſtas, vel alia quæcunque ἀπὸ τῶν ἔξωθεν externa neceſſitas poſtulaverit, quemadmodum egregie locum

locum hunc explicavit Linden. *S.M.Ex.XV.*§.39. Hanc intellexiffe Galenum, nullum eft dubium, quando fcripfit, quod *anima* aut temperamentum fit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamentum alteratur, & organo velut in operando utitur, *l.3.d.L.A.c.7.* Ad fummam: *Anima hæc* eft *calor*, *fpiritus*, *aura*, *ignis*, *flamma vitalis*, *biolychnium*, *natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potiffimum in & cum fanguine (quam Virgil. propterea *purpuream animam* haud inepte dixit) fuam habet exiftentiam & perennitatem, unde Gal. ipfum *fanguinem* appellare *calidum nativum*, non eft veritus, *l.adv. Lycum c.7.* In hac fignificatione vocavit Willis *animam brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima brutorum*, *d.l.* In tropica fignificatione a chymicis & fpagyricis *anima* accipitur in genere pro omni fimplici per fe volatili, poteftatem habente fecum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne. Dion. Zacharius *in Tb. Chym. Vol.I. p.* 740. In fpecie medicamenta fimplicia artificiofe per refolutionem & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v. g. *anima* Aloes, Rhabarbari, Veneris &c. apud D.D. Wedelium & alios. In opere lapidis philofophici, *anima* notat *aquam mercurialem philofophicam*, *Vol.III.p.*26. *Vol.IV. p.*75. 721.*feq.* imo etiam *lapis phil. animæ* nomine appellatur, *p.*728. *feq.* Vide etiam *in Vol.V. Indice*. Rul. *in Lex.* Specialiffime *anima Saturni* dicitur *Altec* vel *dulcedo plumbi* fuaviffima, quæ aceto extrahitur. Dorn. Rul. & Iohnf. Modus defcribitur in Proc. Paracelfi, qui habetur in *Tb. Chym.Vol.III. p.*363. & ab Anton. Nero *Artis vitrariæ l.7. c.*123. *Anima catholica mundi* dicitur *fpiritus univerfalis* rerum cum fubftantia humida, ætherea, & quinteffentificata veftitus & conjunctus, a Joh. Colesfone *in idea perfecta Phil. Herm. Tb. Ch. Vol. VI. p.* 147.

Animal, ζῶον, dicitur, quod præter vitam & facultatem vegetativam fenfu quoque & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non fpectet, neque etiam fubjectum Medicinæ conftituant (quod Plempius *in Fundam. fuis* voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam fpectent, vel diæteticam, vel pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* effe, veteris naturæ periti dixerunt; tefte Galen. *l.3. de V.P. c.*10.*fin.* Simpliciter pofitum plerumque contradiftinguitur ab homine. Dicitur alias *Brutum*, *Beftia*, *Beftiola* pro *infecto*, fumitur Rhod. *in Lex. Scrib.* *Animalia funt* terreftria, aquatilia, quadrupeda, bipeda, volatilia, infecta &c. *Animal* quoque myftice & fpagyrice vocatur *Lapis Philof.* & quidem *nobiliffimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, fcil. hominis factum. Libav. *Apoc. Herm. P. prior. c.*21. Lagn. *in Harmon. Chym. Tb. Chym. Vol.IV. p.*627.

Animalis Facultas vel *Virtus*, vide *Facultas*.

Animalis Motus, vide *Motus*.

Animalis Spiritus, vide *Spiritus*.

Animatio, eft vocab. ænigmaticum alchymiftarum, in negotio tranfmutationis metallorum, quando terra alba foliata eft fermentanda cum aqua fulph. philofophica, vel cœlefti. Libav. *S. A. Ch. l.*7. *c.*8. *Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam fpeciem eft perductus, de quo legi poterit idem *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 10. Talis Mercurius ad opus lapidis philofophici requiritur a fpagyricis.

Animellæ dicuntur glandulæ fub aurium radicibus & univerfo fpatio inferiori maxilla circumfcripto contentæ vaforum diftributionibus præfectæ, quæ & lacticinia appellantur. Vefal. *l.6. de H. C. F. c.*5. *p. m.*22.

Animi & *Animæ Deliquium*, vide *Lipothymia*. *Syncope*.

Animi pathemata, vide *Affectus*.

Animus, νοῦς, νόος, θυμὸς, γνώμη, διάνοια, idem quod *mens*, aliquando fumitur late pro *anima* in genere, & ita de brutis quoque dicitur apud Gal. *l.6. An. adm. c.* 1. quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχὴ. Ufitatius vero ftricte fignificat vim ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam & cognofcentem. Egregie differentiam *animi* & *animæ* propofuit Linden. *Ex. XIII.* §. 475. *feq.* ex Nonio & aliis Grammaticis, quamvis *animam* in pofteriori fignificatione accepiffe videatur, dicens: *Animus* & *anima* hoc diftant: *animus* eft, quo fapimus: *anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*, fruimur *anima*. Sine *animo anima* eft debilis. Medicis *anima* vitalis eft; *animus* animalis eft &c. Vide *Mens*.

Anifcalptor vocatur mufculus latiffimus, qui totum fere dorfum tegit cum fuo compari. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 2. *p.* 561.

Anifos, ἄνισος, vide *Inæqualis*.

Anifofthenes, ἀνισοσθενὴς, vide *Ifofthenes*.

Anifotachys, ἀνισοταχὺς, epitheton pulfus, *inæqualis cum celeritate* conjuncti. Gorr. *p.* 38.

Annetejtes, dicuntur Paracelfo fcoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in rerum-

rerum principiis & caussis investigandis, *Fragm. de morb. Gallic.*

Annora, est *calx ovorum*, vel *calx viva*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Annotatio, ἐπισημασία, dicitur ipsum principium paroxysmi febrilis, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his similia pati, Gal. 2. *aph.* 1. Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verum est & alia *Annotatio* vel *Episemasia* Hecticarum febrium propria, quando ægri una vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsuum celeritatem magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antea dictorum symptomatum. Hinc ἐπισημασία ἄδηλος, *annotatio inexpressa* dicitur, *l. de diff. febr. c.* 9.

Annuens est epitheton musculi capitis recti interni minoris ad differentiam recti interni majoris, ab usu ita vocati, quod caput flectat & *annuere* faciat. Legitur *Act. Erud. d. l.* 508. & *c.* 23. *Myologiæ Reformatæ* Guilielmi Covvper Chirurgi Angli.

Annuitio, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Renubus*.

Annulus, δακτυλίδιον, κρίκος, quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. *de Med. Hermet. def. c.* 9. & ex hoc Libav. *S. A. Ch. l.* 7. *c.* 20. De *annulis superstitiosis* contra colicam & epilepsiam ex Marcell. & Trallia-no lege Keuch. *in not. ad Seren. p.* 66. *seq. Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineatos vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. P.* 1. *Tab. VIII. fig.* 5. *T. XIV. fig.* 14. & *T. XXXVI. fig.* 1. *Annulum* aureum ore detentum extrahere e corpore argentum vivum scribit Joh. Zecchius *de morb. Gall. c.* 19. *p. m.* 58. *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis* vel *annuliformis cartilago* κρικοειδὴς quæ sit vide *Cricoides*.

Annus, ἔτος, ἐνιαυτὸς, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis & sexaginta quinque diebus, & quarta diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quinzentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea. Gal. *princ. com. de septim. partu*. *Anni tempora* Gr. ὧραι τοῦ ἔτους, aliquando simpliciter ὧραι, aliquando καιροὶ dicuntur. Veteres olim duo saltem constituisse: *æstatem* nimirum & *hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. *Ex. XI.* §. 196. Recentiores vero in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia: *ver* & *autumnum*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. *sect.* 3. *aphor.* Hinc eorum temporum temperies & mutationes probe sunt observandæ. *Anni tempora constantia* καθεστῶτες καιροὶ dicuntur, quando tempestive fiunt, morbosque stabiles & boni judicii promittunt: quæ vero sunt *inconstantia*, ἀκατάστατοι, instabiles & difficilis judicii, patet ex 3. *aph.* 8. *Annus Philosophicus* est *mensis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadin* est vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in *annum* hujus operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile. Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 771. *seq.*

Ano, ἄνω, significat *sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *deorsum*. Jungitur sæpe apud Hipp. & alios cum nomine κοιλίη, *venter*, & denotat os ventriculi & œsophagum, 4. *aph.* 4. inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, *l.* 5. *Epid.* II. 6. Jung. Linden. *Ex.* XIII. §. 357. *seqq.* Dietr. *Iatr. n.* 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc fit temporis & loci adverbium, 7. *aph.* 32. Vide & Foes. *p.* 65. 66.

Anocheilon, ἀνώχειλον, significat *labium superius*, cui opponitur κατώχειλον, labium inferius, & utrumque legitur in D. D. I. M. Hofmann. *Ideæ Machin. Human. sect.* 28. §. 1.

Anochyros, ἀνώχυρος, i. e. *non munitus*, ab α, & ἐχυρὸς, vel ὀχυρὸς, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hippocr. *l. de A L. & Aq.* LIIX. 1. Foes. *d. l.*

Anodia, ἀνοδίη, *iter invium* significat tropice Hipp. *l. Præcept.* II. 8. pro inepta & incongrua discendi ratione, cui opponitur ὁδὸς ἡ, ἡδ̓ὁδὸς εὐχερ, ars pervia & facilis, *l. de dec. orn.* IV. 10. Foes. *p.* 62.

Anodmos, ἄνοδμος, *inodorus*. Usurpavit de jure laudabili Hipp. *Coac. t.* 206. Dicitur & ἀνοσμὸς, *t.* 172. & opponitur δυσώδης, *fœtidum*. Foes. *dict. l.*

Anodus, est id, quod ex nutrimento separatur a renibus, Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex.* cui opponitur calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. *l.* 1. *de Tartar. tract.* 3. *c.* 2. *in annot.* Græcum ἀνόδους, significat *edentulum*, de quo infra in lit. E.

Anodyna, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia* & sedantia. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορικὰ,

Paregorica appellantur, quæ sunt temperata, noftroque calori maxime convenientia, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 19. Quædam vero improprie talia funt, veluti fi quifquam hominem mortuum ἀνώδυνον appellet, i.e. doloris expertem, *d. l.* Suntque ea, quæ refrigerando & ftupefaciendo doloris fenfum tollunt, alias *Narcotica* quoque dicta, *ex l.* 2. *ad Glauc. c.* 6. qualia funt opiata. Gorr. *p.* 40. 41.

Anodynia, ἀνωδυνία, idem, quod ἀπονία, ἀναλγησία, & fignificat *indolentiam*, doloris abfentiam, moleftiæ vacationem. Gal. *com.* 2. *in l.* 1. *Epid. t.* 46. & *l.* 6. *in Epid. t.* 5.

Anodynum minerale, i.e. Sal prunellæ. Phil. Hecftet. *Obfer. med. Dec.* 1. *c.* 6.

Anoea, ἄνοια, vide *Amentia*.

Anomalia, ἀνωμαλία, in genere *inæqualitatem* fignificat. Ita ἀνώμαλος σφυγμὸς, *inæqualis* pulfus dicitur. In fpecie vero *Anomalia* eft fenfus humoris pauci & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, eftque fymptoma ante acceffionem febrilem exoriens, ficut rigor & horror. Pertinet ergo ad *Epifemafiam*, ἐπισημασίαν, five *Annotationem*. Gorræus *p.* 41. Refertur etiam a Gal. inter figna menfium fuppreflorum, *l.* 6. *de L. A. c.* 5. *Anomalus* abfceffus, qui & *multiformis* eidem vocatur, M. Aur. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam fubftantiam aliquam folidam p. n. & propterea natura talium abfceffuum inter alienam & animatam media; De his integrum librum dictus autor inferuit *libro de Abfceffibus*, *h. t.*

Anomoeomeres, ἀνομοιομερὲς, *diffimilare* dicitur, quod ex diffimilaribus partibus eft conflatum. Galen. *l.* 7. *M. M. c.* 6. Vocantur & ἑτερογενῆ Gorr. *p.* 39. Perperam vero in Medicina pro *organicis* tantum habentur *diffimilares* partes, cum omnes etiam *fimilares* alias dictæ, os, fibra, nervus, vena, arteria, confiderari debeant, quatenus funt *organica*, h. e. facultatem habent agendi, vel ufum præftandi, in qua fanitatis formalis ratio confiftit. Vide *Dogm. Med. Gen. P. I. c.* 2. *dogm.* 6. *p.* 26. *feqq.*

Anomoeos, ἀνόμοιος, *Diffimilis*. Dicitur & *Heterogeneus*. Ufurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiofis, qui vel furfum, vel deorfum removeri debent, quo fcil. vergerint, *l.* 6. *Epid. f. II. t.* 9. Foef. *p.* 62. Aliquando & pro ἄνισος, *inæqualis*, ponitur.

Anomphalos, ἀνόμφαλος, vocatur, qui umbilico caret; quales fuerunt Adam & Eva, utpote creati non per vafa umbilicalia nutriti, unde etiam ἀνόμφαλοι depicti; quemadmodum fcripfit D. P. Ammann. *Irenic. p.* 1. 102.

Anontagius, *lapis* eft *philofophicus*, donum Dei, fulphur fixum a natura. Dorn. *in Dict.* Rul. & Iohnf. *in Lexic.*

Anonymus, ἀνώνυμος, i. e. *nomine carens*. Fuit quondam epitheton fecundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen poftea nomen accepit *Cricoides*, κρικοειδὴς dicta, vel *annuliformis*, de quo vocabulo paulo fuperius. Vocavit vero inter alios *anonymon* Theophil. Protofpatarius *d. H. C. F. l.* 3. *c.* 15. *p. m.* 178.

Anorchides, ἀνόρχιδες, dicuntur, *qui fine tefticalis nafcuntur*, ficut e Fortunat. Fidel. notavit P. Ammann. *Irenic. p.* 136.

Anorexia, ἀνορεξία, i.e. *inappetentia*, ciborum faftidium, cum ftomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus, cibos refugit. Aegin. *l.* 3. *c.* 37. Fermentum enim ventriculi deftructum eft. Idem fignificare videtur, quod *afitia*, vel *apofitia*, ἀσιτία ἡ ἀποσιτία, i. e. *abftinentia a cibo*, juxta Gal. 4. *aph.* 19. quamvis alibi inter ἀσίτους & ἀποσίτους diftinguat *c.* 1. *in l.* 1. *Epid. t.* 29. Ανόρεκτοι duplicis funt generis: Quidam enim fimulatque *dapes* libarunt, veluti fatiati protinus abftinent, Græcis propterea ἀλύκοροι dicti. Hos olim *Tedulos* Latini appellabant alii vero funt qui nihil omnino appetunt. Galen. *l.* 1. *de cauff. fymp. c.* 7. Hinc per ὑποσπορίαν ab Aegin. h. e. *faftidium* defcribitur, *d. l.* Linden. Ex. XIV. §. 63. Plures de ἀνορεξία, vel *inappetentia*, autores vide apud Walther. *Sylv. Med. p.* 103. *feq.* ubi *appetitum dejectum* vocat.

Anorgifmenon, ἀνοργισμένον, fignificat apud Hippoc. *remollitum*. Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr. *p.* 39.

Anofia, ἀνοσία, i.e. *morbi carentia*, diciturque de actu fanis, eftque alter finis particularis medicinæ, ne fani in morbos incidant, uti patet ex elegantiffimo loco Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* quem citavit Dieter. *n* 449.

Anotafier, eft *fal ammoniacum*. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Anfer, Χὴν, inter aves majores aquaticas palmipedes eft notiffima. Ejus hiftoriam, differentias, & ufum in cibis atque medicina, vide, ficuræ eft, apud Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 17. *feqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.* 15. *c.* 29. Claud Deod. *l.* 1. *c.* 36. Renat. Moræum *ad Schol. Salern. c.* 65. Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 46. *Anferes* e ligno in mare projecto nafci, Claki dictos, legitur apud Menenf. *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 12. in *Th. Chym. Vol. V. p.* 331.

Antachates, ἀνταχάτης, eft *fuccinum*, vel *lapis alterius coloris* bituminofus, qui, cum uritur, myrrham redolet, ut fcribit G. Agricola, allegante Gorr. *p.* 39.

An-

Antacida dicuntur remedia, quæ acidis humoribus & particulis resistunt, proque horum varietate etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum. *Encyclopæd.* l.1.c.3. §.19. p.55. Græce etiam dici possent ἀντοξέα.

Antagonista, ἀνταγωνιστής, epitheton musculorum aliis contrariorum, v.g. Abductor & adductor brachii sunt *antagonistæ*. Barthol. *Anat.* l.1.c.5.p.41.

Antal, est *lotio pura*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

Antalgicus, ἀνταλγικός, est epitheton remediorum dolorem in genere *sedantium*. Unde Jonquetus emulsionem suam *antalgicam* vocavit, cujus meminit Rosin. Lentilius *Miscellan. Medic. Pract.* p.514.

Antali, vide *Entali*.

Antaphrodisiacos, ἀνταφροδισιακός, epitheton medicamentorum semen extinguentium & stimulum venereum. Legitur apud Vvedel. *Amœn. Med.* l.2. sect. 2. c.18. p.m. p.455. *seqq.* ubi & Latine ex parte per antivenerea expressit.

Antapodosis, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. 1. *aph.* 12. (quamvis Galen. ibidem legerit ἐπιδόσιες) denotatque *statam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & vicissitudinem. Dieter. n.68.

Antatrophon, ἀντάτροφον, est epitheton Trochiscorum D. Scretæ usitatorum contra atrophiam, quorum descriptio videatur in Rosin. Lentilii *Miscell. Medico- Pract.* P. III. p. 59. quamvis & ad scrophulas, gibbositatem, & rachitidem usum esse Autorem *ibidem* etiam legatur.

Antecedens, προηγούμενον, scil. *caussa*. Vide *Caussa*. *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, *in Opere novissime edito* p. 247. *seqq.*

Antecho, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto*, *renitor*. Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non possit. Hipp. *l.2.Epid.* II. 16. VIII. 11. Foes. p.63.

Antemballomenos, ἀντεμβαλλόμενος, vide *Substitutus*.

Antembasis, ἀντέμβασις, significat Galeno mutuam insertionem sive *mutuum ingressum*, *l.de Offib.* in *proœm.* ubi verbum ἀντεμβαίνω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale exposuit Ingrassias *comm.* p. 42.

Antemetica, ἀντεμετικά vocantur remedia vomitum præternaturalem compescentia. Occurrit apud Vvillis *Pharm.Rat.* Part.1. *sect.*2.*cap.*3.

Antendeixis, ἀντένδειξις, i. e. *contraindicatio*, sive *contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur & *contrariatur*. Galen. *l.* 9. *M. M.* c. 17. Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον, *de opt. sect.* c. 22.

Anteneasmus, vel *Anteneasmum*, idem, quod *Enthusiasmus*, species maniæ periculosæ nimium, dum irritantur tanquam maniaci & in se manus violentas injiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum & pedum. Videtur igitur coincidere cum chorea S. Viti lasciva & irata. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal.* l.2. *tit.* 1. q. 18. n. 31. *seqq.* ex Gariioponto *l.*1. c. 11.

Antephialticus, ἀντεφιαλτικός, est epitheton remediorum *contra incubum*, & legitur apud Frider. Hoffm. *in Method. medendi Vvalleana* l.1. c. 19. p. m. 288.

Antepilepticos, ἀντεπιληπτικός, dicitur de virtute medicamentosa epilepsiæ & motibus convulsivis resistente, & passim a recentioribus medicis usurpatur. Vide *Anti*.

Anteprima materia vocatur apud Paracels. *tinctura*, quæ materiam corporis primam tingere & mutare vel secundum, vel p. naturam potest, *l.* 3. *Chirurg. magn. cap.*11.

Antera, pro *Anthera*, apud Dorn. *in Diction.* Vide *Anthera*.

Antereisis, ἀντέρεισις, *renitentiam* significat, *obluctationem*, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hipp. 3. *de artic. t.* 58. Foes. *d. l.*

Anterit, i.e. *mercurius*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

Anteros, ἀντέρως, idem, qui ἀμέθυσος lapis dicitur. Gorr. p. 39. Vide *Amethystus*.

* *Anthele*, ἀνθήλη, panicula, scilicet lanugus ille flos, qui in plantis quibusdam conspicitur, velut in arundine: idem & pappus dicitur. V. Botan. præsertim Jul. Ponted. in Antolog.

Anthelix, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ externæ*, *Helici* opposita, anfractuosa, & inferior ad confinia temporum sita, introrsum sursumque imbricata. Linden. *Med. Phys.* l. 2. c. 11. §. 4.

Anthelminthica, ἀνθελμινθικά, vocantur *medicamenta contra vermes*, quæ interimendo, suffocando, liquando, destruendo operantur. Bonet. *Mercur. Compital.* l. 10. p. 458.

* *Anthemis*, ἀνθεμὶς, argemona, in officinis chamomilla. V. Botan.

* *Anthemurgos*, ἀνθεμουργός, apis ita dicta, quod ex floribus opus suum, videlicet mel, conficiat. Nam ἄνθεμον sign. flos, ἔργον opus. De apium usu in medicina vid. Aldrov. de insec. 1. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 94.

Anthera, ἀνθηρά, vocabulum æquivocum est.

1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis præprimis compofitis, colorem floridum habentibus, ac præerubrum. Meminit harum compofitionum Gal.*l.4.*& 5.*de C. M. S. L.*Celf.*l.* 6.c. 11. Apud Æginet. *l.* 7. c. 13. etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρὰ, *lib.* 3. c. 79. In omnibus illis compofitionibus fandaracham invenies. 2. in Botanicis *anthera* fignificat medium illud croceum & rubrum, in quibufdam floribus, verb. gr. liliis, croco, &c. 3. Hinc & crocos chymicos congrue dici poffe *antheræ mineralia* voluit Libav. *S. A. Ch. l.* 5. c. 20. Paracelfo vero extractio de hyacinthis *antheræ* appellatur, *de Icterit. c.*2. Dorn. Rul. & Iohnf. Alias ἀνθηρὸν Hippocr. in genere dicitur *floridum*, prærubrum & fanguineum, v. gr. homines ἀνθηροὶ, id eft, *floridi*, *l. Prorrh. f.* II. t. 56. Coac. t. 162. Corpus ἀνθηρὸν, *l.* 6. *Epid. f.* III. *t.* 3. Sputa ἀνθηρὰ, *d. l. f.* IV. t. 4. & *l.* 2. *Ep. f.* III. t. 17. *l.* 4. *de R. V. I. A. t.* 72. &c. Foef. p. 60.

Anthereon, ἀνθερεὼν, dicitur *mentum*, pars faciei, in qua barba nafcitur, exponente Hefych. Confirmare videtur hanc fignificationem locus Hipp. *l.* 5. *Epid. XXIV.* 7. & *l. de Venis XXVI. l.* 8. Vide Foef. p. 61.

Anthia, ἀνθία, dicitur pifcis quoddam genus, uti conftat ex Oppian. Ariftotel. Rondelet. *l.* 6. c. 11. *feqq.* Aldrov. *l.* 1. *de pif.* c. 19. Incertum vero eft determinare, quis ex illis recte defcripferit, cum minime inter fe conveniant. In fummo olim pretio fuiffe patet ex epithetis, quod θεῖν, i. e. *divini*, feu fummo honore digni appellati fuerint. Ufum quoque in medicina v. g. fellis contra exanthemata: adipis contra tumores & abfceffus &c. notavit e Kiranide Aldrov. *d. l.*

Anthines, *Anthinos*, ἀνθινὴς, ἀνθινὸς, epitheton vini & olei. Vinum ita dicitur οἶνος ἀνθινὴς, quod *floribus conditum*, & bene odoratum five fragrantius redditur, uti exponit Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* vide Foef. p. 60. *feqq.* Oleum vero ἀνθινὸν vocatur *liliaceum*, vel *fufinum*, quod μύρον, unguentum appellatur. Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* CXIIX. 29. *feqq.* Mixtura quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur *l. de int. aff.* XIII. 47. Vide *Cyceon*.

* *Anthologia*, ἀνθολογία, florigera meffis. Lucian. Apud Botan. *Anthologia* eft illa pars Botanices, quæ in florum natura, & varietate explicanda verfatur. V. Antholog. Julii Pontederæ.

Anthonor, idem, quod *Anthanor*, de quo infra. Rul.

Anthophylli, apud Andr. Cæfalpin. Caryophylli aromatici, G. Bauhin. *Pin. lib.* 11. *fect.* 3.

Anthos, ἄνθος, *flos* latine, apud Hippocratem πολύσημος vox eft, & Galenus obfervat, non florem tantum fignificare, qui plectendis coronis aptus fit, fed femina etiam florum, & radices ἐκφύσημα, & præterea ea fputa cruenta & fanguineis fibris quafi intertexta, & tandem ad mineralia transfertur, & ita ἄνθος, *æris florem*, notat Hippocr. *l.* 2. *de morb.* XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33. Strictiffime vero ἄνθος, *rofmarinum*, vel *flores rofmarini* fignificat. In Chymicis *quintam effentiam*, five *elixir auri*; item *medicinam extractam* ex *perlis* notat. Parac. *l.* 3. *de vit. long. c.* 1. *de Gradib. & Comp. f. in fcholiis*. Rul. & Iohnf. ἄνθος γλυκὺς (perperam, fed γλυκὺ) mercurii quid vocetur videatur, in Hartmanni *Mifcellaneis Chymicis & Medicis Tom. VI. oper. p.* 10. *Anthos philofophorum* dici modum trafmutandi metalla aliquem, qui fit per vitriolum, vult Libav. *S. A. Ch. l.* 7. c. 7. Vide infra *Flos*.

Anthofmias, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobiliffimum. Flos enim *vini* idem eft, quod *vinum* egregium & purum, uti conftat ex Plauti *Ciftell. act.* 1. *fc.* 2. Differt ab *anthino*, quod hoc fit vinum medicatum ab herbis odoratis fragrantiam acquirens; illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Vide fis Linden. *Ex. X.* §. 130. *feqq.* Aliter expofuit *anthofmian* Lang. *l.* 1. *ep.* 27. fcilicet, quod fit vinum aquæ maris quinquagefima parte mufto addita miftum, ex Athenæo *l.* 1. *Dipnofoph.* vide Foef. p. 61.

Anthracia, ἀνθρακιὴ, dicitur *congeries prunarum* five carbonum accenforum, apud Hipp. *l. de nat. mul. LVII.* & *l.* 1. *de morb. mul. CI.* 28. Menfes quoque muliebres adufti, nigri, carbonibus fimiles eidem appellantur ἀνθρακώδεα ἐπιμήνια, *l.* 1. *de morb. mul. XXIV.* 11. Foef. p. 62.

Anthracites, ἀνθρακίτης, vide *Schiftus lapis*.

Anthracofis, ἀνθράκωσις, in fpecie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel in *palpebra* occurrentem denotat apud Æginet. *l.* 3. c. 22.

Anthrax, ἄνθραξ, proprie *carbonem accenfum*, hoc eft, *prunam* fignificat, uti patet ex 5. *aphor.* 11. Junge Dieterich. *n.* 66. Per translationem in Pathologicis *anthrax* vocatur *carbunculus*, tumor p. n. inflammatorius, ex fanguine nimis adufto & craffiore, partem, in qua colligitur, depafcente obortus. Vide & Galen. 6. *aphor.* 45. Apud Serenum etiam *carbo* vocatur. Adde Keuchen. *in not. ad h. l. p.* 241. *feq.* Dicitur alias & Latine *ignis Perficus*. Vide Barbette *Chirurg. P. II. c.* 12. Autores de *anthrace*, vel *carbunculo* vide apud Walther.

ther. *Sylv. Med. p.* 302. *seqq.* Dicitur etiam de *lapide pretioso*, qui *carbunculus* vocatur, de quo infra. Vide *Carbunculus*. Adde *Th. Chym. Vol. IV. p.* 796.

Anthrope, ἀνθρωπὴ vel ἀνθρωπεὴ dicitur *cutis humana* apud Herodot. notante Vefalio *l.* 2. *de C. H. F. c.* 5. *princ.*

* *Anthropophagus*, idem fonat ac humana carne vefcens ab ἄνθρωπος, & φάγω. Sunt, qui putant ab Hifpaniolæ indigenis luem venream ideo profectam fuiffe, quod humana carne vefcerentur. Vid. Aftr. l. 1. c. 11. Fernan-ez ab Oviedo Hiftor. Indiar. l. 13. c. 3.

Anthropometria, ἀνθρωπομετρία, fignificat defcriptionem corporis humani, & omnium ejus membrorum fecundum tres dimenfiones, longitudinem, latitudinem, & profunditatem, cum in fe, tum ad invicem, qualem tradit Etsholzius, notante Wedelio *Patholog. Dogm. fect.* 1. *c.* 5. *p. n.* 53.

Anthropos, ἄνθρωπος, vide *homo*.

Anthropofophia, ἀνθρωποσοφία, hoc eft, fcientiam naturam hominis, & ejus ftructuram internam & externam exponens, atque ita æquipollens Phyfiologiæ hominis anatomicæ: Legitur apud Charlton. *Oecon. Anim. Exerc.* III. §. 10.

* *Anthyllion*, ἀνθύλλιον, herba, de qua Diofc. & Plin. Ruell. hanc vocat falfulam.

Anthypnotica, ἀνθυπνωτικά, vocari poffunt medicamenta *fomnum abigentia*.

Anthyfterica vult etiam appellari medicamenta contra paffionem hyftericam, Blancard. *in Lex.* fed an in quodam Autore Græco legerit, an vero ipfe hæc nomina finxerit, de eo non conftat.

Anti, ἀντὶ, præpofitio e Grammaticis notata, fignificans *contra*, *adverfus*. Sæpe conjungitur in medicina aliis nominibus aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus fpecificam adverfus hunc vel illum affectum, v. gr. *antepileptica*, *antemetica*, *antinephritica*, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus fignificatio curatoria intelligatur, v. gr. *medicamenta colica*, *nephritica*, *arthritica*, &c.

Antiades, ἀντιάδες, vide *Tonfillæ*. Alias *antiades* dicuntur *tonfillæ inflammatæ*. Nic. Pifo *de morb. cogn. & cur. l.* 2. *c.* 2.

Antiagri, tonfillarum tumor Ulpiniano, Riolan. *Enchirid. Anatom. l.* 4. *c.* 7.

* *Antichoerodicum*, ἀντιχοιροδικόν epitheton medicamenti ad pudendorum morbos fanandos apti. Χοιρὸς enim fignificat Porcum, & pudenda muliebria. V. Rolf. de part. Genit. P. 2. c. 32. Hinc non inepte medicamenta antichoerodica appellari poffunt ea quæ morbis venereis occurrunt. V. Aftruc de morb. ven. l. 4. c. 12.

Antiballomenos, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεμβαλλόμενος, vide *Subftitutus*.

Anticadmia eft tertium genus *cadmiæ* foffilis, quod & *pfeudocadmia* dicitur. Appellatur vero *anticadmia*, non, quod *cadmiæ* opponatur, fed quod fubftituatur in hujus locum. Fallop. *tr. de metall. & foffil. c.* 12. *Tom. I. Oper. p. m.* 307.

Anticar, id eft, *Borax*. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lexic.*

Anticardium, ἀντικάρδιον, fic dicitur cavum illud, quod eft fub pectore, carneum molleque, ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγὴ. Ruffus vero cavitatem eam pectoris, quæ eft ad claviculas, tradit, ab Homero dici λαυκανίην; a medicis vero ἀντικάρδιον & σφαγήν. Gor. *p.* 39. Dicitur & *fcrobiculus cordis*.

Anticatarrhalis, epitheton vel confilii, vel medicamenti contra catarrhos directi. Ita confilium *anticatarrhale* legitur apud Rof. Lentilium *Mifcell. Medico-Pract. P. II. p.* 503.

Anticaufoticus, epitheton remediorum contra febrem ardentem vel caufum. Ita in D. D. Iunken *Corp. Pharm. P. II. p.* 493. defcriptus legitur fyrupus *anticaufoticus*.

Anticheir, ἀντίχειρ, eft magnus digitus manus, qui & *pollex* & *promanus* dicitur. Gal. *l. de mufc. diffect. c.* 22. & *l.* 1. *de V. P. c.* 22. Ita vero dictus, quod appofitis fibi quatuor digitis æqualem habeat ufum, vel quod locum totius manus tutari poffit. C. Hoffm. *in comm. ad hunc Gal. l. n.* 63. Hippocr. δάκτυλον μέγαν, *digitum magnum* appellavit, *c.* 1. *de iis*, *q. in med. f. t.* 21. Eft vero digitus primus a carpo five brachiali incipiens, eique per diarthrofin infertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, fed ex obliquo appofitus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti fimul fumti. Hinc & a *pollendo pollicem* Latini appellavere Gorr. *p.* 40.

Anticipans, προληπτικός, & *anticipatio*, τὸ προλαμβάνειν, dicitur de morbis, quorum paroxyfmorum ordines vel periodi ftatim ab initio aliquid futuri temporis accipiunt, Gal. *l.* 1. *de crif. c.* 3. vel qui cum diverfis horis femper accedat, & remittat, prævenit quidem continuo, citiufque horas abfolvit. Ita & menftrua *anticipata* opponuntur *poftpofitis*. Vide *Poftpofitio*. E contrario qui tardat & ferius abfolvit periodum, *hyftereticus*, ὑστερητικός, fi-

ve *posterius veniens*, vel subsequens, & *tarda-tio* illa, vel *subsecutio*, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur. Castell.

Anticnemion, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. *de fract. t.* 34. media & carne vacua tibiæ pars a summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. *Prima tibia* aut *anterior* vocatur, quod crassiori & insigniori *tibiæ* parti opponatur. Foes. *p.* 63. Latine *ocrea*, quam-vis hanc versionem nonnulli improbent.

Anticolica remedia dicuntur, quæ colicis doloribus brevi demulcendis omnium paratu facillima existunt. Legitur hoc epitheton *in Indice Act. Erudit. Lips. A.* 1700. *p.* 563.

Anticontosis, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est *renixus conti*, aut qui conto vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. *de artic. t.* 76. 103. Adde Foes. *p.* 64.

Antididome, ἀντιδίδομαι, h. e. ex *adverso respondeo*, diciturque de signis morbo ex adverso respondentibus. Hippocr. *Coac.* 145. Foes. *p.* 63.

Antidinica, ἀντιδινικὰ, dici possunt *medicamenta contra vertiginem*, Blancard. *in Lex.* An vero in Græco quodam scriptore medico hoc vocabulum occurrat, certo affirmare non possumus.

Antidotarium, ἀντιδοτάριον, i. e. *Dispensatorium*, de quo vocabulo infra *suo loco*.

Antidotus, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum apud Gell. *lib.* 17. *c.* 16. & in neutro *Antidotum* scil. *medicamentum* est, quod non extrinsecus impositum, sed intus assumtum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones sanat, Gal. *l.* 1. *de Antidot. c.* 1. Verum mos est junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modo, quæ adversus mortifera medicamenta, quæque ad morsus ictusve venenosos exhibent; sed etiam, quæ contra malas corporis affectiones, præsertim diutinas, valent, ex aliquo ulcere aut abscessu surgentes, *l.* 2. *c.* 6. Vide *Alexipharmaca*. *Antidotus* quoque myftice appellatur *lapis Philosoph.* apud Lagneum, *in Harmon. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727. *seqq.*

Antifebrile, vide *Febrifuga*.

Antifides, dicitur *calx metallorum*, Rul. *in Lex. Chym.*

Antihecticum est nomen speciale medicamenti, a Poterio inventi, quod & antimonium diaphoreticum Joviale nuncupatur, teste Junken. *d. l. p.* 19. ubi & varios præparandi modos ex Vvedelio, Etmüllero, Colleg. Leidensi propofuit.

Antilepsis, ἀντίληψις, *apprehensio*, apud Hipp. significat modum deligationis; videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam, involutionem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmius contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio; aut inguine laborante, ea quæ fit ad alterum inguen, 2. *de iis, q. in Med. f. t.* 16. Foes. *Oec.* 64. Alias Lat. *apprehensio* sumitur pro *indicatione*, quatenus Medicus id apprehendit, quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich. Gavassetius *l. de Indicat. curat. c.* 4. *p. m.* 50. 51.

* *Antillæ*, sunt insulæ a Christophoro Columbo anno 1492. detectæ, ubi luem venerearn endemiam antiquitus fuisse, & inde in Europam transmissam esse plurimi, & gravissimi auctores consentiunt. V. Ant. Muf. Brasav. in responsi ad primam quæstionem Alexandri Fontanæ. Joan. Bapt. Mont. in tract. de Morb. Gallico. Gabr. Fallop. tract. de morb. Gall. c. 1. Astruc l. 1. c. 9.

Antilobium, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλοβὶς, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, *antilobida* vel *oblobium* dici helicis extremum subbreve. Lind. *Med. Phys. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Antilogia, ἀντιλογία, vide *Contradictio*.

Antimonium, idem, quod *stibium*, στίμμι, ἢ στίβι, est minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e sulphure, mercurio crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus historiam & vires, nec non medicamenta ex illo parata, descripta vide passim in autoribus; v. gr. in Basilica antimonii ab Hamero Poppio conscripta & operibus Hartmanni addita *Tom. I. in fol. edit. Francfurt.* 1690. *p.* 136. *seqq. in Th. Chym. V. I. p.* 563. ubi duplex statuitur a Dornæo, *nigrum* & *album*, quod magnesia dicitur, *l. de Transmut. Metall. c.* 24. *can.* 5. Item *p.* 616. *seq. pluries.* Libav. *S. A. Chym. l.* 7. *c.* 22. *Apoc. Herm. Part. prior. c.* 13. & *alibi*. Schroder. *Pharmac. l.* 3. *c.* 17. Fr. Hofm. *in Clav. ad b. l.* qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut fit quasi fons & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & cornu Amalthex salutarium remediorum. Contra in C. Hofm. *Paralip. Officin. c.* 90. reperies decretum totius Collegii Parisiensis contra *stibii* usum A. 1566. publicatum, statuens, esse delererium, nec posse quavis præparatione emendari, ut intro citra molestissimam noxam possit assumi. An fortassis utrinque peccatum est in judicando, cum in excessu, tum in defectu? Sa-

Sane perdifficile eft & periculofæ res aleæ, arbitrium facere. Ænigmatice a fpagyricis *antimonium* vocatur *lupus*, *Proteus*, *radix metallorum*, *Saturnus philofophorum*, *magnefia Saturni*; & exprimitur hoc charactere ♁. *Marcafita plumbea* dicitur *antimonium philofophorum*, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 475. De antimonio diaphoretico hujufque variis parandi modis videatur Iunken. *Lex. Ch. Pharm. Part. I. p.* 22. *feqq.* Ipfe quoque *lapis philof.* vocatur *antimonium* in Laguei *Harmon. Chym. Th. Vol.* 4. *p.* 427.

Antinephritica, ἀντινεφριτικὰ, *medicamenta contra morbos renum*. Blanc. *in Lex.*

Antiparalyticus, ἀντιπαραλυτικὸς, epitheton medicamentorum internorum & externorum contra paralyfin probatorum. Ita apud Hartmann. extat *in Praxi Chymiatrica*, oleum *antiparalyticum*, *Tom. I. oper. in fol. p.* 84. *edit. Francf.* quod tamen alii potius in gangræna & fphacelo pro fecreto habent, mihi certe etiam fufpectum eft in paralyfi & atrophia particulari, cum virtutis illius fufficientem rationem non videam, an in fulphure ferri ea confiftat, nec ne.

Antipathes, ἀντιπαθὴς, eft fpecies *coralii nigri*, fecundum Diofc. *l.* 5. *c.* 140. arboris figura magifque ramofi, & vires eafdem cum *coralio* habentis. Adftringit enim & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola fcribit, non aliud videri, quam *hæmatiten nigrum*, *l.* 4. *foffil. p.* 248. *l.* 5. *p.* 254.

Antipathia, ἀντιπάθεια, dicitur fpecies *qualitatis occultæ*, oppofita *fympathiæ*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione afficit, eamque removere aut deftruere annititur. Ita Galen. *l.* 11. *de S. F.* §. *Coria vetera*, de iis combuftis fcriptum effe a quibufdam tradit, quod attritiones fanent ex *antipathia* quadam. Enimvero licet nec *fympathiam*, nec *antipathiam* omnem negare velimus aut poffimus, neque tamen hoc quoque diffimulabimus, quod multa vana, abfurda, & falfa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere foleant; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi *differtationem de pulvere Sympathetico* ad oculum demonftravimus. *Sympathiæ* & *Antipathiæ* rationem omnem haud inepte deduci poffe e corpufculorum ἀτμοειδῶν, vel effluviorum occurfantium diverforum motibus & configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohæfione & combinatione, vel reciproca arctatione & repulfione exiftimat Charlton. *Ex. X. Pathol.* §. 33. Enimvero Ioh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel Archeum, & ejus vim confervativam, quæ tranfit in alterius corpus, vel ideam aliquam hoftilem, aut necantem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alterius fphæram radiofam, ex effluviis maximam partem conftantem, *Phil. Veter. reft. Part. V. fect.* 1. *fubfect.* 3. & *fect.* 3. *fubfect.* 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus quod eft in principio, committi, dum obfcurum per æque obfcurum, incertum per incertius demonftratur. Effectus *Antipathiæ* recenfet etiam Rolfink. *O.* & *M. M. Spec. l.* 2. *f.* 3. *c.* 199.

Antiperiftafis, ἀντιπερίστασις, dicitur *circumobfiftentia*, five caloris aut frigoris compreffio & coarctatio, ob contrariam circumfufi corporis qualitatem. Ita Theophraft. *l. de igne* rationem, cur in hyeme corpora robuftiora fint, & felicius alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperiftafin*. Hæc etiam cauffa eft inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, verb. gr. pleuritidis, peripneumoniæ &c. 3. *aph.* 23. Dicitur vero ἀντιπερίστασις emphatice, ἀντὶ, quia contrarium; περὶ, quia cohibens; στάσις, quia indimotum, fcilicet frigus, cujus obfeffione ignis unitur, unione roboratur, roboratus, incalefcit. Vide Dieterifich. *Iatr. n.* 448. & Linden. *Ex. X.* §. 115.

Antipharmacum, ἀντιφάρμακον dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *alexipharmacum*. Diofcor. Blancard. *in Lex.*

Antiphyfica, ἀντιφυσικὰ, vide *Carminativa.*

Antipodagricus, ἀντιποδαγρικὸς, idem quod *antarthriticus*, epitheton medicamentorum internorum & externorum in doloribus arthriticis probatorum. Ita *in operib.* Hartmanni in fpecie *praxi chymiatrica* occurrit defcriptio vini *antipodagrici* & aquæ *antipodagricæ*. Rul. *Tom. I. oper. in fol. p.* 72. 73.

Antipiio, ἀντιπιέω, Hippocrati fignificat *refiftere malo*, juvare, 2. *de artic. t.* 42. Vide Foef. *Oec. p.* 64.

Antipraxia, ἀντιπραξία, fignificat functionum & temperamentorum in diverfis membris contrarietatem, quam veteres excogitarunt, ad declarandam in affectibus hypochondriacis fymptomatum concurrentium varietatem fæpe contrariam, v. g. hepatis intemperies calida, & ftomachi frigida etiam in vulgus pene nota communiter incufantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmullerus, ideo quod fanguis debito circulo diftributus proportionaliter calefaciat

efat & ftomachum & hepar, adeoque debitam crafim obtineant: infufficiens tamen hæc ra-tio nobis videtur, fiquidem, non obftante il-la proportionali convenientia temperamento-rum in fingulis organis, nihilo minus fano fenfu aliqua etiam contrarietas ftatui & defen-di poterit. Ut taceamus, videri nobis illos confundere ftatum fec. nat. cum ftatu pr. nat. ita ut, licet concederetur, non dari ἀντιπραξίαν in illo, non ftatim liceret inferre, quod nec in ftatu præternaturali occurrat.

Antipyreton, ἀντιπυρετὸν, rectius dicitur, quam *antifebrile*, quod mixtum e græco & latino compofitum eft, idem quod λυξιπυρετὸν: Epitheton medicamentorum contra febres. Oc-currit in *Catalogo medicamentorum rariorum* D. D. Johann. Behem Medici Veneti A. 1667. typis excufo.

Antiquartium vocatur practicis quibufdam recentioribus medicamentum *fpecificum contra febrem quartanam*, quale eft Riverii. Ita & *antiquartium Peruvianum* dicta fuit *china, chi-na*, de qua fuo loco. Meminit & *effentiæ an-tiquartiæ* D. D. Wedel *Ph. I. A. F. l. 2. f. 2. c. 8.*

Antiquus, παλαιὸς, idem, quod *vetus*. *An-tiqui morbi*, id eft, *inveterati*.

Antirrhope, ἀντιῤῥοπὴ ἢ ἀντιῤῥοπίη, fignificat in *contrariam partem propenfionem* vel inclina-tionem, & ufurpat Hippocrat. de nare incli-nata mediante habena in contrarium retrahen-da, *l. 2. de artic. t. 46.* Foef. *d. l.*

Antifecofis, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis re-penfio*, aut ad æquilibrium reductio, *adæqua-tio*, idem, quod ἀντιστάθμησις, a verbo ἀντιση-κῶσαι, quo utitur Hipp. in figurata quidem fignificatione, pro reficere, & cibum deper-ditum reponere, aut rependere, *2. de R. V. I. A. t. 28.* Foef. *d. l.* Dicitur & ἀντισήκωμα, five pondus, quod alteri opponitur, cujus vocis meminit Cafp. Cramer. *Colleg. Chymic. Diff. 1. c. 4. §. 10.* de aeris gravitate differens, & ap-probavit D. Juftus Vefti *in annotationibus*. Itali ἀντισήκωσιν vocant *bilancia*, quem terminum tranftulerunt arithmetici, & mercatores in fo-rum fuum frequentiffime. Latinum *compenfatio* quoque refpondet ἀντιστάθμησις.

Antifpafis, ἀντίσπασις, *revulfio*, *retractio*, di-citur humoris fluentis in contrariam partem retractio & averfio. Hujus fpecies funt qua-tuor propofitionum differentiis. Nam *revulfio* fit aut ab inferiori parte ad fuperiorem, aut a dextra ad finiftram, aut ab anteriori ad pofteriorem, aut ab interiori ad externam, Galen. *l. d. hirundin. revulf. &c. c. 3.* quamvis *l. 5. M. M. c. 3.* tres tantum enumeret; Me-minit Hipp. quoque *revulfionis*, *l. 6. Epid. f. 2. t. 8.* Foef. *d. l. & p. 65.* Gorr. *p. 40.* An, & quomodo hæc fieri poffit per venæ fectio-nem, ftante circulationis fanguinis principio indubitato, fane difficillimum eft explicatu. Nobis fufficere videtur, quod aliquando natu-ra defectum fanguinis e parte læfæ oppofita detracti refarcire cogatur a parte læfa vel af-fecta. *Antifpafticon*, ἀντισπαστικὸν, appellatur in genere auxilium in diverfa revellens, Ga-len. *l. 13. M. M. c. 11.*

Antifpoda, ἀντίσποδα, dicuntur medicamen-ta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σπο-δὸς, dicitur, facultate pollent, ita, ut in *fpo-dii* penuria in ejus locum fubftitui poffint; quorum meminit Diofcor. *l. 5. c. de pompholy-ge*, cujus fpecies *fpodium* eft, Gorr. *d. l.*

Antifthafthmefis; ἀντιστάθμησις, vide *Antifecofis*.

Antiftirigma, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dici-tur *fulcrum*, quo aliquid obfirmatur & fulci-tur. *l. de artic. t. 74.* Derivatur a verbo ἀν-τιστηρίζεσθαι, *obniti*, obfirmari, quod legitur apud eund. *c. 3. de art. t. 103. & 4. b. t. t. 58.* vide Foef. *p. 65.*

Antifternon, ἀντίστερνον, id eft, *dorfum*, de quo fuo loco. Gorr. *d. l.*

Antitafis, ἀντίτασις, cum offa, quæ diffident, ad hoc, ut e directo admoveantur, prius re-trorfum trahuntur. Hæc ad *oppofitum tractio* ἀντίτασις dicitur Gal. *l. 6. M. M. c. 5.*

Antithenar, ἀντιθέναρ, vocatur a Riolano mufculus adducens pollicem, tertius, tefte Bar-tholin. *l. 4. An. c. 9. p. 577.*, quemadmodum & alter adducens mufculus *Hypothenar* eidem di-citur.

* *Antitomum*, pharmacum, ἀντίτομον φάρμα-κον, remedium, quod fecatur, paraturque ad-verfus morbi dolores, & vim.

Antitragus, ἀντίτραγος, eft *pars craffior an-thelicis* oppofita *trago*, uti defcripfit Ruffus. Quid vero *anthelix* fit, & *tragus*, vide *fuo loco*. Gorr. *d. l.* Lind. *Med. Phyf. l. 2. c. 11. §. 4.*

Antitypos, ἀντίτυπος, vide *Renifus*.

Antivenereus, epitheton minus accuratum medicamentorum venerem extinguentium, at-que ita idem fignificat, quod ἀναφροδισιακὸς, de quo paulo fuperius; Ufus. D. D. Joh. Be-hem, Med. Venet. *in catalogo fuo medicamen-torum rariorum*. Et elixir *antivenerei* defcriptio e balfam. copayba habetur in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 137.*

Antrum cum epitheto *buccinofum* vocatur *co-chlea auris*, tefte Bartholin. *libell. 4. Anat. c. 6. fin.*

Antylion, ἀντύλιον, nomen eft *malagmatis*, valde adftringentis, cujus defcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. Gorr. *d. l.*

Anus, πρωκτὸς, δακτύλιον, ἕδρα, κύσσαρος κυσός, idem, *podex*, *culus*, dicitur inferior corporis pars; in qua eft recti inteftini extremum, per quod excrementa redduntur, Gal. *l.* 5. *de V. P. c.* 15. Hujus exterior pars mufculo fphinctere donata *anulus*, δακτύλιος, dicitur *l. Introduct. c.* 10. *Ani* partes craffiores mufculofæ vocantur *nates*. Sumitur & πρωκτὸς pro *toto inteftino recto*, ex 5. *aph.* 58. Vide Foef. *p.* 98. Dieterich. *n.* 111. *Anus* in genere fœminino mulierem vetulam fignificat. Vide *Graa*.

Anxietas, vide *Alyce*. *Angor*.

Anydria, ἀνυδρίν, *cœlum ficcum* & fqualidum fignificat, uno verbo, *fudum*, Hipp. *l.* 2. *Epid. f. I.* 6. *l.* 1. *Epid. f. I. t.* 7. Hinc & adjectivum ἄνυδρον, i. e. ficcum, *fqualidum*, de diverfis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere & æftate, *l.* 2. *Epid. f. III.* 3. de autumno 3. *aph.* 14. Vide Foef. *p.* 65. Dieter. *Iatr. n.* 69.

Anyperbletos, ἀνυπέρβλητος, i. e. *infuperabilis incoctilis*. Legitur de carne bubula apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 98. Foef. *d. l.*

Anypeuthynos, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo, quod rationi reddendæ non eft obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ fenfibus funt obvia, & minime examinanda. Hipp. *Præcept. VI.* 8. Foef. *d. l.*

Anyftos, ἀνυστὸς, fignificat *expeditum fermonem*, *promtum verbis*, quod etiam medicum decet. Hipp. *de dec. orn. II.* 31.

Aochlefia, ἀοχλησία, vide *Anodynia*.

Aocnia, ἀοκνία, *impigritas*, vel *fedulitas*. Hanc in laboribus commendavit ad fanitatis exercitium proficuam. Hipp. *l.* 6. *Epid. f. IV. t.* 20.

Aoncon, ἄογκον, dicitur *carens tumore*, & in fuperlativo ἀογκότατον, quo ufus eft Hipp. de corpore valde gracili, minimeque tumente, *f.* 2. *de nat. hum. t.* 4. Quidam etiam exponunt per folidiffimum, ut externæ aeris injuriæ minus fit expofitum. Foef. *p.* 66.

Aorgefia, ἀοργησία, ἀόργητος, *iræ vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppofitus affectus iracundiæ, quando quis nefcit irafci. Mart. Akakia *in Gal. art. parv. p.* 118.

Aornos, ἄορνος, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præfertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum averni nomine indigitatum. Talis lacus *aornus* etiam in Epiro, qui peftilenti exhalatione infignis nec ipfe finit volucres cœlo frui libero, fed exanimatas dejicit. Plura vide de his locis apud Georg. Agricol. *de re metall. p. m.* 147. 148.

Aorta, ἀορτὴ, epitheton *arteriæ magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταὶ, *aortæ*, potius de bronchiis afperæ arteriæ & ramis per pulmonum lobos difperfis fumi videatur, uti patet ex *l. de loc. in hom.* XXVII. 14. Vide Foef. *d. l.* & *p.* 67.

Aortra, *aortron*, ἀόρτρα, ἄορτρον, dicitur fufpenfa utrinque pulmonis pars, quam Lind. etiam per *articulum* vertit, *l. de morb.* I II. 1. *Coac. t.* 400. Apud Diofc. etiam legi ἄορτρις fcribit *d. l.* ad fummam, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem: πάνυ τὸ σαφὲς ἐστι.

Apæoreema, ἀπαιωρεόμαι, vide *Aeora*.

Apagma, ἄπαγμα, vide *Abductio*. Strictius expofuit Gal. hoc vocabul. *l.* 6. *M. M. c.* 5. quod fit appellatio medicorum propria vulgo inufitata, quoties offis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus eft. Foef. *d. l.*

Apallage, ἀπαλλαγὴ, in genere quidem omnem *mutationem*, in fpecie vero apud Hippocr. liberationem a morbo fignificat, 2. *aph.* 45. a verbo ἀπαλλάττω, *muto*, de quo vid. Dieterich. *n.* 74. & Foef. *Oec. p.* 68. qui multis locis ex Hipp. demonftrat, fignificare quoque hoc verbum evacuare cum emollitione.

Apanchomenos, ἀπαγχόμενος, qui *ftrangulatus*, qui fufpendio fuffocatus eft, occurrit apud Hipp. *l.* 2. *aph.* 43.

Apantefis, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, *obviam itionem*, & id, quod alteri occurrit, fignificat, Hipp. *l. de dec. hab. V.* 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντώμενα. Intelligit vero per *apantefin* officium medici, quo mature confulit, emendare in futurum errores commiffos, & docere unumquemque, quid fui muneris fit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. *S. M. Ex. II.* §. 26.

Apanthifmus, ἀπανθισμὸς, eft fubtiliffima linea, quæ ægre videri poteft, quafi tu exolefcentem lineolam diceres, cui fimillimæ funt venarum quædam propagines filorum araneæ aut capillorum modo anguftæ & extenfæ, quæ *venæ capillares* dicuntur. Gal. *de ven.* & *arter. diffect. c.* 8.

Apanthropia, ἀπανθρωπία, fignificat hominum averfionem & folitudinem, referturque inter fymptomata melancholiæ, & fignum habetur leucophlegmaticorum, *Coac. t.* 482. Cl. Wedelius ἀπανθρωπίαν & ἀπανθρώπους refert ad tertiam melancholiæ fpeciem & gradum defcribens, quod adeo mœfti fint, & omnia mundana fodalitia vitent, fimul abfurda loquantur

tur & faciant: Infani, quorum cerebellum contumax vapor ex atra bile labefactat, ut constanter affeverent, quæ sibi concepere in animo incongrua & absurda. *Patholog. Dogm. sect. 3. c. 9. p. m. 597.*

Apanticry, ἀπαντικρὺ, significat *palam*, evidenter, manifeste. Hipp. 3. *de fract. t. 34.*

Aparachytum, scil. vinum, ἀπαράχυτος οἶνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta. Gal. *l. 4. de C. M. S. G. c. 7.* ... *l. 12. M. M. c. 4.* ... hujusmodi vina generosa; ignobilibus vero aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque τεθαλασσωμένος οἶνος, vel θαλάσσιος, vel θαλασσίας, dicebatur. Celsus modo *falsum* simpliciter vocat, *l. 1. c. 6.* modo *falsum Græcum*, *l. 3. c. 24.* & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Dioscor. *l. 5. c. 27.* itemque Columella *l. 12. c. 25.* quare? docet Plutarch. *quæst. nat. X.* Species falsi septem recenset Plin. *l. 14. H. N. cap. 8.* *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers, cum Horat. 2. *Sat.* 8. *v.* 15. Hæc ex Linden. *S. M. Ex. §. 63.*

Aparasceuasia, ἀπαρασκευασία, dicitur, cum, quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque rite suppetunt. Hipp. *c. 3. de R. V. I. A. t. 44.*

Aparegoretos, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. *de dec. orn. IV.* 8.

Apartes, ἀπαρτὴς *suspensus*, separatus, pensilis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. *de art. 47.* Foes. *p. 69.*

Aparthrosis, ἀπάρθρωσις, vide *Abarticulatio*.

Aparti, ἀπαρτὶ, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre*, *exquisite*, exacte. 2. *de R. V. I. A. t. 43.* & 1. *aph. 20.* Foes. *d. l.*

Apartisis, ἀπάρτισις, *compagem* & connexionem *perfectam*, integritatem & *perfectionem* significat. Usurpatur de nervis ab Hpp. 1. *de artic. t. 25.* Foes. *p. 70.*

Aparyo, ἀπαρύω, i. e. *detraho*, exhaurio. Hipp. *l. de intern. aff. X. 20. 21. 22.* Foes *d. l.*

Apate, ἀπάτη, *deceptionem*, fallaciam significat. Hpp. *l. 6. Epid. f. V. t. 13.* Hinc ἀπατεὼν dicitur *impostor*, quod legitur 3. *de art. t. 20.* Verbum habetur ἀπατάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατάω, quod occurrit *l. de vet. med. III. 18.* Foes. *d. l.*

Apathia, ἀπάθεια, significat *affectuum* p. n. *defectum*.

Apaudao, ἀπαυδάω, proprie & stricte significat, *loquendi facultate destituor*, unde Erotianus ad mentem Hippocratis idem esse pronunciat, ac sine voce esse. In latiori vero significatione omnem virium defectionem & imbecillitatem (quam plerumque & vocis defectus comitatur) denotare solet, uti patet ex Hipp. 1. *aph. 9. l. de Gland. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. C. 28.* Quin & de morbo deficiente usurpatur *l. 2. Epid. f. 1. 31.* Hinc descendit *compositum* προαπαυδάω, quod significat vel antea viribus deficio, vel. *antea* voce destituor. Hipp. *l. 1. Prorrh. f. 1. t. 8.* Vide Foes. *d. l.*

Apaurifcoma, ἀπαυρίσκομαι, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. *l. 4. de morb. XXX. 9.* Foes. *d. l.*

Apechema, ἀπήχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est a contraria ictus parte facta calvariæ fractura vel fissio, de qua etiam Celsus *l. 8. c. 4.* Negavit vero eam contingere P. Ægineta. *l. 6. c. 90.* In medio reliquit Marcellus Vergilius *comm. ad Dioscor. l. 4. c. 24.* ex quo hæc depromsimus. Aeginetæ subscribit Gorræus, quia os calvariæ futuras habet, quæ, teste Gal. *l. 9. de V. P. c. 17.* impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra futuram est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam futuram. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Job a Meckren. *Obs. Medico-Chirurg. c. 1. p. 20. 21.* Latine dicitur *contrafissura*. Hanc ab Hipp. vocari ξυμφορὰν, *calamitatem l. de vuln. c. XVIII.* 2. credidit Scultet. *Arm. Chirurg. P. 1. T. XXIX.* post fig. 10. §. 21.

Apeiros, ἄπειρος, duplicem habet significationem: 1. notat *infinitum*, a πέρας terminus. Vide *Infinitus*. 2. *inexpertum*, a πεῖρα, experientia. Vide *Imperitia*.

Apeitheumena, ἀπειθούμενα, dicuntur Hippoc. ea, in quibus æger medici præceptis minime se præstat morigerum, *l. 2. Prorrh. VII. 1.* Hinc & hujusmodi ægri dici possunt ἀπειθέοντες, *immorigeri*. Foes. *p. 71.*

Apella, καπίδερμος, Gal. *l. 1. de C. M. S. L. c. 3.* & *l. 7. de C. M. P. G. c. 7.* dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ita contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Iudæorum ob circumcisionem esse solet. Morbus vero retracti præputii alias *paraphimosis* vocatur.

* *Apelos*, ἄπελος, ulcus, vulnus.

Apempolesis, ἀπεμπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. *l. de dec. habitu V. 15.* Refertur ibi inter virtutes & decora medici. Foesius *in Oec.* exposuit per venditionem, nundinationem,

jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. *in Thes. Gr.* Verum an nundinatio hæc ad τὸ πρέπον medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, plane contrariam significationem tribuentis, scil. quod notet alienitatem a mercimoniis. Hunc secutus Linden. *in edit. Hipp. noviss.* quamvis *in S. M. Ex. II.* §. 30. *seqq.* limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu, ne non detentus mercede, velut hamo, medicus se deferat, vel curationem protrhaendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberiorem. Alias pacisci cum ægrotis præjudicat honestati atque utilitati.

Apenes, ἀπηνὲς, significat, *immite*, injucundum, quod, cum sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. *com.* 1. *de R. V. A. t.* 18. Huic opponitur τὸ προσηνὲς, *mite*, suave, jucundum. Graviter ergo hallucinatus est Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque significationes.

Apepsia, ἀπεψία, in genere *cruditatem* significat, de quo infra. In specie vero est symptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, hoc est, intemperiem frigidam & humidam.

Apepton, ἄπεπτον, vide *Crudum*. *Apepta phymata*, ἄπεπτα φύματα, solitus est Hipp. nominare *cruda tubercula*, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebris ipsis atque spinali medullæ insita extendentes, caussam nempe gibborum effectricem, teste Gal. 4. *de I. A.* 3.

Aper, κάπρ☉, (quæ vox græca multos scriptores in errorem duxit, ut verterint latine per *caper*, recte notante Ul. Aldrovando *l.* 1. *de quadr. bisul. c.* 37. quamvis ex contextu evidentissime pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo & proprie significat *verrem*, sive *suem sylvestrem* utriusque sexus, imo & *porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solum in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *aprugna caro* suillæ domesticæ præfertur. Deodat. *Panth. Hyg. l.* 1. *c.* 33. sed & in medicina habetur. De utroque vide Aldrov. *d. l.* Bruyerin. *de re cib. l.* 13. *c.* 3. Schroder *l.* 3. *cl.* 5. *n.* 3. *Aprum* totum primum apposuisse Servilium Rallum ex Alex. ab Alex. *Genial. dub. l.* 5. *cap.* 21. notavit Th. Jans. van Almeloveen *R. I. On. p.* 4. Secundario & per similitudinem quandam *aper* etiam *piscem* quendam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. *l.* 5. *de pisc. c.* 27. Aldrov. *l.* 3. *h. t. c.* 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *caprum*, quemadmodum & κάπρισκον dici debet *porcellus marinus*. Rondel. *d. l. c.* 26. Delineatum etiam hunc piscem exhibet Paræus *l.* 24. *Chir. c.* 21.

Apereugome, ἀπερεύγομαι, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio, item *aversor*, apud Hipp. *l.* 2. *de morb. LIIX.* 8. Foes. *p.* 71.

Aperientia, ἀναστομωτικὰ, vide *Anastomosis*.

Aperistaton, ἀπερίστατον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum. Gal. *l.* 2. *de C. M. S. G. c.* 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec sordidum, nec inflammatum est, nec in circumposita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπὸ τῆς περιστάσιος, quæ apud græcos afflictionem, periculum, & cladem significat. Gor.

Aperittos, ἀπέριττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis victitant. Opposita sunt τοῖς περιττωματικοῖς, Gorr. *p.* 42.

Apertus, pro exulcerato sumitur, ut *apertæ strumæ*, apud Scrib. Larg. *n.* 81. vid. Rhod. *in not. & Lex. Scrib.*

* *Apeucos*, ἄπευκος, epith. a Theophr. tributum arboribus, quæ resinam non exsudant.

* *Apescolymenos*, ἀπεσκολυμμένος, cui penis circumcisus est.

Apeuthysmenos, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus*. Ita græcis vocatur *intestinum rectum*, postremum ex crassis, per quod alvi fæces rejiciuntur. Gorr. *p.* 42.

Apexabo est farciminis genus e sanguine vel cuore coagulato & condensato cum lardo & cumino vel aromatis potissimum constantis, cibi vilioris minusque sanitati convenientis, quod etiam Leonem Imperatorem *constit.* 58. severe prohibuisse notavit P. Ammann. *in Irenica p.* 181.

Aphæresis, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem *ablationem* in medicina necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσθέσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque est, removere ea, quæ removenda sunt. In specie vero est pars chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbette appellavit ἐξαίρεσιν. Hipp. quoque hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis, *Coac. t.* 360.

Ἀφαιρεσία, in qua non solum animæ facultatibus, sed anima ipsa privatur animal. Sennert. *Pract. l.* 1. *part.* 3. *c.* 30.

Aphanismos, ἀφανισμὸς, Lat. *evanescentia* dicitur, a verbo ἀφανίζω, quod significat deleo, eximo. Hipp. *l. de Hæmorrh. V.* 9. *VI.* 2. & passivum ἀφανίζομαι, *dispareo*, evanesco, quod frequentius occurrit, v. g. *f.* 2. *prognost. t.* 68. *f.* 3. *t.* 29. *l.* 1. *f.* 2. *prorrh. t.* 1. *f.* 3. *t.* 5. *l.* 1. *Epid. f.* 1. *t.* 10. *f.* 2. *t.* 38. 67. & plura loca vide apud Foes. *p.* 110.

Aphassomenos, ἀφασσόμενος, h. e. *contrectatus*, digitis confricatus, Hipp. *l.* 2. *de morb.* XXX. 9. XXXVII. 2. *l. de nat. mul.* VII. 5. in quo loco legit Lind. ἐσαφάσσῃ, fortassis majoris ἀκριβείας gratia. Foes. *d. l.*

Aphebriork, id est, *sulphur*, Rul. *in Lex.*

Apheideo; ἀφειδέω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. *de artic. t.* 46. Foes. *p.* 111.

Aphelia, ἀφέλεια, dicitur simplicitas docendi faciendique medicinam methodicæ sectæ propria, Gal. *l.* 4. *M. M. c.* 4.

Aphelicesteros, ἀφηλικέστερος, dicitur *provectioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. *l.* 7. *Epid. tr.* 1.

Aphepsema, ἀφέψημα, i. e. *decoctum*. Legitur in remediis græcis Marchion. *libro de morb. mul. cap.* 4. annexis. Dioscorid. *l.* 1. *c.* 2. & *alibi*.

Aphesis, ἄφεσις vel significat morbi *remissionem*, solutionem, & liberationem, ut Hipp. *Coac. t.* 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, *l. de artic. c.* 1. *t.* 11. vel denotat membrorum quorundam vel omnium totius corporis exsolutionem & languorem, *l.* 3. *Epid. f.* 3. *t.* 37.

Aphicneomæ, ἀφικνέομαι, significat *devenio*, pervenio. Inde ἀφιγμένος, quod legitur 1. *aph.* 4. Dieter. *n.* 136.

Aphiemi, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hipp. 2. *Prorrh.* XLIII. 4. 4. *aph.* 30. 5. *aph.* 13. Foes. *p.* 112. Dieter. *n.* 137.

Aphilanthropia, ἀφιλανθρωπία, hoc nomine vocavit D. D. Wedelius primum melancholiæ gradum, quando homines tristes & meticulosi gaudia & conversationes non amant, nec afficiuntur jocis, nec aliis diversionibus animi aut exercitiis, sed potius amant soli esse. Pertinent huc etiam citra caussam manifestam lachrymantes, & ex his levamen quærentes. *Patholog. Dogm. sect.* 3. *c.* 9. *p.* 596.

Aphistemi, ἀφίστημι. Vide *Apostasis*. *Apostema*.

Aphlegmantos, ἀφλέγμαντος, i. e. pituita carens. Est nota boni puris apud Hippocr. *l.* 2. *Prorr.* XII. 2. *Coac. t.* 402.

Aphodos, ἄφοδος, *reliquiarum alimenti excretionem*, *stercus* significat, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 24. Galen. *in comm. ad h. l.* Dicitur alias ἀποπάτημα, item ἀφόδευσις, Lat. *secessus*. Verbum ἀφοδεύειν *ventrem exonerare* significat, *l.* 7. *Epid.* IX. 5. *l. de fistul.* IV. 6. Latine *adsellare*, de quo verbo supra ex Keuch. *in not. ad Samonic. p.* 197. Ἀφόδευμα etiam *stercus* significat, & ἀφοδευτήριον, *latrinam*. Ἀφόδευον, idem quod ἄφοδος. Et hoc Nicander in theriaca & alexipharm. mutavit in ἀφόρδυον, interferendo lit. ρ. metri caussa. Vide Foes. *p.* 112. Linden. *Ex.* XIII. §. 251.

Aphonia, ἀφωνία, i. e. vocis carentia, privatio, seu defectio, *obmutescentia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformandæ subserviunt instrumentis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit, natura, vel ob recentem quandam exolutionem & afflictionem virtutis, Gal. *c.* 4. *de R. V. I. A. t.* 23. Per exuberantiam etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsim, syncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teste Holler. *in Hippoc. Coac.* Vide Dieterich. *Iatr. n.* 143. & Foes. *in Oec.* τὸ ἄφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 4. Lat. *invocale* vocatur. * Ex Clariss. Zanini Epistola ad Moor ad calcem T. 2. Ballonii V. E. Aphonia quandoque magnam vocem, magnamque ejulationem significat, cum littera α apud Græcos dictioni præposita modo neget, & destruat, modo intendat augeatque Zaninus in hunc sensum explicat Coacam: Qui ex doloribus aphoni fiunt crudeliter moriuntur. A praxi id confirmatum est.

Aphoretos, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hipp. *l. de Crisib.* IV. 11. item avaritiæ, *Ep. ad S. P. Q. Abderit. n.* 20. Alibi dicitur ἄφορος. *l.* 1. *de morb. mul.* LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *sterilis*, Foes. *d. l.*

Aphorismus, ἀφορισμὸς, est oratio, quæ omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit, Galen. *c.* 1. *aph.* 1. qui & definitiones appellat aphorismos, *c.* 3. *de his*, *quæ in med. t.* 32.

Aphorme, ἀφορμὴ, dicitur *occasio*, caussa externa & manifesta, ex qua aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Usurpatur præcipue *de caussis procatarcticis* morborum. Hippoc. *l. de Int. aff.* LIV. 2. *l. Epid. f. I.* 78. *l.* 6. *com.* 3. *t.* 14. 16. 18. 25. Foes. *d. l.*

Aphrizo, ἀφρίζω, idem, quod ἀφρέω, *spumo*, spumam reddo, Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul.* XVI. 4. XLIV. 7. *l.* 4. *de morb.* XXV. 23. Foes. *p.* 113.

Aphrodes, ἀφρώδης, *ſpumoſus* vel ſpumeus. Uſurpatur cum de ſanguine, tum de excrementis, Hipp. *Coac. t.* 450. 607. 7. *aph.* 30. Foeſ. *d. l.* Dieter. *n.* 142.

Aphrodiſia, *Aphrodiſiaſmus*, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμὸς, res venereæ, uſus veneris, coitus viri cum fœmina, Hipp. 6. *aph.* 30. Ejus nimius & illicitus uſus, quin & deficiens licitus morbis graviſſimis anſam præbet. Hinc in ſpecie *epilepſia* dicitur *aphrodiſiaſtica*. Caſp. Reies *Camp. Elyſ. quæſt.* 46. *n.* 18. *Aphrodiſia* quoque dicitur *ætas venerea*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* *Aphrodiſiacum* vocatur medicamentum veneris œſtrum excitans, quemadmodum extinguentia *antaphrodiſiaca* dici poſſunt, de quo vocab. paulo ſuperius dictum eſt, quemadmodum & de altero quamvis minus accurate compoſito *antivenereus*.

Aphroditarium, ἀφροδιτάριον, nomen eſt aridi medicamenti, quod conſtat thure, ſquama æris, malo punico, ceruſſa, amylo, pari pondere inter ſe mixtis, apud P. Æginet. *l.* 4. *c.* 40. Hoc nomine quoque appellatur collyrium quoddam a Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L.* Gorr. *p.* 65.

Aphrogala, ἀφρόγαλα, *lac ſpumoſum*, ſive tantopere agitatum, ut totum in ſpumam verſum ſit. Remedium adverſus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. *l.* 7. *M. M. c.* 4. Videtur etiam hoc nomine appellari poſſe *flos lactis* vulgo dictus, vulgo *Milcharum* vel in Norico *Rern*, quem *capillacteum* vocaſſe Alex. Petronium *l.* 3. *de Victu Rom. c.* 19. notavit I. H. Velſchius *ad Marcell. Cum. Obſ.* 23. *in Sylloge Cur. & Obſ. M. Cent.* 1. *p. m.* 52.

Aphrolitrum, ἀφρόλιτρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον, h. e. ſpuma nitri. Quamvis C. Hoffman. *Officin. Paralip. c.* 63. *Litron* & *nitron* dialecto ſaltem differre ſtatuat; eſt tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Galenum, quam tradit *l.* 9. *de ſimp. Fac.* §. *Aphrolitrum* in hoc potiſſimum conſiſtens, quod illud ſit farinæ ſimile; hoc vero congelatum & coactum. Illud mediam habet facultatem inter aphronitrum & ſalem; huic ſola ineſt vis detergendi, vel digerendi. Gorr. *p.* 65.

Aphronitrum, *flos petræ*, vel *parietis* res eſt leviſſima, gleboſa, & friabilis, ſpumoſa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Naſcitur in muris & petris. Quodammodo virtus ſimilis eſt ſali aduſto. Rul. *in Lex. Aphronitrum* quoque nonnulli vocant ſpumam ſalſam maſſæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. *Apoc. Herm. pr. c.* 17.

Aphrontiſteo, ἀφροντιστέω, ſignif. *negligo*. Hipp. *Præcep. VI.* 27. *X.* 5. Foeſ. *d. l.*

Aphros, ἀφρὸς, vide *Spuma*.

Aphroſelenos, ἀφροσέληνος, lapis eſt, quem aliqui *ſeleniten* appellant, quod imaginem lunæ repræſentet, velut in ſpeculo. Unde & *ſpecularium* dicitur Græc. σπεκλάριον; quamvis C. Hoffm. *in Paralip. c.* 75. ſubſcribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. *Muſ. Calceolar. ſect.* 3. *p.* 283. *ſeq.* Noſtrum non eſt, hanc dirimere litem.

Aphroſyne, ἀφροσύνη, id eſt *amentia*, *delirium*, idem, quod ἄνοια. Legitur apud. Nic. Fiſon. *de cogn. & cur. morb. l.* 1. *c.* 15.

Aphtha, ἄφθα, de ulceribus ſuperficiariis oris cum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *aphtæ* ulcera oris ſuperficiem occupantia cum moleſto caloris p. n. ſenſu conjuncta, vel a ſero ſanguinis chyloſo acriori ſalino & ichoroſo, vel a lacte ſimiliter corrupto provenientia. Unde pueros lactantes præcipue infeſtare ſolent, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 12. & Hippoc. inter morbos infantiles recenſuit. 3. *aph.* 24. Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθᾶν, attribui legimus apud eundem v. gr. de pudendis muliebribus *l. de nat. mul.* *LVI.* 1. LXXX. 1. *l.* 1. *de morb. mul. LVII.* 1. Huc pertinet etiam *Coac. t.* 529. ubi ἀφθώδεα ῥεύματα, de gravidis leguntur, item de fiſtula pulmonum, ſive aſpera arteria, *l.* 2. *de morb.* LXIIX. 2. & Gal. teſticulos ἀφθάντας curandos docet, *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 8. ubi vitioſe legitur in Gr. ἀφθόνους, Jung. Dietric. *num.* 135. Erotianus ex Hippocrate exanthematum genus, quæ præcipue infantum ora occupant.

Aphthartos, ἄφθαρτος, dicitur *incorruptibilis*; quod de corporibus mixtis, & præſertim quæ ex arteriis, venis, nervis & carne conſtant, prædicari non poſſe, docet Gal. *l.* 14. *d. V. P. c.* 2.

Aphya, *Apua*, ἀφύα, dicitur piſciculus minutus, cujus varias ſpecies & deſcriptiones vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 28. *ſeqq.* Flatulentum gignere ſuccum teſtatur idem *ibid.* Hinc ἀφυώδες, epitheton coloris, denotans exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam*, *piſcem* referentem, Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul.* III. 2. IX. 7. Occurrit apud eundem & verbum ἀφύω, *exalbeſco*, *l. de int. affect.* XLIII. 8. Foeſ. *p.* 113. conf. Erotianus *in* χρῶμα ἀφυώδες & Galen. *in* Ἀφύα.

Aphyſos, ἄφυσος, i. e. *expers flatuum*, non faciens flatus. Gorr. *p.* 66.

Apionta, ἀπιόντα, dicuntur *excreta*, *ſecedentia*, quæ egeruntur. Uſurpatur de ſemine virili,

tili, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XXXIII.* 12. Alias & alvi egeftiones quoque ita vocantur *l.* 4. *Epid. XXV.* 6. *l.* 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici poffit, v. gr. de fudore *l.* 6. *Epid. f. VIII. t.* 21. Ita & verbum ἀπιέναι, *abire, fecerni*, fignificat, *l.* 1. *de morb. mul. XXVII.* 6. 7. vide Foef. *p.* 71.

Apis, μέλισσα, μέλιττα, eft animalculum infectum notiffimum, mellificum, cujus prolixam defcriptionem cum ufu vide, fi curæ eft, apud Aldrov. *de Infect. c.* 1. ubi & tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* vefci. Ufus in medicina hic maxime laudari folet, quod ficcæ & contritæ, aut etiam combuftæ pilorum generationem promoveant. Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 94.

Apites, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti, Gorr. *p.* 43.

Apleftia, ἀπληστία, dicitur *infatiabilitas*, vitium animi peffimum, cui opponitur αὐτάρκεια, *contentum effe fua forte*. Gal. *l. de dign. & cur. an. morb. c.* 9.

Apleuros, ἄπλευρος, q. d. *decoftis*, i. e. coftis carens. Gal. *l.* 4. *de Hippocr. & Platon. decr. c.* 4.

Aplytos, ἄπλυτος, *illotus* dicitur Latine. Tribuitur lanæ, quæ alias lana fuccida dicitur, ab Hipp. ἔριον ἄπλυτον, *in additam. librorum de morb. mulier.*

Apneufti. ἀπνευστί adverbium fignificans *fine refpiratione*. vel uno fpiritu aliquid perficere, v. gr. bibere uno hauftu. Hipp. *de int. aff. XIII.* 23. Foef. *p.* 72.

Apnoea, ἄπνοια, id eft, defectus fpirandi, Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 2. unde & ἄπνους ἀναπνοή eidem dicitur *l.* 1. *de diffic. refpir. c.* 8. h. e. refpiratio fpiritu privata, non quod in totum abolita fit, neque enim manere poffet vita, fed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periiffe videatur; qualis *apnœa* in uteri ftrangulatu, apoplexia, fyncope, & lethargo accidit, ideo, quod inftrumentorum refpirationi deftinatorum refolutionem ob defectum influentium fpirituum, fpirandi quoque privatio confequatur. Junge fis Fr. de le Boe Sylvium *Pr. Med. l.* 1. *c.* 34. §. 13.

Apnus, ἄπνους, epitheton refpirationis adeo parvæ & tardæ, ut plane fpiritus periiffe videatur.

Apobænon, ἀποβαῖνον, vide *Eventus*.

Apobamma, ἀπόβαμμα, *intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo. Idem, quod *embamma*. Meminit illius Gardanus *l.* 5. *de fubtil. rer.* quod vulgus medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt, ad confirmationem fpirituum, & membrorum principalium, *apobamma* vocaverit. Penottus *de medicam. Chym. in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 626.

* *Apobiofis*, ἀποβίωσις, mors, interitus.

Apobraffomai, ἀποβράσσομαι, legitur apud Hippocr. *l. de nat. pueri XLV.* 4. & ibidem fignificat *ejaculor*, *ejicior*, dicitur de feminis fervidi ejaculatione ad gemellorum diverfi fexus generationem ex mente quidem & hypothefi Coi. Quid vero nomen ἀπόβρασμα proprie fignificet, non certo conftat. A quibufdam autoribus accipitur, pro furfure tritici, ab aliis pro fpuma maris, quæ fignificationes non funt hujus loci.

Apobregma, ἀπόβρεγμα, *dilutum*. Vide infra *Dilutum*.

Apocapnifmos, ἀποκαπνισμός, vide *Fumigatio*.

Apocartereon, ἀποκαρτερέον, dicitur, qui inedia fe confumit & fame Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 17. Foef. *p.* 73.

Apocataftafis, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίστασθαι, fignificat *reftitutionem in integrum*, *fubfidentiam*, ceffationem, pro fubjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum fubfidentiam & reftitutionem in integrum exprimit Hipp. *l.* 7. *Epid. LV.* 20. ad quem locum vid. Linden. *Ex. XVI.* §. 241. *feqq.* Item de lingua prius inarticulata, iterum reftituta Hipp. *d. l. XXVI.* 11. De morbis & tumoribus fubfidentibus & evanefcentibus, idem 6. *aph.* 49. Jung. Foef. *Oec. p.* 73. Dieterich. *Iatr. n.* 81.

Apocatharfis, ἀποκάθαρσις, in genere idem eft, quod *expurgatio*. Hinc apud Thucyd. *l.* 2. ἀποκαθάρσεις χολῆς, bilis expurgationes, five per vomitum, five per feceffum, leguntur, in pefte illa Athenis memorabili. Medicamenta quoque ἀποκαθαρτικὰ vocantur, quæ fimpliciter καθαρτικὰ dicpntur A. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXI.* §. 275. *fol.* 127. *b.*

Apocaulizoma, ἀποκαυλίζομαι, id eft, in *tranfverfum frangor.*; unde & fractura dicitur καυληδὸν, *caulatim*. Vide *Cauledon*. Verbo ufus eft aliquoties Hipp. 1. *de artic. t.* 63. *c.* 2. *t.* 25. 28. Foef. *dict. l.*

Apocenofis, ἀποκένωσις, vide *Cenofis*.

Apocerigma, ἀποκήρυγμα, fignificat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, five id, quod ægris debet revelari & indicari, apud Hipp. II. *Prorrhet. XL.* 8.

Apochoreon, ἀποχωρέον, idem eft, quod *excrementum* in genere, five quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν fignificat *excernere*, & dicitur de excreationibus. Hipp. 4. *aphor.* 47. item de alvo & urina, 7. *aphor.* 69.

69. Idem est, quod διαχωρέιν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & similia.

Apochrempsis, ἀπόχρεμψις, apud Hipp. *d. l.* & *Coac. t.* 242. *exscreationem sputi* significat, & *apochremma*, ἀπόχρεμμα, *sputum*, *l. de Loc. in hom.* XXIX. 15. a verbo ἀποχρέμπτεσθαι, *exscreare*. Hipp. 3. *de R.V.I.A.t.* 27.

Apochylisma, ἀποχύλισμα, significat succum extractum & inspissatum ex vegetabilibus, & respondet termino officinali Rob. de quo inferius suo loco. Lat. etiam *succago* dicitur.

Apochyma, ἀπόχυμα, vide *Zopissa*.

* *Apocynon*, ἀπόκυνον, frutex, qui canes in cibo datus necare dicitur. Plin. l. 24. c. 10. Dioscor. 4. 81.

Apoclasma, ἀπόκλασμα, idem, quod *apagma*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκεκαυλισμένον, ap. Hipp. *l. de fract.*

Apocleisis, ἀπόκλεισις, *exclusionem* significat, & *ciborum fastidium*, estque idem, quod ἀσιτία, Hipp. *l.* 7. *Epid.* XLIIX. 16. a verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi*, *aversari*, fastidire, *l.* 3. *de diæt.* XXVI. 3. 6. *l. de int. aff. l.* 69. Foes. *p.* 74.

Apoconchizo, ἀποκογχίζω, h. e. *in concham testamve repono*, concha excipio. Gorr. *p.* 44.

Apocope, ἀποκοπή, vide *Abscissio*.

Apocrisis, ἀπόκρισις, idem, quod ἔκκρισις, *expulsionem*, excrementum significat, & quicquid e corpore veluti redundans educitur. Hinc *apocritica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. *l. de facinatur.* legitur, h. e. *expultrix*, secretrix, qua singulæ partes supervacua removent, vel excernunt. Alias quoque apud Hipp. *apocrisis morbosa*, eleganter dicitur de effluviis aeris contagiosis, sive de morbosa quadam qualitate per exhalationem aeri impressa, alias miasma dicta, *l. de nat. hum. c.* 2. *t.* 4. quæ caussa fit morborum epidemicorum pestilentialium. Vide Carlton. *Ex. X. Pathol.* §. 34. *seqq.* Vide *Contagium*. Alias notum est ex aliis lexicis, quod ἀπόκρισις significet *responsionem*, & verbum ἀποκρίνομαι, *respondeo*, verum hæc significatio non stricte pertinet ad forum medicum.

Apocrusticon, ἀποκρουστικὸν, dicitur medicamentum, repellendi virtutem habens & adstringentem, Gal. *l.* 11. *M.M.* 15. Rolf. *Ord.* & *Mech. med. spec. l.* 4. *sect.* 1. *c.* 14. Estque de natura frigidorum, Gal. *l.* 6. *C.M.S.L. c.* 1.

Apocyesis, ἀποκύησις, *partum*, significat. Legitur apud Gal. *l.* 1. *de cauß. morb. c.* 7. Jung. Fusch. *comm. ad h. l. p. m.* 50. *b.*

Apodacrytica, ἀποδακρυτικὰ, dicuntur medicamenta *lacrymas moventia*, & iterum *supprimentia*. Possent uno verbo dici *delacrymativa*. Nam & Columella & Plinius delachrymare ea significatione dicunt. Meminit illorum Gal. *l.* 4. *d.M.C.S.L. c.* 5.

Apodeixis, ἀπόδειξις, *demonstratio*. Vide infra.

Apodyterium, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant. Lang. *l.* 1. *Epist.* 51. ubi & *conisterium* dicitur. Vocatur & *spoliarium* apud Prosp. Alpin. *de Medicin. Ægyptior. l.* 3. *cap.* 16. *p. m.* 106. *a.*

Apoeum, ἄποιον, in genere significat expers omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidas substantias commendatur aqua, & inter siccas amylum. Gal. *l.* 1. *de Alim. fac. c.* 8. Vide *Insipidus*.

Apogalactismus, ἀπογαλακτισμὸς, vide *Ablactatio*.

Apogeuma, ἀπογεῦομαι, significat *degusto*, Hipp. *l.* 1. *Ep.* II. 12. Foes. *p.* 72.

Apoginoma, ἀπογίνομαι, significat *decedo*, *absum*. Usurpatur de morbis, Hipp. *de morb. sacr.* III. 15. ubi verbum oppositum προσγίγνεσθαι jungitur, i. e. accedere. De sanguine effluente etiam dicitur, *l.* 4. *Epid. I.* 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hippoc. *d. l.* XX. 145. XXIX. 3. *l.* 1. *de morb. mul.* XLII. 6. Et ita opponitur γίνομαι, nascor, fio, *l. de sept. part.* X. 4. Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, *l.* 4. *Epid.* IV. 2. 19.

Apoglaucosis, ἀπογλαύκωσις, vide *Glaucoma*. Occurrit apud Diosc. *l.* 1. *c.* 64. & Joh. Ant. Saracenus reddidit per oculorum *glaucomata*.

Apogona, τὰ ἀπόγονα, dicuntur *vitalia fœcunda*, fœtus vitalis. Hipp. *l.* 2. *Epid. f.* III. 113. & *l.* 6. *f.* VIII. 6. Foes. *p.* 72.

Apolausis, ἀπόλαυσις, *fruitio*, usumfructum, commodum significat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor Hippocr. *l. de vet. med.* XX. 3. 15. Nomen apud Galen. occurrit *l.* 3. *de fac. nat. c.* 6.

Apoleia, *defectum*, *jacturam* significat. Ita apud Non. *de M. P. C. c.* 34. ἀπόλεια τῆς μνήμης legitur, i. e. defectus vel *jactura* memoriæ.

Apolepsis, ἀπόληψις, crebro usurpatur Hippocrati, & *interceptionem*, cohibitionem, & retensionem significat. Dicitur vel de urinis aliquoties *f.* 4. *de R.V.I.A. t.* 14. *c.* 2. *in* 1. *Prorrhet. t.* 16. & *c.* 3. *t.* 28. & *alibi*: vel de alvo (quæ & alias ἀπολελαμμένη κοιλίη eidem vocatur, sive ἀπολημμένη) *Coac. t.* 603. vel de ve-

venis, quando nimium opplentur, ita, ut extinctionis caloris nativi periculum immineat, de R. V. I. A. f. 4. t. 23. Quia de caussa etiam spirituum interceptiones fiunt, d. l. t. 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Epid. f. 6. t. 16. Legitur etiam aliquando ἀπόληψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάληψις, pro ἀνάληψις, de Humid. uſ. X. 7. Vide plura apud Foeſ. in Oec. p. 75. ſeqq. Vocatur etiam quandoque κατάληψις ἢ ἐγκατάληψις. Vide Interceptio. Apolepſia quoque legitur in Cl. Vvedelii Theorem. Medic. Part. II. ſect. V. t. 16. quod ἀφωνίαν vocis interceptionem ſignificet, qua autoritate & quam bene, meum non eſt indagare.

Apolexis, ἀπόληξις, eſt ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens, prima ſenectus, apud Hippocrat. in præcept. XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμὴ ἡλικίης, vigor ætatis.

Apolinoſis, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ cuſandi ratio fiſtulas per linum crudum. vide infra Omolinon.

Apologia, ἀπολογία, defenſionem ſignificat. Gal. l. 15. de ſan. tu. c. 1. Alias Latinum defendere, etiam pro arcere aut præcavere accipitur, uti oſtendit Keuchen. ad Seren. p. 34. ſeqq.

Apolyſis, ἀπόλυσις, ſignificat ſolutionem, liberationem, excluſionem, pro diverſitate rerum, de quibus dicitur, v. gr. de fœtus excluſione, l. 5. Epid. VI. 9. item, ſecundinarum, l. 2. Prorrhet. XXX. 18. de morbi ſolutione, Coac. t. 384. ſeq. denique de ligamentorum & faſciarum reſolutione, C. 2. de fract. t. 5. Junge ſis Foeſ. Oec. p. 77. ἀπολυσίαν dicit Erotianus, vel membrorum ſolutionem, vel faſciarum remiſſionem.

Apomagma, ἀπόμαγμα, abſterſorium, exterſorium ſordibus & excrementis detergendis idoneum ſignificat. Hipp. de Medic. III. 4.

Apomathema, ἀπομάθημα, dicitur oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, dediſcere. Hipp. 3. de fract. t. 8.

Apomeli, ἀπόμελι, eſt ſpecies decocti, parati ex melle vel favis cum aceto commiſtis, & tantiſper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter ſe uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur alias ὀξύγλυκυ, ἢ ὀξυγλυκὺς, Gal. l. 3. de fract. t. 49. Medium locum habere inter mulſam & oxymel, ejuſdemque plurimum in Peloponneſo fuiſſe uſum ſcribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. præditum eſt vi extergendi, alvum & urinam movendi, calidioribus tamen & biliofis naturis adverſum & inconveniens.

Apomylenas, ἀπομυλήνας, dicitur protendens labra compreſſim. Gal. in Ex. voc. Hippocr. Gorr. p. 45. & plenius explicat Erotianus, quod nempe fiat hæc, quando mentum diſtorqueatur vel convellatur cum pareſi, præcipue ex vulnere.

Aponenoemenos, ἀπονενοημένος, id eſt, animo averſo, vel ob nimium faſtidium, vel propter delirium, Hipp. l. 3. Ep. poſt. ſtat. peſtil. ægrot. 2. vel juxta Galen. ſ. 3. t. 73.

Aponeuroſis, ἀπονεύρωσις, quaſi pronervatio, vel denervatio, ita dicitur extremitas muſculorum, quæ alias τένων, tendo appellatur, Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt vero duplici generis aponeuroſes: Quædam ſunt carnoſiores, σαρκώδεις, quædam nervoſiores, νευρώδεις c. 2. de artic. t. 6.

Aponia, ἀπονία, idem quod anodynia. De quo vide ſupra. Gorr. p. 45. Medicamenta quoque ἄπονα dicuntur, quæ nullum tormentum aut dolorem excitant. Tiraquell. de Nobilit. c. XXXI. §. 275. fol. 127. b.

Aponitroſæ, ἀπονιτρῶσαι, eſt ulcus nitro aſpergere & perfricare. Hippocr. l. d. ulcer. XII. 12.

Apopallesis, Apopalſis, ἀποπάλλησις, ἀπόπαλσις, expulſionem, extruſionem, evibrationem ſignificat apud Hipp. a verbo ἀποπάλλεσθαι, quamvis circa hoc magna ſubſit difficultas, quæ videatur apud Foeſ. p. 78.

Apoparthenevomæ, ἀποπαρθενεύομαι, id eſt, virginitate privor, devirginor. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

Apopatema, ἀποπάτημα, apopateſis, ἀποπάτησις, vide Aphodos. Apopatos, ἀπόπατος, locum ad ſeceſſum denotare etiam monſtrat Linden. Ex. XIII. §. 252. Alias ἀπόπατος, ipſum alvi excrementum etiam ſignificat, fimum apud Dioſcorid. l. 2. c. 98. alibi & Erotianus ἀπόπατοι αἱ ἀφοδεύσεις.

Apopedao, ἀποπηδάω, ſignificat exilio, & uſurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, æque loco naturali elapſis, 3. de artic. t. 48. & 115. vel ſect. 4. t. 1. Foeſ. p. 79.

Apopheugo, ἀποφεύγω, id eſt, liberor a malo, e morbo evado. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mulier. LII. 1. LXXI. Foeſ. p. 86.

Apophlegmatiſmus, ἀποφλεγματισμὸς, eſt medicamentum pollens facultate pituitam vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi. Gal. 6. de San. tu. 10. Offertur vel forma gargariſmi, vel maſticatorii, vel unguenti, rectius eclegmatis. Schroder. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rolfink. O. ac Meth. l. 6. ſ. 4. c. 3. & apud alios.

Aphophrades, ἀποφράδες, a ſingulari ἀποφρὰς, nefandus, quo epitheto Andr. Laurentius l. 2. de

de *Crif. c.* 1. indigitavit dies nefaftos & infauftos, in quibus nulla crifis vel mala in morbis acutis lethalibus metuenda, qui tamen ab eventu demum innotefcunt.

Apophraffo, ἀποφράσσω, fignificat *obturo*, *obftruo*, diciturque de menfibus fuppreffis. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. l.* 19. Foef. *d. l.*

Apophthora, ἀποφθορὰ, ἀποφθέρω, *abortio*, Vide *Abortus*.

Apophyas, ἀποφυὰς, eft *appendix*, vel adnatum, ramus ac furculus. De venis utitur Hipp. *l. de venis*, *XVII*. 8. Paulo poft vero appellat παραφυάδας, *XXVI*. 6.

Apophyfis, ἀπόφυσις, eft extranea offis pars, inftar tuberculi prominens, feu adnata appendix, Gal. *de Offib. in proœm.* Latine etiam *proceffus* dicitur, Differt ab ἐπιφύσει, quod hæc fit adnatum quid, & contiguum; illa vero ipfius offis continuata portio, Barthol. *libell*. 4. *Anat. c.* 1. *Apophyfes* etiam dicuntur Hippocrati excrefcentiæ, carneæ tantum in maffa carnea, & fœtu fœminino apparentes, quafi proceffus ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ & exactæ diftinctiones, quales in fœtibus mafculis obfervari dicit, *l. de feptim. part. VII*. 22. 23.

Apopiefma, ἀποπίεσμα, eft expreffio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. *c.* 3. *de fract. t.* 31.

Apoplanao, ἀποπλανάω, fignificat errabunde abducere; ufurpavit de venis Hipp. *l. de venis*, *XXVI*. 4.

Apoplecta vocatur vena jugularis interna, ad afperæ arteriæ latus afcendens. Barthol. *Anat. libell.* 1. *c.* 6. Hanc male ab antiquis foporalem dictam effe vult Blancard. *in Lex.* Verum fi arteriæ carotidis nomen non improbatur, non video ftringentem rationem, ob quam adeo male factum fit, & vena *apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appelletur.

Apoplexia, ἀποπληξία, quod fit ablatio fenfus & motus in toto corpore, feu vehemens & repentina totius corporis refolutio ac ftupor, ex Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 10. & *c.* 2. *aph.* 42. nullum amplius eft dubium. Verum quænam hujus affectus vera fit cauffa, adeo incertum eft, e veterum & recentiorum monumentis determinare, ut, quo aliquis fe velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, ficut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime confentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus cauffis & generatione tradidit Willis. *tr. de anima Brutor. Part. II. c.* 8. ut & Sylvius *Prax. Med. l.* 2. *Prax. Med. c.* 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hipp. *apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa faltem corporis membra refertur, *l.* 2. *Prorrh. XXIII*. 9. In fpecie ad linguam & brachium, *Coac. t.* 359. ad dextrum aut finiftrum latus, *t.* 477. quæ fpecies alias *paraplegiæ*, παραπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire folet, Foef. *Oec. p.* 79.

Apoplecticæ venæ, vide *Jugulares venæ*. Interdum & medicamenta vocantur *apoplectica* pro *antapoplectica*. Ita aquæ apoplecticæ in difpenfatoriis in fpecie aqua apoplectica mineralis Zwelferi leguntur *in Pharmacop. Reg. cl. XV*.

Apopnixis, ἀπόπνιξις, idem, quod πνιγμὸς, *Suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Mofchion. cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. *uteri* vel matricis, *de morb. mul. c.* 127.

Apopfopheo, ἀποψοφέω, fignificat crepitum ventris emittere. Hipp. *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 19.

Apopfychia, ἀποψυχία, idem, quod λιποψυχία, Gal. *c.* 3. *in* 1. *Prorrhet. t.* 20. fummum animi deliquium.

Apoptofis, ἀπόπτωσις, eft vinculorum relaxatio & remiffio fecundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπέλυσις, de quo fuperius; nifi quod ἀπέλυσις latius fit.

Apopytizo, ἀποπυτίζω, i. e. *exfpuo*, Hipp. *l.* 7. *Epid. XV*. 34. Foef. *p.* 80.

Aporego, ἀπορέγω, fignificat *porrigo*, præbeo. De manu ufus Hippocr. 1. *de fract. t.* 4. Foef. *d. l.*

Aporia, ἀπορία, vide *Angor*, *Alyce*.

* *Aporotos*, ἀπώρωτος, epitheton, quod Diofcor. tribuit offibus, quæ non coierunt, & callum obduxerunt, feu quæ non conferbuerunt.

Aporrhaides, ἀποῤῥαΐδες, dicuntur *murices aculeati*, five conchylia, Aldrov. *l.* 3. *de teft. c.* 14.

Aporrhipfis, ἀπόῤῥιψις, *rejectionem* fignificat, v. g. veftimentorum, uti faciunt ægri æftuantes aut delirantes, Hipp. *de R. V. I. A. t.* 44.

Aporrhoea, ἀπόῤῥοια, *defluxus*, vel influxus, idem, quod *contagium*, miafma, effluvium, apocrifis morbofa. Vide *Apocrifis*, *Contagium*, *Effluvium*. Dicitur & ἀποῤῥοὴ, *defluvium*, v. g. ἀποῤῥοὴ τῶν τριχῶν, *defluvium capillorum*, quod legitur in Mofchion. *remediis Græcis* vel *de morb. mul. annexis n.* 2. Vide *Alopecia*, *Calvities*.

Apos, rectius *apus*, ἄπους, dicitur fpecies avis *hirundini* fimilis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes breviffimos ad rependum potius, quam infiftendum factos. Licet Germani & Belgæ ab *apodum* in cibis u-

fu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldrov. 2. 17. *Ornith.*

Aposcemma, vel *Aposcepsis*, ἀπόσκημμα ἢ ἀπόσκηψις vocatur *decubitus humorum*, cum qui prius unum membrum infestant humores, eo relicto, ad alterum transeunt. Galen. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Propterea & ipsi *morborum transitus* & *transmutationes* ita dicuntur apud Hip. 6. *aph.* 56. Galeno quoque appellantur ἀποσκήμματα, *corporis excrementa*, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, *c.* 2. *Prognost. t.* 13.

* *Aposcepsis*, etiam exponitur sacrificatio apud Hipp. de morb. l. 1.

Aposceparnismus, ἀποσκεπαρνισμὸς, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsum velut a latere finditur, perinde ac si ascia ligni fragmentum abscindatur: siquidem σκέπαρνον *asciam* significat. Fit telo levi & acuto. Gorr.

Aposchasis, *Aposchasmus*, ἀπόσχασις, ἀποσχασμὸς, *scarificationem* significat, & levem cutis incisuram. Videtur & venæ sectionem significare ex *l.* 5. *Epid. XXVI.* 12. *XXVII.* 1. & *l.* 7. *XXXIV.* 15. *XXXV.* 2.

Aposigesis, ἀποσίγησις, *reticentia* dicitur, Hipp. *l. de dec. orn. II.* 26. ubi videtur responsio arguta & præmeditata innui.

Apositia, ἀποσιτία *ciborum fastidium*, vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita, ut *anorexia*, quæ & *asitia* dicitur, sit inappetentia; *apositia* vero fastidium, Gal. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt, Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 79. Dicuntur hinc ἀπόσιτοι. Gal. *d. l.*

Apositicos, ἀποσιτικὸς, dicitur ap. Hipp. de iis, *quæ fastidium cibi* & inappetentiam *faciunt*, notante Gorræo *p.* 46. *ex Gal. Exeg. voc. Hipp.* Adde Foes. *pag.* 80. 81.

Aposmileno, ἀποσμιλαίνω (Erotian. & Foes. existimant, legendum potius esse ἀποσμυλαίνω) significat *in acutum ducor*, aut *incurvor*. Hipp. usurpavit de maxilla *incurvata*, 2. *de artic. t.* 31. Foes. *d. l.*

* *Apospadon*, ἀποσπάδων is cui testes avulsi & exsecti.

Apospara≈o, ἀποσπαράσσω, id est, *avello lacerando*. At *Apospartharo*, ἀποσπαρθάζω denotat *palpito*, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foes. & alii in loco Hipp. *l.* 2. *de morb. X.* 9.

Apospasma, ἀπόσπασμα, lat. *Divulsum*, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit, Galen. *de constit. art. c.* 6. *de diff. morb. c.* 11. in specie dicitur de ligamentis divulsis, *l.* 4. *M. M. c.* 1. & *c.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 31.

Apospasmata etiam vocavit recrementa vel producta metallica, qualia sunt, Tutia, Melanteria, Misy, Sory & similia, D. Ludovici *dissert.* 1. *Pharmac. p.* 538. quamvis mendose legatur ibi *apospagmata*.

Aposphacelisis, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur sideratio vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus, fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, *de artic. t.* 35.

Aposphaze, ἀποσφαγὴ, denotat *mactationem*, jugulationem, apud Hippocr. *l. de vet. med. XL.* 24.

Aposphagma, ἀπόσφαγμα, exponitur Galeno apud Hippocr. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulatæ defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio *l.* 28. *H. N. c.* 14.

Aposphinxis, ἀπόσφιγξις, est *constrictio*, quando pars fasciis constringitur. Hipp. 2. *de iis, quæ in med. t.* 28. *c.* 4. *de art. t.* 35. *l.* 2. *de fract. t.* 19.

Apospongismus, ἀποσπογγισμὸς, est spongiæ vel siccæ vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas sordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. *p.* 46.

Apostagma, *Apostalagma*, ἀπόσταγμα, ἀποστάλαγμα, dicitur id mustum, quod, priusquam uvæ calcentur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλεῦκος, aliis *protropum*. Linden. *Ex. X.* §. 206. 207.

Apostasis, ἀπόστασις, idem est, quod *abscessus*, de cujus vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab osse discedit, Hipp. 3. *de fract. t.* 17. & 20. Dicitur & quædam ἀπόστασις κατ' ἔκρυν ἢ κατ' ἔκροιν, cum morbus excreatione quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ alias *metastasis* appellatur. Junge sis Foes. *Oec. p.* 83. 84. Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse ἀποστάσεις, scribit Fallop. *tr. de purg. simpl. c.* 4. *Tom. I. p.* 136. Ita morbi dicuntur *recessus* a naturali constitutione: magnitudo morbi est major recessus. Hor. Augeri. *Tom. III. Ep.* & *Conf. Medic. l.* 6. *p. m.* 232.

Apostaxis, vide *Staxis*.

Apostema, ἀπόστημα, vide *Abscessus*.

Aposterigma, ἀποστήριγμα, est fulcrum & *stabilimentum*, quod sine deligatione affectæ partis, ad eam stabiliendam, apponitur, qualecunque fuerit, sive superdetur, sive substernatur,

tur, veluti caput pulvinis, lanis etiam & pannis mollibus firmatur, Gal. *com.* 3. *de iis, quæ in medic.* t. 36. Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita, ut infixum & inhærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. *l. de flatib.* XIV. 1. nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foes. *Oecon. p.* 84. Nihilominus hanc significationem admittit & confirmat Linden. *Ex. IV.* §. 15. 16. Et Casp. Theophil. Bierling. *in Thesauro p.* 1128. de doloribus in intestinis hærentibus usurpavit. Verbum ἀποστηρίζω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur *l.* 2. *prorrhet.* XXIII. 13.

Apostracos osteon, ἀποστρακὸς ὀστέον, dicitur os ita exsiccatum & exangue, ut in testam mutatum sit. Hipp. *de vuln. c.* XXIII. 6.

Apostrophe, ἀποστροφὴ, *aversationem* & fastidium ciborum significat apud P. Ægin. *l.* 3. *c.* 37. Vide Linden. *Ex.* XIV. §. 63.

* *Apopsygma*, ἀπόψυγμα, stercus, id, quod excernitur: & apopsyxis, ἀπόψυξις, ventris exoneratio.

Aposymbebecota, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias ἐχ' ὑπάρχοντα vocantur quasi *non existentia*, qualia sunt ἀναλγία, i. e. doloris absentia, & privationem denotare videntur. Gal. *comm.* 1. *in progn. Hipp.* t. 27. Jung. *Dogmata nostra Med. Gen. p.* 300.

Aposyringume, ἀποσυριγγοῦμαι, significat in fistulam degenerare, vel excavari, Hipp. *l. de loc. in hom.* XX. 4. & *l. de venis* XXVI. 9. ἀποσυρίγγισθαι τὴν χολὴν idem est ac ἀποσυρίζειν, *efflare bilem*, apud Erotianum.

Aposyrma, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut *abrasio*. Est solutionis continui species, abrasa sc. cute, Hipp. *l. de Hum. us. V.* 20. *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *abrasa*, suntque exulcerationes superficiariæ, quæ cutem habent suspensam, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. G. c.* 13. Scrib. Larg. *n.* 215. Rhod. *in Lex. Scrib.* Exponitur alias quoque locus desquamatus & frustulum in ulceribus a partis ulceratæ substantia abrasum.

Apotanyo, ἀποτανύω, significat *protendo*, extendo. Hipp. 2. *de fract. t.* 2.

Apotelesma, affectus sive exitus passionum. Cælius Aurel. *chron. l.* 2. *c.* 12.

Apotelmatizo, ἀποτελματίζω, dicitur e *luto vel cœno eruo, sordes & feces repurgo.* Hipp. usurpavit tropice de veritate puta dicenda, *l. de dec. orn.* II. 36. Linden. reddidit *audeo, confido*.

Apotheca, ἀποθήκη, hodieque in vulgus notissimum vocabulum in germanam linguam receptum, quo indigitatur officina vel taberna, in qua medicamenta, qua simplicia, qua composita præparantur, asservantur, & venalia prostant, unde & apothecarii vocantur earum tabernarum possessores; quamvis olim nomen apothecæ cellam vinariam significasse aliquot testimoniis e pandectis juris probaverit Andr. Tiraquell. *de Nobilis. c.* XXXIV. §. 43. *fol.* 218. *a.*

Apotherapia, ἀποθεραπεία, in genere notare potest *curationem absolutam*, sive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπεύσαι, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. *Præcept. IV.* 28. Apud Gal. vero *apotherapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. 3. *de san. tu. c.* 2. *seq.* Ea pars quoque medicinæ, quæ hoc docet, *apotherapeutica*, ἀποθεραπευτικὴ propterea dicitur.

Apothermum, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cujusmodi est, quod ex sinapi, oleo & aceto, vel aceto solo fit. Gal. *l. de attent. diæt. c.* 11. Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. *l.* 1. *de alim. fac. c.* 13. statuere, quod *apothermum*, sana, siræon, & hepsema synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

Apothesis, ἀπόθεσις, Hippocrati est fracti membri & deligati *debita repositio* & collocatio, ut eo situ contineatur, *l.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 26. Verbum ἀποθέσθαι significat & *deponere*, i. e. removere, Galen. *l.* 3. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 5. quod Latin. *depono* sæpius occurrit ap. Scribon. *n.* 45. 207. 210. *&c.* Vid. Rhod. *Lex. Scrib.*

Apothlimma, ἀπόθλιμμα, interdum expressæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. *p.* 44.

Apothrausis ἀπόθραυσις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut, quod aufertur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

Apotimao, ἀποτιμάω, significat *magni æstimare*. Hipp. 3. *de art. t.* 46.

Apotocos, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*. Usurpatur tropice de morbis veluti *abortivis* Hipp. 3. *de artic. t.* 54. Foes. *p.* 86.

Apotos, ἄποτος, dicitur, *qui non bibit* nec potum desiderat. Et tales ἀπότυς dari, neque esse adeo contra naturam existimat Hartmann. *in Disput. Chymico-Medica VIII. Epithem.* 4. &

Difp. XIII. §. 14. Oper. in fol. Tom. IV. p. 55. & 100.

Apotrepomai, ἀποτρέπομαι, h. e. *revertor*, avertor. Hipp. de fuppuratione imminente, fed inhibita ufurpavit, *l.* 4. *Epid. XVI.* 18. Foef. *d. l.*

Apotropaeos, ἀποτροπαῖος, dicitur vel de *diis gentilium averruncatoribus*, *vejovibus*; vel de *facrificiis*, quæ illis facta funt. Hippocr. *l. de Infomn. XI.* 7. Poffunt & *amuleta* fic vocari. Foef. *d. l.*

Apotychia, ἀποτυχία, Vide *Calamitas*. *Erratum*.

Apoxe & *Apoxera*, ἀπόξυ & ἀπόξηρα, dicitur Hippocrati *partes acuminatæ*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ ficcitate in acutum tendunt. Quidam ὑπόξηρα legunt *d. l. t.* 2. Vide Foef. *p.* 78.

Apozema, ἀπόζεμα, vide infra *Decoctum*.

Apozeo, ἀποζέω, h. e. *deferveo*, defervefco, idem, quod fermentatione perficior, purificor. De mufto, oleo crudo, aliifque liquoribus crudis dicitur. Scribon. *n.* 269. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Apozeugnymi, ἀποζεύγνυμι, fignificat *removeo*, aufero; proprie *fejungo*. Idem eft quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθεῖναι, *addere*. Legitur apud Hipp. *l. de loc. in hom. XX.* 13. Foef. *p.* 72.

Apozymos, ἀπόζυμος, i. e. *fermentatus*, five per fermentationem intumefcens. Ufurpavit Hipp. *de ventre l.* 2. *Prorrh. XXXI.* 10. quamvis Linden. ὑποζύμους pofuerit. Videantur annotationes Foef. *ad h. l. in operibus Hipp. p.* 105. F. & *Oec. p.* 73.

Apparatus, κατασκευή, vocatur chirurgis instrumentorum neceffariorum expedita repofitio & collocatio, ut omnia promta fint manibus chirurgi & miniftrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Scultetí *Armam. Chirurg.* quæ loca ex indice primo haberi poffunt. Quamvis & ad alias partes medicinæ executioni infervientes diæteticam & pharmaceuticam applicari poffit, fiquidem pro curatione rite perficienda & illorum mediorum & inftrumentorum *apparatus* neceffarius effe folet.

Appendix, Græc. ἐπίφυσις. Vide *Epiphyfis*.

Appenfio, ἀνάληψις. Vide *Analepfis*.

Appetitus, *Appetentia*, ὄρεξις, ὁρμή, alias etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δύναμις, *facultas appetitiva* veterum excogitata, cujus fedem in hepate, in quo fpiritus naturalis gigneretur, effe finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis abfurditas ex anatomicis principiis fatis fuperque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur fpiritus, fed folum organum fit fanguinis depuratorium.) Vel late fumitur pro omni naturali inclinatione, qua animatorum, qua inanimatorum ad fui confervationem; quæ fignificatio philofophica magis, quam medica eft; vel ftricte pro defiderio ad alimenta, cibum & potum, percepto in ventriculo ab humore fermentali orto, D. Mœb. *l.* 1. *Epit. Inftit. Med. c.* 7. Vel fortaffe clarius ita defcribi poffet, quod fit perceptio vel commotio animæ fenfitivæ ad cibum & potum, proveniens a fpirituum animalium intenfione per fermenti in ventriculo, partim aciditatem, partim falfedinem acrem majorem & liberiorem excitata. Quidni enim & illud defiderium ad actiones animales referri poffet ac deberet, cum revera fentiat quifque fe defiderare alimenta; Senfus autem ad functiones animales pertinet. Poteft igitur & actio naturalis rationes caufæ ftimulantis, quæ acor eft fermenti, dici, & animalis refpectu perceptionis, quæ fit per fpiritus animales animæ fenfitivæ emiffarios. Ejus funt duæ fpecies, *fames*, & *fitis*; de quibus fuo loco.

Appetitus caninus, ὄρεξις κυνώδης, (Dekers in not. ad Barbette *Pr. Med. l.* 4. *c.* 1. *lit. g.* κυνορεξίαν appellat) eft fpecies nimiæ famis, vehemenfque comedendi defiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati affumta fere inalterata paulo poft revomunt, Gal. *l.* 1. *de fympt. cauff. c.* 7. *l.* 6. *de L. A. c.* 3. Provenit vero a fermento ventriculi corrupto, nimiumque acido, ipfum orificium ventriculi vellicante, & fpiritus animales ibidem præfentes irritante, deinde a copia etiam ipfum ventriculum ad contractionem ftimulante, ut vel evomat, vel citius ad inteftina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium fequatur cœliacum, five lientericum. Gal. *d. l.* Junge fis Sylv. *Pr. Med. l.* 1. *c.* 2. & alios, præfertim Sennert. *P. M. l.* 3. *p.* 1. *f.* 2. *c.* 4. Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus aut alvi fluxus non concurrat, fed periculum lipothymiæ urgeat. Dicitur aliquando etiam *phagedæna*, tefte Gal. 3. *in* 6. *Epid. t.* 37. *Appetentia canina* dicitur etiam de *pica* five *appetitu depravato*. Vide *Difp. Medicar. Bafilleenf. Decad. II. Difp. VII.*

Appetitus deperditio, *amiffio*, *carentia*, vide *Anorexia*.

Appetitus depravatus, vide *Pica*.

Applicatio, ἐφαρμογή, προσαρμογή (?), dicitur plerumque illa artificis, vel medici, vel chirurgi, actio, quando remedia interna, vel exter-

externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut, *applicatio* clystetis, emplastri &c.

Appositio, quæ & *adjunctio*, *additio* & *prosthesis* πρόσθεσις, dicitur, vide *Additio*.

Apprehensio, & *Apprehensorium*, vide *Antilepsis*. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *catalepsi*, sive *catocha*. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l.*2. *tit.*1. *q.*15. *n.* 9. 10.

Appropriatio, προσοικείωσις, est actio caloris nativi vel flammæ vitalis, quæ humores & spiritus corpori ejusque partibus solidis ita uniuntur, ut functiones sibi proprias edere & perficere valeant. Imo flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat & insinuat. Alias & *appropriata* dicuntur medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc qua ratione, salvis veris artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide *in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. VI. c.*2. *d.*12. *p.*721. *seqq.*

Approximatio dicitur species curationis transplantatoriæ per contactum immediatum in animale vel vegetabile subjectum apud Etmuller. *in Medico Theor. & Praxi instructo Appendice Partis* II. *Therapeuticæ & Hygienes* §.8.

Apracta, ἄπρακτα, cognominantur genitalia membra ignava & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piso *de M. C. & C. l.*3. *c.*47.

Apsinthatum, ἀψίνθατον, fuit genus potionis ad ventriculum accomodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. *l.* 3. *c.*69. 70. 71. *&c.* haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψίνθιον dicitur, constaret. Unde & ἀψινθίτης οἶνος, *vinum absinthites*, dicitur, hodieque notissimum. Gorr. *p.* 68.

Apsirrhoon, ἀψίῤῥοον, *retrorsum fluens*, apud Hipp. teste Gorræo *p.* 68.

Apsychia, ἀψυχία, i. e. *animi* deliquium, *defectio*. Idem, quod *lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. *l.*2. *de morb. V.* 4. *f.* 4. *de R. V. A. t.* 58. 61. 62. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 20. *Coac. t.*226. *l.*1. *de morb. mul.* LXXXIIX. 21. Ἄψυχος, *inanimatus*, Gal. *l.* 1. *de temp. c.*8. ab ἀψυχεῖν, quod idem est Hippocrati ac λειποθυμεῖν, teste Erotiano & Galeno.

Aptistos, ἄπτιστος, non *decorticatus*, de granis non decorticatis, dicitur, v.g. tritico apud Hippocr. *de vet. Med. XXIII.* 10. πτίσσειν enim est corticem tundendo detrahere, vulgo *Rnaven*, Foef. *p.*87. 88.

* *Apulosis*, ἀπούλωσις, cicatricis obductio, vel cum vulneris cicatrix contrahitur: hinc apuloticon, græc. ἀπουλωτικόν, quod vim habet cicatricem obducendi. Passim apud med. & Chir.

Aptyslos, ἄπτυστος, *sputo carens*: est epitheton pleuritidis periculosioris, in qua nihil expuitur. *Coac. t.* 381. *l.* 1. *de morb.* XXV. 1. & *l.* 3. XX. 1. Caussa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foes. *d. l.*

Apuloticus, ἀπουλωτικὸς, idem quod epuloticus, de quo infra lit. E. id est, *cicatricem ducens*.

Apyetos, ἀπύητος, significat morbum aliquem externum, vel etiam humorem, qui non suppurabilis est, & legitur apud Pechlin. *l.*1. *Obs. Phys. Med. Obs.* 67. *p.* 174. quamvis in alio autore vetustiore Græco non invenerim, idem ergo, quod ἀνεκπύητος apud Hippocr. Differt autem ab ἄπυος, quod significat *sine pure* actu deficiente.

Apyrexia, ἀπυρεξία, dicitur *febris intermissio* & cessatio, sive de intermittentibus, in diebus scilicet intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est diffiata, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando, curatione rite instituta, sequitur vera & totalis febris cessatio, & vacuitas. Celso *integritas* dicitur. Gorr. *p.* 48.

Apyromele, ἀπυρομήλη, ἢ ἀπυρηνομήλη, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur alias ἄπυρον, *specillum auricularium*. Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foes. *d. l.*

Apyron, ἄπυρον, quod *ignem non expertum* est. In specie dicitur de sulphure vivo apud Dioscor. *l.* 5. *c.* 124. quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis philosophici figmento adductum reperies *Theatr. Chymic. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c.* 1. *p.* 16. ἄπυρος etiam hodieque dicitur processus quidam chemicus æthiopis nomine veniens, quando *absque igne* sola trituratione perficitur. Vide *Æthiops*.

Aqua, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & *omniseminaria* dicitur. Jung. ex novissimis D. D. Bohnii *Diss. Chym. Phys. V.* Jac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c.* 7. *p.* 54. *seq.* D. Helbig. *in suo introitu in physicam veram & inauditam* sibi persuasum habuit, *chaos* in prima creatione fuisse *aquam* quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam, & crassam h.e. aerem, *aquam*, & terram fuit separata. In medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum vel medicamentosum cedit homini, & ita caussa fit procatarctica sanitatis

tis & morborum. Ejus igitur differentias & facultates probe perfpectas habere, medici plurimum intereft, quando quædam puræ, quædam luculentæ, quædam falfæ, quædam aluminofæ, quædam paluftres, quædam aeris aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima cenfetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis, & quoad guftum, & quoad odoratum. Gal. com. 3. de hum. t. 3. De aquis mineralibus vel metallicis vid. Acidulæ & Thermæ. Aquæ defcriptionem Phyfico-Medicam inter noviffimos etiam egregie propofuit Johann. Schreyer, Medicus Cizenfis, in tract. Fluidum Magnum membris aliquot prioribus, quæ videantur. Porro vocab. aqua, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hippocratem ponitur pro decocto, v. g. aqua hordei, 4. de R. V. I. A. t. 71. aqua malvæ, l. 1. de morb. mul. XLIII. 17. LIV. 2. XIII. 24. aqua mercurialis, l. 7. Epid. XXXI. 23. XLVI. 7. &c. A recentioribus vero de aquis deftillatis potius, qua fimplicibus, qua compofitis, ufurpari folet. Ufurpatur etiam vocab. ὕδωρ, aqua, aliquando pro fero, quod in fanguine fupernatat, aut ejufdem vehiculum conftituit, l. de geniture V. 5. Dicitur vero alibi ὕδρωψ, lib. 4. de morb. alias ichor. An & lympha hic fubintelligenda? Vide Foef. Oecon. p. 633. Chymicis aqua dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium, Dorn. in Genealog. mineral. c. 2. feq. Th. Chym. Vol. I. p. 571. Alias aqua philofophorum iifdem dicitur humidum radicale, feu aqua primordialis corporum, quæ triplex exiftit, animalis, vegetabilis, mineralis, adæquata ad recipiendas formas fulphurum in regno fuo, vita & mors rerum. In regno minerali aqua incombuftibilis, cœleftis, fpiritualis vocatur. Vide Becheri Oed. Chym. Vol. IV. §. 5. In fpecie quoque a nonnullis Mercurius dicitur aqua philofophorum, lucens, aucta, congregationis, cœli vel cœleftina, frigida, lubrica, mortis, vifcofa, viva, vitæ, fica. Vide Rul. & Iohnf. Theat. Ch. Voluminæ omnia, & quære in indice: Sal alkali, aqua alkali, & aqua duorum fratrum cum forore, Iid. Acetum etiam & omnis liquor corrofivus aqua corrodens vocatur, vel aqua folvens. Aquæ fortes dicuntur etiam corrofivæ, cauftica, ftygiæ, quæ pro diverfitate fcoporum falibus mineralibus acrioribus & corrofivis certa proportione commiftis violento igne deftillantur; quo pertinet aqua regia folutioni auri deftinata; item aqua gradatoria, quæ ad gradandum tincturas adhibetur, Libav. S. A. Ch. l. 8. cap. 31. Aqua ingreffiva dicitur, quæ pertinet ad tranfmutationem metallorum, quæque cogit ingredi rubinum philofophicum in argentum fixum, ut aureo tingat, Id. d. t. l. 7. c. 10. Aqua defcenforia, quæ per defcenfum deftillantur, l. 8. c. 37. Aqua Æfculapii, quæ ex aceto paratur, & eft dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis & Veneris, d. l. cap. 28. quamvis, tefte Sala Anat. Antim. part. 2. c. 1. p. 328. hoc nomine veniat aqua ex plumbeo vafe deftillata, quam Zapata commendat ad epilepfiam, notante D. D. Wedelio Ph. I. R. F. R. l. 2. f. 1. c. 1. p. 67. Aqua alma & cœleftis eft vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam & fimilitudinem induat, multis peractis revolutionibus. Aqua fecum vini eft ea, quæ fit ex calce fecum vini fuper marmor diffoluta ad modum olei tartari. Aqua permanens dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectiffimis metallis fole & luna, & eft ipfe mercurius philofophorum. Dicitur & aqua virginea vifcofa. Aqua faturnia eft, quæ naturam retinet primorum trium, ut funt aquæ thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ tranfeunt. Aqua alegri eft aqua calcis. Aqua cerebri, i.e. aqua tartari. Aqua elfabon, vel holfobon, falmatina dicitur aqua falis communis. Aqua lilii eft auripigmentum. Aqua nitri eft fal alkali vel aqua fortis. Aqua pugilum dicitur aqua regia, five regis balneum minerale. Morley Coll. Chym. Leid. c. 64. Aqua rubicunda, aqua megi, fegi, id eft, aqua vitrioli. Aqua vitri eft vitrum aqua folutum. Rul. & Iohnf. Lex. Aqua fafferanica quid fit, vide apud La-gn. Harm. Chym. c. 12. Th. Chym. Vol. IV. p. 780. Aqua Tetuciana in agro Piftorienfi, aqua B. Virginis Veronenfium. Capiv. prax. lib. 3. c. 17. Aqua lactis, ferum, Ant. Beniv. de abdit. morb. caufis. Aquæ indomitæ, veteribus quæ folem habent averfum non fluentes ad ortum. Mercat. de Indic. med.

Aqua intercutem, *intercus*, vide *Hydrops*.

Aqua mulfa, μελίκρατον, vide *Hydromel*.

* *Aqua picis liquidæ*, Cl' eau de Gudron, Italis, Catrame, Inventum Georgii Berklei ex Diario univerfali, fæculi XVIII. 8. Novemb. 1746. Hagæ Comitum edito. Commendatur a Berkleio ut remedium fere univerfale.

Aquæductus, ὑδραγωγὸν, proprie fignificat canales & fiftulas, per quas aquæ vel de fcaturigine & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos aquæductus merito improbet l. 1. Ep. 44. circa fin. Tropice Fallopius aquæ ductum vocavit canalem quendam offeum in offe petrofo ad auditum fpe-

ſpectante; qui alias *meatus cœcus*; (quod tamen epitheton rejicit dictus autor in *Obſ. Anat. Tom. I. Oper. p. m.* 366. & 406.) aliis *cochleatis*, vel *capreolaris* dicitur, & deſcribitur etiam a Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 6. *p.* 714.

Aqualiculus, ἐπίσειον, ἐπίσιον, qui & *pubes* nonnullis dicitur, eſt ea trunci pars, in quam thorax finitur, ubi & maſculorum pudenda conſtituta ſunt; quin & fœminarum ad femoris utriuſque exortum, ut ſub hoc occultentur. Gal. *Introduct. c.* 10. Vide *Hypogaſtrium*.

Aquarius, id eſt, ferrum. Rul. & Iohnſ.

Aquaſter, Para elſo *viſio* quædam eſt, repræſentans rem aliquam, quæ re ipſa non eſt, *l.* 1. *de vit. long. c.* 3. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aquatias, & ſuperlat. *aquatiſſimum*, Scrib. Larg. *n.* 42. 26. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Aquatile, *Aquaticum*, ἔνυδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. *l.* 3. *de alim. fac. c.* 24.

Aquatum, ὑδαρές, vide *Aqueum*, idem, quod dilutum. Uſurpatur & in comparativo. *Aquatum ovorum* idem eſt, quod grando vel chalazium: vide *Chalaza*. Legitur apud M. A. Severinum *Chirurg. effic. l.* 1. *Part.* 2. *c.* 67. notante Velſchio *in Sylloge Obſervationum ad Marcell. Cumani Obſ.* LIX. *p.* 71.

Aqueum medicamentum, ὑδάτινον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. Gal. *c.* 4. *in* 6. *Epid. t.* 19. dicitur alias *collyrium liquidum*. *Aquea* etiam dicuntur ſimplicia, malva, blitum, atriplex &c. *de attenuant. diat. c.* 2.

Aqueus humor oculi, *albugineus*, rectius *albumineus*, quia albumini ovi reſpondet. ὑγρὸν ὑδατοειδὴς, Gal. *l.* 1. *de cauſ. ſympt. c.* 2. ἢ ᾠοειδὴς, Aet. *l.* 7. *c.* 1. eſt materia fluida, paulo tamen craſſior, quam aqua, anguſtiis illis, quæ intra corneam prominentem & tunicam araneam ciliareque ligamentum relinquitur, comprehenſa, humoremque cryſtallinum anterius alluens, ſpecierum viſivarum refractionem, uſque ad pupillam continuans, vicinas partes ab exſiccatione defendens, alioſque uſus ad viſionem neceſſarios præſtans de quibus legantur anatomici, & inter hos Aquapend. *de Viſione c.* 5. Plemb. *Ophthalmogr. l. d. c.* 16.

Aquiductus, ὑδραγωγός, vide *Hydragogos*. Latinum legitur apud Cæl. Aurelian. *de Tard. paſſ. l.* 3. *c.* 3.

Aquila, ἀετός, proprie & communiter ſignificat avem majorem, & reginam inter volatilia, cujus deſcriptionem, ſpecies, & uſum vide apud Aldrovand. *l.* 1. & 2. *Ornitholog.* Ejus anatome ab Olao Borrichio facta & deſcripta legitur *in Actis Hafnienſ. Vol. I. Obſ.* 2. *p.* 6. *ſeq.* & muſculorum hujus hiſtoria a Nic. Stenone communicata *Vol. II. Obſ.* 127. *p.* 320. Tropice & ænigmatice in chemia varia ſignificat. Inter alia potiſſimum denotat *mercurium philoſophorum* vel *metallorum*, id eſt, metallum in primam ſui materiam redactum, uti patet ex Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* Sumitur & pro *ſale ammoniaco*, Hoffm. *Clav. Schrod. p.* 4. Ita *aquila alba* dicitur, quod ex *ſale ammoniaco* & communi ſublimato paratur, *Lib. S. A. Ch. l.* 8. *c.* 39. nec non in confectione lapidis philoſ. ſpirituale & cryſtallinum ſublimatum, cujus gluten eſt vera *aqua mercurialis*; *Apoc. Herm. Part. poſt. c.* 2. *Aquilæ lachryma* appellatur liquor ex dicto ſale modo volatili, modo fixo concinnatus. *S. A. Ch. l.* 4. *c.* 18. *Aquila cœleſtis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta (ſi diis placet) ex mercurio eſſentificato paratur, *l.* 6. *c.* 19. *Aquila nigra* dicitur ſpiritus cadmiæ venenatæ, quem cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt, eſſe materiam mercurii philoſophorum, *l.* 7. *c.* 18. *Aquila veneris* eſt, quæ fit ex croco facto ex ærugine in reverberio vel cæmento, junctoque ſale ammoniaco ſepties ſublimato, *l.* 3. *c.* 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *aquila rubra ſalutifera*, *vitriolata*, *expanſa*, *fixa*, *hæmatina*, *præcipitata*, *volans* &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aerem*, & *bufo gradiens per terram* quale ſit magiſterium, vide *in Roſar. abbreviat. Tract.* 5. *Th. Chym. Vol. III. p.* 679. Lapis quoque philoſ. hoc nomine venit apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. p.* 727. *Aquila* quoque piſcem marinum denotat in cœnoſis locis degentem, monſtroſum & palato ingratum, quin & plebi exoſum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 48. *De aquila* ſolari magnetica admiranda in nuptiis imperatoris & imperatricis celebratis Paſſaviæ 1646. a Chriſtoph. Adolpho Balduino facta & ab eodem deſcripta vide ejus *Hermetem curioſum* invento & experimento primo.

Aquilo, vide *Boreas*.

Aquoſa urina, quæ & *cruda* dicitur. Vide *Urina*.

Aquoſus hydrops. Vide *Aſcites*.

Aquula, vide *Hydatis*.

Ara parva, βωμὸς μικρὸς, dicebatur ſpecies faſciæ quædam & deligationis elegantioris Soſtrato tributæ, apud Gal. *de faſciis n.* 96.

Arabicus lapis, ἀραβικὸς λίθος, eſt marmor album in Arabia repertum, maculoſo ebori ſimile;

mile; unde *gemma Arabica*, quæ, ut Plin. fcribit *l.37.H.N. cap.*10. ebori fimillima eft, & hoc videretur, nifi abnueret duritia, Georg. Agricol. *l.7.de nat. foffil. p. m.* 310. Elephanti fimilis, deficcantis abftergentifque facultatis eft. Gal. *l. 9. de Sim. Fac.* §. *h. t.* Hinc tritus illitu hæmorroides exficcat, canifque ejus dentifricio optimus eft, Gorr. *in def. p.*48. Videtur proxime accedere ad naturam alabaftri. Plin. *l.36.c.*8. *Arabicæ* quoque vocantur pilulæ quædam, quarum defcriptio in difpenfatoriis Norinbergenfi, Auguftano, Londinenfi habetur. *Arachne*, ἀράχνη, vide *Aranea*.

Arachnoides, ἀραχνοειδὴς, vide *Aranea Tunica*.

Arados, ἄραδος, Hippocrati fignificat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata & tumultuaria fermentatione colliquativa; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diverfis facultate cibariis 1. *de R. V. I. A. t.* 18. & *f.* 4. *t.* 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, *l.* 4. *de Morb. XXX.* 4. ad quem locum vide *Difp. noftram I. de Remor. & Imped. Purgant. c.* 34. *feq.* Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte fentitur, *de cap. vuln. XXII.* 1. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foef. *Oec. p.* 88.

Aræon, *Aræoticon*, ἀραιὸν, ἀραιωτικὸν, vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

Aræofyncritos, ἀραιοσύγκριτος, dicitur homo rara corporis miftura & compage præditus. Gal. *l.6. de fan. tu. c.*5.

Aranea, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη, φαλάγγιον, (quamvis in fœminino potius *telam aranei* fignificet) eft infectum venenatum, puncturis fuis nocens; cujus prolixiorem defcriptionem legere licet apud Aldrov. *de Infect. l.5. c.*12. Veneni naturam & fymptomata defcripfit Sennert. *l. 6. M. Pr. Part.* 8. *c.*24. Verum non folum in Medicina confideratur, ut noxium quid morfu fuo, contra quem cum admiratione prædicat trifolium Gal. *de Ter. ad Pifon. c.*4. fed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulfibus & temporibus applicatum febriles paroxyfmos arcere dicitur, (hinc eft laudatiffimum emplaftrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti inftar appenfum, icterum curare creditur. In fpecie tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes fedans, Gal. *l. XI. de Si. Fac.* Schrod. *l.* 5. *Phar. c.* 4. §. 98. Fr. Hofim. *in Clav. ad h. l.* Ova quoque *araneorum* unguento Nardino mifta contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 9. Quæ de lapide *araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas & nugas referuntur a D. Simone Pauli, *Quadripart. cl.* 2. Succus e telis *aranearum* combuftis commendatur ad verrucas, callos &c. Libav *Synt. Ch. T.* 1. *l.*8. *c.*12.

Aranea Tunica vel *Araneofa*, ἀραχνοειδὴς, eft oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam fphæram efficit, inveftiens humorem cryftallinum fcil. anterius ad modum telæ araneæ fubtilis, ne impediat lumen ad humores. Gal. *de Anat. vivor.* Linden. *in Phyfiolog. Med. l.*2. *c.*10. *art.*7. etiam vitream tunicam a Ruffo *araneofam* appellari, oftendit e verbis *l.*2. *c.*3.

Araneofus pulfus, ἀραχνοειδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. *in def. med.* qui adeo parvus, velut brevi auræ agitatu moveatur. Et ἀραχνώδες οὖρον, *araneofa* urina, legitur apud Hip. *Coac. t.* 582.

Arbor Dianæ five Philofophica dicitur modus ille cryftallifationis, quando aqua fortis mercurio & argento incorporata in aquam effufa in fruticem quafi fe explicat, frondes, folia, fructus &c. exhibentem, eftque nihil aliud, quam fluor nitri metallo & mercurio accrefcens. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phyf. II.* §. 6. *Arbor* Philofophorum, Chemicis quibufdam etiam vocatur proceffus quidam, qui ex mercurio revivificato paratur. Dicitur quoque *Arbor* Hermetis.

Arbor maris, eft *corallum*, quod fruticis inftar in mari crefcat vegetetque. Dorn. *in Dict. Paracelf.* Rul. & Iohnf.

Arbor pyramea. Quint. Seren. *c.* 28. Morus, fub qua Pyramus adolefcens Memphiticus, Thisbes amore flagrans, femet interfecit, auctor. Ovid. 4. *Metamorph.* Hamelberg. *in c. l.*

Arbor vitæ, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari poffet, vires lapfas recreando, detinendoque vitam aliquo ufque a fluxu. Et tale credit præbere cedrum ejufque lignum, cujus præparandi modum ibidem monftrat. Nos permittimus fuo quemque abundare fenfu.

Arbores, eft *cutis planæ defœdatio* morbofa, neque ulla eft in principio exulceratio, fed in proceffu temporis. Idem, quod *Morphea*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Arbyla, ἀρβύλη, dicitur Hippocrati genus calceorum, quod exacte pedes integros ufque ad malleolos conftringit & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quafi *luticalcæ*, quod iis aptiffime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. *de artic. t.* 13. Latin. *Perones* vel *focci* etiam dicuntur. Foef. *Oec. p.* 89.

Arca

Arca Arcanorum dicitur *mercurius philosophorum*, in quo duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Libav. *S. A. Ch. l.7. c.* 27.

Arcanum,) Græce dici potest ἀπόῤῥητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον,) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquitur ne vilescat. Paracelsus descripsit, quod sit principale aliquod medium, quod per experientiam investigari debet, *de Therm. Piper. c.4.* Hujusmodi *arcanis* excogitandis & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chemiatri, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Rectissime vero Capivaccius verum artis medicæ *arcanum* dixit indicationem. Vide *Dogm. nostra P. IV. cap.1. d.3.* De *arcanis* Paracelsi legatur Helmont. *tr. h. tit.* Alia *arcana*, vel secreta detecta vide sis apud Libav. Schrod. Rolf. & *in Theatr. Chimici Voluminibus pene omnibus*, & loca quære in indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millesies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est extractum specificum materiæ corporis vicinius. Cum autem materia corporum mistorum sit ex duplici elemento, humido scil. & sicco, (Aer enim & ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem:) itaque & hoc *arcanum* æmulans ipsorum condit o est duplex: *Aqua stillatitia & coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est extractum naturæ interioris, cujusque speciei substantiam referens propius, ut in illa agnosci queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim specificum dicitur, & differentit ab *essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem nobilitatemque videtur pene a sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *arcanum specificum* mistorum substantiam formamque & differentiam specificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius: Estque duplex: unum *formalius* est, & vocatur *astrale*: alterum *materialius*. Hæc Dorn. Rul. & Iohns. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *arcanum* duplicatum Minsichti & *arcanum* corallinum; quamvis prius rite præparatum multo sit securioris usus, posteriori, modo inter alia & cautela observetur a D. D. Wedelio inculcata *Pharm. I. A. R. l.1. f.4. c.4. p.51.* De *arcano corallino* ejusque variis præparationibus juxta Marggrav. *in Collect. Leid.* & juxta Febure videatur Iunken *Lex. Chymico-Pharm. P. I. p.39. 40.*

Tom. I.

Arceo, ἀρκέω, sufficio, vel potius imperfonaliter ἀρκεῖ, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius *2. de artic. t.43. f.3. t.64. t.52. 53. l.1. de morb. IV.* 14.

Archæus, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota medicina veteri, Hippocr. integrum scripsit librum περὶ ἀρχαίης ἰατρικῆς; Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum, *l.1. de morb. XXXIII. 5. l. de Steril. XXIV.* 20. Vel in specie de situ vel sede naturali alicujus membri vel ossis, *1. de artic. 62. f. 2. t. 46. f. 4. t. 45. & 57. c.3. de fract. t.63.* *Archæus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

Archaltes, (Rul. *Archates*) est Paracelsi terræ fundamentum sive columna, quod a suis confortibus sustentari non videatur, sed ab alio magnali & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *archaltem* vocat. Dorn. *in Diction. Par.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

Arche, ἀρχή, vide *Principium. Initium*.

Archegonos, ἀρχήγονος, vide *Primigenius*.

Archelogia, ἀρχηλογία medica vocatur tractatio thematica de ratione & experientia abstracte considerata, & secundum omnes medicinæ partes diducta, estque norma universa medicinæ, protomathia, primæ conclusiones & caussæ omnium medicorum dogmatum, prout descripsit D. Gothofred. Schultzius, Medicus Islebensis *in præfat. ad Dissert. de Tinctura Bezoardica D. I. Michaelis p. m. 30.*

Archenda dicitur pulvis paratus ex foliis liguftri Ægyptii, Alcanna vel Elharmæ Ægyptii dicti, quo pedes post balneum emplaistrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem & fœtorem imbecillitatemque pedum vi adstrictoria & roborante. Prosp. Alpin. *l. 3. de medicin. Ægyptior. l. 3. c. 18. p. m. 113. b.*

Archeus, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel caussam efficientem internam totius mundi, unde universalis *Archeus* influus eidem dicitur, *tr. Archeus faber.* §. 8. Fortassis est anima mundi aut æther, aut spiritus æthereus modernorum: vel particula singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypothesin constat ex connexione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine seminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fœcunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum usque §. 6. &

M

6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, five virtute plaftica philofophorum veterum Græcorum? Cfoner, fi placet, ad C.Hoffm. *de gener. hom. l.2. cap.1.* Quomodo Joh. Marc. *Archeum* defcripfit ab Helmontio in quibufdam recedens, *in Philof.V. Reft. P.IV. fect.2. fubfect.2.* non videntur vere realia, fed potius abftractivi mentis conceptus & notiones parum ufus obtinentes in arte noftra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias ideas *archeales* dictas provenire quamplurimos morbos, propterea etiam ab illo *archeales* dictos, demonftrare conatur tr. *de Ideis morbofis, & morbis archealibus*. Contra *Archeum* exorbitantem vel deficientem egregie differuit Petrus Guiffonius *in Epiftolica differtatione de tribus principiis annexa Petri Poterii operibus medicis Part.III. p. 20. feqq.* *Archeus* Paracelfi & ἐνορμῶν Hippocratis funt idem. Guil. Thomfon in *explicatione terminorum artis præmiffa acui ejus magneticæ*. Dornæus, Rul. & Iohnf. ita defcripferunt: *Archeus* eft fummus exaltatus & invifibilis fpiritus, qui feparatur a corporibus, exaltatur & afcendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus; artifex & medicus. Item archiatros, fupremus naturæ medicus, qui rei cuique fuum *Archeum* peculiarem & membro cuilibet occulte per aerem diftribuit: item *Archeus* primus in natura vis eft occultiffima, res omnes producens ex Iliafte divina virtute nimirum fuffulta dumtaxat. Vel *Archeus* fpecies invifibilis eft, oberrans, & fe a corporibus feparans, medicis vis atque virtus naturæ. Dicitur & mineralium difpenfator a Dorneo *Genealog. mineri cap.8. in Th. Chym. Vol.I. p.576.*

Archiater, ἀρχίατρος, in duplici fignificatione fumitur. Primo pro principis alicujus, aut imperatoris, regis &c. medico, quam acceptionem defendit Hier. Mercurial. *l.4. V.L. c.1.* Deinde pro primario inter medicos alicujus collegii, qualis effe folet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc fignificationem præ priori tuetur C. Hoffm. *l.5. V. L. c.27.* quamvis hodieque fint, qui affectent hunc titulum fecundum utramque fignificationem, fibimetipfis arroganter attribuentes. *Comes archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit poteftas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *archiatrorum* vel collegarum dirimendi conflictus, C. Hoffm. *d. l.* *Archiater* etiam myftice dicitur Archeus, de quo p. a.

Archidoxis, hoc vocabulo infcribitur fcriptum quoddam Paracelfi chymicum, quod magicum appellat Libav. *in Exam. Philof. nov.* Continet libros novem, in quibus extractiones & feparationes virtutum ab invalido declarantur. Valentin. de Khetiis *ad Lectorem*.

Archimagia, *Chymica*, dicitur ars conficiendi aurum vel argentum, quæ meretur titulum *artis fupernaturalis* & *metaphyficæ*, apud Menens *tr. Aurei Veller. l.1. c.4. in Theatr. Chym. Vol.V. p.255.*

Archimia differt ab *Alchimia*, diciturque in fpecie ars tranfmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora. Libav. *Alchym. Pharmac. præfat. T.II. oper. p.22.*

Archos, ἀρχὸς, vide *Anus*.

Arcos, eft æs uftum, Aycophes, Azaphora Rul. *in Lex.*

Arctatio, ξυμ-vel συμπίλησις, idem, quod *conftipatio*. In fpecie de inteftinis dicitur, ex inflammatione, conftipatis. Confer. ad Linden. *Ex. IV. §. 25.* Eft fpecies *anguftationis* meatuum, de qua fupra. Accipitur etiam fpecialiter de anguftia genitalis muliebris, five vulvæ, præternaturali. P. Zacchia *quæft. Medic. Legal. l.3. tit.1. quæft.8. num. 27.* Dicitur etiam *arctitudo*. Eft aliquando per fectionem medicabilis. Id. *l.10. Decif. 40. num.12. & Decif. 48. n.16. 17.* *Arctata* pars quoque dicitur per chirurgiam, v.g. fibulas conjunctas Scrib. Larg. *n.206.*

Arctos, ἄρκτος, vide *Urfa*.

Arcualia offa dicuntur aliis *offa fincipitis*, aliis *offa temporum*, notante Barthol. *An. libell. 4. c. 6. p. 707. 718.* *Arcualis futura* i. e. coronalis.

Arcuatio vocatur a quibufdam *gibbofitas anterior*, quando accidit cum communitate offium caffi i. e. *fterni*. Avicen. *l.3. fen.21. tr. c.12.*

Arcuatus morbus, *Arquatus*, vide *Icterus*.

Ardas, *Ardalos*, ἄρδας, ἄρδαλος, *fordes*, inquinamentum, idem, quod ῥύπος ἢ μολυσμὸς, a verbo ἀρδαλῶσαι, *inquinare*, quo ufus Hippocr. *l. de nat. mul. LXII. 6. l. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.*

Ardea, ἐρωδιὸς, eft fpecies avis aquaticæ, fiffipedis, cujus defcriptionem, differentias, ufum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. *l. 20. Ornithol. c.8. feqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.15. c.66.* Schroder. *l.5. cl.2. n.47.* aliofque. Pifciculenti aliquid fubolere guftatu, fcribit Jul. Alexandr. *l.13. fal. c.4.*

Ardens febris, vide *Febris*, *Caufus*.

Ardentia funt, quæ in cibum & potum non affumta funt uftionibus obnoxia natura propria, ut ifta, carabe, terebinthina, gagates, & fimilia. Dom. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Ardo, ἄρδω, fignificat *irrigo*, *adaquo*. Legitur

tur apud Hipp. *l. de L. I. H. II.* 4. VI. 7. XIV. 11. XVIII. 14. *l. de Carnibus vel principiis* XIII. 5. *l.* 2. *de diæt.* XXXII. 11. 17. *l. de Cord. V.* 13. vide Foeſ. *Oec. p.* 91.

Ardor, καῦμα, vide *Æſtus*. *Ardor ſtomachi*, vel *ventriculi* eſt ſpecies cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo ejuſque orificio ſiniſtro & gula percipitur a particularum biliofarum cum acido-acribus effervefcentia fibras & nervoſas partes lancinante. Gr. καῦσωμα τῦ ςομάχυ dici ſcribit Senn. *Med. Pr. l.* 3. *P.* 1. *ſ.* 2. *c.* 16.

Ardor urinæ, vide *Dyſuria*.

Ardoſia Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate & utilitate cum ſumtuum computatione legi poſſunt ſpeculationes Sam. Colepres in Oldenburg. *Act. Philoſ. A.* 1669. *menſ. Auguſto*.

Area dicitur *maſſa fodinarum*, ſive locus, ubi metalla effodiuntur, Rul. *in Lex.* In foro medico pathologico ſpecies eſt *alopeciæ*. Vide ſupra *Alopecia*.

Arefactio, ξύρανσις, idem, quod *exſiccatio* fortior, eſtque ſpecies quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam ſcatentium, ut in pollinem vel pulverem redigi queant. Ita coagulum hinnuli cervei *arefacere* juſſit in loco, ubi neque ſol, neque luna accedere poterit, Scrib. Larg. *comp.* 13. Vide & *n.* 60. 92. 123. 127. Rhod. *in Lex. Scrib. Arefactio* ſumitur etiam pathologice pro aridura ab Hartman. *in Prax. Chymiatrica* pro conſumatione infantium.

Aregon, ἀρηγὸν, epitheton eſt unguenti cujuſdam pretioſi, cujus deſcriptio in Diſpenſatoriis occurrit. Dicitur qſ. *Auxiliare*.

Aremaros, idem, quod *Cinabaris*, vel *Cinabrium*. Rul. *in Lex.*

Arena, *Arenula*, ψάμμος, ψάμμιον, alias *ſabulum*, antiquis harena, eſt materia ſicca, minutiſſimis granulis conſtans, varii coloris, rubra, flava, candicans, e portionibus ſalinis lixivioſis, & fœculentiis tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum, vel veſicæ, præbens, quandoque etiam ſtatim e ſero pertranſeunte abluta & excreta: unde *urina arenoſa*, ψαμμῶδες ὄρον, appellatur, & tales ægri *arenoſi* vel *arenuloſi*, Hor. Aug. *l.* 12. *Epiſt.* & *Conſ. Med. ep.* 1. Vide Thom. Willis *Exerc. de Urin. c.* 5. Fr. Sylvius *l.* 1. *Pr. Med. c.* 55. §. 44. generationis *arenarum* cauſſam in læſas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorſo decubitum refert. Verum præſtitiſſet, ſi rem clarius expoſuiſſet. *Arenas* rubras ſignum eſſe doloris nephritici conſtat ex Hipp. 6. *Epid. ſ.* 1.

t. 5. etiam calculi veſicæ, ex 4. *aph.* Confer. ad Dietherich. 79. *Iatr. num.* 939. *Arenæ* ſpecies recenſet Ruland. *in Lexic.* quales ſunt: Vilis, foſſilis, candida, metallica, ſabulum, rubra, cinerea &c.

Arenamen, eſt *bolus Armenus*. Ruland. Iohnſ. Dicitur & *Arenarmei*.

Arenatio, idem, quod *ſaburratio*, eſt remedium externum ſimile pene illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentiſſima arena e mari vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim ſuperingeritur, loci recubitu aſſidue permutato. Andr. Baccius *de Therm. l.* 2. *c.* 17. *p. m.* 118.

Areola in anatomicis vocatur circulus papillam ambiens in virginibus pallidior, in prægnantibus & lactantibus fuſca, in vetulis fere nigricans. Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 1. Bidloo *Anat. Tab.* XIX. *fig.* 3. & 5.

Ares, vocabulum eſt a Paracelſo fictum, quo exprimi aut denotari debet occultus diſpenſator in tribus principiis, unde ſingula conſtant, qui rebus omnibus formam & ſubſtantiam cuique ſuam peculiariter diſponit, ut propriam & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro ſcholarum conſuetudine loquar. *Iliaſtes* eſt generis generaliſſimi ſubſtantia, confiſtens in prima rerum omnium univerſali materia. Hanc in tria genera primum diſponit, videlicet in ſulphur, mercurium, & ſal, primus naturæ diſpenſator *Archeus*, indeque res producit omnes in proxima ſua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ diſpenſator, ex generibus formas producens, & ſpecies in individua. Dorn. Rul & Iohnſ. *in Lex* Diſtinguitur *Ares* a Paracelſ. in *archeicum*, quod naturale, & *chymicum*, quod artificiale. Huc pertinet & *meloſinicum*, tranſmutationis principium, quod & *ſalamandrina eſſentia* dicitur, quale lapidi philoſophorum attribuitur, *l.* 3. *de vit. long. c.* 12. & *l.* 4. *c.* 6. De *Are* vide etiam ap. eund. *l.* 2. *de Gradib.* ſive *Theſſal. ſecund. c.* 2. *Ares* ἄρης alias Græce *Martem* ſignificat. Vide *Mars*.

Arete, ἀρετὴ, *virtus*, idem, quod vigor, de corporis vigore uſurpat Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* XXIII. 10. Vide *Virtus*.

* *Aretalogus* eſt, qui de ſuis virtutibus prædicat, ex ἀρετὴ, & λόγος. Apud Aſtruc idem eſt ac arcanorum medicorum inventor, fautor, & diribitor, quibus minime credendum eſſe ait. lib. 4. c. 12. de morb. ven.

Arſar, id eſt, *Arſenicum*. Dicitur & Arſag, Rul. & Johnſ.

Argemon, *Argema*, ἄργεμον ἢ ἄργεμα, dici-

 tur

tur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uniformis aliquando procidit, si profundius sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, ἀπαργέμους vocat Galenus. Video Foes. Oec. p. 90. Describit perfecte ex Hippocrate Erotianus.

* *Argemone*, ἀργεμώνη, herba sic dicta, quod argema & nubeculas in oculo sanare dicitur. Diosc. 2. 208. Plin. & alii Bot.

Argenti spuma vel flos, ἀργύρου ἄνθος, dicitur, quo utitur Hippocrates ad uteri ulcera cum vino & aqua subluenda, *l. de nat. mul.* XXIX. 146. Argenti spuma alia dicitur *lithargyrum*, de quo infra.

Argentum, ἄργυρον, ἀργύριον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius, Schroder *l.* 3. *Pharm. c.* 10. Fr. Hoffm. *in Clavi ad b. l.* A chymicis *luna* dicitur, hocque signo ☽ indigitatur. *Argentum* invenisse Erichthonium, Athenienfem e Plin. *H. N. l. VII. c.* 56. Hygino *fab.* 274. notavit Th. Jans. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p.* 5. De hujus specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controversiæ inter celeberrimos medicos agitatæ sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi chymiatri dubitent, an possibilis vera solutio *auri* & *argenti*, ita, ut a calore nostro actuari, & in usum converti queat. De *argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *auri* foliis sive laminis, de quo infra *aurum*. *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, dicit ei pauca fixatio, color & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine opificio fornacum, & plerumque parumper saxi adhærescens: 2. *Rude fossile*, varii coloris, rubri, plumbei, nigri, purpurei, cinerei, russi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex metallis & mineralibus; de quibus & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Ruland. *in Lexic. Chym.* Inquiri etiam possunt *Indices Voluminum VI. Theatri Chymici*, ubi multa reperies de *argento*, quæ omnia huc inferere instituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *scoria*, ἔλκυσμα Græce. Vide *Helcysma*. Chymici multa jactitarunt de tinctura *lunæ* vel *argenti* cærulea, sed eam alii cautiores suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *argentum* purissimum præbere cæruleam tincturam, quemadmodum legitur *in act. Hafn. Vol.* I. *Obs.* 68. *p.* 129.

Argentum fugitivum, idem quod Mercurius.

Argentum Vivum, vide *Hydrargyros*.

Arges, *Argas*, ἄργης, ἀργᾶς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hippocr. *l.* 5. *Epid. XXXII.* 6. 7. *seqq.*

Argilla, ἄργιλλος, terra est candida, unde & *creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, *l.* 9. *de Sim. Fac.* Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam, G. Agricol. *in Dialogo*, *qui dicitur Bermannus p.* 452. Confer. ad C. Hoffm. *Paralip. c.* 43. & Imperat. *H. N. l.* 2. *c.* 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex *argilla*, *n.* 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. *in Lex.*

Argistata, id est, *incerata*. Rul. & Johns.

Argos, ἀργός, *inelaboratum*, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hippocr. *de vet. med. XXII.* 8. Significat & *ignavum*, otiosum; unde ἀργίη, quasi ἀεργία, ocium, desidia, *pigritia*, quæ etiam noxia, & caussa morborum, *l.* 5. *de san. tu c.* 11.

Argyritis terra, ἀργυρῖτις γῆ, quæ ex argenti metallis sumta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas, Gal. *d. l.* Est etiam *Argyritis* species quædam lithargyri, sive spumæ argenti, sic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc est, mistura plumbi & argenti fieret, ut scribit Plin. *l.* 33. *H. N. c.* 6. vel a calore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. *l.* 5. *c.* 102. etiamsi forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari. Gorræus *in def.* Vide *Lithargyros*.

Argyrodamas, ἀργυροδάμας, ita dicitur talci species colore argenteo ignibus invicti, cujus laminæ tenuissimæ, si devorentur, hærent infixæ ventriculo, faucibus & gulæ, inde periculum inflammationis & strangulationis. Andr. Cæsalpin. *Art. Med. l.* 3. *c.* 32. & ex hoc P. Zacch. *Quæst. Medico-Legal. l.* 2. *tit.* 2. *q.* 4. *n.* 24.

Argyrogonia, ἀργυρογονία, dicitur a Gastone Clavone *semen argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu tinctura argentifica candidi coloris, sicut *chrysogonia*, *semen aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. Argyropœæ *in Th. Chym. Vol. II. p.* 24. Jung. & *Vol. IV. p.* 388.

Argyropœa, ἀργυροποιία, est ipsa *ars*, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant spagyrici ope vel lapidis philosophici, vel mercurii philosophorum, vel illius *feminis argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam loca ibidem *e theatro Chym.* allegata. An fortassis rectius hæc dici posset ἀργυροφθορία, sive ars argentum, quod jam ante in promptu fuerat, vana spe lucri destruendi, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. *Chym. l.* 1. *c.* 10.

Argyros, ἄργυρος, vide *Argentum*.

Argyrotrophema, ἀργυροτρόφημα, species est edulii e lacte confecti, ad attemperationem caloris & squaloris in corpore, ut est apud Gal. *l. de succor. bon. & vit. c.* 13.

* *Aria*, ἀρία, arbor inter eas quæ maxime serotino germinata florent. (Plin. l. 16. c. 25.) apud Theophr. l. 3. c. 6. hist. plant. hiemis initio fructus profert.

Arheumatistos, ἀῤῥεύματιστος, est epitheton membrorum externorum vel artuum præsertim articulorum a *fluxionibus* arthriticis adhuc *liberorum* apud Al. Frillian. *l.* 11. *c.* 1. & ex hoc Schneider. *de Catarrho l.* 1. *c.* 2. *p.* 27.

Aricymon, ἀρικύμων, dicitur fœmina, quæ cito concipit & impregnatur, fecunda, Hippocr. *de superfœtat. X.* 10. 11. *l. de Sterilib. XI.* 13. Dicitur & alibi ἐναρικύμων, *l. de A. L. & Aq. VIII.* 13.

Ariditas corporis, vide *Marasmus*. Dicitur & *ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρασία, Gal. *def. med.* *Ariditas* quoque *linguæ* est symptoma superveniens febrium, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exsiccant. Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 30. §. 60.

Aridum, ξηρὸν, καρφαλέον, κατάξηρον, idem, quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, 5. *aph.* 71.

Aridura est corporis vel membrorum omnimoda consumtio vel consideratio, ut vocant, Dorn. Rul. & Iohnf. Idem quod *febris hectica*, Dolæus *Encyclopæd. l.* 4. *c.* 4. Alias hodieque nomen hoc valde usitatum est, sumiturque pro atrophia particulari vel tabe membrorum. Ita Hartman. *in Prax. Chymiatric. part. poster. c.* 183. de *aridura* membrorum inscripsisse legitur.

Aries, κριὸς, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expediit Aldrov. *l.* 1. *de quadr. bisulc. c.* 8. Quo pertinet significatio *cervicis Vratislavienfium*, *aries* dicta, teste Cratone, *Consil. Med.* 169. apud Laur. Scholz.

Arigeos, ἀρίγεως, i. e. *citra rigorem*, sine rigore, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 23. Foes. *p.* 92.

Arilla, γίγαρτον. Vide *Gigarton*.

Ariobarzanios, ἀριοβαρζάνιος, nomen est emplastri apud P. Æginet. parotidas induratas emolliens, *l.* 3. *c.* 23. & *l.* 7. *c.* 17.

Aris, ἄρις, instrumentum fabrile, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. 1. *de artic. t.* 61. Vide Foes. *Oec. p.* 93.

Ariston, ἄριστον, *prandium*, & verbum ἀριστᾶν, *prandere* significat, quo sæpius utitur Hippoc. *de veter. medic.* Veteres *prandium* alio tempore & quidem commodiori instituisse hora, nimirum tertia ab ortu solis, demonstrat Lang. *l.* 1. *Ep.* 35. *Ariston magnum* & *parvum* vocantur medicamenta composita contra phthisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. *l.* 5. *summ.* 1. *tr.* 1.

Aristophaneion, ἀριστοφάνειον, nomen est *emplastri emollientis*, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ libra una, apopanacis unica, aceti hemina, Gorr. *p.* 51.

Arithmos, ἀριθμὸς, Latin. *Numerus* dicitur, vide *Numerus*. Hipp. vero differentiam *numericam* vel individualem, qua morbus a morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. *de R. V. I. A. t.* 8. Vide Foes. *d. l.*

Arlada, *Arladar*, est realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelso in ulceribus malignis, *l. de ulc. c.* 2. Meminit & Forestus *l.* 13. *Observ. Med. Obs.* 7. *sub finem* ad polypi curationem.

Arles crudum, sunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem sæpe noctu. Paracelf. *de grad. & comp. l.* 4. *c.* 6. cum Scholiis Dorn. *in Dict. Par.*

Armarium Unguentum, vide *Hoplochrisma*.

Armatura, *Conceptus*, Arab. *Abges*, vide *Amnios*.

Arme, ἅρμη, a verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus, vel in specie suturam, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. *in exegesi*. Legitur vero apud Hippocr. *l. de venis XVII.* 10. quamvis

Lin-

Linden. ἀρμονίας retinuerit. Foef. *in Oec. p.* 94.

Armena Bolus, vide *Bolus*.

Armenius lapis, ἀρμένιος λίθος, eft lapis maculis viridibus, cæruleis, & fubnigris relucens, ficut *lapis Lazuli*, a quo non differt, nifi fola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iifdem fcaptenfulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit; hodie tamen & in Germania producitur, videl. in Comitatu Tirolenfi, ut & in Lygiis ad Goldebergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa five cardiaca. Legantur Schroder. *l.* 3. *c.* 8. & 4. & Fr. Hoffman. *Clav. ad h. l.* Differentiam aliquam inter utrumque conftituit Chiocc. *in Muf. Calceol. fect.* 4. *p.* 467. *feqq.* Ufum ad purgandum fufpectum merito fecit C. Hoffm. *Paralip. Offic. c.* 76. Canicula Armeniæ ænigmatice dicitur de materia vel mercuriali, vel fulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagneum *Harm. Chym. in Theatr. Chim. Vol.* 4. *p.* 762.

Armenos, ἄρμενος, dicitur commodus, congruus, *conveniens*. Imprimis vero τὰ ἄρμενα fignificant apud Hippocratem ad chirurgi ufum *accommodata instrumenta*, aliaque neceffaria imo omnia, quæ ad agendum funt commoda, *l. de iis*, *q. in med. f. t.* 6. Galen. *in comm. ad h. l.* Foef. *p.* 93. Ita etiam, quæ balneo parando neceffaria funt, vocantur ἄρμενα, 3. *de R. V. I. A. t.* 44.

Armilla manus membranofa dicitur ap. P. Barbette *Chirurg. l.* 5. *c.* 1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices univerfæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi in varia arte facile divifibile. Ideo Linden. *Med. Phyf. l.* 2. *c.* 14. *art.* 12. §. 83. duplex conftituit: unum carpi fuccingens, revera unicum, fed latum, robuftumque fimul omnes tendines flectentium mufculorum continens; alterum, quod eft in dorfo carpi, ex fex inter fe connexis, & fingulis annuli inftar obvolutis circa extendentium tendines.

Armòniacum, vide *Sal.*

Armoracia, radicula fylveftris. Dodon. *pemt.* 5. *l.* 3. *c.* 6.

Armus, ὦμος, idem quod humerus. Ita *armus vitulinus* legitur apud P. Morell. *de praefcrib. formul. remed. fect.* 1. *c.* 15. quod ille recipi etiam poffit ad materiam deftillandi inftaurantem aquam caponis.

Armutheus lapis, corrupta voce dicitur a Nichepfo Medico *Armenius lapis*, tefte Aetio *l.* 2. *Sermon. c.* 47. & ex hoc Fallop. *tr. de metall. feu foffil. c.* 32. *Tom. I. p.* 337.

Arnacis, ἀρνακὶς, dicitur pellis angina cum lana & villis. Ufurpat Hippocr. *l. de fuperfoet.* XXIV. 4. item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, *lib.* 1. *de morb. mul.* LXXXIV. 16.

Arnaldia eft nomen morbi olim in Anglia familiaris, maligni, lenti, & chronici, quemadmodum hoc egregie demonftravit e Chronico Anglico Anonymi Dn. Daniel Guiliel- mus Mollerus, in quadam *Philologico-Hiftorica Differtatione* de hoc ipfo nomine habita mihique communicata. Quamvis vero neque de nominis origine, neque de fignificatu fpeciali morbi quicquam certo conftet, cum in nullo alio Autore nomen hoc reperire liceret, fi tamen meæ conjecturæ locus aliquis dabitur, exiftimo fignificaffe fpeciem aliquam luis Venereæ five morbi Gallici mitiorem, non quidem perfuafus ridicula magis, quam verofimili nominis hujus deductione, quod Arna agnam & Aldia Longobardis ancillam fignificet, fed quod ex ipfo textu Chronici patefcat, morbo huic fuperveniffe capillorum defluvium, & quod reges nihilominus convalefcentes robuftiores facti fint, Jam vero conftat inter alios e Benedicti Victorii Faventini *lib. de Morbo Gallico c.* 10. quod inter fymptomata morbi Gallici quintum ftatuerit alopeciam five pilorum cafum, & quidem ut fignum morbi minoris nequitiæ & minoris malignantis naturæ, cui non neceffe fit fuccurrere; quia fignificat naturæ robur mordaces ex putredine humores redditos ad cutim e corporis profundo propellere valens, ubi radices pilorum corrumpentes hos deciduos faciunt. Quod vero apud alios præfertim vilioris fortis homines ad mortem lues hæc etfi cum defluvio capillorum comitata fuerit, hoc haud dubie contigit propter aliam concurrentem incolis maritimis feptentrionalibus Endemicam, quæ fcorbuti nomine hactenus diu fatis innotuit: liber & locus extat in Aloyfii Luifini *volumine Aphrodifiaco Tom.* I. *p.* 554.

Arohot, id eft, *Argentum vivum*. Rul. *in Lex.*

Aroma, ἄρωμα, eft medicamentum grati penetrantifque odoris, & faporis, in genere calidum, volatilioris & fpirituofæ naturæ humoribus & fpiritibus activitatem & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, difcutiens. Talia funt non folum fructus, aut femina, fed etiam radices, cortices, & flores, fucci vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schroder. *Pharm. l.* 2. *c.* 8. imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea di-

dictæ, quas allegat Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 2. §.40. & XXXIV. §.94. Ex his quæ præparantur composita, ut sunt, infusa, extracta, olea, & alia, *Aromatica* dicuntur, Gorr. p. 57. In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *myrrha*, demonstrat Linden. *S. M. Ex. X.* §.125. *seq.* Crocum etiam κατ' ἐξοχὴν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hoffm. *Clav. Schrod.* p.459. quod nomen etiam *Aroph. Paracelsi* (de quo p.p.) obtinet.

Aromatitis, ἀρωματίτης, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur gigni, & in Ægypto, circa Pisas Reginis frequentata, Gorr. *def.*

Aroph Paracelsi, dicuntur vel flores elegantissime Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur. Fr. Hoffmann. *Clav. Schrod.* p.179. Vel dicitur de croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato ex Helmont. *de Lithiasi c.7. n.* 14. *c.* 8. *n.*23. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse statuens, per destillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens, *l.2. de vir. membr. c.*10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*, Dorn. Rul. & Johns. *in Lex. Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi, denotans medicamentum, quod calculum humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces putarunt denotare & explicare illud *Aroma Philosophorum*. Etmull. *in MMSS. Chym.* Vide *Aroma*. *

Arquata, est nomen *avis* cujusdam, quæ & *Numenius*, νεμήνιος, dicitur, a mense Junio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. *l.*20. *Ornith. c.*21.

Arquatus morbus, vide *Icterus*.

* *Arrhabdota*, ἀῤῥάβδωτα, sunt inter ostrea; q. d. minime virgata; [quibus opponuntur rhabdota quæ pectinatim divisa interpretatur Gaza apud Arist.) conchæ dicuntur non pectinatim divisæ, seu non striatæ, aut virgatæ.

Arrhaphon, ἄῤῥαφον, i. e. *futuris carens*. Dicitur de cranio & legitur apud D. Melch. Sebitium *Exerc. Med. p. m.* 132. ubi caussa cephalalgiæ incurabilis habetur, & apud Johannem de Murlato *in suo vade mecum Anatomico Exercit. V. in annexis p. m.* 211.

Arrhen, vel *Arsen*, ἄῤῥην, ἄρσην, vide *Mas*.

Arrhoea, ἄῤῥοια, ἀῤῥοίη, *fluxionem suppressam* significat, ac proprie de mensium suppressione dicitur, Hippocrat. *l. de Loc. in hom. sub fin.* quamvis in editione Lindeni non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur *in editione Foesii p.*423. *seqq.* Perperam mihi videtur scribi ἀῤῥοιῆ, vel ἀῤῥοίᾳ, in quibusdam exemplaribus. Vide Foes. *in Oec. p.*95. Quomodo Erotiani paraphrasis, qua per ἀῤῥωστίαν interpretatur, explicare nititur Foesius *in Oecon.* sed dubito, an satis rationibus suffultus.

Arrhostia, ἀῤῥωστία, ἀῤῥώστημα, *infirmitas*, imbecillitas. Sæpe sumitur pro morbo, ut 2.*aph.* 31. & 3.*a.* 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

Arrhythmus, ἄῤῥυθμος, vide *Arythmus*.

Ars, τέχνη, verum est genus medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Jung. Diet. *n.* 829. Nobis sufficit ἐπιμελεῖς τῷ δεῖν Piccarti *in Philos. Altdorff. Disp. XXXI. th.* 46. Denominatio (scil. disciplinarum, vel habituum mentis) a fine petenda est ultimo, ut docet Philosophus. Quæcunque igitur terminantur operatione, sunt artes: quorum terminus est sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imo κατ' ἐξοχὴν vocab. hoc Medicinam significat. 1. *aph.* 1. Cum vero *artes* aliæ sunt *determinatæ*, ὡρισμέναι, quæ præsuppositis omnibus requisitis semper fine suo potiri possunt: aliæ sint μὴ ὡρισμέναι, *non determinatæ*, alias conjecturales, στοχαστικαὶ dictæ, sciendum Medicinam ad posteriorem classem pertinere non ratione præceptorum, sed ratione finis, qui non semper attingi potest. Gal. *de opt. sect. ad Thrasyb. c.*4. juxta tritissimum Ovidii:

Non est in medico, semper relevetur ut æger &c.

Nihilominus sub se plures habet *artes determinatas* instrumentales, & sano sensu mechanicas, ut sunt: *Ars* Gymnastica, Coquinaria, Pharmaceutica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite per exercitationem applicatis finem suum assequi annititur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel instrumentis, vel quomodocumque appellasse libet, utitur, in universalibus Theorematis, Methodo; in particularibus, exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi student; utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo spatio, & sæpe errans, viam peragit, verbis Gal. *l.* 9. *M. M. c.*6. *Ars* transmutationis Metallorum dicitur *Ars* Hermetica, item Philosophica, vel Phi-

Philofophorum. Libav. *Synt. Chym.* Jung. Lind. *Ex. V.* §. 12. An *Ars* dominetur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari folet Topice. Enimvero præftat pofteriori opinioni adftipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus naturæ perfici, nihilominus illa nihil præftare poffet, nifi objectum & fubjectum fuum haberet ex & in natura. Vide *Th. Chym. Vol. II. & VI.* & quære in Indice.

Arfacum, vide *Acrai*.

Arfaltos, idem, quod *Ἄσφαλτος*. Rul. *in Lex.*

Arfarium, vide *Acrai*.

Arfenicum, ἀρσενικὸν, Fernel. *Arrenicum* e Gal. Græc. ἀῤῥενικὸν, perperam vero & corrupte Arehenicum, notante Libav. *Defenf. Syntagm. A. 2. Not.* 5. eft fuccus mineralis, pinguis inflammabilis, infigni fua corrofiva qualitate deleteria vitæ noftræ infeftus, propterea jure merito inter venena ftricte dicta referendus. Equidem Fr. Hoffmann. *Clav. ad Schrod. l. 3. c.* 27. limitare conatur, duplicia conftituens venena, alia, quæ omnibus & femper nocent: alia, quæ interdum quidem nocent & interimunt, interdum tamen & fecundum artem adhibita in ufum medicum venire poffunt, quibus pofterioribus *Arfenicum* annumerat. Verum non eft noftri nunc inftituti, diftinctionem illam venenorum examinare. Nobis fufficit, communiter a Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arfenicum*, & quæ fimili facultate corrofiva fummaque acrimonia operantur, propterea *Arfenicalia* dici. Vid. Thom. Willis *de febrib. cap.* 12. Congener eft *Sandaracha*. Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod *Arfenicum* ftricte dictum coloris albi fit tantum factitium quid per fublimationem ex auripigmenti fcobe & fale anatice, id eft, æquali quantitate mixtis, confectum, quod & *auripigmentum cryftallinum* dicitur; *Auripigmentum* vero & *Sandaracha* fint nativa; hoc rubri vel fubluteì coloris, illud citrini; quamvis & *Sandaracha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arfenici* præparationibus ad ufum medicum legantur Schroder. & Fr. Hoffm. *d. l. Arfenicum*, non effe commodum ad Spagyricum metallorum tranfmutationis laborem, docet Dorneus *de Genealog. mineral. c.* 18. *in Th. Chym. Vol.* 1. *p.* 585. *feq.* Hinc & a Laur. Ventura negatur, quod fit materia lapidis Philofophici, *tr. de Lap. Philof. c.* 8. *Vol. II. Th. Chym. p.* 238. quamvis a Lagneo *in Harm. Chym.* ipfe Lap. Philofoph. vocetur *Arfenicum*, *Vol. IV. p.* 327.

* *Arfura*, five incendium, morbi genus quod olim venere contrahebatur, & quod idem volunt fuiffe cum gonorrhœa virulenta, quæ hodie impura venere concipitur V. Guillelm. Becket, & Aftruc. l. 6. fecul. XVIII. In opere M.S. Joannis Ardern Chirurgi Angli, qui exeunte decimo quarto fæculo vixiffe creditur, & in collectaneis quibufdam Medicis, quæ fcripta dicuntur circa annos 1390. & 1440. fit mentio de hac arfura Anglice *burning*, five *brenning* dicta.

Artaba, ἀρτάβη, eft menfuræ aridorum fpecies Ægyptia, habens modios quinque, aliis tres, Gorr. feptem, hodieque eft inufitata. Gal. *de pond. & menf. c.* 5.

Artemifia, ἀρτεμισία, præter hoc, quod fit nomen herbæ notiffimæ, eft quoque terminus Paracelficus, per quem vel ars Chymica ipfa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. feveriffime perftrinxit contra Scheunemannum. Libav. *in Defenf. Synt. Tom. III. Oper. p.* 38.

Artemifion, ἀρτεμίσιον, nomen eft menfis apud Macedones folum, in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. *cap.* 1. *in l.* 1. *Epid. t.* 1.

Artemonium, ἀρτεμώνιον, eft nomen collyrii, quo Galenus fcribit, Baffum fodalem fuum ufum fuiffe ad multa oculorum vitia. Defcribitur *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7.

Artenna, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in infulis Diomedeis, quæ hodie *Tremiti* vocantur, faltem reperiatur, cujus defcriptionem cum ufu in cibis vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 3.

Arteria, ἀρτηρία, eft vocabulum æquivocum, cum de afpero & lævi canali five vafe accipi foleat. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, a recentioribus *afperæ arteriæ* nomine appellatos, *arterias* dixiffe teftatur Gal. *l.* 6. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 9. unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læfionem, afperæque arteriæ vitia ufurpari folita fuere, *Arteriaca*, ἀρτηριακά, vocabantur. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 1. *feq.* Jung. C. Hoffmann. *Inft. Med. l.* 2. *c.* 13. §. 2. Et videtur, vocabulum *Arteriæ* primario quoque illi vafi vel canali afpero competere, vi etymologiæ, quando *arteria* dicitur quafi ἀεροτηρία. Verum poftmodum a recentioribus vocab. *arteriæ* potius ad vafa fanguinea pulfantia translatum fuit, ita, ut hæc hodie etiam fimpliciter *Arteriæ* dici foleant. Canalis vero cartilagineus & durior ad pulmonem excurrens cum additione *afpera arteria* femper vocatur. Quod fi tamen generali quadam defcriptione utraque

que vafa afpera & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit; *Arteria* eft pars fimilaris fecundi generis [vel rectius organica, fimplicior] teres, fiftulofa, vel aerem, vel fanguinem continens. De fingulis nunc feorfim.

Arteria afpera, ἀρτηρία τραχεῖα, ab inæquali interna fuperficie fic appellata, βρόγχος fiftula vel canna pulmonum, eft canalis rotundus femper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrens, & per hoc in plures ramos divifus, aerem cum pro fanguinis ventilatione & attemperatione infpiratione admittens, tum pro vocis & fermonis efformatione, fuliginumque exclufione reddens. Dividitur commodiffime in *Truncum*, ceu portionem indivifam, quæ fauces inter & pulmonem interjacet, anterius & ad latera cartilagineis annulis femicircularibus diftinctis conftantem, pofterius vero ubi gulæ adjacet, membranofam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellantur. Trunci caput & principium *larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi & expreffioni præprimis dicatum, quinque *cartilaginibus* infignioribus præditum, ut funt, *Scutiformis*, θυρεοειδής, *annuliformis*, vel annularis, κρικοειδής, duæ *gutturniformes*, five gutturnales, ἀρυταινοειδεῖς, quæ fimul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττίς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττίς dicta, operculum quoddam præbet. Alias truncus *afperæ arteriæ* fpecialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari folet. Quando in pulmonem fefe infinuat, dividitur in propagines majores minorefve, ceu ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias craffioris membranaceæ fubftantiæ. Gal. *l.* 4. *de L. A. c.* 8. annulos illos literam G. referre fcripfit, quæ bronchia rami arteriæ & venæ pulmonalis fideliffime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum & recentiorum fcriptis.

Arteriæ afperæ fectio, vel *perforatio*, vide *Laryngotomia*.

Arteria, ἀρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis*, λεῖα, dicenda, Gal. 7. *de Uf. P. c.* 8. 9. & alibi, eft vas pulfans, ἀγγεῖον σφύζον, five vas membranaceum, ortum habens a corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel fecundum alios, pluribus fanguinem cum fpiritu vitali a corde per impulfum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt a *vena* craffitie, pulfatione, & ufu. *Arteria* craffior, vena tenuior & fimplicior. *Arteria* pulfat; Vena non pulfat. *Arteria* fanguinem exportat a corde ad partes; Vena reportat. *Arteriarum* in corpore diftinctæ occurrentium binæ funt, *Pulmonalis* & *Aorta* five *Magna*.

Arteria Pulmonalis, ἀρτηρία πνευμονική ἢ πλευμονική, quam ex falfa quadam hypothefi veteres *Venam arteriofam*, φλέβα ἀρτηριώδη appellarunt, exiftimantes, folas venas a dextro, folas vero arterias a finiftro dependere cordis ventriculo, Galen. 7. *admin. Anat.* 4. eft vas membranofum pulfans, ejufdem compagis cum *arteria magna*, duplicique tunica conftans, fanguinem e cordis dextro ventriculo, dum fefe coarctat, excipiens & per amplum pulmonum parenchyma diftribuens: unde etiam ftatim ab exortu in dextrum finiftrumque truncum vel ramum ad dextram finiftramque pulmonis partem excurrentes dividitur. Pulmonum has arterias quidam ad differentiam reliquarum appellarunt ἀρτίας, quos redarguit Erotianus *in Lex. Hippocr.* quod arteriæ tanquam ἀερορτῆρες dicantur.

Arteria Magna, *Aorta*, *Maxima*, *Craffa*, μεγάλη, ἀορτή, μεγίστη, παχεῖα, eft vas membranofum, amplum, craffum, fanguinem fpiritu vitali turgidum e cordis finiftro ventriculo coarctato cum impulfu excipiens, eundemque per totum corpus, mediantibus trunci ramis ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu fuo propter exficcationem nonnunquam plane rigido ac cartilagineo valvulis tribus lunaribus adverfus fanguinis regurgitationem munito, poftquam binas propagines coronarias dictas ad peripheriam cordis & pericardium dimifit, in duos truncos infignes, *Afcendentem* & *Defcendentem*, dividitur.

Arteriæ Aortæ Truncus afcendens, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἀνωφερόμενον, *l.* 26. *de V. P. c.* 10. 11. circa jugulum mediaftino thymoque fulfultus dividitur partim in ἀποφύσεις, ramos *fubclavios*, quorum propagines funt: intercoftalis fuperior, Mammaria interna,] a qua Mediaftina) Vertebralis. Cervicalis mufcula, item Axillaris, Scapularis interna & externa, Thoracica inferior, &, ad brachium ubi pervenit, Brachiea, Radiea, Cubitea. Partim etiam juxta fubclavios exfurgunt Carotides ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in externam & internam diftinguuntur, omnibus capitis continentibus & contentis partibus propagines fuas largientes. *Aortæ truncus defcendens*, τὸ μέρος κάτω φερόμενον, *d. l.* etiam quamplurimos de fe dimittit ramos & propagines, five ἀποφύσεις, Galeno dictas, funtque ex his potiores, & quidem, antequam ad os facrum in ramos infignes geminos difrahitur, e trunco prodeunt Arteriæ *Intercoftales inferiores*, *binæ Phrenica*, *Cœliaca*, quæ in duos ramos di-

vidi-

videtur, *Hepatica* & *Splenica*, dictos, quorum furculi funt, Hepaticæ quidem *Pylorica*, *Cyftica gemella*, *Epiploica dextra*, *Inteftinalis* & *Gaftroepiploica dextra*: Splenicæ vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gaftrica Coronaria*, *Epiploica finiftra*, *Gaftroepiploica finiftra*, & *Vas breve arteriofum*. Porro e trunco prodeunt *Mefenterica fuperior* & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermatica*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliaca duæ*, quarum utraque in *externam* & *internam* diftinguitur. Hujus propagines funt *Glutea*, *Hypogaftrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coalefcentes ligamenti indolem præ fe ferunt. Illius vero *Epigaftrica*, *Pudenda*, poftea extra abdomen progreffa *Cruralis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Mufcula*, item *Ifchiatica*, *Tibialis*, & fic ad extremum pedem ufque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonftratione, quam e fcriptis addifci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæcce declaranda, cum noftri non fit inftituti, perfectam tradere Anatomiæ doctrinam.

Arteriaca, ἀρτηριακὴ, fcil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria*.

Arteriotomia, ἀρτηριοτομία, eft fpecies chirurgicæ operationis, videlicet artificiofa, & in gratiam fanitatis inftituta, per phlebotomum facta incifio arteriæ cujufdam. Olim periculofiffima habita ob periculum aneuryfmatis, (de quo fupra) præfertim fi in brachio inftitueretur, ita, ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint, fieri poffe arteriam vulneratam, quæ ad manum eft, coire, partim experientia partim ratione ftructuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit obfervatione quadam propria in juvene agrefti, cui loco venæ arteria fuit fecta, feliciter tamen a Gal. per deligationem & vulneraria præfidia curata, *l*. 5. *M. M. c*. 7. Hodieque etiam tantum periculi non fubeffe creditur, modo induftria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam fubjiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile fuadebit. Controverfiam hanc prolixe ventilavit B. Rolfink. *Ord. & Meth. Comment. l*. 4. *f*. 3. *per totum*. Modum incidendi & delectum arteriarum tradidit P. Barbette *Chirurg. P. III. l*. 1. *c*. 9. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Graen. *in Lum. Rat. Medico noviffime edito* five *Praxi Reformata c*. 1. *p*. 9. cui & nos lubentes volentes affentimur.

Artetifcos, *Artetifcus* dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex*.

Arthoicum, eft oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane fimul in fimo digeftis arte tractum, Iidem. Rectius igitur fcriberetur *artoicum*, ab ἄρτος videlicet deducendum, i. e. *panis*. Rul. vocat & *Pannoniam*.

Arthrembolus, ἀρθρέμβολος, dicitur inftrumentum, quo mediante os articuli luxatum injicitur in locum vel fedem naturalem, & legitur apud Jac. Sponium *in Aphor. nov. Hipp. Sect. III. Aph. XXCII. in not*.

Arthritis, *Arthritica*, *Arthetica*, articularis morbus, vel dolor ἀρθρῖτις, ἄρθρων πόνος, eft artuum vitium, five articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit. Galen. *l*. 6. *M. M. c*. 20. unde & ægri *arthritici* dicuntur. Potiores fpecies funt *Chiragra*, quando articulos manus infeftat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ifchias*, quando coxam vel coxendicem occupat, *l*. 10. *de C. M. S. L. c*. 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hipp. *in Not. ad exud. p*. 215. quæ κεδμάτων nomine venit, & funt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitofa eft. Hæc fpecies Scythis quondam familiaris &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari poteft defcriptio: *Arthritis* eft dolor exquifitus circa partes nervofas articulorum cum vel fine inflammatione & tumore, proveniens a folutione continui per particulas falinas diverfi generis, fibique valde contrarias acidas fluidas fucci nervofi, & lixiviofas tartareafque fucci nutritii cum fanguine arteriofo delati mixtas & efferveſcentes facta. Clariffime, ὅτις ἄλλος, morbi hujus naturam e cauffis fuis & curationem defcripfit Thom. Willis *tract. de Anim. Brut. P. II. c*. 14. Dividitur *in calidam* & *frigidam*, quæ etiam *nodofa* dicitur, pro prærogativa, vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. E noviffimis Joannes Colbath, Medicus Anglus & Collegii regii Londinenf. membrum, in fuo tractatu *de podagra* cauffam arthritidis ad alcali referre aufus eft, fuamque fententiam phænomenis certis confirmare, quemadmodum legitur *in actis Erudit. Lipf. A*. 1698. *in Novembr. p*. 525. *Arthritis fcorbutica* vaga eft fpecies peculiaris *arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum gravioribus fymptomatibus, vires vitales aggravantibus ftipatam cauffæ heterogeneæ mixtæ vitiofitatem præfupponens, de qua legatur idem *Tr. de Scorbut. c*. 5.

Ar-

Arthrodia, ἀρθρωδία, est species *diarthroseos*, vel *dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficiarium & capitulum etiam depressum concurrit. Gal. *l. de offib. in princ.* Talis est in occipitis osse, & vertebra prima colli, P. Barbette *d. l. c.* 3. Lindenus vocari posse dixit *adarticulationem*. Opponitur illi *enarthrosis*, ἐνάρθρωσις, cum sinus os excipiens magnus, processus ossis excipiendi insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. *Ibid.*

Arthron, ἄρθρον. Vide *Articulus*.

Arthrosis, ἄρθρωσις, *articulationem* in genere significat. Unde & adject. ἀρθρώδης, adv. ἀρθρωδῶς descendunt, quæ leguntur apud Gal. *l. de offib. in pr.*

Artia; ἀρτία, ἀρτὴν, generaliter idem aliquando est quibusdam, quod ἀρτηρία; specia- tim vero arteria bronchialis, ut notat Erotianus *in synagoge*; at vero simul notat rectius dici ἀρτηρίαν, quod hæ quasi ἀερωτῆραι sint, per enallagen literarum dictæ ἀρτηρίαι.

Articularis morbus; passio, affectio, vide *Arthritis*.

Articulus, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. *n.* 206. 214. 263. ἄρθρον, σύνθεσις κατ' ἄρθρον est naturalis ossium diversorum syntaxis, vel compositio, & differt a *symphysi*, συμφύσει, quæ est ossium naturalis unio vel coalitio. Dividitur in *diarthrosin*, διάρθρωσιν, *dearticulationem*, quæ est articulatio laxior & ossium structura, quorum motus est evidens, (vid. supra *abarticulatio*) in *synarthrosin*, συνάρθρωσιν, quæ est articulatio strictior, ceu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hoffm. γιγγλυσμὸν,) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibia, in humero, & ulna. Gal. & Barbett. *d. l.* quorum ille *articulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo: *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas (quæ cotyle, κοτύλη, id est, *acetabulum*, & *glene*, γλήνη, sive *pupilla*, dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *caput* & *condylus*, κεφαλὴ καὶ κόνδυλος, appellata, inest, *l.* 1. *de mot. musc. c.* 9.

Artifex, δημιουργὸς Hippocr. Gr. τεχνίτης Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restringitur vero haud raro ad medicum, qui artem medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Galeno, *artificem fieri* Gr. τεχνῖ-

τεσθαι dicitur *l.* 2. *de Cris. c.* 9. Specialiter quoque dicitur de chymicis & spagyricis, *in Th. Chym.* aliquoties.

Artios, ἄρτιος, significat id, quod *perfectum*, *integrum*, omnibus numeris absolutum, illæsum, æquale, aptum est, apud Hipp. Ita ἀρτίως κεκριμένα, perfecte judicata 1. *aph.* 20. leguntur; de vertebris inter se æqualibus & apte cohærentibus, 3. *de artic.* 29. In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur περισσαί. Vide 3. *in* 1. *Epid. t.* 13. 14. Foes. *p.* 95.

Artiphyes, ἀρτιφυὴς, dicitur de numero pari, perfecto & integro critico, qualis est juxta Hipp. decimus quartus, & quadragesimus secundus dies *l. de septimestri* VIII. 8. 9. 10.

Artiscus, ἀρτίσκος, in genere *trochiscum* significat, a panis exigui figura. Specialiter vero & κατ' ἐξοχὴν, *artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnibus cum pane mistis coctisque præparantur ad theriacæ compositionem, unde & *theriaci*, θηριακοὶ appellantur. Modum præparandi monstravit Gal *t.* 11. *de S. F.* §. *Caro viperæ*. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetiis allati fuere pro confectione theriacæ. Verum vanitatem horum trochiscorum egregie aperuit & solide demonstravit Johan. Zwolf. *in Pharmac. Aug. Animadvers. ad Cl.* XII. *p. m.* 209. *seqq. in fol.* unde & hodieque Alcool vel pulvis viperarum substituitur in theriacæ compositione.

Artistomon, ἀρτίστομον, significat *undique planum* & æquale; in specie de telis usurpavit Hipp. *l. de cap. vuln.* XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτίστομος dicitur is, qui verba integre profert, non mutila aut truncata. Foes. *d. l.*

Artiypochros, ἀρτιύποχρος, dicitur *color subpallidus*, & subluteus Hipp. *l. d. intern. aff.* XXXVI. 13. Foes. *d. l.*

Artizoos, ἀρτίζωος, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliori, ita, ut in genitalibus diu hæserint, *l. de superfœt.* VII. 5.

Artocreas, ἀρτόκρεας. Vide *Pastetum*.

Artopta, ἀρτόπτη, dicitur vasculum sive testus pistorius, in quo placenta vel similis massa farinacea coqui & parari solet. Legitur in Henr. Deventer *Lumin. Nov. pro Obstetricant.* C. XVII. *p. m.* 61. ubi trop ce fœminæ fine ulla fere difficultate parienti applicavit. Alias de hujus vocabuli *artopta* & *artopticius panis* ap. Pl n. *H. N. l.* 18. *c.* 11. alia Lexica Græca & Lat. videantur.

Artomeli, ἀρτόμελι, fuit species cataplasmatis ex pane & melle parati extrinsecus impositi

N 2

fiti præfertim præcordiis, cujus meminit Gal. *l.* 10. *M. M. c.* 6. *l.* 11. *c.* 15. *l.* 13. *c.* 15. Male igitur per jusculum vertit Castellus, fortassis loca Galeni non recte inspiciens.

Artos, ἄρτος, vide *Panis*.

Artus, τὰ κῶλα, extremæ sunt & compositissimæ corporis partes, manus & pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Gal. *l.* 3. *administrat. c.* 1. Van Horne descripsit, quod sint membra e trunco exporrecta *in Microcosmo* §. 57. ad quem locum vide D.D. Hoffmanni *Dissertat. Anatom. p.* 233.

Artyma, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infra *suo loco*.

Arvina, idem, quod lardum, pinguedo, λίπος: Legitur apud Stoker. *Practic. morbor. particul. c.* 10. in formula unguenti mirabilis contra paralysin, & ex hoc apud Walther. *Sylv. Med. p.* 383.

Arystier, ἀρυστὴρ, est vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla aut calix. Usus Hipp. *l. de genitur.* VIII. 29.

Arytænoides, ἀρυταινοειδὴς, q. d. *gutturnalis*, epitheton est cartilaginum duarum laryngis ab *arytæna*, quod gutturnium aut infundibulum significat, Gal. *de vocal. instrum. dissect. c.* 4. *l.* 7. *de V. P. c.* 11. Ab hac cartilagine musculi eandem constringentes dicuntur *Arytænoidei*, de quibus vide Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 11. *p.* 442. Vide *Arteria aspera*.

Arythmus, vel *Arrhythmus*, ἄρυθμος, ἢ ἄῤῥυθμος, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem aut proportionem observat, non vero plane abolitum pulsum significat, cui opponitur εὔρυθμον, rhythmum certum observans; dicitur & κακόῤῥυθμος. *Arrhythmi* pulsus species numerantur tres. *Pararhythmus*, quando viciniæ ætatis rhythmum observat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem servat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Gal. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 9.

As, *Assarium*, ἀσσάριον μνᾶ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur unciæ, 2. est species ponderis habens drachmas duas Gal. *l. de pond. & mens.* ex libro Cleopatræ *de mundities*.

Asa vel *Assa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fœtidum, quod *Asa fœtida* vocatur. De utroque vide Schroder. *l.* 4. *cl. n.* 372. & 377. (II.) *Asa* vocatur a Basilio Valentino *remedium universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Dis placet!) cui respondet *Phalaja*, seu universale ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præsupponens, *tr. de arcanis mundi*. (III.) *Asa* denique *fœtida* quoque ænigmatice a spagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est. Guido Magn. de Monte *t. de Adrop. Philos. in T. VI. Theatr. Chym. p.* 548.

Asabon, id est, *Sapo*. Rul. & Iohnf.

Asæstus, ἄσαιστος, vide *Calcarius lapis*, *Calx*.

Asagen, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Iohnf.

Asagi, i. e. *Vitriolum*, vel atramentum rubeum. Azep Idem. Iidem.

Asamaz, i. e. *Vitriolum*. Iid.

* *Asaminthos*, ἀσάμινθος, Solium balneatorium. Henr. Steph.

Asapes, ἀσαπὴς, & adverb. ἀσαπέως, idem quod ἄπεπτον, *crudum*, non perfecte coctum aut elaboratum. Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide 1. *de R. V. I. A. t.* 33. Dicitur alias ἄσηπτον, *non putrefactum*, ex veterum hypothesi erronea coctionem & putrefactionem confundentium.

Asaphatum, est *Serpigo* vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. Iohnf.

Asaphia, ἀσάφεια, est *vocis obscuritas*, vel propter vocem efformantium organorum & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem, 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 3. Ἀσαφέες, ægri dicuntur Hipp. qui obscure loquuntur, nec clare differunt, *Coac. t.* 175. item ἀσαφὴς, lingua, 7. *Epid.* XII. 12. 13. & LIII. 15. Dicitur & ἀσαφώδης παράκρουσις. 1. *in* 1. *Prorrh. t.* 33.

Asarcon, ἄσαρκον, stricte significat *excarne* sive destitutum omni carne. Verum apud Arist. *l.* 2. *d. P. A. c.* 10. comparative saltem accipi de capite, quod cum medio & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. *Ex. Med. p. m.* 153. *seq.*

Asbestus, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva vel cruda, v. g. κονία, vel τίτανος ἄσβεστος. Gorr. Vide & *Amiantus*.

Ascalabotes, ἀσκαλαβώτης, item, καλώτης, est genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. *de Sim. Fac.* §. *Draco marin.* Et *l. de Theriac. ad Pis. c.* 9. dicitur *Stellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrov. *l.* 1. *de quadr. digit. ovip. c.* 10.

Ascardamyctes, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconniventibus oculis* fixis & immotis intuetur.

tur. 2. Epid. f. 6. t. 4. Σκαρδαμύττειν enim *nictare* & connivere significat.

Ascarides, ἀσκαρίδες, vide *Helminthes* apud Aldrov. l. 1. de *quadr. digit. ovip.* c. 10. Erotianus proprie significare notat tenues vermiculos, qui in puerorum voracium excrementis inveniuntur, quia optimi scriptores ascarides appellant, qui in aqua putrida reperiuntur.

Asceles, ἀσκελὴς, *decrus*, qui caret cruribus. Gal. l. 4. de *Hipp. & Pl. dec.* c. 4.

Ascendentia, *signa* dicuntur vel astra firmamenti coeli, & praecipue siderei spiritus. Dorn. *in Dict. Par.*

Ascensus morbi, idem, quod *augmentum*, de quo vide infra suo loco. *Ascensus* quoque vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis, & destillationis chymicae. Cui opponitur *descensio*. Libav. & alii: vide *Destillatio*.

Ascesis, ἄσκησις, vide *Exercitatio*.

Ascete, ἀσκητὴς, idem significat, quod *Athleta*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητὰς, h. e. *exercitatores* vocant, teste Foes. *Oecon.* p. 104.

Aschemon, ἄσχημον, *deforme* significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον σκέλος, crus deformius vocans. 3. *de artic.* t. 103.

Aschia idem quod *Thymallus*, nomen vulgare piscis fluviatilis. Etmuller. *Operum Tom.* I. *pag.* 816. *b.* Vide *Thymallus*.

Ascia, σκέπαρνος ἢ σκέπαρνον, proprie denotat instrumentum fabrile, quod *securis* etiam vocatur, quae in summitate incurvata est. Unde ad vinculi & deligationis simplicis genus transfertur, quae parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter. Gal. 3. *de fract.* t. 40. *de iis, quae in Medic.* t. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκεπαρνηδὸν facta, d. l. de fracturis. Junge Foes. p. 571. Hoc vinculi genus egregie delineavit, usumque monstravit Scultet. *Armam. Chirurg.* P. 1. *Tab LIV. fig.* 3. *seqq.*

Ascites, ἀσκίτης, Paracelso vitiose *Asclites*, hydropis species est, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Graecis peritonaeo dicta, aut potius inter peritonaeum & omentum humor serosus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hipp. *aquosum hydropem*. Praecipua ejus caussa frigiditas est, Gal. 4. *aph.* 11. Accuratius ita describi poterit: *Ascites* est intumescentia ventris inferioris sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti genitaliumque, cum multis aliis gravioribus symptomatibus, a collectione & extravasatione serosarum & lymphaticarum portionum, acrescentium, propter vitium, praesertim obstructionem, organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis & pancreatis inducta proveniens. Jungatur Pr. Barbette *Pr. M.* l. 4. c. 4. & Fr. Syl. *l.* 1. *Pr. M.* c. 17. §. 8. 9. *seq.* c. 39. §. 2.

Asclepios, ἀσκληπιὸς, nomen est smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Aegin. *l.* 7. c. 13. item trochisci apud Aet. *l.* 14. & Gal. *l.* 3. *de C. M. S. G.* c. 13. item collyrii ex Scribonio apud Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L.* c. 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

Asclites, perperam usurpatur pro *Ascites* apud Avic. *l.* 3. *fen.* 14. *tr.* 4. c. 15.

Ascos, ἀσκὸς, utriculum, vel *utrem* scorteum seu coriaceum significat. Unde aliquando additur epitheton σκύτινος. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam; quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hipp. *l.* 2. *de morb.* XII. 18. 30. XIV. 13. *l.* 7. *Epid.* XXV. 12. & 4. *de R. V. I. A.* t. 83. *Utre* etiam flatibus repleto distento & supposito usus est ad spinae directionem & articuli laxati repositionem, 3. *de artic.* t. 50. & c. 4. t. 61. Vide sis Foes. p. 104. & utris.

Ase, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretaeus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex 5. *aph.* 61. quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieterich. *in Iatr. num.* 113. item *Coac.* t. 142. *l.* 1. *Epid. aegr.* XI. deinde *anxietatem* circa cor aut stomachum, *l.* 7. *Epid.* IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσώδεις, 4. *de R. V. I. A.* t. 47. denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμῷ, de quo supra. Ad summam: ἄση, implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηρὸν, ἀσώδες, molestum, noxium significat, 2. *de fract.* t. 75. *f.* 3. t. 46. *f.* 1. *de artic.* 65. *f.* 2. t. 40. 49. 1. *Prorrh. f.* 2. t. 28. Erotianus ἀσηρὸν interpretatur ἀσαοποιητικὸν, quod molestiam caussatur.

Aseb, dicitur *Alumen*. Rul. & Iohns.

Ased, i. e. *Leo*. Rul. & Iohns.

Asedenigi, i. e. *Haematites*. Iid.

Asegen, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

Asegen, ὀνίσκος, vocabulum est πολύσημον in medicina, quemadmodum & *asinus*, ὄνος. Praeter vulgatissimam enim illam significationem, quando quadrupes animal illud contemtum & despectum, sarcinis tamen portandis aliisque negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinsius quondam fusissime est prosecutus,)

tus,] quin imo in re medica multa remedia offerens, videlicet, lac, lienem, renes, teftes, penem, ungulas, urinam, ftercus, de quibus videatur Aldrov. *l.*1. *de quadrup.c.*2. *p. m.* 343. *feqq.* fignificat quoque pifcem, nec tamen unum eundemque fed varium, de qua fignificatione adi fis prolixe differentem Linden. *Ex. XI.*§.20. *feqq.* De *Afellis* vide Rondelet. *l.*9. *de pifc.c.*9. & Aldrov. *l.*3. *de Pifc. cap.*1. *feqq.* Comparantur pifcibus faxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. *l.*8. *M. M. c.* 2. Porro fignificat & infectum five animal multipes (unde a Latinis *millepedis* vel *millepeda*, item *cutionis* aut *porcellionis* nomine, Gr. κυβαρὶς, indigitatur, vide Linden. *Ex. XI. Sel. Med.* §.21. Junge Aldrov. *l.*5. *de Infect.c.*13.) in aquariis vafis & fterquiliniis, enafcens, quod ad digitorum contactum in orbem fe contrahit, Gal *l.*3. *d. C. M. S. L. c.*1. Tandem & *Axes* ipfos *Afinos* appellare confuevit Hipp. & *parvos axes Afellos*, quos etiam *fuculas* vocant. 3. *de fract. t.*48. *f.*3. *t.*40. *f.*3. *de artic.t.*25. & *f.*4. *t.*51. Junge Foef. *p.*455.

Afemos, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citra evidentem fignificationem, præfertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ leviotis funt momenti, & nullam effatu dignam fignificationem præ fe ferunt. Ita ἄσημα πνεύματα, fpirationem exiguam, obfcuram, ac velut interceptam, nullamque fere fui fignificationem edentem denotant, *l.*6. *Epid. fect.*7. *t.*13. juxta Valef. dolores lateris in febribus tenuiores ἄσημα ἀλγήματα, *Coac. t.*419. *Afema*, ἄσημος κρίσις eft, quæ unque a nullo dierum indicantium fuit indicata; unde *fine figno* dicitur. Gal. *l.*3. *de Crif. c.*10. Adverb. ἀσήμως eandem cum adjectivo habere fignificationem apud Hipp. videatur Foef. *d.*100. *feqq.* At ἀσήμους πόρους, κατ' ἀνάφορον appellare Hippocrat. docet Erotianus τὰς πολυσήμους, qui ad venas, arterias & nervos pertinent. An etiam de fermone inepto aut nihil congrui fignificante in probatis autoribus acceptum occurrat, uti quidem alicubi vult P. Zacchias, (de quo vide in cœlofto-ma) inquirere nobis non vacat.

Afenec, i. e. *Sol.* Rul. & Iohnf.

Afeph, h. e. *Alumen fciffum*. Iid.

Afepton, ἄσηπτον, vide *Afapes*.

Afilus, *Oeftrus*, *Tabanus*, οἶστρος, μύωψ, infectum eft, in ore habens aculeum, binis pennis volans. Defcripfit Aldrov. *l.* 3. *de Infect. c.*4. In fpecie *Afilum* dici illud infectum, quod boves laceffat, vult Plin. *l.* 31. *c.* 2. *H. N.* Idem ex magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Afili* fiunt, antequam pennæ germinent, contra febres alligari, *l.* 30. *c.* 11.

Afines & *Afineos* (adverb.) ἀσινής, ἀσινέως, *innoxium*, & fine noxa fignificat, a verbo σίνω, *noceo*, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, *l.*2. *Epid. f. I.* 70. *c.*1. *in* 1. *Epid. t.*10.

Afingar, i. e. *Viride æris*. Dicitur & *Afugar*, *Afmiar*, *Afigni*. Rul. & Iohnf.

Afinus, ὄνος, vide *Afellus*.

Afiracus, ἀσίρακος, dicitur fpecies locuftæ, quæ & ὄνος, *Afinus*, dicitur Diofcoridi *l* 2. *c.*57. Confirmat virtutem adverfus fcorpionum ictus Gal. *l.* XI. *de Sim. Fac.* §. *Dracomarin.*

Afitia, ἀσιτία, vide *Anorexia*, *Apofitia*, *Inedia*.

Afius lapis, vide *Affius*.

Afmaga, dicitur *permixtio*, vel *commixtio quorundam metallorum* ad invicem. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Afodes, ἀσώδης, vide *Afe*.

Afopor, i. e. *Fuligo*. Rul. & Iohnf.

Afpaltum pro *Afphalthum*. Rul. & Johnf.

Afpafia, medicamentum locos muliebres conftringens, defcriptum a Capivac. *Prax. l.*4. *c.*4. fit ex fola lana. infufo gallar. immatur. imbuta.

Afpera arteria, vide *Arteria afpera*.

Afperfio, πρόσκλυσμα, ῥαντισμὸς, ῥαντὶς, & ῥανὶς, ῥάντισμα, notiffima eft applicatio alicujus materiæ medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ fuperficiaria & rara, feu minutatim facta. Scrib. Larg. *n.*46. 207. & alibi. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.* Hinc & talia medicamenta, quæ *afperguntur*, Græce συμπάσματα, Latine *Afperfines* vocari vult Blancard. *in Lex.* quamvis nos nullibi legerimus.

Afperum, *Afprum* per fyncopen. Scrib. Larg. *n.* 180. vide Rhod. *in Lex.* τραχὺς, *Afperitas*, *Afpritudo*, Scrib. Larg. *num.* 21. 22. & alibi, τραχύτης, dicitur de fuperficie partis vel membri inæquali. Omne *afperum* eft inæquale, fed non viceverfa. Gal. *c.* 3. *de iis, quæ in med. t.*11. Oritur vel ab adftrictione & nimia ficcitate, vel ab acrimonia, *l. de ptifana c.*5. Eft fpecies differentiæ morborum organicorum effentialis in fuperficie, cui opponitur *Lævitas*, λειότης. In fpecie *afperæ palpebræ*, τραχέα βλέφαρα, dicuntur, cum everfæ fanguinolentiores apparent, & magis afperæ carnofæque & fici acinis fimiles. Gal. *l. Introd. c.*15.

Afphaleia, ἀσφάλεια, *fecuritatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλὴς tutum, *fecurum*, firmum, 5. *aph.*22. & 2. *aph.*15. Gal. *l.*12. *de V. P. c.* 6. Iul. Alex. *not. ad h.l.* Dicitur quafi τὸ μὴ σφάλλον ἢ σφαλλόμενον, expers lapfus. Vide Dieterich. *Iatr. n.*120. 121.

Afphaltitis, ἀσφαλτίτης dicitur prima lumborum vertebra, quæ & a renibus νεφρίτης. Gorr. Linden. *Med. Phyfiol. l.2. c.14. & 34.*

Afphaltum, vide *Bitumen*.

Afphyxia, ἀσφυξία, id eft, *pulfus privatio* five defectio, cum non percipitur noftro tactui motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla ufquam arteria moveri videatur, quod tamen fi ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad noftrum tamen tactum frequenter reperitur, Gal. *l.1. de præf. ex pulf. c.2.* quam Hipp. vocat *fpirituum interceptiones*, πάμματων ἀπολήψιας ἀνὰ τὰς φλέβας, *4. de R. V. I. A. t.26.* [vide fupra *Apolepfis*.] Eft immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *lipopfychia*, aut *fyncope*, quin & *afphixia* dici poterit. Cauffa immediata *pulfus deficientis* eft in fanguine naturali efferveſcentia & rarefactione circa cor deftituto, ut propterea cor non fatis expandatur, contrahaturque & fanguis infufficienter in arterias effundatur. Fr. Sylv. *Pr. Med. l.1. c.34.* præfertim §.43. Ἄσφυκτοι dicuntur *pulfu privati*, & in quibus motus nullus fub fenfum cadit in ulla corporis parte cujufcunque arteriæ, *l.1. de diff. pulf. c.3.*

Afpidifcos, ἀσπιδίσκος, proprie fignificat fcutulum, vel ornatum exteriorem fcutorum. Metaphorice vero ita vocari mufculum fphincterem ani quafi verticillum fcripfit Cæl. Aurel. *Tard. paff. l.3. c.3. p.452.*

Afpis, ἀσπὶς, idem, quod *ferpens*, fed venenato fuo morfu perniciofiffimus. Ejus tres fpecies conftituit Gal. *l. de Theriac. ad Pifon. c.8.* quarum prima dicitur *cherfæa*, altera *chelidonia*, tertia *ptyas*, quæ perniciofiffima. Siquidem, perinde ac fi tunc ratione prædita foret, æftimata intervalli diftantia collum eoufque extendit, & celeriter hominibus infpuit venenum. Hac fpecie ferunt Reginam Cleopatram fibi citra fufpicionem repente mortem confciviffe, cum Imperator Auguftus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere, P. Ægin. *l.5. c.19.* Plura de *Afpide* in genere, & ejus pluribus fpeciebus vide apud Aldrov. *l. de ferp. & drac. c.7.* Nihilominus ex his perniciofiffimis ferpentum generibus olim emplaftrum confectum fuit δι' ἀσπίδων dictum difcutiens valentiffime ftrumas, aliafque durities, ad dolores arthriticos pariter utile, tefte Aetio *l.15.*

Afpredo, τράχωμα, eft affectus palpebrarum, diciturque durities, & afperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. *def. medic.*

Affala, i.e. *Nux mofchata*. Dorn. Rul. & Johnf.

Affaliæ, vermes funt intra afferes crefcentes. Dicuntur etiam *Coffi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland. *Affalliarum* meminit Paracelf. *l.2. de morb. Gall. puftulis & fymptom c.7.* in Ic̃teritia commendans. Verum fufpicari quis poffet, non tam Teredines aut Coffos intelligi debere, quam *afellos* five *millepedes* in locis humidis crefcentes, de quibus paulo fuperius. Hos enim valde in Ictero commendari, e Diofcoride & Gal. conftat.

Affangi, dicitur *Pulvis* decidens de parietibus falis. Vocatur & *Afanirgi*. Rul. *in Lex.*

Affatio, ὄπτησις, eft fpecies coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinfeco & alieno calore fortiori & exficcante. Species feu modi *affationis* plures funt: Vel enim igni admoventur ea, quæ affari debent, vel in aliquo vafe reponuntur, cui fubjicitur ignis, affufo aliquo, fed infufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *frixa*, quæ propterea Afforum funt fpecies. Huc referre licebit *toftionem*, στάθευσις, Ariftot. *l.4. Meteor. c.3.* Renat. Moreau *ad Schol. Salernit. c.7. p.138.*

Affata & frixa ficcius dare corpori alimentum, docet Galen. *l.3. de alim. fac. c.2.* Græce dicuntur illa ὀπτὰ, hæc τηγανιστὰ. Ovorum *afforum* meminit Scrib. Larg. *n.221.* *Affare* quoque Spagyrice eft, vel rem deficcare, & in tali ftatu ponere, ut poffit in pulverem fibi competentem redigi, vel aliquando idem eft, quod congelare, *Theatr. Chym. Vol. III. p.39.* Quæ intus forifque tota ignefcunt, perperam *affari* dicuntur a Scheunemanno, judice Libav. *in defenfione Syntagm. Act. I. c.12.* *Affare* quoque allegorice dicitur *feptimum Regimen*, quod eft *Lunæ*, h. e. calefacere & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Allegoriis fuper Turbam Philof. *diftinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p.58.* *Affatio* etiam in Magifterio Lap. Phil. dicitur fuavis & modefta deficcatio corporum diffolutorum & a menftruis feparatorum, exficcans fub finem corpus exiguo igne quæ deficcatio fuavis calcinatio eft. Chriftoph Parif. *Elucidar. l.3. c.8. Thym. Vol. VI. p.264.*

Affatura dicitur animal, vel caro affa, quales fi ftatim poft remotionem ab igne cooperiuntur & panno involvuntur, *Affaturas fuffocatas* vocavit Santes Ardoynus, & inter venena retulit, noxam & curationem proponens *l.4. de Venen. c.9.*

Afferac, idem quod Affis, & eft fpecies Bangues, quæ Ægyptiis eft Affis. Differt ab Opio & Maffac Turcarum, de quo legatur Hartmann. *tract. de Opio Theor. III. quæft.3.* vid. *Bange* & *Affis*.

Aſſervatio, idem, quod *Conſervatio*, dicitur in Pharmaceuticis ſimplicium collectorum in debitis vaſis & locis ad uſum neceſſaria repoſitio, ut ſemper in promptu ſint. Jac. le Mort *Pharm. Med. Phyſ. c.* 7. D. Schenk. *Synt. Comp. & præſcr. med. form. p. m.* 19.

Aſſidens ſignum, συνεδρεύον, quod & *mox apparens* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aſpera, ſicca, ſitis, vigiliæ. Differt tamen a *Pathognomico*, quod hoc ſit plane inſeparabile, illud non item, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 34. Exemplum ſit morbus lateralis, in quo acuta febris, ſpirandi difficultas, tuſſis, pugens dolor lateris ſunt pathognomonica, ſcil. collective ſumta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in latus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Aſſidentia* ſigna ſunt, *c.* 1. *aph.* 12.

Aſſiduus uſurpatur a Fernelio pro *Continuus*. Ita *febres aſſiduas* vocavit, eaſque intermittentibus oppoſuit, *Method. cur. febr. c.* 6. *ferme ad finem*.

Aſſimilatio, ἐξομοίωσις ὁμοίωσις, dicitur nutritionis ſupplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, ſimile fit, Gal. 3. *de fac. nat.* 1. Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, ſive *Adhærentia*, πρόσφυσις, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appoſitio*, πρόσθεσις *l.* 1. *de F. N. c.* 11. Nomine a *Nutritione* diffidet, re autem non diffidet, *l.* 3. *de Cauſſ. Sym. c.* 2. Perficit hanc functionem non ſecus ac reliquas naturales dictas anima, ſive vis plaſtica, ſive calidum innatum & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt. Charlton. *Oecon. anim. Ex.* 1. §. 1. *ſeqq.*

Aſſis vel idem eſt, quod *Opium*, *Meconion*: vel eſt *pulvis ex cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua miſti bolos quinque aut plures caſtaneæ magnitudinis Ægyptii devorant, aliquibus per horam homines quaſi ebrii facti amentias ſuas produnt, & in ecſtaſi manentes viſionibus deſideratis oblectantur. Pr. Alpin. *de Medic. Ægypt. l.* 4. *c.* 2. *p.* 121. *b.* Vocatur & Aſſerac Turcis. vide *Bange*.

Aſſiſtentes, ſive *Aſtites glanduloſi*, vide *Paraſtatæ*.

Aſſius lapis, ἄσσιος λίθος, (perperam per ſimplex ſ.) ab *Aſſo*, urbe Troadis, quæ eſt regio minoris Aſiæ, Helleſponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus eſt lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habens ſine morſu carnes molliores colliquandi, præſertim vero hac virtute prævalet *Aſſiæ petræ* flos dictus, qui innaſcitur farinæ tenuiſſimæ, qualis molarum parietibus adhærere viſitur, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* Dioſcor. *l.* 5. *c.* 142. ubi per ſimplex S. ſcriptum legitur, ad locum generaliorem, Aſiam minorem, fortaſſis reſpectu habito. Plin. *l.* 2. *c.* 96. *l.* 36. *c.* 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera, intra 40. dies una cum oſſibus, ſolis dentibus exceptis, conſumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chioccus *Muſ. Calc. ſ.* 3. *p.* 349. *ſeqq.*

Aſſos, i. e. *Alumen*. Rul.

Aſſuetudo, vide *Conſuetudo*.

Aſſumtio, πρόσληψις, προσφορὰ, dicitur de omni materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Aſſumpta*, τὰ προσφερόμενα, appellantur; quamvis & aer inter illa quoque referatur. Vid. Ionſton *Synt. Med. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 1.

Aſtacus, ἄσταχ☉, vide *Cancer*.

Aſtakillos, a Paracelſo dicitur ulcus gangrænoſum malignum ſerpens ad tibias pedum, a ſale mercuriali in ſanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei l. ul. c.* 18.

Aſtarzof, unguentum vocatur vel linimentum, quod recepit lithargyrium ſperniolam cum ſuccis ſedi majoris & Nymphεæ. Vel etiam ita dicitur mixtura ex aqua roſarum & camphora, apud Paracelſ. *d. l. c.* 38.

Aſteos, ἀστεῖ☉, *probum*, laudabilem ſignificat Hippocrati, & opponitur τῷ φλαύρῳ ᾗ βλαβερῷ, vitioſo & noxio *l. de Helleboriſm.* 12. *de Alim. VIII*, 14. *X.* 9. 10. *Coac. t.* 218. Vid. Foeſ. *Oecon. p.* 104. & Jung. *Exerc. noſtr. II. de Remor. purg.* §. 13.

Aſter, ἀστὴρ, *Aſtrum*, ἄστρον, vide *Stella*.

Aſter Samius, vide *Terra Samia*.

Aſter Thalaſſius, ἀστὴρ θαλάσσι☉, vide *Stella Marina*, dicitur zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hippocr. cum braſſica & vino odorato ad uteri aſcenſum dictum, & ad dolores hyſtericos, *l. de nat. mul. XXIX.* 85. *l.* 2. *de morb. mul. LXXIX.* 7. vide Foeſ. *p.* 105. Alias & *Aſter* nomen eſt medicamenti ab Andromacho excogitati adverſus deſtillationes & dolores varios. Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 5.

Aſterges, ἀστεργὴς, denotat durum, *compactum*, ſeverum, & opponitur laxo ſive molli, blando. Hipp. *de Glandul. XI.* 14. quamvis Foeſ. *d. l.* aliud vocab. ſubſtituere velit magis accommodum, nimirum ἀστεγον. Ego ſane non video tantam immutandi neceſſitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστερον, 2. *de fractur. t.* 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foeſ. *d. l.*

Aſte-

Afterias, ἀστερίας, ἄστρος, ἀστερίτης, ἀστρόβολος, vide *Aftroites*. Eft gemma foffilis, admodum dura, dimidiati globi figura, ftellarum, quæ radios jaciunt nigros, pleniffima, ex quo nomen videtur accepiffe. Nafcitur in India & Carmania. Qui colore candido eft, præfertur cœruleo *Ceraunia* dicto. Habetur pro periapto adverfus nævos maternos infantum, Erafm. Francifc. *P. II. Hort. Indic. p.*1218. *Afterias* etiam idem, quod *Accipiter*. Aldrov. *l.* 5. *Orn. c.* 1.

Afthenes, ἀσθενής, vocatur *infirmus imbecillis*, debilis, ab α privativo & σθένος, *robur*. Legitur apud Hippocr. *l. de vet. med. XXI.* 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενὴς dicatur, qui nondum actu ægrotat, fed *debilem* habet naturam; ἀσθενέων vero qui actu languet. Ufurpatur quoque de cibis & alimentis, *l.* 6. *Epid. f. IV. t.* 16. & *f. V. t.* 20. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 30. quæ fcil. non multum præbent nutrimenti, qualis eft Ptifana. Apud Gal. quoque fubftantivum ἀσθένεια, *infirmitas*, *debilitas* occurr.t, *comm. ad d. l. ult.* vide Foef. *p.*101. Dieter. *n.*115.

Afthma, ἆσθμα, id eft, *Anhelatio*, creber & moleftus anhelitus, affectus eft, in quo propter anguftiam organorum refpirationis & bronchiorum oppilationem apparet, fumme moveri ufque ad operta fcoptula & fcapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri ac denfo, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique refpirando pinnas narium movent, quas infpirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. Accuratius ita definiri poffet: *Afthma* eft difficilis refpiratio, frequens, denfa, cum fibilo vel fono, quandoque & tuffi, proveniens ab infigni anguftatione vel obturatione bronchiorum pulmonis intrinfecus vel extrinfecus facta. Cauffæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita vifcida, flatus & halitus, aquofa collectio, five hydrops, pulmonis tubercula. Graviffima *Afthmatis* fpecies eft, quod Vvillis inter morbos convulfivos refert, & *Afthma convulfivum cum tuffi* appellat, *de morb. convulf. c.* 12. fcorbuticis interdum familiare, unde & *Afthma Scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. *Pr. Med. t.* 1. *c.* 22. §. 22. & P. Barbette *l.* 4. *c.* 3. aliofque. Vitiofe etiam dictum legitur *Afma* apud Joh. Bauerium de Imola *in Conf.l.* 8. & 32.

Aftites, vide *Paraftatæ*.

Aftomos, ἄστομος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuiffe gentem quandam toto corpore hirtam, & veftiri in India frondium lanugine, *fine ore*, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 10. in *Th. Chym. Vol. V. pag.* 302. Verum Olearius & alii Itinerariorum fcriptores fallaciam hanc detexerunt.

Aftrabes, ἀστραβὴς, quod minime torquetur, *indiftortum* fignificat apud Hippocr. 2. *de artic. t.* 19. & *in Mochlic. VII.* 5.

Aftragalus, ἀστράγαλος, ἄστριος, item τέτρωρος, *Talus*, vulgo *Os ballifiæ*, *Quatrio*, eft primum inter offa tarfi & principaliffimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quafdam definens, magnum quidem & maximis fupernis offibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum. Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 6. & 8. *de off. c.* 22. Clarius: Eft os quafi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum tibiæ conjungitur, ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum, anterius capitulo rotundo finui offis fcophoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo finu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 21. In medicina præ aliis commendantur *Aftragali Leporum* & *Porcorum*. Illorum quidem contra epilepfiam, difficultatem partus, colicam & calculum; horum vero ad fracturas offium, capitis & colli dolores, tefte Schroder. *Pharm. lib.* 5. *cl.* 1. *n. XXIV.* & *XXXIV.*

Aftrape, ἀστραπὴ, *corrufcatio*, fulgur. Refertur inter cauffas procatarcticas epilepfiæ a Gal. *de pu. epil. c.* 2.

Aftrion, ἄστριον, idem, quod *Aftragalus* five *Talus*. Iohnf. Ingraff. *comm. in Gal. l. de Off.b. p.*164.

Aftrobles, ἀστρόβλης, ἀστρόβλητος, idem, quod ἀποπληκτικὸς, fideratus, *Apoplecticus*. Gorr. *p.*60.

Aftrobolifmus, ἀστροβολισμὸς, idem, quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ fub canicula pereunt, quafi fidere perculfæ, dicatur. Matth. Flacius *l.* 2. *de vit. & mort. c.* 24. *p. m.* 96.

Aftrocynologia, ἀστροκυνολογία, vocatur fcriptum *de diebus Canicularibus* noviffime editum, cujus mentio facta *in Act. Erud. Lipf. A.* 1702. *M. Decemb. p.* 514.

Aftroites, idem, quod *Afterias*, lapis maculis plurimis ftellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Eftque duplex. Unus, ubi maculæ ftellatæ funt difperfæ. Alter, in quo vifuntur ita compactæ, ut erucis fimiles fint maculæ. *Aftroites*, va-

varios majores, minores, magis vel minus concinne radiatas exhibet Joh. Bauhin. *in descript. Font. & Baln. Bollens. l. 4. p. m. 31.* Ex Astroite etiam parabantur globuli, quibus numerare solent preces Pontificii. Rul. *in Lex.*

Astrologia, ἀστρολογία, vocatur scientia, vel *ars divinandi ex Astris*; eorum vario positu, aliisque attributis, quam nonnulli adeo credunt esse necessariam Medico, ut propterea stellarum ortus, occasus, phases varias, inter causas morborum & sanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet astrorum influxum vel efficaciam in aerem & corpora sublunaria, quin & in ipsum hominem, nolimus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis & superstitionis subest in *Astrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hactenus hoc aperuit Clariss. Dn. Sturmius, aliique ex recentioribus Astronomis, absque peritiæ suæ detrimento & jactura hac scientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præsagiendi & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolfink. *O. & M. M. l. 4. f. 1. c. 9.*

Astrum, ἄστρον, idem, quod ἀστήρ, *stella*, *sidus cœleste*. Vide *Stella*. Tropice *Astrum*, apud Chymicos quoque dicitur virtus & potentia rerum ex præparationibus acquisita, ut *Sulphuris Astrum* ejus est accensio, qua vertitur in oleum præstantissimum. Item *Astrum Salis* est ejus in aquam vel oleum resolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Astrum* est ejus sublimatio, qua miram acquirit vim & potentiam naturali sua majorem & subtiliorem. De hoc vide D. Joh. Michaelis *not. in Schroder. Pharmaceut. l. 3. c. 16.* Dicitur alias *Alcol. Quinta Essentia, Extractum, Sperma &c.* Dorn. Rul. & Iohns. *Astrum Solis* vel *Auri*, *Lunæ*, &c. Legitur apud Dorn. *de Transm. metall. c. 13. in Th. Chym. Vol. I. pag. 534. Astrum ex igne* est ardens ignis instar & vehementis impressionis. Dorn. *in Dict. Parac.* Astrum etiam attribuitur certis medicamentis vel trochiscis aut orbiculis asterisco signatis; unde & apud Gal. *Aster invincibilis* anodynus somnifer legitur *l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* & *alibi*. Vel Chymicis quibusdam non tam propter figuram, quam propter virtutem insigniorem & quasi astralem v.g. Astrum ferpentum. Vid. Rolfink. *L. A. F. R. l. 3. sect. 13. c. 1. & 2.*

Astur, idem, quod *Accipiter*, *Asterias*, Aldrov. *l. 5. Ornith. c. 1.*

Asub, i. e. *Galaxia*. Rul. & Iohns.

Asubedegri, h. e. *lapis scindens alios lapides*. Iid.

Asulei, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

Asvoli, i. e. *atramentum*, fuligo. Iid.

Asymphoros, ἀσύμφορος, significat non *incommodum*, sive non damnosum, apud Hipp. *l. 1. de diæt. XXXVI. 6.* Vide *Conferens*.

Asymphyton, ἀσύμφυτον, id, quod *non est continuum*, significat: Epitheton partium dissimilarium, apud Hipp. *l. de arte XVII. 8.* Paucis: Pars ab aliis distincta & separata ita dicitur. Foes. *p. 105.*

Asymptoton, ἀσύμπτωτον, significat id, quod non concidit, neque compressum est; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit & contrahitur. Hipp. *l. de humor. III. 17. 52.* Galen. *l. 1. de art. cur. ad Glauc. c. 8.*

Asynethes, ἀσυνήθες, *inconsuetus*, *insuetus*, *insolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Usurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. *2. aph. 49. 50.* Jung. Dieter. *n. 119.*

Atac, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Ioh.

Atactos, ἄτακτος, vide *Ataxia*.

Atanor, i. e. *Olla perforata*. Iid.

Ataractopoesia, ἀταρακτοποιησία, Hippocrati dicitur emphatice *actio* Medici *intrepida*, ne quid animo perturbato fecerit, *l. de dec. ornat. IX. 11.*

Ataxia, *Acosmia*, ἀταξία, καὶ ἀκοσμία, in genere privationem vel *defectum ordinis* decentis significant. Ut enim κόσμος, i. e. decentis constitutionis proprium est τάξις, *ordo*, & ob eam rem appellaverunt mortales universum hoc *Cosmon*, argumento *ordinis*: Ita *Acosmias*, i. e. indecentis constitutionis proprium est *Ataxia*, *ordinis* carentia, ex Gal. *cap. 3. Progn.* Hinc quæ *sine ordine* contingunt, ἀτάκτως καὶ πεπλανημένως fieri dicuntur. Hippocr. *2. in 1. Epid. t. 25.* & 33. In specie vero *Ataxia* & *Acosmia* est ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxysmos, *d. l.* & *l. 3. Epid. ægr. 9. post stat. pestil.* Pulsus quoque dicitur ἄτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo sese habens. Et febris *erratica* dicitur ἄτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum servat typum vel ordinem in periodis, Gal. *l. de Typis c. 4.*

Ataxmir dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi sub pilis naturalibus excrescunt, & ipsi nocent oculo, cujus curæ quatuor modos tradidit Albucas. *l. 2. M. M. c. 11. 12. p. 96. & seqq.*

Atebras, dicitur *uncus aquinus*, vel *vas sublimatorium*, Rul. *in Lex.*

Atechnia, ἀτεχνία, Hippocrati dicitur *artis expers*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam ineft. ; *l. de art. VII.* 5. alias fpecialiorem fignificationem ἀτεχνία, i. e. *amoribus non conciliati*, vide fis apud Linden. *S. M. Ex. IX.* §. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat. *Sterilitas*, tefte Fel. Platero *l. 2. Prax. c.* 19. *Tom. I. p. m.* 660.

Atenes, ἀτενὴς, fixum, *immotum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de oculo, 3. *Prorrhet. t.* 32. *Coac. t.* 351. *l.* 5. *Epid. XXXV.* 13. & *l.* 7. *XVII.* 24. Et verbum ἀτενίζειν fignificat *fixis aliquem intueri oculis*, non folum apud Hipp. *d. l. 7. XV.* 31. fed & aliquoties in Nov. Teftam.

Ater fuccus, vide *Melancholia*. *Ater*, idem, quod *Niger*, μέλας.

Ateramnia, ἀτεραμνία, ἀτεράμνότης, *cruditatem*, & *in coquendo pervicaciam* fignificat, ex Hippoc. *l. de A. L.* & *Aq. VII.* 5. ubi duritiei, σκληρότητα conjungitur. Unde *Ateramna* dicuntur, quafi *indomita* ea cibaria, quæ concoqui non poffunt, neque in coctura intumefcunt, veluti femina quædam cerealis, Galen. *l. de fucc. bon. & mal. c.* 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum afperitatem, inhumanitatem, refertur, ex Hipp. *de præcept. VI.* 25. De ventre quoque & inteftinis ficcioribus & durioribus legitur, *d. l. de A. L. & Aq. V.* 4. Vide Foef. *p.* 105. *fegq.*

Ateres, ἀτειρὴς, *noxium*, lædentem, Hippoc. denotat, *d. l. IV.* 14. quamvis Hefychius exponat per ἀκαταπόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi poteft, Foef. *p.* 106.

Athanafia, ἀθανασία, eft epitheton quarundam Antidotorum, fatis quidem jactuofum, Gal. *de C. M. S. L. c.* 7. & *alibi*. Vide Gorr. *p.* 8. Calidæ & ficcæ effe temperiei illa medicamenta, dicit *l.* 8. *M. M. c.* 7. Idem eft, quod *Ambrofia*, quafi immortalitatem tribuens, de quo fupra. Occurrit & *in Difpenf. Aug.* compofitio Nicolai *Athanafia magna* dicta, in dyfenteria & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen poffet, an calida & ficca tenuium partium ingredientia quantitate & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zwolferus non monuerit. Salfe vero perftrinxit P. Ammann. *in Irenic. p.* 44.

Athanor, eft nomen furni Chymici, five Philofophici compofiti, cujus prolixam defcriptionem legere licet apud Mart. Ruland. *Lexic. Chymic.* & Libav. *in Apoc. Hermet.* Meminit & Rolfink. *Chymiæ l.* 2. *c.* 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & defcribitur a Dorneo *de Tranfmut. metall. c.* 3. in *Th. Chym. Vol. I. p.* 503. *feq.* *Athanor* habetur *fornax fublimationis*, in *Quartorum l.* 4. *Platon. d. l. Vol. V. p.* 180. & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio *in Epil.* & *Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p.* 457. Athanor Arabibus idem eft, quod *furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *furni turriti*. D.D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *f.* 5. *c.* 2.

Athara, ἀθάρα, communiter Æolici ἀθήρα, vide *Athera*. Illud legitur apud Galen. *l.* 2. *de art. cur. ad Glauc. c.* 10. & latine redditur per *farinam lixam*.

Athares, ἀθαρὴς, vel de virgine incorrupta, vel de ferro indomito dicitur: Vide *Lexica*.

Athelxis, ἄθελξις, *fuctionem* vel *attractionem* fignificat, quæ fuctione, vel mulgendo fit, a verbo ἀθέλγομαι, quo ufus Hippoc. *l. de Hum. I.* 31. & compofito ἐξαθέλγομαι, *exfugo*, *emulgeo*, 2. *de iis*, *q. in med. f. t.* 27. Vide Foef. *p.* 7.

Athena, ἀθηνᾶ, dicitur emplaftrum laudatum ab Afclepiade, & defcriptum ab Oribafio, Aetio, & Ægineta, *l.* 7. *c.* 17. allegante Gorræo *p.* 8. Refertur vero inter ἔμμοτα ab Ægin. *l.* 4. *c.* 40. *fin.*

Athenatorium, dicitur coopertorium fpiffum vitreum fuper cucurbitam, habens collum gracile & fpiffum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Ufus ejus ad fublimationem *Th. Chym. Vol. III. p.* 33.

Athenippum, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, eft epitheton collyrii ab autore *Athenippo*, Scribon. Larg. *n.* 26. 27. & Rhod. *in not. ad h. l.* Gorr. *p.* 8.

Ather, ἀθὴρ, quod in hordeo aculeatum eft, fignificat, & per translationem teli cufpidem aculeatam. Hipp. *l.* 3. *de morb. XXX.* 4. & *l.* 5. *Epid. XXI.* 6. Foef. *p.* 7.

Athera, ἀθήρα, eft *pulticula liquidior* & forbilis ex tritico zeave molitis, inque tenuiffimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens, Diofcor. *l.* 2. *c.* 114. hordei fubtiliffimum dicit Erotianus.

Atherina, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *pifciculus* multis fpinis intra carnem refertus, alias boni fucci & digeftionis cibum præbens. Defcribitur ab Aldrov. *l.* 2. *de Pifc. c.* 36.

Atheroma, ἀθέρωμα, rectius ἀθήρωμα, eft fpecies abfceffus cum folliculo, in quo aliquid pulti fimile continetur, peculiari tunica inclufum. Vide *Abfceffus*, & Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 4. 2. P. Barbette *Chirurg. P. II. l.* 1. *c.* 9. & alios.

Athleticus, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητι-

κὴ, ἕξις, διάθεσις, dicitur illa bona corporis conſtitutio, quæ ad ſummum quidem bonitatis pervenit, ſed cum ſummo periculo conjuncta eſt ſubitæ mutationis in deterius, ex 1. aph. 3. propter nimiam ſcil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem athletæ, ob id multis frui poſſunt alimentis, Gal. comm. ad h. l. Hinc athletas dictos non injuria quis dixerit generoſo nomine notari, vel a certamine & præmio, vel a ſumma miſeria, ſiquidem nullum genus miſerius eſt athletis, quod ad bonam valetudinem attinet. Exhort. ad art. l. c. 6. Dieter. n. 11.

Athliptos, ἄθλιπτος, dicitur *incomprehenſa invaſio febrilis*, de his febribus, quæ ſtatim initio acceſſionum pulſum in magnitudinem & celeritatem mutant, nec fit prius tardus aut parvus, ideo, quod eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere ſentitur, non percipiant, veluti neque frigus, neque rigorem, neque ſtomachi vellicationem, neque compreſſionem, quæ fit initiis acceſſionum, ſanguine quaſi a tota ſuperficie externa recedente, & ad viſcera confluente: unde & pulſus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi. Gal. l. 3. de præſ. ex pulſ. c 7. Foeſ. p. 8. Pulſus ἄθλιπτος dicitur Galeno l. 1. de differ. febr. c. 7. quando nullo modo ad celeritatem, ea pars pulſus, quæ ſyſtole dicitur, tendit, ſed æqualis & liber habetur.

Athlon, ἆθλον, vide *Certamen*.

Athorectus, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui *non* eſt *ebrius*, l. de ſterilib. XI. 16. & de ſuperfœtat. XI. 1. Foeſ. p. 8.

Athreo, ἀθρέω, ſignificat *perpendo*; *conſidero*. Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXIII. Foeſ. p. 8.

Athrix, ἄθριξ, *debilis*, idem, quod μαδαρός. Legitur apud Gal. 1. de C. M. S. L. c. 4.

Athroeſma, ἄθροισμα, in ſpecie *cumulum* obſervationum denotat, Empiricæ ſectæ familiarem, ut eſt ap. Gorr. in def. a verbo ἀθροίζω.

Athroezo, ἀθροίζω, ſignificat *congrego*, *cumulo*. Uſus Hippocr. 5. aph. 63. Dieter. Iatr. n. 12.

Athroon, ἀθρόον, *confertum*, *coacervatum*, denſum, & in ſe collectum ſignificat, Foeſ. p. 8. ex Gal. 7. aph. 35. Coac. t. 359. ſeq. 609. l. 3. Epid. ægr. 4. poſt ſtat. peſt. & alibi. Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *confertim* denotat, 2. aph. 18. inter proprietates ſolutionis continui doloroſæ refertur. Gal. 1. de Sympt. cauſ. c. 6. Dieter. n. 13.

Athymia, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, deſperatio, conſternatio, triſtitia, ap. Hipp. Coac. t. 4. & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1. Et ἄθυμος ſignificat eum, qui *animo eſt abjecto*, triſti, deſperato, l. 3. Epid. ægr. 2. poſt. ſtat. peſtil. Foeſ. p. 8.

Atincar, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*; *Baurath*. Rul. & Iohnſ. in *Lex*.

Atlas, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorſo ſcil. proxima, ſic dicta, tum, quod reliquas colli vertebras ſuſtineat, tum, quod ferendis oneribus potiſſimum laboret, Gorr. & Linden. in Med. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 17. Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebræ, inter quos & P. Barbette Chirurg. P. III. L. 1. c. 3. & Horne in Microcoſm. §. 31. ad quem locum vide D. D. Hoffmanni Diſſert. Anat. p. 119.

Atmoſphæra, ἀτμόσφαιρα, dicitur aer corporum naturalium peripheriam ſaltem contingens atque ambiens. D. D. Bohn. diſſ. Chym. Phyſ. IV. §. 2. Sub quo aere comprehenduntur ſimul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus qua animatis, qua inanimatis exſpirare & procere hactenus obſervarunt naturæ ſcrutatores, præſertim Rob. Boyle. Videantur ejuſdem *exercitationes de Athmoſphæris corporum conſiſtentium*.

Atmus, ἀτμός, vide *Halitus*, *Vapor*.

Atocos, ἄτοκος, Galeno dicitur *ſterilis*, non quidem ea fœmina, quæ ad conceptum minus eſt idonea, ſed quæ vidua eſt, & viri congreſſu ac rebus venereis abſtinet, c. 7. in 6. Ep. t. 18. Ἀτόκιον quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, ſec. Gorr. def.

Atolmia, ἀτολμία. Vide *Eutolmia*.

Atomus, ἄτομος, eſt corpuſculum individuum *inſectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti & Aſclepiadis hypothefin, principium omnium corporum naturalium univerſale, teſte Gal. l. 2. de Fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 6. de Theriac. ad Piſon. c. 11. Suppoſuerunt autem illi autores, illa corpora eſſe impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indiviſibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut ſentire aptum natum eſt, Galen. l. 1. de Elem. c. 2. *Atomi Democriti* dicuntur aquoſus vapor, fumus, aut aqua reſoluta a Graſſio Chortalaſſeo dicto in tract. *Area Arcani Cabala Chemica*, Vol. VI. Theſ. Chym. p. 376. Hæc opinio de Atomis olim quidem improbata, hodieque inſignem invenit applauſum, & multorum recentiſſimorum philoſophorum medicorumque ſuffragium. Neque medicis vitio fortaſſis verti poteſt, ſi acquieſcere velint in principiis corporeis, An vero philoſophi, qua tales, idem facere queant, non eſt hujus loci ventila-

tilare. Casp. Cramer. *Chymic. Collegii Dissert.* 1. c. 4. §. 4. *Atomum* descripsit, quod sit particula corporis, qua non datur minor, & tamen §. 5. divisit in simpliciorem sive elementarem, & concretiorem. *Atomos* cum vacuo rejiciendas esse hodieque censuit Cel. G. G. Leibnitius, cui constat ex *Act. Erud. Lipf. A.* 1698. *m. Sept. p.* 438.

Atonia, ἀτονία, idem, quod ἀῤῥωςία, ἀσθένεια, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Medicorum olim fuisse terminum, testatur Galen. 4. *M. M.* 4. Commode tamen in usum rursum vocarunt recentiores; inter quos est Etmullerus, qui Atoniæ caussas etiam diversas tradidit *Tom. I. Oper. p.* 196. *a.* Vinum quoque natura infirmum vel tenuius, ἄτονον dici vult Linden. *Ex. X.* §. 63. Stricte ἄτονον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum siccitate & ardore ejus, & inrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo, quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. *n.* 105. Verum Rhodius *in Not. ad h. l.* potius ex Marcello ἔγκαυσιν dici debere hunc affectum censet, & propterea non admittendam esse Scribonii lectionem statuit; quamvis ἀτονία, sive languor, aut laxitas sequatur.

Atopos, ἄτοπος, *absurdum* significat, *inconveniens*, malum, de lachrymis voluntariis & involuntariis legitur apud Hipp. *IV. aph.* 52. Jung. Dieter. *n.* 124.

Atra bilis, vide *Bilis*. *Melancholia*.

Atrachelus, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice aut collo præditus, apud Gal. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 9. Alias in nullo Lexico occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Significat & *decollatum*, Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr. t.* 4.

Atractus, ἄτρακτος, proprie *fusum* ad *lanificium aptum* significat, ut & *sagitta lignum*: & ita extra forum medicum spectat. Meminit vero hujus vocabuli Hippocr. bis, & primum *in l. de Visu II.* 2. ubi *fusum* significat, deinde *in l.* 5. *Epid. XII.* 15. 6. ubi verticillum in Latino legitur. Ubi obiter notandum, quod in illa historia de famula Dyseridis in Larissa non exprimatur, quomodo ille lapis verticillo similis ad uterum pervenerit. An fortassis intrusit in vaginam profundius, ne concipere posset, & ita Veneri eo licentius vacare posset, quemadmodum mihi fuit aliquando relatum, quod fœmina quædam obstetricans aliis sub prætextu procidentiæ uteri curandæ globulos cereos sat grandes in muliebrem sinum impulerit.

Atramentum, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium* vel librarium, τὸ μέλαν γραφικὸν, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 8. vel fuligineum & *pictorium*, quæ non sunt hujus loci; vel significat in medicina plerumque *chalcanthum*, sive *vitriolum*, & dicitur *atramentum sutorium*, χάλκανθος. Vide suo loco *Vitriolum*. Confer. *ad Lex. Chym.* Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Joh. Rhod. *in Lex. Scrib.* Quid atramentum sympatheticum dicatur; & quomodo paretur; vide in Iunken. *Lex. Chym. Pharm. P.* 1. *p.* 47. *seqq.* Mistice quoque vel ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi philosophico a Lagneo *in Harmon. Chym. Thes. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Atreces, ἀτρεκὴς, & adv. ἀτρεκέως, non una significatione sumitur apud Hippocr. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum, accuratum, *l. de ætate* (qui in plerisque appendix est de Carnib.) *XXII.* 3. 6. *l. de veter. med. XXI.* 10. 18. *in Mochlico*, *XXI.* 10. *XXV.* 8. interdum *vere* vel *revera*. Hinc vocabulum ἀτρεκὲη pro *veritate* etiam ponitur *de nat. pueri* XXXV. 11. quamvis non videam, quid obstet, quo minus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitus*, *ex toto*, prorsus, ut 1. *de artic. t.* 63. Plura vide apud Foes. *p.* 106. *seqq.*

Atremas, *Atremeas*, *Atremes*, *Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμὴς, ἀτρεμέων, a verbo ἀτρεμέειν, *quiescere*, *immotum esse*, (quod legitur apud Hippocr. 1. *aph.* 3.) significat intrepide habentem, *quietum*,) unde & ἀτρεμία idem, quod ἡσυχία, *quies*, juxta Hesych.) uti patet ex *l.* 5. *Ep.* XXIV. 6. repetitur *l.* 7. *Epid. XVIII.* 9. 2. *de iis, quæ in medic. t.* 15. & 2. *de fract. t.* 77. Vide Foes. *Oec. p.* 107. 108. & Dieter. *n.* 125.

Atresia, ἀτρησία, morbus dicitur, quo laborantes dicuntur ἄτρητοι, *imperforati*, Lat. *Imperforatio* dici posset, si liberet. Legitur vero *Atresia* apud D. Pechlin. *in Observ. l.* 1. *Obs.* 25 ubi geminas historias notatu dignas recensuit

Atreti, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque sexu, quibus anus aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive ex morbo acciderit, carne vel membrana supercrescente, & meatum obstruente, Gal. 3. *de sympt. caus.* 4. Arab. dicitur *Alratica*, vide supra. Ad quam classem morborum referendi sint *Imperforati* dicti, dubitatur. Caspar. Hofsman. *in Instit. l.* 3. *cap.* 141. morbis in situ annumerat, quemadmodum & *Apolog. pro Gal.* 3. *cap.* 226. Montanus vero ad morbum meatuum sive viarum refert, teste eodem, Hoffm. *d. l.*

d. l. c. 104. A. Verum salvo aliorum judicio exiſtimo, conſtituere peculiarem ſpeciem ad tertiæ differentiæ eſſentialem morborum ſolutioni nimirum continui oppoſitam, & ita eo potius referendam. Hoc certum eſt, ad morbos in ſitu minus recte ferri. Vid. *Dogm. noſtr. p. II. c. 4. d. 8.* & *Chirurg. oper.* Fabric. ab Aquapend. *de glande non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m. 84. 94. 100. edit. Patav.* Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quam plures annos in vico Neila dicto Nariſcorum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo poſt obiit. De *Atretis* in ſexu fœminino legatur etiam P. Amman. *Irenico p. 153. ſeqq.*

Atrices vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt & tempore redeunt, ſaltem in principio. Annumerantur condylomatibus & fico a Valeſco de Tarant. *Philon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m. 516.* Foreſtus vero *l. 23. Obſ. 9. in Schol.* Atrices per duplicatum expreſſit, & e Valeſio deſcripſit, quam ſcripturam etiam D. D. Stahl vel ſub ejus præſidio Dn. Iuch *in Inaugurali Diſſert. de motu hæmorrhoidali c. 4. p. 12.* retinuit.

Atrici, dicuntur vulnera occulta in extremitate inteſtini recti naſcentia, ita tamen ut aliquando concavitas horum non ita tangat inteſtinum, ut perforet ipſum. Iſaac. *l. 9. Theoricæ c. 32.*

Atrophia, ἀτροφία, i. e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Galen. 2. *M. M.* 7. uno verbo, *Macies*, *Tabes*; *Contabeſcentia*; quamvis hæc duo vocabula diſtinguat Franc. Sylvius *l. 1. P. M. c. 37. §. 6.* in quo capite ex profeſſo de *Atrophia* ſolide tractat, *Maciem* dicens, ſi ſola pinguedo abſumitur, nec æque reſtituitur; *Tabem* vero, ſi caro ſimul minuitur. Eſt igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus vel ejuſdem certa membra naturaliter quidem abſumtis portionibus quibuſdam nutritiis, nullis vero in earum locum ſuccedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celſus *l. 3. c. 22.* Eſt igitur duplex, univerſalis totius corporis, & particularis in determinatis tantum partibus, artubus præſertim. Cauſſæ poſſunt eſſe variæ, internæ vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediant ſucci nutritii proventum ſufficientem, vel ejuſdem debitam diſtributionem. An a faſcino inferri poſſit *Atrophia* pueris, legatur Sennert. *Med. Pr. l 6. p. 9. c. 1.* & Roder. a Caſtro *Med. Polit. l. 4. c. 14.* *Atrophiam* a vermiculis dorſalibus etiam in dubium vocat Fr. Hoffm. *in Meth. med. l. 1. c. 19.* Singularis quoque ſpecies eſt *Atrophia* *in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente cauſa, oculus paululum quaſi propulſus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obſcureque aut nihil omnino videt. Gal. *l. Introduct. c. 15.*

Attæ dicuntur Feſto, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis inſiſtentes terram attingunt magis, quam ambulant.

Attagar, id eſt, *Lapis*, Rul. & Iohnſ.

Attagen, ἀτταγὴν, & ἀτταγὴν, Fœmin. *Attagena* avis nota inter delicias cibarias, vulgo *Daſelhun*, cujus deſcriptionem & uſum in cibis atque medicina lege ſis ap. Aldrov. *l. 13. Ornith. c. 10.* Broyerin. *de re cib. l. 15. c. 38.*

Attalus, Ἄτταλος, *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta ſunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. *in libr. de compoſ. med. ſec. loc. & genera*, hodieque minus uſitata, ſed obſoleta. Vide Gorr.

Attelabas, vide *Locuſta*.

Attenuans, λεπτύνον, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calida facultate prædita craſſos ſuccos attenuant, colliquant, incidunt & reſolvunt. Gal. 14. *M. M.* 15. Hodieque dicuntur portionibus ſalinis, nitroſis, lixivioſis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

Attenuatio, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem, quod *extenuatio*, dicitur totius molis collapſus vel ſubſidentia, ejuſque ſignum eſt cutis laxitas. Hippocr. 3. *in 6. Epid. t. 29.* & Galen. *in comm.* Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. *aph. 23.* Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis eſt exilitas, quam a macie quidem diſtinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem, tenuitatem, quæ Gr. ἰσχνότης dicitur, ſtatuens Linden. *Ex. XIV. §. 23. 24.* Sumitur & mechanice pro *comminutione* D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. VII. §. 4.* Vide *Comminutio*. In opere ſpagyrico conjugii maſſæ ſolis & lunæ *attenuatio* dicitur ſecunda clavis, quoniam rigiditas corpori ineſt, & flexibilitas, & inquinatio. *Theatr. Chym. Volum. V. p. 452.*

Atticus, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & ceræ, ſive propoleos, apud Scrib. Larg. paſſim.

Attilus, dicitur *piſcis fluviatilis*, Pado fluminiproprius, cartilagineus, ſturioni magna ex parte reſpondens, cujus caro mollis & flaxa, palatoque minus jucunda. Aldr. *l. 5. de piſc. c. 1.*

Attincar Veneris, formula eſt tincturæ ad lunam, apud Paracelſ. *Manual.* 1. Vide *Albatio*.

Attingat, id eſt, *flos æris*. Rul. & Iohnſ.

Attingir i. e. *Capſula terrea*. Iidem.

Attondere, vide *Tondere*. Scrib. Larg. n. 10.

Attonitus morbus, idem quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

Attractio, ἕλξις, in genere dicitur ea species motus localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quadam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam proprie talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit una cum modo tractionis, estque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac e papilla, quæ attractionis species *suctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aerem, specialiter *Epispasmus*, 'σπασμός, Hippocrati vocatur, 5. in 6. Epid. t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa: & in *occultam* & *intrinsecam*, veluti impropriam, quæ etiam vel corpori & partibus attribuitur, qua de caussa *attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiares succos nutritionis gratia appetere & attrahere valent, Galen. 5. de L. A. 1. vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisque rebus, magneti, succino, &c. Verum posteriorem hanc in universum, occultam scil. & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractricem nos quoque impugnavimus *disp. de purgat. mod. ac viis ad alv.* & Joh. Nic. Pechlin. *tr. de purgantib.* Reliqua philosophis ventilanda & dirimenda relinquimus.

Attractivum, Paracelso dicitur, quod natura præstat, *de Therm. Piper.* c. 4. Item *Attractiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam *attractivis* composita. Dorn. Rul. & Iohns.

Attractorius, idem, quod *attractivus*, 'σπαστικός, vide *Epispasticos*.

Attrahens, 'σπαστικός, ἑλκτικός, vide *Attractio*, *Epispasticus*.

Attrita dicuntur Plinio intertrigines Mercur. *de morbis puer.* l. 1. c. 1.

Attritio, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur solutio continui superficiaria cuticulæ & cutis a compressione oborta, ita v.g. ex itinere pedes aut femora atteruntur. Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *Coria vetera*, & *l.* 1. *de C. M. S. G.* c. 5. *Attritio* quoque est species *Cardialgiæ*, quando ventriculus ab assumto cibo, antequam excernitur, exæstuans *atteri* videtur, cum angustia & compressione anhelitus, ut statim præfocari videatur. Sennert. *Med. Pract.* l. 3. part. 1. sect. 2. c. 15. Usurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis physicis & chymicis physiologice in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab intestino motu agitatæ, præcipue crassiores, salinæ & terreæ sese atterunt & comminuunt, quemadmodum passim in eorum scriptis legitur.

Atureb, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

Atypos, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, *erraticus*, epitheton morborum inordinato modo invadentium, Gal. *de Typis* c. 4. Alias ἄτυποι quoque vocantur, qui non satis expedito plectro linguæ utuntur, quasi aerem non ferientes, nec verba satis apte conformantes aut exprimentes; cujus linguæ vitii species sunt Iotacismus & Lambdacismus, de quibus Rof. Lentil. *in Miscellan. Medico-Practic. Part. II. sub finem p.* 646. Porro ἄτυποι vocantur decenti membrorum forma carentes, uti patet e Budæi Lexico Græco Latino aliisque.

Avansis, αὔανσις, a verbo αὐαίνεσθαι, exsiccari, arefieri, in genere *exsiccationem* significat. Hinc etiam verbum αὐανθῆναι de uteris præ labore exsiccatis usurpavit Hippoc. *lib.* 1. *de morb. mul.* XVI. 5. Specialiter tamen substantivum plantarum refertur; ut idem fit, quod γῆρας senium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica siccitate. Gal. *l.* 1. *de san. tuen.*

Avante, αὐάντη; alii; αὐαντή, vel secundum Galenum αὐαλή, specialiter Hippocrati *morbus siccatorius* dicitur, descriptus *l.* 2. *de morb.* LXIV. 1. cujus caussa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili & flatulenta, nec non succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

Auchen, αὐχὴν, id est, *Cervix*, *Collum*, de quo suo loco.

Auchmus, αὐχμός, id est, *squalor*, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hippocrat. præsertim de anni temporum ficciore conditione, v. gr. *in lib.* 2. *Epid.* t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. *aph.* 7. & 15. Hinc adjectivum αὐχμηρὸν, *squalidum*, de æstate, *d. l. aph.* 13. de hyeme, *aph.* 11. Opponitur ἐπομβρον & ἐπόμβριαι, pluviarum copia *d. l.* Vide Dieterich. *num.* 132. Alias Joh. Martinius Profess. quondam Regius Parisiens. *in prælectionibus suis ad Hippocr. L. de A. L. & Aq.* exposuit vocab. αὐχμὸς etiam de moderata siccitate australi & boreali p. m. 17. 18.

Auctio, *Augmentatio*, αὔξησις, idem, quod *Accretio*, proprie dicitur species illa nutritionis,

nis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis affimilatis secundum omnes dimenfiones augentur, accrefcunt ufque ad naturæ determinatam quantitatem. Charlton. *Oec. An. Ex.* 1. §. 1. Quæ vero extenduntur, nec tamen reficiuntur, fpeciem falfæ *augmentationis* præ fe ferunt. Gal. *l.* 1. *de nat. fac. c.* 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur, 1. *aph.* 14. Improprie *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrefcunt, aut agglutinantur, eftque citra affimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinfeco, impropriam vero, quæ ab externo: *tr. de metall. five foffil. c.* 8. *Tom. I. p.* 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri *Oed. Chym. Tit.* 6. §. 1.

Audacia, τόλμη, vide *Tolme*.

Aude, αὐδὴ, vide *Vox*.

Auditorius meatus, πόρος ἀκουστικὸς, eft rotundum foramen, quod ad aures pertinens non folum ufque ad cerebri membranam pertingit, fed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipfum a cerebro defcendit, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, *l. de nerv. diff. c.* 6. Anterius claudit tympanum, five membranam tympani, interius complectitur præter officula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipfas cavitates anfractuofas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

Auditus, ἀκοὴ, eft actio animalis externa, qua fpecies fonoræ, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem infitum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a fpiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. Vvillis *de anim. brut. P.* 1. *c.* 14. D. Du Verney, Anatomic. Parif. celeberrimi, *tract. de auditus organi ftructura, ufu & affectibus*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lipf.* 1683. Gunt. Chrift. Schelhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Auditu*.

Auditus gravitas, difficultas, δυσηκοία, βαρυκοία, vide *Surditas*.

Averfio, ἀποτροπὴ, Galeno idem, quod *Revulfio*, vide *Antifpafis*. Gal. 2. *in* 6. *Epid. t.* 29. & 5. *ap.* 68. Verum admittit latiorem fignificationem, dum *Averfio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus fpecies funt Revulfio, Derivatio, Repulfio. Albertin. Botton. *l.* 1. *de morb. mul. c.* 28. *Averfio* quoque idem, quod naufea. Hinc *averfus* ab omni efca ftomachus legitur apud Scribon. L. *n.* 186. *Averfionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictitium potius, quam revera ita fe habentem) & prolixius de hoc argumento egit *l.* 2. *de mul. affect. cap.* 12. *p. m.* 221. *feqq.*

Aves, ὄρνιθες, pertinent ad claffem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo funt falubriores, quo ficciori præ aliis animalibus præditæ funt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucoque potu utentes, Gal. 4. *in* 6. *Ep. t.* 26, *l.* 3. *de alim. fac. c.* 19. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob infignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, tefte Schrod. *Pharm. l. V. cl. II.* 1. *n.* 65. *Aves Cypriæ*, vel *Aviculæ Cypriæ*, dicuntur illæ *candelæ odoratæ pro fumo* ex maffa trochifcorum paratæ, quæ & *baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur cera Hifpanica vulgo dicta, varii coloris, ad obfignandas literas ufitatiffima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid fit *Avis*, quæ noctu volat fine alis, videatur apud Dorn. *de tranfmut. metall. c.* 11. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 725. *Vol. VI. p.* 355. Libav. *Tom. II. p.* 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemia *in Th. Chym. Volum. V. p.* 206. 208. Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *as Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta defcendit; unde nutrix omnium eft *Terra*. In Lexic. Alchim. *Auriculæ Hermetic.* funt Sal univerfale juxta Sendivogium ex rore colligendum. *Ephem. Nat. Curiof. Dec. I. Ann. III. p.* 452.

Augites, αὐγίτης, eft nomen gemmæ viride pallentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, Plin. *l.* 37. *c.* 8. & Agric. *l.* 6. *foffil. p. m.* 292.

Augmentatio, vide *Auctio*.

Augmentum, αὔξησις, ἐπίδοσις, ἀνάβασις, idem eft, quod *Afcenfus*. *Incrementum*, ceu Synonyma fecundum tempus morborum denotantia juxta Galen. *l.* 1. *de Crif. c.* 3. quando difpofitio p. n. magis magifque fefe per fymptomata interiora aut frequentiora exerit; fpecialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis fymptomatibus ingravefcit, *l.* 2. *de diff. febr. c.* 11. fi cruor nimis effervefcit, cum pulfu forti & vehementi, fi vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. Vvillis *de febr. c.* 11. Dicitur & ἐπακμὴ,

μή, & morbus in *augmento*, ἐπακμάζειν, Dieter. *n.* 29.

Auguriſta, dicitur ſuperſtitionis artifex, qui ſuam artem in ſpeculis, cryſtallis & in aquis exercet, præcipue in volúcrium cantu volatuque; ut ex eis præſagiat; aliorum etiam ritus ob eandem cauſam obſervat, Dorn. *in Dict. Par. Augurior.* alias. Inventores diverſos notavit Theod. Janſ. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p.* 8.

* *Aulica ægritudo*. De *quatuor aulicis ægritudinibus* liber extat Aloyſii Loberæ Abulani h. e. ex civitate Abula, quæ nunc Avila in vetere Caſtilia, inter quas hic auctor recenſet morbum Gallicum, neque ſane mirum cum teſte Caſpare Torella *de dolor. in pudend.* morbus ille in ulteriori Hiſpania *morbus Curialis* vocetur, eo quia *curiam ſequitur*.

Aulos, αὐλός, & diminut. αὐλίσκος, vide *Fiſtula*.

Aura, πνοὴ, idem, quod Exhalatio aerea, ſpiritus, vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus ſcrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale ſanguineum, ſive calidum nativum; ſecuti Helmontium, qui integrum tractatum conſcripſit & inſcripſit, *Aura vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim reſpectu Flamma, alio vero Spiritus, Aura Vitalis, & alio rurſus aliter appellari poteſt.

Aurancum, vel *Aurantum*, id eſt, *Teſtæ ovorum*. Rul. & Iohnſ.

Auraric, id eſt *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. Iidem.

Aurata, *Orata*, χρύσοφρυς, ἱερὸς ἰχθὺς, *piſcis ſacer*, ἰώνισκος, *piſcis* littoralis nomen eſt, qui teſte Athenæo *l.* 7. omnium ſuaviſſimus, qalatoque gratiſſimus olim habebatur. Vide Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 17. Bruyerin. *l.* 10. *de re cibar. c.* 1. J. Alex. *l.* 14. *Sal. c.* 10.

Aures, ὦτα, dicuntur auditus inſtrumentum, Gal. *de diſſ. inſtr. odor. c.* 2 &, qua frons ad tempora porrigitur, in ipſius terminis ſitæ ſunt. Dividitur *Auris* in *Externam* & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vid. Johann. Rhod. *in Lex. Scrib.*) & gaudet membrana admodum ſenſili, a parte etiam poſtica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammatio circa illas glandulas vel abſceſſus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars ſuperior potiſſimum *Ala* dicitur; πτερύγιον, Ruffo; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *lobus*, λοβός. Partes minutiores *Alarum* ſunt quoad ambitum *Helix*, id eſt, *Anfractus*, & ſuperior poſteriorque tortuoſa & introrſum imbricata portio, cujus finem ἀνθελοβίδα dixerunt: & *Xyſter*, ξυστήρ. Huic oppoſita interior protuberantia *Anthelix*, ἀνθέλιξ, quaſi ob anfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ oppoſita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος; & altera huic adverſa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc, *aurem* nimirum *internam*, concurrunt ſeqq. partes, *Os petroſum*, λιθοειδὲς ὀστοῦν, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς, ἢ ἀκουστικὸς dicitur, Hipp. *l. de Glandul.* σκολιὸς πόρος καὶ στενός, & tres cavitates inſigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana ſatis valida in extremitate circulo oſſeo munita; Tria officula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Linden. *Phyſiol. Med. l.* 2. *c.* 12. § 26. Vaſa ſanguinea, Nervus auditorius & Muſculi. Quæ omnia prolixius deſcripta reperire licet in ſcriptis Anatomicorum, & in ſpecie in H. F. ab Aquapend. *tr. de aure auditus organo*: Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 9.

Aures cordis, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. ὦατα, *l. de cord. t. VI.* 2. ſunt duo ſinus minores membranoſiores, quam cor, concavi, in utraque cordis baſeos parte ſiniſtra collocatæ ad ſimilitudinem aurium, Gal. *l.* 7. *de adm. Anat. c.* 9. & 6. *de V. P. c.* 15 quarum dextra excipit ſanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Siniſtra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. venoſa dictæ) recipiens per Syſtolen offert ventriculo cordis ſiniſtro, teſte Harvæo, primo circulationis ſanguinis vel inventore, vel reſtauratore. *Ex. de motu cordis & ſang.* Confirmantibus quoque hoc pleriſque omnibus recentioribus Anatomicis.

Aureum vellus, dicuntur ſcripta Chemiæ de auro & argento, & libri in velleribus conſcripti. Robert. Vallenſis *de verit. & antiquit. art. Chemicæ* in *Theſ. Chym. Vol. I. p.* 19. ex Suida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens ſcriptum ſuum indigitavit *in Th. Chym. Vol. V.*

Aureus ramus, etiam ſignificat *Chryſopœam*, ſive artificium, aurum faciendi. *Ibid. p.* 18.

Aureus eſt quoque nomen ponderis idem ſignificans, quod ſolidus, i. e. Drachma una cum dimidia. Joh. Anglic. *Roſ. Angl. p. m.* 885.

Aurichalcum, idem, quod *Orichalcum*, vocatur

catur æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropice vel mystice *Hypocrysin* significat. Vide Blas. Vigenerium *tr. de Igne & Sale c.* 47. in *Th. Chym. Vol. VI. pag.* 76. Paratur vero ex cupro mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea & parva quantitate Tutiæ cum cupro fusis. Jac. le Mort. *Metallurg. contr. p.* 271.

Auricolla, quasi *Auri gluten*, quid significet, vide *in Turba Philos. serm.* 24. *Th. Chym. Vol. V. p.* 20.

Auricula, vide *Auris*. *Aures* Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *Dolumderfd mamlein*, *Auriculæ Judæ* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

Auricularius, ὠτικὸς, epitheton Medici, Gal. *ad Trasyb. c.* 24.

Auriga, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur ap. Gal. *de fasciis n.* 100. In Anatomicis lobus quartus hepatis olim dictus etiam *Auriga*, vide *Focus*.

Aurigo, *Aurugo*, Scrib. Larg. *n.* 110. & *Auriginosus*, vide *Icterus*.

Auripigmentum, vide *Arsenicum*.

Auriscalpium, ὠτογλυφὶς, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vid. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Aurium abscessus, vide *Parotis*.

Aurium affectiones sive *morbi*, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L.*

Aurium dolor, vide *Otalgia*.

Aurium igneus fervor, vide *Pyrosis*.

Aurium inflammatio, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura inflammationum in genere intelligitur.

Aurium sonitus, *tinnitus*, vide *Tinnitus*.

Aurium sordes, vide *Cerumen*.

Aurium speculum vel *specillum*, vide *Speculum*.

Aurium vermes, σκώληκες ἐν ὠσὶ, vide *Vermis*.

Aurium ulcus, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex natura ulceris innotescunt.

Aurora surgens, ænigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, *Th. Chym. Vol. I. p.* 169. Nomen *Aurora* quoque tropico sensu imposuit alicui suo scripto Medico, *Auroram obstetricum* vocans, Henricus Deventer Medicus Belga, cujus etiam meminit *in præfatione Novi sui Luminis pro obstetricantibus &c. c. IX. p.* 36.

Aurum, χρυσὸς, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis digestis, adeoque fixis compactum; potissimum Sulphure & Mercurio. Plura de *Auri* admiranda natura, principiis, generatione & affectionibus &c. videantur in Andreæ Cassii tractatu, quem *Cogitata de principe terrenorum sidere*, inscripsit, præsertim *c.* 1. 2. 3. *seqq.* Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque charactere ☉ a Chymicis insignitur. Num vero tanta sit vis & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem & spiritus Medica, non est hujus loci, prolixe ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* De *Auri* historia legatur Schrod. *l. III. c.* 9. & Fr. Hoffm. *in Clavi ad ill. loc.* Rolf. *Disp. de Auro*, & *Ord. ac M. Comm. l.* 13. *c.* 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Theatri Chym. quæ loca quæras in Indice. Ceterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in opere mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. *Aliud* appellant *Medicum*, aliud *Magicum* & *Cabalisticum*, sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ* & *Sophisticum*. Est *volatile* & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii *S. A. Chym. l.* 2. *c.* 11. Descriptionem hujus *auri* proposuit e recentioribus D. Stephanus Blancardus in vernaculo *de Chimia* scripto, *cap. vel sect. III.* §. 11. Varias auri protabilis præparationes collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharm. p.* 1. *p.* 51. *seqq.* De *Sophistico Auro* vid. infra *Sophisticatio*. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium vero de his & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. *Apocalyps. Hermet. Part. prior. C.* 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel & instar *Auri* fixus, Helmont. *tr. de Lith. c.* 8. *n.* 4. Vide *Horizontale*.

Auster, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. *aph.* 5. Rationem reddidit Gal. *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeoque putrefacere simul, præsertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος vel *Australis*, *Austrina* dicitur.

citur, vide Dieter. *Iatr. num.* 578. 579.

Austerus, αὐστηρὸς, *Auster*, Scribon. Larg. *n.* 18. 8. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intentione diversum, Gal. *lib.* 1. *de Sim. Fac.* *c.* 37. Ex hypothesibus Cartesianæ Philosophiæ *Austerum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiorem serram adsimilantibus, Dolæus *Encyclopæd. l.* 1. *c.* 11. §. 11. *p.* 165. Habere etiam *Austera*, vim calculos producendi, quatenus glutinositatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit *c.* 13. §. 32. 47. 38. & alibi.

Austromantia, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut, quum astra ventorum in summam, ultra consuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præsagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant, Dorn. *in Dict. Parac.*

Autarcia, αὐτάρκεια; est animi tranquillitas, qua quis sua forte contentus est, & opponitur τῇ ἀπληστίᾳ. Gal. *de dign. ac cur. an. morb. c.* 9. Vide *Aplestia*.

Autetes, αὐτέτης, vide *Autites*.

Authades, αὐθάδης, arrogantem & superbum significat, qui præ se ceteros despicit: Vitium ingens in Medic. *l.* 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

Authemeron, αὐθήμερον, αὐθημερὸν, i. e. *eo ipso die*, apud Hipp. 4. *aph.* 10. Dieter. *n.* 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum est, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρὸν, Gorr.

Authoritas, ἀξιοπιστία, de Autoribus Medicis dicitur, quibus secure fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsis, neque altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni *de opt. sect. ad Thrasyb. c.* 14. τὶς ἐστιν ἄριστος.

Autites, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton est vini, vel, quod *hornum* dicitur, id est, hujus anni, quo bibitur; quasi αὐτοετὴς, uti exponitur locus Hippocr. *lib.* 3. *de morb. XV.* 33. vel quod est *sincerum*, non dilutum aqua, ἀπαράχυτον, quam significationem urget Linden. *Sel. M. Ex. VII.* §. 24. Vide Foes. *Oec. p.* 109.

Autocinetos, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, *quod per se movetur*, apud Hipp. *l. de hebdomad.* allegante Foes. *d. l.*

Autolithotomus, (rectius fortassis *Hautolithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ Heautontimorumenos, *Heautolithotomus*, vocatur ille, qui sibimetipsi calculum sectione exemit, quæ historia admiratione digna communicata a D. D. Reiselio legitur *in Ephemer. Nat. Cur. Decad. I. Ann. III. Obs.* 192.

Automatos, αὐτόματος, & αὐτομάτως, denotat *spontaneum*, *sponte*, ultro, non alterius adminiculo, 1. *aph.* 2. 4. *aph.* 21. 6. *aph.* 5. Cur Dieter. triplicem constituerit significationem *Iatr. n.* 130. non video necessitatem. Vid. & Lind. *Ex. XV.* §. 136. Frequenter etiam hodieque usurpatur de horologiis, aliisque machinis, quarum partes ita dispositæ sunt, ut se invicem moveant.

Autophosphorus, αὐτοφωσφόρος, idem significat, quod Phosphorus, de quo infra suo loco; Legitur autem illud in Tenzelii *vernaculis Menstruis Colloquiis Anno* 1692. *mens. Octobr. p.* 837. Num vero Autor propria licentia hoc posuerit, an vero ex alio Autore desumserit, mihi non constat.

Autopsia, αὐτοψία, vocabulum erat olim Empiricæ sectæ proprium, quo significabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo visa essent. Verum & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem summe necessaria est *Autopsia*, ceu eorum observatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisque inspexit, Gal. *de partib. art. medic. c.* 2. Sane per *Autopsiam*, sive ocularem demonstrationem, accesserunt hoc seculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illustrantia, quibus carendum fuit veteribus, non sine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Autopsiæ Medicæ* (qua non solum per visum, sed & per reliquos sensus externos observata comprehendit) necessitatem & utilitatem egregia oratione h. tit. demonstravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Professor Lipsiensis.

Autopyros, αὐτόπυρος, ἡ αὐτοπυρίτης, est epitheton panis, qui & *Syncomistus*, συγκομιστὸς dicitur, quando totum triticum nulla detracta siliginea parte, sed furfure solum secreto, in panificium cedit, sic, ut inter furfuraceum & similagineum medius sit. Hic, qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam servat, Gal. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Celsus *l.* 2. *c.* 18. describit, cui nihil ademtum est, ita, ut e farina paucis etiam furfuribus & utriculis confusa paretur, exponente Guil. Pantino, *in comment. ad h. l. p. m.* 285. Vocatur *Panis domesticus*, *secundarius*, *cibarius*, *confusaneus*. Ionst. *Synt. Med. p.* 45. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

Autumnus, φθινόπωρον, dicitur anni tempus tertium poſt æſtatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occaſu deſinens; in quo humores & ſpiritus poſt præcedentem æſtum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feraciſſimus dicitur.

Autumnuſque gravis, Libitinæ quæſtus acerbæ. Horat. *l.* 2. *Sat.* 6. *v.* 19. *Autumno* morbo in genere acutiſſimi & pernicioſiſſimi familiares ſunt, imprimis vero phthiſis vel tabes, ex 3. *aph.* 9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide *d. l. aph.* 22. Quid myſtice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philoſophici*, videatur in Magiſtr. Ortulani *Pract. Alchimic.* & *Magn.* Valentini *opere præclaro*, quæ extant in *Th. Chym. Vol. IV. p.* 917. 943. Imo etiam ipſe *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus* ap. Lagneum *Harm. Chym. d. l. p.* 727.

Auver, i. e. *Aqua pura vel levis*. Ruland. *in Lexic.*

Avulſum, *Avulſio*, vide *Apoſpaſma*.

Auxeſis, αὔξησις, verbum αὐξέσθαι, vide *Augmentatio* & *Augmentum*.

Auxiliatio, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem, quod *Remedium*, de quo infra ſuo loco. Scrib. Larg. *n.* 67. 106.

Axea commiſſura, τροχοειδής. Vide *Trochoides*.

Axillaris vena, ἡ διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλὲψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium, in ramos ſcinditur duos, ſuperiorem, inferiorem, externum, internum: ille *vena hepatica*: hic *ſubalaris*, *baſilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Gal. *l.* 3. *de adm. anat. c.* 5. Eſt ergo *Axillaris vena* ſoboles inſignior venæ ſubclaviæ thoracis cavitate egreſſæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *ſubclavia* thoracem egreſſa Anat. Barthol. *libell.* 2. *c.* 2. *p.* 652.

Axiologos, ἀξιόλογος, i. e. *eſſatu dignus*. Tribuitur etiam abſceſſui ab Hippocr. *Coac. t.* 150.

Axioma, ἀξίωμα, vocatur propoſitio indemonſtrabilis, apud Gal. *l.* 1. *M. M. c.* 4. Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu univerſaliſſimas propoſitiones, ſcilicet, quod ea, quæ ſunt præter naturam, debent amoveri, & ſic per contraria; & quod ea, quæ ſunt ſec. nat. debent conſervari, & ſic per ſimilia. *Comment. in* 1. *aphor.* 16. *p. m.* 249.

Axiopiſtia, ἀξιοπιστία, vide *Authoritas*.

Axirnach dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ ſuperioris, & plurimum quidem accidit pueris. Albucaſ. *l.* 2. *M. M. c.* 10. *p. m.* 55.

Axon, ἄξων, vide *Epiſtropheus*.

Axungia, ἀξύγγιον, ἀξυγγία, ὀξύγγιον, Dioſcor. *l.* 3. *c.* 104. ϛέαρ *l.* 2. *c.* 87. ab axium unctione ita dicta, teſte Iſidoro Hiſpal. *l.* 20. *Orig.* 2. ſpecialiter quidem adipem ſuillum inveteratum denotat; juxta Gal. *l.* 7. *de C. M. S. G. c.* 4. uſu tamen receptum, quod in genere ſevum vetus, ϛέαρ χρονίζον, *Axungia* quoque dicatur, *d. l.* 7. *c.* 5.

Axungia de mamia, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* ſcripta reperitur, eſt *medulla oſſium*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Ayeophos, id eſt, *Æs uſtum*. Rul. & Iohnſon.

Azaa, i. e. *Magra*. *Terra rubra*. Iidem.

Azagor, h. e. *Viride æris*.

Azamar, *vermillionem* vel *minium* ſignificat, Rul. *in Lex.*

Azamo, i. e. *Color Indus*, Rul. & Iohnſ.

Azanec, i. e. *Armoniacus*, Iid.

Azarnot, dicitur *Auripigmentum*, Iid.

Azci, i. e. *Atramentum*, Iid.

Azec, i. e. *Atramentum viride*, Iid.

Azedegrin, dicitur *Lapis hæmatites*, Iid.

Azef, h. e. *Alumen ſciſſum*, Iid.

Azeg, i. e. *Vitriolum*, Iid.

Azegi, h. e. *Aqua atramenti*, Iid.

Azem, i. e. *Butyrum coctum*, Iid.

Azemaſor, i. e. *Minium* vel *Cinabrium*. Rul. & Iohnſ.

Azenfali, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Eſt etiam *muſcus* in *petris* creſcens. Rul. *in Lex.*

Azimar, i. e. *flos æris*, vel *æs uſtum*. Idem.

Azius, dicitur *Lapis*, ſuper quem ſal creſcit, Idem.

Azob, dicitur *Alumen Saccharinum*. Idem.

Azoch, *Azock*, *Azoth*, barbara ſunt vocabula Paracelſica, quibus inſignitur *Mercurius*, præſertim Philoſophorum, h. e. argentum vivum, ex quovis corpore metallico tractum, Mercurius corporeus, Rul. *Lex. Chym.* B. Rolfink. Non ens. Alias Paracelſo *Azoth* quoque appellabatur medicina univerſalis, ex Mercurio, Sole & Luna parata, rerum ſpeciem omnem exuta, & intentiſſimam induta vim, atque centralem quandam virtutem generaliſſimam, reliquas omnes medicinas in ſe concludens, non aliter, quam prima reliquas omnes ſubſtantias excluſis accidentibus. Hanc in enſis pomo concluſam, quocunque locorum ierit, geſtaſſe ſecum perhibetur, Idem. De Eliæ Johannis Hesling. *Azoth* legatur Fr. Hoffm. *ad Schroder. l.* 3. *c.* 15. §. 22. *p.* 226. audactius exprobravit ejus uſum Iunken. *Chym. Experim. Part.* 1. *ſect.* 5. *c.* 1. Vide La-

Lapis Philofophorum. Junge *Theatr. Chymici Vol. IV. p.* 401. 409. 523. 727. 729. &c. *Azoth* idem eft, quod *Liquor fublimati Mercurii*, five argenti vivi, (id eft, vulgaris hydrargyri vitriolo & fale juncti & fublime acti) qui etiam vocatur *Aqua permanens*, *Cryftallus Philofophorum*, *Luna Phyfica*, & quocunque alio nomine myftico appellari folet; Libav. *S. Ch. Arc. l.* 3. *c.* 14. Adde *Theatr. Chym. d.l. p.*901. B.Etmuller in quinque claffes difpefcuit fignificationes vocabuli *Azoth*, docens(1) notare Mercurium metallicum ex perfecto metallo refufcitatum. (2) Mercurium Philofophorum duplicatum; five *Rebis* Sulphure folari & Mercurio univerfali conftans, de quo illud vulgare circumfertur: Ignis, & *Azoth* fufficiunt. (3) Juxta nonnullorum fententiam remedium fummum ex Mercurio, Sole & Luna paratum. (4) Mercurium fixatum in igne, non deftructibilem, qui proximus eft gradus ad lapidem Philofophorum, qualem fuiffe fuum Azoth falfo olim Heslingius affirmavit, cum faltem fuerit vehemens Emetico-Catharticum Mercuriale. (5) Summam illam Medicinam univerfalem & Panaceam Paracelfi in capulo enfis geftatam, ab omni particulari deftinatione feparatam, & vim omnium rerum in fe concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit Catholicum remedium, citra fufpicionem magiæ dæmoniacæ, aliis peritioribus dijudicandum permittimus. Legitur & defcriptio *Azoth* compofiti apud Fumanell. *de Peftis curatione c.* 24. & *Azoth* Auri factit. in Morley. *Collect. Chym. Leidenf. c.* 81. de *Azoth* five fale Hermetico Chr. Ad. Balduini videatur ejufdem Inventum X. *in Hermete fuo curiofo*. Mercurium præcipitatum fubrubrum, quibufdam *Azoth* dici, notavit & defcripfit illum in *Chym. J.A.F.R. l.* 5. *fect.* 6. *c.* 3. *p.* 367.

Azragar, i.e. *viride aris*, Rul. & Iohnf.

Azub, dicitur *Alumen*, Iidem.

Azubo, dicitur *vas chymicum*, Id.

Azuc, h.e. *corallum rubeum*, Id.

Azumen, i.e. *pondus baccatum*, Id.

Azuric, h.e. *vitriolum rubrum*, Id.

Azurium, dicitur maffa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus Mercurii, tertia parte Sulphuris, & quarta falis ammoniaci, Alberti Magni *Chymia* in *Th.Chym. Vol.II. p.*437.

Azyges, ἄζυγες, dicitur quoque *os Cuneiforme*, Gorr. Vide *Sphenoides*.

Azygos, ἄζυγος, id eft, *fine pari*, dicitur vena quædam, quæ eft propago venæ cavæ ex trunci fuperioris parte dextra, plerumque intér quartam & quintam coftarum radicem enata, juxta dorfi vertebras defcendit, fpatiifque intercoftalibus, præfertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ refpondeant arteriæ intercoftales, quod voluit C. Hoffm. *c. in Galen. l.*16. *de V. P. n.* 1114. fed quod parem e finiftra venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, omiffa etiam dextra ἀζύγῳ, ex ramis fubclaviis prope mammarias binas venæ fine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercoftales & lumbales emittentes produxiffe, experientia rerum magiftra Anatomicos docuerit. Quod Galenus femper fub corde exortam venam *Azygon* obfervaverit, *l.*5. *de L. A. c.*2. noftro vero fecu-lo propter thoracis brevitatem fupra cor & pericardium exoriatur, ad quintam plerumque thoracis vertebram, quemadmodum Gorræus & Caftellus fcripferunt, nugæ funt, cum ipfe Galenus quoque illam fupra cor originem aliquoties confeffus fit, demonftrante Bauhino *l.*2. *Theatr. c.* 18. *in notis*. Quemadmodum & hoc principio circulationis fanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, fed per arterias.

Azymar, id eft *Vermilio*. Rul. *in Lex.*

Azymus, ἄζυμος, id eft, *fermenti expers*. Rhod. *in Lex. Scribon.* In fpecie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorfus eft accommodus, Gal. *l.*1. *de alim. fac. c.*2. Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præfertim fanguinis, neceffitas pariter & utilitas, ejufdem defectum quoque per *Azymiam* exprimere quidni liceret? cum & Plato in Timæo carnem quandam ἄζυμον appellare non dubitaverit?

B

* **B**AARAS, βαάρας, radix herbæ cujufdam mirabilis. Ob miram hujus plantæ vim Galli vocant *eftore ou matragon*, herba præftigiatorum. V. Botan.

* *Baba*, βάβα, vox inarticulata, qualis contingit iis, qui incubo corripiuntur, vel fœminis hyfterica paffione laborantibus.

Babuziearios, βαβουζικάριος, idem, quod ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, a βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

Bacar, idem, quod *pondus*. Rul. *in Lex. Chym.*

Bacca, κόκκος, hac vocé appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crefcunt, fed, quam acini, difperfius rariufque, v. g. lauri, olivæ, aliaque ejufmodi.

Bacchus, βάκχος, præter vulgarem fignificationem, qua Deaftrum Gentilium vini præfidem notat, nomen eft quoque pifcis cujufdam. Vide *Mugil.*

Bacharis, βάκχαρις, vox Hippocratis & unguentum aliquod Lydium notat; ex Galeni exegefi λύδιον τι μύρον.

Baculus, vide *Aves*. *Baculi* quoque dicuntur quædam medicamenta pectoralia in trochifcorum confiftentiam, fed in formam oblongam inftar bacilli redacta, ut *Baculi* pectorales Francofurtenfium, quorum defcriptio legitur in Joh. Gelfric. Iunken *Corpore Pharmaceutico Chym. Medico part. prior. fect.* 3. *c.*6. *p.*358. *Bacillus* etiam dicitur inftrumentum, cui fpongiæ alligantur, apud Hildan. *l. de ichor. & melic. c.*29. Dicuntur & *Baculi Bacilli ferrei*, variæ formæ, Rul. *in L. Ch.* uncinati, fucula inclufi &c.

Badifis, βάδισις, inceffus, vel *ambulatio* dicitur, eftque actio crurum. Gal.*l.*1. *M.M. cap.* 6.

Baeos, βαιὸς, *paucus*, idem, quod ὀλίγος, Hipp. *in Lege*. Vide Foef. *Oec. p.* 128.

Balac, id eft, *Ceruffa*, Rul. & Ioh. *in Lex.*

Balæna, perperam *Balena*, βάλαινα, pifcis eft grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo fanguine calente præditus, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 9. fiftulam in capite pro aeris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens a pifce, *Mufculus* dicto. Carnem habet duram & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 31. Videatur & de *Balæna vera & vulgo dicta* Rondelet. *de pifc. l.* 16. *c.* 11. 12. *feq.* Aldrov. *l.* 1. *de Cet. c.* 2. Bruyerin. *de re cibar. l.* 22. *c.* 3.

Balandina, dicitur *lapis factitius*, compofitus ex argento vivo ferri, & eft coloris rubei valde, & refplendet ratione fulphuris decocta &c. Lull. *de animæ tranfmut.* in *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 190.

Balanus, βάλανος, vide *Glans*.

Balafius, aliis *Ballafius lapis*, vel gemma eft, purpureo feu rofeo colore rutilans & flammefcens, a nonnullis *Placidus*, dictus. Eft tertia fpecies *Carbunculorum* in Calceolarii *Muf. fect.* 3. *p.* 237. Pluries etiam compertum eft, quod exterior pars unius lapidis reprefentet *Ballafium*, interior carbunculum, & ex hoc dicitur, *Balafium* effe domum carbunculi. Ejus virtus effe dicitur, quod varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum difcordias, & fanitatem corpori humano inducat; in fpecie tritus & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus fubveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, fi lapide quatuor anguli tangantur, a fulgure, tempeftatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium, Rul. *in Lex. Chym.*

* *Balauftrion*, βαλαύστιον, flos mali fylveftris Punici, cui adftringendi vim tribuunt medici.

Balbis, βαλβὶς, fignificat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foef. *in Oecon. p.* 118. Unde βαλβιδώδες legitur apud Hippocrat. *in Mochlico*, vel juxta Linden. *de offium natura*, *IV.* 8. de parte brachii verfus cubiti gibbum extrema, qua excipit veluti in finum proceffum cubiti, quod dicitur κορώνη five cornix, cum manus eft extenfa. Alias etiam fignificat Hefychio locum, in quo equeftre exercitium tractari folet, quod non eft hujus loci.

Balbuties, τραυλότης, τραυλισμὸς, ψελλότης, ψελλισμὸς, eft vitium vocis humanæ, vel fermonis, proveniens a linguæ affectu vel connato, vel adfcito. In genere fignificat omne impedimentum linguæ; in fpecie vero vel hæfitationem, quando alii in loquendo nunc fubfiftunt, nunc fermonem præcipitant, quod Græce etiam dicitur βατταρίζειν, vulgo *Stottern, Stamlen*, id quod a linguæ nimia immobilitate & ligamentorum ejus laxitate deducendum effe credit C. Hoffm. *l.* 3. *Inft. c.* 138.§. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quafdam, præfertim caninam R, cujus cauffam in ficcitatem ligamentorum linguæ & hujus brevitatem refert, idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigiffe, cum in expreffione lit. R. lingua potius retrahatur & attollatur verfus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæfitas*, & *Blæfa lingua* appellatur, vulgo *Bifpeln*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones* & *Bambaliones*, dicti, vulgo, *als mann fie Cren im Maul hatten*, vel, uno vocab. *Bren Maul* cujus cauffa in laxitate & humiditate nimia linguæ & ligamentorum confiftere videtur: Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hippocr. 6. *aph.* 32. Jung. Dieter. *n.* 837. C. Hoffm. *d. l.* Vide fupra *Atyros* & *Iotacifmus*, *Lambdacifmus*.

Balitiftera, id eft, *Terra rubra*. Ruland. & Iohnf.

Bal-

Balliftaos. Vide *Aftragalus.*

Balneabilis eft epitheton aquarum falutarium, quæ extrinfecus corpori adhibentur & potabilibus opponuntur: Quæ diftinctio occurrit in Jac. Francifc. Vicarii D. in Acad. Friburg. Prof. Publ. *Hydrophylacio*, ficut legitur in *Act. Erudit. Lipf. menf. Dec.* 1699. *p.* 541. *feq.*

Balneum, *Balneæ*, λουτρὸν, βαλανεῖον, *Balineum*, Scrib. *n.* 214. vide Rhod. *Lex.Scrib.* eft res nön naturalis externa, & remedium corpori potiffimum lavando, detergendo, quin & ad fudationem deputatum. Cum fimpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum eft. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuiffe in ufu teftatur Gal. 3. *de R. V. I. A. t.* 44. & *c.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. *l.* 1. *Ep.* 50. Jung. Gorr. *in def.* Dividi folent *Naturalia* & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida* & *Frigida*. *Balneorum* utilitas ampliffima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nifi alia quædam fontica impedimenta obftiterint. Plura videantur apud Dieterich. *Iatr. n.* 508. *Laconicum* dictum vaporofum potius eft, & *Sudatorium*, vel *Æftuarium* rectius, quam λουτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. *Ord. ac Meth. l.* 6. *f.* 1. *c.* 10. De hujus apparatu veteri lege fis Rhodii *notas ad Scrib. Larg. n.* 60. De *Balneis voluptuofis*, v. g. Darii, videatur etiam Henricus de Rochas, *tract. de Aq. fulphureis c.* 1. in *Th. Chym. Vol. VI. p.* 728. Præter hanc fignificationem *Balneum* quoque fignificat inftrumentum vel furnum deftillationibus præprimis deftinatum, eumque geminum: unum dictum *Mariæ*, vel *Maris*: alterum *Roris* vel *Vaporis*. Illud eft, quando res diffolvenda in conveniente vafe aquæ calidæ in fuo aheno contentæ imponitur, & ita operatio deftillatoria perficitur. Cui quodammodo refpondet *Balneum ficcum* dictum, quando capella arena, cineribus aut limatura martis repleta eft. Hoc vero vocatur, quando vas rem diffolvendam continens, vel etiam res ipfa diffolvenda aquam non contingit, fed faltem a vapore afcendente diffolutio fit. Dorn. *in Dict.* Rul. & Ioh. *in Lex.* Weker. *Ant. Gen. l.* 3. *c.* 39. 40. Vide *Furnus*, *Deftillatio*. Eft & *Balneum arenæ*, cujus ufus eft ad mundationem argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in Auguft. Panthei *Arte & Theoria tranfmutationis metall. Part.* 2. *c.* 3. in *Th. Chym. Vol. II. p.* 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, five aqua pugilum, Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 64.

Balfamatio, in fpecie fumitur pro *conditura cadaverum*. Gr. σμυρνισμός. Vide *Conditura.*

Balfamofaccharum, eft medicamentum compofitum recentiorum fere conveniens cum elæofaccharis, quamvis hodieque minus ufitatum. Meminit vero ejus D.D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *f.* 1. *c.* 4. *p.* 246.

Balfamus, *Balfamum*, βάλσαμον, varias obtinet fignificationes, proprias & tropicas. I. Strictiffime & κατ' ἐξοχὴν dicitur de fucco arboris alicujus in Arabia, præfertim ad metropolim Meccham, Judæa, Palæftina cultæ, Arab. *Balleffam* vel *Balfam* dictæ, qui fuccus etiam *Opobalfamum* dicitur. Huic vicina & viribus affinia funt *Balfamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schroder. *Pharm. l.* 4. *cl.* 2. *n.* 373. *feqq.* Jungatur Hoffm. *in Clavi ad h. l.* & celeb. D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictus: *Examen & finceritas Opobalfami*, & B. Rolfink. *Ord. ac Meth. Spec. l. XI. f.* 1. *c.* 6. *feqq.* Jungatur & Rhodius *ad Scribon. n.* 33. & Chiocc. *Muf. Calceol. f. V. p.* 637. *feqq.* Haud dubie & Gal. horum aliquod intellexit *l.* 6. *de Sim. Fac.* II. fignificat medicamenta artificialia valde fua veolentia & penetrantia, fpirituofa virtute prædita, interni & externi ufus, liquidiora, quæ recte quoque *Balfamelæa* dici poffunt: aliquando etiam deftillata, & folidiora, inftar craffioris unguenti parata, quorum varias formulas paffim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balfamorum artificialium* fignificationem egregie explicavit Celeb. D.D. Wedel. *Pharmac. I. A. F. R. l.* 2. *f.* 1. *c.* 7. *Balfamum mortuum* vocatur liquor ex Aloe & Myrrha in spiritu vini diffolutis factus, quo cadavera imbibuntur & ficcantur. Morl. *coll. Chym. Leid. c.* 100. ad improprias & tropicas fignificationes referre libet III. quando *Balfami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fufis & liquatis*. V. G. *Balfamus* Salis gemmæ, Tartari (huc pertinet *Balfamus Samech* Paracelfi, cujus defcriptio habetur in Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 469.) Saturni &c. Plures *Balfamorum* mineralium & metallicorum præparatione collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharmac. B.* 1. *p.* 59. *feqq.* IV. Tralatitia etiam eft, quando de humoribus & fpiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio fanguinis glutinofa five fibrofa calore fufa, *Balfamus naturæ*, tefte Linden. *Sel. M. Ex. XI.* §. 93. Dorn. Rul. & Iohnf. fignificationes *Balfami* ita expofuerunt: *Balfamum* eft fubftantia corporum a putredine confervans. *Balfamus* alias a non-

a nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus* in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque sal minerale, sed sal liquoris, quod a putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur. Est salis interioris liquor, suum a corruptione corpus tutissime præservans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur a Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, a Germanico sermone ad chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *baldjamen*, id est, *celeriter conjunctum*. (Ridicula sane derivatio.- Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus* de carne tractus. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamus corporis Hermetici* dicitur, habere singularem harmoniam cum corpore humano *in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p.* 328. *Balsamus Philosophorum* est aurum potabile, *ibid. pag.* 788. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro fœtu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique VI. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, putabile flava, prædicatur, quod hæc fit sanguinis *Balsamus* verus, Ger. L. Blas. *Medic. gener. part.* 1. *l.* 2. *sect.* 2. *subsect.* 1. *c.* 2. cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero satis confirmarunt.

Balux, item *Chrysamos*, vel rectius *Chrysammos*, χρύσαμμος, dicebatur olim Hispanis & Latinis arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. *H. N. l.* 33. *c.* 4. *Th. Chym. Vol. II. p.* 360. *tr. Mirandul. de Auro l.* 3. *c.* 1.

Bamahemi, sunt curriculi supernaturalium. Dorn. *in Dict.*

Bamma, βάμμα, idem, quod *Embamma*, de quo inferius suo loco.

Banausia, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro sordida & illiberali, nec non quæstuosa professione, vel arte, *l. de dec. orn. l.* 20. De circulatoribus & circumforaneis commode intelligi poterit.

Bango sive *Bengi* est remedium in forma pulveris, vel massæ in India-Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro scopo Venerem stimulandi, & paratum ex cannabis foliis & semine; quod si verum sit, cannabis non erit Anti-Venereum. Confer Ad. Olearii *Itinerarium*. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludovic. *Pharmac. diss. I. p.* 720.

Baobab, *Bahobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste Prosp. Alpino *de Plant. Ægypt. c.* 17. Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque A. Chioccus *Mus. Calceol. sect. III. p.* 414. appellans *Baobab lapideum*.

Baptisterium, βαπτιστήριον, idem, quod *Colymbethra*, vel *Dexam ne*; de quibus vocabulis infra suis locis. Andr.Bacc. *de Therm. l.* 7. *c.* 8. *p.m.*450.

Baptus, βαπτὸς, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A tinctura nomen accepit. Sunt enim, qui existiment, anchusæ radicem intinctam fuisse. Agric. *de nat. fossil. l.* 4. *p. m.* 246.

Barach panis, i. e. *Nitrum salis*. Rul. & Iohns.

Baras, vide *Albaras*. *Baras*, legitur in M. Aur. Severini *Pyrotechnia Chirurg. l.* 2. *part.* 1. *c.* 36. Idem quod *Alphus*, *Leuce*.

Barathrum, βάραθρον, dicitur *Antrum*. Vide *Charonium*.

Barba, πώγων, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens: Una enim est ex iis, quæ ὕστερα μόρια, h. e. *postgenitæ partes* appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori labio progerminat, & μύσταξ, *mystax*, vel προπωγώνιον & ὑπορρίνιον vocatur; & inferiorem, quæ πάππος vel ὑπήνη dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χνοῦς. Gorr. *in def. voc.* πώγων *p.* 399. Ad provocandos pilos in *barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendatur, testatur Galen. 5. *in* 6. *Epid. t.* 4. *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem *l.* 11. *de. V. P. c.* 14. ad quem loc. vide C. Hoffm. *in comment. n.* 825. *seqq.* Interim mulieres dari barbatas observationes testantur, quo etiam pertinet Rhod. *Cent. III. Obs.* 40. Barbam V. primum sibi rasisse Corsen, ex Cœl. Rhod. *Ant. Lect. l. IV. c.* 2. & *Barbæ* tonsores e Sicilia primum Romam duxisse Pub. Ticinium, ex Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l.* 5. *c.* 18. notavit Ch. Ianf. ab Almelov. *Rer. Inv. Onom. p.* 9.

* *Barbarossæ pillulæ*, ita dictæ, quod iis usus esset Chairedinus ille Barbarossa Rex Algerii Fran-

Francisco I. Gallorum Regi suppar. Ratio autem harum pillul. conficiendarum extat apud Petrum Bayrum Med. Caroli II. Ducis Sabaudiæ, in Enchiridio de medendis corporis affect. cap. de dol. musc. ex morb. Gallic. gen. circa an. 1537. Hic porro auctor miram hujus remedii vim ad sanandam syphilidem prædicat.

Barbarum, *Barbara*, Scrib. Larg. *n.* 207. βάρβαρον, est epitheton emplastri glutinantis ad vulnera cruenta & sanguinem fundentia, (unde & emplastra hæc & vulnera ipsa ἔναιμα appellantur,) bitumen recipientis & ita sicioris, ut videre est apud Gal. *l.* 4. *de C. M. S. G.* 22. Jung. Rhodium *ad Scrib. l. c.*

Barbus, μυσδός, *Mysthus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibusdam, v. g. Cardano & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Gesnero & Salviano, cibis concoctu facilibus & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. *l.* 5. *de pisc. c.* 16. ubi plura de hoc pisce. Adde Jul. Alex. *l.* 15. *Salubr. c.* 7. Bruyerin. *de re cibar. l.* 22. *c.* 18. Timæum de Guldenklee, *l.* 2. *cas.* 7.

Bardadia, id est, libra. Rul. & Johnson.

Barnabus, *Barnaas*, salpetræ urinarium, urina salis petræ, item acetum acerrimum. Rul. & Johns.

Barnacles, est nomen avium peregrinarum in Lancastria, Cestria & Jugis Darbiæ occurrentium a D. Carolo Leigh, Anglo descriptarum *in Hist. Natural. dictarum provinciarum l.* 1. *c.* 10. Vide *Acta Erud. Lipf. A.* 1701. *in Novemb. p.* 514.

Barometrum vel *Baroscopium* vocatur modernis naturæ scrutatoribus instrumentum aliquod, in quo, mediante mercurio infuso, aeris pondus & pressio secundum minutissimas variationes observari & ostendi potest, quale Rob. Boyle, Hookius, Cl. Dn. Sturmius & alii descripserunt. His jungi poterit succincta de iis relatio *in Actis Philos.* Oldenb. *de anno* 1665. *in Februar.*

Barones vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compressis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. *Ros. Angl. p.* 885.

Baros, βάρος, onus, *Barys*, βαρύς, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In medicina tamen denotat molestiam & speciem lassitudinis, præcipue in artubus; v. g. in genubus, apud Hipp. 4. *aph.* 20. item de capite, Gal. *l. de odor. instr. c.* 4. De fœtu quoque cum multo mucore referto ad abortum proclivi legitur 5. *aph.* 45. vide Dieterich. *n.* 146. 148. & infra.

Barurac, est *vitrum*. Ruland.

Baryecoia, βαρυηκοΐα, *obauditio*, obauditus, imbecillitas est auditus. Dicitur & δυσηκοΐα. Vide *Surditas*.

Basaltes, βασάλτης, est *lapis* multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facile secari aut vulnerari possit. Gorr. *p.* 72.

Basanismus, βασανισμὸς, ἢ βάσανος, a verbo βασανίζειν, *explorare*, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Gal. *l.* 3. *de Temp. c.* 6. Verbo vero usus est Hipp. *l. de humid. usu l.* 25. Commodissime vero usurpatur de medicamentis aut remediis, de quorum virtute nondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & βάσανος a quibusdam *coticula* illa, in qua aurum & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *lapis lydius*, vulgo *probierstein*. De hoc vocab. vide plura apud Libav. *in Defens. Syntagm. Act.* 2. *not.* 37. Dicitur & ars probandi metalla *Docimastice*, de quo vocab. vide suo loco.

Basanites, i. e. lapis mortariorum medicinalium; item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris, & duritiei. Jof. Laurent. *Amalth. Onom. p.* 108.

Bascanon, βάσκανον, Fascinum, vide *Fascinum*.

Basiatio, vide *Amplexatio*.

Basilare os, vide *Cuneiforme os*.

Basileion, βασίλειον, est *collyrium* σμηκτικὸν, ad principia suffusionum, & omnem visus hebetudinem & cicatrices efficax, apud Aet. *l.* 7. citante Gorræo, *d. l.*

Basilica vena, vide *Axillaris*.

Basilicum, βασιλικὸν, præter significationem botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliisque herbariis invenire licet, epitheton est emplastri officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor simplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplastra apud Celsum *l.* 5. *c.* 19. & Scribon. Largum, teste Gorræo *in def.*

Basilidion, βασιλίδιον, est *Collyrium* ψωρικὸν, diversum a superiori. Describitur a Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. *ad fin.* Gorr. *d. l.*

Basiliscus, βασιλισκὸς, dicitur esse serpens venenatissimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conspectus, &, quando sibilat, auditus, videntes se & audientes necare, imo, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. *l. de Theriac.*

ad Pifon. c. 8. Foreft. l. 30. Obf. 1. in Schol. Plura de Bafilifco vide apud Aldrov. l. 2. de ferp. & drac. c. 2. Sennertus Med. Pr. l. 6. p. 8. c. 12. Bafilifci nomine duo animalium ge-nera venire dicit, ferpentem & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum na-tura effe veneno potentiffimo præditum. Plu-ra legantur de Bafilifco in Ephemerid. Naturæ Curioforum Anni Tertii Obf. 128. & 190. Ba-filifcus myftice dicitur alchymiftis Mercurius Philofophorum fublimatus, Libav. in Syntagm. Lullius verò peculiarem lapidem fpagyrice con-fectum Bafilifcum vocavit, qui mercurium occidit, & in perfectum argentum abfque igne congelat & figit, Guido de Monte tr. de Al-drop. Phil. in Th. Chym. Vol. VI. p. 563. Alias & ipfe lapis philofophicus Bafilifcus vocatur apud Lagneum in Harmon. Chym. Vol. IV. p. 727. Imo fuerunt, qui materiam lapidis Phil. ftatuerunt, effe pulverem animalis Bafilifci, uti patet ex Vol. III. p. 150. Bafilifci nomen etiam a Paracelfo tribuitur lui Venereæ in Chyrurg. l. 3. c. 1.

Bafiogloffi, βασιόγλωσσοι vocantur duo mu-fculi ab offe hyoide vel ypfiloide oborti & in medium linguæ definentes, unde par ypfiloi-deum vocantur. De quibus vide Bartholin. l. 3. Anat. c. 13. p. 550.

Bafis, βάσις, in genere fundamentum figni-ficat; in fpecie dicitur, de latiore parte cordis, & fuperiori, cui ad latera binæ auriculæ ad-hærent, appellatur & κεφαλή, caput, vertex, Gal. l. 6. de P. V. c. 7. cui opponitur inferior & anguftior apex, aut mucro dicta, κορυφὴ καὶ πυθ-μήν. 2. de medicamentorum compofitorum po-tiori parte, five illo medicamento fimplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate vel viribus fuperant, unde compofitum plerumque denominationem fortitur: 3. apud Hipp. quoque plantam pedum fignificat, l. de artic. fect. 3. t. 103.

Bafium, φίλημα, idem quod ofculum; allego-rice fignificat tincturam extemporaneam Mar-tis & Veneris, five chalybis & cupri, a Clof-fæo excogitatam, apud Schroder. Ph. l. 3. c. 11.

Bathmis, βαθμὶς, βαθμὸς, dicitur fedes, ba-fis, finus, & receffus offis, in quem alterum os infertur; v. g. de cubiti cavitate figmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo im-mittitur. Hippocr. 1. de fract. t. 10. Bathmoi-des etiam vocantur finus ac cavitates in bra-chiis utrinque fingulæ, in quas extendentibus totam manum & flectentibus cubiti ipfius pro-ceffus, coronæ dicti, ingrediuntur. Gal. l. 2. de Uf. Part. c. 15.

Bathrum, βάθρον, βάθρον, fedem, fubfel-lium, ac fundamentum fignificat; in fpecie fcamnum Chirurgicum, luxatis partibus refti-tuendis valde idoneum, denotat, cujus defcri-ptionem & iconem videre licet ex Oribafio de Machinam. apud Gorræum. Vocatur fca-mnum Hippocraticum, βάθρον ἱπποκράτειον, Gal. 1. de artic. in proœm. Clarius adhuc defcripfit, modumque utendi egregie monftravit Scultet. Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXIII. fig. 5. & Tab. XLVII. & L. Metaphorice etiam tribui-tur aeri, quod lunæ fit fedes, ap. Hippocr. l. de flatib. V. 22.

Bathys, βαθύς, fuit olim epitheton cafei præ-ftantiffimi & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17.

Batia, idem, quod Retorta, five Cucurbita colli recurvi. Morley Collect. Chym. Leidenf. prolegom. c. 2.

Batitura, vide Battitura.

Batos, βάτος, idem, quod βατίς, pifcis ge-nus denotat, Rajæ nomine Latinis veniens, a βάτος, quod rubum fpinofum fignificat. A-culeos enim habent Rajæ: læves, λειοβάτοι, quidem in fola cauda extrema; afperæ vero multo plures. Rondelet. l. 12. de pifc. c. 2. feqq. Aldrov. l. 3. de pifc. c. 48. feqq. Lin-guam Rajæ ufurpavit Hipp. in peffo ad men-fium redundantiam, l. de Nat. mul. LXVIII. 3. 4. Monftrofæ Rajæ afperæ bafilifci ad inftar iconem videre licet in Muf. Calceol. fect. 1. p. 91. ubi fimul elegans morale de his pifci-bus ex Olao Magno reperies.

Batrachites, βατραχίτης, eft lapis, vel gem-ma ignobilior, bullæ inftar, altera parte quo-dammodo cava, altera convexa, cujus tres fpecies traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: fecunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet, Agricol. l. 6. de nat. foff. p. 305. Differt a vero Buffonite lapide, qui in capi-tibus buffonum reperitur, uti hoc prolixe au-toritatibus non fpernendis aut irridendis de-monftravit Andr. Chioccus Muf. Calceol. f. 3. p. 363. feq. Hic dicitur etiam Crapaudino, a Gallico Crapaud, quod Buffonem fignificat. Autor laudatus hunc os potius effe ftatuit, quale etiam in capite Cyprini pifcis inveni-tur. Eft igitur Batrachites minerale; Buffoni-tes vero ab animali defumtus. Sunt tamen alii non vilioris autoritatis Doctores, qui po-fteriorem negant, quod citat etiam Fr. Hofm. Clav. Schroder. l. 5. c. 1. §. 7. n. 646. Noftrarum non eft partium, controverfiam hanc dirimere.

Batrachus, βάτραχος. Vide Rana, Ranula.

Battitura, i.e. *squama*, v.g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. λεπὶς, Arab. Cubel. Rul. & Iohnf. in Lex.

Baul, i.e. *urina*. Rul. & Iohnf.

Baurac, Arab. i.e. *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus falfuginis *Baurac* dicitur Rul.

Bayda, id eft, Vas, fuper quod deftillatur. Idem.

Bbdalfis, βδάλσις, *mulctum*, vel fuctionem fignificat. Gal. *l.* 1. *de fympl. cauf. c.* 7.

Bdella, βδέλλα, vide *Hirudo*. Præter ibi dicta adnotat Galenus *in exeg. Hipp.* Diofcoridem ita nominare κιρσῶδη φλέβα varicofam venam, ipfi tamen Galeno videtur primo fignificatu animal notare, in quo & Hefychius confentit.

Bdellium, βδέλλιον, fignificat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 376. Jung. Hoffm.

Bdellos βδέλλος, *fœtorem* extinctæ lucernæ, item, *crepitum ventris* fignificat. Jof. Laur. Am. *Onom. p.* 100. *Lexic. Græco-Latin.* Budæi aliorumque.

Bdelygmia, βδελυγμία, βδελυγία, a verbo βδελύσσεσθαι, id eft, faftidire, abominari, fignificat *moleftum faftidium*, & naufeam, præcipue ciborum, apud Hipocr. *l. de int. aff.* XXIX. 2. Βδελυγμίη etiam fœtorem abominabilem & naufeabundum denotat *l. de fiftulis I.* 3. Jungatur Foef. *Oecon. p.* 120.

Beatus, μακάριος, quid fignificet, ex aliis lexicis trivio quoque notum eft. In Chemicis autem *Beata* viriditas Vitrioli dicitur, & defcribitur ab Hartmanno *in Mifcellan. Chymico-Medicis* hoc *tit.*

Bebæos, βέβαιος, *firmus*, vide *Conftans*.

Bechica medicamenta, βηχικὰ ea dicuntur, quæ tuffim fedant. Βὴξ enim *tuffis* eft, Gal. *l.* 1. *de Sim. Fac. c.* 1. Suntque duplicia; alia fedant incraffando, *l.* 5. *c.* 20. Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum catalogum paffim in pharmaceuticis fcriptis reperies.

* *Bechion*, βήχιον, tuffilago, herba notiffima, fic dicta, quod tuffientibus fit utilis.

Becos, βέκος, hoc vocabulo Phryges panem olim appellaffe, teftatur Gal. *l.* 2. *de diff. pulf. c.* 5.

Begma, βῆγμα, (quidam fcribunt & legunt cum ρ βρῆγμα) non tam tuffim, quam fputum, quod tuffi rejicitur, notat, uti conftat ex Hipp. *l.* 2. *de morb. XLIV.* 8. derivatur a βρήσσειν vel βήσσειν, quod valet poft tuffim exfpuere, tefte Galen. *in exeg. Hipp.*

Belenites, *Belemnites*, ἀπὸ τῦ βέλυς ἢ βελόνης, telo vel fagitta, cujus figuram quodammodo refert; eft lapis teres, pyramidalis, varii coloris refertus, & prodeffe dicitur contra calculum, icteritiam, fluxus ventris; & fpecialiter commendatur in febribus intermittentibus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *lapis lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urina lyncis five lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dictus etiam eft *Dactylus Idæus*, a figura digiti, & monte Ida Infulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Boruffia, Pomerania &c. occurrit. Plura apud Schrod. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 12. & Hoffm. *in Clav. ad ill. loc. p.* 182.

Belemnoides, vel *Beloides proceffus*. Vide *Graphioides*.

Belefon, i.e. *Balfamus*. Rul. & Iohnf.

* *Belladonna*, Solanum furiofum, folanum maniacum a multis etiam appellata. De vi hujus herbæ deleteria legatur Cl. Hoechftædterus Dec. ob. 7. In eandem rem legi etiam meretur obf. 161. M. N. C. Decur. 3. an. 7. qua compertum eft fex liberos affumpto rob baccarum folani fomniferi, (Belladonnæ videlicet) quod loco baccarum ebuli confectum fuit, fomno expergefactos, in tantum furorem actos fuiffe, ut nudi per vias, ac plateas difcurrerent. V. Mercurial. l. 1. de venen. Vvepfer. tract. de cicut. aquat. Lobel. in adverf.

Bellaria, τέμματα, ἴτρια, τραγήματα, ἐπιδόρπια, in genere dicuntur omnia, quæ in fecunda menfa apponi folent; In fpecie tamen a Gal. pro placentis mellitis fumta fuiffe, patet ex *l. de bon. & mal. fucco c.* 14. & *l.* 1. *de Sim. Fac. tit. Papaver.* Iung. Lang. *l.* 1. *Ep.* 56.

Belliculi, vel *Belliriei marini*, funt fpecies conchyliorum five cochlearum marinarum, umbilicali figura conftantes, vel candido colore cum maculis flavis confperfi, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. *Muf. Calc. fect.* 1. *p.* 57.

* *Bellis minor*, ad grumofum fanguinem diffolvendum, & difcutiendum quacumque ex caufa præftantiffima herba eft. V. Ettmuller. Helm.

Belloculus, quafi *Beli oculus*, eft gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Affyrios ad furpeftitiones grata, a figura vero affectibus oculi prodeffe credita. Agric. *l.* 6. *Foffil.* & Chioccus *fect.* 3. *c.* 379. *feq.* Ofvv. Crollius *defignatur*.

* *Belbacon*, βελόακον, q. d. telorum remedium: ſic a quibuſdam dicitur ὁ δίκταμν☉, ut habetur apud Dioſcor.

Belone, βελόνη, i. e. *Acus*. Vide ſupra.

Belonoides, βελονοειδὴς, i. e. *acus formam habens*. Vide *Graphioides*. *Acus*.

Belos, βέλ☉, vide *Sagitta*.

* *Belotocos*, βελότοκ☉, aliis δίκταμν☉, ſeu pulegium ſylveſtre; apud Dioſ. quod, & ſagittarum, & partuum ejiciendorum remedium ſit.

Belulcum, βελουλκόν, *quaſi* τὸ βέλ☉ ἕλκον, dicitur inſtrumentum chirurgicum telis extrahendis accomodatum, variæ figuræ; de quo videatur Ambroſ. Paræus *l.* 10. *Chirurg. c.*18. *ſeqq.* H. F ab Aquap. *de Oper. Chirurg. p. m.* 150. *ed. Patav. in fol.*

Benat noctis, vide *Planta*.

Benedictum, eſt epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum; præſertim quidam Helidæus de Paduanis in tract. ſuo *de purgantibus MS.* frequentius hoc termino de rhabarbaro ſimiliſque notæ mitioribus uſus eſt. Jung. Rolfink. *O. & M. Spec. Comm. l.* 5. *ſ.* 1. *c.* 6. Ita in diſpenſatoriis notiſſimum eſt Electuarium Lenitivum, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita Rulandus *aquam* vocavit *Benedictam* infuſum ſuum vomitorium, de quo apud Schroder. *l.* 3. *c.* 17. Alias & ipſe lapis philoſophorum vocatur *aqua Benedicta*, item *lapis Benedictus* a Lagneo *in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p.* 719. Mynſicht. quoque aquam ſuam Serpilli *benedictam* vocavit *Arm. ſect. XIX.* ob multiplicem uſum ſub finem deſcriptionis annexum. Plures alias *benedictas* deſcriptas vide ſis in D. David. de Spina, Phyſici Francofurt, & Prof. P. extraordin. Heidelberg. *Manuali Pharmaceutico Chemico noviſſime edito p.* 34.

Benefactio, ἐφαρμόζω, λυσιτελῶ, verbum hoc frequentiſſime occurrit apud Scrib. Larg. Hinc & in epilogo vel peroratione vocat omnes, quas edidit compoſitiones, *benefacientes*. Legitur & apud eundem, *facit bene*, num. 129. 213. *melius*, n. 131. *optime facit*, n. 112. hoc eſt, prodeſt, convenit, conducit &c. quamvis C. Barth. *Adv. l.* 1. *c.* 14. parum putet latinum.

Beneolentia, εὐώδη, ſcil. remedia, medicamenta, ſunt ſpecies *odoratorum*, quæ ὀσμώδη in genere dicuntur, reſpondent proportione quadam iis, quæ linguæ ſunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυσώδη. Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 22. Illorum effluvia a corporibus aeri ambienti permiſta, ac deinde per narium inſpirationem in cerebrum delata familiaria ſunt ſpiritui animali, & cerebri naturæ; Horum vero ſunt adverſa & ingrata.

Benignus, εὐήθης, quaſi *boni maris*, eſt terminus differentiæ morborum accidentalis a cauſſæ morbificæ conditione deſumtæ, quando morbus habet ſymptomata naturæ ſuæ congrua, & mitiora propter cauſſæ morbificæ qualitatem non nimis a ſtatu naturali recedentem; Huic opponitur *malignus*, κακοήθης, ſive mali moris, quando ſymptomata non reſpondent morbi naturæ, ſed vehementiora ſunt, aut plura cum virium majori proſtratione. Eleganter *malignitatem* ſobolem latentis alicubi cacochymiæ pravæ appellavit Linden. *S. M. Ex.* VIII. §. 57.

Benzoin, vide *Aſa*. De *olei Benzoini* præparatione & viribus, & in ſpecie, quod de mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenerii *Tract. de Igne & Sale cap.* 35. *in Th. Chym. Vol. VI. p.* 49. De *floribus Benzoes* ſcrupulum D. D. Bohnii, an phthiſicis conveniant; vide in ejuſd. *Diſſ. Chym. Phyſ. XI.* §. 6. 7.

Bercos, id eſt *Rotundum*. Rul. *in Lex.*

Bereni ſecum, Artemiſia, Santes Ardoinus *l.* 2. *c.* 11.

Berenicium, βερενίκιον, eſt epitheton *Nitri*, apud Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 1. *l.* 3. *de C. M. S. G. c.* 2. & alibi; valens maxime ad vulnera nervorum.

Beriberi, eſt nomen morbi apud Indos, *Paralyſis ſpecies*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac. Bontium *Meth. med. c.* 1. *Beriberi Spurium* deſcripſit, & hiſtoriam illius prolixe propoſuit ex Bartholino Bonet. *Medic. Septentrion. l.* 1. *ſ.* 17. *c.* 27. *p.* 180.

Berilliſtica, eſt ars in ejuſmodi ſpecillis, quæ *Berilli* dicuntur, viſiones obſervandi. Dorn. Rul. & Johnſ.

Berillus, dicitur ſpeculum ex cryſtallo ſuperſtitioſe conſecratum ab auguriſtis. Iid.

Berna, hoc eſt *vas vitreatum*, *Birmina*. Rul. & Iohnſ.

Berrionis, i. e. *Colophonia*, Gummi Juniperi. Alia *Vernix*, Rul.

Bers dicitur electuarium, quo Ægypti utebantur ad deliramenta incitanda, cujus deſcriptio apud Profp. Alp. *l.* 4. *de med. Ægypt. c.* 122. *a.*

Beryllus, Βήρυλλ☉, lapis vel gemma eſt pellucida, colore viridi, ſed diluto, ita ut duos colores ſibi ineſſe, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recen-

fet

set Gorræus. In sacris literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chimici docent, Berilli structuram constare ex Lunæ & Jovis cœlis æqualibus cum terræ Lunæ. Theat. Chym. Vol. I. p. 487. Aliter Lullius de transm. metallor. in Vo. IV. p. 191. De ejus viribus medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, eructationes, oculorum fluxiones, contusiones &c. Hodieque tamen ejus nulla fit mentio. Chiocc. in Muf. Calc. f. 3. p. 221.

Berytion, βηρύτιον, est nomen medicamenti ophthalmici, ... quidam ad maximas epiphoras usus est, & describit a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Est & Pastilli nomen ad dysentericos perutilis, l. 9. cap. 5. Gorr. p. 74.

Bes, item Bessis, Gr. διμοιρία, est nomen ponderis continentis duos assis trientes h. e. uncias octo. Vulgo Marca. Legitur apud Celsum. Rhodius de ponder. & mens. p. 40. Bes uncia VIII.

Besachar. Fungus dicitur. Dorn. Rul. & Iohnf.

Besonna, in specie vocatur Muscarum fungus. Rul. & Iohnf.

Bessanem vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem & super extremitates & proprie in hyeme & frigore. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 2. c. 8.

Bestia, Bestiola. Vide Animal, Bestiola etiam in specie dicitur aranea minima in legumibus nata solifuga, de cujus noxa & cura legatur Ardoin. de venen. l. 8. c. 18.

Bex, βήξ, id est, Tussis, de qua inferius suo loco.

Beya, vide Gabricus.

Bezaar, Bezoar, Bezehard, Pa-Zahar, vi etymi in genere idem esse posset, quod antidotus, vel alexiterium; siquidem apud Persas Pa contra, Zahar vero venenum significare traditur. Hinc etiam a medicis derivativum Bezoarticum usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis Bezoar ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena & malignitates expellendi virtute, suntque vel simplicia, vel composita, utraque ex vegetabilium & animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex vegetabilibus simplicibus radix anthoræ, vel contrayervæ primas tenere creditur. Ex animalibus cervi cornu, & os de corde cervi, nec non unicornu prærogativæ palmam ferme sibi adsciverunt. E compositis tinctura Bezoartica D. D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit peculiari libello. Ita chymiatri plurimum etiam attribuunt Bezoarticis suis mineralibus varii generis, Solari, Lunari, Joviali, &c. circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis alexipharmacis vegetabilium vel animalium jure possint certare, nemini vitio vertendum, si dubitet. Specialiter tamen & proprie Bezaar vel Bezoar de lapide quodam duplicis fortis accipitur, Orientali & Occidentali. Orientalis est lapis in capricervæ orientalis Indicæ vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus & repertus, figura rotunda, ... variante, intus paululum cava, utpote meditullio ... simile quid continente, superficie levi & splendente, colore plerumque atro virente, aut dilutius virente cineritio, pallescente, magnitudine & pondere etiam valde variante, substantia e laminis veluti cæparum sese invicem incumbentibus compacta, virtute insigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. Occidentalis vero est lapis in capricerva Occidentali Peruviana repertus eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major plerumque, superficie etiam scabra, colore vario, albicante, nigricante, obscure virente, qui optimus habetur) viribus alexipharmacis & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & disquisitiones publice prostent, lectorem ad illa scripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt apud Schroder. l. 5. cl. 1. n. 12. & Fr. Hoffm. Clav. d. l. Lapis Bezoar factitius naturalem repræsentans quomodo parari possit ex magisterio sive Zacca herbarum alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort Chym. Med. Phys. c. 15. p. 198. Secundario & veluti κατάχρηστικῶς nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis sive capris montanis repertis, ut Bezoar Germanicum appellentur, quamvis non sint proprie lapides, sed pilæ, unde Ægagropilæ vel Ægagropili dicuntur, de quibus supra. Tandem Lacrymas Cervorum coagulatas & in lapideam duritiem veluti concretas veteres nonnullos Bezehardt nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse contra quodvis venenum, testatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & Moscus ex oculis cervi. Legatur & Joh. G. Agricolæ Cervologia German. P. 2. c. 4. Bezoar Minerale, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules a Saxonia de plica cap. 67.

Bezar, vel *Befar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Iohnf.

Bia, *Bieum*, βία, βίαιον, vide *Violentia*, *Violentum*.

Biargbetunfim, id eft, *Ceruffa*. Ruland.

Bibere, πίνειν, eft ore potulenta haurire, & forbere. Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 356. Vide *Potus*.

Bibitorius mufculus in anatomia vocatur ille oculi mufculus, introrfum verfus nafum oculum movens, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 8. *p.* 513. *Bibitoriæ* rotulæ quæ dicantur, vide in Etmull. *Oper. Tom. I. p.* 1000. *a*, & *Tom. II. p.* 1783. *a*.

Biblos, *Biblion*, βίβλος, βιβλίον, vide *Liber*.

Biceps, δικέφαλος, epitheton ... quorum varias obfervationes ex aliis collegit Bonetus, *Medic. Septemtrion. l.* 1. *fect.* 2. *c.* 2. *p.* 17. *feqq. Biceps* quoque vocatur mufculus cubiti flexor primus. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 8. *p.* 571. quemadmodum & tibiæ flectens eodem nomine appellatur *dict. l. c.* 12. *p.* 580.

Bicaudalis epitheton mufculi in auro exteriori occurrentis & valde variantis, ita ut & *Tricaudalis*, interdum unica folum cauda confpicuus obfervetur, unde & *Intricalis* nomen nactus a G. Bidloo *Anat. Tab. XII. fig.* 1.

Bichichiæ, epitheton pilularum, vel potius *trochifcorum arteriaceorum* ex fucco liquiritiæ, faccaro, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis cum Mucilag. fem. cydon. paratorum apud Rafen *l.* 9. *c.* 55. vertente Galentio de S. Sophia *fol. m.* 41. *a*.

Bicongius, i. e. *duo Congii*, five menfura duodecim fextarios continens. Vide *Chus*.

Bicorneas, vide *Hyoides*.

Bifidus dicitur, quod prius fimplex poftea in duas partes dividitur & quafi finditur. Quod vero tumor quidam in recens natis e latice ferofo cerebri ac cerebelli in dorfi vertebrarum fpinofos proceffus defcendente oborius *Spinæ Bifidæ* nomine infigniatur, legere eft, verum abfque ratione hujus appellationis *in Actis Erud. Lipf. de A.* 1699. *m. Novemb. p.* 519.

Bifurcatus, epitheton in Anatomicis occurrens, quando pars quædam, vel vas, quod ordinarie fimplex effe folet, duplicatum & veluti in duo crura inftar furcæ divifum notatur. Ita D. Ruyfch. pelvim in renibus bifurcatam, imo & rifurcatam obfervavit *Cl. Obferv. Anatomico-Chirurg. Obf.* 79. & veficulam felleam bifurcatam *d. l. Obf.* 90. quales mirabiles naturæ lufus etiam in vafis & canalibus quandoque occurrunt.

Biladen, id eft, *Chalybs*.

Bilinguis, δίγλωττος, quod tropice fignificet, hominem verfutum, fimulatorem, cui candor omnis deficit. ex aliis fcriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum oftendimus infra in voce *Diglottos*. Proprie vero etiam fignificat hominem duas linguas in ore habentem, qualem obfervationem e Joh. Doleo notavit Bonet. *Med. Septentr. l.* 5. *fect.* 25. *c.* 1. *p.* 301.

Bilis, χολή, *Fel*. Non eft noftrarum partium ... nunc communem ... re... orum de *Bile* hic proponere & ventilare, fed faltem terminum Medico fenfu exponere. Hinc fufficere facile poteft, communi Doctorum confenfu certum effe, quod fimpliciter fummum vocab. *Bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. ξανθὴ dictam, quæ in hepatis vafis vel poris cholodochis & veficula fellis naturaliter inveniri, & ab utrifque per communem ductum ad inteftinum duodenum excerni folet. Eft igitur *Bilis* excernendum naturale, five liquor excrementitius, ex fanguinis falino-fulphureis ob longiorem moram effœtis, redditis portionibus, paucoque fero dilutis conftans, a maffa fanguinis in glandulofo hepatis parenchymate fecretus, ad dicta vafa & receptacula collectus, & excretus. Ufus hujus in inteftino duodeno eft indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc tranflati fegregabilitatem, & diffolutionem in utiles & fœculentas portiones una cum fucco pancreatico, ceu contrariæ facultatis, mediante aliqua fermentationis lucta, promovere. Quæ circa alias queque utilitates veteres & novi Autores tradiderunt: item, an denuo cum chylo ad fanguinem quædam *Bilis* portiones loco novi fermenti & Balfami vitalis redeant; an vero ftatim e veficula fellea per certas arteriolas ad fanguinem refundantur, uti confectatus eft Fr. de le Boe *Sylv. Difp. Med. VI.* & quæ funt alia, aliis & alibi ventilanda relinquimus. Porro *Bilis præternatur.* & *vitiofa* fit per varios corruptionis modos & varia fortitur epitheta, vel a colore, vel a confiftentia, vel ab alia circumftantia petita, quæ paucis annectere lubet. Ita quædam dicitur *Bilis pallida*, ὠχρὰ vel χλωρὰ, quæ ad naturalem proxime accedens, vel a ferofis aut aquofis portionibus copiofioribus diluentibus (unde & *aquofa* & *humida*, ὑδατώδης ἢ ὑγρὰ, appellatur) vel a minori aculeo, lixiviofo prææditis falinis colorem obtinet remiffiorem. Huic con-

contraria est *rubra*; ἐρυθρὰ; *fubrubra*; ὑπέρυθρος, *ruffa*, vel ignei coloris; πυῤῥὰ, (quæ faltem funt gradus differentiæ) quæ majoris lixiviofitatis indicium præbent, & particularum falinarum combuftarum, vel nimium affarum copiam præfupponunt; quales etiam particulæ coagulatæ intenfe rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam affigi firmiter folent, tefte Willis *de Urin. c.* 5. §. *Uftatum*. *Vitellina*, λεκιθώδης, h. e. ovorum crudorum vitellis colore & confiftentia fimilis, ex affumtis alimentis per biliofas regurgitantes ex inteftino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innotefcens. Sic & *Porracea*, πρασοειδὴς ἢ πρασώδης, mixta eft ex chylofis & biliofis (an. & fucci pancreatici vitiofi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in fenfus incurrens. Porro quoque *Bilis Glaftea*, five glaftum colore cæfio referens ἰσαώδης, *æruginea*, (*nofa*) ἰώδης, *cœrulea*, κυανὴν ἢ κυανίζουσα, *obfcura*, aut *fufca*, ὀρφνώδης, ἢ φαιὰ, mixtæ & heterogeneæ funt *Bilis* fpecies, gradu corruptionis & colorum variantes, quæ liquoris biliofi, fuccique pancreatici concurrentem vitiofam effervefcentiam, & corruptionem præfupponunt, uti hoc innuit rectiffime Sylvius *l.* 1. *cap.* 30. §. 112. & *c.* 46. §. 37. E quo Autore alia quædam *Bilis p.n.* epitheta, addere libet, ut funt, *Bilis heterogenea*, quæ conftat diverfis partibus, aliis acrioribus, aliis obtufioribus, *l.* 1. *c.* 48. §. 6. *Copiofa* & fimul *acrior*, cujus cauffas recenfet *c.* 18. §. 11. Huicque contraria *pauca* & *iners*, §. 12. *Spirituofa* & *volatilis*, quam credit effe cauffam veram Icteri, *cap.* 46. §. 41. *feq.* & Ructuum nidoroforum, *c.* 7. §. 21. Vomitoriarumque febrium, *cap.* 30. §. 112. *Pinguior* & *oleofa*, ceu cauffa faftidii ciborum, *c.* 2. §. 8. Ardentifque totius corporis, vel inteftinorum, vel lumborum doloris, *c.* 11. §. 18. & *c.* 14. §. 16. *Fluida* vel *Fluxilis* aut *Turgens*, autor Choleræ & Diarrœæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni & expelli conftat, *c.* 7. §. 46. *Glutinofa* & *fpiffa*, huicque affinis *Calculofa*, cauffa obftructionis, præfertim meatuum bilariorum, *c.* 45. & 46. Plura fi cui legere placet de *Bilis* natura, generatione, varietate & ufu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta aliorumque veterum fcripta ex recentioribus legat Francifc. Gliffonii *Anatomiam Hepatis* & Marcelli Malpighii *Exercit. de Hepate c.* 5. *feqq.* aliofque. Per *Biles* in plurali & *Flavam* & *Atram* fimul intelligi, oftendit Joh. Rodius *in Not. ad Scribon. Larg. n.* 136. *Bilis* Anatomiam Chymicam h.e. Medicamenta e *bile* parata vide in Morley *Collect. Chym. Leidenf. c.* 96. 97. Quod vero nonnulli ex Recentioribus veterum de quatuor humoribus in corpore humano ad fanguinis fyftafin concurrentibus opinionem jam dudum obfoletam rurfus in forum Medicum inducere non verentur, dum non folum fanguinis portiones fulphureas cum falinis permixtas excrementitio *Bilis* nomine non tam exornare, quam deturpare audent, fed etiam cum Johanne de Muralto *in fuo vade mecum Anatomico Exerc.* III. §. 2. partem chyli butyrofam & mobiliorem *Bilis* alimentalis titulo infignire non dubitant, mihi non arridet, cum illa confufa terminorum acceptio majorem in animo lectoris pariat obfcuritatem.

Bilis atra, μέλαινα χολὴ, (vide *Melancholia*,) denotat apud Gal. humorem melancholicum, *l.* 7. *aph.* 32. *c.* 1. *de nat. hum. t.* 27. & *c.* 4. *in* 6. *Epid. c.* 14. cum autem æque obfcurum fit apud illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie fit humor melancholicus five naturalis, five præternaturalis, declarari hoc debet ex recentiorum hypothefibus Phyfiologicis Pathologiæ rite applicatis, fecundum quas *Bilis atra* nihil aliud eft, quam humor excrementitius acidus in pancreate naturaliter collectus, & ad inteftinum duodenum fecretus (qui fimpliciter *Melancholia* dici commode poteft) præternaturaliter fe habens, præfertim nimia aciditate corrofiva & exulcerativa peccans. Vid. *Not. noftr. ad Jeffen. Judic. de S.V.S.M p.* 161. Quamvis & *Bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corrupta in *Atram Bilem* degenerare poffit, tefte Fr. Sylvio *l.* 1. *Pr. Med. c.* 46. §. 37. imo ipfum fanguinem, & fpirituum animalium liquorem, fi in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atrabilarium* facere queat, unde graviffimorum morborum ilias provenit. *Atra Bilis* quoque myftice appellatur *Nigredo illa* prima in præparatione *Mercurii Philofophorum* & *Lapidis Philofophici*, quam offert in prima operatione, de qua apud Libav. *T.* II. *Oper. in Apoc. Herm. Part. poft in proœm.*

Binarius, eft *numerus myfticus*, feu potius commentitius Spagyricorum Philofophorum; ftatuiturque duplex; *Naturalis*, qui eft ortus a Deo per divifionem corporum fuperiorum ab inferioribus in prima creatione; *Binarius contra naturam* eft id, quod eft nedum naturæ, fed Deo primum inimiciffimum, radix morborum omnium & interitus. *Vol.* I. *Th. Chym. p.* 462.

Binfica, hoc nomine Rabbini vocant ægritu-

tudinem mentalem, & in specie *Atrophiam organi phantasiæ*, teste Helmont. *tr. Venatio scient. n.* 51. & *de magnet. vuln. cur.* §. 148.

* *Biolychnium*, βιολύχνιον, idem, quod *Flamma vitalis*, sive *Calor nativus*, de quo infra. Epitheton Charltono, aliisque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto, ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. *Tyrocin. l.* 3. *c.* 1. in notis Glukradti, ubi simul mentio fit Johannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit & edidit.

Bios, βίΘ, βιωσις, βιωσὶ, dupliciter sumitur, 1. frequentius pro *vita* ejusque curriculo; 2. rarius pro *victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

Biothanati, βιοθάνατοι, dicuntur Foresto *lib.* 1. *Obs.* 1. *in Schol.* ii, qui *violenta morte* perierunt. Verum non videtur vocabulum a bonis autoribus approbatum.

Bipula est vermis apud Arist. *l.* 5. *hist. animal. c.* 29. interprete Gaza. Mercur. *de morbis puer. l.* 3. *c.* 7.

Bira, vide *Cerevisia*.

Birsen, Arabicum vel Persicum nomen denotans inflammationem vel apostema pectoris. *Bir* enim *pectus* significat, teste Avicenna & aliis. Casp. Thoph. Bierling. *in Thesauro p.* 270.

Biscoctus, δίπυρΘ, δίπυρος, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἐξόπτον, h. e. *valde assatum* dici existimat Linden. *Ex. XVI.* §. 139. *seqq.* Jungatur locus Hipp. *de Int. Aff. XXVIII.* 16. Habet vim deficcandi, & cum filigineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit. Renat. Moreau *ad Schol. Salernit. c.* 17. *p.* 263.

Bismuthum, *Bisemutum*, *Marcasita*, vulgo *Wismuth*, est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Schrod. *l.* 3. *Ph. M. c.* 18. Verum Olaus Wormius *Muſei c.* 8. ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit, *Defens. Syntagm. A.* 2. *N.* 53. Est vel solidius sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *Marcasita aurea*, vulgo *Boid Roid*. *Plumbum* etiam *scriptorium* a nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur, Hoffm. *in Clav. Schrod. d. l. pag.* 329. Viribus recremento plumbi respondet; usus quamvis rarissimus, & non nisi externus. *Bisematum* appellavit leviſſimum, pallidiſſimum, & viliſſimum plumbum Ruland. *in Lex.*

* *Bisson*, Oppiano βίσων, Dioni βίσσων. Plin. boves feris similes esse dicit, fetosos, colla jubis horridos. V. Jonsth. *hist.* nat. Anim. Cornubus alexiterica vis inesse putatur.

Bithnimalca, idem, quod *Gasteranax*, (de quo sua in litera) h. e. peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylificationis, & distributionis; Segregationisque excrementorum præses, quod nomen finxit Dolæus *in Encycloped. Med. l.* 3. *c.* 1. *&c.* 4.

Bithrinati, id est, *vitro obductum*, Rul.

Bithynos, βιθυνὸς, duo significat medicamenta: 1. est nomen emplastri, ad hydropem efficacis, cujus descriptio habetur apud Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 12. Gorr. *p.* 75.

Bitumen, ἄσφαλτΘ, ἄσφαλτον, generaliter fumum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, *l.* 2. *ep.* 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schrod. *d. l. cap.* 29. Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis aliisque stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est marinum mortuo, (quod propterea lacus *Asphaltites* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero reficcatum ad littora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria & glutinatoria, Gal. *l. XI. de S. F.* Schrod. *l.* 3. *c.* 32. Hoffm. *in Clav.* aliique plures. Gorr. *in Def.* aliter distinguit *Bitumen*, ἄσφαλτον, in *liquidum* & *fossile*. Illud, quod instar olei fit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione, inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. *n.* 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam *Saguntinum*, cum in agro Saguntino non deprehendatur (Ζακύνθια ἄσφαλτΘ, Gal. *l.* 4. *de C. M. P. G. c.* 13. vid. Rhod. *ad Scrib. Larg. num.* 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum aut carbonum modo, nigrum, splendensque picis instar, & ab aliis Gagatis aut Fossilis Carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelso ex-

excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat *in Fragment. Medic. ad L. 1. de Tartar. c. 9.* & alibi. Dornæus describit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, *in Diction.* item Rul. *in Lex.* qui multa genera etiam proposuit: Liquidum oleo simile, petroleum: Odoratum Saxonicum, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum Fossile carbonibus simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus &c.

Biventer, διγαστρικὸς, vide *Digastricus*.

Blabe, βλάβη, noxam, læsionem significat, a verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ὠφελεῖν, prodesse. Hippocr. *l. de Alim. III. 3. seqq.* Eidem quoque ὄνεια dici ab Ionico ὀνεῖν, & noxiâ βλαβερὰ ἢ σύμφορα docet Galen. *c. 3. de R. V. I. A. t. 14.*

Blacciæ apud Rhazen dicuntur *morbilli*, notante Ingrassia *Comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 194. 195.*

Blachmal, est *materia liquefactione plurium* una metallorum confusa in sulphur injecta. Iohnf. *in Lex. Chym.*

Blactara, i. e. *Ceruſſa vel blancta*. Rul. *in Lex.*

Blæſus, *Blæſſus*, βλαισσὸς, βλαισὸς, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præsertim externorum significat. Frequentius tamen de cruribus extrorsum distortis usurpari solet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. *de cauſſ. morb. c. 7. c. 3. de iis, quæ in Medic. fiunt t. 31.* Jung. M. A. Severin. *de gibb. valg. & var. P. 11. c. 2.* Quibus opponuntur ῥαιβοὶ, vel ῥαιβοὶ ῥοικοὶ, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hoffmannus mendam subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, *l. 3. Inſt. c. 59. §. 5. & l. 3. Apolog. pro Gal. c. 99.* Utinam vero rationem addidisset, cum Autores & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat? Dum enim genua extrorsum vergunt, pedes extremi coeunt; quod si vero hi diducuntur extrorsum, genua coarctantur. *Blæſitas* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide supra *Balbuties*.

Blanca mulierum, *Blancta*, *Ceruſſa*. Rul. *in Lex. Blanca* etiam dicitur compositio lenitiva a colore albo, quod colores purget albos phlegmaticos, & olim fuit triplex, magna, media & minor. Unius descriptio extat *in Antidotario Nicolai inter Opera Meſuæ fol. mihi 373. a.*

Blandus, ἠπιος, ἤπιος, idem, quod *Mitis*. Est epitheton plerumque ignis a Pharmacopæis & Chymistis receptum ad differentiam ignis fortioris. Ita in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum *in Harmon. Chym.: Th. Chym. Vol. IV. p. 767.*

Blas, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem & alterativum astrorum, a quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates atque vicissitudines. Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris, per loca, & secundum aspectus. *Blas* vero *alterativum stellarum* in productione caloris atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus. Passivas vero qualitates, puta humiditatem & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant. Porro ad imitationem illius in brutis quoque & hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale* & *Voluntarium*. Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui astri format, hinc & *Aſtrale* dicitur; Hoc vero quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est lationi superræ, h. e. absque cœlorum *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron* & *Blas Humanum*. Quis vero non rideat has novitates?

Blaſtema, βλάστημα, βλάστησις, *germinationem*, germen significat in genere, a verbo βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis (notante Foes. *in Oec. p. 122.*) apud Hippocr. v. g. *de Humor. I. 35. l. 4. Epid. XXIV. 8. & l. 6. Epid. ſect. 2. l. 10. de Ulcer. V. 3.* Quamvis vero obscurum sit, qualia *germina* p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ita alter locus *in Epid.* cujus expositio apud Gal. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum; id quod experientia testatur, præsertim in pueris & puellis, v. g. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram. Hinc Vallesii commentum ad illum loc. plane ἄκυρον, & improprium nobis videtur; Vide etiam infra *Germen*.

Blatta, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes; 1. de-

denotat infecti genus, & ita refpondet Græcum σίλφη, *Sylphe*, vel etiam σίλφη, quæ fignificatio iterum tribui folet variis infectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyff. Aldrovandus *l.* 4. *de Infectis c.* 9. *edit. Bonon. p. m.* 499. *feqq.* ubi etiam exponit σίλφας ἄνευ πτερῶν & βδέουσας, id eft, *Blattas* fine alis & fœtentes, quarum ex Archigene meminit Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. & *l.* 5. *c.* 9. ad affectus aurium & dentium. 2. denotat Teftaceorum fpecies, vel potius opercula conchyliorum, fi oblonga fuerint; fi rotunda, Buccinorum & Purpurarum habentur, quamvis indifcriminatim, fed perperam, a Pharmacopolis & Aromatariis vendi foleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττιον vel βλάττιον βυζάντιον, item ὄνυξ, Diofc. *l.* 2. *c.* 10. *Unguis odoratus*, non quod fuaviter oleat, fed quod odor fit gravior, caftoreum æmulans. De his legantur Rondelet. *l.* 2. *de Teftac. c.* 15. Aldrovand. *l.* 3. *de Teftac. p. m.* 294. *feqq.* item *p.* 346. *feqq.* Chioccus *in Muf. Calc. fect.* 1. *p.* 44. Schroder. *Ph. l.* 5. *cl.* 3. *n.* 74. *Ungui odorato* tribuitur interne fumto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe fuffitus contra epilepfiam & fuffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum teftis viribus refpondens.

Blechrus, βληχρὸς, fignificat *Debilis*, *Lenis*, & eft epitheton ufitatum morborum, præfertim febrium, apud Hippocr. 5. *aph.* 64. *l.* 5. *Epid.* XXII. 24. XXXVI. 12. & paffim alibi; de quibus locis vid. Foef. *Oec. p.* 123. Dieter. *Iatr. n.* 156.

Blema, βλῆμα, vide *Intritum*.

Blenna, *Blena*, five *Mucus*, βλέννα, μύξα, eft humor excrementitius craffior concoctus per palatum & nares defluens, minufque acris & mordax, propterea & craffior pituita ab Hipp. vocatur, Galen. *l. de tot. morb. temp. c.* 3. & *l.* 2. *de fem. c.* 6. Βλέννα & βλέννα frigidus humidufque eft fuccus, quem omnes homines phlegma vocant, ut fcribit Gal. *l.* 2. *de fac. nat. c.* 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hippocrati βλεννα *l.* 2. *de morb.* XII. 6. Unde & derivativa βλεννώδης vel βλεννώδης, vel de ipfis excretis *mucofis* legitur, *lib.* 4. *Epid. in princ.* vel de hominibus, in fpecie mulieribus, *l. de Carnib. vel de ætate*, XXI.8. Foef.*d.l.*

Blennus, βλέννος, βλέννος, βλεννὸς, Suidæ βαίων, eft pifcis littoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante conftare poteft, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, infipidam, & ita ingratam. Ejus defcriptionem vide apud Aldrov. *l.*2.*de pifc.c.*26.

Blepharides, βλεφαρίδες, vide *Cilia*.

Blepharon, βλέφαρον, vide *Palpebra*.

Blepharoxyftum, βλεφαρόξυστον, eft inftrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandifque palpebris aptum, in *Trachomate*, five afperitudine callofa palpebrarum interiorum, quæ & τύλωσις vocatur. P. Ægineta *l.* 3. *cap.* 22. Gorr. *in def. p.* 76.

Bleftrifmus, βλῃστρισμὸς, Hippocrati incontinentem corporis *jactationem* & inquietudinem fignificat, qua corpus perpetuo exagitatur, aut incontinenter disjicitur. Dicitur alias quoque ῥιπτασμὸς, *l.* 1. *Epid. ægr.* 2. Provenit a fanguinis nimia & tumultuaria effervefcentia in febribus acutis. Verbum quoque βλῃστρίζειν Hippocr. in ufu fuit, idem fignificans, fcil. *jactare feipfum*, *l.* 1. *de morb. VII.* 17. De phrenitide. Aretæus ufurpat βλῃστρίζεσθαι, h. e. *jactari*. Foef. *p.* 122.

Bleta alba eft epitheton urinæ lacteæ renum morbuforum, & refertur inter cauffas phthifeos apud Paracelf. *l.* 11. *de Tartaro tract.*3.*c.*3.

Bletus, βλητὸς, *ictus* dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præfertim mox poft obitum, lividum, aut maculofum, tanquam ex ictu aut plaga, confpicitur. Hipp. *Coac. t.* 400. *f.* 1. *de R.V. I. A. t.* 35. De fœtu quoque in utero hac ratione extincto legitur *l.* 1. *de M. M. CX.* 8. ubi in feq. exponitur per πελιδνὸν, lividum.

Blicare, id eft, *præfil præparatum*. Rul.*in Lex.*

Blincta, i. e. *Terra rubra*. Id.

Blityri, βλίτυρι, eft vocabulum fictitium, plane nihil fignificans, proverbii loco a Galeno ufurpatum cum altero *Scindapfus*, σκινδαψὸς, ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, *l.* 3. *de diff. pulf. c.* 4. & *l.* 2. *M. M. cap.* 7.

Blumati, *terreum* eft *vas vitreatum*. Ioh.*in Lex.*

Boa, βόα, βόη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo *bitbblatterlein*, five puftulæ ichorofæ, *l.* 24. *H. N. c.* 9. & *l.* 26. *cap.* 11. quamvis & nomen fit ferpentum maximorum in Italia, ita, ut aliquando folidus infans in ventre occifæ *Boæ* fuerit repertus; apud eundem, *l.* 8. *c.* 14. Jungatur Aldrov. *l.* 1. *de ferp.* & *drac. c.*19. Vide *Papula*. *Puftula*. *Boa*, hodie morbus Gallicus apud Hifp. Delecamp. *in hunc locum*. Plinio *l.*26. *c.*11.tumor crurum ex labore viæ collectus. Laurembergius *in antiquario*. Rei rufticæ fcriptoribus morbus boum, notante Julio Scaligero *in Fefto*.

Boax

Boax, vide *Boops*.

Bocca significat orificium fornacis in arte vitraria per quod metallum ex ollis majoribus eximitur & ollæ in fornacem mittuntur. C. Merettus in Notis ad Neri præfat. de art. vitraria p.271.

Boccarellæ dicuntur orificia minora ad utrumque Boccæ latus, unum idemque utplurimum horizontale, quo mediante ministri in vitrario ergasterio metallum crudum vel repurgatum ex ollis eximunt. Idem, *ibid. p.* 272.

Bochetum, dicitur *Decoctum secundarium* ex ligno sancto, Salsapariglia, china & aliis sudoriferis paratum. Blas. *Medic. Univ. p.* 79.

Bocia, dicitur *vas vitreum* firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum & strictum ad mensuram dimidii pedis vel circa. Dicitur alias & *Ovum*, *Sublimatorium*, *Urinale*, *Cucurbita*, Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius *in Secret. Vol.* III. *pag.* 719.

Bodagi, i.e. *aliud vas*, Rul.

Bodid, i.e. *Ovum*, Idem.

Boe, βοὴ, vide *Clamor*.

Boethema, βοήθημα, Auxilium, *Remedium*. vide *Remedium*.

Bof, i.e. *Calx viva*, Ruland.

Bolbideon, *Bolbition*, βολβίδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. XXV.* o. & *XXIX.* 34 Foes. *d. l.* Gorr. *p.* 76. Galenus *exeg.*

Bolbiton, βόλβιτον, *stercus*, *bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad sotum & suffitum in affectibus uterinis commendavit, *l. de nat. mul.* II. 17. *XXIX.* 173. 174. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXV.* 13. *CXXIII.* 13. *l.* 2. *LXXIV.* 21. Foes. *p.* 124.

Bolchon, βολχὸν, appellant quidam *Bdellium*; teste Dioscor. *lib.* 1. *c.* 89. Gorr. *p.* 76.

Bolesis, dicuntur *Corallia*, Rul.

Boletto, idem. quod *Fritta*, de quo inferius in lit. F.

Bolismus, mendose pro *Bulimus* legitur apud Avicenn. *l.* 3. *fen.* 13. *tr.* 2. *c.* 15. 16.

Bolus, ἡ βῶλος, dupliciter sumi solet, generaliter & specialiter. Generaliter idem est, ac *gleba*, sive terra pinguis & limosa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v.g. glebæ nivis, glebæ thuris, glebæ casei. Vid. Rhod. *Lex. Scribon. p.* 388. Specialiter vero 1. significat terræ quoddam genus ex pallido rubrum lentore pingui præditum in levorem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumptum butyri instar liquefcere visum vaporibus, martialibus imprimis impraegnatum, Schroder. *l.* 3. *c.* 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς ἀρμενίας βῶλος, a Galen. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Terra Samia in fin.* quæ scilicet ex Armenia & finitimis locis affertur, quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur, *boli*, v.g. *Toccaviensis*, quam Armenæ non inferiorem commendavit Joh. Crato *Consil.* 79. apud Scholz. item *epist.* 123. 130. *Orientalem* ab Armena distinguit idem, *epist.* 107. ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam. *Vvittebergicam* approbat Schrod. *d. loc.* & F. Hoffm. *in Clav.* ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *bolos* alius coloris videlicet *albos* ex Hetruria, *cinereos* e Fionia & Boringia, Daniæ Insula, item *Norvvegicos*. *Bolis*, præsertim *Armenæ*, tribuitur præter vim exsiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius *l.* 1. *ep.* 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet, Dorn. Rul. & Iohns. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere poteft. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticum*, *Alterantem* & *Roborantem*. In officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione medici statim parantur. Petr. Morell. *de formul. remed. l.* 1. *sect.* 2. *c.* 1. Schroder. *l.* 2. *c.* 42. Parantur ex electuariis, pulpis, conservis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *bolus* dicitur *coagulum specificum*, quod est essentiale chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum segregata, constitutaque, quomodo solent *boli* eluti in specie fieri, ut sit eis consistentia & forma homogenea, qualis est bolaris, novumque etiam tabulis id quod ad essentiam parum intereft. Ruland. *in Lex.*

Bombax, *Gossypium*, Cotta, Cottonum, ξύλον, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria & Cypro copiosam, ferentem semina multa lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa; secundo ipsa quoque *lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthisicis & asthmaticis laudatur, *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus, Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 59.

Bombus, βόμβος, est murmur, vel strepitus reso-

resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur & evolvuntur ex locorum angustiis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hip. Coac. t. 135. In intestinis crassis fieri a portionibus chylosis in flatus resolutis, docet Galen. l. 3. de sympt. causs. c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

Bombylius, Βομβύλιος, & Βομβυλιὸς, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio a resonando ita dictum; cujus meminit Hippocr. lib. 3. de morb. XXIV. 62. quamvis cum epitheto εὐρυστόμου, latioris. Verum mendosum esse locum & substituendum στενοστόμου, ingeniose demonstravit Foes. in Oecon. p. 125. Jungatur Galen. c. 2. in 6. Epid. t. 32.

Bombyx, Βόμβυξ, ut & Βομβύλιος, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixe, reperies apud Ulyss. Aldrov. l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisq. seqq. Jungatur ex recentioribus dissertatio Epistolica de Bombyce Marc. Malpighii Regiæ Societati Anglicæ dicata, de quo etiam videantur Acta Philosophica Oldenburgii An. 1669. mens. Julio. Quærantur & alia de hoc insecto loca ibidem in Indice. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν Bombylii, dicuntur, teste eodem. Usurpantur in medicina integri, sericum cum textura & folliculi, teste Schroder. l. 5. cl. 4. n. 97. Verum non est flocci facienda animadversio Fr. Hoffm. in Clav. ad h. l. p. 703. Dicitur & Bombyx sylvestris, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum bombyce domestico mutabilium, de cujus usu in medicina nihil adhuc constat.

Bonati, i. e. vitreati, Rul. in Lex.

* Boni, ἐσθλοὶ, apud Hipp. l. 2. de M. P. sunt quicumque fulvi, simi, oculis magnis, contra mali, quicumque fulvi, naso acuto, oculis parvis, ibid. Hipp.

Bonum, ἀγαθὸν, καλὸν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Galen. l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Sumitur vero vel absolute & per se, vel comparative & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. Bona per se & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, Gal. Orat. suasor. ad artes, c. 6. Respective bonum dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu bonum aliquando etiam complectitur minus malum, c. 29. in 6. Epid. t. 38. Bonum etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est c. 2. de fract. t. 31. Plura huc facientia vide, sis apud Dieter. Iatr. n. 2.

Boops, Boax, Box, Βῶξ, Βόαξ, Βόωψ, est nomen piscis littoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita, ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 41. Bruyerin. l. 20. c. 9.

Boraco, vocatur etiam capistrum auri. Rul.

Borades, i. e. Limatura. Rul.

Borax, Borrax, factitium quod sit, & nitri, veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. Baurac, hoc est, Nitrum, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quomodo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido & fissili, quem boracem crudum vocant, & Kentm. Nitrum nativum scissile; docet Casp. Hoffman. in Paralipom. Offic. c. 55. Consentit in hoc Frider. Hoffmannus in Clavi ad Schrod. lib. 2. c. 79. quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum, fatetur. At Paracelsus boracem optimum fieri ex aluminis, Salis Armeniaci & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in alcali coctis, vult in Appendic. Chirurg. oper. Manuali I. Chym. Schroder. vero d. l. prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Mastichen: & aquæ loco fubst tuit urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Frid. Hoffmannus dicto loco. Quoad vires commendatur. Borax Venet. in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est Casp. Hoffmannus d. l, Vocatur & Attinkar naturale, Ruland.

Borbonicus, Borbonensis, epitheton est thermarum Patronymicum, quarum descriptionem in peculiari tractatu demonstravit Arcimbaldus edente Joh. Panhalio, vide Act. Erud. Lipf. An. 1700. m. Novemb. p. 454. seqq.

Borborodes, Βορβορώδες, cœnosum, cœnum referens, lutulentum significat, nimirum a βόρβορος, cœnum, fimus. Usurpatur ab Hipp. de pure fœtido, 7. aphor. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409. de urina fœtente, Gal. comm. 4. aph. 69. de odoribus cœnosis, Hippocr. de hum. VI. 7.

Borborygmus, Βορβορυγμὸς, est sonus, vel murmur, in crassis intestinis factum a flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur, Galen. lib. 3. de symptom. causs. cap. 2. & 4. aphor. 73.

73. Linden. S. M. Ex. VI. §. 69. Differt a Bombo, quod hic fit ficcior flatus, cum magis jori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum βορβορύζειν, διαβορβορύζειν, & ὑποβορβορύζειν, de ventre & intestinis, dict. aph. & 4. de R. V. I. A. t. 64. f. 3. Prorrhet. Coac. t. 62.

Boreas, Βοῤῥᾶς, Βορέας, Βοῤῥᾶς, aquilo, est ventus quidam e quatuor cardinalibus, qui a septentrione spirat, frigidus & ficcus, Galen. l. 1. de Temper. c. 2. unde & ab Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27. gelidus boreas dicitur. In temporum & corporis mutationibus potentissimus, & propterea medico maxime considerandus. Opponitur austro, 3. aph. 5. Quæ aeris tempestas Βόρειον, fcil. καταστημα dicitur, frigide & ficca. Quod vero l. 2. de diæt. V. Boream frigidum & humidum statuerit Hippoc. ex alio principio id afferuit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi, tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare a nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta &c. ibid. IV. 2. Cæteris paribus alias borealis vel aquilonaris constitutio commodior & salubrior habetur plantis & hominibus, austrina, Hipp. de A. L. & A. & ex hoc Renatus Moreau in Schol. Salern. Membr. 7. p. 88.

Boritis, dicitur lapis philosophorum, qui sapientum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. serm. 22. in Th. Chym. Vol. V. p. 19. & ex hoc Rul. in Lex.

Boriza, vide Lunaria.

Borrhos, Βοῤῥὸς, dicitur vorax, edax, v. g. de aqua & vigilia, 6. Epid. f. 3. t. 20. In fœmin. Βοῤῥὰ, cibum, alimentum, significat, l. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur, ἄνθρωποι Βοῤῥοὶ, ut Asiatici, Gal. in comm. ad l. Epid.

Borsella dicitur instrumentum ad artem vitrariam pertinens, quo vitra pro re nata coarctant vel extendunt & lævigant. Delineationem eorum vide apud C. Merett. in append. ad Neri artem vitrar. p. 437.

Bos, Βοῦς, dicitur animal vulgo notissimum, quadrupes, plerumque bicorne, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui & medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo masculo, qui & Taurus dicitur, quemadmodum fœmina Vacca, ἡ Βοῦς. Integram bovis historiam prolixissime lege sis apud Uliss. Ald. l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. Bos ficciore est temperamento, quam sus.

Hinc carnes bubulæ alimentum corpori suggerunt non mediocre, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem, propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur, Gal. lib. 3. de Al. fac. cap. 2. Plura de carnis bubulæ dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. l. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 4.

Bobus aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo, quod præ frigore regionis cornua non enasci queant, testatur Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de bove in usum medicum cedere possunt, videantur apud Schroder, l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hoffmann. Clav. ad h. l. p. 643. Boves quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & Rajæ species, inter cibos non profremæ bonitatis pertinentes, cum carne sint molliore, quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitulus etiam marinus bovis nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

Bosa Ægyptiis dicta fuit massa parata ex farina loliacea seminibus cannabis & aqua, ejusdem virtutis inebriativæ, qua assis, de quo voeab. vide supra. Pr. Alpin. l. 4. de medic. Ægypt. c. 2. p. 121. b.

Boscades, Βοσκάδες, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur a quibusdam agrestes, ad differentiam domesticarum τῶν κατοικιδίων, Gal. lib. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. Βοσκὰς quoque dicitur piscis ficcioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorræus.

Botamum, i. e. plumbum lotum. Rul.

Botane, Βοτάνη, vide Herba.

Botanicon, Βοτανικὸν est nomen emplastri, quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76.

Bothor, vide Exanthema. Bothor idem quod Apostema narium, apud Walth. Sylv. Med. p. 183. Bothor triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, & strictissimam pro parvis tumoribus scribit Fallop. de tum. p. n. c. 2. Tom. I. p. 619.

Bothrium, Βόθριον, foveola, (1) significat alveolum & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatnion ossa, quibus continentur dentes. Gal. de ossib. c. 5. fin. (2) Bothrion dicitur ulcus cavum corneæ tunicæ in oculo, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculoque altius. Gal. Introduct. c. 15. Ita quoque describit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens, etiam purum. Verum quoque interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non

non folum mutaverit vocab. in *Botryon*, fed etiam, ut fucum fuæ verfioni faceret, addiderit, ob uvæ fimilitudinem ita appellari; non refpondet Græco textui, in quo expreffe legitur βόθριον. Ita quoque deceptus Foreftus l. XI. Obf. 17. in Schol. Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Caufa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis eft. Vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 18. Capivaccio dicitur *Fofula*, Pract. l. 1. c. 33. vide inf. *Foffula*. Erotianus βοθρίας dicit, & defcribit, quod fint in oculis cava ulcera.

Botin, *Butino*, eft *Terebinthina*, item *balfamus terebinthinæ*, quando certo fuo tempore colligitur fecundum hanc influentiam balfamicam, Rul. in L. Ch. Meminit *Botin* deftillati ad extrahendum florem æris, Theophr. Parac. l. 10. Chirurg.

Botium, vide *Bronchocele*.

Bototbinum, terminus Pacelficus obfcurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locuftam gummatam Bolothinam*, l. 2. de Podagric. §. *Necromantia*.

* *Botri uvarum*, βότρυς, V. Botan. hic fatis fit judicare, hos effe calidos, humidos, alvum moventes, maxime vero albus, ut vifum Hipp. l. 2. de Diæt.

Botryites, *Botritis*, βοτρυίτις, fpecies *Cadmiæ* quæ fpeciem referens, quæ in editiori parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam uvæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλακῖτις, vocatur, Gorr. d. l. Quamvis Schrod. l. 3. c. 19. aliter diftinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis, *Placitin*, quæ in editiore; & *Oftracitin*, quæ infima. Uter rectius diftinxerit, fortaffis inquirere fupervacuum, cum viribus vix ac ne vix quidem difcrepent.

Botus, *Botia*, *Botus barbatus*, eft vas chymicum, quod dicitur alias cucurbita, de quo infra; item vas fuper vas, vas fuforium, vel defcenforium, crucibulum, junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia*.

Boville prifcis medicis, morbilli noftris: Raym. Vinarius de pefte l. 3.

Bovina affectio, vocatur *vermis* inter cutem & carnem perambulans & illam perforans, quod in plurimis bobus utriufque fexus obfervatur, uti ex Alfaharavio notavit Walther. Sylv. Med. p. 928.

Boxus, dicitur *vifcus* in arbore nafcens, qualis eft vifcus quercinus, Dorn. in Dict.

Brabyla, τὰ βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atro-cœrulea, vulgo *Damafcena* & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, maligue fucci, apud Galen. l. 2. de Al. fac. c. 38. Succus tamen coctus etiam refertur inter ftomatica medicamenta, l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

Bracherium, dicitur vinculum & fubligaculum chirurgorum, quo utuntur in curandis & deligandis herniis, de quo vide H. F. ab Aquapend. de Oper. Chirurg. c. de inteftin. Herniæ. Ambr. Paræum. l. 7. Chirurg. c. 15. Barbett. Chirurg. P. 1. C. 7. Scultet. Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXXVIII. fig. 3. & 5. Tab. XXXIX. fig. 9.

Brachiæus dicitur mufculus flexor cubiti fub bicipite latens, cujus ulterior defcriptio petatur ex anatomicis, fpeciatim Bartholin. l. 4. c. 8. p. 57.

Brachiale, vide *Carpus*.

Brachium, ὁ βραχίων, vel fumitur late pro omni eo, quod a fummo humero ad extremam ufque manum protenditur, totus fcil. ille offium ductus *Humeri*, *Radii*, atque *Ulnæ*, cum fuis mufculis circumpofitis & ipfa offa veftientibus, vafis & communibus integumentis, Gal. com. 2. de fractur. in princ. Lind. Exerc. XIII. §. 412. Reald. Columb. l. 1. Anat. c. 23. quamvis ibidem de offibus ipfi folum fermo fit: vel ftricte, (quæ fignificatio medicis propria effe debet) pro illa parte manus late acceptæ, quæ fcapulis annexa eft, cujus termini funt inferne articulus, qui in curvatura cubiti eft; quem *ancona*, five *cubitum*, cui innitimur, vocamus; Superne autem *humeri articulus*, Gal. l. 2. de motu muf. c. 2. & l. de inæq. intemp. c. 2. Jungantur aliorum anatomicorum fcripta. Quod vero Lind. dict. l. & in Phyf. l. 2. c. 14. art. 10. *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter cubitum & extremam manum interjacet, ulna & radio conftans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obfcuriora funt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc ftrictius accipitur pro totius *brachii* parte, quæ inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, c. 1. de artic. t. 4. *Brachium* factitium chirurgicum delineatum vide apud Paræum Chirurg. l. 22. c. 12.

Brachuna, idem quod *Acrai*, vide *Acrai*.

Brachychronius, βραχυχρόνιος, idem, quod *brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur, Gal. in def. med.

Brachypnoea, βραχύπνοια, frequentius fignificat *brevem*, & fimul ex longius intervallis factam *fpirationem*, ex Gal. l. 3. de diff. refpir. c. 8. Hinc & *brachypnous*, ὁ βραχύπνοος, ἡ βραχύπνους dicitur, Latine *brevifpirus*, qui & rarum

rum & parvum fpiritum trahit; *c.* 3. *in* 3. *E-pid.* *t.* 74. idque malum dependet ab imminente fanguinis perfrigeratione & flammæ vitalis ex-tinctione. Interdum tamen etiam Βραχύπνοιαν fal-tem de brevem fpiritum trahente abfque rarita-te intelligi debet. Hipp. *l.* 2. *Epid. fect.* 3. *n.* 70. & 6. *Epid. f.* 2. *t.* 19. Vide Foef. *Oec. p.* 127.

Brachypotæ, Βραχυπόται, ἡ Βραχύποσοι, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt, Galen. 3. *in* 3. *Epid. t.* 74. quamvis hoc nomine venire ftatuat eos quoque, qui rarius quidem, fed paulo copiofius bibunt, *l.* 1. *de diff. refpir. c.* 12. Vide iterum Foef. *d. l.* vid. *Parvibibulus.*

Brachys, Βραχύς, vide *Brevis.*

Bracium, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*, Rul. Vid. *Æs.*

Bractea, ἔλασμα, ἐλασμός, πέταλον, idem, quod *Lamina*, folea, e variis metallis para-ta, diverfis ufibus medicis, præfertim chirur-gicis deftinata: vulgo *ein Blech.* Rul. *in Lex.*

Bradypepfia, Βραδυπεψία, eft tardior, imbe-cilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita fymptoma actionis diminutæ ventriculi, non nifi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. *de diff. fympt. c.* 4. Ægre vero & plus jufto longiori tempore fit chylificatio vel culpa ali-mentorum, vel culpa fermenti; Alimentorum vitio accidit, fi vel quantitate nimia, vel qualitate vitiofa fermentationi debitæ refiften-tia ingeruntur. Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners eft, veluti pin-guidius, vifcidius, aquofius. Franc. Sylv. *l.* 1. *Pr. Med. c.* 7. §. 9. *fegq.* An vero omnem im-minutam chylificationem neceffario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti roborifque ab affumtis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem defcripfit §. 3. merito in dubium vocari poteft. Verum hæc difceptatio excedit inftituti noftri limites.

Bradys, Βραδύς, vide *Tardus.*

Branchus, Βράγχος, ὁ, eft fpecies catar-rhi, fauces, guttur, & afperam arteriam af-ficientis, Gal. *l.* 5. *de fan. tu. c.* 8. & *l.* 3. *de fymp. cauff.* Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis afperitas, antique *Ravis*, ex Plauti *Pœnulo* *A.* 3. *Sc.* 5. & *Captiv. prolog.* Cauffam ejus vi-de in *Catarrhus. Branchi* vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glandulofi in faucibus, qui amygdalas duas quafi præ fe ferunt, unde dif-ficilis fit exfcreatio & anxia fpiritus attractio. Roland. *l.* 2. *M. M. c.* 16.

Branta, five *Bernicula*, eft fpecies *Anelici anferis* & *Scotici*, de quo multe fabulati funt, quod vel ex arboribus nafcatur, a candice & ramis dependens; vel ex putridis lignis gene-retur, cujus defcriptionem exhibet Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 23. Caro ejus vulgari anfere in-fuavior eft, nec a divitibus expetitur.

Braricia, i. e. *Vitrum*, Rul.

Brafe, i. e. *Carbones.* Id.

Brafium, vide *Byne.*

Brafmos, Βρασμός, idem, quod ζύμωσις, *fer-mentationem* fignificat, ficut hoc ex antiquiffi-mo Græco autore Pharnutho demonftravit D. Windet Anglus M. D. in fuo fingulari libel-lo *de vita functorum ftatu fect. III. p.* 30. Di-citur & ἐκβρασμός.

Braffidellica Ars dicitur ab herba *Braffidella*, vel Braffatella, quæ alio nomine vocatur ὀ-phiogloffum, lanceola, eft fpecies curationis vulnerariæ apud Paracelfum, *l.* 2. *de vit. long. c.* 14. per appofitionem dictæ herbæ fuper vul-nus recens. Poffunt & alia imponi, v. gr. Perficaria, Telephium, cortex juglandis arbo-ris, &c. Libav. *Apocal. Herm. P. prior. c.* 12.

Bregma, Βρέγμα, Βρέχμα, & Βρεχμός, dicitur, pars capitis media & anterior, fupra frontem fita, & a lateribus ad tempora ufque protenfa. Hæc an recte dicatur *fyncipue*, nolumus litem noftram facere. Si placet, legas de hujus vocis obfcuræ derivatione C. Hoffm. *l.* 2. *Inft. c.* 59. §. 3. Linden. *Phyfiol. l.* 2. *c.* 8. §. 16. Conftat *Bregma* duobus offibus propemodum quadratis, quorum unum dextrum, alterum finiftrum eft. Ambo autem parte quidem pofteriore lateribus futuræ lambdoidis, anteriore vero futura coronali, a lateribus προκολλήματα, five futuris λεπιδοειδέσι, fuperiori denique ea futura terminantur, quæ utrique communis eft, & fecundum longitudi-nem capitis recta procedit, (quam ὀβελιαίαν nominant, h. e. *fagittalem*.) Conftant, ut & reliqua fere omnia cranii offa, duabus fqua-mis, inter quas valde fiftulofa raraque appa-rent, nifi quæ temporum offibus conjunguntur, ubi tenuiffima quidem funt, fed folida & mi-nime fiftulofa. Nec fruftra quidem hæc offa natura machinata eft, quod toto vitæ de-curfu tenuia & halituofa cerebri excrementa maxime per fynciput difflari oportebat. Eft enim cerebrum ea cranii parte, quam reli-quis, copiofius. Sunt, qui ἀπὸ τῶ Βρέχειν, *hu-mectare*, madefacere, dictum putent, quod hæc pars capitis humidiffima molliffimaque fit, præfertim in infantibus fere membranacea, utut videri poffit Βεβρέχθαι, h. e. *madefacta effe.* Ex quo forte etiam obftetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia fu-turæ

turæ dictæ, coronalis, & sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt; embrochæ sive stillicidia commode adhibentur, sed & in phthisicis fonticuli inuri solent. Gorr. Jung. Scultet. *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab. XXVI. fig.* 2. *seqq.* Meminit *Bregmatis* Hipp. *de Cap. vuln. III.* 1. & 5. *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. Βρῆγμα. Vide supra *Begma*.

Brenthus, Βρένθος, est species *anatis* vel *mergi*, Bœotis inter delicias habita, Aldrov. *l.* 19. *Ornith.* c. 50.

Brephos, τὸ Βρέφος, significat *infantem*. An a τρέφω, mutato τ in β, an vero a φέρβω, per metathesin ε & ρ derivari debeat, philologi disputent.

Brevis, Βραχὺς, diversimode prædicatur apud Hipp. 1. *aph.* 1. de vita nostra; cujus expositionem prolixiorem vide ap. Dieter. *n.* 163. Jactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam polliceretur. 2. de pulsu a Gal. *de puls. ad tyr. c.*2. quamvis fortassis absque aliqua utilitate in medicina. 3. de morbis eorumque temporibus, qua universalibus, qua particularibus. Dicuntur Βραχυχρόνιοι, h. e. *brevi tempore durantes*, ad oppositionem τῶν μακροχρονίων, id est, *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perspicuitate vix ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties urfit Gal. v. g. *c.* 1. *de iis, quæ in med. f. t.* 5. 15. *l.* 5. *de san. tu. c.* 1. 2. *aph.* 8. & alibi. *Bovis* quoque est epitheton cujusdam musculi cubitum extendentis apud Barthol. *l.* 4. *An. c.* 8. *p.* 572.

Brexantes, Βρέξαντες, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. *l.* 10. *de Sim. Fac.* ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda regeneratione pilorum; haud dubie vero ita dictæ a sono & voce illarum, de qua apud Aristoph. in *Ranis*.

Brithos, τὸ Βρῖθος, *pondus*, gravitas, moles dicitur. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. X.* 11. *LXXVII.* 10. *LXXXVII.* 28. *in Epist. ad Damaget.* 252. a verbo Βρίθω, quod est *pondere gravare*, incumbere, *l.* 1. *de morb. mul. XIII.* 12. & *l. de flat. XVII.* 9. *XXI.* 3.

Brochos, Βρόχος, significat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

Brochthus, Βρόχθος, i. e. *Gula*, idem, quod *Bronchus*. Linden. *Phys. l.* 2. *c.* 6. §. 199. Significat & poculi genus aut lagenulam. Hippoc. *de morb. LXVII.* 6. & *LXXII.* 5. Foes. *in Oec. p.* 128.

Brochus, Βρόχος, dicitur, cui superius labrum prominet, cui vitium est contrarium mento, cui mentum exstat. Aliter descripsit antiquissimus autor Franc. Mar. Grapaldus *de part. ædium fol.* 128. *Brochi* latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus. Gr. προόδοντες. Alias & *Brunci*. Non confundendi vero cum *Broncis* aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturosi* Ulpiano dicti *l. quæ clav.* §. 2. *ff. de ædil. ed.* quamvis Nonius *Gramm. l.* 1. 102. aliter descripserit. *Bronci* sunt producto ore & dentibus prominentibus, quem falsitatis arguit Lind. *Ex. XI.* §. 40. quem vide.

Brodium, est terminus Pharmaceuticus, idem significans, quod *jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res sive medicamentum solidius vel asservatur, vel diluitur; ita dicuntur *Brodium* salis communis, fuliginis ex olivis, Salis Armoniaci *in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p.* 607. *seqq.*

Broma, τὸ Βρῶμα, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam τῶν πόματος, quod potum, Gal. *l.* 1. *de alim. fac. c.* 1. & *c.* 4. *de R. V. I. A. t.* 89. ubi per ἔδεσμα exprimit; in species vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Lind. *Ex.* XIII. §. 290.

Bromion, Βρώμιον, nomen est emplastri aut malagmatis, *Acopi*, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 19. & Aet. *l.* 15. Gorr. *p.* 80.

Bromus, Βρόμος, alii Βρῶμος scribunt, *avenam* significat apud Galen. & alios.

Bronchia, Βρόγχια, dicuntur rami asperæ arteriæ, Gal. *exeg.* Βρόγχιον dicit, & describit cartilagineam arteriam. Vide *Arteria aspera*. *Bronchialem arteriam* ex arteriæ aortæ trunco descendente oriundam primum invenisse D. Frideric. Ruysch, testatur Fr. de le Boe Sylvius *M. Pr. l.* 1. *c. XXIV.* §. 1.

Bronchocele, Βρογχοκήλη, i. e. *Hernia gutturalis*, *struma*, χοιράς, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oboriens, sive ad fauces, Gal. *l.* 2. *de C. M. S. G. c.* 17. & *l.* 6. *c.* 14. Dicitur & *Scrophula*, a scrophis, quibus hic morbus est familiaris, Lang. *l.* 3. *Ep.* 4. Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnosa, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ & magnitudinis, cujusmodi sunt melopepon & cucurbita. Tales tumores diversa fortiuntur nomina, pro forma & membri, in quo est, varietate, Forest. *l.* 3. *Chirurg. Obs.* 7. *Schol.* Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Gossum, quamvis hoc vocabulum latius extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriun-

oriuntur in fœminis ex suppreffis menfibus; in viris ex hæmorrhoidibus, Paracelf. *l.* 8 *de natur.* & *cura morbi Gallis. c.* 1. *l. de ulcerib. c.* 30. Videtur etiam referri poffe ad abfceffus cum folliculo. Siquidem aliquando in *bronchocele* caro hebes, aliquando humor aliquis, melli, adipi, pulti, aquævere fimilis, includitur, foreft. *d. l.* Cauffa eadem, quæ aliorum fcirrhoforum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum lympha excrementitia vifcofior, vel alia congelativa aut nimium coagulativa vitiofitate peccans, & abundantius collecta circa dictas partes, ibidemque ftagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam effe arbitramur. De curatione *ftrumarum* per folum contactum mira narrantur de regibus Angliæ & Galliæ. Quod tangere foleant, aut foliti fint, certum eft. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Dieter. *Iatr. n.* 924. μὴ κατὰ λόγον.

Bronchotomia, Βρογχοτομία, eadem operatio chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius *fuo loco*.

Bronchus, Βρόγχος, Βρόγχη, Βρογχίη, vide *Arteria afpera*.

Bronte, Βροντή, vide *Tonitru*.

Brotos, Βροτός, i. e. *mortalis*, epitheton hominis eft, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipfo homine, v. g. 3. *aph.* 12. Vocabulum alias Poetis magis, quam aliis fcriptoribus, ufitatum.

Bruchus, vide *Eruca*, *Bruchum* vomitu rejectum, in frufto carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in filiqua reclufum, notavit Foreft. *lib.* 18. *Obf.* 19. *Schol.* *Bruchi*, i. e. vermes majales, exficcati & rabbiofo exhibiti intra breve tempus a rabie liberabunt, fuperveniente fomno, fcribente Hartmanno *in Praxi Chymiatric. Tom. I. Oper. in fol. p.* 16.

Bruma, idem, quod *hyems*, præfertim ejus portio circa folftitium, quando dies eft brevifflima. A *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictam effe, vult Jof. Scaliger. Gr. Βραχεῖα ἡμέρα.

Brumafar, terminus fpagyricus, fignificans *argentum*, vel *lunam*, quemadmodum *folema folem* vel *aurum*; in opere Petri Silendo, quod extat *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 986.

Brumati terreum, id eft, *Vas vitreatum*, Rul.

Brunus, *ignis facer S. Antonii*, idem, quod *eryfipelas*, Idem.

Bruta, eft vis quædam influentiæ cœleftis, quæ per animalia bruta rationalibus manifeftatur, ut, in chelidonia per hirundinem, per ciconiam clyfteris ufus. Rul. *in Lex.*

Brutius, eft epitheton picis, quæ pinguiffima & refinofiffima, Plin. *l.* 15. *H. N. c.* 7. tefte Rhod. *ad Scribon. n.* 210.

Brutobon nomen unguenti cujufdam Græci brutum & barbarum, notante J. H. Velfchio *ad Marcell. Cuman. Obferv. XI. in Sylloge Cur.* & *Obf. Medic. Cent. I. p.*40. 42. quamvis non conftet, quale fit unguentum.

Brutum, ἄλογον, eft epitheton animalium ratione carentium, idem fignificans, quod irrationale, Gal. *orat. fuafor. ad. art. c.* 1. Dicuntur & eidem Βοσκήματα, 4. *de R. V. I. A. t.* 1. *Brutorum* cor vocatur lapis Philof. *Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Brychios, Βρύχιος, dicitur *profundus*, fubmerfus idem, quod ὑποβρύχιος, Hipp. *de venis*, *XXIV.* 3.

Brygmus, Βρυγμός, eft *dentium* inter fe colliforum *ftridor* ac ftrepitus. Species quædam motus convulfivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrofis, acribus, & vellicantibus, & ad explofionem fpiritus animales in illis mufculis & nervofis partibus irritantibus. Confer. ad Vvillis *Pathol. Cereb. P.* 1. *c.* 4. *p. m.* 54. 55. Infantibus & pueris familiaris, præfertim verminofis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis effe folet *ftridor dentium*, ex Hippocr. *l. de nat. mul. XXX.* 15. *XXXI.* 16. *l.* 2. *de Morb. XLII.* 3. *l.* 1. *de Morb. Mulier. LXXXVI.* 16. *LXXXIX.* 4. *l.* 2. *XLV.* 56. Verbum quoque eft Βρύχειν & Βρύχειν, Hippocr. ufitatiffimum, quod fignificat, *dentibus ftridere*. Loca, fi placet, vide *in Oec.* Foefii *p.* 129.

Bryon, Βρύον, alias σπλάγχνον, fignificat *mufcum* molliorem arborum, præfertim quercuum corticibus adnafcentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, *l.* 12. *H. N. c.* 23. Hipp. ad uteri fuffitus adhibuit, *l. de Nat. mul. XXIX.* 169. & 181. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXII.* 9. In fpecie Βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, five mufcum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXII.* 4. Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, Βρυώδες, quod de vinculo molliufculo & algæ ritu cedente ufurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premat, Gal. *l.* 3. *M. M. c.* 4.

Brytia, Βρύττα, dicuntur uvarum partes folidæ, quæ mufto expreffo fuperfunt, quemadmodum στέμφυλα, olivarum reliquiæ poft olei expreffionem. Gal. *l.* 2. *de Alim. fac. c.* 9.

Bryton, Βρῦτον, eft potionis genus ex hordeo, quod Arift. πῖνον vocavit. Eo, qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut cæteri, fed retrorfum cum taxat.

taxat, & fupini. Alii dicunt ex obriza fieri alii vero etiam ex milio, Gorr. *in def.*

Bubalus, *Buffalus*, Βύβαλος, eft animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi fimile, fed majus altiufque, corpore valde craffo, cute duriffima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis, nec boni faporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex ungulis & cornibus annuli facti laudantur adverfus nervorum fpafmos & contracturas. Vid. Aldr. *l.* 1. *de quadr. Bifulc. c.* 6. De *Bubalo* veterum, *c.* 5.

Bubafticum, Βυβαστικὸν, epitheton ulceris, quod eft præhumidum, & pueris maxime in fuperficie oritur, notante Gorræo *p.* 77. ex Aetio *l.* 4. *c.* 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

Bubo, Βουβὼν, fignificat partem & morbum: *Partem*, quæ alias dicitur inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur & coxendix coeunt. Dieter. *n.* 159. Barth. *l.* 1. *Anat. in proœm.* Cum vero in illo loco *glandulæ* plures fitæ fint, & illæ aliquando *bubonum* nomine venire folent. *Morbum*, fi illæ glandulæ tumore afficiuntur, vel inflammatorio, vel eryfipelaceo, vel fcirrhofo, *bubones* κατ' ἐξοχὴν appellantur. De inflammatione benigna vel maligna eryfipelacea loquitur Hipp. 4. *aph.* 55. Caufa horum tumorum cum aliarum partium fimilibus communis, nifi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualefcunque vitiofas magis fint difpofitæ & opportunæ, Gal. *l.* 13. *M. M. c.* 5. ubi fimul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & fecus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rurfus in venereum & peftilentialem. P. Barbette *Chir. P. II. l. I. c. XI. Bubo* quoque nomen eft avis cujufdam, alias *noctua* dictæ, cujus defcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 8. *Ornith. c.* 2. De hac ave varia defcripta funt remedia. Verum pleraque vana & inutilia, fuperftitiofa aut fuperflua, rectiffime judicat idem *d. l. p. m.* 518. *ed. Bonon.*

* *Bubonium*, Βουβώνιον, bubonium, dicitur After Atticus, quoniam inguinum morbis egregie medetur. Diofc. l. 4. c. 120. Pl. l. 27. c. 5.

Bubonocele, Βουβωνοκήλη, *Hernia*, feu *ramex inguinalis*, eft fpecies tumoris ad inguina mollioris vel durioris, pro diverfitate cauffæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati aut rupti, aut omenti, aut inteftinorum fubfidens effe poteft, ita tamen ut in inguine fubfiftat, nec defcendat in fcrotum. P. Æginet. *l.* 3. *c.* 53. Gal. *l. de Tum. p. m. c.* 16. vel collectio & ftagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas: & ita ejus natura & generationis modus ex defcriptione *Bronchoceles* facile intelligi poterit.

Bubula, fine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, ap. Scrib. Larg. *n.* 188. Vide Rhod. *in Lex Scrib.*

* *Bucardios lithos*, Βουκάρδιος λίθος, bucardia gemma fic dicta, quod bovis cor figura referat. Plin.

Bucca, ὁ γνάθος, ab anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique malæ fubjecta eft, Gal. *c.* 2. *de artic. t.* 3. & inflari poteft, Barthol. *l.* 3. *An. c.* 11. Sumitur etiam pro ipfo ore. Prolixiorem defcriptionem vide *in prælim. Anatom.* Piccolominei, *p.* 313.

Buccacraton, Βουκκάκρατον, dicebatur *buccea* vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jentaculi olim fumta, de quo vide Lindén. *Exerc. IX.* §. 65. Cur vero infalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

Buccatum, i. e. *Vitreatum*, Rul. & Iohnf.

Buccea, *Buccella*, Βούκκα, ψωμὸς Græcobarbare fignificat fructum aliquod majus minufve, quod una vice aliquis poteft ore comprehendere & devorare. Paracelfus etiam *buccellam* appellat excrefcentiam carneam Polypi in nafo, quia exiftimat, effe portionem carnis buccarum aberrantem, & nafo fefe infinuantem, *l. de Ulcerib. c.* 20. Verbum quoque *buccellare* fignificat *Cibare*, *Fruftillare*. Rul. & Iohnf.

Buccellaton, Βουκκέλατον, eft medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latine dici poteft *buccella purgatoria*. Paratur ex fcammonio præparato cum fuis corrigentibus, indito in fermentum, in artifcos formato, inque clibano cocto; juxta Aet. *l.* 3. *c.* 100. P. Ægineta vero in forma electuarii folidioris cum melle (vel placentæ mellitæ, cum toftionem præceperit,) paravit, *l.* 7. *c.* 5. ex fcammonio tofto cum feminibus opii, piperis, anifi, fœniculi.

Buccina, κήρυξ, *Buccinum*, eft fpecies quædam animalium ὀστρακοδέρμων, quorum totius corporis integumentum teftæ aut lapidi palam eft fimile, Gal. 3. *de Al. fac. c.* 33. five teftaceorum turbinatorum *purpuræ* affine, variæ formæ, cujus prolixiorem defcriptionem, & differentias, ufum quoque in cibis & medicina, reperire licet apud Ul. Aldrov. *l.* 3. *de Teftac. c.* 6. & Chiocc. *in Muf. Calceol. f.* 1. *p.* 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc fit vocabulum, purpuram quoque complectens. *Teftam buccinorum*, purpurarumque duriffimam effe, & ideo ufiam adhiberi debere,

bere, qua ratione vim deficcandi obtineat, fcribit Gal. *l.* 11. *de Sim. Fac.* §. *de Buccinis & Purpuris*, & *l.* 1. *de C. M. S. G. c.* 16. *fin.*

Buccinator vocatur mufculus mole fua buccas conftituens, rotundus, in tubicinibus maxime confpicuus, de quo plura apud Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p. m.* 533.

Buccula dicitur carnofa fub mento pars. Barthol. *d. l. p.* 532.

Bucellatio vocatur modus fiftendi fanguinem imponendo linamentum fuper venam vel arteriam, uti fcribit ex Avicenn. Fallop. *de Vuln. partic. c.* 10. *Tom. II. op. p.* 208.

Buceras, *Buceros*, Βύκερας, Βύκερως, dicitur *fœnum græcum*, ejufq. femen, ap. Hipp. *l.* 1. *de morb. Mul. XCIII.* 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

Buclon dicitur Severino Pirixo in *opufc. phyfiologico-anatomico* de virginum notis *l.* 1. *c.* 5. *p.* 47. Hymen five clauftrum virginale inter nymphas delitefcens, vide *Hymen.*

Buelon, verriculum, quo utuntur, qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitan. *de Calc. vef. c.* 10.

* *Buffelo*, animal bovi fimile, fed majus altiufq; Ex ungulis, vel cornubus annuli fiunt, qui fi in digitis vel manuum vel pedum fubinde geftentur, adverfus fpafmos mirifice laudantur. V. Ionfth. h. n. a. Aldrov.

Bufo, φρῦνος, eft animal ob venenofitatem fuam abominabile, deterrimum & notiffimum, ad *ranarum* fpeciem accedens. Eftque vel terreftris, qui notior; & paluftris, minus vulgatus. Ejus ufus medicus internus in pulvere ficcato licet hodieque in dubium vocari nec poffit, nec debeat, utpote obfervationibus fide dignis fatis fuperque confirmatus, uti videre eft apud Schrod. *Pharm. l.* 5. *cl.* 1. *n.* 7. & Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abftinere ab ejus ufu interno, præfertim cum aliorum gratiorum medicamentorum copia m. n me deftituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque ufus ei, cui applicatur, fi innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie foleat. De fingulari amuleto adverfus peftem vide Helmont. *tr. Tumulus Peftis*, *tit. Zenexton*. Plura apud Fr. Hoffm. *d. l.* *Bufo* fpagyricis etiam dicitur *lapis philofophicus* a Lagneo *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. Quid fit *bufo groffus de lacte*, timet ipfe hariolare ex eodem *d. l. p.* 759. *Bufo Philofophorum* vocatur in extractione animæ mercurii metallorum, quando fpiritus eft fixatus in fua terra fulphurea, eftque venenum peffimum, quia ficcitas fua eft fufficiens ad convertendum proprium fuum mercurium metallicum & naturalem in fulphur purum, *in Appendice Elucidarii* Chrift. Parifienf. *Th. Chym. Vol. VI. p.* 275.

Bufonites lapis, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, Chelonites, vide *Batrachites*. Hoffm. *ad Schroder. d. l. p.* 646. fabulas & nugas fapere exiftimat, quod lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus infigni, virus omne elicien-di, & inflationes a venenatis beftiis illatas difcutiendi, folo faltem contactu & attritu blando, teftatur Aldrov. *l.* 4. *de Infectis c.* 3. *p. m.* 469. *l.* 5. *c.* 12. *p. m.* 620. An *Bufonites* collo fufpenfus dolorem dentium auferat; quemadmodum ejufmodi exemplum legitur in Rofin. Lentilii *Mifcellan. Medico-Practic. Part. II. p.* 424. per experientiam ulteriorem confirmatione indiget.

Bugantia, perniones. Mercat. *lib.* 1. *cap.* 12.

* *Bulbus*, Βολβὸς, radix fubrotunda, vel pluribus tunicis in orbem fe amplexantibus, vel pluribus fquammis imbricatim fere difpofitis coagmentata fibras plurimas ex ima fede feu bafi emittens. Ital. *Cipolletta*. Interdum latius fumitur pro Radice quavis uno tubere conftante etiam folida fubftantia, & continua, nec divifa in fquammas & tunicarum involucra ut Croci, & Colchici radices bulbofæ cenfentur. V. Botan.

Bugones, Βυγῶνες, vocantur apes fpuriæ, vernaculæ *wilde bienen*, natæ ex putrefacto bove, unde & nomen acceperunt. Varro *de Re ruftica l.* 2. *c.* 5. Pulvis ex illis contritis factus cum melle mixtus pilas gignere fcribitur. De apum proventu e bobus putrefactis prolixius defcriptio videatur Ul. Aldrov. *l.* 1. *de Infect. c.* 1. *p. m.* 58. *ed. Bonon.*

Buleuma, Βόλευμα, vide *Confilium*.

Bulimus, Βύλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, eft fymptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus & pungentibus, P. Barbette *l.* 4. *Prax. c.* 1. cum not. Dekteri, Franc. Sylvius *l.* 1. *Pr. c.* 2. §. 5. Qui cum Galeno cauffam in refrigeratione oris ventriculi & indigentia quærunt, ex *l.* 1. *de cauff. fympt. c.* 7. operam perdunt. Dicitur & a nonnullis Βυλιμία, item Βύπεινα, magna efuries, *furcilla*. Vide Linden. *Sel. Med. Ex. XIII.* §. 58. *feqq.* Differt ab *appetentia canina*, quod in hac vomitiones fequantur ex nimia ingluvie; in *bulimo* non item, fed animi deliquium fit hujus comes & fymptoma proprium atque infeparabile, uti

Linden. *d. l.* §. 74. teftatur.

Bulithos, Βόλιθος, fignificat *calculum in bo-bus* repertum, quales non modo in veficula fellea fæpius a laniis inveniuntur, verum etiam in renibus & vefica, quales leguntur *in Ephe-merid. Nat. Cur. Decad. II. Ann. VI.* ut ita re-cte dicatur, Ariftotelem deceptum fuiffe & fe-fellifle, quando *fect. X. probl.* 42. hominem folum calculofum fieri credidit, deque ratio-ne illius afferti follicitus fuit.

Bulla, πομφόλυξ, dicitur flatus inclufus humi-do circum extenfo. Ita enim generari fcripfit Gal. *c.* 7. *aph.* 34. Adde Dieter. *n.* 708. *Bullæ* fiunt circumtenfo humore fpiritui flatuofo, & folet hoc magis accidere, quando humor ali-quid tenacitatis habet; tunc *bullæ* quoque ma-gis ftabiles & difficulter folubiles effe folent. Eft ergo *bulla* foboles flatuum cum fuperficia-ria vifcofitate majori minorive, per agitatio-nem & conquaffationem obortorum. De hujus generatione & differentiis plura lege fis *in notis ad Jeffenii Judic. de S. V. S. M. p.* 190. *feq.* Quid *bullæ* in urinis fignificent, indicat Hipp. 7. *aph.* 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc fignum extendant, Dieter. *n.* 708. Paracelf. *de urin. judic. t.* 2. *c.* 3. *Bullæ* dicun-tur etiam puftulæ, cum oculis obortæ, tum ex combuftione in aliis quoque partibus exci-tatæ, Gal. *l.* 6. & 9. *de Simpl. Fac.*

Bullimenta vocantur ab Auguftino Pantheo, quando vafa aurea vel argentea eluuntur, & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora, Libav. *S. A. Ch. l.* 1. *c.* 24.

* *Bumelios*, Βουμέλιος, exp. q. d. bubula fraxi-nus: fraxini quædam fpecies eft a Macedoni-bus fic appellata. Theoph. Pl. 3. 11. & 4. 9.

* *Bunion*, Βουνιὰς, & Βούνιον, utrumque rapi genus: Diofc. hinc apud eundem 5. 56. buni-tes oenos, Βουνίτης οἶνος, eft vinum ex bunio,

Bupcina, vide *Bulimus*.

* *Buphthalmus*, Βούφθαλμον, herba fic appel-lata quod flores gignat bovino oculo fimiles. Diofc. l. 3. c. 157. Plin. l. 21. c. 8. Mattiolo.

Bupreftis, Βούπρηστις, eft animal infectum quoddam, cantharidi & fpecie & viribus ad-fimile. Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *h. t.* Dicitur a βοῦς, particula intenfiva: vel a Βοῦς, bos, quod animal bobus imprimis exitiofum fit, tefte Plin. *l.* 22. *c.* 22. quod nominis indicium ur-get Joh. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 190. quam-vis & equis pariter noxium notaverit P. Ve-get. *Art. Veter. l.* 3. *c.* 78. & πίμπρασθαι, inflam-mare, & inflare. Integram *Bupreftis* hifto-riam vide apud Ul. Aldrovand. *l.* 4. *de infect. t.* 6. Dicitur etiam quibufdam Græcis Βουδάκν, a valde mordendo. Venenum ejus acre, ni-trofum, imo caufticum & corrofivum eft. Quod fi quis *Bupreftem* biberit, antidota tra-didit Scrib. Larg. *n.* 190. & Galen. *l.* 2. *de An-tid. c.* 7. Nihilominus *Bupreftes* ad utilitatem quoque medicam fuiffe olim adhibitos, v. gr. ad uteros inflandos & purgandos, teftatur Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. c.* 25. 42. & qui-dem fine alis, pedibus & capite, *lib. de nat. mul.* XXIX. 90. Et Diofc. *l.* 2. *c.* 66. ad carci-nomata, lepram, & impetigines curandas aliis admiftas fuiffe confirmat. Præter vermem autem notat etiam oleris fylveftris genus apud Diofcoridem, tefte Galen. *in exegefi Hippocr.*

Bur, terminus Helmontianus, fignificans fuccum mineralem, in quem aqua in terra fracefcens aliquando tranfit, juxta fpecies per directionem feminum electas, quemadmodum *Leffas* dicitur liquor feminalis, ex aqua fra-cefcente ad plantarum generationem faciens, *tr. Elementa n.* 13. *Bur* prima mineralium fo-boles dicitur, *tr. Aqua n.* 7. Jung. Andr. Caffii. *Cogitata de Auro c. IV. p.* 45. 46.

Burac, eft *omne genus falis*. Alii vero di-ftinguunt; ut Baurac, Denequat, *Borago*, Borax, Uritar, Angar. Rul.

* *Burafflos*, Βύρασσος, fructus, qui folliculo, & involucro palmæ arboris includitur. Diofc. l. 1. c. 151.

Burdo, *Burdus*, vocatur *Hinnulus-equi* vel *muli*; cujus pofterioris tefticuli & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. *l.* 1. *de quad. c.* 4. *fin.*

Burina, i. e. *pix*. Rul.

Buris vocatur *Hernia fcirrhofa*, ex lapidei-tate apoftematis duri genita, Avicen. *l.* 3. *fen.* 2. *tr.* 1. *c.* 3.

Burfa teftium, vide *Scrotum*.

Burfalis vocatur mufculus femoris obtura-tor internus ob fimilitudinem quandam cum marfupio. Barthol. *lib.* 4. *An. cap.* 11. *p.* 580. In figuræ vero explicatione *p.* 576. vocatur a Bartholino *Marfupialis*. Græce Βυρσοειδὴς ἢ μαρσυποειδὴς dici poffet.

Buteo, Βυτέων, τριόρχης, eft fpecies *accipi-tris*, cujus defcriptionem vide in Aldrov. *lib.* 5. *Ornith. c.* 7. Hujus fingularis ufus eft in cibis, cum carnem obtineat optimam & teneram, ut & in medicina, quando tefticuli cum melle cocti & oblati laudantur ad arcendam conju-galem infirmitatem, *p.* 372. *ed. Bonon.*

Butiga, eft inflatio totius faciei, quæ & *gutta rofa* vel *rubea* vocatur, Rul.

Bu-

Butler, nomen eſt hominis, qui lapidem mirabilis efficaciæ habuit, de quo integrum tractatum ſcripſit Helmontius, inſcriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, homo magna quondam in æſtimatione ap. Jacobum Angliæ Regem, qui mira præſtitiſſe lapide ſuo *ibid.* legitur in curatione morborum graviſſimorum citiſſima, in chryſopœia ſive auri ex plumbo & hydrargyro confectione excellens. Credat, qui volet. Plura de illo & ejus obitu violento vide ap. Fr. Hoffm. *in Clav. Schrod. l.* 2. *c.* 65. *p.* 89. *ſeq.* An hujuſmodi *Panacea Butleriana*, quæ ſolo intinctu magnæ olei copiæ vires ſuas communicet & multiplicet, & ſola etiam inunctione, vel unius alteriuſve guttulæ propinatione, tam miros effectus præſtet, naturalibus viribus excogitari & operari poſſit, ego valde dubito. An prorſus vana erit ſuſpicio de præſtigiis? Judicium B. Rolfinkii de *Butleriana* hac univerſali medicina legito *in Ord. ac Meth. Medic. Spec. Comm. l. XIII. c.* 5. nec non in Marci Marci *Philoſ. vet. reſt. Part. IV. ſect.* 1. *ſubſ.* 9. Vide *Panacea*. Deſcriptio lapidis *Butleri* occurrit in Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 375.

Butyrum, Βούτυρον, & in maſculino *Butyrus*, Βούτυρος, perinde enim eſſe docet Gal. *l.* 10. *de Simp. Fac. & l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 1. dicitur (1) ipſa lactis ſubſtantia, & pars ejus pinguis ab ipſo multa agitatione & conquaſſatione ſecreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguiſſimum eſt, Gal. *d. l. de S. F.* Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copioſiſſimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Johan. Petro Arluno notavi J. Rhod. *in Lex. Scrib. v. Butyrum.*) quamvis omnino ex ovillo & caprillo lacte parari poſſit, teſte Plinio *l.* 28. *c.* 9. nec video, cur Gal. *d. l.* hoc mirum viſum fuerit. Quin & ex humano lacte parari poſſe, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *butyro* nihil præſtantius contra phthiſin eſſe dixit Fr. Hoffman. *Clav. Schrod. p.* 662. Butyrum olim Romanis non multum fuiſſe in uſu, vult C. Bartholin. *in Adverſ. l.* 53. *c.* 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum eſſe de florente Republ. *Not. ad Scribon. n.* 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *butyrum* paraſſe, teſtatur Hippoc. *l.* 4. *de morb. XXV.* 22. *ſeqq.* ubi ſimul modus parandi traditur: locus ſane lectu dignus & jucundus. Jungatur Linden. *Ex. XVI.* §. 110. *ſeqq.* multis; quem modum Plin. *d. l.* paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æſtate expreſſo tantum, in longis vaſis crebro jactatu anguſto foramine ſpirituum concipientibus ſub ipſo ore; res eſt per ſe notiſſima; quemadmodum & ejuſdem vires, & uſus internus & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum eſt, vimque habet olei, Dioſcor. *l.* 2. *c.* 81. Singularem vim venenis reſiſtendi oleoſitate ſua & acrimoniam illorum infringendi valde prædicat Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 8. *in Schol.* (2) A chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleoſos ex mineralibus paratos; v. gr. ex antimonio & mercurio ſimul deſtillatis paratur *Butyrum antimonii* dictum, de quo Rolfink. *Chym. l.* 3. *ſect.* 1. *art.* 4. *c.* 12. & alii, ita *in collectaneis Chym. Leid. c.* 52. 53. varii ejus proceſſus proponuntur. Libav. vocat etiam *butyrum ſublimati*. *Synth. Chym. T.* 1. *l.* 3. *c.* 14. Ita & Magiſterium *Saturni* ſive plumbi dicitur *butyrum*, a dulcedine & conſiſtentia, Rolfink. *d. l. l.* 5. *ſect.* 2. *c.* 12. Rul. *in Lex. Butyrum arſenici* ad cancros commendatum a Paracelſis, de cujus tamen periculo vide Libav. *Synt. Ch. T.* 1. *l.* 7. *c.* 26. *Butyrum ſciſſile* Crolii vide *in Chym.* & apud Libav. *T.* 2. *Alchym. Pharm. c.* 36. Poterius quoque ſingulare *butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teſte eodem Rolfink. *d. l. c.* 41. (3) Pharmacopœi etiam compoſitionibus uſitatioribus unguentorum potabilium, rubri & viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo *Vote und grune Butter*, cum baſis ſit *Butyrum*. Vide Diſpenſatoria.

Byne, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis toſtum, uti recte deſcripſit Aetius *l.* 30. *c.* 29. Vocatur & *Braſium*, vulgo *Matta* vel *Maltum*. Germ. *Malb*. Ex hac cocta cum aqua & lupulo condita fit potus ille notiſſimus, *Cereviſia* ſive *Bira*. Perſpicuam magis deſcriptionem & declarationem vide apud Thom. Wvillis *de Ferm cap.* 7.

Byrethrum. Occurrit hoc vocabulum apud Foreſt. *l. X. obſ.* 132. *ſchol.* & denotat ſpeciem alicujus ſacculi capitalis, vel pileoli medicati, ſive cucuphæ ex ſpeciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem aut anſam, aut etiam autoritatem. Neque enim in Græco aut Latino tale vocab. occurrit. An fortaſſis Autor voluit appellare *Baretum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Beretta*, quorum utrumque pileolum vel capitium ſignificat?

Byrſa, βύρσα, id eſt, *Corium*. Vide infra *Corium*.

Byrſodepſicon, βυρσοδεψικόν, eſt epitheton Rhus

Rhus. futorii, fignificans corium *tingens* & concinnans. Cœl Aurel. *l.4.Tard. paſſ. c.3. p.462.*

Byfauchen, βυσαύχην, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Ufurpatur etiam de iis, qui morbofa rigiditate cervicis laborant, & obftipa cervice incedunt, tefte Keuchen. *in notis ad Seren. p.* 150.

Byfma, βύσμα a βύω, quod fignificat *oppleo*, *obturo*, dicitur *obturamentum*, vel *epiftomium*. in vafis, quale de doliis oleariis fumptum, & cum fordibus officinæ fullonum, & fructu five femine ferpentis miftum igni multo accenfo injectum ad fuffitum hyftericum ordinavit Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. VII.* 7. Qui vero ibidem *amurcam* infufam, (ceu ad exulcerationes fedis, & genitalium utriufque fexus uti- lem, tefte Diofcor. *l.* 1. *c.*134.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverbium βύζην Hippocrati, non infrequens, fignificans *acervatim*, cumulate, denfe, v. gr. de menfibus largiter cum impetu prorumpentibus, *l. de nat. mul. VI.* 3. & *l.* 1. *de Morb. Mul. XIV.* 5. Eidem quoque veftis probe contexta; denfa & plena dicitur ἅμα βεβυσμένον *d. l. II.* 3. 6. cui opponitur τὸ μαλθακὸν, rarum, laxum, molle.

Byffus, βύσσος, eft lini genus tenuiffimum & nobiliffimum nafcens in India & Ægypto, ex quo olim pretiofiffimæ veftes conficiebantur. Gorr. Unde *Byffinus*, Βύσσινος. Qui *Byffum* per colorem purpuræ exponunt, eos recte carpit Henr. Steph. *in Lexic. ex Luc. XVI.* Arif. oph. Scholiaft. *Byffum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & Βύττος.

Bythos, Βυθὸς, *profundum*, *altum*, imum gurgitem fignificat. Ufurpatur ab Hippocr. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos tranfmittit, *in Epift.* item de profunditate maris *ibid.* & tropice de *fupina ignorantia*, *in Præcep. VI.* 1. & de extrema pernicie rurfus *in Epift.*

C

CAb, Aurum fignificare, vult Mart. Rul. *in Lex. Ch.*

Cabala, *Cabbala*, *Caballa*, *Cabalia*, *Caballiftica ars*, *Cabula*, *Gaballa*, *Kabala*, vel ab Hebræo *Kibel*, *recepit*, vel juxta Crollium (fi Libavio *in Exam. Philof. nov.* credimus) a *Gabalis*, quod fpiritum fiderum hominis denotat, quem voluit forte ex homine exire, in cœlum afcendere, & attrahere magnetice omnem fcientiam. Defcendens vocabulum fignificat doctrinam revelatam; non fcriptam; viva voce tanquam per manus acceptam a Patribus, ἄγραφον ἀκρόαμα, Receptio fcientiæ per colloquium dicitur, Lagn. *in Harm. Ch. Vol. IV. Th. Ch. p.* 785. Pontificiis verbum non fcriptum, fed traditum viva voce, Libav. *Defenf. contra Scheun. l. c.*12. A Rulando & Iohnfono defcribitur, quod fit fcientia occultiffima, quæ divinitus una cum lege Mofi tradita fuiffe fertur, & Dei doctrinam de Meffia hominibus patefecit, cum angelis amicitiam cultoribus fuis contrahit, rerumque naturalium cognitionem tradit, ac divino lumine mentem illuftrat. Galatinus tradit, veteres Rabinos per *Cabalam* Myfterium Trinitatis cognoviffe ac credidiffe. Unde Theophr. Paracelfus & ejus affeclæ ftatuunt, Aaron, Eliam, David, Bildad, &c. fuiffe *Caballiftas*. Dicitur plena myfteriis divinis, Dorn. *de tranfm. metall. c.* 19. *Vol. I. Th. Ch. p.*546. Dividitur in *Judaicam* vel fano fenfu *Theologicam*, quæ agit de rebus divinis, & *Medicam*, quæ circa curationem morborum occupata eft. Re tamen vera funt connexæ. Utraque eft magica & Magiæ fpecies, non diffitente ipfo Paracelfo, quamvis alibi diftinguat inter *Magiam* & *Cabalam*; illam dicens fcientiam divinitus revelatam, quæ ducit ad cognitionem elementorum, & corporum ex his conftantium proprietatum, virtutum, effectuum: Hanc vero, quæ mediante intellectu illuminato monftrat viam rectam, perveniendi ad Deum, quidque cum ipfo agendum fit, & quæ ab illo fint revelanda & annuncianda. Verum nec ipfe hanc diftinctionem femper obfervat, cum *Cabalam* quoque ad res Medicas referat, dicens, quod Caballiftica fignata fallere nequeant, (fi Dis placet!) *l.* 1. *de fignat. rer. natur.* Divifio hæc etiam laudatur a Vigenerio *in tract. de Igne & Sale c.* 20. *Vol. VI. Th. Ch. p.* 31. Nobis hic fermo eft de *Cabala*, Medico fenfu accepta, quam ex recentioribus acriter defendere conatus eft Guilielm. Iohnfon. *in Lex. Chym.* contra Germanos. Enim vero rectius ii nobis facere videntur, qui vel inter μαγγανεύματα, præftigias, & fraudes diabolicas, vel etiam inter nugamenta & lufus otioforum ingeniorum referre non dubitant, ut funt Joh. Langius *in Epift.* Andr. Libavius. J. Cunr. Dieter. *in Iatr. n.* 507. Rob. Keuch. *in Not. ad Q. Sereni prolepom.* Prolixe hac de re Sennert. *in Conf. & Diffenfu &c. c.* 13.

Cabalatar, id eft, *Sal nitrum*. Ruland. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

Caballi, vel *Cabales*, (*Gabales*, Croll.) funt

sunt lemures, & astralia hominum corpora, qui ante prædestinatum vitæ periculum repentina morte quapiam extincti sunt. Isti postmodum oberrare putantur super terram, lemurum instar, donec terminus prædestinatæ vitæ completus sit, ut, quod vivere corporaliter debeant, spiritualiter adimpleant, si credere fas est, veræque religioni Christianæ dissonum esse non comperiatur ex scripturis sacris, unde petendus est lapis Lydius, quo reprobatur omne, quod ex auro non conflatum est Evangelico. Ruland. & Iohnf. Lex.

Cabbalica ars, καββαλικὴ τέχνη, pro καταβλητικὴ, dicitur species Palæstricæ, sive Luctatoriæ artis, quasi prostratoria, id est, vim prosternendi habens: Et Caballicus magis, καββαλικώτερος, non qui robustior, sed qui magis in hac arte versatus fuerit, appellatur, Gal. ad Thrasybul. c. 45. Foes. p. 294. Oecon.

Cabebi, Cabeb, id est, squama ferri. Rul. & Iohnf. in Lex.

Cabeliavus, dicitur Belgis species Aselli piscis, vel Lucii, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. Sel. Med. Ex. XI. §. 81. seqq.

Capulator, id est, sal nitrum. Mich. Toxites, & Iohnf. in Lex.

Cacabulum notat locum ad secessum & alvum exonerandam. Acon. in Lex. Med. citante Jos. Laurent. in Amalth. Onom.

Cacabus, κάκκαβος, κακκάβη, κακάβη, idem, quod olla, vel lebes, aut sartago, in qua aliquid coquitur. Meminit illius sæpius Scrib. Larg. Jung. Joh. Rhod. in Lex. Scribon. Sunt Cacabi vel fictiles, vel ænei. Ruland. & Iohnf. describunt, quod sit vas continens chores tres, vulgo, Cine Dafanne oder Beſſel.

Cacangelia, κακαγγελία, idem, quod κακοῤῥημοσύνη, maledicentia, procacitas. Legitur apud Hippoc. l. de Arte in princ. quamvis legatur ibid. κακαγγελίη, Vide Foes. Oec. p. 301.

Cacaoteil, sive Lapis Corvinus Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur apud Borel. Hist. & Observ. Cent. 2. O. 38.

Cacatio, ἀποπάτησις, idem, quod Aphodos. Vide supra. Cacator quod scabiosus fiat natibus mediante tostura excrementorum, hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helmont. de magnet. vuln. cur. n. 21. Sed rectius præstigiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoque Cacatoria a Fr. Sylvio Pr. M. l. 1. c. 30. §. 113. 181. juxta suam hypothesin dependens a bile minus volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum, acriori adhuc reddita ipsa intestina mordente, & ad contentorum propulsionem irritante.

Cacatoria febris dicitur Sylvio febris quædam intermittens cum alvi dejectione copiosa & quandoque torminosa, ægros valde affligens, quæ & Dejectoria aut Catharctica vocari potest. Sylv. l. 1. Prax. Med. l. 1. c. 30. §. 39.

Cacciœnde an sit nomen patronymicum nec ne, mihi non constat. Pilulæ vero quædam vocantur de Cacciœnde, quarum basis est terra Catechu; & commendantur specialiter adversus dysenteriam a D. D. Georg. Baglivio, Medico & Anatomico Romano; Prax. Med. l. 1. c. 9. p. m. 73.

Cacedarium Tartarum, est materia peccans in corpore humano generata a separationibus facultate segregativa, non succedente mox expulsiva. Rul. & Iohnf. in Lex. Cybm.

Cachexia, καχεξία, dicitur malus corporis habitus, & opponitur τῇ εὐεξίᾳ, h. e. bono corporis habitui, per Habitum, ἕξιν, intelligendo externam & in sensus, præsertim visum & tactum, incurrentem corporis κατασκευὴν, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis, duro, vel molli, denso, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus esse dicitur. Dieter. in Iatr. n. 454. Extenditur etiam a quibusdam ad Maciem, Tabem, vel Atrophiam, monstrante hoc Linden. S. M. Ex. XIII. §. 51. 197. quando scil. intumescentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare & rarum exemplum legi potest apud Rolfink. Ord. ac Meth. Comm. l. XIV. S. 1. c. 5. Est alias veræ cacochymiæ soboles, & plerumque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Caussa a laud. Rolfink. adducta, Sal scil. resolutum, d. l. II. s. 3. cap. XI. est nimis generalis. Definitio Ionstoni in Syntagm. Pract. P. III. t. 5. Tit. 6. c. 2. art. 2. ita potest ac debet suppleri: Cachexia ex universi corporis in tumidam & male coloratam mollitionem diffusio, proveniens a succi nutritii chylosi diversimoda vitiositate, sanguinis quoque varii generis corruptionem supponente, Jung. Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 39. P. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 14. peculiarem quidem caussam, videl. obstructionem vasorum lymphaticorum videtur statuere. Sed & hæc succi nutritii & sanguinis vitiositatem præsupponit.

Cachecticus, καχεκτικὸς, dicitur, qui cachexia laborat. Gal. de cur. rat. per S. M. c. 19.

Cachimia. Vide Cachymia.

Cachlex, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, præsertim qui in aquis & maris littoribus reperitur, teste Suida, qui etiam speciem aliquam animalculi cujusdam hoc nomine venire

nire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extinctos imbuere hoc vi adstrictoria contra dysenteriam utili, testatur Gal. *l.* 10. *de S. F.* §. *Serum lactis*.

Cachrys, κάχρυς, (Gorræus rectius scribi vult κάγκρυς, *Canchrys*) κάγχρυ & κάχρυ, significat *semen rorismarini*, apud Dioscorid. *l.* 3. *c.* 87. imo ipsum etiam Rosmarinum sive Libanotidem ex Hippoc. *de nat. mul. XXIX.* 75. Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ, juglandis &c. sive verna, sive autumnalis veluti κύημα & rudimentum, κάχρυς Theoph. *l.* 3. *Hist. Plant. c.* 7. 3. significat Hordeum tostum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi possit, Suidas & Gorr. *in Def.* Meminit hujus vocab. fortassis in hac significatione Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hac quoque significatione Hippocr. accepit, *de Nat. mul. XXIX. 69. l.* 2. *de morb. LXV.* 14. & *l.* 3. *XXX.* 13. Vide Foes. *in Oecon. p.* 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 70.

Cachunde sive *Cachundica* confectio Chinensium vocatur electuarium confortans, cujus descriptio videatur in Ros. Lentilii *Miscell. Medico. Practic. Part. III. p.* 113. & rursus e Zac. Lusit. meminit *p.* 289.

Cachymia, *Cachimia*, *Kakimia*, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neque metallum, sed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymiæ*, dividi possunt in Sulphurea, ut Marcasita, Chiseta, Cobleta; 2. in Mercurialia; ut Arsenicalia, Auripigmentalia &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dornæus *Genealog mineral. c.* 20. *in Theatr. Chim. Vol. I. p.* 587. Allegoricam & ænigmaticam *Cachymiarum* applicationem vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, præcipue *in Paramiro*. Cachymiarum vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per sublimationem sale & vitriolo, dixit *l.* 4. & 5. *de vit. rer. nat.* Iohnsonus 30. species *Kachimiarum* hodieque reperiri cognitas jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

Cacia ferrea, id est, *Cochlear ferreum*, Rul. & Johns. *in Lax.*

Cacoalexiterium, κακοαλεξιτήριον. idem, quod *Alexiterium*, h.e. remedium, quod præsens virus expellit. Utitur Helmont. *tr. de peste* §. *præservatio*.

Cacochroi, κακόχροοι i. e. *pravo calore præditi* scil. in facie. Differunt ab ἀχρόοις, sive decoloribus. Gal. *comm. de R. V. I. A. t.* 118. Ioh. Martinius *prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t.* 27. *p. m.* 46. Iung. Marcell. *ad Dioscor. l.* 3.

Cacochymia, κακοχυμία, est vitium humorum vitalium, præcipue massæ sanguineæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum & vitiosarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus vel illius excrementi indolem quatuor sunt *Cacochymiæ* species. Biliosa, sive Cholerica, Pituitosa, sive Phlegmatica, Atrabiliaria, sive Melancholica, & serosa, quamvis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest ac debet in benignam & malignam, quæ posterior & putrida recte dicitur a Linden. *Ex XVI.* §. 242. ejusque fructus est Dysenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide *in Dogmat. Nostris Part. II. c.* 7. *D.* 9. In specie a Galeno quoque κακοχυμία, ad cibum mali succi restricta fuit, *l. de bon. & mal. succi. cibis*, qui alias dicitur eidem τροφὴ, κακόχυμος, cui opponitur εὐχυμία καὶ τροφὴ εὔχυμος.

Cacocnemos, κακόκνημος, i. e. *malis suris præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Jos. Laur. *Amalth. Onom.*

Cacodæmonum Magia, i. e. præstigiosa *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali* & veræ, ceu damnata & homine Christiano abominanda. Penotus *de Medicam. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p.* 665.

Cacodes, κακώδες significat *male olens*, & dicitur de vomitu, Hipp. *Coac. t.* 556. & *l. de superfœtat. XIII.* 6. Foes. *p.* 302.

Cacoethes, κακοήθης, vide *Malignus*, & *Cacothia*, κακοήθεια, vide *Malignitas*. In specie *Cacoethe ulcera*, κακοήθη ἕλκη, dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non sanantur, Gal. 4. *M. M.* 5. scil. propter materiæ affluentis putrescentem acrimoniam.

Caconiæ, κακονίαι, vitiose pro κακονοίαι, *Cacoriæ*, de quo postea.

Cacopathia, κακοπαθία, id est *passio mala*, afflictio. Hipp. *de vet. med. XXXVIII.* 13.

Cacophonia, κακοφωνία, dici potest in genere *vitiata vox*, cujus species sunt v. g. ἀφωνία, δυσφωνία, ex Gal. *de diff. sympt. c.* 3.

Cacophrastus, epitheton Theophr. Paracelso attributum, uti quidem ipse queritur, a malevolis; quamvis semetipsum quoque ita appel-

appellaverit *in præfat. ad tr. Paragranum*. Sane obſcœnum, quo utitur in ſcriptis, & ſordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum eſſe, demonſtrare ſatis ſuperque videtur.

Cacorema, κακόρημα, rectius κόρημα. Vide *Corema*.

Cacorrhemoſyne, κακοῤῥημοσύνη, vide *Cacangelia*.

Cacorrhythmus, κακόῤῥυθμος, idem, quod ἄρυθμος. Vide *Arythmus*.

Cacos, κακὸς, *malum* ſignificat. Uſitatiſſimum Hippocrati in præſagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. *aph.* 33. An ſemper vero idem ſignificet, quod *lethale*, merito Galenus dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieterich. *Iatr. n.* 428. Foeſ. *p.* 301.

Cacoſinon, *Cacoſinoteron*, *Cacoſinotaton*, κακόσινον, κακοσινώτερον, κακοσινώτατον, idem, quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentiſſimum*. Hipp. 3. *de fract. t.* 63. Vide Foeſ. *p.* 302. & Gorr. *p.* 305.

Cacoſis, κάκωσις, *mala diſpoſitio*, vitium, a verbo κακοῦσθαι, quod ſignificat male affici. Κάκωσις τῶ σώματος, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. *de intern. aff.* Φωναὶ κακούμεναι, voces vitiatæ, 3. *Epid. l.* 10. & 32.

Cacoſitia, κακοσιτία, *faſtidium ciborum*, & κακόσιτος, *qui faſtidit cibos*. Joſ. Laur. *Amalth. On. p.* 128.

Cacoſphyxia, κακοσφυξία, *vitioſum pulſum* in genere ſignificat, Gal. *de diff. ſymPt. c.*4.

Cacoſtomachus, κακοστόμαχος, dicitur de alimentis, quæ vel ſtomachus reſpuit, vel eundem offendunt. Oppoſita ſunt τὰ εὐστόμαχα, ſtomacho grata. Gorr. *in defin.* Ionſt. *Syſtem. P. I. l.* 1. *c.* 2. *art.* 1.

Cacoſtomos, κακόστομος, i. e. qui mali oris eſt. Joſ. Laur. *d. l.* Ital. *di mala bocca*.

Cacothanatao, κακοθανατάω, ſignificat *miſeræ mortis pericula ſubeo*, ſive miſerabiliter morti me trado. Jul. Alex. *not. in Gal. l.* 3. *de L. Aff. cap.* 6.

Cacothymia, κακοθυμία, *vitium animi eſt*, improbis & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. *S. M. Ex. II.* §. 29.

Cacotropeein, κακοτροπεῖν, eſt maligne ſive *perverſe agere*, *moribus eſſe perverſis*. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXV.* 6. Jung. Foeſ. *p.* 302.

Cacotrophia, κακοτροφία, in genere *vitioſam nutritionem* ſignificat, Gal. *de diff. ſymp. c.* 4.

Cacumen, ἄκρον, *Summum*. Vide *Acron*.

Cadaver, νεκρὸν, quid proprie ſignificet, etiam pueris in triviis notum eſt, ſcil. vel animal, vel hominem vita deſtitutum, ſive mortuum. Ejuſmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibuita fuiſſe, teſtatur Galen. *in Libris de Aminiſtrat. Anatom. in ſpecie l.* 2. *princ.* Cadaverum cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales vel inſitos refert *de magnet. vuln. cur. n.* 113. & quod aquis ſubmerſa maneant, non eſt hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujuſdam raram fragilitatem ſtatim poſt obitum lege ſis *in Ephemerid. Nat. Cur. Tom. III. Obſ.* 127. Cadaverum condituram antiquam & hodiernam vide apud Rolfink. *de Purgant. ſect.* 1. *art.* 2. *c.* 43. & 44. & ex noviſſimis Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 100. *Cadaveris* humani phthiſi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, aſſerit Helm. *tract. Demens Idea nu.* 46. *Cadaver* humanum eſſe frigidius glacie, vult idem. *tr. Ort. imag. morb. nu.* 15. Ejus fœtorem ſtomachum ſubvertere, teſtatur *tr. Cuſtos errans*, *n.* 46. *Cadaveris* humani vermes a ſemine menſtruoſo gigni, voluit Paracelſ. *l.* 2. *Paragraphor.* §. 3. *Cadaver*, quoque appellat in oppoſitionem Spiritus vel Tincturæ, *de caduco matric.* §. 3.

Cadmea, καδμεία, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium. *Cadmea victoria*, καδμεία νίκη, quo uſus eſt Gal. *l.* 1. *de diff. reſpir. c.* 2. *in fin.* victoria inutilis, & victori minime glorioſa.

Cadmi, καδμεία aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur; *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & Metalli expers, quæ Lapis calaminaris eſt. *Factitia* varia, Botryitis, Capnitis, Calamitis, Oſtracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hoffm. *v. Paralip. offic. c.* 94. *A.* ſuper-vacuum arbitramur. Vid. Schrod. *l.* 3. *Pharm. c.* 19. & Fr. Hoffmann. *in clav. ad ill. loc.* Galenus quoque utriuſque ſpeciei meminit, nativæ quidem ſatis obſcure, *l.* 9. *de S. F.* §. *Molybdena*; factitiæ vero *ibid.* §. *Cadmia*. Pluribus etiam deſcripſit Ruland. *in Lex. Chym.* De hac & ejus vi venenata legi etiam poteſt *Obſ.* 78. *Tom. II. Ephem. Nat. Curioſ.* Quod & quomodo æs tingere poſſit, lege in Vogel. *tr. de Lap. phyſ. condit. c.* 7. *Vol. III. Th. Ch.*

Caducus ſimpliciter & cum adjectione *Morbus*, vide *Epilepſia*.

Cadus, κάδος, eſt nomen vaſis vinarii, & certæ quoque menſuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo, vel unciis nonaginta ſex æſtimatur. Linden. *S. M. Ex.*

M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρηταῖς Gorr. *p.* 292.

Cæcilia, vide *Cæcilia*.

Cælatura, *Cœlatura*, fortaffis a κοῖλ☉ , *ca-vus*, γλυφὴ, eft artificium fculpendi vel pingendi cælo, fcalpris, adamante, aliifque inftrumentis, lingna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. *Santagm. Arc.T.* 1. *l.* 1. *c.* 23.

Cæmentatio, *Cæmentum*, *Cœmentum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. *de Trafm. Metall. c.* 20. *in Theatr.Chym. Vol.* I. *p.* 548. *feqq.* Per fimplex *e* & per *oe* legitur in Ruland. Iohnfon. *Lex.* Præter vulgarem & genuinam fignificationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides fectos & materiam ad ædificia cæfam, Græce χάλιξ habet in Chymia aliam quoque peculiarem fignificationem. His enim ita dicitur corrofio ficca, qua corpus aliquod metallicum cum falibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, ftratificatum calcinatur. Solum aurum & argentum fuftinent *cæmentationis* violentiam, ceu ultimum fupplicium, nec mutantur in calcem, fed faltem confumtis reliquis metallis imperfectis admiftis, puriora evadunt, Rolf. *in Chymia l.* 2. *c.* 3. Jung. Schroder. *Pharmac. l.* 3. *c.* 8. *p.* 362. *feq.* D. D. Vvedel. *Ph.* I. *A.* F. R. *l.* 1. *f.* 4. *c.* 6. *Pharmac. Acroam l.* 1. *f.* 4. *c.* 6. D. D. Bohn. *Diff. Phyf. Chym.* XII. §. 22. A Joh. Helfr, Junken *Cæmentatio* defcribitur, quod fit calcinatio claufa, ad differentiam illius, quæ fit igne aperto, *Corp. Pharmaceutico Chymico-Medic. fect.* 1. *cap.* 6. *p.* 20. *Cœmmentum* vulgare & regium defcriptum traditur *fect.* III. *c.* 5. *p.* 233. *Cœmmentationem* fpeciem calcinationis dixit Paracelf. *l.* 7. *de refufcit. rer. nat. Cementorum* varias fpecies peculiari libro collegit Idem. E noviffimis varias Cæmentorum defcriptiones tradidit D. Iunken *in Lex. Chym. Phar. Part.* 1. *p.* 76. *feq.* In genere quoque *Cementare* ufurpari pro ftratificare, h. e. alternas res quafdam ponere, vult Rul. *d. l. Cœmentum* pro luto, quibus vitra & alempici occluduntur, accepit Helmont. *tr. Complex. atque Miff. Elem. figni. n.* 37.

Cæo, καίω, uro, vide *Cauma*, *Caufis*.

Cæros, καιρὸς, occafio eft, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo apud Hipp. 1. *aph.* 1. καιρὸς ὀξὺς dicitur, quod medico maxime confiderandum, cujus prudentiæ & pietatis eft officium, in omnes occafiones temporis habere oculum paratum, effe oculatum ad quamvis arripiendam occafionem, præfertim, ubi in acie res, atque cito folet momentum occafionis præterire. Unde εὔκαιρ☉ dicitur, cui opponitur ἄκαιρ☉ ἰατρὸς, Dieter. *Iatr. n.* 425. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno καιροὶ quorum quatuor numerantur, qua univerfalia totius morbi, qua particularia fingularum periodorum in intermittentibus, de quibus fingulis fuo loco. A fubftantivo καιρὸς defcendit καίρι☉, quod præter fuam receptam & generalem fignificationem, qua *opportunum* notat, apud Hippocr. in fpecie periculo & morti *opportunum*, h. e. lethale fignificat, v. g. de vulneribus, quæ certiffimam & celerrimam mortem adferunt, *de artic. fect.* 2. *t.* 10. Cal. 3. *in porrhet. t.* 29. & in genere de morbis periculofis & lethalibus, Hipp. *l.* 1. *de morb.* IV. 1. 9. 10. 11. Phrafin. Homericam ex iliad. θ. *v.* 84. & 326. ideoque veteribus ufurpatam demonftravit Foef. *in Oec. p.* 300.

Caffar, *Cæfareus*, *Cæfo* Gr. ὑστεροτομοτοκία, de partu vel fœtu ex utero matris five mortuæ, five vivæ fectione uteri & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tractat. Franc. Rouffeti *partu Cæfareo*, & Sennert. *Med. Pr. l.* 4. *P.* 2. *fect.* 6. *c.* 8. & Joh. Scultet. *Auctar. primo ad Armamentar. Tab. X. fig.* 7. *p. m.* 28. *edit. Amftelodam.* Singularis obfervatio *Cefareæ* operationis nimirum fœtus mortui poft. 21. menfes in uteri tuba delitefeentis matre falva excifi a D. Abrahamo Cypriano, in Acad. Franeket. Profeffore legitur *in Actis Erud. Lipf. A.* 1701. *m. Febr. p.* 82. *feqq.*

Cæfius, vide *Glaucoma*, *Glaucofis*, *Glaucos*.

Cafa, *Caf. Cafur*, vide *Camphora*. Rul. & Iohnf.

Cagaret, vide *Mœna*.Rhod. *ad Scrib.Larg.n.*71.

Cagaftrum, vocatur a Paracelfo femen morbificum non connatum, vel hæreditarium, fed adfcititium ex corruptione, ad differentiam *iliaftri*. Suntque morbi *cagaftrici*, pleuritis, peftis, febris &c. *tr. Labyrin. Medicor.* CXI.

Cachos pro *Chaos*, de quo infra. Iohnf.

Cal, eft *arfenicum citrinum*. Significat & *acetum*. Rul. & Iohnf.

Calae, *Calaem*, *Calaemum* eft fpecies *ftanni* indici, quod ignis examini fubjectum tranfmutatur in fpeciem ceruffæ, qualis fit ex plumbo & ftanno noftrate, Libav. *Alchym. tranfmutat. Defenf. contra Guibert. in T.III. p.* 183. De ejufdem tranfmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, *Syntagm. Arc. Ch. l.* 7. *c.* 10. & 16.

Calamedon, καλαμηδὸν epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄνυχα, quando fit fecundum partem aliquam recta, in ex-

tre-

tremo autem lunata, Gorr. *in Def.* quamvis Joh. Siglic. *in quad. Dispo. de Fractur.* hanc ab illa distinguat, & fracturam σχιδακηδὸν, h. e. *assulatim*, sive instar ligni fissi factam cum καυληδὸν coincidere statuat.

Calaminaris, *Calamina*, Ruland. Ionf. *cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans & adstringens esse solet. A Glaubero naturæ aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens inde que ulceribus curandis valde proficuus. Et ejus magisterium merito suspectum habetur a Frid. Hoffm. *in Clav. ad Scrod. l.* 3. *c.* 8. quamvis Paracelf. crudum quoque intus adhibuerit, *l.* 2. *de Tartar. tr.* 3. *c.* 3. & *tr.* 2. *de morb. ex Tartaro, c.* 2. *de externo usu, l. de præparat.* 1. Ejus usus etiam est ad faciendum aurichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. *Alchym. Pharm. c.* 10. Unguentum etiam suum ophthalmicum euporiston e lapide calaminari tenuissime trito & cum medulla crurum vituli vel butyro majali probe mixtum paravit Joh. Crato, cujus descriptio *Consil.* 61. a Laurent. Scholtz. collect. videatur & ap. River. *Prax. Med. l.* 2. *c.* 8. *p. m.* 162.

Calamitas, ἀποτυχία, pro infelici & damnoso eventu sumitur, v.g. de purgantium ἀποτυχίαις, Gal. *c.* 2. *de R.V.I.A. t.* 11. Scrib. Larg. *n.* 231.

Calamitis, καλαμῖτις, est differentia *cadmiæ factitiæ*, dicta ita a figura *calami* quam a pertica ferrea, cui, dum æs fusum ea agitatur, adhærescit, acquirit, Schroderus *lib.* 3. *cap.* 19. Agricola quoque *calamiten* appellat stirpem lapideam in mari natam, a forma calami sic dictam, *l.* 4. *Fossil. in fin.*

Calamus, κάλαμος, præter significationem botanicam, qua *arundinem* ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Galen. *lib.* 9. *de admin. Anat. c.* 5. Olim fiebat ex arundine, teste Rhodio *ad Scribon. n.* 10.

Calandra, *Chalandra*, χάλανδρα, dicitur volucris ex *alaudarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi fucci refertur, Aldrov. *l.* 18. *Ornith. c.* 13.

Calatiæ, dicuntur homines lascivi & impudentes, a *Caleo*, juxta Iohnf. *in Lex. l.* 2.

Calbeum, vide *Galbeum*.

Calcadis, *Calcadinum*, dicitur *vitriolum album*, aliis *Sal Alkali*, Rul. & Iohnf.

Calcaneus, *Calcaneum*, *Calx*, *os Calcis*, Gr. πτέρνα, maximum & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod astragalo subest, Gal. *l.* 3. *de V.P. c.* 7. & *l. de Ossib. c.* 14. In hoc os chorda totius corporis maxima & robustissima, hoc est, tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hoffm. *comm. ad Gal. l.* 3. *de V.P. n.* 151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, plantarem etiam addens) inferitur, Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 21.

Calcanthos, *Calchandum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

Calcar, idem, quod *Calcaneum*.

Calcaria dicitur species fornacis calcinatoriæ apud vitrarios, qua in conflandis vitris utuntur, cujus descriptio habetur in Anton. Neri *de arte vitrar. l.* 1. *c.* 2. & Merett. *in not. ad eund. p. m.* 268.

Calcarius lapis, est saxum, unde *calx* paratur, Schrod. *l.* 3. *c.* 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter sal acidum, Helmont. *de Lithiaf. c.* 3. *n.* 7.

Calceamentum, vide *Calceus*.

Calcedonius, vulgo *Cacedonius*, (an *Carchedonius* agricolæ, quem speciem carbunculi dixit *in lib. de metall.*) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis & opacis constans, striatus, purior tamen & præstantior marmore, Parac. *tr. Cælum Philos. fere sub fin.* & *l.* 4. *Philos. c.* 6. Ignis per attritionem elicitur, *tr. de Podagr.* Dicitur etiam de tartaro & calculo morbifico, *l.* 1. *de Tartar. tr.* 1. *c.* 2.

Calcena, *Calcenon*, *Calcenonia*, *Calcinonia*, dicitur minera tartarea morbosa, sive calx tartarea, Parac. *d. l. l.* 2. *c.* 1.

Calcetus, idem, quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. *l.* 2. *de Tartaro tr.* 3. i. e. sanguinem tartareis portionibus scatentem.

Calceus Calceamentum, ὑπόδημα, ὑποδημάτιον; (quorum vocabulor. expositionem mirum, omisisse Foesium & Gorræum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen commodam formam & præparationem medico quoque scitu necessariam esse, patet ex Hipp. 4. *de artic. t.* 12. *seqq.* & Gal. *in comm. ad. h. l. calceamentorum* clavis transfixorum ὑποδημάτων ἡλοκόπημένων meminit *l.* 10. *de C. M. S. L. c.* 1. De *calceis* veterum vide Rhoder. *ad Scrib. L. n.* 161. ubi & minora calceamenta dicuntur *Calceoli*. Ibid. duplicis *Calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium

 & mu-

& muliebrium, ex cocto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabre factorum meminit Chioccus *in Muf.Calceolar.fect.VI.p.*714.

Calcidicum, dicitur medicamentum ex arfenico, Rul. & Iohnf.

Calcifraga, epitheton Scolopendrii, apud Scrib. *L.n.*150. Adde Rhod. *ad h.l.* Idem, quod *Saxifraga*.

Calcigradus, πτερνοβάτης, dicitur, qui calci fortius infiftit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti, Hipp. *f.* 3. *de art. t.* 111.

Calcinatio, (annon Græce dici poffet πώρωσις, uti etiam exiftimat Ruland. *in Lex.* a verbo tranfitivo τιτανόω, quod a τίτανος, *calx*) in genere fignificat fpeciem transmutationis corporum, five diffolutionis, διακρίσεως, unde Paracelfo primus gradus transmutationis dicitur, *l.*7. *de natur. rer.* id quod olim potiffimum de ea trasmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim defcripfit *Calcinationem* Theodor. ab Hogelande, quod fit rei per ignem pulverifatio ex privatione fuæ humiditatis partes confolidantis, *Th. Chym. Vol. I. p.* 184. Et ita *incineratio* maxime huc fpectat. Verum poftmodo Chymici alios etiam modos excogitarunt *Calcinationis*, vel per fal, vel per fulphur, vel per aquam fortem, vel per fuliginem mercurii, vel per argentum vivum, Paracelf. *l.*5. *de nat. rer.* Hinc Schroder. *l.* 1. *c.* 14. & *l.* 2. *c.*63. ita in ordinem redegit *Calcinationem*, diftinguens in eam, quæ fit per ignem, & eam, quæ per corrofionem. Illa fubdividitur in incinerationem, & reverberationem; quo & extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per corrofionem complectitur amalgamationem, præcipitationem, vaporationem, (quæ in fpecie etiam philofophica dicitur, v. g. de cornu cervi philofophice calcinato, Rhod. *ad Scrib. n.* 122. quamvis & reliquæ corrofionis fpecies hoc epitheto exornari foleant,) fumigationem, & cæmentationem. Referri quoque huc debet illinitio liquoris corrofivi; de quibus omnibus in fuis locis. Jungatur Rolfink. *l.* 2. *Chymiæ c.* 4. Noviffime *Calcinationis* rationem & differentias perfpicue & accurate propofuit Celeb. D. Bohnius *Diff. Chymico. Phyf. XII.* per totum. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *f.* 4. *c.* 1. Jung. Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyf. c.*18. *p.* 223. *feqq. Denotationem* quoque *per nitrum* vulgo *verbuffen*, effe nihil aliud, quam philofophicam five *Chymicam Calcinationem*, ferio urget Libav. *deffen. contra Scheunem. II. Not.* 46. Idem in *Calcinatione* non perire vires nativas metallorum & gemmarum, fed potius illam effe clavem ad interiores latebras, qua feris apertis protrahuntur, fiuntque actuofæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat *Syntagm. Art. Ch. l.* 5. *cap.* 17. Ita nec in *Calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Quercet. *Refp. ad Aubert. Th. Chym. Vol. II.* & alibi. Sic & Rob. Boyle e fuis experimentis de detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis elici poffe putavit confectarium illud: In *Calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humidas aliafque fugaces metallorum, fed faltem diffolvi, quia ex hujufmodi calcibus rurfus iterum fieri potuit metallum folidum malleabile, *d. l. Coroll.* 2. Talia per chymicam *Calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata* vel *Calces*. Vide *Calx*. In fpecie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte fpagyrica dulce factum eft, quod ex propria fua natura non erat, ut mercurius dulcis, faccharum Saturni. *Calcinatum magnum mercuriale* Paracelfi fecundum Maets defcriptum videatur in Morley *Coll.Chym. Leid. c.* 280. *Calcinatum* vero *minus* dicitur omne id, quod a natura dulce eft, & citiffime curat, verb.gr. faccharum, manna, terebinth. &c.

Calcoidea officula vocantur a Fallopio tria officula tarfi, quæ & *cuniformia* dicuntur; tefte Bartholin. *libell.* 4. *Anat. c.* 21. *p.* 756.

Calculifragus, λιθονθρυπτικός, epitheton pulveris apud Morley *Collect. Chym. Leidenf. c.*128.

Calculus, *Calculofus morbus*, λιθίασις, λιθίς, λίθος, (λιθίδια in fpecie dici poffent arenulæ illæ ad *calculi* generationem concurrentes, vel ejus prodromi vel recrementa, Dieter. *in Iatr. n.* 503.) *Calculofitas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non folum in renibus & vefica, fed etiam in aliis corporis humani membris & cavitatibus productam effe, obfervationes medicorum teftantur, quarum autores plerofque citavit J. C. Dieterich. *in Iatreo d. l.* & D. Joh. Lechel. *in Difp. Inaug. h. tit.* quibus addi poffunt obfervationes variæ *in Ephemeridibus Nat. Curiof. Tom. I. II. & III. &c.* In fpecie & ftrictius, quin & frequentius accipitur faltem de *calculo renum & veficæ*. Hujus cauffas, præfertim materialem & efficientem, paffim a medicis antiquis & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an fcil. fit fpiritus, aut principium quoddam lapidificum? an Paracelfi tartarus, vel tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus fectatorum? an calor ni-

nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non eft hujus loci vel inftituti; fed fufficiat hanc faltem definitionem adjeciffe: *Calculus* in genere eft fymptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis vel minus concretæ, compactæ & condenfatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis falinis, nimium fixis & terreftribus, intervenientibus quandoque lentis etiam & vifcidis maffæ fanguineæ heterogeneæ, & portionibus activis fufficientibus deftitutæ, compagem facile deferentibus, in diverfis locis collectis & fubfiftentibus, beneficioque caloris fucceffive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium five teftarum inftar induratis. Pro hujus defcriptionis meliori intellectu confer. ad Thom. Willis *Exerc. de ferment. c. 2. & 12. & de Urin. c. 5.* Materiam *calculi* mucaginofam excretam ftatim ab aere externo in *calculum* flavum riguiffe legitur *in Act. Hafn. Vol. III. Obf. 70.*

Caldarium, a *Caldus*, pro *Calidus* fignificat ahenum, in quo quid fervefit. Blancardus *in Lexic.* fcribit *Caldarium* denotare balneum Laconicum.

Calderiæ Balneæ fuerunt thermæ Italicæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles, Foreft. *l. 26. Obf. 1. in Schol.*

Caldus, *a*, *um*, pro *Calidus*, θερμὸς, frequenti in ufu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* ptifanæ cremor, *n.* 184. *calda* farina, *n.* 179. podagra, *n.* 158. *&c. caldum* vinum, *n.* 179. oleum *n.* 198. *&c. calda* aqua, Rob. Keuch. *not. ad Seren. p.* 205.

Calefaciens, θερμαίνων, διαθερμαίνων, idem quod *Calidus*, θερμὸς, θερμαντικος, fcil. effective, dicitur de omni materia medica, quæ vim habet corporis noftri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionefque inflammabiles & activas multiplicandi vel actuandi. Eftque vel actu, ἐνεργείᾳ, vel poteftate talis, δυνάμει, Gal. *L. 2. de S. F. c. 3.* Jung. Diet. *n.* 388. Græce etiam ἐκθερμαίνων dicitur, Hipp. 5. *aph.* 19. Confiftere hæc efficacia creditur fecundum hodierna principia in plurimo motu particularum fubtilium, fpirituofo-falinarum & auræ æthereæ, five materiæ fubtilis, quæ occurrentes aliis corporis iis majorem motum conciliare queunt. Jac. le Mort. *Pharmac. Med. Phyf. c. 8. p.* 30.

Calefactum, vide *Calefcens*.

Calenture, nomen morbi cujufdam peregrini, quo navigantes verfus Indiam Occidentalem infeftantur, dum tropicum appropinquant, & confiftit in depravata imaginatione, cum pulfu debili, æquali, lento, abfque febre & calore excedente, de quo legatur Bonetus *Medic. Septentr. l. 1. fect. 6. c. 2. p. 83.* item *Acta Philofoph.* Oldenburg. *An.* 1668. *M. Junio*, ex Obfervationibus D. Stubbes.

Calenum, epitheton vini alicujus apud Athenæum *l. 1. c. 21.* cujus quidem origo obfcura valde eft, & an idem cum *Careno* vel *Caræno*, tefte Lind. *Sel. M. Ex. X. §. 24.*

Calefcere, & *Calefactum effe*, θερμαίνεσθαι, καὶ τὸ τεθερμάνθαι, vel *Calefcens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ τεθερμασμένον, quomodo differant, monftravit Gal. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infufæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta eft, & lebes calefit juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus eft, & aqua calefit, ad morem febrium hecticarum, *l. 1. de diff. febr. c. 1.* In eo autem conveniunt *calefcens* & *calefactum*, quod utrumque confiftat in receptione portionum ignearum & inflammabilium, a quibus fubjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori majorive exceffu acquirit & obtinet.

Calichapa, vera fpina alba. Rondel. *Meth. Cur. l. 2. c. 23. p.* 473.

Calidarium vocatur Celfo pars balnei veterum, quod Græci πυριατήριον aut ὑπόκαυστον vocarunt. Vid. infra *Hypocauftum*. Cônfer. *ad Celf. l. 1. c. 4.* & adde Guil. Pantini *notas ad h. l.*

Calidum, *Calor*, θερμὸν, θερμότης, paffim ab autoribus antiquis & recentioribus, philofophis & medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartefianis & Gaffendicis: his vero vel Hippocratieis, vel Paracelficis, aut Spagyricis diverfimode accipitur & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici noftri fcopum. Libet faltem potiores fignificationes breviffimis, quantum fieri poteft, defcribere. *Calidum* & *Calor* autem accipitur dupliciter, fubftantialiter, & accidentaliter, five qualitative, Gal. *comm. 1. aph.* 14. In illa dicitur de *calido nativo*, quod Hipp. *d. aph.* θερμὸν ἔμφυτον dixit, & *6. Epid. f. V. t. 9.* ψυχὴν, animam hominis. Hodieque dicitur *flamma*, *fpiritus*, *aura*, *calor vitalis*, *anima medica*, *Archeus* particularis hominis. Eftque proximus animæ incorporeæ humanæ focius, vehiculum & inftrumentum, quo mediante anima fit, & recte dicitur actus corporis organici, omnium coctionum & actionum in corpore opifex. Gignitur (φύεται) a portionibus fulphureis exaltatis, & fpirituofis, uno verbo, activis & vegetativis, primum una cum femine parentis

rentium in generatione communicatis, postea in sanguine continua homogenearum particularum ex assumtis rite chylificatis & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, successione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illa inter *calidum insitum*, & *influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit insitum, quia communi conceptus massæ inferitur, mox vero, dum formatur fœtus, & formatus est, fit influens. Ut ita non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus animantibus hoc *calidum* substantiale sit reapse diversum ab anima ipsa, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad physicam. In homine hoc videtur verosimile, quod *calidum nativum* materialiter consideratum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosis, sive igneis & aereis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specifici, quo contradistinguitur ab aliis animantibus, quod in homine indubitanter immateriale est, animæ videlicet humanæ, consideratum, est supraelementaris naturæ, & θεῖον τι. Accidentaliter, sive qualitative iterum dupliciter accipitur, vel, ut efficiens, vel, ut effectus. De illa significatione vide p. a. *calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *calefaciens*, vel *calidum* secundum & præter naturam. Illud pertinet ad caussas sanitatis internas & externas: Hoc ad caussas morborum. *Calidum* ut effectus idem est, quod *calescens* & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent temperamenta *calida*, simplex & composita; huc morbi omnes *calidi*, simplices & compositi, sive intemperies *calida*, item *calida* & humida a plethora p.n. *calida* & sicca a bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi* ut efficiens, & ut effectus, porro hæc quoque notanda distinctio, quod aliud sit per se, aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis intrinsecus viribus proxime nulliusque interventu id præstat: ita vinum & aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aer frigidus constipando spiracula cutis fervidos halitus foras proruptures intro repellens in caussa est, ut sanguis febrilis effervescentia turgescat. *Calidum* vero, ut effectus per se & per accidens, dicitur, quod a caussa *calida* vel per se, vel per accidens producitur. Vide Charlton. *Exerc. Pathol.* 4. §. 10. Ad *accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi & administrari potest; cujus usus in medicina amplissimus, v. g. in diætetica, pharmaceutica, chymica, & in chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex: *Alius* simplex, alius mistus. Simplex est, qui uni duntaxat operationi, sive illa fit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est, quando radii solares vel per se materiam sibi applicatam excoquunt, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud artifices. Possunt enim hoc dissolvere & calcinare. Imo nonnulli illum in lapidis philosophici præparatione adhibendum esse autumant; quam opinionem suis autoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse, censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter balnei & arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo subtiliores, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam calidiores & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando, vase in fimo posito materiamque continente, digestio fit. Hic *calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum fœno vel stramine impletum, cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est, quo materia dissolvenda digeritur, id quod aut athanore, aut fimo perficitur. *Calor fortis* est, quando igne interiori & auctiori res separantur. Estque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* est, quando ignis a materia vel vase, ne illud proxime tangat, aut alio vase impeditur. Estque arenæ, vel scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem & scobis ferri, estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum est, arenam subtilem non adeo violentum *calorem* præbere, quam grossam. *Calor scobis* aut *scoriæ ferri* superiore intensior, & aperto vicinior, est, quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor liber* est, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* proliciuntur, quæ contumacius li-

quo-

quorem emittunt, five id fiat ob ficcitatem & paucitatem, five quod ob vifcofitatem & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fufioni, & aliis operationibus inferviat. Eftque *carbonum* vel *flammarum calor*, quando *calor prunarum* flagrantium materiam vel vas proxime tangit. Hujus ufus eft in infufionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & diffolutionibus. *Calor flammarum* eft, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur ignis vivus, quo reverberantur & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non fpiritus tandem propelluntur. *Calor veficæ levis* eft, quo ex materia veficæ impofitæ, applicato alembico, fubftantia humida prolicitur. Hæc ex Rulandi & Iohnf. *Lexic.* De *caloris* varietatibus in Chymia plura quære, fi libet, *in Theatro Chymico*, v. g. *Volumine* I. *pag.* 179. 702. In fpecie in Opere Lapidis Philofophici *Volum.* IV. *p.* 66. 404. 762. *feqq. Vol. V. p.* 489. & *alibi*.

Caliendra vocantur congeries artificiofæ capillorum, quibus caput hodieque tegi folet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* ufus eft Dolæus *Encyclopæd. l.* 1. *c.* 14. §. 12. *p.* 219.

Calieta, *Caliette*, Paracelfo dicuntur fungi flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, *l. de Icteric. c.* 2. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Calico, vide *Acblys*, item *Amavrofis*.

Calix, ἡ κύλιξ, eft fpecies vafis, ex quo potus hauriri folet, Varro *l.* 5. *de Ling. Latin.* exiftimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberint, notante Rhodio *ad Scrib. L. n.* 122. De *calicum* incruftatione videatur idem *n.* 135. Parantur vero *calices* ex varia materia, ligno, argilla, metallo &c. In fpecie *calicum* cereorum, κυλίκων κηρίνων meminit Gal. *com.* 4. *de R.V.I.A. t.* 5. *Calices*, multos magnofque exiccare, etiam fuo tempore frequens fuiffe, conqueritur idem *l.* 1. *M.M. c.* 1. *Calices* etiam dicuntur oculi, five gemmæ florum prodromi: ut, oculi populi arboris; vel *Calix* eft folliculus, quo flos primum, mox feminis fetus clauditur, Schroder. *l.* 1. *Pharm. c.* 2. Huc pertinet Græcum κάλυξ apud Gorr. *in def.*

Callaon, κάλλαιον, *barba galli gallinacei*. Vide *Palear*.

Callarias, καλλαρίας, eft genus pifcis marini, fed quale, adhuc fere incertum. Aldrovand. *l.* 3. *de Pifc. c.* 2. putat, effe *Afellum minorem*, Belgarum *Schelfifch*, cui confentit hæfitanter Rondelet. *l.* 9. *de Pif. c.* 15. *Muftelam vulgarem* appellans. Uterque etiam ab Oppiano in *Halieut. Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utramque, ceu erroneam rejicit I. A. Linden. *Ex. XI.* §. 23. *feqq.* ftatuens, *Callariam* effe pifcem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere afellorum effe.

Callena, fpecies eft *falis petræ*, Parac. *Schol. in libr. de gradibus*, Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Calliblepharon, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum, Gal. *l.* 4. *de C.M.S.L. c.* 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari poffint, patet, non unum effe genus τῶν καλλιβλεφάρων. Potiffimum vero pollent virtute mediocriter deficcante, & abfumente humiditates vitiofas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δύναμις dicitur, Gal. *l.* 7. *de S. Fac.* §. *Fuligo*. Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, *l.* 9. Vide Gorr. *in def. p.* 206.

Callicreas, καλλίκρεας, vide *Pancreas*.

Callyonimus, καλλιώνυμος, καλλίχθυς, eft nomen pifcis marini, qui etiam *Uranofcopus*, οὐρανοσκόπος, dicitur, ab oculis fupra caput a natura collocatis, quibus recta cælum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipfi nulla eft, cum potius afpectu fit ingratus ac deformis. Habet præ aliis pifcibus fel copiofius, quod commendatur in collyriis ad oculorum, & aurium affectus a Gal. *l.* 10. *de S. F.* §. *Chole l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. & *l.* 4. *c.* 4. Vide de hoc pifce Arift. *l.* 2. *H. A. c.* 15. Rondelet. *l.* 10. *de pifc. c.* 13. Aldrov. *l.* 2. *de pifc. c.* 51. qui etiam nomen hoc alii pifci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, *d. l. c.* 24. Rob. Keuchen. *ad Seren. in proleg. p.* 93. Hippocrates quoque ejufdem aliquoties meminit inter ficciffimos referens, *l.* 2. *de diæt.* XVIII. 4. & propterea ægris concedit, v. g. Leucophlegmaticis, *l. de int. aff.* XXIII. 22. in fplenico morbo, XXXIII. 39. in morbis craffis, *n.* LIII. 26. Foef. *p.* 302.

* *Calliphyllon*, καλλίφυλλον, ex quo Hippocr. Chariti cuidam acuto morbo laboranti potionem paravit, l. XII. M. P.

Callone, καλλονή, dicitur Hipp. *vitæ decor*, honeftas & ornamentum, *l. de dec. habit.* I. 8. Foef. *d. l.*

Callopifmus, καλλωπισμός, *ornatum* aliquem *externum* fignificat vifui gratum, Hippocr. *de Medico* III. 2. IV. 11.

Callos, κάλλος, vide *Pulcritudo*.

Callofitas, *Callus*, τύλωσις, τύλωμα, τύλος, τῦρος, in genere dicitur de omni duritie cutanea,

tanea, carnea, & offea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de *Callo* circa oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Gal. *com.* 1. *de fract. t.* 41. & H. Fr. ab Aquapend. *l.* 4. *Pentat. c.* 6. *Calli*, πῶροι, quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 9. & *l.* 10. *de C. M. S. L. c.* 2. Specialiter vero *Callositas* & *Callus* dicitur, Gr. τύλος & τύλωσις, durities palpebrarum in oculis, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. Scrib. *n.* 36. *seq.* Senn. *M. Pr. f.* 1. *P.* 3. *f.* 2. *cap.* 3. proveniens a fucco acido tartareo five coagulativo. De *calli* in fiftulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. *l.* 5. *Pentateuch. c.* 11. *Calli* in matrice meminit Foreftus *l.* 28. *Obf.* 45. *Schol.* De *callo* in plantis digitifque manuum & pedum, quo & *Clavus* pertinet, Gr. ἧλος, videatur idem *l.* 4. *Chirurg. Obf.* 12. *Schol.* Gal. vocavit *callofas excrefcentias*, *l.* 3. *de C. M. G. c.* 9. Paracelfus vero *in Chirurg. tr. de ulceribus*, *c.* 59. *vel* 60. aliter plane accipit, *Callum* dicens apoftema vel ulcus, quod oritur a fucco nutritio acriori & arfenicali pruritum vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ fubeffe teftatur idem *l.* 7. *de Gall. puftulis &c. c.* 5. Tandem fingularis in ftatu corporis naturali occurrit *Calli* vel *Callofitatis* fignificatio, dum portio quædam in cerebro, ejufque parte interiori, medulla dicta, dicitur *Corpus Callofum*, quia fubftantia eft aliquantum durior inftar *Calli*, τυλῶδης πῶς, Gal. *l.* 9. *Anat. admin. c.* 3. ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi vel finus cerebri incumbere videntur, Th. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6. Th. Wvillis *Anat. Cereb. c.* 10. *n.* 5. Malpighius *de Cer.*

Calomelanos, eft nomen medicamenti Mercurialis cujufdam, quod etiam *Mercurius Zoticus* vocatur. Vide *Zoticus*.

Calonia, καλωνία, eft epitheton Myrrhæ apud Hipp. *de Nat. mulier. VI.* 11.

Calopodium, καλοπόδιον, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos futores. Gal. proverbialiter ufus in egregia fententia *l.* 5. *de San. tu. c.* 11. Sicut impoffibile eft futoribus unico uti *calopodio* ad omnes homines; ita & Medicis unica vitæ, vel victus fpecie conducente.

Calor, vide *Calidum*.

Calos, καλός, καλῶς, vide *Bonus*.

Calva, *Calvaria*, κράνιον, Latine *Cranium*, dicitur os capitis, *c.* 1. *de offib.* quod quafi κράνος, five galea cerebrum contineat, Gal. 8. *de V. P.* 8. pars capitis offea & capillata exterius, cujus partes externæ funt Sinciput, Occiput, Vertex, Tempora; quas inveftiunt pili cum communibus corporis integumentis. Conftituitur *Calvaria* in adultis octo offibus, uno frontis, duobus fyncipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla fuperiore, nempe Cuneiformi & Spongiofo. Th. Barthol. *Anat. l.* 3. *proœm.* & *l.* 4. *c.* 4. Craffitudo illi magna eft, ut validum fit, non tamen folida, fed cavernofa, tranfmittendis excrementis idonea.

Calvata, φαλακρά, appellat Hippocrates Ferramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujufmodi funt fpecillorum capitula; & quæ *Nucleata*, πύρηνα, appellantur, & *Spatularia*, σπαθομήλαι. *Oblonga* vero his contraria nuncupant προμήκη, quorum extrema minime funt rotunda, fed mucronata, ad fuffufionem & cataractam punctione tollendam accommodata inftrumenta quodammodo fimilia, Gal. *com.* 1. *de artic. t.* 43.

Calvities, *Calvitium*, φαλάκρωσις, φαλάκρωμα, μαδάρωσις, μάδισις, μαδαρότης, eft defectus capillorum, potiffimum in fyncipite. Differre quidem dicit Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2. ab *Alopecia*, *Area*, *Ophiafi* & *Tinea*, quod hæ fpecies ab humoris nutritii vitio proveniant; *Calvities* vero propter humoris defectum. Enimvero an hæc differentia femper obfervetur, merito dubitandum. Caufas *Calvitiei* enumerat Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 1. & in fpecie nimiam Venerem ex Ariftotele. Lang. *l.* 2. *Epid.* 7. *Calvi* dicuntur φαλακροὶ, Hipp. 6. *aph.* 34. Dividi poffunt in natura, & ex morbo tales, Fr. Vallef. *de facr. Philof. c.* 9. Jung. Dieter. *n.* 883. *feq.* Foef. *Oec. p.* 650.

Calumenon, καλυμενόν, καλεόμενον, h. e. *vocatum* vel nominatum, aut, quod appellatur & καλέσθαι, *vocari*, Hipp. adjicere folitus eft interdum quidem, fi appellatio Græcis omnibus nullo pacto ufitata fuit, interdum vero fi abrogata, & interdum, fi artificiofum quiddam demonftrat, Gal. *c.* 3. *de R. V. I. A. t.* 24.

Calumnia, ἐπήρεια, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. *de dignof. & cur. animi morb. c.* 3. Σὰ ταυτὸν τῦτο φιλοσόφημα καρτερεῖν ἐπηρεαζόμενον: Hoc fit fapientiæ ftudium, æquo animo ferre *calumnias*.

Calx, ἡ τίτανος, Gorræo etiam κονία, variis gaudet fignificationibus (1). Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & alius coloris, quæ paratur ex lapide calcario, vi ignis in furno vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notiffima. Similis,

lis quoque fit ex offibus pifcium magnorum, ut & ex teftis buccinorum, & oftrearum crematis, tefte Diofcorid. *l.*5.*c.* 133. Vocatur hæc pofterior *Calx peregrinorum*, Theoph. Par. *Manual. I.* item *Calx manica alba*, Rul.& Iohnf. *in Lexic.* Eftque vero duplex *Calx viva*, ἄπυρ@ ἄσβεσ@, & fimpliciter ἄσβεσ@, cui poft uftionem nulla affufa eft aqua; & *extincta*, σβεσθεῖσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affufa aqua veluti in pultem abit. Illius vis eft ignea, mordens, efcharotica, imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem vi-detur fuperare. Oleo facillime permifcetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam eft fere extincta, quamvis cruftam nihilominus efficiat, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* §. τίτανος. Circa ufum medicum occurrit apud eundem duplex. *Calx lota* & *illota*, πεπλυμένη καὶ ἄπλυτος, *l.* 3. *de C. M. S. G. c.* 2. illa introducta fuit ad fal lixiviofum, quo abundare creditur, eluendum. Imo Sal duplex ineffe, lixiviale & acidum, docet Helmont. *de Febr. c.* 9. *n.* 25. Verum Fr. Hoffman. *in Clav. Schroder. l.* 3. *c.* 8. negat, & propterea ceu ineptam & fupervacaneam illam lotionem rejicit, quod Ghymicis ventilandum relinquimus. (2) In Chymica fignificatione *Calx* dicitur pulvis quilibet per ablationem fuperflue humiditatis in partes tenuiffimas, & veluti impalpabiles, comminutus, Ruland. & Iohnf. *in Lex.* & ita idem eft, quod *calcinatum*, de quo fupra vid. *Calcinatio*. Huc pertinent *Calces* omnis generis Metallorum & Mineralium, de quibus legatur Libav. *Synt. Arc. Chim. l.* 5. & *Alchym. Pharmac. c.* 9. & ex noviffimis D. D. Wedel. *Ph. l. A. F. R. l.* 2. *f.* 1. *c.* 9. Specialiter *Calx viva Philofophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, *d. l. Synt. c.* 12. Vocatur & *Minerae Alchemica*, de qua in Lullii *Clavicula*, *o.* 2. *feqq. Th. Chym. Vol. III. p.* 297. *feqq.* *Calx Saturni* dicitur ceruffa cum aceto deftillato rectificato calcinata, aut in Sole: M. Joh. Ifaac. *Oper. miner. c.* 42. *d. l. p.* 347. Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. gr. *Calx permanens*, id eft, incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ eft cinis eorum, quæ in vitrum aut aliam materiam converti nequit, Ruland. (3) *Calx* quoque Paracelfo dicitur excrementum urinæ, quia fpiritum calcis habet, & diftinguitur ab *Anodo*, de quo fupra vide *l.* 1. *de Tart. tr.* 3. *c.* 2. *Calces terræ* eidem quoque funt Terræ bolares, vel argillaceæ, ut Creta, *d. l. Tr. c.* 5. *c.* 2. *in not.* (4) Materia in articulis Podagricorum concreta *Calx* vocatur a Paracelfo & aliis. (5) Denique *Calx* in Mafcul. genere idem eft, quod *Calcaneus*, πτέρνα, de quo paulo fuperius. Hinc & totius pedis pofterior pars *Calx* dicitur, Gal. *Introduct. c.* 10.

Calypter, καλυπτήρ, dicitur *operculum*, & in fpecie carneum, quod hæmorrhoides tegit, Hipp. *l. de hæmorrhoid. III.* 13. Foef. *p.* 303.

Camara, καμάρα, in genere *cameram*, fornicem, aut teftudinem fignificat, Linden. *Sel. M. Ex. V.* §. 10. Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάριον καὶ ψαλιδοειδὲς, fornicata dici poteft, *l.* 8. *de V. P. c.* 11. Vid. Hoffm. *comm. ad h. l.* In fpecie vero *Camera* vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, five aditus ad foramen, cujus pars fuperior ἀστακ@, *Aftacus*, & quod fubeft, *Areola*, χόρων, vocatur, Lind. *Phyf. Med. lib.* 2. *c.* 11. *art.* 1. §. 4.

Camarofis, *Camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam fignificationem, qua *Concamerationem* denotat, apud Medicos ita dicitur offis fractura, cum ex alterutra refractum parte fimilem *cameræ* figuram acceperit, Gal. *def. Med.* unde recentiorum nonnulli vehementiffimas fracturas vocant *Camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Ἐγγίσωματα vero dicuntur, quæ in medio fui membranæ innituntur, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 6. Juxta P. Æginetam *l.* 6. *c.* 90. fractura cranii in fpecie feu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum cameræ modo utrinque extollitur, Gorr. *in defin. p.* 206. Recentiores Latine *Camerationem* vocarunt, defcribentes, quod fit fpecies fracturæ cranii; five divifio hujus, in qua pars affecta cameræ modo exaltata relinquitur, ac intro a fanis fracturæ partibus offa magis recedunt, membranifque cerebri innituntur, quas contactu fuo premunt, uti defcripta legitur in *Obfervationibus Medico. Chirurgicis Latine redditis* Jobi a Meckeren Chirurgi Amftelodamenfis *c.* 1. *p.* 12.

Camatos, κάματ@, vide *Labor*.

Cambar eft terminus Spagyricus, cujus defcriptionem & explicationem non minus obfcuram vide *in Turb. Philof. ferm.* 44. & 50. Ridiculam derivationem, a *Canna*, i. e. *ignis* & *Bar*, *filius*, in Anonymi *Chym. l.* 2. in *Th. Chym. Vol. V. p.* 34. 37. 484.

Cambil dicitur *Terra rubra*, Rul.

Cambium olim dicebatur humor nutritius, qui ex fanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus eft, ut proxime in fubftantiam partis deperditæ tranfeat, & cum illa naturam fuam *cambiat* mutetque. Sennert. *Inft. Med. l.* 1. *c.* 9. Arabum eft commentum, cujus nulla certitudo aut neceffitas, uti recte judicat Ger. Blafius

fius *Med. Gen. l.* 2. *fect.* 2. *fubfect.* 1. *c.* 3.

Cambuca, item *Cambucca membrata*, dicitur fpecies bubonis vel tumoris ulcerofi ad ingui. na, vel juxta genitalia ex vafe fpermatico, Parac. *de ulcer. c.* 24. *libell. Theoric. c.* 4. *de ulcer.* Ruland. *in Lex.* Eft fignum luis Gallicæ.

Camelopardalis, vel barbare *Camelopardalus*, καμελοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo & Camelo fimul generetur, fed a magnitùdine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus defcriptionem tradit ex variis Autoribus Aldrovand. *l.* 1. *de quadrup. c.* 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, *Deuter. XIV.*

Camelus, κάμηλος, Ion. κάμμηρος, quia κάμπτει τοὺς μηροὺς, femora curvat, proprie fignificat animal quadrupes vaftum, in dorfo vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens, Gal. *l.* 6. *de admin. Anat. c.* 3. Vefcitur ligneo & fpinofo alimento. Valde vero delectatur Junci odorati five Schenanthi flore & fummitatibus, in Arabia fecus vias frequentiffime crefcentibus, unde & vulgo *camelbeu* dicitur, Gal. *l.* 1. *de Antid. c.* 14. In cibis ufus non adeo frequens, imo Judaico populo *d. l.* prohibitus. Caro eft peffimi fucci, & concoctu difficillima, uti equorum & afinorum domefticorum: unde ea folum homines animo & corpore afinini ac camelini vefcuntur, Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 2. In medicina cerebrum *cameli* ficcatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur apud Galen. *l. de Theriac. ad Pif. c.* 9. Fel ex melle potum idem efficere, & in angina conferre; caudam arefactam alvum folvere, fetas e cauda contortas, & alligatas finiftro brachio quartanis mederi teftatur Plin. *l.* 28. *c.* 8. Jungatur Aldrov. *lib.* 1. *de quadr. bifulc. c.* 34.

Cameratio, vide *Camarofis*.

Camet, *Cames*, i. e. *Argentum*. Rul. & Iohnf.

Caminus, κάμινος, quid fignificet, notiffimum eft, fcilicet tam fornacem, quam locum, per quem fumus tranfit. Vide *Fornax*, *Furnus*. Apud Rul. *in Lexic. Chym. Caminus* fignificat Campanam.

Camifia fœtus, vide *Chorion*.

Cammarus, κάμμαρος, κάμμορος, *Gammarus*, vide *Cancer*, & conferatur omnino Erotianus, cui poft longe diverfas variorum fententias adductas κάμμορον medicamentum effe refrigerans convenientius dici afferit. Allatas autem variorum conjecturas exfcribere, longum foret, unde lectorem ad ipfum Erotianum remittimus, cum quo non minus conferendus Gal. *exeg. Hipp.*

Camno, κάμνω, verbum fignificat *Laboro*; ægroto, ex Hippocr. VII. 65. Dieter. *Iatr. n.* 430.

Campana, κώδων, quid vulgo fignificet, aliunde notum eft, videlicet inftrumentum fonorum mediante mobili malleo penfili ad utrumque latus intus quatiente fonum edens. Vulgo *Cloca* vel *Glugga*. Vide Georg. Cladni *Inventar. Templor. Caput. III. art.* 1. *p.* 325. *feqq.* In Chymicis vero *Campanæ* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando fpiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum & in aquofam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l.* 1. *f.* 5. *c.* 1. *p.* 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur, & *Campanarius* apud D. de Spina *in Lex. Pharm.*

Campe, καμπὴ, fignificat *flexuram*, flexionem, à κάμπτω, flecto, cujus meminit Galen. *l. XI. de V. P. c.* 11. quando refpirationis principium non e directo opponitur arteriæ, fed facit ambagem & deflexionem. Vid. C. Hoffm. *comm. de V. P. n.* 518. Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine ἰγνὺς appellatur. Gorr. *Flexio cruris*, καμπη, *c.* 3. *de artic. t.* 113.

Camphora, *caphur*, *cafur*, *capur*, *camphura*, κάφουρα, non eft fpecies bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæfalpinus &c. ftatuerunt, fed eft lachryma refinofa, five gummi refinofum proceræ cujufdam arboris peregrinæ, e cujus meditullio per rimas exfudat; eftque duplex: vel granulata, abfque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta, fingulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Meb. *Anatomia Camphoræ*, Schrod. *l.* 4. *Ph. Med. Chym. cl.* 2. *n.* 378. Fr. Hoff. *in Clave ad d. l.* Iunken. *Chym. Exper. Part. I. fect.* 4. *c.* 11. *p. m.* 239. De Elixiris *Camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyf. c.* 15. *p.* 188. *feqq.* C. Hoffmann. *Paralip. Officin. c.* 63. in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale fit *Camphora*. Legatur etiam Erafm. Francifci *Hort. Indic. part.* 1. *p.* 718. qui Linfchotti, A Cofta, & aliorum fcrinia compilavit. *Camphor* five *Caphura* artificialis quomodo fiat, defcripfit Hartmann. *in Mifcellaneis Chymico-Medicis.* De *Camphora* Culanica ex corticibus Radicum Cinnamomi & oleo ex eadem Camphora deftillato notavit ex Horti Malabarici *Tom. I. circa finem* P. Ammann. *in Irenic. p.* 39.

Campter, καμπτὴρ, in genere *flexuram*, vel ins.

incurvationem denotat; ſpecialiter vero metam curſorum, quam præfixam habent, ſignificat. In qua ſignificatione uſus eſt per comparationem in deſcriptione nervorum ſexti paris recurrentium, natura quaſi in δίαυλῳ, h. e. geminato, & reciproco curſu concurrente, *l.* 7. *Uſ. P. c.* 14. quam metam alibi in eadem comparatione νύσσαν, appellavit, *l.* 16. *c.* 4. Vid. C. Hoffm. *comm. ad prior. loc. n.* 481.

Campton, καμπτὸν, *flexile* dicitur, cui opponitur τὸ εὐθυντὸν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

Campylon, καμπύλον, a verbo καμπυλέεσθαι, (non καμπύλεσθαι,) quod ſignificat *incurvari*, flecti, & idem eſt, quod κάμπτεσθαι, dicitur tortuoſe *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud uſurpavit Hipp. de palpebra inverſa & retorta *l. progroſt. t.* 12. Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 9. qui affectus alias dictus καμπυλόμης βλεφαρίδων, *palpebrarum recurvatio*; item καμπύλωσις, nec non ἴλλωσις, *Coac. t.* 218. Jung. C. Hoffm. *com. ad Gal. LL. de V. P. n.* 746. Item de offibus brachii, coſtarum *l. de art.* 4. *l. Mochlic. IX.* 3. *f.* 3. *de artic. t.* 38. Verbo vero καμπυλέεσθαι, id eſt, *incurvari* flecti, uſus *d. loc. t.* 113. Vide Foeſ. *Oec. p.* 304.

Canabil, vide *Eretria*.

Canadella, vide *Channadella*.

Canalis, σωλὴν, in genere ſignificat inſtrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia deſcendere poteſt ac ſolet. Et in hac ſignificatione a Medicis omnis generis vaſa, arteriæ, venæ, nervi, frequentiſſime *canales*, alias ductus quoque dicti, nuncupantur. In ſpecie *Canalis* urinarii meminit Barthol. *Anat. l.* 1. *c.* 32. Imo teſte Gorræo, ob ſimilitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ ſunt, & ſpinalis medulla a cerebro deſcendit, σωλὴν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine ἱερὰ σύριγξ, quaſi *ſacram fiſtulam* dicas, aut *magnam*. In ſpecie vero, ob formæ ſimilitudinem, *Canalis* denotat inſtrumentum chirurgicum, concavum & oblongum, in quod membrum fractum, crus aut femur imponitur & continetur, apud Hipp. 3. *de fis, quæ in med. t.* 18. Gal. *com.* 3. *d. loc. t.* 36. Æginet. *lib.* 6. *c.* 106. Celſ. *l.* 8. *c.* 10. & alios. Paratur vel ex ligno vel materia fictili, imo etiam ex ſtramine cum linteo parari ſolet; vulgo *ein troglein*. Quales varii monſtrantur a Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII.* Poteſt etiam ad alia inſtrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava ſunt, & ſiphonum vices præſtant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, σωληνάριον Ruland. *Canaliſculus*.

Cance, vaſis genus. Rul. *in Lex.*

Cancellus, vel eſt diminutivum *cancri*, & dicitur Græce καρκίνιον, & in plur. καρκινάδες, Aet. *l.* 2. *c.* 139. Vide *Cancer*: Vel denotat portam aut valvam, ex multis aſſulis vel ferreis portionibus decuſſatim conjunctis paratam, vulgo *ein gitter*. Græce κιγκλὶς, a κιχλέω, *claudo*. Rul. *in Lex.*

Cancer, καρκῖνος, eſt valde æquivocum vocabulum. Præter illas ſignificationes, quæ non ſunt hujus loci, v. gr. quando certum ſidus in zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Heſych. & Polluc. vel verſus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet ſignificationem. 1. *Cancer* dicitur vel in genere omne animal cruſtatum, exangue, Plin. *l.* 9. *c.* 30. vel in ſpecie duo eorum præcipua genera *cancros marinos* & *fluviatiles*, qui poſteriores potiſſimum & *Aſtaci*, *Cammari*, *Gammari*, ἄστακοι, κάμμαροι, Gr. vocari ſolent; priores vero κατ' ἐξοχὴν *Cancri* dicuntur. Jung. C. Hoffm. *comm. de V. P. n.* 539. aliquando etiam *Carabi*, κάραβοι, Aldrov. *l.* 2. *de cruſt. c.* 2. Huc quoque pertinent *Cancellorum*, καρκινίων ſpecies, quorum omnium deſcriptiones & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. *lib.* 2. *de cruſt.* & Rondelet. *l.* 18. Quod attinet eorum uſum in cibis, de iis omnibus dixiſſe ſufficiat cum Jonſtono *Syntagm. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 2. *art.* 6. duræ eſſe carnis, & difficilis concoctionis, ſed firmi, ſi vincatur, alimenti. Cauto igitur opus eſſe iis, qui commendant in atrophia, phthiſi, hectica, ne citius, quam par eſt, extinguant igniculum ſuperſtitem. Imo ſuſpectam eſſe illam magnificam, horum commendationem, rectiſſime monet Caſp. Hoffm. *Inſt. l.* 5. *c.* 22. §. 12. Reliquus uſus in Medicina internus & externus videatur apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *nu.* 75. Hoffmann. *in Clav. ad dict. locum*. Jung. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. *de Theriac. ad Piſ. c.* 9. *l.* 2. *de antidot. c.* 15. & *alibi*. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam ſimilitudinem, cum forma cancri, præſertim in mammillis fœminarum, teſte Gal. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 10. tumor quidam præter naturam, fuſci & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ (& *Cancrum latentem* vocant κρυπτὸν καρκῖνον, Hippocrat. 6. *aph.* 38. Galen. *de atr. bil. c.* 4.) deinde manifeſtæ a craſſo & nigriore ſanguine feci vini aſſimiles ſunt, Gal. 11. *M. M.* 9. quæ ſi exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκῖνον μεθ' ἑλκώσεως, Galen. 4. *aph.* 24. Circa hujus affectus gra-

graviſſimi cauſſam magnæ occurrunt difficultates & diffidia apud Autores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracelſ. *de ulcer.* c. 3. & *in Fragment.* in Colcothare vel Realgare Microcoſmico cauſſam ponit. Helmontius a ſale alcalico corroſivo deducit, *Scol. Hum. paſſ. dec.* c. 1. n. 32. Joh. Valæus ſalem & terram in corpore abundantem concretam, a quibus ſerum eſt ſegregatum, ſtatuit cauſſam; *Med. Pr. l.* 2. c. 25. Nobis placet, ſubſcribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativum, & tandem depaſcentem ſive exulcerantem, ſupra ad vocab. *Bilis Atra* deſcriptam. Unde retinemus hanc deſcriptionem: *Cancer* eſt tumor rotundus, lividus, aut ſubniger, venis circumcirca turgidis & repletis, cum vel ſine exulceratione, a bile atra diverſimode corrupta ſtagnante exortus. Qui cum Paracelſo *dicto loc.* & *de Podagr.* ad ſolas mammas fœminarum & ſcapulas virorum reſtringunt *cancrum*, nimis arctos ejus ſtatuunt cancellos. Græce etiam dicitur καρκίνωμα, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræ ad affectum corneæ tunicæ in oculo, ſi ad hanc undique venæ ſanguine plenæ & liventes concurrunt, vult, a Grecis ſæpe reſtringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum Gangræna, notante Joh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 62. & 114. item cum Herpete, Eſthiomeno, cum ulceribus malignis, l. 2. *Cancri* cura per cancrum vivum laudatur a Parac. *l. Principior. de myſter. verm.* *Cancer albus* quod dicatur Gallis, recrementum quoddam album cretaceum oris internas partes linguamque totam infantum ſæpe occupans, & niſi mature detergatur, exulcerans, ſcribit Paræus *l.* 23. *Chir. c.* 17. & hauddubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque καρκίνος nomine venire apud Pollucem, teſtis eſt Aldrov. *d. l.* & Gorræus, forſan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ vel forcipes cancrorum inter ſe coeunt. 4. Denique Fraſciæ quandam ſpeciem *cancrum* καρκῖνον dici; quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes ſciſſa eſt, videre eſt apud Gal. *de Faſciis*. *Cancer* infiltratus, qui coſtis adhæret Adr. Spigel. *in prœl. prior.*

Canchrys, *Canchry*, vide *Cachrys*, *Cachry*.

Cancinpericon, i.e. *Calidus fimus equi*. Rul. *in Lex.*

Cancrena, idem, quod *Gangræna*: vocab. Paracelſo frequens; quamvis & Langius uſus ſit *l.* 1. *ep.* 12.

Candela, λύχνος; κηρὸς, quid ſignificet etiam pueris notum: eſt nimirum fila per oblongum compacta cera vel ſevo liquefacto obducta; ut accenſa conclavia illuminet; quamvis & aliquando uſum Medicum habeant applicando in meatus affectus. Hujus modi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica; ſive ſenſitiva, aut principium vitale ab Helmont. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, paſſim Practici veteres & recentiores ſcriptis teſtati ſunt: Deinde ob formæ oblongæ ſimilitudinem, &, quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex maſſa Trochiſcorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Weker. *Antidot. ſpec. l.* 2. *ſect.* 48. Schrod. *l. c.* 86. Dicuntur & *Apes Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus ſupra. Candelæ quoque inter Chirurgica inſtrumenta referuntur. Ita *ceteas candelas* exhibet depictas ad carunculas in meatu urinario Scultetus *Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig.* 12. & *candelam uterinam Tab. XXII. fig.* 4.

Candidus, *Candor*, proprie idem eſt, quod *Albus*, *Albedo*, de quo ſupra. Tropice etiam ad animum ſincerum applicatur frequentiſſime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli *in Th. Chym. Vol. V. p.* 40.

Candiſatum dicitur confectio ſaccharo canto facta, abſque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem & cryſtallinam. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 2. *p.* 106.

Caneon, *Canion*, κάνεον, κάνεον, κανεῖον, κανίον, apud Hipp. pro ollæ *operculo* ponitur, per quod appoſito calamo & arundine ſuffitus in uterum deferebatur, *l.* 1. *de M. Mul. XXVI.* 1. 2. *l.* 2. *XXIV.* 22. *ſeqq.* Alias *caniſtrum* aut ciſtam ſignificat, vide Foeſ. *Oecon. p.* 304.

Canfora, idem, quod *Camphora*. Ruland.

Canicaceus, πίτυρον, idem, quod *Furfuraceus*. Acerofus, vide *Acerofus*, *Furfur*.

Canicidium dicitur ſectio canum vivorum Anatomica, & uſus eſt hoc vocabulo D. Drelincurtius, in cujus Experimentis Anatomicis XVII. *Canicidia* cum omnibus repertis phænomenis egregie deſcripta leguntur.

Canicula, κυνίδιον, diminutivum *Canis*; item *Catellus*, tot ſignificationibus gaudens, quot vocabulum *canis* accipitur. Vide *canis*.

Canicularis, dicitur de tempore, in quo *canicula* ſive *Sirius*, σείριος, ſtella illa fulgida primæ magnitudinis in ſidere, *Canis major*, κύων, vocato (ad differentiam Canis minoris, προκύων dicti, qui ortum Canis majoris ſolet præcedere) cum ſole heliace oritur, qui dies dicuntur *caniculares*; vulgo *Dunds Dage*, quo tempore magni æſtus & ardores eſſe ſolent, κυνοκαύματα dicti propterea a Plin. Valer. *l.* 3. *c.* 14. quorum cauſſa falſo temereque

que in ſtellam illam refertur, cum a Sole ſo-lo dependeat, uti rectiſſime hoc demonſtravit Linden. S. M. Ex. XI. §. 167. ſeqq. Dies illos ineptos eſſe ad purgantium uſum, conſtat ex Hippocr. 4. aph. 5. & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Paracelſ. tr. de lumbris.

Caninus, κυνικὸς, denominat. a *Cane*, dici-tur de omni eo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenien-tiam. In illa ſignificatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari poſſunt. Ita *ca-nina pellis* (quamvis incertum ſit, num de *cane* terreſtri, an marino ſit intelligendum;) com-mendatur adverſus podagram duplici calceo indita apud Scrib. Larg. *n.* 161. Vide Rhod. *ad h. l.* Huc pertinent & *caninum* ſtercus, *canini* pedi-culi &c. nec non *canina membrana* ſive tunica fœtum catellorum involvens, referta vaſis cum funiculo ad meſenterium pergentibus, Th. Bar-thol. *Anat. l.* 1. *cap.* 36. *fin.* In tropica vero ſigni-ficatione accipitur de *Appetentia Canina*, Gr. ὀρέξις κυνώδης, dicta de qua *ſupra in lit. A* item de *Dentibus Caninis* Gr. vocatis κυνόδοντες, & ſunt duo utrinque mandibulæ inferiori & ſuperiori inhærentes, inter inciſorios & Molares, qui *ca-num* dentibus quam ſimillimi ſunt, inferiori baſi lati, parte ſuperna acuti, ut, ſi quid propter du-ritiem ab inciſoribus dentibus minui minus po-tuit, id frangant. Gal. *l. de Off. c.* 5. Ita per ſi-militudinem dicitur κυνοδέσμιον vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande col-ligatur, alias *Frænum* dictum. Græci etiam κύνα appellant; Latine *Canem* aut *caninum vinculum* dicere poſſunt, Gorr. Pertinet & huc *Spaſmus cynicus*, ſive *caninus*, σπασμὸς κυνικὸς, ſpecies convulſionis particularis muſculorum maxilla-rium, per quam os, naſus, oculus, atque adeo, dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνανθρωπία, qui affectus idem cum lycanthro-pia. Ut taceamus alias denominationes plan-tarum de *Cane*, de quibus conſulantur Bota-nici & Gorr. *p.* 256.

Canis, κύων, eſt homonymum valde voca-bulum. Præter aſtronomicam ſignificationem, de qua p. a. in voc. *Canicularis*, & anatomi-cam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia in quibus multa occur-runt diverſa, ſeu corporis ſpectes formam, ſeu animi mores, Terreſtre ſcil. & Aquati-cum ſive marinum. Illud eſt cicur, hominiſ-que amans; hoc inſidioſum & ferum: illud quadrupes, hoc non: illud latrabile, hoc ad latrandum minus habile. Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 7. Utrumque in Medicina perſpectum eſſe debet propter uſum & noxam. *Canis terreſtris* & do-meſtici uſus olim etiam fuit in cibis, teſte Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 2. ubi dicit, canes ju-venes ſive catulos ac pingues, & potiſſimum cum fuerint caſtrati, apud quaſdam gentes frequentiſſime comedi. Verum noſter orbis in epulas non admittit, Bruyerin. *de re cibar. l.* 13. *c.* 37. In Medicina quis ſit *Canis* quadru-pedis uſus, videri poteſt apud Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 8. & Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Prolixio-rem autem *Canis terreſtris* in genere & ſecun-dum ſpecies deſcriptionem, deque ejus uſu in cibis & medicina, ut & ad alia quævis in-venies apud Aldrovand. 3. *de quadr. digit. vi-vip. c.* 1. *ſeqq.* Extra uſum Medicum *canis* vir-tus bonitaſque eſt, ad venationem & tutelam quidem quam animoſiſſimum, ad domeſticas quam mitiſſimum eſſe, Gal. *l.* 1. *de Temper. c.* 6. Noxa graviſſima ſive venenum ejus con-ſiſtit in morſu, ſi rabioſus fuerit, quod com-municatur per particulas ſalivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra mor-ſum communicari queat & ſoleat. Videatur Senn. *l.* 6. *P.* 8. *c.* 30. *Med. Pr.* ubi etiam ſym-ptomata & ſigna enumerantur, inter quæ hy-drophobia ſive metus aquarum ferme palma-rium, & quod mors poſtea ſequitur, occur-rit. Cuncta vero teſtantur illius veneni natu-ram non tam eſſe volatilem, ſuſoriam, & arſeni-calis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 73. ubi appellat vene-num hoc, τὸν τοῦ κυνὸς ἰὸν, & affectos illo λυσσο-δήκτους. Quod vero *l.* 6. *de L. A. c.* 5. ſolum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc ex-perientiæ & autoritatibus aliorum repugnare vi-detur. De lupo rabioſo ruſticum lethaliter læden-te mihi perſpecta eſt hiſtoria. Remedia euporiſta vide *l.* 3. *de med. facile par.* In ſpecie Antidotum Apul. Celſi laudatur apud Scribon. Larg. *n.* 171. Confer. infra *Rabies*, *Hydrophobia*. De *cane ma-rino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumera-tur, & *Galeorum*, *Muſtelarumque* ſpecies eſt, *Charcarias*, καρχαρίας γαλεὸς etiam dictus, ob dentium acutiſſimorum copiam, videatur Ul. Adrov. *l.* 3. *de Piſc. c.* 32. *ſeqq.* Uſus ejus in ci-bis ob carnis ſoliditatem a Rondeletio *l.* 13. *c.* 5. commendatur, a Galeno vero *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31. improbatur. In Medicina ad den-tium affectus potiſſimum laudari, dentitionem-que infantum promovere ſuſpenſos *canis* piſcis dentes *d.* Aldrov. *loco* videre eſt. Noxa ejus conſiſtit in hoc, quod urinatoribus inſidietur, & cum his luctetur, Plin. *l.* 4. *H. N. c.* 46. U-

triuſ-

triusque animalis terrestris & marini. dantur & species minores, quæ *Caniculæ*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδια nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catulæ* Armeniæ hieroglyphicam significationem in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis *Theatr. Chym. Vol. III. p.38. tr. de Alchym. incer. auth. c.41. & Vol. IV. p. 736. & 762. Canum magicorum* & diabolicorum meminit Libavius *tr. de horrib. impiet. mag. sect. 9.* *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filellum*: Fallop. *tr. de decoratione cap. 9. Tom. II. Op. p. 339.* Suidas & Eustathius pudendum muliebre dicunt κύων; cujus caussam non potuit invenire Bartholinus *in Anatomia*.

Canities, *Canitia*, Rhod. *in Lex. Scrib.* πολιότης, πολίωσις, ἡ πολιά, & in plur. αἱ πολίαι, scil. τρίχες, est pilorum in album commutatio vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. *in def. Med. Canitiei* caussam vide sis apud Hipp. *de nat. puer. XIX. 4. seqq.* Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescunt. Sed hos refutat Aristoteles. *l. 5. de gen. an. c. 5. & f. 10. probl. 36.* putredinem potius *canitiei* caussam dicens. Subscripsit Th. Barthol. *Anat. l. 3. c. 1.* hoc etiam phenomenon addens, quod, qui tecto capite incedunt, citius canescant, nec tamen ita exsiccantur, quam qui nudum caput aeri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succipleno præditi sunt. Quomodo igitur *sanities* esset a siccitate? nec posterior; quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti & incolumes; qui vigor cum putredine humoris consistere nequit. An igitur caussa potius in peculiari succi nutritii dispositione salina & terrestri quærenda & ponenda erit?

Canna, κάλαμος, variis pollet significationibus, 1. denotat *arundinem*, κάλαμον, vallarem & vulgarem, φραγμίτην. Gal. *l. 7. de S. Fac. b. t. 2.* *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schroder. *l. 4. cl. 3. num. 416.* 3. In Anatomicis Ossa tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem κατ' ἐξοχὴν Tibia dictum, *Canna major*, f. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*. Barthol. *Anat. l. 4. c. 21.* Ita & *Canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho & Bronchiis apud Avicen. *l. 3. fen. 10. tr. 1. c. 1. & alibi 4.* Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est, quod *Siphunculus*, Pul. *in Lex.* Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infigendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracel. *Paragraphor. l. 3. 4. §. 1.* Diminutivum quoque *cannula* frequenti est in usu apud Chirurgos, quales diversos monstrat Scultetus *in Armamentario suo Chirurgico*, & quæri possunt *in Indice primo*.

Cannibales dicuntur populi occidentalis Indiæ, olim Gigantes, quorum venenum, quo sagittas inficiebant, rabiem excitasse legitur apud P. Zacchiam *Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 1. quæst. 17. n. 7.* ex Oviedo de Orientalibus Indiis.

Cannula, diminutivum Cannæ. *Cannulæ* Sympaticæ dicuntur Enbalia, quorum efficaciam admirandam notavit Theoph. Bonetus *Medic. Septentrion. Collatit. l. 2. sect. 7. c. 6. p. 340.*

Canon, κανών, regulam, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse, quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis *d. l.* & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere statuit *de caducis par. 4.* *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrupi, confortantia, *d. l.* *Canonis* etiam meminit *l. 2. de Podagric.* De canonibus metallorum septem vid. Dorn. *de transmut. metall. c. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.*

Canoniæ, κανονίαι, perperam κακονίαι dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente aut prominulo, sed veluti ad regulam directo. Hipp. *l. de A. L. & Aq. l. V. 9.* Dicuntur & *Proceri* Zuingero & Erotiano. His opponuntur σαρκώδεες, carnosi, crassi. Foes. *Oec. p. 304.*

Cantacon, est *Crocus hortulanus*. Rul. *in Lex.*

Cantarelli, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horst. *l. 8. Obs. & Ep. Med. Obs. 8. T. II. Op. p. 409.* Referuntur inter *Scarabæos*, & in specie *Unctuosi* cognominantur; quia ab attactu liquorem unctuosum acrem fortiterque olentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus *Cent. 4. Obs. 27.* Meminit & cum animadversione D. Lu-

Ludovici *Diff. I. Pharmac.* p. 417.

Cantherius, aliis *Canterius*, σφώπ, κάνθων, Gorr. *trabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua usus ad repositionem humeri Hipp. *l. 1. de artic. t. 20.* Vid. Comm. Gal. *ad h. l.*

Cantharides, κανθαρίδες, *Muscæ Hispanicæ*, sunt animalia infecta, volatilia, quorum variæ quidem species describuntur ab Aldrovando, *l. 4. de Insect. c. 4.* In eo tamen convenire debent, quod aureum & splendentem colorem habeant. Quæ in Medicina receptæ sunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum, *Erucis* similium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. gr. Populi, Fraxini &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento aut pratis reperiuntur, versicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ, recentes, uti descripsit Scrod. *in Pharm. l. 5. cl. 4. n. 98.* Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. *l. de renov. & restaur.* corrosivam & vesicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumtæ olim pro venenosis habitæ fuerunt, teste Gal. *l. 2. de antidot. c. 7.* quod peculiariter vesicam exulcerare creditum fuerit, *l. 1. de C. M. P. G. c. 1.* unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Jungatur Scribon. Larg. *n. 189.* Rhod. *in not. ad h. l.* Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque internum defendere satagunt, nixi autoritate Hippocratis, qui hydropicis propinasse legitur, *4. de R. V. I. A. t. 122.* & Ictericis *l. de intern. affect. XXXIX.* 20. inter quos recentiores est Joh. Lang. *l. 1. ep. 47.* Th. Barthol. *Cent. 5. Hist. 82.* citante Fr. Hoffmanno *in clav. ad d. Scroder. loc.* Jungantur *Ephemerid. Nat. Cur. T. I. Obs. 133.* Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundent? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Galeni *c. 2. in 1. Epid. t. 40.* Laudandus ergo hoc in casu Paracelsus, *l. 2. de Tart. tr. 3. cap. 5. in not.* *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum, censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, *l. 1. de Tart. tract. 3. c. 2. in not.*

Cantharus, κάνθαρος, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. gr. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum; Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario. Malleus, quo fores pulsantur apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. *l. 4. de Insect. c. 3.* Quædam vero huc quoque spectant. 1. quando denotat piscem quendam, sive littoralem, sive pelagium, qui & *Scarabeus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem & præhumidam, si Ovi edo credimus & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldrov. *l. 2. de Pisc. c. 20.* Deinde significat Infectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur *dicto de Insectis loco*. Ex his speciali- ter in usum venit Medicum *Scarabeus cornutus*, sive *Cervus volans*, *Scarapelaphus*, vulgo *Scotber*, Gr. κάραβος, ut & *Pillarius*, sive stercorarius, Gr. κοπρίας, *Rob Rafer*, de quorum usu Medico præter Aldrov. *d. l.* legi potest Schrod. *l. 5. cl. 4. n. 114.*

Canthus, κανθός, vide *Angulus*.

Cantianus, epitheton, est Pulveris Anglici Comitissæ de Kent ex *Pharmacopœa Bateana*, cujus descriptio etiam extat in D. D. Junken *Corp. Pharm. P. II. p. 203.* & in D. D. de Spina *Lex. Ph. p. 749.* quamvis in priori autore epitheton *Cantianus* non extet.

Cantum, *Cantium*, κάντον, κάντιον, vocabulum esse Græcorum medii seculi, seu a puritate veteris elegantiæ recedentium, vult e Salmasio & Meursii Glossario ostendere Linden. *Sel. M. Ex. X. §. 16.* & significare *angulosum*, atque esse epitheton facchari cryſtallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debeat *cantum*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod angulosum denotet, cur non potius *canthum*, vel *canthium* scribendum esset? cum κανθὸς per θ angulum significet, non vocab. καντὸς, quod verbum nuspiam in Lexicis occurrit.

Canutum, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Cannutum*. Rul. *in Lex.*

Capella significat in Chymicis vernaculo potius idiomate quam Latino, vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus*, *arenarius*. Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *Cupella*.

Caper, τράγος, vide *Hircus*, *Capra*. Quando vero piscis quidam *Caper* vocatur, illud

factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguæ cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum κάπρος, non caprum, sed *aprum* significet. Vide *Aper*.

Capetus, κάπετος, dicitur *fossula*, scrobs, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio scamno chirurgico excavantur, quorum usus est ad vectes firmandos, *l. 4. de artic. t. 52. & 58.* Jung. Gal. *in com. ad ill. loc.* & Foes. *in Oec. p. 305.* vide *Bathron*.

Caphura, καφούρα, idem est, quod *Camphora*, vide paulo ante.

Capilactum, ἀφρόγαλα, vide *Aphrogala*.

Capillamentum, τρίχωμα, τριχώματιον, proprie significat omne pilosum villosumque in brutis & hominibus tegmen, quemadmodum πτέρωμα, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium*. Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia, Schrod. *l. 1. c. 2.*

Capillaris, τριχώδης, τριχοειδής, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus*. *Capillares* etiam vermiculi infantium vocantur. G. H. Velschio, qui aliis *Crinones*, *Comedones* & *Dracunculi* dicuntur, *in Exercit. altera hoc tit. tractatui de Vena Medinensi annexa*.

Capillatio, vide *Trichismos*.

Capillitium, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præternaturalem vero significationem vide infra in Voc. *Trichiasis*.

Capillorum defluvium, vide *Alopecia*.

Capillus, θρίξ, specialiter *pilos capitis* significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. *l. 3. Anat. c. 1.* Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracelf. *Scol. in lib. Paragraph.* Sumitur & aliquando late pro *Pilis* sive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philos. a Lagneo *in Harm. Chym. Vol. IV. p. 727.*

Capillus, i. e. *Lapis Rebis*, Rul. & Iohns.

Capiplenium vocari quibusdam catarrhum, scripsit Schneiderus *l. 1. de Catarrho c. 3.* Enimvero e novissimis celeberrimus Georg. Baglivus Medicus & Anatomicus Romanus in elegantissimo suo libro *de Praxi Medica ad priscam observandi rationem revocanda l. 1. c. 13. n. IV. p. 116. ed. Batavæ Lugd.* de assidua capitis gravitate, quæ Græce καρηβαρεία vocatur, accipit; Romanis valde familiaris & quasi endemica. Interim optandum esset, ne tot absurda & barbara vocabula in artem medicam introducerentur, temereque fingerentur.

Capistratio, vide *Phimosis*.

Capistrum, φιμός, φιμὸς, κημὸς, quid proprie significet, e triviis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciarum chirurgicarum capiti applicandarum speciebus, apud Gal. *de Fasciis*. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. Rul. & *in Lex.*

Capitatus, *a*, *um*, κεφαλωτός, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. gr. Brassica *capitata*, thymbra *cephalote*, vel *capitata*. Keuchen. *ad Seren. p. 176.*

Capitelium, est aqua saponis, Iohns. *in Lex.* vel lixivium, Libav. *Apoc. Herm. part. pr. c. 2.* Paræus *Chirurg. l. 25. c. 32.* Fallop. *de Cauteriis cap. 5. Tom. I. p. 537.* An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. *don Farb Suchten* de tinctoribus scripsit, quod si *Capitella* sapientum alcali usurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

Capitiluvium, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l. 2. f. 3. c. 7. p. 351.*

Capitis Dolor, vide *Cephalalgia*.

Capitis vena: Vide *Cephalicus*.

Capito, καπίτων, cognomentum Artemidori medici, qui Hippocratis scripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. *com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in procem. c. 1. de Hum. t. 24.* alibique sæpius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. Squali veterum, item orphi Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. *l. 5. de Pisc. c. 17. seqq.* Appellative idem est, quod μακροκέφαλος. Vide infra.

Capitulum, idem, quod *caput minus*, sive processus aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum κόνδυλος, Vide *Caput*.

Capnelæum, καπνέλαιον, est species Resinæ, quæ sponte fluit, Gr. αὐτόῤῥυτος ἢ πρωτόῤῥυτος dicta, calidior, tenuior, liquidisque omnibus resinis liquidior, ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum, unde nominis in Cilicia impositi ratio patet. Dicitur & *picis flos*, Gr. πίσσανθος, Gal. *c. 6. in 6. Epid. t. 5.* Add. *l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 3. de C. M. P. G. c. 1.* Foes. *in Oec. p. 305.*

Capnias, καπνίας, vel est species Jaspidis, uti ex Aetio testatur Gorræus, qui valde turbido

bido colore eft, vel etiam fpecies vitis, partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt Theophr. *l.* 5. *de cauf. plant. c.* 3. & ex hoc Linden. *Ex. X. S. M.* §. 9.

Capniston, καπνιστὸν, fcil. ἔλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo fuo ipfis fubjectum, fuffumigatur, & vim aromaticam fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aetius *l.* 1. tefte Gorræo: Quomodo vero differat a καπνελαίῳ, ex collatione defcriptionum facile erit intellectu.

Capnitis, καπνῖτις, vide *Cadmia*.

Capnus, καπνὸς, vide *Fumus*. Eft & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

Capo, vide *Capus*.

Capra, αἲξ, καραυὸ Cretenfibus, *capella*, & ejus mas five dux, *hircus*, τράγος, per errorem, vel latinifmum etiam κάπρος, item *caper*, (quod vocab. Varro *hirco caftrato* competere docet) animalia funt notiffima, quadrupedia, bifulca, ruminantia, cornigera, quorum defcriptionem prolixiorem petere licet ex Aldrovand. *l.* 1. *de anim. quadrup. bifulc. c.* 9. Ufus eorum in cibis & medicina, de quibus, & in fpecie de ufu alimentario præter dictum autorem videatur Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 2. Bruyerin. *l.* 13. *c.* 16. *feqq.* Ionft. *Synt. Part.* 1. *l.* 1. *tit.* 1. *c.* 2. *art.* 4. *punct.* 1. *p. m.* 68. De ufu vero medico iterum paffim Galenus; fuccincte vero Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 9. & in hunc Fr. Hoffm. *in Clav.* De *lactis caprini* natura vide *Lac*. Quod ex utrifque, *capra* & *hirco*, gignitur tenellum adhuc vocatur *hædus*, ἀπαλίας, & ἔριφος, qui vere nafcitur; χίμαρος, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi poffunt, iis vefci abfque naufea foleant. An vero de natura vel hircinæ vel caprinæ participet vitiofa, merito in dubium vocatur. Confulantur dicti autores. *Capra alpina*, vide *Rupicapra*.

Caprea, vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

Capreolaris, five *Hederarius anfractus*, κισσοειδὴς, ἑλικοειδὴς, eft arteriarum & venarum fpermaticarum ad utrumque tefticulum defcendentium non recto itinere, fed inftar capreoli aut hederæ variis modis involutarum connexus, Gal. *l.* 1. *de fem. c.* 12. Vocantur & *vafa præparantia*, *corpus varicofum*, *pampiniforme*, *pyramidale*, quia ex angufto principio in latiorem bafin fefe explicat. Vid. Th. Barth. *Anat. l.* 1. *cap.* 21. Hunc plexum comitari quoque vafa lymphatica, per αὐτοψίαν anatomicam certiffime conftat.

Capreolus, item *Capreus*, fœmina *Caprea*, δορκὰς, δὸρξ, δόρκος, animal bifulcum fylveftre, afpectu elegans, cornua exigua alens, alacre, curfu velociffimum, pellem maculofam habens, cujus caro inter delicias menfarum referri folet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis gratique faporis bonitatem, imo etiam febricitantibus conceffa, Rolfink. *Ord. ac Meth. com. l.* 14. *fect.* 1. *c.* 17. Ufus medicus legatur apud Schroder. *d. l. n.* 13. & Hoffman. *d. l.* Defcriptio habetur in Aldrov. *l.* 1. *de quadr. bif. c.* 16. Quod *capreolus* in anatomicis *helicem* five ambitum auris exteriorem ob tortuofitatem fignificet, docet Barthol. *l.* 3. *c.* 9.

Capricerva, (an poffet Gr. dici τραγέλαφος,) nomen eft animalis diverfi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* defumi folet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *capra* & *cervo* fimilitudinem ita dicitur. Vide Schroder. *d. l. num.* 25. 26. Hoffmann. *ad eund.* Aldrovando etiam dicitur *hircus bezoarticus*, vel *capra bezoartica*, *d. l. cap.* 21.

Capricornus, i. e. *Plumbum*. Rul. *in Lex.*

Caprimulga, id eft, vipera magna non venenata. Fallop. *c.* 18.

Caprizans, δορκαδίζων, eft epitheton Herophilianum pulfus irregularis & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut & interrumpit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior fit, per fimilitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur falire, quafi geminum quendam motum facientes. Gal. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 29.

Capfa, *Capfula*, *Capfella*, Plin. κάψα, καψάκιον, κιβωτὸς, Diofcorid. *l.* 3. *c.* 26. κιβώτιον γλωσσόκομον, in genere & propria fignificatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, veftes, & res quævis affervari poffunt, fignificat. In fpecie *capfa* dicitur Iohnfono & Rulando, cujus fundum eft filis ferreis contextum. Quid *gloffocomon* in chirurgicis fignificet, vide fuo loco, *lit.* G. Capfula pro inftrumento chirurgico ad fonticulum inurendum a Cafferio Placentino inventa videatur apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chirurg. part.* I. *Tab.* I. *fig.* 10. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *Capfulæ* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capfula*, *cordis*, Paracelf. *l.* 1. *de virib. membr. c.* 3. *it. tr.* 1. *de morb. ament. c.* 4. & *tr. de hydrope*. cui refpondet Gr. κολεὸς, *culeus*, vel vagina, apud Hippocr. *l.* 1. *de Cord. III.* 7. Glandulæ illæ renibus adjacentes Cafferio *renes fuccenturiati* a Bartholino dictæ *capfulæ atrabiliares*, *Anat. l.* 1. *cap.* 18. *p.* 188. *feq.* Capfulas dici in

in extremo vaforum deferentium femen affervantes, conftat ex eodem, *l.* 1. *c.* 23. *p.* 230. Adeft etiam in Hepate *capfula communis*, vel *vagina portæ*, indicio Gliffonii, quæ membrana eft ex peritonæo, fed craffior atque carnofior, portæ truncum, ubi hepar intrat, & porum biliarium involvens roboris ergo, & ut portam in transferendo fanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur & ad portæ normam divaricatur, ad ultima ufque capillaria cum illa divifa. Verbo: Peritonæi eft tunica, qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejufdem *d. l. c.* 14. ubi legi plura poternnt.

Captiofus, σοφιστικός. Vide *Sophifticus*.

Capus, *Capo*, ἀλεκτρυὼν ἐκτομίας, h. e. *gallus caftratus*, cui tefticuli funt exemti. De hujus ufu & in cibo, & in medicina legantur Aldrovand. *l.* 15. *Ornithol. c.* 17. Jul. Alex. *l.* 13. *c.* 2. Bruyer. *de re cib. l.* 15. *c.* 20. An nimia illa faginatio corpori noftro adeo proficua effe poffit, non fine cauffa dubitatur, cum pinguedo fuperflua & fere excrementitia magis noceat, quam profit. De *aqua caponis* diftillata, vid. Difpenfatoria: Sed in hanc animadvertit Zvvolff.

Caput, κεφαλή, poet. τὸ κάρα, κάρηνον, diverfimode fumitur: 1. in phyficis vel anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur fuprema corporis pars, quam nonnulli *ventrem fuperiorem* vel *fummum* dicunt, collo terminatur, & partes animales ftricte dictas continet. Gal. *l.* 3. *de Hipp.* & *Plat. decr. c.* 8. totum illud, quod collo fuprapofitum eft, *caput* effe dixit. Totum offeum, pro tutiori munimento animæ fenfitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum* & *manfio partis divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, *Quartor. Plat. l.* 4. *Th. Chym. Vol. V. p.* 155. Dividitur in *calvariam* & *vultum*, vel juxta alios, *partem capillutam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *facies* nuncupatur, Th. Barthol. *l.* 3. *Anat. in princ.* Linden. *Phyf. Med. l.* 2. *c.* 8. *art.* 2. Deinde per fimilitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, κεφαλὴ καρδίας dicitur, eftque ampla & orbicularis fuperna ejus pars, quæ alias *bafis* vocatur, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 9. Et *caput offis* eft extrema tenuis proceffus offium pars craffior & orbiculata, *l. de offib. in proœm.* Imo omne id, quod in offium extremis rotundum eft & craffius, Gorr. *in def.* 2. Tropice ad metallurgiam & fodinas translatum effe vocabulum *caput* arcæ. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adverfum*. Item: *Caput follis*: *Caput pili*, quo metalla cruda contunduntur: *Caput canalis*, five capfa brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentiffimum eft *caput mortuum*, id eft, terra mortua vel fex, Iohnf. Vel clarius defcribitur; quod fit refidua illa materia craffa & ficca, quæ in diftillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communiffime autem remanentiam vitrioli notat, Schroder. *l.* 1. *c.* 3. quamvis & Libav. meminerit *capitis mortui* de fublimato, *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 27. *fin.* 4. Denique ænigmatice quoque & hieroglyphice ab Hermeticis ufurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *mercurius philofophorum* in vitro hermetice obfignato occlufus, vi ignis lenioris coagulatus & fixatus, ut inftar terræ nigræ in fundo maneat, Libav. *d. l. c.* 13. nec non *Apoc. Herm. part. pofter.* adde *Theat. Ch. Vol. IV. p.* 718. 727. 745. 753. Ita & *Draconi* illi myftico, quo nomine etiam mercurius infignitur, *caput* & cauda tribuuntur apud eund. *de Ign. nat.* 31. Jungatur ejufd. *Exam. Philof. vivent. fec. defcript. Hartm. fect.* 35. *Caput* & *cauda* principium & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. *l.* 3. *de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p.* 462.

Caputpurgia, per licentiam medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, five naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, ἔρρινα, five ori, ut colluendo vel mandendo, per fputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματίζοντα, vel *apophlegmatifmi*, Gal. 5. de *S. F.* 20. De utrifque vid. fuis locis, B. Rolfink. tres ordines conftituit *capatpurgiorum*, addendo dictis duobus *fternutatoria*, five πταρμικά, *Ord. ac Meth. Com. l.* 6. *fect.* 4. *c.* 1. quamvis hæc quoque fub errhinis generaliter fumtis comprehendi poffint. Meminit & *caputpurgiorum* Foreft. *l. XI. obf.* 2. *in Schol.* Legitur & aliquoties in Avicennæ fcriptis, ubi & caput mundificantia topica five externa complectitur, v. g. *l.* 5. *fum.* 2. *tract.* 1. & alibi.

Capyridia, καπυρίδια vel κάπυρα vocantur formæ quædam placentarum, quæ vel non, vel parum differunt a fpiris, fimblitis, quæ & τρακτὰ vel τρακταὶ dicuntur, quemadmodum hoc patet e dictionario Græco-Latino Budæi, ut & Aldrovando *l.* 1. *de infect. c.* 3. *p.* 159. *edit. Bononienf.*

Carabe, vide *Succinum*, quamvis Paracelf. ad alia quoque tranftulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a fole, legitur *l. de Tart. morb. c.* 9. *Carabe* ex afphalto, *l.* 7. *Paragraph.* §. 4.

Carabus, κάραβος, valde ambiguæ eft fignifica-

ficationis. Interdum enim pro infecto in lignis aridis nato fumitur, & pertinet ad *scarabaeos*. Vide *Cantharus*; vel pro *locusta marina*, vel etiam pro *cammaris* vel aftacis, tefte Aldrov. *l.* 2. *de crustac. c.* 2. vide *Cancer*.

Caracofmos dicitur *oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis eft, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici *Itinerario Tartariæ* monftrat Linden. *S. M. Ex. XVI.* §. 127.

Caranna vocatur refina, vel gummi potius arboris exoticæ, eftque viribus tachamacæ fimilis, Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 380. Jung. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.*

Carbafus, fœm. plur. neutr. *Carbafa*, κάρβασ⊕, ἀρμενον, linteum tenue fignificat; vel etiam fila e lino fubuli, quibus utuntur chirurgi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exficcandam fuperfluam in ulcerofis locis humiditatem, Scrib. Larg. *n.* 227. An quodammodo illi refpondet corruptum nomen vernaculum chirurgaftrorum noftrorum *torben oder turbn?* Alii aliter pronuntiat.

Carbo, vide *Anthrax*, *Carbones cœli*, dicuntur Stellæ. Rul. *in Lex. Carbo Petræ*, vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad ufum medicum transferri, patet ex titionibus e ligno tiliæ paratis, quorum ufus ad fanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepfiam commendant. *Carbo*, qui fub artemifia reperitur, habetur etiam fecretum contra epilepfiam. De hoc vid. Dekers *in not. ad Barb. Prax. Med. l.* 1. *c.* 1. *lit. n.* Alias *carbonum* ufum in pyrotechniæ operationibus variis fumme neceffarium, ignique aperto lignorum præferendum cum delecto illorum egregie monftravit etiam D.D. Bohn. *Differt. Chym. Phyf. III.* §. 22. *Carbo* quoque dicitur *lapis philofophicus* a Lagneo *Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p.* 727. Et in fpecie, ejus *nigredo* dicitur *carbo montis q.* 739. & Senior de Chymia, *Vol. V. p.* 207.

Carboanthes eft titulus libri vel operis Paracelfici, in quo tranfmutationes declaravit in forma & effe; Valent. de Rhetiis. Vide *T.* 6. *Oper. Paracelf.*

Carbon Paracelfo dicitur *ftercus humanum*, tefte Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23.

Carbunculus, ἄνθραξ, vel fignificat tumorem illum igneum & malignum, qui dicitur *anthrax*, aut *carbo*, de quo fupra in *Anthrax*; vel fignificat gemmam pretiofam rutilantem rubentemque (unde & *rubinus* dicitur) cujus rubedo eft inftar fanguinis, Laccæ Indicæ, aut coloris coccei, & *pyropus* vocatur. Nobiliores in infula Zeilan nafcuntur, ubi etiam Rex illius infulæ poffidet jure hæreditario *carbunculum* ineftimabilis pretii, palmæ trafverfæ magnitudine, triumque dignitorum fatorum craffitiem habentem, fplendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erafm. Francifc. *part.* 2. *Hort. Indici p.* 1223. Plures fpecies *carbunculi* recenfet Rul. *in Lex. Chym.* Confert etiam ad *Mufæum Calceol.* Chiocci *fect.* 3. *p.* 234. *feqq.* Ejus virtutes medica vide fis apud Schrod. *l.* 3. *c.* 5. *Granatos* quoque præfertim orientales & *hyacinthos* fub *carbunculis* comprehendi teftatur Idem *ibid.*

Carcaros, κάρκαρ⊕, vide *Querquera*.

Carcax, vocatur fpecies papaveris, cujus caput adeo grande habetur, ut ejus cavitas fextarium cum dimidio capiat, uti fcribit Hartmann. *in Tract. de Opio Theorem. II. quæft.* 3.

Carcer, φυλακή, ἕρκτη, quid fignificet, nemo non novit. Cur vero in forum medicum produxerim, anfam dedit Paracelfus, qui non confideravit *carcerem*, veluti locum plectendis fontibus deftinatum, obfcurum, a converfatione feparatum; fed tanquam remedium ad coercendos motus & cooporis & animi vagos & libidinofos idoneum, v. gr. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non abfque plaufibili ratione, *tr.* 2. *de morb. ament. c.* 3.

Carcharias, καρχαρίας. Vide *Canis*. Jung. Lind. *Ex. II.* §. 67. *feqq.*

Carcharodonta, καρχαρόδοντα, dicuntur animalia, quæ acutis & ferratis funt dentibus, Gal. *l.* 8. *de V. P. c.* 2. ut funt inter quadrupedia urfus, leo; inter pifces Galeus, five canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Videatur Lind. *d. l.* & jungatur C. Hoffmann. *comm. in Gal. de V. P. n.* 685. 773. 802.

Carchedonius vocatur lapis quidam pretiofus vel gemma, & dicitur generari igne divino luna plena, Menens *Aur. Vell. l.* 2. *Th. Ch. Vol. V. p.* 390.

Carchefium, καρχήσιον, Foef. rectius *charchefia* Latine dici vult, fignificat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc κάλ⊕ καρχήσι⊕, *rudens* dicitur, Gal. 3. *de art. t.* 25. Oribafio καρχήσι⊕ Βρόχ⊕, *laqueus carchefius*, *l. de laqueis*. Ufum chirurgicum hujufmodi laqueorum & erecti ad inftar mali ligni vid. *dict. loc. apud Hipp. & Gal. Carchefiam* etiam poculum aliquod fignificare, non eft hujus loci. Jung. Foef. *in Oec. p.* 311. & Gorr.

Carcinoma, καρκίνωμα, vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonftrat Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 102. *Carcinoma* quoque affectus tu-

tunicæ corneæ in oculo dicitur apud Non. *de M. P. C. c.* 70.

Carcinos, καρκῖνος, vel κάρκιν@, idem, quod *cancer*.

Carcinuſta, καρκινῶσθαι, ſignificat *implicatis* crinibus eſſe vel fibrillis. Uſurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. *not. ad Se-ren. p.* 148.

Cardameleum, καρδαμέλαι@, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Galen. *l.* 7. *de C. M. P. G. cap.* 7.

Cardamyſſo καρδαμύσσω. Aide *Scardamyſſein*.

Cardia, καρδία, de duobus partibus principalioribus dicitur: 1. de *corde*: 2. de *orificio ventriculi* ſiniſtro, quod alias *ſtomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ eſt illi cum corde & mutuum conſenſum, Gal. *l.* 2. *de Hipp. & Plat. decr. c.*8. & 4. *aph.* 75. Adiſis Erotian. *in* καρδιώσσειν, Foeſ. *in Oecon. p.* 305. Nimirum nulla ſunt nullius etiam membri, quæ pari vehementia, æque cito, æque ſubito, æque graviter in conſenſum trahunt *cor* hominis, verbis Linden. *Ex. XIII.* §. 132. An vero propterea ſedes animæ & torus radicalis in *ſtomacho* recte ponatur ab Helmont. *tr. Sedes animæ*, non eſt hujus loci ventilare.

Cardiaca, ſcil. medicamenta καρδιακὰ, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinſecus applicata conveniunt, Ionſton. *Synt. Med. Part. II. l.* 4. *tit.* 4. *cap.* 4. Rectius autem ita deſcribi potuerunt: *Cardiaca* dicuntur, quæ ſanguinis diſtributionem e corde, flammæque vitalis continuationem debitam quovis modo promovent & facilitant, idque vel attenuando, & debitam ſpirituaſcentiam excitando, vel nimiam efferveſcentiam & colliquationem cohibendo & diſſipationem ſpirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam expoſuit Th. Will. *Pharmaceut. Rat. ſect.* 6. *cap.*1. Catalogum utrorumque vide paſſim apud Practicos. Sufficiat allegaſſe Ionſton. *dicto loco*. Rolfink. *Ord. ac Meth. commen. lib.* 8. *ſect.* 2. *cap.* 1. *ſeqq.*

Cardiaca paſſio, *Cardiacus morbus*, *Cardialgia*, *Cardiogmus*, καρδιακὴ διάθεσις, *Cardiaca & ſtomachica exolutio*, ἔκλυσις καρδιακὴ ἢ ςομαχικὴ, ὀδύνη τῆς καρδίας, plerumque habentur & haberi poſſunt pro ſynonymis, licet for-taſſis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti ſint, vel etiam ratione ſubjecti, quando καρδιωγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Inter quos Erotianus præcipue referendus in καρδιώσσειν. Conf. Gor. *in def.* Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 133. *ſeq.* Hoc inficiari nolo, καρδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Deſcribi vero in genere poterit, quod ſit vehementiſſimus & tantum non intolerabilis dolor ſtomachi ſive orificii ventriculi ſiniſtri, vel ſuperioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere cum graviſſimis quandoque aliis ſymptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nauſea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato ſudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero & pedibus ſiccioribus, nec non & febre inordinata ſive ſymptomatica, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. *l.*1. *Pr. c.* 30. §. 28. 102.) proveniens a ſolutione continui vel per ſuccos acerrimos ſive nimium acidos, ſive per halitus vel auram acidam acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Cauſſas vero externas omnes ad diſpoſitionem ſucci pancreatici & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius hic recenſere, excederet limites inſtituti noſtri. Vid. Gal. 3. *aph.* 65. *Introduct. c.*13. ex recentioribus Sennert. *Med. Pr. l.*3. *P.I. ſ.*2. *c.*15. De *Cardialgia* ex aſſumtis hirundinibus vid. Rhod. *ad Scrib. L. n.*199. Qui hujuſmodi graviori morbo laborant, *Cardiaci*, καρδιακοὶ, dicuntur. Gorr.

Cardimelech, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere voluit particulare quoddam principium activum reſidens in corde, deſtinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, reſpirationi & ſanguinis per corpus diſtributioni, de quo videatur d. autor *Encyclop. l.* 2. ubi ſæpius occurrit, quæ loca quæri poſſunt *in indice*. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat arti noſtræ, aliis judicandum relinquimus. Nobis videntur multo clariores termini: Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & ſimiles.

Cardinamentum, γιγγλυμοειδὲς, appellat Hippocr. inferiorem partem brachii, qua cum cubito deärticulatum eſt, propterea quod cardines concavas partes quaſdam, quaſdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Galen. *c.* 1. *de fract. t.* 10. Fallop. vocat *cardinatam commiſſuram* in *Indice ad Tom. I. Oper.* quæ explicatur *in Obſerv. Anat. p.* 359.

Cardiogmus, vide *Cardiaca paſſio*.

Cardiotrotus, καρδιότρωτος, dicitur, cui cor eſt vulneratum. Legitur apud Galen. *de opt. ſect. c.*4.

Cardo, γίγγλυμ@, vide *Ginglymus*. Quid vero

vero Paracelſ. per vocem *cardo* intellexerit *l.* 7. *de poſtul. ulcerib. aliiſque malis Gallicis c.* 6. non licet hariolari.

Cardonium eſt vinum herbis medicatum, ita ut muſtum recens iis affundatur, & deſecatio ſubſequatur. Modum parandi vide apud Paracelſ. *de ulcerib. c.* 56. Adde Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

Carduelis, *Acanthis*, ἀκανθὶς, eſt avicula nobis notiſſima, elegans, cantuque ſuavi commendata, cujus deſcriptionem & ſpecies vide apud Aldrov. *l.* 18. *Ornith. c.* 3. Cibum quidem non ineptum, ſed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare recte dixit Platina. Adde Bruyerin. *de re cib. l.* 15. *cap.* 49. Stercus illarum aut etiam aqua, de qua biberunt, in epilepſia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non reſpondet expectationi. Præſtat abſtinere ab hujuſmodi ſordibus.

Carebaria, καρηβαρία, ſpecies doloris vel moleſtia capitis, veluti gravitas quædam capitis, Hippocr. 5. *aph.* 22. Gal. *in comm.* auſtrinam tempeſtatem & odoramenta gignere hanc capitis gravitatem, teſtatur idem 3. *aph.* 17. & 5. *aph.*

Carena eſt vigeſima quarta pars guttæ. Rul. & Iohnſ.

Carenum, κάρηνον, vide *Caput*. Gal. 5. *aph.* 6.

Carica, interdum *Caryca*, ἰσχὰς qſ. ἰσχνὰς, *ficus* arboris fructum in ſole vel furno exſiccatum proprie ſignificat. Aliis *ficus paſſæ* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu fumitur vocabulum. Inter cibos boni & mali ſucci referuntur *Caricæ* pro diverſa temperie ventriculi recipientis, a Galen. *l. de bon. & mal. ſucc. cib. c.* 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vide Bruyerin. *de re cib. l.* 11. *cap.* 38.

Caricum, καρικὸν, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, ſordida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, ſandaracham, æris ſquamam, plumbum uſtum, ſulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miſcentur, & ſubiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. *de ulc. XI.* 7. *ſeqq.*

Carides, καρίδες, ſquillæ, ſpecies cancrorum, Gal. *l.* 3. *de Alim. fac. c.* 34. Aldrovand. *de Cruſtac. l.* 2. *c.* 9.

Caries, τερηδὼν, eſt morbus ſolutæ unitatis, in partibus duris, oſſibus videl. cum deperditione ſubſtantiæ a materia acri & corroſiva proveniens, Hippocr. *lib.* 2. *de morb.* VII. 1. Reſpondet igitur ulceri, quod eſt in partibus mollibus, *Dogm. noſtr. Part.* 2. *c.* 5. *dogm.* 8. Gal. *de cauſſ. morb. c. ult. Caries* pudendorum quæ dicatur, vide *Caroli*.

Carina, τρόπις, proprie unam navis partem ſignificat. Metaphorice etiam dicitur de ſpina dorſi apud Galen. *l.* 12. *de V. P. c.* 11. Jung. C. Hoffmann. *comm. ad h. l. n.* 905. *Carinam* quoque a quadam figuræ ſimilitudine vocaſſe Malpighium rudimentum illud fibroſum in ovis, cum hic autor nobis non ad madnus fuerit, excerpere placuit e D. D. Stahlii *propemptico ad Diſput. Inaugural.* Dn. Georgii Dan. Coſchwizii *de Hæmophyſi*.

Carium terræ, id eſt, *gluten*. Rul.

Carmen, ἔπος, ἐπῳδὴ, quid ſignificet, aliunde jam notum eſſe debet. Cæterum in ſuperſtitioſa medicina *Carmina* fuiſſe ad ſanandum uſitata, ita quidem, ut aliquando his majorem vim attribuerit, quam folis verbis, teſtatur Keuchen. *ad Seren. in prolegom. p.* 65. *ſeqq.* & prolixius adhuc multis teſtimoniis comprobavit regius quondam in curia Pariſienſi Senator Andr. Tiraquell. *de Nobilit. &c. c. XXXI.* §. 285. *fol.* 136. *b.*

Carminativa, ſcil. medicamenta ξανικὰ, διαξανικὰ, per metaphoram a *carminando*, ſive lanas pectendo & diſcerpendo dicuntur; quæ flatus & vapores in corpore moleſtos ſua vi attenuante & diaphoretica diſcutiunt, & per inſenſibilem tranſpirationem reſolvunt. Proprie *Flatus diſcutientia*, Gr. ἀναφυσικὰ, Rolf. *Ord. ac Meth. C. l.* 6. *ſ.* 4. *c.* 1. Sunt calida & ſale volatili aut ſpirituoſis portionibus ſcatentia; quamvis flatus non ſemper hujuſmodi calidis curari poſſint aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, inſanum decretum appellans, *tr. de Flatib. n.* 17. *Carminativæ* curæ quoque meminit Paracelſ. in lapillis inteſtinorum, *lib.* 2. *de tartar. tract.* 1. *c.* 4.

Carmot, vocatur *Materia Lapidis Philoſophicæ* apud Laan. *Harm. Chym. Vol. IV. p.* 719.

Carnicula legitur apud Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c.* 12. & ponitur pro *Caruncula*, in ſpecie de illa, quæ dentibus circumfuſa, dicitur que gluten dentium.

Carnifex Spagyricus dicitur *Vulcanus*, ſive Ignis in negotio Lapidis Philoſophici. Fr. Baſilius Valent. *de lap. philoſoph. Germ. p.* 12. Alias, quid vulgo *Carnifex* ſignificet, notius eſt, quam ut mentio hic fiat. Gr. δήμιος βασανιστὴς. Dolendum duntaxat, quod a Magiſtratibus ejuſmodi hominibus indulgeatur, ut

ut etiam medicinam exercere non amplius ve- reantur, non fine publico dedecore & oppro- brio, & propter illorum hominum crudelita- tem cum graviffimo damno. Præter communem & exofam hanc fignificationem etiam in bono fignificatu Chirurgum dici *carnificem*, e Pierio Valeriano *l.* 1. *c.* 56. fequentibus Iambis.

Medere, quæfo, carnifex tantis malis
Concide, carpe fomitem peccaminum &c.

Rhodius *in Differt. de Acia p.*162. notat. Verum rectius talia epitheta fufpecta intermittuntur.

Carniformis abfceffus dicitur, qui coacti oris firmiorifque eft fubftantiæ, oftracofa præditus duritie, fubjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, fed lato expanfoque, membra- nis plerumque fibris filifve intertextus; pluri- mum ad mufculos, qua fe ad articulos appel- lunt, oriri fuetus. Differt a Sarcomate. M. A. Severin. *de noviff. obf. abfceff. c.* 2.

Carneolus, *Cornelus*, *Corneolus*, vide *Sar- dius lapis*.

Carnivorus, σαρκοφάγος, vide *Sarcophagos*.

* *Carnopurulenta*, σαρκοπυώδεα, quæ expuuntur ad inftar carnium purulentarum. Hippoc. l. 4. M. P. obfervavit Menandrii cœci uxorem, cui id contigit, prope vigefimam diem occubuiffe.

Carnofa cutis, vide *Panniculus carnofus*.

Caro, σάρξ, κρέας, vocatur proprie tantum ea, quæ in mufculo eft, reliquarum partium nullam homines *carnem* vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in vifceribus, feu jecore, renibus, liene, pulmone, vifuntur *carnes*, eas *parenchymata*, παρεγχύματα, (quafi effufiones dixeris) Græci vocant. Quæ in in- teftinis, ventriculo, ftomacho, utero funt, fine nomine relinquunt, Galen. *l.* 10. *Meth. med. c.* 11. *Parenchymata* autem eas partes vo- cant, non *carnes*, propterea, quod ex venis effufus fanguis circum vafa omnis concrefcat, *l. XI. de S. F.* Hæc Caftellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc ftrictam fignificationem femper obfervaverit, libet rem clarius & diftinctius proponere. *Caro* in ge- nere eft Medicis, quicquid ex fanguine par- tium fibris aut vafis circumfufo concrevit mollius aut durius, a calore ftipatum, prout comparatur vel ad compaginandas firmandaf- que fibras vice glutinis, vel ad replenda fpa- tia. Vel fic poteft defcribi: *Caro* eft pars fo- lida quantitate, fitu, connexione, figura va- ria, calida & moderate humida, mollis, ta- ra, ad albedinem vel rubedinem vergens, ad id, ut corpulentiam roburque deferat, & ad motum partium conferat, aut humorum fe- gregationi, vaforum tutelæ, fimilibufque ufi- bus inferviat, Ger. Blaf. *l.* 2. *Med. Gen. fect.* 1. *fubfect.* 1. *c.* 2. Eam ex diverfæ materiæ parti- culis concretam, plus tamen alcalinis & dul- cibus conftantem, quam acidis, in feparatio- ne vero Chymica offerre phlegma copiofum, fal volatile, oleum & fal fixum demonftravit J. Helf. Iunken. *Chym. Experim. Part. I. fect.* 2. *c.* 4. *p.* 100. *feqq.* Dividi poteft in *proprie di- ctam*, & *improprie dictam*. Per *illam* intelligi- tur ea, quæ mufculorum fibris, five fibratis potius tendinibus obnafcitur, fimplex, mol- lis & rubicunda. Dicitur uno verbo *Mufcu- lofa*. Hinc & Hippocrati σάρκες, idem eft, quod *mufculi*, tefte Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 12. *& com.* 2. *t.* 68. *Improprie dicta* fubdividitur in *Parenchymata* & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinet Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieque recentiorum quidam negent, effe pa- renchymata, id eft, affufiones fanguinis ve- luti concreti; fed potius vel glandulas effe ftatuant, vel membranarum congeries in cel- lulas & concamerationes, de quibus vid. Mal- pighii *Exercitationes de Hepate*, *Liene &c.* Cordis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum fit revera mufculofa, quicquid alii re- gerant. Propria eft vel *Membranofa*, vel cu- jufque partis membranofæ carnofa fubftantia, ut in œfophago, ventriculo, inteftinis, ute- ro, vefica; vel *Glandulofa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri fubftantia referenda cum Malpighio? Jungatur Linden. *Medic. Phy- fiol. l.* 2. *c.* 16. *art.* 20. §. 321. *feqq.* Bartholin. *Anat. proœm. noviff. p.* 5. Qui offium quo- que fubftantiam *Carnem* vocant, nixi autori- tate Galeni, *XI. Met. med.* 1. (quamvis κατὰ ῥυτὸν non dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In præternaturali ftatu excrefcen- tiæ *carneæ*, *Caro* excrefcens, luxurians, emi- nens, Scrib. *n.* 227. mentitur folum *carnem*, &. æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum fubftantiæ illæ molliores fructuum fucculentorem *Carnes* appellari folent, v. gr. *Caro* cydoniorum, citri, caffiæ, prunorum &c. Schrod. *l.* 1. *c.* 2.

Caroenum, quibufdam *carenum*, κάροινον, dicitur, quod caput, τὸ κάρα, aggravet, eft vinum decoctum, ita ut tertia pars abfumpta fit, duæ tantum remaneant, Gorr. Plura vide apud Linden. *Ex. X.* §. 19. *feqq.* & Keuchen *ad Seren. p.* 216. *feqq.*

Caroli vocantur puftulæ in membro virili venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. *Obf.* 20. apud I. H. Vefch.

in Syll. Cur. & Obſ. Med. Cent. p. m. 48. *& Obſ.* 73. *p.* 77.

Caros, *Carus*, κάρος, five *Sopor*, eſt deperditio ſenſus & motus in toto animalis corpore, illæſa manente ſpirandi facultate, læſa autem anteriore cerebri parte, & temporum muſculis: (ſed tamen & medius ventriculus ſæpe conſentit: Sequitur inde ſomnus profundus, oculis perpetuo clauſis. Nec tamen ita periit ſenſus, quin, ſi pungantur, ſentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt.) ſi vero ſpirationem, adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix ſpirare poſſit, eorum exemplo, qui per gravem ſomnum ſtertere ſolent, apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralyſis ſæpiſſime ſuccedit. Hæc ex Galen. *l.* 4. *de L. A. c.* 2. *l.* 13. *M. M. c.* 21. *& c.* 2. *in* 1. *prorrh. t.* 29. olim Caſtellus. Enimvero cum hodieque non ſatiem animum philiatri diſcendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius deſcribere libet: *Carus* veterni ſpecies eſt affectio ſoporoſa, lethargo major, apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipſam non raro tranſeat, cum reſpiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras ſeroſas vel alia ratione heterogeneas ſpirituum animalium e medulla cerebri verſus corticem expanſione proveniens. Jungatur Th. Willis *de Anim. Brutor. Part.* 2. *c.* 4. Hinc καρώδες, quod vel gravedinem capitis, vel ſoporiferum ſignificat Erotiano.

Caroſis, κάρωσις, i. e. *Soporatio*, five *ſomnolentia*. Moſchion. *de morb. mul. c.* 134.

Caroticus, καρωτικὸς, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. gr. de vino generoſo vehementer inebriante. Lind. *d. l.* §. 111.

Carotides, καρώτιδες, ἢ καρωτικαὶ ἀρτηρίαι, ſunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e ſiniſtro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ ſunt ſupra cor, partibus diſtributæ, Gal. *l.* 16. *de V. P. c.* 12. *& l.* 5. *de Hip. & Pl. Decr. c.* 7. ſed has non recte carotidas five *ſoporarias* dici cenſendum eſt, ſed obtinent ſaltem nomen ex communi medicorum & philoſophorum poſt Hippocr. opinione credentium, ſoporis ſedem eſſe has arterias. Vide *Arteriæ Aortæ truncus aſcendens.* Jung. Barth. *Anat. Lib.* 2. *c.* 4.

Carphalcon, καρφαλέον, *aridum*, *ſiccum*, ſignificat. Hip. *6. Epid. ſ.* 6. *t.* 29. *&* 5. *aph.* 71. uti alibi de cute ſicca uſurpavit, Jung. Foeſ. *Oec. p.* 311.

Carphos, κάρφος, *paleam*, *feſtucam* ſignificat. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 85. Hinc verbum καρφολογεῖν, & Hippocr. κροκυδολογεῖν, *feſtucas* & *paleas legere*, quod eſt phreniticorum ſymptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, *ſ.* 1. *Prognoſt. t.* 23.

Carpio, *Carpius*, κύπρινος, *Cyprinus*, λεπιδωτὸς, eſt nomen piſcis nobis notiſſimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De uſu in cibis & medicina vide partim apud Aldrovand. *l.* 5. *de piſcib. c.* 40. partim apud Schroder *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 76. Eſt & alius piſcis *carpio* dictus, qui in ſolo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. *d. l. c.* 50.

Carpos, καρπὸς, vide *Fructus*.

Carpus, καρπὸς, aliis *Brachiale*, Arabiſta-*ſceta*, eſt pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum & brachium interdicit, utramque inter ſe aptans, id dicitur *Carpus*. Quot oſſiculis conſtet, diſſentiunt anatomici, dum quidam ſeptem, quidam octo numerant. Non multum refert; utri parti calculum quis adjecerit. Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. 14. *art.* 12. §. 81. *ſeqq.*

Carſia, id eſt, aqua ſalis. Rul. & Iohnſ.

Carta, κάρτα, apud Hippocr. ſignificat *valde* admodum. 3. *de R. V. in Ac. t.* 26. *&* 42. Jung. Galenus *in comm.*

Cartilago, χόνδρος, eſt particula ſimplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium eſt duriſſima, toto autem oſſe eſt mollior, Gal. *l.* 7. *de Uſ. P. c.* 3. Quamvis autem diverſa ſit ab oſſe *cartilago*, ſæpe tamen ætatis ſpatio in os degenerat, imo vero nulla fere ſunt oſſa, quæ ante cartilagines non fuerint. Oſſa namque omnia & dentes genis adhuc concluſi infantibus *cartilago* ſunt, quæ tandem in oſſa duratur, uti *cartilagines*, quæ inter ſterni oſſa continentur. Hactenus Caſtellus. Dividi poſſunt *cartilagines* 1. in illas, quæ aliis connaſcuntur oſſibus, eademque connectunt vel abſque alio medio, ut in oſſibus pubis & ſterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διάρθρωσιν, & in has, quæ per ſe conſtituunt partes, de quibus p. p. in duriores, quæ oſſeæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos tolligantes, & ligamentorum naturam ferre referentes, unde χονδροσυνδέσμους vocant, Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 2. Inter ſpecialiores *Cartilagines* ſunt præcipuæ ſeqq.

Cartilago enſiformis, χόνδρος ξιφοειδὴς, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 3. *& l. de arc. & ven. diſſect. c.* 5. *cartilago mucronata*, quæ eſt extrema ora medii oſſis pectoris, quæ eſt propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui ſunt, qui totam pectoralis oſſis figuram, (non eam tantum, quæ

quæ in imo ejus eſt) quia gladii ſimilitudinem repræſentat, *enſiformem cartilaginem* dicant eſſe, Gal. *l. de Offib. c.* 13. Jung. Barth. *d. l. c.* 18.

Cartilago innominata, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κρικοειδὴς dicta, quæ eſt ſecunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quæ œſophagus eſt, poſitionem habens. Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 11. & eſt intruſa cartilagini Thyroidi. Eſt inſtar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis ſagittis. Baſis eſt reliquarum *cartilaginum* aſperæ arteriæ. Barthol. *lib.* 2. *Anat. c.* 11.

Cartilago ſcutiformis, θυρεοειδὴς χόνδρος, perperam θυροειδὴς, recte notante Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 13. *art.* 15. §. 94. male a Caſtello *Peltalis*. Peltæ enim rotundæ erant, cum figura hujus cartilaginis ſit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibboſitas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo perſuaſum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna divina remanſiſſe & ad poſteros translatam. In medio diſtinguitur linea, unde duplicem alii conſtituere, cum revera duplex rariſſime inveniatur. Divulſam in medio obſervavit in Studioſo a nimio cantu Barthol. *d. l.* ubi plura ad ejus perfectam deſcriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Caſtellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiares *Cartilagines* conſiderandæ, & quidem in ipſa quoque Larynge; videlicet: *Binæ cartilagines*, ἀρυταινοειδεῖς, *Gutturniformes*, ſive *Arytænoideæ*, qui in una parte conjunctæ inſtar gutturnii rimam pro modulanda voce *Glottis*, γλωττὶς, dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit & tegit, ne ex cibo vel potu intracheam cum periculo ſuffocationis quædam incidant, ſed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagines* aſperæ arteriæ *ſemicirculares* & ſigmoideæ σιγμοειδεῖς, non libet inter peculiares referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagines quinque*, quarum duæ ſupremæ naſi oſſibus adhærent, tertia ſeptum conſtituit, ſive interſtitium inter duo naſi foramina, reliquæ vero duæ pinnas conſtituunt, per membranoſa ligamenta colligatæ, commode inter peculiares referri non poſſunt, cum ad naſi conſtitutionem faciant. De his videatur Barthol. *d. l.* 3. *Anat. c.* 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus uſus eſt duplex: Unus, ut partes quaſdam leves ac politas ad motus promtitudinem efficiant, in articulis ſcil. Alter, ut violentiæ foris occurſantium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim ſubſtantia maxime idonea eſt ad tegendum & defendum partes ſubjectas. Non enim poteſt comminui & frangi, ut dura & friabilia, neque incidi & contundi, ut mollia & carnoſa. Hæc Caſtell. Verum nec alii uſus excludendi ſunt, ut: Connexionem facere oſſium, quæ dicitur συγχόνδρωσις: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aſpera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præſtare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. *libell.* 4. *c.* 2. *Cartilago* quoque de ſpinis piſcium dicitur, ſpecialiter vero & κατ' ἐξοχὴν, *Cartilaginei piſces*, dicuntur, qui ſpinam dorſi cartilaginem, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χονδρώκανθοι dicti; aliis & σελάχη, vel σελαχώδη: Suntque duum generum: Plani, ut ſunt Raja, Paſtinaca & his ſimiles; & Longi atque Rotundi, v.g. Galeæ de quibus legatur Aldrovand. *l.* 3. *de Piſc. cap.* 31.

Caruncula, σαρκίον, accipitur vel in ſtatu ſecundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori ſive interno exiſtit, *Lachrymalis*, in externo vero *Innominata* eſt, Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 8. *Carunculæ* quoque appellantur *cuticulares Alæ* ſive Nymphæ in ſinu muliebri, teſte eodem *l.* 1. *c.* 35. quo etiam *carunculæ myrtiformes* ſpectant *d. l. c.* 33. In renibus *carunculæ papillares* minus coloratæ inſtar glandularum, reliqua *carne* duriores occurrunt, de quibus idem *d. l. c.* 17. *Carnoſam* quoque illam particulam in ſummo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam*, vel *Uvulam* vocant, a Galeno *carunculam* appellari conſtat, *ex l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 3. *in princ.* Præternaturaliter uſurpatur hoc vocab. (1) de portiunculis, quæ in dyſenteria excernuntur, quas Hippocr. *carnes*, σάρκες, vocavit, 4. *aph.* 26. (2) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis, 4. *aph.* 76. qui affectus etiam dicitur *Trichiaſis*, τριχίασις. Ita & Celſus *l.* 6. *c.* 8. *carunculas* quaſdam in naribus naſci ſcripſit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excreſcentiæ carneæ carunculæ* rum nomine venire poſſunt, quamvis Hippocrati σαρκοφυΐαι, 3. *d. fract. t.* 45. aliis ὑπερσαρκώσεις, aut σαρκώματα dicantur.

Carus, vide *Caros*.

Caryca, quibuſdam pro *Carica*. Eſt & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponneſi *Carya*; Unde *Caryca lingua*, καρύκη Gr. confuſa valde & abſurda dicta Galeno *l.* 2. *de diff. pulſ. c.* 2. *Caryca*, καρύκη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, em-

embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex fanguine & aliis ἡδύσμασι, id eft aromatibus & fuavibus condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus fapidum facere & infufcare poffet Lydiæ *caryca* adinftar, *caryкam* appellare liceat. Hefychius etiam defcripfit, quod fit jus fupervacuum five ambitiofum. Plura vide de hac re apud Linden *S. M. Ex. X.* §. 73. *feqq.* Lang. *l.* 1. *ep.* 58. Conf. Galen. *exegefi*.

Caryceia, καρυκεῖν, idem, quod *Caryca*. Gal. *l.* 4. *de fan. tuend. c.* 5.

Carycoides, καρυκοειδὴς, dicitur Hippocr. excrementum colorem fubcruentum inftar *Carycæ* condimenti illius ex fanguine parati præ fe ferens. 24. *Epidem. XIV.* 10. Plura apud Foef. *Oecon. p.* 310. Nec minus plenius expofitam vocem habes apud ipfum Erotianum.

Carydon, καρυδὸν, vide *Alphitidon*.

Caryon, κάρυον, vide *Nux*.

Caryophyllum, καρυόφυλλον, nomen & floris, & aromatis, & arboris. Nullius horum expofitio eft hujus loci.

Caryoti, καρυωτοὶ, fcil. βάλανοι, nomen dactylorum five fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria & Palæftina crefcunt. Gal. *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 26.

Cafa, Gr. καλύβη, οἴκισκ⊙, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium vel vile domicilium fignificat, qualia funt metallifofforum circa fodinas. Rul. *in Lex.*

Cafcarilla, h. e. cortex Chinæ Chinæ, vide *China*.

**Cafchu*, idem quod *Catechu*. De quo paulo poft.

Cafeus, τυρὸς, quid fit, omnibus notum eft. Lac coagulatum & glaciatum, per præcipitationis modum. Ufus ejus in diæta & medicina varius. Cum in *cafeis* fingulatim permagna fit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea ipforum ætate, non licet hic eam exponere varietatem. Confulantur Autores, utpote Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. cap.* 17. & *l.* 10. *de S. Fac. cap.* 17. & *l.* 10. Th. Vvillis *de ferment. cap.* 11. Bruyerin., Moræus, C. Hofm. Ionft. alii. An commune vitium fit omnium *cafeorum*, fuccum habere vitiofum & craffum, uti *d. l.* fcriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hippocr. *de vet. medic. XXXVII.* 9. *feqq.* & *de affect. XLIX.* 11. Ufum medicum etiam vide fis apud Scribon. Larg. *n.* 158. adverfus podagram. *Cafeum* defcripfit Paracelf. *l.* 1. *de Tart. tract.* 5. *c.* 2. quod fit Tartarus alabaftrinus & incurabilis, vifcus inexpulfivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipfos morbos renum applicuit, *cafeum*, vel *lac fegregatum* aut *cafeatum* ægritudinibus renum annumerans *in Fragment.* & *Scholiis ad dict. libros de Tartaro*. Verum rem ipfam magis obfcurat illis terminis, quam ut declaret. *Cafeus præparatus* Rulando & Iohnfono dicitur refidentia vifcofa manens in fundo lactis ex cafeo defluentis, *in Lex.*

Cafia, κασία, plerumque *Caffia*, κασσία, duplicem potiffimum obtinet fignificationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, fed ad Botanicam. Paucis tamen indicaffe fufficiat. (1) Significat aroma quoddam, quæ & *Caffia lignea*, *Xylocaffia* dicitur, ad Cinnamomi fere naturam accedens; de qua videatur Gal. *D. S. F. l.* 7. & *alibi*. (2) Purgans quoddam cholagogum, quod *Caffiæ fiftula*, filiquofa, folutiva, κασσία, σύριγξ, dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties *in libr. de Antidot.* & *de C. M. S. L.* mentionem fecerit *Caffiæ fiftulæ*, femper tamen intelligit illam aromaticam, quæ etiam fiftulofa videtur. De folutiva videatur Rolfink. *de purgant. fect.* 3. *art.* 2. Schroder. 1. *l.* 4. *cl.* 3. *num.* 416.

Caffa barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. *expof. de Offib. c.* 18. *Tom. I. p.* 508.

Caffale vulnus, i. e. vulnus pectoris. Legitur apud Marcell. Cuman. *Obf.* 65. apud D. Velfch. *in Syllog. cur.* & *obf. Med. Cent.* I. *p. m.* 73. 74. Derivatur ab Arabico *Cas*, i. e. pectus.

Caffatum, eft fanguis in venis invalidus & emortuus, grumofus, fanguinis boni tranfitum & motum obftruens, Paracelf. *l.* 7. *Archidox.* §. *de Specifico Diaphoretico*, & ex hoc Rul. & John. *in Lex.*

Caffia, κασσία, vide *Cafia*.

Caffia mellis dicitur fpecies Caffiæ extractæ pro clyfteribus, quam compofitionem ingreditur Mel, ut confervetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Joh. Anton. Loddettus Dialog. *de impoftur. nonnull. Pharmacopœor.* addito *declarationi fraudum & errorum apud Pharmacopœos commiſſorum*. Liffeti Benangii *opera Bartholini Latinitati, donatæ p.* 149.

Caffiteros, κασσίτερος, vide *Stannum*.

Caffoleta dicitur fpecies fuffimenti humidi, cujus defcriptionem tradidit P. Morellus *l.* 2. *de præfer. remed. form. fect.* 2. *c.* 9. *p. m.* 293. *edit. Baf.*

Caffovvarius, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grevv. Anglicæ Societatis Regalis Col-

legæ Inchoata Anatome comparativa ventriculorum & inteſtinorum, cujus mentio fit in Actis Erud. Lipſ. A. 1682. p. 60.

Caſſus, vide Laparos.

Caſtalticum corrupte, pro Cataſtalticum, καταςαλτικὸν, idem eſt, quod repreſſorium, ſtipticum. Dieter. Iatr. n. 408.

Caſtellum, idem quod Lacuſculus, λακκίδιον. Rul. & Johnſ. Caſtellum Urinæ quid dicatur Paræo, vide apud eund. l. 22. Chir. c. 9.

Caſtigatus, a, um, Gr. dici poſſet σωφρονισθὰς,) dicitur de Mamillis & Papillis apud Q. Serenum: Si caſtigatas ſtudium eſt ſervare papillas, &c. quid vero Caſtigatæ mammæ, expoſuit Hier. Mercurial. lib. 5. Var. Lect. c. 3.

Caſtitas, σωφροσύνη, ἁγνεία, proprie continentiam circa res Venereas ſignificat. Hinc Caſti ſua natura dicuntur σωφρονικοὶ φύσει, qui etiam a libidinoſis cogitationibus abſtinent. Gal. l. 6. de L. A. c. ult. Caſtitatis ſedem veram in renibus eſſe magis, quam in teſticulis, voluit Paracelſ. lib. 2. de vir. membr. c. 10. quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhafius, Dan. Sennert. & Caſp. Hoffm. verum abſque ſucceſſu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus conſtat, renibus nihil eſſe commercii cum reliquis partibus genitalibus. Caſtitatem non comparari poſſe medicamentis, ſed evitatione occaſionis & objectorum irritantium, egregie docuit P. Ammann. Irenic. p. 40.

Caſtor, κάςωρ, Fiber, animal eſt amphibium aqua & terra ambiens, vivens piſcibus & fructibus arborum. Ejus deſcriptionem vid. apud Aldrovand. l. 2. de quadruped. digit. vivipar. cap. 12. ubi etiam ejus uſum in cibis & medicina exponit, & in Ephemerid. Nat. Curioſ. An. II. Obſ. 251. Anatomicam ejus deſcriptionem etiam legere licet in Actis Philoſophicis Oldenburgii Anni 1669. m. Julio. Jungatur Schroder. l. 5. cl. 1. n. 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in piſces graſſandi avis quædam ſpecies, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam Caſtor vel Fiber ut eſt apud eund. Aldrovand. Ornith. l. 19. c. 62. Urinæ quoque lactea excretionem Caſtoris nomine venire ex Drauwiz. de Scorbut. c. p. vi- deatur in Ephemerid. N. Cur. A. I. Obſ. 89.

Caſtorium, καςόρειον, καςόρειον, ſunt teſticuli Caſtoris quadrupedis exciſi, purgati & exiccati, virtutis valde attenuantis, diſcutientis, nervos nervoſaſque partes roborantis, ſpirituſque animales excitantis, multique in Medicina uſus. Adulterari ſolent gummi Ammoniaco, quod cum Caſtoris ſanguine ſubactum veſiculis inditur exiccaturque. Schroder. d. l. In hunc animadvertit Fr. Hoffm. in Clavi ad h. l. negando Caſtorium eſſe teſticulos, qui adeo parvi ſunt, ut gallorum gallinaceorum teſticulos vix ſuperent, ſed potius eſſe tumores, ſeu crumenæ inguinis veſtitæ pellicula ſatis craſſa, quibus parva ſemper annexa eſt, impleta liquore oleagineo & cineroſo, ſemper liquido manente, cum illis craſſior continetur, qui poteſt exiccari ad pulveriſandum. Confirmatur hæc ſententia plurimis autoritatibus in Ephemerid. N. Cur. d. l. De Caſtorii viribus videatur & Gal. l. XI. de Simpl. Fac. Dioſcorid. l. 2. c. 26. Pontici Caſtorii vires diverſas eſſe ab Hiſpanico, ex Strabone often- dit Rhod. ad Scribon. n. 175.

Caſtratus, ἐυνοῦχος, ἐυνουχισθὰς, dicitur, cui teſticuli ſunt exſecti; & ita vis genitalis ablata. Caſtratio, quæ Gr. ἐυνουχισμὸς, ἐκτομὴ, ὀρχοτομία dicitur, in brutis utriuſque ſexus adhibetur, teſte Gal. l. 1. de ſem. c. 15. Caſtratum animal ſemper fœminæ redditur ſimile, aut his, quæ ſunt ætatis minoris, idem l. 10. de S. F. §. Bolis & l. 11. §. Pinguedo & adeps. Caro etiam Caſtratorum ſuavior & præſtantior eidem habetur lib. 1. de ſem. c. 15. & l. 2. de Al. F. c. 2. Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis a caſtratione dependeat, non eſt adeo in aprico. Videatur de hac quæſtione Barthol. l. 1. Anat. c. 22. An caſtratio hominum excuſari & defendi poſſit nec ne, meam noſo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in obſerv. commun. In ſumme libidinoſo detrectavit Balth. Timæus a Guldenklee l. 3. caſ. 52. Caſtratio etiam ſumitur pro Herniotomia & Caſtratores ſunt Herniotomi vulgares, in qua ſignificatione hoc vocabulo uſus Scultetus Arm. Chim. Part. I. Tab. XXXIX. ſimul impro- bans, quod in omni Hernia teſticulos eximant, in ſola Sarcocele ſaltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum & malignorum, præſertim purgantium electivorum correctio dicitur caſtratio apud Helmont. tr. Pharmacopol. ac Diſpenſ. modern. n. 49. Jung. Exerc. noſtr. 1. de Remor. Purg. §. 38. Item farina craſſior, κέῤῥον, dicitur Caſtrata, vide Crimnon. Diet. n. 478.

Caſtrenſis, Militaris, ςρατιωτικὸς, ςρατευματικὸς, eſt epitheton etiam morborum quorundam contagioſorum & epidemicorum, præſertim febrium, quarum meminit Helmont. de Febb. c. 10. n. 7. Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam efferve-

fcentia caloris, quam maligna cruditas ex vi-ctu & rerum non naturalium ufu pravo col-lecta peccare & urgere folet. Peftilentibus an-numeravit & fatis perfpicue defcripfit Th. Willis *de Febr. c.* 14. nec non *pecul. tract.* Joh. Valent. Willius Medicus Danus.

Cafus, in Latino valde æquivocum eft. Vel enim idem eft, quod *Symptoma*, σύμπτωμα; Gal. *de opt. fect. ad Thrafyb. c.* 13. & 1. *aph.* 12. aliifque in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem eft, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ, Gr. dicitur τύχη vel τύχης ἔργον. Gal. *l.* 11. *de V. P. c.* 7. *de fub. figur. Empir. c.* 12. Interdum & Gr. dicitur αὐτόματον. Hipp. *de Arte IX.* 5. *feqq.* & Gal. *c.* 1. *in Prognoft. Hipp. t.* 4. id eft, *fpontaneum*, quod fine ulla deliberatione aut confultatione contingit. Vel idem eft, quod *Lapfus*, πτῶσις, vel κατάπτωσις, v. g. ex alto *l.* 5. *M. M. c.* 2. Vel idem eft, quod *morbus præfens*: in qua fignificatione fumfit Paracelf. *l.* 1. *Paragr. c.* 1. §. 4. & 5. Vel denique idem, quod *Hiftoria morbi* integra, obfervatio Empirica; Unde frequentiffime dici folet; *Cafus* Medicinales v. g. laudati Timæi a Guldenklee, pro: Obfervationes Medicæ Practicæ. Collegium *Cafuale*, h. e. in quo tractantur & exponuntur fpeciales morborum fingularium hiftoriæ. Vide *Hiftoria*.

Cata κατά, vide *Secundum*.

Cataballo, καταβάλλω, fignificat *dejicio*, demitto, *profterno*. In qua fignificatione fumfit Hipp. *l. de Nat. Hum. t.* 2.

Catabafis, κατάβασις, *defcenfus*, a verbo καταβαίνω, *defcendo*, cui opponitur ἀναβαίνω, afcendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. *aph.* 22.

Catabibazo καταβιβάζω, emphaticum verbum *humorum deorfum* factam *exclufionem* & deturbationem exprimens apud Hipp. 3. *in* 1. *prorrh. t.* 51.

Catablacevo, καταβλακεύω, fignificat *ignavum effe*, defidem, negligentem in actionibus, & præfertim in curando apud Hipocr. 3. *de artic. t.* 83. idem quod κατοκνέω, quod legitur *in Mochlic. XI.* 7. Defcendit a voce *Blax*, βλάξ, quod nomen eft pifcis nullius plane utilitatis, aut pretii.

Catablema, κατάβλημα, fignificat, *quod injicitur* aut applicatur, in fpecie fimbriam vel *ligamentum*, quod parti injicitur ad deligationem conftringendam. Hipp. 2. *de artic. t.* 32. Æginetæ dicitur ἐπίβλημα, aliis περίβλημα. Foef. *in Oecon. p.* 312.

Catabronchizo, *Catabrochthizo*, καταβρογχίζω, καταβροχθίζω, utrumque fignificat *deglutio*, a βρόγχος & βρόχθος, *gula*, *guttur*. Hipp. *Coac. t.* 632. & *t.* 62.

Catacauma, κατάκαυμα vide *Ambufta*. Hipp. *Coac. t.* 158. interdum fimpliciter *Cauma*, καῦμα. Jung. Linden. *Ex. XI.* §. 189.

Cataceclimenos, κατακεκλιμένος, dicitur, qui propter morbi vehementiam & virium imbecillitatem decumbit. Hipp. 2. *prorrhet. t.* 39. quamvis alii κατακεκλασμένες, *fractos viribus* legant. Idem eft quod κατακλινὴς, κλινήρης, κλινοπετὴς, *Clinicus*, & opponitur τῷ ὀρθοστάδην. Foef. *Oec. p.* 314.

Catacecramenos, κατακεκραμένος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut fufpenfa eft. Hipp. 3. *de fract. t.* 74.

Cataceraftícos, κατακεραστικὸς, idem, quod ἐπικεραστικὸς, vide *Epiceraftícos*.

Catacermatizomenos, κατακερματιζόμενος, a verbo κατακερματίζεσθαι, quod proprie fignificat in minutulos nummos dividi, a κέρμα, *nummulus*, minutiæ æris. Sed & in genere dirimi in minutiffimas partes denotat. Ufurpat Hipp. de calore febrili, qui in totum corpus diftrahitur; 4. *de R. V. I. A. t.* 39.

Catacheo, καταχέω, vide *Catachyfis*.

Catachlidao, καταχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hipp. *in præcep. VI.* 8. fignificat *delitiis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod καταθρυφᾶν.

Catachloos, κατάχλοος, fignificat *valde virens*. Dicitur v. g. de excrementis biliofis corruptis 7. *Epidem. XI.* 27. quamvis plerique legant κατάχολον, quæ lectio non arridet.

Catachrefis, κατάχρησις, vide *Abufus*.

Catachrifion, κατάχρισον, dicitur medicamentum, quod *illinitur*, Hipp. *l.* 1. *de M. M. CXXIII.* 16.

Catachyfis, κατάχυσις, *effufionem*, *perfufionem* fignificat a verbo καταχέω, *perfundo*. Ita de frigidæ aquæ *perfufione* ufus Hipp. 5. *aph.* 21. & 7. *aph.* 42. de aqua calida. Dieter. *Iatr. n.* 447. 448.

Cataclafis, κατάκλασις, *perfractionem*, *perverfionem*, in genere fignificat. In fpecie frequenter de oculi perverfione cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius mufculorum oculos claudentium convulfionem indicat. Hipp. 6. *Epid. f.* 1. *t.* 31. ubi etiam *t.* 30. de membrorum *perfractionibus* legitur. Vide *Campylon*.

Catacleis, κατακλεὶς, dicitur os cartilaginofum, imo cartilago in commiffura omoplatæ vel fcapulæ cum clavi fita. Reperiri in folis hominibus teftatur Gal. *l. de offibus c.* 14. Confer. *l.* 13. *de V. P. c.* 11. Alibi prima Thoracis cofta parva dicitur, & quafi *Subclavium*. Gal. *de diffect. mufc. c.* 12. Vide C. Hoffman. *comm. ad Gal. l. de V. P. n.* 103. & *not. ad l. cit. de*

Offib. qui recte reprehendit, quod καταχλὰς et-iam ἀκρώμιον dicatur.

Cataclines, κατακλινής, *lecto affixus*. Vide *Ca-taceclimenos*.

Cataclisis, κατάκλισις, inclinationem, decli-nationem, *incurvationem*, item *decubitum* de-notat, v. g. κατάκλισις ἡμικύκλι@, *incurvati femicircularis*, uti eft, in Græca lit. C. juxta veteres. Vid. Hofman. *d. l. n.* 385. Gal. *l.* 2. *de mot. mufc. c.* 4.

Cataclyfma, κατάκλυσμα, Hipp. *de fal. diæt. n.* 15. Vide *Clyfter*.

Cataclyfmi, vehementiores aquarum illifio-nes, vulgo medicor. Irrigationes. Cœlius Au-rel. *Chronic. l.* 1. *c.* 16.

Catacores, κατακορής, abundans, *fuperfluum* fignificat. Addit rei, cui jungitur, in fpecie bili, intenfionem. Ufurpatur adjective & ad-verbialiter. Quando fimpliciter ponitur, ni-hilominus bilis ad exceffum reftringendum ef-fe, vult Foef. *n. Oec. p.* 315. v. gr. apud Hipp. *Coac. t.* 612. & *t.* 608. id quod & Interpretes obfervarunt. Hinc & κατακορὲς φάρμακον, figni-ficat bilem meracam largius evacuans medi-camentum, apud Hipp. *l.* 5. *Epid. VIII.* 10. 14. Dicitur & adverb. κατακορέως. Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 13. vide Gal. *in comm. ad h. l.* Jung. & Lind. *Ex. IV.* §. 77.

Catacremnamai, κατακρέμναμαι, fignificat; de-pendeo, & ufurpatur ab Hipp. de gurgulione inflammato & intumefcente, *l.* 2. *de Morb. X.* 3. Defcendit a κρημνός, præcipitium.

Catacruo, κατακρούω, proprie *depellere* fignifi-cat. Apud Hipp. vero *diffindere*; & profun-dius *pertundere*. & *difcindere* denotat, *l. de Ul-cer. XV.* 4. & *l. de Medico VII.* 1. 3. Unde, & κατάκρουσις, h. e. *percuffio*, inter operationes Chirurgicas & remedia impinguantia externa refertur a I. C. Claudino *de Ingreffu ad infirm. l.* 2. *fect.* 2. *c.* 27. & ita, idem fignificat, quod ἐπί-κρουσις. Vide infra *Epicrufis*.

Catadartheo, καταδαρθέω, verbum, proprie fignificans *dormire*, a δαρθάνω, *dormio*, quam-vis Scholiaftes Ariftoph. a δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens reftringat fignificatio-nem, dicendo, idem effe, atque in pellibus dormire. Ufus Hipp. *l.* 5. *Epid. XVII.* 1. & *l.* 3. *de diæt. XVI.* 15.

Catadechomai, καταδέχομαι, fumo, *fufcipio*. Ufur-pavit Hippoc. *de alimento*, *lib.* 7. *Epid. XXII.* 8. *Cata dicen*, κατὰ δίκην, id eft, *jure merito*, æque ut par eft. Frequenti ufu apud Hipp. v. gr. *l. de Cord. III.* 10. *l.* 1. *de Morb. Mul. LXXXVII.* 14. *l. de vuln. c. V.* 3. Foef. *in Oec. p.* 313.

Cataduloo, καταδουλόω, proprie fignificat, *in fervitutem redigo*. Metaphorice vero fpiritus frango, animum fubigo. Hip. 2. *de fract. t.* 61.

Categizo, καταιγίζω, fignificat cum impetu deorfum irruo, *delabor*, ab αἰσσω, irruo. De ventis & procellæ impetu proprie dicitur; Unde & καταιγὶς *procellam* fignificat. Metapho-rice de doloribus & morbis cum impetu ir-ruentibus fæpe ufus eft Hipp. *l.* 3. *de Morb. VII.* 25. *XXIV.* 57. *l.* 2. *de Morb. Mul. LXXXVII.* 2. *l.* 6. *Epid. XVIII.* 16. Foef. *d. l.* Præcipue de morbi ftatu accipitur, tefte Linden. *Ex. XII.* §. 81. 87.

Cataonefis, καταιόνησις, i. e. *irrigatio*, perfu-fio, fit humore aliquo in partem aliquam ef-fufo. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliqua de cauffa balneo excludimur. Dif-fert ab *Embroche*, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quando poft illam lanam aut linteum fuperponimus, quod poft embrocham non fit. Gorr. *in def.*

Catagliſchraino, καταγλισχραίνω, verbum fi-gnificans *vifcofum efficio*. Hipp. 1. *de R. V. I. A. t.* 33. & *f.* 3. *t.* 10. Gal. *in comm. ad h. l.*

Cataglyphe, καταγλυφή, fculpturam excava-tam fignificat in Chirurgicis. Hipp. 4. *de artic. t.* 53. & *Mochlic. XXIII.* 8. 10.

Catagma, κάταγμα, vide *Fractura*.

Catagmaticus, καταγματικός, dicitur de reme-diis ad fracturarum curationem neceffariis, v. g. *Deligatio catagmatica*, καταγματικὴ ἐπίδεσις, Gal. 1. *de* C. M. P. G. c. 4. Item *Emplaftra catagmatica*, quæ in fracturis cranii fpeciali-ter dicuntur *cephalica*, κεφαλικά, habentque abftergendi, digerendi & ficcandi poteftatem, quibus plerique & paululum ex adftringenti-bus admifcent; *l.* 1. *h. tit. c.* 16.

Catagoge, καταγωγή, ductus fedes, loci vel partis alicujus circumfcriptio vel regio dicitur Hipp. *l.* 7. *Epid. III.* 14. veluti fi quis umbili-cum contrectans manum toti ventris regioni admoveat, Foef. *d. l.*

Catagyioo, καταγυιόω, proprie fignificat *mem-bra debilito*, a γυῖον *membrum*. Ufurpatur de nimia virium imbecillitate, & enervatione. Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 17. & *l.* 2. *de Morb. Mul. LVI.* 15. *de Glandul. VIII.* 11.

Catalemma, κατάλημμα, vide *comprehenfa-mentum*.

Catalentia, fictus eft a Paracelfo terminus, fpeciem Epilepfiæ fignificans, quemadmodum & *Analentia* & *Epilentia*, *de morb. ament. tr.* 2. *c.* 1. & *l.* 3. *Paragraph. c.* 1. §. 1.

Catalepfis, *catalepfia*, Lang. *l.* 1. *ep.* 25. eft deperditio fenfus vifus, apertis palpebris, fer-vata tamen fecundum naturam fpiratione, in qua

quã posteriora cerebri potissimum & nervorum exortus intemperie frigida & sicca afficiuntur: Gal. *l.4. de L. A.* 2. licet alibi *catalepsin* dicat esse spiritus cohibitionem, *de musc. dissect. c.26.* & alibi dicat, *catalepsin*, fieri refrigerata primą parte sensitiva, id est, cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditati facit lethargicas passiones; cum siccitate vero eas, quæ a Græcis καταλήψεις dicuntur, Lat. *Interceptiones*; aliis *Deprehensiones*) 2. *aph.* 3. *in comm. Gal.* Eundem affectum vocant κατοχὴν, *catochen*, & qui eo laborant *Catochos*, κατόχους, *l. 4. de cauf. pulf. cap.* 16. Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus *Catalepsis*, κατάληψις, accipitur late & stricte. Late & quidem rarius pro omni interceptione, v.g. Sanguinis in vasis, Hipp. *l. de Medic. VII.* 8. quæ alibi ἀπόληψις eidem dicitur, vide *Apolepsis*, item ἐγκατάληψις. Sensuum, Aurelian. *l.2. acut. c.5.* Spirituum, Gal. *l. 2. de san. tu.* 12. & *l.3. cap.* 2. Cutis constrictio, dum ita digitis apprehenditur, ut candens ferramentum recte & sine noxa immittatur Hipp. 1. *de artic. t.* 50. De interceptione urinæ & sanguinis legitur 2. *Epid. sect.* 3. *n.* 75. quam *l. 6. f.* 2. *n.* 35. ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblæsis super injicitur, ad ea, quæ oblæsa sunt, comprehendenda & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo super injectum reliquas obvolutiones firmiter continet, *catalepses*, καταλήψεις, dicuntur. Hipp. 2. *de iis, quæ in medic. t.* 15. & *t.* 17. 18. Stricte sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli eundem cum *comate vigili* esse statuunt, Lang. *d. l.* Alii vero negant, ut Dieterich. *Iatr. n.* 863. quod si Galeni descriptio supra *d. l.* locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia, vide *coma*. Tandem & Tropica supereft significatio, quando κατάληψις denotat veram, firmam & indubitatam rei alicujus perceptionem & cognitionem, Gal. *de sectis. c.6.* & *de opt. secta in pric.* cui opponitur ἀκαταληψία. In specie tribuitur loco generis Indicationi *comprehensio* in definitione, de qua proxius vide Mich. Gavasset. *l. de Indicat. curat. cap.2. seqq.* Dicitur & *Apprehensio*, de quo supra.

Catalotica, καταλωτικὰ, medicamenta sunt, quæ cicatrices grossas æquant & limpidant, Galen. *l. de Dynamid.* An a κατάλοάω vel ἀλοάω, tero?

Catalysis, κατάλυσις, significat *dissolutionem* vel *resolutionem*, v.g. artuum Hipp. *l.4. Epid.* XXVIII. 31. Quod dicantur οἱ καταλυόμενοι apud Hipp. 2. *aph.* 43. illi, qui jam jam morituri sunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum est consensus, Jung. Dieter. *n.* 438. Enimvero si per ἀπαγχομένους proprie strangulati laqueo aut manu veniunt intelligendi, nihil obstat, quo minus etiam *dissoluti* exponi possint de *detracto* laqueo, aut manu resoluta, cum Celso *l.* 2. *c.* 8. *fin.* qui vocat *Detractos ex suspendio*.

Catamanthano, καταμανθάνω, *addisco*, considero, Hipp. 6. *aph.* 5.

Catamaraenome, καταμαραίνομαι, *emarcesco*. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt. Hipp. 2. *Prorrhet. XI.* 33.

Catamassasthe, καταμασσᾶσθαι, *dentibus conterere*, commanducare significat. Usus est Hipp. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit & devoravit, *l.* 5. *Epid. XXII.* 10. repetitur *l.* 7. *XXXVII.* 10.

Catamattevomenos, καταματτευόμενος, *contrectans*. Vide *Mattevo*, vel *Matos*.

Catamenia, καταμήνια, vide *Menstruum*.

Catamolynthis, καταμωλυνθεὶς, *remissum, debilitatum*, sensim languidum, significat, a μῶλυς vel μῶλυξ, ignavus, hebes, indoctus. Galen. *c.3. in Prorrhet. Hipp. t.*77. de tuberculis ad aurem usus est.

Catamyo, καταμύω, *nicto*, oculis conniveo, *claudo*, significat. Legitur apud Hippocr.7. *Epid. XLI.*24. Per syncopen etiam καμμύω aliquando dicitur.

Catanasimuma, καταναςιμῶμαι, non καταναςιμῶμαι, significat *consumor*, ab ἀναςιμόω vel ἀςιμόω, *expensas facio*. Hipp. *de glandul. II.* 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab ἀνασιμοῦσθαι, *resimum fieri*. Foes. *Oec. p.* 319.

Catanancazo, καταναγκάζω, *per vim cogo*, *compello*, *depello*. Usurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibita restitui & reponi debet. Hipp. 1. *de art. t.* 15. 20. 21. 62. 65. 69. & *f.* 3. *t.* 49. & *in Mochlico IX.* 16. *XI.* 12. *XV.* 5. &c. Legitur & simpliciter ἀναγκάζω, 2. *de fractur. t.* 10.

Cataniphthis, κατανιφθεὶς, *elotus*, exterfus, a verbo κατανίζω, pro κατανίπτω, *perluo, perfundo*. Participio usus est Hipp. de diarrhoea per lac decoctum elota, quæ sponte definit. 2. *Prorrhet. XXXII.* 2. Verbo vero de vulnusculis circa tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, *l. de ulcerib. XV.* 6. *XVII.* 3.

Catanizo, κατανίζω, vide *Cataniphthis*.

Catanoeo, κατανοέω, *valeo sensuum integritate*, intelligentia, idem, quod καταφρονέω. Hipp. *l.* 5. *Epid. XVII.* 6. Jung. Foes. *d. l.*

Catantia, καταντὶν, *declivitatem*, deorsum inclinationem significat, ab ἀντάω, vel ἄντω, occur-

occurro. Hippocr. 1. *de iis, quæ in med. t.* 19. Hinc & καπύειν declivia denotant, *f.*2. *b. t.* 11.

Catantis, καπάντης, *declivis*. Vide *Catantia*.

Catantlema, καπάντλημα, significat *lotionem per infusionem aquæ factam*; idem fere, quod ἐπάντλημα, vel ἐπάντλησις. Legitur apud Mosc. *de morb. mul. c.* 50. Vide *Epantlesis*.

Catapasma, καταπάσμα, dicitur medicamentum aridum ex sicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, discutiendum cuti asperfum, Æginet. *l.* 7. *c.* 13. Dicitur & καταπαστὸν φάρμακον, Gorr. *in def.* quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conspergitur, significet. Dicitur & σύμπασμα, vel διάπασμα, vel ἔμπασμα, ἐπίπαστον, Gorr.

Catapasmus, καταπασμὸς, dicitur Aureliano specialiter post humeros atque colla devexo ductu mitis & lenis defricatio, aut levis deductio, *l.* 1. *pass. tard. c.* 5. Foes. *d. l.*

Catapastum, καταπαστὸν, vide *Catapasma*.

Catapavoma, καταπαύομαι, significat evanesco, *cesso*, Gal. 1. *Prorrhet. t. c.* 35. unde καπαυσις, finem *requiem* denotat; & tumores subsidentes καταπαυόμενα vocantur.

Catapeltes, καταπέλτης, vide *Catapulta*.

Cataperus, καπάπηρος, *mutilus*, vide *Perosis*.

Cataphora, καταφορὰ, est affectio veternosa, gravis in soporem delatio, Gal. 3. *prorrhet. t.* 1. qua ægris sopori gravi simile quid accidit, fiuntque tum omnis sensus, tum vocis expertes, *l.* 1. *de dieb. Crit. c.* 4. Nihil differt a *Comate*, licet Galenus voluerit. Vide *Coma*.

Cataphracta, καταφράκτα, nomen fasciæ sive ligaturæ thoracis, a similitudine Thoracis Romani, quem *cataphractam* dicunt, Gal. *de fasciis n.*79. *seqq.* Ejus figuram exhibet cum usu Scultetus *Arm. Chir. Part.* I. *Tab.* XXXVI. *fig.*7.

Cataphroneo, καταφρονέω, vide *catanoeo*. Sumitur & in malam partem, significans *contemno*. Hinc εὐκαταφρόνητον, quod facile contemnitur. Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 10.

Catapino, καταπίνω, devoro, *deglutio*, vide *Catapofis*.

Cataplasma, καπάπλασμα, est medicamentum externum sive topicum, variæ pro diversitate ingredientium virtutis, & diversi usus; estque compositio mollis, pulti similis, ex aliquo farinæ genere, floribus & aliquo humido, sive unctuoso parata, Gal. *l.* 3. *de C. M. P. G. c.* 2. Quæ crassiora ficcioraque sunt, Emplastra & Cerata: quæ liquidiora, συγχρίσματα, & Unguenta appellantur Gorr. *cataplasma*, id est, *superpositum medicamentum*. Scrib. Larg. *n.* 158. Jung. Schroder. *l.* 2. *c.* 44. Morellus *l.* 2. *de form. remed. sect.* 1. *c.* 13. aliique plures.

Cataplexis, καπάπληξις, id est, *stupor*, *stupefactio*, v. g. oculorum, Hipp. *l.* 7. *Epid.* XXX. 8. quæ alias *oculus stupefactus*, ὀφθαλμὸς καταπλὴξ eidem vocatur, 5. *Epid.* XXI, 22.

Catapofis, κατάποσις, *deglutitio*, est prompta cibi, potus, medicamentorum, per gulam descensio, Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 16. Verbum etiam καταπίνειν, *deglutire*, significat, Hipp. 4. *aph.* 35. Unde καταπότιον, *catapotium* medicamentum, quod deglutiri debet, *Pilula*. Dieter. *n.*441. Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. *l.* 2. *Anat. c.* 12. vide *Deglutitio*.

Catapotium, καπάποτον ἢ καταπότιον, vide *Catapofis*, & *Pilula*.

Catapfyxis, κατάψυξις, idem, quod περίψυξις, *refrigeratio magna* corporis & membrorum dicitur, cum refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absque cutis & superficiei inæquali motu, Gal. *de rigor. trem.* &c. Præfertim vero apud Hipp. de extremarum partium frigore, ceu malo signo, in febribus usurpatur, *f.* 1. *Prorrhet. t.* 26. 30. *f.* 3. *Prorrh. t.* 61. 72. *Coac. t.* 243. 587. 647. & *f.* 4. *d. R. V.* I. *A. t.* 27. *Epid.* LII. 10. & LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis caussam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ, malignæ, quæ spiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *Infrigidatio*. *Perfrictio*.

Cataptofis, κατάπτωσις, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum & Apoplectico-rum, attonitam in *terram concidentiam* vel casum significans, Galen. *l. de tot. morb. temp. c.* 4. 5. Significat quoque in genere *Deciden-tiam*, & quidem vel proprie, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem deorsum vergens, proveniens ex paralysi & relaxatione p. n. musculorum ac tendinum, neque indiget musculo agente, de qua Gal. *l.* 1. *de mot. musc. c.* 7. Fere idem, quod καταῤῥοπία, de qua p. p. Vel tropice dictam, ubi denotat statum *Neutrum sanorum*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. *Dogm. nostr. Prælimin. p.* 9.

Catapulta, καταπέλτης, est tormentum bellicum, quo lapides vel sagittæ jaciebantur; qua ratione & Tychon læsus legitur apud Hippocr. *l.* 5. *Epid.* XXXIV. 1. Vide Vallef. *ad h. l. t.* 93.

Cataracta, *catarrhacta*, (aliis *catharracta*, sed

fed vitiofe) καταῤῥάκτα & καταῤῥάκτης, *cataractes* proprie fignificat loca petrofa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores & cum impetu profundentes dicuntur *catharactæ* cœli apertæ, quas Helmontius aeris fundos ftatuit, proprioque nomine *Peroledos* vocat, item Valvas Cœli, *tr. Gas aquæ n.* 24. 25. *Catarractæ* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ curfus temperantur & fuftinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur Belgice *Sluiſſen*. Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adverfus irruptionem hoftium ex ligno ferrove, quæ dimitti ac tolli pro voluntate cuftodiri poffunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrovand. *l.* 19. *Ornith. c.* 11. ubi etiam *cataracta* fpecies avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per fimilitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *cataracta*, qui alias *Suffuſio*, *Hypochyma*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, vulgo, *Staar*, dicitur, eftque notante Caftello juxta Galenum, pituita inter uveam & cryftallinum humorem coagulata prohibens fpiritum vifibilem ab oculo exire & intrare, *l. de ocul. part.* 4. *c.* 12. vel Suffufio eft, cum cernendi facultas deperditur, apparente, five non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione moleftatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognatione & confenfu iifdem afflictis, *l.* 4. *de L. A. c.* 2. quam vocant Græci ὑπόχυμα, *l.* 10. *de V. P. c.* 1. Helmontius *cataractas* oriri dicit, fi latex vel digeftionum vitia reperiat, vel aliena fecum eo deferat, *tr. Retenta p. m.* 362. *ed. Lugdun.* De hoc affectu vid. Senn. *M. Pr. l.* 1. *P.* 3. *ſect.* 2. *c.* 28. & alios.

Catarrhecticus, καταῤῥηκτικός, dicitur de eo, *quod penetrat*, perrumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. *de R. V. I. A. t.* 6. de Oxymelite *t.* 31. de Peplio *ſ.* 2. *t.* 11.

Catarrheuma, κατάῤῥευμα, *defluxio*, Lang. *l.* 2. *ep.* 16. vide *catarrhus*.

Catarrhexis, κατάῤῥηξις, a verbo καταῤῥήγνυσθαι, effundi, perrumpere, fignificat *effuſionem*, *eruptionem* v. g. alvi, Hipp. *Coac. t.* 240. *l.* 4. *XVIII.* 6. Verbo quoque ipfo fæpius ufus eft idem v. g. de alvo 1. *Prorrhet.* 31. *ſ.* 2. *t.* 58. *ſ.* 3. *t.* 47. & alibi item de tumoribus, *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 37. *Coac. t.* 623. de mammis & aliis membris fluidioribus factis, *de nat. puer. XLIII.* 16. 18. & *l.* 1. *de Morb. Mul. I.* 5. 6. vid. Foef. *pag.* 320.

Catarrhoecus, καταῤῥοικός, fumitur active & paffive. Active fignificat, *deſtillationes efficiens*. Hipp. 5. *aph.* 34. paffive de morbis etiam a deftillatione ortis dicitur. Dieter. *n.* 444.

Catarrhopia, καταῤῥοπίη, fignificat *declivitatem*, *inclinationem deorſum*, quemadmodum ἀναῤῥοπίη, *reclinationem ſurſum*. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum κατάῤῥοπος, de variis dici poteft rebus, fignificans *deorſum vergens*, declinans, declivis, deorfum propendens, v. g. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 39. *de flatibus ſ.* 1. *t.* 13. de morbo remittente *l. de Humor. III.* 81. 99.

Catharryſis, κατάῤῥυσις, *defluxionem*, id eft, declinationem deorfum fignificat, vide *Hyporrhyſis*. Hipp. 1. *de iis, quæ in med. t.* 19. Gal. *in comm.*

Catarrhus, κατάῤῥοος, ἢ κατάῤῥους & κάταῤῥος, Lat. *Deſtillatio* feu defluxus, a verbo καταῤῥέω, *defluo*, eft multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte ftrepitum quendam faciunt, Gal. *defin.* Nafcitur ejufmodi *deſtillatio* a cerebri intemperie frigida & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Caftellus: fed infufficienter & confufe. Oportet ergo rem diftinctius exponere. *Catharrus* generaliter denotat *omnem fluxum* aut delapfum materiæ peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac fignificatione comprehendit omnem *Rheumaticam affectionem* vel *Rheumatiſmum*, Gr. ῥόον. In qua fignificatione etiam dicitur κατάῤῥευμα, Lang. *l.* 2. *ep.* 16. Specialiter fignificat vitiofæ materiæ in capite, vitio aut proprio, aut adfcititio, ut cauffarum internarum & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes fubjacentes defluxum. Hujus tot fpecies conftitui poffunt, quot partes, ad quas materia defcendit. Hipp. *l. de Loc. in homine XVIII.* feptem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in fpinalem medullam, in vertebras & mufculos lumborum, & in coxam. Verum hodieque tres præcipue, ceu evidentiores, retinentur fub hoc nomine *Catarrhi*; prima quæ ad nares, & dicitur *Coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. 2. *aph.* 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hippocr. *d. l.* Tertia ad pectus, & appellatur in fpecie *Catarrhus*, juxta verficulos notiffimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus,
Ad fauces Branchus, *ad nares eſto* Coryza.

Aliquando *Deſtillatio* hujufmodi fit cum infigni ebullitione fanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermittentes refert Fr. de le Boe Sylvius *l.* 1. *Pr. M. c.* 30. §. 8. 35. & quarum cauffa funt humores

mores in capite collecti, in paroxysmo solu-ti, & ad defluxum commoti §. 109. præprimis vero Lympham vitiatam, ceu caussam, & glandulas in cerebro existentes, ceu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas & malignas esse, testantur Observationes Th. Willis de Febrib. c. 17. Varietas insignis est catarrhorum cum ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, falsus, acidus, pituitosus, mixtus, dici potest. 4. de R.V. I. A. t. 30. Gal. in com. In specie pituitosorum catarrhorum ortum ab alimentis viscidis, & aere frigido deducit Sylv. c. 13. §. 14. tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior Hipp. 3. aph. 31. tum ratione temporis, v. g. æstatis & hyemis, 3. aph. 12. 13. Ratione etiam modi defluxionis sive motus caussæ peccantis differunt Catarrhi, cum vel lente relabitur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet Catarrhus suffocativus, πνιγώδης, ἢ κατάῤῥοος συντέμως ἀπολλὺς, d. aph. 12. estque humoris excrementitii præceps a capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoque cor, cum difficillima respiratione & suffocationis metu, Sylv. c. 22. §. 11. Atque hæc de Catarrho sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolixissimo opere Schneideri de Catarrho. Legi etiam a Philiatris poterit P. Barbette Prax. c. 4. cum not. Dekeri. Imprimis etiam jungatur Dieter. Iatr. n. 445. Catarrhos ceu extra naturam & Medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. de lithiaf. c. 1. & in peculiari tractatu inscripto: Catarrhi deliramenta. Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugas ventilare; licet invenerit hodieque quosdam adstipulantes.

Catartismus, καταρτισμὸς, κατηρτισμὸς, est *translatio ossium a sede p. n. ad naturalem*, apud Æginet. l. 6. in multis capp. Verbum καταρτίζω, in debitum repono locum, Metaphorice significat *Reconciliationem*.

Catasarca, κατασάρκα, vide *Anasarca*.

Catasbennysthe, κατασβέννυσθαι, significat, *extingui*, sedari; Dicitur de tuberculis ad aures absque suppuratione & dolore rursus discussis & evanescentibus, Hippocr. l. 1. Epid. f. 1. t. 10.

Catasceve, κατασκευὴ, Galeno dicitur absoluta & *perfectissima* corporis *exercitatio*, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, l. 3. de san. tu. c. 2. Foes. p. 322. Significat quoque structuram organicam corporis humani concinnam, Gal. c. 2. de R.V. I. A. t. 31.

Catascbasmos, κατάσχασμος, *Scarificationem* & quidem *profundiorem* significat in gangrænosa vel sphacelosa corruptione necessariam, legitur apud Dioscorid. l. 7. c. 1.

Catascbesin, κατάσχεσιν, vide *Schesis*.

Cataseisis, κατάσεισις, *concussionem*, vel potius *extensionem*, sive distentionem significat, Hipp. 3. de artic. 51.

Catasillano, κατασιλλαίνω, idem, quod σιλλαίνω, *ludibrio habeo*, dicteriis & scommate excipio, a σίλλος, quod est poema illusorium, sive scomma. Unde *Sillographi* sunt Satyrici apud Gell. Verbum illud usurpavit Hipp. in præcept. VII. 11.

Cataspao, κατασπάω, *deorsum duco*, detraho. Hippocrates aliquoties de menstruis provocandis l. 1. de Morb. Mul. XXIV. 5.6.C. 1. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosis & grandioribus l. 6. Epid. f. 3. t. 21. ubi opponitur ἀνασπᾶσθαι, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

Catastagmos, καταστάγμος, *Destillationem* significat. An vero etiam ad Catarrhos hoc nomen adhiberi possit, uti Celsus de recentioribus Græcis scripsit l. 4. c. 5. de eo dubitat Schneider. de Catarrho sect. 1. c. 4.

Catastatalagmos, κατασταλαγμὸς, σταλαγμὸς, dicitur *Destillatio* & legitur apud Hartmann. in Tyrocin. Chymic. c. 4.

Catastalticus, κατασταλτικὸς, barbare ex ignorantia Græcæ Linguæ *Castalticus*, idem, quod repressorius, stipticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter *Stalticus*, σταλτικὸς, Dieter. Iatr. n. 408.

Catastasis, κατάστασις, vox Hippocrati familiarissima, in genere *constitutionem*, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατάστασις Galeno est forma & idea alicujus rei, Holler. not. in 3. aph. 15. Frequenter de constitutione anni temporum & aeris, qui & cœlum vulgo dicitur, usurpavit Hipp. v. g. 1. Epid. f. 1. t. 9. & 37. t. 60. 63. & alibi sæpius, si nude & simpliciter positum est. De morborum etiam forma & conditione, 1. aphor. 12. 1. Epid. f. 3. t. 10. 3. Epid. f. 3. c. 34. Prognost. f. 3. t. 7. & sæpius. Gal. l. 1. de cris. c. 4. De coloris & totius corporis externo habitu, 2. Prorrh. VII. 5. Sed & *collocationem* & *restitutionem ossis* vel *membri* in pristinum locum significat, Hipp. f. 3. de fract. t. 38. Vide Dieter. n. 446. Foes. p. 322. seqq.

Catastema, κατάστημα, est veluti *fulcimentum*, & innixus, a verbo καθίστασθαι, *sistere*, reprimere, moderari, Hipp. l. 1. de Morb. Mul. XLVIII. 4.

Cata-

Cataſtole, καταστολὴ, eſt modeſtia in veſtitu, ſeu *modeſtus habitus*. Hippocr. *de ornat. V.* 7. VII. 16. IX. 7.

Cataſtoreſthine, καταστορέσθῆναι, proprie, ſignificat *proſtratum eſſe*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, ſedatis & ad excretionem diſpoſitis, Hippocr. *de vet. med.* XXXIV. 22.

Catataſis, κατάτασις, eſt ad *inferna loca corporum tractio*, quæ orbitur partim organis tentoriis e regione oppoſitis, partim tranſumtione in contrarium, nempe tranſmiſſis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac ſuperius annexis. Oppoſita huic eſt *Anataſis*, ἀνάτασις, quæ eſt tentio ad loca ſuperna per traductionem, Galen. *in defin.* ἀνατάνεσθαι, *contentis eſſe viribus*, firmis & integris, aut contra obniti, & ſe erigere ſignificat, quod totum Celſus per firma viſcera complexus eſt. Hæc Caſtellus. Quamvis & nomen κατάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατεῖναι, non ſolum de tentione, ſed & de omni repoſitione aut collocatione membri apud Hippocrat. accipiatur, teſte Erotiano, *Onomaſtic. cum not. Barthol. Euſtachii fol. m.* 64. 65. ita, ut idem ſignificet, quod καθίδρυσις. Jung. Foeſ. *p.* 324.

Catatilao, καταπλάω, ſignificat, *conſpurcare*, inquinare, Hippocr. *l. de Nat. mul.* XXIX. 124. ubi de linteo, cui pinguia illini debent, ad applicandum uſurpatur. Dicitur & ἐγκαπλᾶν, aut ἐγκαπλάειν, aliis ἐγκαταλᾶν, *l.* 2. *de Morb. Mul.* XXXIV. 4.

Catatrecho, κατατρέχω, id eſt, *procurro*, inſulto. C. Hoffmann. *de Uſ. Part. n.* 1166.

Catatripſis, κατάτριψις, dicitur *attritio* inſtrumentorum, cum nimia ſiccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione ſumpta a veſtibus aut vaſis, quæ longo uſu atteruntur & exſiccantur. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1.

Cataudeſis, καταύδησις, *vociferationem* ſignificat apud Hippocr. *in Præcept.* XIII. 3. quæ moleſtiam affert. Dicitur alias φωνασκίη Aretæo. Foeſ. *p.* 325.

Cataxa, κάταξα, *ſericum crudum*, dicitur Aetio & Actuario, id eſt, lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur, Gorræus *p.* 214.

Cataxis, κάταξις, *fractio*, Gorr. *ibid.* Inuſitatum, nec occurrit in Henr. Stephani *Theſauro*. Sed verbum κατάξαι, *frangere*, legitur apud Platon. *Euripid.*

Catecheſis, κατήχησις, dicitur *inſtructio* Medici, quæ fit viva voce ad adſtantes, vel ægros, Hipp. *in præcept. X.* 10.

Catechomenos, κατεχόμενος, vide *Catoche*.

Catechu, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ eſt genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac ſi ſitum contraxiſſet, ſapore auſteriuſculum, maſticando liqueſcens, & ſubdulcem poſt ſe ſaporem relinquens. Uſus creditur eſſe in catarrhis exſiccandis, capiteque roborando, Schroder. *l.* 3. *in fin.* Nonnulli ex recentioribus ſtatuunt eſſe artificiale quid paratum ex Terra quadam Vitriolacea & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo conſtet. Confectio *Catechu* deſcripta & laudata videatur in D. Viti Riedlini *lineis Medicis A.* 1695. *menſ. Aug. num.* 28. & Roſin. Lentilii *Miſcellaneis Medico-Practicis Part.* III. *p.* 52. ubi & *Caſchu* dicitur. D. Ehrenfriedi Hagendornii *Tractatus Phyſico-Medic. de Catechu ſeu Terra Japonica*.

Cateilumenos, κατειλούμενος, *introrſum convolutum* ſignificat. Hippocr. uſurpavit de ructu, *Coac. t.* 432. item de voce implicata, retenta, & quaſi involuta, φωναὶ κατειλεῦσαι, 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 32.

Catellus, vide *Canis*.

Catena, σειρὰ, ἅλυσις, quid ſignificet, omnibus notum eſt. Pertinet in foro Medico ad inſtrumenta Chirurgica. Oribaſ. *de machinam. c.* 4. Rul. *in Lex.* Paracelſus quoque meminit *Catenæ* cujuſdam myſticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, *tract. de peſtilit.* item Vinculum illud Balſamicum, quo uniuntur quoque ſpiritus corpus regentes, *Fr.* 2. *h. tit.: catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala*. Vigener. *de Igne & Sale*, *c.* 26. *in Th. Chym. Vol* VI. *p.* 31.

Catepedanos, κατεπεδανὸς, vide *Epedanos*.

Catephes, κατηφὴς, *ſubtriſtem*, *demiſſum* ſignificat. Hipp. utitur de vultu. *Coac. t.* 388. de oculis, 7. *Epid.* XV. 31. & XXII. 11.

Catergaſticos, κατεργαστικὸς, *conficiens*, opprimens, exercens, Hipp. de taciturna animi abjectione, *Coac. t.* 482. Verbum eſt κατεργάζεσθαι, Foeſ. *p.* 326.

Catertemenon, κατηρτημένον, *concinnum*, *compoſitum*, ſignificat, a καταρτίζω. Dicitur de ſermone apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 41. Unde & κατηρτισμὸς. Vide *Catartiſmus*.

Cathæmon, καθαιμον, *cruentum* ſignificat, ex Euripide Linden. *Ex.* XIII. §. 449.

Cathæreſis, καθαίρεσις, differt a καθάρσει, licet ab uno verbo καθαίρω deſcendant, & ſignificat *detractionem*, aut *ſubtractionem*, & extenuationem corporis abſque purgatione aut ſanguinis miſſione, v. g. quæ fit nimio motu & exercitiis, Hippoc. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 2.

Vid. Gal. *in com.* quamvis Lat. *Detractio* non femper ita ftricte fumatur, fed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os &c. Scrib. Larg. *n.* 6. 9. 100. 135. 136. *Detractio* etiam eft imminutio vel demtio. Ita detracto pondere, Id. *n.* 97. Vid. Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 373.

Cathæreticos, καθαιρετικὸς, etiam a verbo καθαίρω, quatenus fignificat confumo, abfumo, *depafcor*. Differt igitur a καθαρτικὸς, purgans; & eft epitheton medicamentorum, quæ carnem excrefcentem imminuunt, depafcunt, & ad ftatum naturalem deducunt, Galen. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 2. Gradu minori differunt a Caufticis five Septicis, aut Efcharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non fint ejufdem cum Epuloticis naturæ, v. gr. Afiæ petræ flos, Æs uftum, *d. loc. c.* 15. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 30. Eorum facultas confiftit in falinis acrioribus, lixiviofis, & alcalicis valde evectis particulis.

Cathammizo, καθαμμίζω, fignificat *in arena me occulto*, quod dicitur de quibufdam pifcibus, Afello, Paffere, &c. ex Ariftotele *l.* 9. *H. A. c.* 37. Linden. *Ex.* XI. §. 206.

Cathariotes, καθαριότης, munditiem, *puritatem*, fignificat, quæ Medicum decet. Hipp. *l. de dec. orn. V.* 22. idem, quod καθαρότης.

Catharma, κάθαρμα, *purgamentum*, excrementum, quod in purgatione rejicitur & expurgatur. Hipp. *l.* 5. *Epid.* XIX. 2.

Catharmos, καθαρμὸς, duo fignificat, (1) purgationem, & ita coincidit cum vocab. κάθαρσις, Hipp. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XX. 21. (2) *expiationem*, five curationem per expiamenta vana & magica, quæ fignificatio Hippocr. eft frequentior, v. g. *l. de morb. facr.* II. 7. III. 10. 14. &c.

Catharodes, καθαρώδης, de oculis, 5. *Ep.* XXXV. 13. recte a Lindeno pro mendo habetur fubftituente καρώδεα, *Ex.* IV. §. 92.

Catharos, καθαρὸς, *purus*, *depurgatus*, mundus. Dicitur & καθάριος. Ufurpatur non folum de corpore ejufque membris, v. g. Alvus pura, 7. *aph.* 67. vel juxta Gal. 64. Contra dicuntur corpora μὴ καθαρὰ, *non pura*, 2. *aphor.* 10. fed etiam de excrementis, v. g. de urina, 1. *Epid. f.* 1. *t.* 33. & de fœcibus alvi, 4. *de R. V. I. A. t.* 57. *Coac. t. ult.* *Puritas* quoque vaforum commendatur pro ægris, 4. *in* 6. *Epid. I.* 8.

Catharfios, καθάρσιος, idem quod καθαρτικὸς h. e. *purgans*. Ufitatum Nono *de M. P. C.* 6. 285. *feqq.*

Catharfis, κάθαρσις, purgatio, vide *Purgatio*, *Menftruum*.

Catharticus, καθαρτικὸς, *purgans*, *purgatorius*. Vide *Purgans*.

Catheautonperas, καθ' ἑαυτὸν πέρας, nomen Menfis apud Macedones tantum, in cujus principium incidit Solftitium brumale. Galen. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 1.

Cathectice, καθεκτικὴ, fc. δύναμις, *retentrix facultas*. Vide *Retentio*.

Cathelin, καθελεῖν, a verbo καθαιρέω, idem, quod κολάζω, *caftigo*, vide *Colazo*, Gal. 3. *de R. V. I. A. c.* 30.

Cathemerinos, καθημερινὸς, idem, quod ἀμφημερινὸς, *quotidianus*. Epitheton febris. Vide *Quotidiana*, Galen. 2. *de diff. febr. c.* 7.

Catheftecos, καθεστηκὼς, καθεστὼς, *conftans*, *confiftens*; Ufurpatur ab Hippocrate de ætate, 1. *aph.* 13. de anni tempore, 3. *aph.* 8. Eft autem *Conftans*, quod vel fuam naturam fervat, & non immutatur, vel quando ad fummum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide *Cathiftemi* & *Cataftafis*. Eft & Diætæ accuratæ & ad unguem obfervatæ epitheton apud Plutarch. *in præcept.* ὑγιεινοῖς. Jung. Dieter. *n.* 421. 422. Foef. *p.* 297.

Catheter, καθετὴρ, *Catheterus*, Lang. *l.* 2. *ep.* 19. eft fiftula cannulave urinaria, cujus extremum aliquo linimento aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ fuppreffionem virgæ immittimus, Galen. *ad Thrafibul. cap.* 23. Sive eft inftrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & veficæ vitia probantur; ἀπὸ τοῦ καθίεσθαι, id eft, ab *immittendo*, five infundendo, quod eo inftrumento injici folent, quæ injicere expediat, Gal. *l.* 5. *Meth. Med. c.* 5. & 7. Cæterum καθετὴρ ab Hippocrate non pro eo inftrumento ufurpari voluit Galenus *in expof. voc. Hipp.* fed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, *l.* 2. *de Morb. Mul.* XLVI. 8. 9. ubi quidem monet Foefius legi in fuo codice, non καθετῆρι, fed καθετηρίῳ, atque forte ex hoc emendandum Galeni locum; verum fibi conftare potius Galenum putamus, ex ratione derivationis, quia verfatile linamentum vulneri immittitur, feu καθίεται, & res eodem recidit, five diminutum fignificatum five integrum admittas. Helmont. pro fuo adverfus Galen. & ejus fectatores œftro rejicit, ceu atrox atque cruentum, & alium *Cathetera* commodiorem fe inveniffe gloriatur ex corio vel aluta; *de Lithiaf. c.* 7. *n.* 34. verum experientia confirmat etiam ufum catheteris e metallo facti innoxium, nec cruentum. Figuram cum ufu vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part.* I. *Tab.*

I. Tab. XVII. fig. 7. & XL. fig. 6.

Catheterismus, καθετηρισμὸς, est administrationis Chirurgicæ ratio, qua injicimus per *Catheterem* in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive aliud quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθετῆρα vocant. Cast. Æginet. *l.* 6. *c.* 59.

Cathidrysis, καθίδρυσις, *in pristinum locum repositio partis*. Vide *Catastasis*. Verbum καθιδρύσαι, *reponere*, legitur apud Hippocr. *Prorrhet.* XXVIII. 23. 28.

Cathimia, *Cathmia*, dicitur. 1. *vena mineralis subterranea*, e qua effoditur aurum & argentum, juxta quosdam metallifossores. 2. *Id*, *quod crescit in fornacibus auri vel argenti*. 3. *aurum*. 4. *argenti spuma*. 5. *fumus adhærens parietibus*, dum æs ustum fit. *Cathmia affidia*, id est, *Cadmia* argenti secundum colorem lithargyrii, id est, plumbi usti. *Cathmia*, id est, auri, æris, argentive, spuma. Dicitur & *Cathmia ferri*, Rul. *in Lex. Chym*

Cathinnymæ, καθίννυμαι, significat *defideo*, insideo, idem, quod καθίζομαι, Hipp. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XLIV. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. *f.* 1. *de fract. t.* 17. quamvis vitiose ibidem legatur καθίκνυσθαι.

Cathistamæ, *Cathistemi*, καθίσαμαι, καθίστημι, multiplicem & variam habet significationem apud Hippocrat. Interdum *consistere* significat, ac veluti firmari, *l.* 7. *Epid.* XXIII. 30. *l.* 4. *Epid.* XXIII. 1. Interdum *in proprium locum repono*. Vide *Catastasis*. Galen. *c.* 3. *de fract. t.* 38. Interdum significat *corpus præparo*, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XXIV. 17. ad totam curationem, 2. *Prorrhet.* XX. 6. in integrum restituo, ἐς τὸ αὐτὸ, *d. l.* XLII. 8. *Coac. t.* 164. Interdum *subsideo*, detumesco, v. gr. de tumoribus & tuberculis, 1. *Epid. f.* 2. *t.* 81. *l.* 7. XXIII. 3. De urinis subsidentibus sæpissime, *l.* 1. *Epid. f.* 1. *t.* 26. *f.* 2. *t.* 31. & alibi. Vide Foes. *p.* 298. *seq.* Linden. *Ex.* XVI. §. 247. Interdum *sedari* in passivo, v. g. de phthisi, *l.* 5. *Epid.*

Cathizesthe, καθίζεσθαι, idem, quod καθίννυσθαι, & καθιδρύσθαι, desidere, in *pristinam sedem collocare*, Hipp. 2. *de fract. t.* 58.*

Cathodos, κάθοδος, *descensum* significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus & maturis viro, *l.* 1. *de morb. Virgin.* II. 2. & miror, quod. Foes. *p.* 300. per ingressum & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione aut necessitate.

Catholceus, καθολκεὺς, appellatur *fascia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod περισκέπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipsum vinculum diducatur, Gal. *de fasciis*. Gorr.

Catholicus, καθολικὸς, id est, *universalis*, item *panacea*, epitheton est quorundam medicamentorum, qua evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia utilium. Vide *Panacea*. Ita in Dispensatoriis notum est Extractum *Catholicum*, ubi idem significat, quod *Panchymagogum*, hoc est, omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Quercet. *in Pharmac. restit.* Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Franciscus Josephus Burrhus *Ceram* suam *Catholicam*. Imprimis vero Chymici Hermophili & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Basilii *Asa*, & *Phalaja*, Paracelsi *Tinctura Physicorum*, quam *Catholicam Physicorum* propterea appellavit *Tr. Tinct. Phys. c.* 7. Similes *Panaceæ*, si Diis placet, ex Sublimato leguntur apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 30. ex oleo Antimonii & Mercurii conjunctim *l.* 8. *c.* 22. Quid vero hic sentiat de *Medicina Universali*, quod scilicet sit nomen sine re, vid. *T.* II. *Oper. p.* 171. Consentit Rolf. *in Chym.* Hodieque etiam humores vitales per totum corpus diffusos & spiritus a Physiologis fluida catholica appellari receptum est, sicut ex scriptis eorum constat.

Cathygræno, καθυγραίνω, *humectare*, madefacere significat, & quidem de alvo. Usurpatur ab Hippocrat. 4. *aph.* 27. *Coac. t.* 19. 153. 281.

Cathygros, κάθυγρος, *excessive humidum* significat. Legitur de utero vel matrice apud Hipp. 5. *aph.* 62. Vide Dieter. *n.* 423.

Cathylomaneo, καθυλομανέω, significat proprie *frondibus* & *foliis abundare*, *luxuriare*, idque de arboribus, quæ supervacuis frondibus luxuriando sylvescunt, dicitur. Translatum vero ab Hippocr. ad mulieres, quarum natura sæpe ita luxuriat, mature resecanda, *in epist. ad Dionys.*

Catias κατιάς, dicitur *Scalper* vel *Scalpellus excisorius*, ad exscindendum fœtum mortuum, apud Æginet. *libr.* 6. *cap.* 74. Foesius vult deductum a καθιέναι, immittere, *pag.* 327. Verum annon commodius derivaretur ab ἄτω, mitto, vel ἰὸς, telum, cum præposit. κατ, quæ deorsum vel in significat?

Catillano, κατιλλαίνω, *distorqueo* significat, Galen. 3. *in* 3. *Epid t.* 32. unde κατιλλῶσαι φωναὶ, *voces distortæ*. Vide *Catilumenos*.

Catinus, *Catillus*, Græce τρύβλιον, τροβλίδιον,

διον, παροψὶς, in genere significat *paropfidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam* vel *trullam*. Apud Rulandum & Iohnfonum occurrunt *Catinus arenarius*, vulgo *Capella*, vel cinereus; hoc eft, vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum; item *Catinus* vel *Catillus æreus*, *ferreus*. Dicitur & in neutro genere *Catinum* *Catillum*. Illius fignificationem aliam apud Paræum vide fupra in *Caftellum*. *Catinum* eft etiam epitheton aluminis, quamvis non fit alumen, fed Sal Alkali. Vide *Alumen*. De *Catillo cinereo* vulgo *Capella* legatur etiam Iunken *Lex. Ch. Ph. V. I. p.* 80. *feqq.*

Catifchon, κατίσχον, *continens*, dicitur fcil. *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur, 6. *Epid. f.* 8. *t.* 33.

Cat' ixin, κατ' ἴξιν, vide *Ixis*.

Catma, *limatura auri* dicitur, Rul. & Iohnf.

Cato, κάτω, in genere fignificat *infra*, *deorfum*. Specialiter vero apud Hipp. denotat *ventrem inferiorem*, five *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλίη, 4. *Epid. XX.* 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur ἄνω, per vomitum; 2. *aphor.* 7. *feqq.* Jungatur Dieter. *n.* 451. Linden. *Ex. IV.* §. 12. quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην fignificare velit ventriculum ipfum, & τὴν κάτω in fpecie inteftinum colum in loco Hippocr. 3. *de morb. XV.* 2. Vid. Linden. *d. l.* §. 26. & *Ex. VII.* §. 69. an vero adeo certa fit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obftat, quo minus per τὸ κάτω omnia inteftina; & præfertim craffa, intelligantur?

Catobleta animalia dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. *l.* 1. *Ep.* 63. Vide *Zibetum*.

Catoblepas, aut *Catoblepon*, κατωβλέπον dicitur fera apud Æthiopes ad fontem Nigris dictum, cujus defcriptio habetur apud Plinium *l.* 8. *H. N. c.* 21. & folo afpectu homines inftar Bafilifci interimere legitur. Nomen hoc obtinuit propter capitis gravitatem, ut oculos femper in terram dejiciat. Meminit & Fr. Zachias *Quæft. Medico-Legal. l.* 7. *tit.* 1. *quæft.* 4. *num.* 3.

Catoche, qui & *Catochus*, κατοχὴ, κάτοχος, vigilans fopor eft, Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 5. eftque folius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulfiones *c.* 3. *in* 1. *prorrh. t.* 69. Aliter: eft in fomnum, fed fine fomno & febre, propenfio, per quam & oculi manent aperti, & fervatur fecundum naturam fpiratio. Eo qui detinentur, κάτοχοι & κατεχόμενοι dicti funt. Habent autem tenfos apertofque oculos, non ut Comatofi & Cataphorici, claufos. In his fiquidem humiditas affectionis cauffa eft, nervorum firmitatem roburque diffolvens; in illis vero propter ficcitatem tenfio oritur, Gal. *c.* 2. *in* 1. *prorrh. t.* 56. Hæc Caftellus. Vide *Catalepfis*. Eft quoque *Catochus*, κάτοχος; fafcia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, *l. de fafc.* Alias & generaliter κατεχόμενα dicuntur, *quæ retinentur*, v. g. urinæ; apud Hipp. 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 25.

Catocheilon, κατώχειλον, *labium inferius*. Vid. *Anocheilon*.

Catochites, (haud dubie a κατέχω, detineo, vel κάτοχος. Perperam igitur apud Ruland. & Iohnfon. *Cathochites* fcriptum occurrit) κατοχίτης, Corficæ lapis eft, cæteris major, mirabilis, fi vera traduntur, impofitam manum, veluti gummi, retinens, Plin. *l.* 37. *H. N. c.* 10. Veluti magnes ferrum, fagda lignum, gagates, & fuccinum paleas attrahunt & retinent: fic *Catochites* carnes & manus retinet innato gummi feu glutino lentiffimo. Rul. *in Lex.*

Catoecidius, κατοικίδιος, h. e. *familiaris*, *domefticus*, paratu facilis. Ufurpatur ab Hipp. de extenfionibus corporis promtis & expeditis, 4. *de artic. t.* 62.

Catomifmus, κατωμισμὸς, *fubhumeratio*, a verbo κατωμίζω, *fubhumero*, humerum fuppono, vel in humerum fuftollo, eft in humeros fublatio, & reftituendi articulum alterius humeri in priftinum locum modus, apud Hippocr. 1. *de artic. t.* 13.

Catopin, κάτοπιν, fignificat *retro*, *pone*, poft Hippocr. *l.* 1. *de Morb. Mulier.* XXVI. 30. & *l.* 2. XXXIII. 22.

Catopter, κατοπτὴρ, vide *Speculum*. *Dioptra* Galenus *Exeg.* fpeciatim ita dici monet inftrumentum pro diftendendo ano; ficut dioptera devaricatorem vulvæ.

Catorchites, κατορχίτης, vide *Sycites*.

Catoterica, κατωτερικὰ, dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπήλατα vocantur, quibus renes, vefica & gibba hepatis cum multo vitiofo fucco funt referta, expurgantur, Gal. 7. *M. M.* 13. Uno verbo: Purgantia per alvum, Hipp. 5. *Epid. X.* 15. Linden. *Ex. VI.* §. 69. *Ex. XII.* §. 49. 52.

Catoxys, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel fuperlativo gradu, qui celerius & majori cum periculo movetur, quam acuti fimpliciter, & in quo ftatim fymptomata fumma funt omnia; Hipp. 1. *aph.* 7. Vid. Com. Gal. *ad h. l.* Foef. *p.* 327. Diet. *n.* 456.

Catu-

Catulaster, βύπαις, est ætatis nomen, significatque juvenculum, adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est, ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur, *l.* 2. *de re rustic. c.* 9. Lind. *Ex.* XIII. §. 63. *seqq.*

* *Catulus*, σκυλάκιον, sumitur apud medicos pro canibus junioribus, & recens natis. Quorum carnes in alvo ficca, in aqua intercute, in morbo Dorsali, in Pleuritide, Lateris Tuberculo, Repletione & plurimis aliis morbis ab Hippocrate celebrantur, de Aff. 5. 2. In Af. 5. 2. de Mor. II. 5. 3. de Diæ. III. Ex Catulis recens natis fit oleum in nervorum affectionibus mira præstans.

Catus, *Felis*, αἴλουρος, γαλεώτης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua *Domesticus*, qua *Sylvestris*, sive ferus. Utriusque descriptionem, vide apud Aldrov. *l.* 3. *de quadr. digit. vivipar. cap.* 10. *seqq.* Olim & hodieque a quibusdam populis carnem illius puta domestici in cibum venisse testantur Bruyerinus *l.* 13. *de re cibar. c.* 36. & Iohnston. *Synt. Med. Hygien. l.* 1. *c.* 2. *art.* 4. *punct.* 2. verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schroder. *l.* 2. *cl.* 1. *n.* 15. & Hofmann. *in Clav. ad hunc loc.* ubi etiam mentio fit *cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicti. Rhod *ad Scribon. n.* 38. qui in Indiis & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum*. Plura *d. l.* legantur. Jungatur & Aldrov. *l.* 2. *de quadr. dig. vivip. c.* 22.

Cavatus, κοιλωθεὶς, a verbo *Cavo*, pro *Excavatus*. Usus est de scalpro medicinali Scribon. Larg. *n.* 53.

Cava vena, vide *Vena*.

* *Cava pura*, κοῖλα τὰ καθαρὰ, Matthæus Pinus in suo comp. in Hipp. oper. interpretatur *ulcera*, quorum cavitatem maxime replet herba Lagopyrus nomine. V. Hippocr. l. de Ulcer.

Caucaloides, καυκαλοειδὴς, est epitheton modiæ, sive patellæ, quam per periphrasin appellavit καυκαλοειδὴς ἄνθει, i. e. *caucali flori simile* Os. Moschion. *de morb. mul. c.* 91.

Cauda, κόκκυξ, οὐρὰ, κέρκος, quid communiter significet, omnibus notum est. In Anatomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *cuculus*, οὐροπύγιον, vel ὀρῥοπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus vel quatuor ossibus & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quampluribus ordinarie, ut numerus ossium & cartilaginum haud dubie major fuerit, notante Barthol. *libell.* 4. *de Offib. t.* 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores & crudiores esse, statuit Galen. *de bon. & mal. succ. cib. c.* 6. Porro etiam *Clitoris* vel *Mentula muliebris*, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teste Vvalthero *Sylv. med. p.* 1036. *seq.* Spagyrici ænigmatice *Caudam Draconis*, (quo nomine alias Astrologis venit intersectio Viæ Lunæ & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem, *Th. Chym. Volum.* III. *p.* 26. 29. *de Alchym. incert. auth. c.* 27. & 31. Lagneus *Harmon. Chym. c.* 8. *Vol.* IV. *p.* 766. Plura vide apud Libav. *tr. de Igne natur. c.* 31. & *in Apocal. Hermet. proœm.* & *in Exam. Philosoph. vivent. sect.* 35. Paracelf. in microcosmo quoque *caudam Draconis* mysticam latere, quemadmodum & alia phœnomena Astralia, docet *tr. Paragran. tr.* 2. *de Astronomia*. *Cauda vulpis rubicundi* etiam dicitur *Minium ex plumbo*, Rul. *in Lex.*

Caudatio vocatur Blasio *Med. Univ. p. m.* 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

Caverna, ἄντρον, idem, quod *Cavitas*, *Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & Os supra nasi radicem occurrens *cribriforme*, ἠθμοειδὲς, dictum, *cavernosum*, πολύτρητον dicitur, Galen. *l.* 8. *de V. P. c.* 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernosus nervus*, qui Græcis σομφώδες νεῦρον, *in* 6. *Epid. t.* 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ita de dentibus exesis *cavernam* usurpavit Scrib. Larg. *n.* 95. De *cavernis* Helvetiis vid. Joh. Jac. Vvagneri *Historia Helvetiæ Curiosa Sect.* II. *art.* 8. *p.* 36. *seqq.*

Cavicula, sive *Cavilla*, idem, quod *Malleolus* pedis, sive *Roscetta*, & occurrit apud Forest. *l.* 6. *Chirurg. Obs.* 57. vide *Rasceta*. *Cavillam* vocari Halyabbati os cuneiforme notavit Schneider. *de Catarrh. sect.* 2. *c.* 2.

Cavillatio, σόφισμα, ἀπάτη, παρεγχείρησις, est ratio subdola, similitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen caussa, profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis, Galen. *l.* 9. *de Hippocr. & Plat. decr. c.* 7. Lind. *Ex.* X. §. 266.

Cavitas, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere significet, neminem Latina vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis & Pathologicis constituit speciem aliquam organicæ con-

conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *cavitatibus* dicuntur τῶν κοιλοτήτων, *de diff. morb. c.* 15. Vid. & Galen. *de Offib. c.* 12. & *c.* 3. *de artic. c.* 7. Quod vocabul: Græc. κοιλία etiam fignificet aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus & Dieterich.*n.*468. nondum mihi poffum perfuadere cum Foef. *p.* 345. Sane nulla neceffitas urget *aph.* 20. *f.* 6. ita generaliter exponere.

Cavledon, *Caulatim*, καυληδὸν, hoc eft, *caulis in morem facta fractura*, eft fpecies fracti offis, quæ fit per tranfverfum, in qua fracti offis partes ita a fe diffident, ut e directo non jaceant, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 5. P. Ægineta autor eft, το καυληδὸν κάταγμα dici etiam ῥαφανηδὸν, & σικυηδὸν, a fimilitudine fractæ radiculæ & cucumeris.

Caulias, καυλίας, eft epitheton Laferis, five liquoris ex caule filphii, plantæ illius Syriacæ, præfertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice incifa colligitur, *Rhizias*, ῥιζίας, dicebatur, Lang. *l.* 1. *ep.* 62. qui fuavem odorem & fragrantem ei tribuit; quod quomodo cum Afa fœtida, quæ fuccus Silphii vel Laferis Syriaci dicitur apud Schroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 172. ingratiffimum & infuetis vix tolerandum odorem fpirante quadret, non video. An fortaffis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis ac Malajis gratiffimum fit odoramentum, & fuaviffimum condimentum, tefte Jac Bontio *de Medic. Indor.* & Fr. Hoffm. *in clav. ad d. Schrod. l.*

Caulis, καυλὸς, fignificat (1) *caulem* five fcapum plantarum, Galen. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 70. & in fpecie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* laferis vel filphii, apud Hippocr. 2. *de R. V. A. t.* 34. (2) *Penem* five membrum virile, Gal. *lib.* 14. *de V. P. c.* 12. unde & fortaffis Latinum *Coles* (3). *Collum uteri*, Sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hoffman. *de V. P. n.* 963. ex Arift. *libr. H. A. c.* 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αὐλὸς ibi legendum fit? *Medic. Phyfiol. l.* 2. *c.* 7. *art.* 14. §. 130.

Cauloton, καυλωτὸν, quod in *caulem* excrefcit. Epitheton Betæ, Linden. *Ex.* XVI. §. 171.

Cauma, καῦμα, *ardor*, æftus, vide *Æftus*. *Catacauma*.

Cauniace, καυνιακὴ, epitheton medicamenti externi, apud Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 15.

Caurus, λάκινοτος, eft nomen venti, & quidem *Auftri*, fi ficcior & frigidior fuerit, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 3.

Caufa, *Caufsa*, αἰτία, αἴτιον, in Medicina tantum pro efficiente accipi folet cum fanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide *in Dogm. noftr. P.* 1. *c.* 5. *P.* 11. *cap.* 7. Charlton. *Ex. Pathol.* IV. Rolfink. *O. & M. Com. l.* 2. *f.* 3. *c.* 2. & alios, præfertim Inftitutioniftas. Galen. *cauffam morbi* in genere defcripfit per id, quo præfente afficimur, & quo fublato ftatim ceffat affectus, *l. de L. A. c.* 2. aut, quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptiffima divifio eft in *Procatarcticas*, προκαταρκτικὰς, *Antecedentem*, προηγούμενον, & *proximam* five *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. *Ex.* VIII. §. 69. 71. Vocabul. *caufæ* aliquando pro ipfo vitio accipi, teftatur Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 228. Unde & verbale *caufatio* noxam denotat, *ibidem*. *Caufarum* divifionem perperam cavillatur Paracelf. *Paragran. Tr.* 2. *de Aftron.* item *Tract. de Podagra*, unicam fubftituens *cauffam*, *Magicam Anaftromiam*, *tr. de morb. caduc.* Nugæ.

Caufis, καῦσις. vide *Uftio*.

Caufodes, καυσώδης, vide *Caufus*. Qui *febrem ardentem*, καυσώδη πυρετὸν, a *Caufo* diftinguunt, præter neceffitatem λεπτολογοῦσι.

Caufoma, καύσωμα, idem, quod καῦμα, πύρωσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

Cauflicus, καυστικὸς, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida funt, & confiftentia craffa, quæque ignis inftar corpus colliquant, & fæpe efcharas, hoc eft, cruftas, ritu cauterii, fcilicet actualis, efficiunt, Galen. *l.* 5. *de Simpl. Fac. c.* 15. quocirca & ἐσχαρωτικὰ appellantur. Eorum materia funt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis falinis acerrimis, lixiviofis, fixis tamen, abundant. Quomodo *cauftica* operentur in corpus vivum & mortuum, vid. apud Helmont. *tract. Ignot. hofp. morb. n.* 76. 77. & *tr. Poteft. medicam. n.* 60. vel dicitur de affectione corporis urente, quæ refultat ex febre ardente, Hippocr. 1. *prorrhet. f.* 2. *t.* 36. item de cauffis externis, quarum virtus eft, morbum & acutum, & periculofum, & velocis judicationis reddere, *t.* 60. Vid. Galen. *ad h. l.*

Caufus, καῦσος, aliis eft καύσων, quod & Paracelfus retinuit, *l.* 10. *Paragr.* §. 3. & Linden. *Ex.* XVII. §. 198. id eft, *febris ardens*, quæ eft fpecies febris continuæ acutæ, cum æftu vehementiori, aliifque fymptomatibus, infignioribus, rem fanguinis phlogofin & incendium arguentibus, proveniens a fanguinis fulphureis portionibus abundantis per cauffas, externas internas du-

ducta effervefcentia, accenfione & caloris intenfiffimi per totum corpus diffufione; nifi fumma malignitas adfuerit, in quo cafu extrema frigere folent, *ex* 4. *aph.* 48. Linden. *Ex.* VIII. §. 47. Vocantur hæ febres & πυρετοὶ καυσώδεες, 4. *aph.* 54. Paracelf. nomine etiam *Flammulæ* comprehendit *in Fragm. Medic.* Plura de hac febre; hocque nomine καῦσ@ apud Hippocr. 4. *de R. V. I. A. t.* 1. *feq.* Foef. *in Oec. p.* 329. Dieter. *n.* 453. C. Hoffmann. *de febrib. c.* 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cav*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpfit, quemadmodum alia quoque bene multa, Franc. Pienf. *de febb. tract. fpec. c.* 6. *p. m.* 79.) Thom. Willif. *de febb. c.* 11. qui, meo quidem conto, fi rem metiri liceret, optime hanc doctrinam expofuiffe mihi videtur. *Caufus* quoque eft epitheton viperæ, vel ferpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipfas*, item *Prefter* vocatur, uti defcripfit ex Aetio Foreft. *l.* 30. *Obf.* 12. *in Schol.*

Cautela, *Cautio*, ἀλάβεια, προφυλακὴ, ufitatum Medicis eft vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviorem noxam aut errorem aliquid præcipitur, aut manifeftatur, aut prohibetur, Galen. *de fubfig. Empir. c.* 1. Foreft. *l.* 2. *Obf.* 10. & 21. *in Scholiis*, Heurn. *paffim in not. ad aphor. Hipp.* Hujufmodi *Cautelas & Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii *ad Scribon. Larg.* Videatur faltem Index pofterior Rodii, *h. t.* Et Lud. Septalius *Animadverfiones & Cautiones Medicas* edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illuftravit. In fpecie *Cautela* Rul. & Iohnf. dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam induftria, qua facilius obeunt fuas operationes, ac perficiunt artis hujus profeffores.

Cauterium, *Cauter*, καυτὴρ, καυτήριον, eft, quod urendi vim habet. Ufurpatur tam pro medicamento, quod poteftate urit, quam pro ferro candente, cujus ufus plerumque neceffarius eft, vel ad fiftendum fanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad offa cariofa, & maligna ulcera. Id ferrum καυτῆρα Hippocrat. appellavit, (*l. de hæmorrhoid. V.* 2. quod perperam *in edit. Linden.* per *Clyfterem* in Latin. verfum eft.) Erat autem, ut fcribit Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum, adurens demiffum adurebat. Hæc Caftellus ex Gorræo: Clarius. *Cauterium* duplex eft: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne vel materia quadam ignita, quæ varia effe poteft, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit ufus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujufmodi ferramentorum variat pro diverfitate partis applicandæ, de quibus confulantur Chirurgiæ Doctores, præfertim Hier. Fabr. ab Aquapend. *in Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus *in Chirurgia fua efficaci*, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Sculter. *Arm. Chirurg. Tab. IV.* aliique plures. Hoc fit medicamentis Caufticis, fivevim colliquandi partes folidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, fpiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrofivus ex lixivio paratus, facile primas tenet. Jung. Paræus *l.* 25. *c.* 32. ubi quædam *Cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *Holoferica*, vel quod fine dolore operentur, vel quod carius emerit Autor a quodam Chymifta. Rulandus & Iohnf. hanc divifionem ita propofuerunt. *Cauterium*, *Kautir*, eft inftrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem & carnes exuftionibus in putridis & ulceribus obnoxiis locis. Eft etiam medicamentum fimplex corrofivum, quo cutis abfque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. *tr. de Cauteriis Tom. I. Oper. p.* 534. *feq.* Peculiaris noxæ & detrimenti ex cauterio fub genu ante purgationem facto, ita ut locus cauterifatus cancrofus factus fit, meminit Lanfrancus *Tract.* 3. *doctr.* 3. *c.* 18. Rolfink. *O. ac M. Com.* *l.* 4. *fect. V. part.* 1. *c.* 1. *feq.* Scribon. Larg. hujufmodi *Medicamenta Cauftica & Efcharotica* vocavit *Quafi Cauterium*, *n.* 114. 240. Utrum præferendum fit, num *actuale*, an *potentiale?* non eft hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parātis ex affufa aqua forti, vel fpiritu fulphuris in liquorem ferri, *Syntagm. lib.* 6. *cap.* 1. Aliud produxit *l.* 8. *c.* 38. Helmontii invectiva gravis in *cauteria* irrita tranfeat, *de Lithiaf. c.* 15. *n.* 12.

Cavus, *va*, *vum*, κοῖλ@, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, five naturalem, five præternaturalem. In fpecie vero κοῖλα, aliis κῦλα, h. e. *Cava*, dicuntur eæ oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua fuperioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque fpecialiter ὑπόκοιλα, quafi fubcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis & a cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviis, & inchoantibus ophtalmis, intumefcere per flatulentiam quandam folent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδιᾶν indigitatur, Meminit hujus quoque tumoris Hippocrat. 2. de

de Morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, τὰ κοῖλα, interpretantur oculorum *cavitates* & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur. Κοῖλον quoque vocari, sive *cavam* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarsi ossibus efficitur, post calcem, quam πεδίον & *planum pedis* sequitur, quod στῆθος πεδὸς, i. e. *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. *l.* 5. *Epid.* XXI. 3. & Galeno *c.* 3. *de artic. t.* 92. Jungatur Foes. *Oec. p.* 343. *seq.*

Ceasma, κέασμα, *fissura*, fragmentum, a verbo κεάζω, *findo*, divido, quod legitur apud Hippocrat. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XXXIV. 10. XLIII. 4.

Cebi, gallinæ hepar torrefactum. Paul. Bagell. *de morb. pueror.*

Cebus, κῆβος, *Cephus*, κῆφος, animal est e simiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur, Arist. *lib.* 2. *H. A. c.* 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. *l.* 2. *de quadr. vivip. digit. c.* 6. Musculos temporales exiles & debiles ei tribuit, similes homini & lynci, Gal. *l.* 11. *de V. P. c.* 2. *Cercopitheci* Indici inusitatæ formæ Anatomen descriptam vide *in Act. Hafn. Vol.* I. *Obs.* 36. *p.* 67. *seqq.* & alterius *Vol.* II. *obs.* 9. *p.* 13.

Cechynos, κεχυνὼς, *hians*, dicitur de brutis & hominibus, os apertum habentibus, sive ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Aselo taleos, uti videre est apud Lind. *Ex.* XI. §. 61.

Cecis, κηκὶς, vide *Cicis*.

Cecryphalos, & *Cecryphalon*, κεκρύφαλος, & τὸ κεκρύφαλον, *Reticulum* dicitur, quo mulierum crines continentur & religantur. Dicitur & κεφαλοδέσμιον, item κροκύφαντον. Meminit Hippocr. *de Steril.* XI. 6. 8. & *de Superfœt.* X. 6. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*, κεκρύφαλος, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui Omasum præcedit. Arist. *l.* 2. *de H. A. c.* 17. Barth. *l.* 1. *An. c.* 9.

Cedma, κέδμα, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem, Hipp. *l.* 6. *Epid. f.* 5. *t.* 22. Gal. *in com.* Prosper. Martian. κέδματα quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, κέδμα vocatur, Foes. *in Oec. p.* 331. Keuchen. *ad Seren. p.* 280. Usus est hac voce etiam Hippocr. aliis in locis, v. gr. *l. de A. L.* & *A. L.* 1. LII. 1. *l. de Loc.* 1. *h. Hom.* XIX. 1. 3. *l.* 1. *de Morb.* III. 11. & *l.* 7. *Epid.* LVIII. 12. Hinc κεδματώδεα apud Erotianum.

Cedrelæum, κεδρέλαιον, oleum Cedri, vide *Cedria*.

Cedria, *Cedrium*, *Cedrinum*, κεδρία, κέδριον, κέδρινον, plerumque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod e *Cedro* nascitur, tum pro pice vel *resina Cedri*, e magna *Cedro*, quæ κεδρελάτη vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius, hæc solidior. *Cedrini* meminit Hippocr. *lib.* 2. *de Nat. Mulier.* XXIX. 81. & 141. *l.* 1. *de Morb. Mulier.* CXI. 13. Jungatur Foes. *d. loc.* *Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 3. collato *cum l.* 2. *c.* 1. de *Cedria* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. *n.* 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhodii. *Cedria*, Gummi *Cedri*, Rul. *in Lex.* *Cedrinus* etiam dicitur de Morbis; sed quinam illi sint, non exponit, *l.* 1. *Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c.* 6.

Cedve, idem, quod *Aer*, Rul. *in Lex.*

Cedvrini, legitur apud Paracelf. *de vit. long. l.* 5. *c.* 5. quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

Ceimelion, κειμήλιον, est pretiosa suppellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hipp. metaphorice de imperitia dicens, quod sit malus thesaurus, & κακὸν κειμήλιον, malæ opes reconditæ, *in Lege* III. 6.

Ceimenon, κείμενον, *quod reponitur*. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad judicium, ut subsideat, Hippocr. *l.* 1. *Epid. ægr.* 2. & 4. & 5. *l.* 3. *ægr.* 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, φάρυγξ ἀφλεγμάνουσα, κειμένη δὲ, quomodo exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula* sive columella commode posse intelligi, quæ subsidet, etiamsi non fuerit inflammata. Vallesius *in comment. ad h. l.* 2. *nimir. l.* 2. *Epid. f.* 2. *t.* 28. metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multos & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

Ceiria, κειρίαι, *lumbrici lati*, Gal. *l.* 4. *M. M. c.* 17. Vide. *Helminthes*.

Celatus, epitheton aeris, qui vere ita dicitur, cum veluti in puteo quodam inter magnorum ædificiorum angustias & sublimiorum murorum undique includitur, ut nec a sole illustretur, nec a ventis perfletur, hinc crassus, obscurus & insaluberrimus habetur, P. Zacch. *Quæst. Medico-Leg. lib.* X. *consil.* 20. §. 6.

Cele, κήλη, id est, *Hernia*, ramex. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

Celefoli, eft materia mucilaginofa de ftellis, & ingreditur compofitionem Spermioli Paracelf. *de ulcer. & apoftem. cap.* 5. quamvis in vernaculo eodem libro legatur *Cerefolii*. *Celefol* Paracelf. *de Ulceribus cap.*5.Vide *Cœlifolium*.

Celer, ταχὺς, dicitur, qui brevi tempore motum fuum perficit, v. gr. Pulfus *celer*, Galen. *l.* 2. *de dign. pulf. c.* 1. aut cum brevi tempore arteria diftenditur, *lib.* 1. *de diff. pulf. c.* 7. Medicamentum celeres effectus habens, Scribon. L. *n.* 28. *Celeris* perfufio, Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 50. quamvis Galen. *in comm.* exiftimet, ibi potius πυκνὴν, *frequentem*, intelligi, cum fæpe *celer* cum frequente confundatur. Enimvero frequentia præfupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. *aph.* 18. Adde Dieter. *n.* 816.

Celeritas, τάχος, Galen. *l.* 2. *de dign. pulf. c.* 1. Eft proprietas motus, *l.* 3. *de diff. refp. cap.* 3. Cui opponitur βραδύτης, *tarditas*. Infinita *celeritas*, Scribon. *n.* 221. Dicitur & *Velocitas*.

Celeriter, ταχέως, τάχα, ἐν τάχει, *cito*. Jungitur cum adverb. ἀτρέως, Hippocr. 2. *aph.* 18. Jung. Dieter. *n.* 816. *Cito* vel *celeriter* fanefcere legitur *lib.* 1. *de Morb. Mulier.* XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, *ibid.* 15. Ulcera *cito* putrefcere, cito augeri, *ibid.* 16. *Celeriter* & cito fputum exfcreare, 2. *prognoft. t.* 43. *Cito* & *celeriter* mori, *lib.* 3. *de Morb.* IV. 11. Jung. Foef. *p.* 612. *Celerius* etiam pro celeriter, Scrib. *n.* 46. 106. *Celerrime*, *n.* 128.

Celis. κηλὶς, i. e. *Macula*, idem, quod σπῖλος, vide *Macula*.

Cellæ vocabantur partes Balnei, teftudinis inftructæ & concameratæ, cum ad fudationem, tum ad lavacrum deftinatæ. Fumanell. *de Baln. in princ.*

Cello, κέλω, i. e. *moveo*, Lindcn. *Ex.* XI. §. 38.

Cellulæ vocantur in inteftino colo fpatia illa & cavitates, in quibus ftercora aliquandiu morantur, quarum defcriptionem & delineationem vide apud Barthol. *Anat. l.* 1. *c.* 11. *p.* 91. 94.

Celoneum, κηλώνειον, inftrumentum eft mechanicum, quod furfum deorfumque tollitur, more ofcilli, & alternis hinc inde fufcipit & defpicit, Turneb. 6. *Adverf.* 18. Hujus fimilitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt inftrumenta illa hodie archi-tectis ufitata, quibus lapides & alia tollunt, motu rotæ, quam unus & alter bajulus calcando circumagit. Habent enim fuperius quafi collum quoddam oblongum; verum, quod non eft mobile, ut in illis veterum κηλωνείοις, qualia fere funt in puteis villaticis. Talia inftrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 7. Jungatur C. Hoffm. *in Comm. n.* 250.

Celotomia, κηλοτομία, id eft, *Herniæ fectio*. Legitur *in Ephem. Nat. Curiof. Dec.* II. *Ann.* III. *Obf.* 95.

Celfa, mufculus vitæ, pulfus per fingulas partes corporis oberrans. *Das Serg.* Rul. *in Lex.* Sed Paracelfus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Teftudinibus*, *l. de ulc. & apoftem. c.* 31. & provenire ait e fale accidentali coagulato. Eft flatus vel vapor, vel fpiritus quidam fpurius & fylveftris, fub corporis integumentis delitefcens, & exitum motu fuo quærens.

Cementatio, *Cementum*, vide *Cæmentatio*.

Cenchramis, κεγχραμὶς, *granum in ficu* dicitur vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura referat. Ufus Hip. *l. de nat. mul.* CV. 12. Gal. *l.* 1. *de S. Fac.* tit. *Mefpilum*.

Cenchrias, κεγχρίας, (a κέγχρος, quod *milium* fignificat) vel eft epitheton *Herpetis*; qui propterea *Herpes miliaris* dicitur, Galen. *l.* 14. *M. M. c.* 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton eft *ferpentis*, qui & *Cenchrites* & *Cenchruis* dicitur, & *Acontias*, ἀκοντίας, eftque magnitudine duorum cubitorum, figura craffa in tenuem abeunte, colore viridi maxime juxta alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus natura, morfu & nocumentis, vide Aetium *l.* 13. *c.* 27. Æginet. *l.* 5. *cap.* 18. qui κεγχρίνον vocat, Foreft. *l.* 30. *Obferv.* 12. *Schol.* Aldrov. *l.* 1. *de ferp. & drac. c.* 12. & 13. Vide *jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium* ex Oppiano Aldrovand. *l.* 19. *Ornithol. cap.* 18. & inter anferes feros refert, qui laqueis & retibus capiuntur.

Cenchris, κέγχρις, vide *Tinnunculus*.

* *Cenchrona*, ventus proprius Phafianorum, quem κεγχρόνα patrio vocabulo appellant. De vi & actione hujus venti in eorum corpora difputat Hipp. de A. L. A. S. 2.

Ceneangia, κενεαγγεία, proprie & primum *vaforum inanitionem* fignificat, atque ob id afitia, id eft, ciborum abftinentia, κενεαγγεία, id eft, *vaforum inanitio* fæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in fpecie homines uti confueverint, Galen. 2. *de R. V. I. A. t.* 47. Hæc Caftell. Cæterum κενεαγγεία vel κενεαγγία in genere *vaforum exinanitionem* fi-

gnificat, quæ fit ob evacuationem, five ea fit fenfui manifefta, five occulta. Et in hac fignificatione fæpe ufus eft Hippocr. 1. de R. V. I. A. t. 19. 21. f. 2. t. 47. l. 3. de Morb. 22. & l. 1. de Morb. mul. XIV. 6. Quod vero in fpecie etiam fignificet purgationem artificialem in 1. aph. 2. quod vult Vallef. in comm. & fubfcribit Dieterich. n. 455. nullam plane video rationem. Quin potius exiftimo, fanguinis e vafis evacuationem primario fpontaneam, confequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in Difp. ad h. aph. demonftravimus. Adjectivum quoque κενεαγγικὸς legitur apud Hippocrat. l. de Humid. Ufq. V. 11. & 1. Prorrhet. f. 2. t. 5. Verbum κενεαγγέω occurrit l. 1. de morb. mulier. XVI. 4. f. 3. de ar-tic. t. 56. & f. 4. t. 41. Jung. Foef. p. 332.

Cenebrium, κενέβρειον, κενέβρειον, fignificat *carnem morticinam* κρέας νεκριμαῖον, ἢ θνησιδιον, Erotian. ex Hipp. quamvis Foefius in hoc invenire haud potuerit. Vid. *Oecon.* p. 332. *feqq.*

Ceneon, κενεὸν, fignificat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a coftis ad offa *Ilii* fubtenditur, vel laterum mollitudines & inanitates, quæ præcordiis fubfunt, in quibus mefenterium & tenuia inteftina continentur. Vocatur & λαπάρη, λαγὼν, item *Ile*, *Ilia*, Gal. *comm.* 2. *progn.* t. 1. & c. 2. *de iis*, *quæ in medic.* t. 16. Hipp. *Coac.* t. 452. & alibi fæpius, quæ loca vide apud Foef. *Oec.* p. 333. Κενεῶνα, id eft, *Ile*, locum eum vocat Hippoc. qui inter iliorum offa & coftas fpurias intercedit, propterea quod κενὸς, i. e. vacuus & caffus offibus eft, quafi *caffum* dixeris, Gal. c. 3. *de artic.* t. 74. Locus etiam, ubi umbilicus infantum eft, κενεὼν dicitur, Mofch. *de morb. mul.* c. 41.

Ceneos, κενεὸς, idem, quod κενὸς, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

Cenigdam, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, inftrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in epilepfia; Paracelf. l. 3. *Paragraph.* c. 4. §. 1. Ionhf. *in Lex.*

Ceniotemium, eft remedium purgans in morbo Gallico apud Paracelf. l. 2. *de vit. long.* c. 12. fed quale fit, non expreffit. Dolæus vero fcripfit effe Mercurium fpecifice ad Luem Veneream præparatum, *Encyclopæd.* l. 3. *cap.* 15. §. 9. p. 663.

Cenos, κενὸς, Ion. κενεὸς, id eft, *vacuus*, inanis, item *vanus*. Hippocrat. 7. *aph.* 24. & 2. *de iis*, *quæ in medic.* t. 9. ubi vid. *Comm.* *Gal.* Opponitur plenus, πλήρης, Galen. l. 3. *de diff. pulf.* c. 6. Quid fint κενεαὶ χῶραι πνεύμονος, *vacua* loca pulmonum, vide apud C. Hoffm. *de V. P. n.* 456. Κενὸς, etiam *fpatium* fignificat in capite, 7. *aph.* 51. Vide *Vacuus*.

Cenofis, κένωσις, a κενόω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, fi quid vel naturæ fponte, vel arte Medici ex toto corpore vel aliqua parte detrahitur & expellitur. Quod fi totalis vel univerfalis fuerit, fimpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio faltem aliqua fubtrahitur, ἀποκένωσις, *abevacuatio*, appellatur. Opponitur repletio, πλησμονὴ, 2. *aph.* 22. Meminit quoque *aph.* 8. *item* 1. *aph.* 3. 4. *aph.* 41. &c. Jung. Dieterich. n. 458. Varias *evacuationis* fpecies vide propriis fuis nominibus & locis.

Centaureum eft alias nomen plantis tributum, diverfis, unde *Centaureum majus* & *minus* in Botanicis leguntur. In Chymicis vero *Centaureum minerale* Cardilucio vocatur Panacea Antimonii, & Glaubero Purgans Univerfale, cujus defcriptio legatur in Iunken *Lex.* *Ch. Ph. P. I.* p. 181.

Centaurus, κένταυρος, fignificat monftrum, fuperiore parte quidem hominem inferiore parte equum referens. Hoc fabulofum effe, & per rerum naturam fieri non potuiffe, demonftrat Gal. l. 3. *de V. P.* c. 1. ubi vide Comm. Hoffm. n. 114. 119. 122.

Cento, κέντρον, veftem e variis panniculis contextam pauperculorum fignificat. Meminit Gal. l. 7. *de C. M. P. G.* c. 14. de vafe probe panniculis inveftiendo & circummuniendo.

Centotauros, κεντόταυρος, idem, quod *Centaurus*. Hoffm. n. 118. d. l.

Centratio, legitur apud Paracelf. l. 4. *Chir. de ulcerib.* c. 3. & intelligitur principii falini mutatio in corrofivam & exulcerantem qualitatem. Unde & *centrum falis* dicitur principium ulcerum, *ibid.* & *cap. feq.*

Centrium, κέντρειον, epitheton emplaftri cujufdam, a verbo κεντεῖν, pungere. Ut ita huic refpondeat Germanicum *Stich-pflafter*. Meminit hujus Gal. l. 1. *de C. M. P. G.* c. 10.

Centrina, κεντρίνη, pifcis aculeatus, a κεντεῖν, pungere, cujus defcriptionem, fpecies, ufum in cibis & medicina vide fis apud Aldrov. l. 3. *de pifc.* c. 41.

Centrum, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum, Gal. l. 10. *de V. P.* c. 12. Enimvero frequentiffimo quoque in ufu vocabuli impropria, tropica & ænigmatica acceptio apud Paracelfum ejufque fectatores veteres & recentiores eft; dum per *centrum* denotatur fedes principalis, radix, fundamentum, principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ fcientiæ abyffum

in ea ponant ; & quicunque veri puncti & *centri* rationem cognoscit, nihil in rerum natura unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crolii *in Basil. Chym.* Ita *centrum* universi ipsis dicitur DEUS. *Centrum* omnium creaturarum homo, *centrum* vitæ cor, & spiritus animalis cerebrum, Paracelf. *Tab. V. Theorice*. *Centrum* mulieris matrix *Paramir l. 4. de orig. morb. matric. Centrum* carnis in dorso, *Schol. in LL. de Tartaro*. Describit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, *ibid.* Ita *centrum* spinæ dorsi est media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo suum est *centrum*, sua *centratio*. *Paragran. tr. 2. de Astron.* Hoc morborum *centrum* & locum exacte cognoscere, hoc opus, hic labor est. *l. de Icterit. c. 2. Centrum* morborum dissolutorum dicitur Stomachus, *l. 1. Paragraph. c. 1. §. 1. Centrum* colicæ Intestina, *Schol. in LL. de Tart. Centrum terræ* dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quiescere potest. Lefchus *de lap. Phil. tract. 2. Th. Chym. Vol. IV. p. 423.* Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus apud Rul. *in Lex.* Plura videantur *in Theatr. Chym. Vol. I. v. g. p. 296. 391. 358. 467. 484.* Meminit etiam *Centri* sæpius Joh. Joach. Becherus *in sua Metallurgia tit. 17.* At Andr. Libav. hanc parabolicam & mysticam *centri* significationem graviter perstrinxit *in Exam. Philos. vivent.* Hartman. *sect. 6. Centrum* illius sapientiæ Severinianæ & Paracelsicæ esse chaos errorum, stultitiæ periphериam, labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum, & *sect. 38. Centratum vinum* correctum legitur etiam apud Parac. *tr. de Colica*, sed quale sit, non exponit.

Centumcellis, Thermæ quondam celebres in Tuscia Italiæ, vide Joh. Rhod. *ad Scrib. L. n. 146.*

Cephalæa, κεφαλαία, cerebri & membranarum ejus symptoma, est capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis; qui a parva occasione vehementes habet accessiones, ita ut neque voces aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurumque cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi distendique sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod signum est cerebri membranas affectas esse. Nam quandoque in Pericranio tantum est, qui in superficie solum hæret dolor) his intermissionibus circumacti, non secus, ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *cephalæa* affectæ partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia* Galen. *lib. 3. de L. A. c. 9. & l. 2. de C. M. S. L. cap. 2.* Brevius ex Aretæ *l. 1. de chron. aff. 2.* ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. *n. 459.* & Foes. *in Oecon. p. 335.* Differt a *cephalalgia* ut magis & minus. Thomas Willis *de Anim. Brutor. part. 2. c. 1.* appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem*. Caussam vero *cephalææ* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectæ h. e. fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculosas, aliaque corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, seri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promtam ac facilem congestionem, quæ omnia prolixius deducta *d. l.* reperies.

Cephalalgia, κεφαλαλγία, quibusdam (sed fortassis vitiose) *cephalargia*, vide Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 99.* quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. *in not. p. 162.* Accipitur quandoque late & generaliter, pro omni capitis dolore, aliquando stricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febribus excitari solet, Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & 2.* Meminit Hipp. *3. aph. 13.* inter morbos æstatem siccam & autumnum pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem a caussa occasionali humores & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Th. Willis *d. l.* Jungantur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοὶ, Hippocr. *1. Prorrh. f. 2. t. 56.* Apud Scribon. *num. 206.* etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur. De peculiari quadam specie *cephalalgiæ* consensualis, quam *Iliaco*. *Hæmatiticam* vocavit, egregie descripta videatur D. D. Stahlii *Propempticon ad Disp. Inaugur.* Dn. Joh. Conr. Tufenbach. *de Podagræ nova Pathologia*. Statuit etiam ibid. esse eandem cum Clavo Hysterico Thom. Sydenhamii.

Cephale, κεφαλὴ, id est, *Caput*. Vide *Caput*.

Cephalicus, κεφαλικὸς, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλικὴ φλὲψ, dicitur ramus superior venæ Axillaris sive Humerariæ, quia in

In capitis affectibus secari solet ab antiquis & Chirurgis recentioribus sive impertitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio, Barthol. *Anat. libell.* 1. c. 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specifica quadam virtute & idiosyncrasia capiti prodesse creduntur, Ionston. *Synt.* l. 4. *Therapeut. Tit.* 4. c. 1. *art.* 1. & 2. Vel ita describi possunt, quæ nervos respiciunt confortandos, & spiritus dulcificandos, qualia omnia particulis subtilioribus prædita acrium foicula mitigant, & sine impedimento in ipsos spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia, nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. J. H. Iunken *Chym. Exper. Part. II. sect.* 1. c. 7. Specialiter vero & stricte *Cephalica. Emplastra* vocantur, quæ capitis fracturis usque ad crassæ meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam fursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *Cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum & viscosum, vel omnino depravatum, sua caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G.* c. 18. Ant. Sarracen. *in not. ad Dioscor. p. m.* 61. Scribon. *n.* 201. Horum materiam vide etiam *l.* 3. *M. Med.* *s.* 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalalgia* a Paracelf. *l.* 2. *de Tartar. tr.* 3. c. 4. *in explic.*

Cephaline, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguæ pars, quæ est ad fauces, quam & γεῦσιν plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Bartholin. nec C. Hoffmann. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguæ partium meminerint, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

Cephaloides, κεφαλοειδὴς, significat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδεῖς dici possent.

Cephalonosos, κεφαλόνοσος, dicitur morbus Epidemicus malignus, qui alias *Febris Hungarica* vocatur, vulgo *haupt-francfheit*. Joh. Curand. Rhumel in *libello Prophylace Luis Epidemicæ* κεφαλονόσου *inscripto*.

Cephaloponia, κεφαλοπονία, idem quod *Cephalalgia*, quo vocabulo usum esse Gariopontum antiquissimum Medicum *l.* 1. c. 2. hoc titulo inscripto notavit Forest. *l.* 9. *obs.* 62. *in scholio.*

Cephalus, κέφαλος, non est idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, totos ita occultari credentes, Aldrovand. *l.* 4. *de pisc.* c. 6. Gal. *l.* 3. *Al. fac.* c. 25.

Cephalotos, κεφαλωτὸς. Vide *Capitatus*.

Cephalotrotos, κεφαλότρωτος, nuncupari potest, qui *in capite vulneratus* est, ad imitationem νευρότρωτος, στομαχότρωτος.

Cera, κηρὸς, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam favi, ex quibus mel est expressum, Aldrov. *l.* 1. *de insect.* c. 3. ubi prolixam *ceræ* historiam & usum varium reperies: vel est expressorum favorum recrementum, uti Gorr. descripsit. Unde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit Iunk. *Chym. Exper. P.* 1. *sect.* 2. c. 9. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideoque digerit, maturat, & Gal. *l.* 7. *de S. Fac.* §. *h. t.* Diosc. *l.* 2. c. 105. Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 94. *Ceræ* resolutionem Chymico-Physicam vide in Iunken. *Chym. Med. Phys. P.* 1. *f.* 2. *cap.* 9. *p.* 139. *seqq.* Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G.* c. 2. *Cera Virginea* quid sit, vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. *de morb. ament. tr.* 2. c. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuisse, constat ex Galeno *d. l.* & passim aliquoties, nec non ex Scribon. Larg. *n.* 86. ubi vid. *not.* *Rhod.* Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hoffm. *in Clav. Schröd. ad d. l.* dubitatur, quia aliquando saltem corpus & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam vel efficaciam. *Ceræ ebymicæ* quæ sint, vide apud Rolfink. *Chymiæ l.* 5. *f.* 14. c. 4. *Cera sacra* idem, quod *Virginea*, Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 84. *Cera tra-*

ἕλα, Κυρὸς τραῦτὸς, quid significet, vide apud Keuchen. *ad Seren. p.* 101. scil. *cera* tractatio-ne dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*. *Cerea*, vel *cera*, sordes aurium ex Math. *de Grad. in IX. Rhas.*

Cerae, κεραίαι, dicuntur, non mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus & cornibus consistunt, tum qui in collo aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. *de sympt. caus. c.* 4. (quamvis in græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Gorr. & Linden. *in Phys. Med.* docent. Vocantur alias & πλεκτάναι, cirri, Gal. *l. de dissect. vulv. c.* 3.

Cerago, κύρινθος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes, Arist. *l.* 9. *H. A. cap.* 40. Aldrovand. *d. l. c.* 1.

Ceramice, *Ceramitis*, κεραμικὴ, κεραμῖτις, scil. γῆ, significat *terram figulinam*, argillam, apud Hippocr. *l.* 1. *de Morb.* XII. 13. *l.* 3. I. 18. *de int. affect.* VIII. 20. Conf. Galenus *Exeg. Hipp.*

Ceramium, *Ceramnium*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κερ Galen. *l. de pond. & mens. c.* 2. & 3.

Ceramos, κέραμος, *fictile*, *tegula*. Gal. *l.* 1. *de temp. c.* 6.

Ceranites, κερανίτης, quamvis in Gr. Basil. legatur κεραυνίτος, fortassis mendose, epitheton Pastilli multiplicis usus, apud *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 12. *circa fin.*

Ceranthemus, κηρανθεμος, epitheton apum glutinis apud Aldrov. *d. l. p.* 84.

Ceras, κέρας, vide *Cornu*.

Cerasiatum, est nomen medicamenti purgantis ex succo cerasorum & pomorum dulcium purgato cum essentia Mercuriata paratum apud Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 8. *c.* 12.

Cerasios, est epitheton unguenti magni & parvi, apud Mesuen. *in Operibus fol.* 159. *a.* quamvis interpretes Sylvius & Manardus terminum hunc non exposuerint.

Cerasma, κέρασμα, a verbo κεράσαι, vinum aqua miscere, Lang. *l.* 1. *ep.* 29. significat *aquæ mixturam*, qua aquæ frigiditatem calidiore addita frangimus, uti vult. Gal. *in comm. ad* 3. *de R. V. I. A.* notante Gorr.

Cerasophoros, κερασοφόρος, i. e. *Cornutus*, vide *Corniger*.

Cerastes, κεράστης, κεραστῆς, nomen est serpentis vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præseferunt, Sarac. *in not. ad Dioscor. p.* 136. & 137. *a.* Meminit & Galen. ex poemate Andromachi *de Theriac. ad Pis. c.* 6. Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Diosoor. *Theriac. c.* 16. Aet. *l.* 13. *c.* 28. Jung. Forest. *l.* 30. *Obs.* 12. *Schol.* imprimis Aldrovand. *l.* 1. *de serp. & drac. c.* 4.

Ceratio, κήρωσις, κατακήρωσις, ἐγκήρωσις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cera involvimus. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, Rolfink. *Chym. l.* 2. *c.* 2. Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instar ceræ igni admotæ facile liquescentem reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud infpisset, atque sua fixione igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum & humificum, verum secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *ceratio*, quando corpus siccum & durum suo humore, reiterata frequenti imbitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Iohns. *cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida fit ac mollis materia, Ger. Dornæus *de transmut. metall. c.* 8. *fin. Th. Ch. Vol. I. pag.* 520. *Cerantur* corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta sapo-nis. Richard. *Anglic. Rosar. min. c.* 12. Jung. Alb. Mag. *Alchym. in Theatr. Chym. Vol.* II. *p.* 412. 442. & *Vol.* III. *p.* 76. *seqq.* & 370. *Vol.* IV. *p.* 408. 749. 751. 761. 857. *l. de lapid. phys. cont. dit. c.* 1. Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

Ceratites, κερατίτης, est *Unicornu fossile*. Vide *Monoceros*.

Ceratium, κεράτιον, primo denotat *Siliquam*, fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi, edulium appellat, lignosum ac concoctu difficile, Gal. *l.* 2. *de Alim. Fac. c.* 33. Quæ significatio non est

est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens grana quatuor. Dicitur & Karat. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Galen. de pond. & mens. c. 3.

Ceratoglossi, κερατογλωσσοι, vocantur bini musculi linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutrum flectens, de quibus vide Barthol. l. 2. An. c. 13. p. 550.

Ceratoides, κερατοειδης, *Cornea*, seu *corniformis* tunica, vel membrana oculi secunda est, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens, crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima, & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis: unde eam a cornu similitudine *ceratoidem*, *corneam*, & *corniformem* appellant, Gal. l. 10. de V. P. c. 3. Jungatur Barthol. Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.

Ceratomalagma, κηρωμάλαγμα, non differt a *cerato*. Vide *ceratum*, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11.

Ceratum, vel *cerotum*, κήρωτον, vel κηρωτὴ, item *Ceratomalagma*, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. est medicamentum topicum vel externum, consistentia medium inter Unguentum & Emplastrum. Foes. p. 337. Nomen a *cera* habet. Vocant & *ceroneum*. Fiebat olim ex *oleo* & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento sæpius; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Unguentum & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem vide fis apud Schrod. l. 2. c. 53. Morell. in method. præsc. form. l. 2. f. 1. c. 10. aliosque. Veteribus non fuisse unam cerati consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Joh. Rhod. ad Scribon. L. n. 81.

Ceraunius, κεραύνιος, dicitur vulgo *lapis fulmineus*, *Donnerstein*, *cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris & densæ inclusione, quæ eum invehitur in nubem frigidam, & aquosam ab humore circumfuso conglobatur & conglutinatur, hujusmodique massam & mixturam facit, & ab igne fulgureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ ac diversæ sunt exhalationes terrestres & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocch. in Muf. Calceol. f. 3. p. 305. seqq. Rul. & Iohns. in Lex. Dicitur provocare dulces somnos, valere contra fulmina & ad prælia & caussas vincendas, qua fide, alii videant.

Ceraunochrysos, κεραυνόχρυσος, est *Aurum fulminans*, vel sclopetans, Rolf. Chym. l. 5. s. 2. c. 27.

Ceraunos, κεραυνὸς, vide *Fulmen*.

Cerberus, κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tricipitis significationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & chalcantho. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 10. *Cerberus* quoque *triceps* vocatur medicamentum purgans famosissimum ex Diagrydio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a Roberto Comite de Warwich inventum, & a Marco Cornacchino peculiari methodo satis prolixa descriptum & exornatum, quæ legi potest in Hartmann. Operibus Chymicis in fol. p. 144. seqq. a D. D. Wedelio magnopere laudatum, quamvis loco sciammonii sulphurati, refinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, suaserit. Pharm. I. A. F. R. l. 2. s. 4. c. 2. p. 168.

Cerchnaleon, κερχναλέον, vide *Cerchnos*.

Cerchnos, κέρχνος, κέρχνον, καὶ τὸ κέρχνειν, καὶ οἱ κερχνασμοὶ, analoga sunt secundum Galenum in Exeg. & ortum habent a κέρχνω, κέρχω, exasperο, *raucum sonum edo*, est vero asperitas quædam faucium & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussiendum conatu, ita ut sufficit vomitum nauseæ, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de causs. sympt. c. 4. & 5. Caussa ex natura Catarrhi & Tussis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεα accusantur ab Hippocr. 3. de artic. t. 61. qualia sunt pinguia, acida, & acria. Κερχναλέον vel κερχαλέον dicitur etiam sonus crepe- rus & raucus in faucibus l. 7. Epid. VII. 3. & XI. 7. ὑποκερχαλέον legitur, it. XII. 6. tussis rauca, βὴξ κερχαλέη. Κέρχνον Attici dixerunt aridum; Erotianus in Lex. Hippocr. ab hoc est. *Cerchnodes*, κερχνώδης, quod alii κερχώδης & κερχώδης scribunt, & talis est, qui tumore asperæ arteriæ laborat: ab Atticis autem dicitur vas, quod tracheæ similitudinem, habet, conf. Erotianus.

Cercis, κερκὶς, *Radius* duas obtinet potissimum significationes (1), denotat *Os Cubiti* vel *Brachii superius*, quod brevius & minus statuitur, quod cum altero osse, *Ulna*, ὠλένη, Gr. dicto, Brachium constituit. Ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum superius excipiat.

Vid-

Vid. C. Hoffm. de V. P. n. 92. Linden. Medic. Phys. fiol. l. 2. c. 14. & 74. seqq. Barthol. Anat. libell. 4. c. 20. (2) instrumentum, quo medicamentum teritur & movetur, veluti rudicula aut pistil-lum, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Dicitur alias & τριβείδιον atque ὑπεροσ, item δοίδυξ, quod etiam cochleare significat. Jung. Foes. p. 334.

Cercopes, κέρκωπες, dicuntur versuti, & no-tæ fraudolentiæ homines; ut satis indicat pro-verb. κερκώπων ἀγορὰ, cercopum forum, vel coe-tus. Meminit Gal. in lib. de. prænotion. c. 9. ubi pro impostoribus & veteratoribus sumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emen-darum aut divendendarum quæstum ac man-gonium fecerunt, & in Suburra circum mere-tricum cellas aut fornices sederunt. Sic enim Συβέρας κερκώπων dixit pro impostoribus, qui in Suburra erant, ubi tamen βυβέρας vitiose le-gitur in omnibus Græcis exemplaribus, Foes. d. l.

Cercopithecus, vide Cebus.

Cercosis, κέρκωσις, Cauda, item Mentula mu-liebris, Nympha, Gr. Κύων, a quibusdam Ten-tigo, Virga, Symptoma turpitudinis vocatur, estque morbus muliebris auctæ magnitudinis in Clitoride, sive carnosa illa & spongiosa substantia in sinus muliebris parte media su-perius delitescente occurrens, a nimio portio-num spirituosarum per frequentem contrecta-tionem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l. 4. M. Pr. part. 1. sect. 1. c. 2. cujus cir-cumcisionem tradit Æginet. lib. 6. cap. 7.

Cerdac, id est, Mercurius. Rul. in Lex.

Cerealis, δημήτριος, epitheton feminum quo-rundam, quæ inter frumentacea gustamenta, σιτηρὰ γεύματα, referuntur, ut sunt lens, fa-ba, lupinum, cicercula, panicum, milium, pisum, fœnum græcum, avena, tipha, cice-ra, & quæcunque id genus alia. Dicuntur a-lias pleraque & Leguminna, χέδροπα & ὄσπρια, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. c. 6. ex his panis non fit, nisi summa necef-sitate, l. 1. de Al. Fac. c. 16. Horum quædam, dum coquuntur, non intumescunt, propterea ἀτέραμνα dicta, de bon. & mal. succ. cib. c. 5. vide Ateramnia. Jung. de Cerealibus Rolfink. O. M. Com. Gen. l. 2. sect. 3. c. 69.

Cerebella urina, a calore cerebri dicitur Pa-racelso Schol. in libr. de urin. l. 2. c. 1. nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiei circulari ad-hæret; & ex his judicandos esse cerebri mor-bos arbitratur.

Cerebellum, ὀπίσθιος, ἐγκέφαλος, ἐγκράνιον, παρεγκέφαλις, posterior est cerebri pars ex mul-tis & parvis corporibus coagmentata, Gal. l. 9. Anat. operat. c. 2. Totum namque cerebrum in duo divisum est, anterius & posterius, sed supernis tantum partibus. Nam sua basi conti-nuum est, non sibi modo, sed spinali etiam me-dullæ, & per hanc cerebello. Durius autem sic-ciusque est reliquo cerebro; quod quo ulterius procedit, eo siccius evadit. Colore quoque di-versum est. Nam cum reliquum candidum sit, cerebellum velut ustione quadam subflavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris a spinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Castellus. Accuratiorem cerebelli descriptionem pete, sis ex Bartholin. Anat. l. 3. c. 5. Th. Willis Anat. cerebr. c. 15. 16. seqq. ubi peculiarem hy-pothesin de spiritibus cerebelli proponit.

Cerebrum, ἐγκέφαλος. (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm ha-bet) animæ rationalis est domicilium, ner-vorum & sensus omnis motusque voluntarii principium, substantia nervis simillimum, nisi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes atque mentis motiones com-plectitur, Gal. l. 9. Meth. Med. l. 8. de V. P. c. 4. Substantia ipsius glandularis est alba, veluti e spuma quadam concreta & humida, libr. definit. Anterior cerebri pars duplex quo-que statuitur, dextra, & sinistra, duosque si-nus seu ventres habet, dextrum & sinistrum, qui a corpore calloso, quod τυλοειδὲς dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in ter-tium sinum mediocrem sub psalloide concur-runt, a quo meatus est longus τοῖς γλουτίοις, id est, natibus (ita enim ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum a-lium quartum, omnium postremum, mini-mumque inter cerebelli basin spinalemque me-dullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enim-vero hodieque multo accuratiorem & clario-rem cerebri descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. cap. 3. seqq. Thom. Willis in Anat. Cerebri capp. prioribus. Malpigh. Ex. E-pist. de cerebro, Car. Fracassat. ep. Respons. ad Malpighg. de cerebro, ut alios paulo vetu-stiores taceamus, C. Hoffm. Lindenum, mul-toque plures. A Paracelso & ejus asseclis ce-rebrum dicitur Luna Microcosmica, de Pestilit. Tr. 2. & 4. & remedia cerebri per Lunam di-rigi creduntur, Paragran. tr. 3. Idem quoque cerebrum dividit in Macrocosmi vel Archei, & Microcosmi. Tr. de trib. essent. Morbos quoque aliis alias partibus competens cerebro quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & simi-

similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licet. Mystice & Spagyrice *cerebrum* significat aquam, & *cerebrum arieis*, aquam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, id est, Tartarum combustum. Rul. *in Lex.* & Iohns. *Cerebrum* aliquando pro capite fumi; constat ex Marcel. Seren. & Keuchen. *ad eund. in not. p.* 91. *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Cerefactio, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione & congelatione, *in Allegoriis sapient. distinct.* 1. *in Th. Chym. Vol. V. p.* 78.

Cerelæum, κηρέλαιον, compositio est ex *cera* & *oleo*, apud Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 2. Alias hoc nomine quoque venire potest *Oleum ceræ*, cujus descriptionem vide apud Rolfink. *Chym. l.* 3. *s.* 2. *art.* 2. *c.* 2. quod & *Butyrum ceræ* appellat & κηρέλαιον.

Ceremonia, *cerimonia*, τελετὴ, θρησκεία, ritus & ambages varias circa rem aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicina merito suspectas esse, & præstigias, aut vanitatem sapere, ipse fatetur Paracelsus, penitus rejiciens & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas* Christianis illicitas & prohibitas, *l.* 9. *de signat. rer. natur.* & *tr. de philos. occult.* §. *de Conjurationibus*.

Cerevisia, mendose *Cervisia*, ζῦθος, *Bira*, est potius nobis aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimum, ut & ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *Malto*, vel *brasio*, vel *byne*, egregie describit Th. Villis, *de fermen. c.* 7. Ejusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. *de ferment. sect.* 2. *c.* 5. Differentias plures succincte tradidit Ionston. *Syst. Part. Hygien. l.* 1. *tit. c.* 3. *art.* 3. *Cerevisiæ* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. *l.* 1. & 10. a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐν τῶν κριθῶν, οἶνος κρίθινος, item ex Herodot. Theophrasto, *Epigramm. Græc.* Jung. C. Barth. *l.* XI. *Adverf. c.* 32. Linden. *S. M. Ex.* VI. §. 9. C. Hoffman. *Inst. l.* 5. *cap.* 27. Rolfink. *O. ac M. Com. l.* 14. *s.* 1. *c.* 25. Inter caussas morbificas refertur ab eodem Rolfink. *d. l.* 2. *s.* 3. *c.* 78. Viscositatem ei tribuit piperc vel butyro corrigendam Paracels. *l.* 1. *de Tart. tr.* 2. *c.* 1. *in not.* Ansam dat morbis Tartareis, *Tr.* 1. *de Morb. ex Tart. c.* 2. In specie acida est caussa colicæ, *tr. de Colic.* Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum caryophyllorum aut oleum caryophyllatæ, *l.* 3. *de conserv. sec.* nature. *in fin.* Integrum alias tractatum de *cerevisia* paucis abhinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cerevisiam* mense Martio coctam diutius servari & augeri tum in bonitate, quam jucunditate, uti legitur *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 664. *tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite*, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphrastice *cerevisiam*, fumen, liquamen, aut consummatum jus granorum, *tr. Imago ferm. impragn. n.* 2. Vide etiam *Zythos*.

Cerificatio, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur *in Th. Ch. Vol.* IV. 38.

Cerion, κηρίον, *Favus* proprie significat opus illum apud artificiosissimum, cellulis angulosis, succo melleo plenis distinctum & exornatum, de quo videatur Aldrov. *l.* 1. *de Insect. c.* 1. Hujus decoctum in aqua maceratum sæpe propinat Hipp. *in febre*, *l.* 2. *de morb.* XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. *l.* 3. XXX. 1. Tropice vero per similitudinem Κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli similis humor excernitur, Gal. *defin. Med.* Quod in capite frequentius occurrat, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint, Gal. *l. de tum. p. n. c.* 15. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor est. Aetius *l.* 2. *tetrab. c.* 68. etiam vult, appellari *Meliceridæ*. Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo *suo loco*. *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur: Sæpe etiam sextam colli vertebram occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* XVIII. 4. Caussa haud dubie in portionibus salino sulphureis cum pituita mixtis & excrementitiis alcalis collectis & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, *in Chirurg. P.* 3. *l.* 2. *c.* 1.

Ceritus, *cerritus*, item *cereritus*, μαινόμενος, παρεμμανής, παράφρακτος, δημητρειόληπτος, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præsides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *ceriti* & *larvati* male sani, aut *cereris* ira & larvarum incursione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. *in carm. med. t. Phrenesi* & *cap. purg.* ad quem locum vide *not. Rob. Keuchen. p.* 115.

Cerno, κέρνω, *asperum sibilum edo*. Unde κερχνώδης, idem, quod κερχνώδες, *asperitas faucium*. Vide *Cerchnos*.

Cer-

Cerno, ὁράω, βλέπω, idem quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cerno cribro*, legitur. Scrib. Larg. *n.* 110. & Rhod. *in Ibidic. primo* Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum*.

Cernua, ὀρφός, *Orphus*, nomen piscis, sed qualis certo intelligi debeat obscurum. Alium enim vult Gal.3.de *Al fac.c.*31.qui inter duræ carnis pisces refert: alium Aristot. Athenæus. Bellonius. Vid. Ald. *l.* 2. *de pisc.c.*11. & 36.*l.*5.*c.*34.

Ceroma, κήρωμα, significat unguentum ex *cera* oleo subacta, quo inungebantur Palæstritæ. Unde *Ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Juvenal. Et *ceromatico* fert niceteria collo, *Sat.* 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hipp. pró *unguento* aut *cerato* in genere sumitur. 4. *de R.V.I.A.t.*78. Vide Foes. *p.* 337.

Ceropissos, κηρόπισσος, *medicamentum ex cera & pice constans*, aut nomen emplastri vel cerati ex cera & pice confecti, quo splenium illini jubet Hip. aperta frontis cute, *l.*2. *de morb. XVIII.* 12.

Certamen, ἀγών, ἆθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jaculo, aut ceu, aut disco. Gal. *ad Thrasybul.c.* 33. Vide *Athleticus*.

Certator, ἀθλητής, vide *Athleticus*.

Certatorie, ἀγωνιστικῶς, vide *Agonistice*.

Cervicalis dicitur de *Arteria* & *Vena*, apud Bart. *libel.* 1. *Anat.c.* 6.*p.* 638. & *l.* 2. *c.* 2.*p.* 652.

Cervix, αὐχήν, τράχηλος, δειρή, est æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem est, quod *collum*, pars scil. intermedia inter thoracem & caput, Hippoc. *f.* 3. *Prognost. t.* 16. Gal. *in comm.* Barthol. *Anat. l.* 2. *cap.* 13. vocat appendicem ad medium ventrem. Constat septem vertebris intra cavitatem spinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis, partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac significatione dicitur *cervix rigida* apud Scribon. Larg. *n.* 255. & *valida cervice* prediti, κρατεραύχενες, Hipp. 6. *Epid. f.* 1. *t.* 3. Aliquando stricte pro parte posteriore *colli*, Barthol. *d. l.* Aliquando metaphorice. Ita *cervix* uteri Collum dicitur, canalis, sive meatus oblongus, situs inter orificium interius & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. *Med. Physiol. l.* 2. *c.* 7. *art.* 12. §. 114. Barthol. *l.* 1. *c.* 30. Ita & *ossium processus*, vel ἀποφύσεις, dicuntur *cervices*, Galen. *l. de ossib. proœm.* Barthol. *libell.* 4. *c.* 1. *in fin.*

Cerviculæ spiritus est *ossis de Corde Cervi*. Rul.

Cerumen, ὠτὸς ῥύπος, κυψελίς, *aurium sordes*, *Marmorata*, est excrementum aurium naturale, Gal. *l.* 10. *de Simpl. Fac. in fine*, humor calidus, siccus, quandoque humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero bile, & pituita constans in exteriore aurium meatu, partim a calore tenuia dissipante partim ab externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blasius *in Medic. General.* Usus ejusdem Medicus externus in curandis paronychiis a Galeno *d. l.* adductus, aut quod medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis &c. ex Schröder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23. non improbatur. At internus, pro præsentissimo in colica remedio in potu si sumatur, ceu sordidus, minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

Cerusa factitia, Gersa Serpentariæ, Holler. *de mat. Chir. l.* 2. *c.* 5.

Cerusiana, κηρυσιανή, epitheton medicamenti, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 5. *in fin.* contra phthisicos & suppuratos.

Cerussa, *Cerusa* Palladio. Vid. Rhod. *in Indic. prior. ad Scrib.* ψιμμίθιον, ψιμύθιον, Scrib. *n.* 184. fit e plumbo, & est ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporosam. Modum vide sis apud Dioscor. *l.* 5. *c.* 103. & Schroder. *l.* 3. *c.* 12. Olim fuit laudatissima, quæ in Rhodo, Corintho aut Lacedæmone parata. Est autem fere omnibus nota *Cerussa*. Meminit ejus aliquoties Galenus & Scribon. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *Cerussa* Cadmiæ modo, Dioscor. *d. l.* Ruland. *in Lex.* Paracelf. *cerussam* plumbum mortuum appellat, *de mort. rer. natur. l.* 5. Jung. Libav. *Synt. arc. Chym. l.* 5. *c.* 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum v. g. *Cerussa* Antimonii, quæ est Antimonium Diaphoreticum ex Regulo ejus paratum. Schroder. *l.* 3. *c.* 17.

Cerussea urina, dicitur apud Paracelf. quando est alba, ut *cerussa*, estque signum mortis, aut significat oppilationem hepatis, *l.* 2. *de Urin. judic.*

Cervus, *Cerva*, ἔλαφος, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, animal utriusque sexus notissimum, bisulcum ferum

ferum vel sylvestre, vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præfertim mas, qui cornutus est. Unde & Cervus quasi κεραὸς, cornua gerens dictus. Fœmina est ἀκέρως, nec habet cornua. Utriusque descriptionem pleniorem repeties apud Aldrov. *l.* 1. *de quadrup. bisulc. c.*27. Usus imprimis maris non solum in victu, sed & in medicina frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis osse sæpissime permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lachryma, Medulla, Sevum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. *d. l.* & succincte apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 17. Hoffmann. *in Clav. ad ill. loc.* Joh. Georg. Agricol. *vernac. descriptionem Cervi*. Pertinet huc *Elaphographia*, h. e. *Cervi* descriptio Physico Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curios. cujus mentio quoque fit in Oldenburgii *Actis Philosoph. Ann.* 1668. *mens. Septemb.* Sparsim etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *Cervo*, de carne, quod succum vitiosum generet, *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, *de atten. vict. c.* 8. de *Cornibus*, *l.* 11. *de S. Fac. t. Cornua cervi*: de *Medulla*, quod sit blandissimum medicamentum, *de Theriac. ad Pison. c.* 9. & *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 16. inter Democratis Acopa. Ita & apud Scribon. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, *n.* 13. cujus coagulum laudatur contra epilepsiam; Cornuum, *n.* 122. lachrymarum, *n.* 163. de quibus *in notis p.* 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quod centesimo demum anno cervis lacryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis posset. De *osse cordis cervi* legatur etiam apud Paracels. *l. de morbis Tartareis c.* 11. & *tr. de pestilit.* Cur cornua cervi quotánnis mense Februario decidant, & mox intra tres vel quatuor menses nova regenerentur & indurescant, reprobatis variis opinionibus, plausibili ratione physica declaravit D. D. Stahl *in propempt. co ad Disp. Inaug.* Dn. Leop. Alb. Labach. Silef. *de Lapid. Manati*. *Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

Cesso, vide *Eao*, *Pauo*.

Cestreus, κεστρεὺς, vide *Mugil*.

Cetaceus, κητώδης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in summa dicendum, quod omnia ejusmodi habeant carnem duram, pravi succi, & excrementitiam, Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 37. Plura de his vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Cetis.*

Cete, *cetum*, κῆτος, vel sumitur late pro omni pisce *Cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Pistrices*. Vide *Cetaceus*: vel stricte aliquando pro *Balena*. Vide *Balena*. Aldrov. *d. l. c.* 1. Apud Para elf. *in Fragm. Med. Cetum* dicitur Scabies arborum.

Cevil, est terminus Paracelsicus, denotans induratam quandam substantiam in terra ad similitudinem calculi in homine, e terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra lithiasin, quia sese invicem frangunt & conterunt, *Tr.* 1. *de morb. ex Tart. c.* 4. Dicitur & *Ludus* eidem & Helmont. *tr. de Lithias. c.* 8. *n.* 23.

Chete, χαίτη, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *cæsarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui a parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gorr. *p.* 501.

Chalao, χαλάω, remitto, *relaxo*. Frequens verbum apud Hippocr. *de remissione morbi & symptomatum*, v. g. *l.* 7. *Epid. II.* 35. *VII.* 17. *XXVII.* 6. 28. *XXXIX.* 8. &c. Vide Foes. *Oec. p.* 673. Hinc descendit τὸ χαλαρὸν, quod dicitur de intestino recto, Hipp. *l.* 3. *de artic. t.* 41.*etiam de cute, 5. *aph.* 71.

Chalasis, *Chalasmos*, χάλασις, χαλασμὸς, *relaxatio*, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities, estque remedium lassitudinis tensivæ, Hipp. 6. *Epid. VII.* 29. Gal. *l.* 3. *de tu. san. c.* 6.

Chalasticos, χαλαστικὸς, *relaxans*, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 11. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 9. Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una *laxantium* esse species, sed alia humectando *laxant*, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo. Attamen si proprie universalem quandam *Laxantium* medicamentorum substantiam & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus suo loco. Vid. *Dogm. nostr. part.* 6. *c.* 2. *dogm.* 9.

Chalaza, *Chalazion*, *Chalazosis*, χάλαζα, χαλάζιον, χαλάζωσις, *Grando*, in foro Medico significat tuberculum grandini simile & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies, Æginet. *l.* 6. *c.* 16. Galen. *in defin.* Est igitur vitium, quod ocu-

oculos infeſtat, cujus cauſſa eſt humor quidam lentus poſt congeſtionem concretus. Affinis affectus *Chrithæ* vel *Hordeolo*, vel *Poſthiis*, Gal. 4. *de C. M. S. L. c.* 7. ut & ſimilis *Lithiaſi* in palpebris, unde conjunxit Sennert. *in Pr. Med. l.* 1. *p.* 3. *ſ.* 2. *c.* 4. *Grando* quoque vel *Chalazium* dicitur appendix illa albuminis ovorum, quod vernaculo Avis *der dogel* nomine exprimitur. Libav. *Epiſtol. Chym. l.* 2. *ep.* 11. Velſch. *in Syllog. Obſervat. ad Marcelli Cumani Obſ.* 59. *p. m.* 71.

Chalbane, χαλβάνη, vide *Galbanum*.

Chalcanthum, χάλκανθος, vide *Vitriolum*.

Chalcedonius, χαλκηδόνιος, eſt epitheton medicamenti contra purulentas & inveteratas aurium affectiones. Gal. *l.* 3. *d. C. M. S. L. c.* 1.

Chalcidica, χαλκιδικη, eſt epitheton *Lacertæ* cujuſdam, quæ etiam *Seps*, Σὴψ, σῆψις, vocatur, cujus morſum tumor pellucidus ſequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verum eadem lacerta vino pota propriis morſibus ſuccurrere creditur. P. Æginet. *l.* 7. *lit. S. in Seps*; & Foreſt. *l.* 3. *Obſ.* 12. *in Schol.*

Chalceium, χαλκεῖον, *æreum* ſignificat, Foeſ. reddidit officinam fabri. Rectius, omnia inſtrumenta ex ære parata complectitur, ut ſunt follis, fiſtula, vaſa, ahena, lebetes, ollæ, uti demonſtrat C. Hoffm. *in Gal. de V. P. n.* 280.

Chalcitis, χαλκῖτις, eſt medicamentum & recrementum metallicum, colore æris, intercurſantibus oblongis venis ſplendentibuſque. Naſcitur in iiſdem metallis, in quibus *Sory* & *Miſy*, mediumque inter ea non tantum loco, ſed & confiſtentia, *Sory* ſcil. tenuius, & *Miſy* craſſius, nec non viribus. Habet vim adſtringentem & adurentem, uno verbo, Eſcharoticam. Dicitur & *Atramentum rubrum*, *Pyrites ærofus*. Speciem æris præ ſe fert, nativa: nunquam factitia. Alia eſt cruda, alia uſta & lota, cujus color cinereus eſt, Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 18. *in fin. & alibi*. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 115. Schroder. *l.* 3. *c.* 18. Hoffm. *in Clavi ad h. l.* Celebre & notum eſt in Officinis *Emplaſtrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex Gal. *d. l. c.* 4. Rul. *Chalcitiden* deſcribit, quod ſit lapis, unde æs coquitur. Unde & *Lapis ærarius*, *Marchaſita*, *Pyrites* eidem vocatur. Deinde alteram quoque ſignificationem addit, quod ſignificet *Alumen capillare*, ſive *Schiſtum*. Hinc & locum illum Hippocr. *l. de ulcerib.* XII. 12. ubi χαλκῖτις, ςυπτηρίη legitur, de alumine exponendum eſſe volunt. Uſurpavit etiam ſæpius Scribon. Larg. in compoſitionibus, *num.* 37. 47. 240. Vid. Rhod. *in Not. p.* 76.

Chalcoma, χάλκωμα, idem, quod χαλκεῖον, *vas æreum* ſignificat. Hinc vaſa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho a L. Mummio devaſtata incendio, ſimulacra ex omnifariis æris, argenti & auri metallis conflata in unam maſſam confluxiſſent. Lang. *l.* 1. *Epiſt.* 29.

Chalcos, χαλκὸς, vide Æs. Per χαλκὸν νώροπα, apud Homer. *Iliad.* β. intelligi *Noricum æs*, ſive Germanicum ex Alpibus Noricis, teſtatur C. Hoffman. *d. l. n.* 44.

Chalcus, χαλκοῦς, *æreolum*, eſt nomen ponderis Medici & Attici. Eſt autem ſexta pars oboli, & ita duodecima ſcrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim ſcrupulus 24. grana contineret. Apud Fernel. *Therapeut. l.* 4. *c.* 6. legitur in Maſcul. *æreolus*.

Chalcute, idem, quod *Æs uſtum*. Ruland. & Iohſ.

Chalepos, χαλεπὸς, communiter *difficilis*, gravis, ſignificat. Enimvero, ſi quod aliud, magnum eſt, & plenæ ſignificationis epitheton apud ſuos, quod Latini idcirco multis reddunt & æque magnis, ſed ſumtis ſemper e natura rei, cui opponitur. Par pari quippe nequeunt, verbis Linden. *Ex.* XIII. §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, ſed difficultatem cum periculo aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia, quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Criſis dicitur *difficilis* 1. *aph.* 1. Ita ſani tenuem victum *difficulter* ferunt, 1. *aph.* 5. h. e. cum periculo & detrimento: Junge 5. *aph.* 55. *l.* 5. *Epid. V.* 96. *&c.* Vid. Dieter. *n.* 916.

Chalicraton, χαλίκρατον, *vinum miſtum* vel aqua temperatum ſignificat, χάλις enim vel χάλιξ, *vinum* ab antiquiſſimis Poetis diceba-tur. Keuchen. *ad Q. Seren. not. p.* 203.

Chalinos, χαλινὸς, proprie frenum ſignificat. Apud Aurelian. vero & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod ſit inſtar freni vel retinaculi oris Blancard.

Chalybs, vide *Ferrum*.

Chama, χήμη, *Cheme*, eſt nomen conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque ſignificatio a verbo χῶ applicari poteſt. *Hiatulas* vertit Gaza & C. Hoffmann. *ad Gal. de V. P. n.* 539. *Chamarum* deſcriptionem, differentias, & uſum in cibo vide apud Aldrov. *l.* 3. *de Teſtac. cap.* 58. *ſeq.* Gal *l. de bon. & mal. ſucc. cib. c.* 4. *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, eſt quoque nomen menſuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres &

vigefima pars eft Cotyles: minor duas drachmas, & trigefima pars eft Cotyles. Utitur Hippocrat. *l.* 1. *de Morb. mul.* *Cl.* 17. *CIIX.* 20. Quamvis nihil certi de pondere *Chema* ex his locis conftet. Unde vero fimilius videtur, per Chemam non certum pondus, fed potius certam menfuram, quantum conchæ marinæ. *Chama* dictæ, mediocris tefta capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diverfam gravitatem; quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo ufurpatur, in rebus præfertim, ubi parum refert, plus minusve paulo quis fumat. Confer ad loca Galen. 5. *de C. M. S. L. c.* 7. & *l.* 3. *c.* 3. Foef. *p.* 677. *feq.*

Chambar, dicitur *Magnefia*. Rul. Vid. *fuo loc.*

Chamæleon, χαμαιλέων, & nomen plantæ eft, de qua confulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam repræfentantis, cujus defcriptionem pleniorem vide fis apud Ariftot. *l.* 2. *de H. A. cap.* 11. & Aldrov. *l.* 1. *de quadr. dig. ovip. cap.* 14. *Chamæleontis* cujufdam Ægyptiaci fortaffis Anatomiam fuccinctam lege fis in Oldenburg. *Actis Philofophicis de An.* 1669. *M. Julio* ubi abfque litera h. fcriptum occurrit. Accuratiorem adhuc defcriptionem cum confirmatione varietatis colorum tradidit Dn. Georgius Wheler Eques Anglus, ceu αὐτόπτης *in Itinerario Dalmatico Græco &c.* uti conftat ex *Actis Eruditor. Lipf. Ann.* 1689. *m. Septembr.* Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiafin five pilos palpebrarum inutiles apud Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 8. *Chamæleontem* Africanum in liquore Balfamico affervatum quondam habuit Ammann. uti fcripfit *in Irenic. p.* 188.

Chamæcelus, χαμαίζηλος, *humilis*, de loco ufurpatur vel *fedili*, apud Hippocr. 3. *de fractur. t.* 61. item de *humero*, vel potius epomide, fuperiori humeri parte in humero avulfo, *f.* 1. *de artic. t.* 62.

Chambroch, denotat *Trifolium* apud Helmont. *in Indice.*

Chameunia, χαμευνία, *humi decubitum*, vel *humicubationem* fignificat, qua voce ufus Galen. *cap.* 3. *aph.* 29. & 30. Quo Foefius credit, idem effe, quod σκληροκοιτία, aut σκληροκοιτεῖν, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hip. *de vict. falubr. t.* 12. vel 13. & Gal. *in comm.*

Chandothens, χανδόθεν, adverb. fignificans, *hiatim*, *hianter*, item affatim, copiofe. Ufus Hippocr. *l. de Glandul. VIII.* 7. quamvis in edit. Linden. legatur ἐνδόθεν. Vide Foef. *pag.* 674. qf. *Hians*, *Hiatulus*.

Channa, *Channe*, aliis, fed perperam *Canna*, Gr. χάννος, χάννη, eft nomen pifcis marini, vel potius in locis faxofis degentis, *Percæ* fimilis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam perca, de quo videatur Aldrov. *l.* 1. *de pifc. cap.* 10. Huic fimilis eft alius *Cannadella*, vel rectius *Channadella* dictus, qui a Maffilienfibus etiam *Channa* vocatur *d. l. c.* 11.

Chaomantia eft ars, qua præfagium fumitur ex aere. Bul. & Iohnf. quando fefe aftra aeris manifeftant & ventorum, quæ funt figna *Chaomantica*, Parac. *de fignat. rer. nat. l.* 9. Species *Chaomantiæ* funt Borealis, Auftralis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempeftatum, Flata, *in Tab. ad Philof. fagacem.*

Chaos, χάος, proprie fignificat molem illam indigeftam vel materiam primam in prima creatione a DEO ex nihilo factam, e qua poftmodo corpora naturalia cuncta creata & producta fuerunt, quam Spiritus S. per Mofen vocavit תהו ובהו tohu vabohu. Gen. I. 2. & hæc fano fenfu materia prima dici poterit, non diffentiente Joh. Marco Marci *in Philof. vet. reftit. Part. I. fect. II. & P. II. fect. I.* Tropice vero fumtus eft terminus Paracelficus denotans *Aerem*, *Paragrau. Tr.* 2. *de Aftron.* Comparatur albo ovi, & vitellus eft fphæra inferior terræ. *Chaos* eft elementum aeris, *tr. de morb. Tartar.* Sumitur & pro Iliafte vel Iliaftro. Rul. Huic fimilem finxit Idem *Chaos Microcofmi*, quamvis adeo obfcure, ut nugas illas extricare, effet nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. *d. l. & tr. de pefte*, 2. *c.* 3. *Chaos Microcofmi* eft aer, qui difperfus per totum corpus cauffa eft epilepfiæ, ut fpafmus feratur ex eodem, ficuti venti exteriores impetu quodam moventur, *in Schol. ad Paragraphor. l.* 2. *c.* 2. & aliis pluribus in locis. Spagirici circa negotium lapidis Philofophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, defcribentes *Chaos Spagyricum*, quod fit formarum particularium & materiarum fuarum cum univerfali forma, fuaque materia confufio. Vel eft univerfale quid, omnia, quæ nos operamur, in fe concludens, a cujus ventre debet ingeniofus artifex elicere materiam fuam, formam, cœlum & elementa, ut ex iftis medicinas conficiat, *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 286. & 418. *tit. Philofoph. Chym.* & *Vol. II. p.* 9. Adde *Vol. V. p.* 344. *in Dialogo Ægidii de Vadis c.* 4. Vocatur & *Chaos Magicum Hermetis*, quod contradiftinguitur *Theologico Chao*, Libav. *Exam. Philof. vivent. fect.* 12. *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum

præ

præparatum, corallia, margaritas, reddat potabilia, dictus Abyſſinis *Biſlumi*, Arnoldo *Chiffir* minerale, *Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8.* ὑπνήμια. *Chaos viciſſitudinem* legitur apud Hel. mont. *de Ideis morboſ. num.26.* Ipſe lapis Phil. quoque vocatur Chaos, Lagn. *Harm. Chym. Theatr. Chym. Vol.IV. p.719. Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley *Coll. Chym. Leid. cap.62. proc.2. Chaos mentale* vocantur ſpecies & ideæ ſenſibiles ſeu memorativæ confuſe ſubjecto vel cerebro inexiſtentes, de qua ſignificatione prolixius egit Joh. Marc. *Philoſ. vet. reſt. Part. III. ſect. 6. p. 270. ſeqq.*

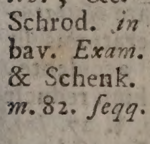
Chaoſla, epitheton Paracelſicum Peſtis, q. d. *Peſtis Aerea*, *in Fragm. medic.*

Chaova vocatur Decoctum Ægyptiis uſitatum ex ſeminibus *Bon* paratum fabas imitantibus, de cujus viribus legatur Profp. Alpin. *de Medicin. Ægypt. l. 4. c. 3. p. 122. b. ſeqq.*

Chara, χαρὰ, vide *Gaudium*.

Charabe. idem, quod *Succinum*. Vide *Carabe*. Succus quoque Populi arboris *Charabe* dictus fuit P. Aponenſ. *Conciliat. controverſ. diff.* 132.

Character, χαρακτὴρ, *Sigillum*, duplicem potiſſimum habet ſignificationem, propriam & impropriam. Proprie *Characteres* ſunt figuræ certæ ab artifice ſeu fingente, ſeu pingente excogitatæ, ut ex inſtituto & conſenſu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid ſignificent. Hujuſmodi *Characteres* ſunt *Officinales*, quibus pondera & menſuræ denotantur, v. g. Uncia ℥, drachma ʒ, ſcrupulus ℈, Libra *lib.*, &c. item *Chymicis*, de quibus vide Schrod. *in princip. Pharm. Medico-Chym.* Libav. *Exam. Phil. viv. ſ. 28.* alios. Jungantur & Schenk. *Synt. Comp. & præſ. mod. ferm. p. m. 82. ſeqq.* Huc etiam referri poteſt *Character* ſub figura triplicis pentagoni, qui in Græcas literas ὑγίεια reſolvebatur, quod ſignum per ſomnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuiſſe legitur, ut loco teſſeræ in veſtibus militum inrextæ uteretur, quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit, Lang. *l. 1. ep. 94.* ubi plura de *Characteribus*. Quod vero tales *Characteres* συμπαντικοὶ, ſignificantes, vel etiam alii ἄσημοι, h. e. nihil ſignificantes, fortuito & temerario ordine diſpoſitæ & exáratæ figuræ medicam & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem; uti quidem Paracelſus acriter defendere artem hanc *Characteriſticam* paſſim in ſcriptis conatur, perſuadens, eos *characteriſmos* quidem non ex propria virtute, ſed intervenienite imaginatione noſtra aſtrali effectum illum præſtare illud ſolidis rationibus refutatum apud Sennert. *de conſ. & diff. Ch. c. 18.* Diet. *Lutr. n. 683.* & Rob. Keuch. *in proleg. ad Q. Ser. Saremonic.* reperies. Revera ſunt & manebunt teſſeræ diaboli, ad confirmationem pacti cum ipſo ſive impliciti, ſive expliciti, & a Medico pio bonoque artem ſuam ſancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum*. Improprie *character* vel *characteriſmus* ſignificat hæreditariam quandam diſpoſitionem, & veluti jus gentilium, quæ locum habet in multis morbis, præſertim chronicis, & ad eorum cauſſam antecedentem pertinet. Ita epileptici naſcuntur ex epilepticis, arthritici ex arthriticis, tabidi ex tabidis &c. Röl. *Ord. ac Meth. Comm. l. 2. ſect. 3. c. 33.* Nec inepte de eodem ſcripſit Helmont. *in tr. A. ſede animæ ad morbos*; Quamvis etiam de ſtatu naturali *character* dici poſſit, per quem v. g. homo alterum cognoſcit. Ita facies corporis & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam a compoſitione membrorum, a conformatione lineamentorum, a figura, ſtatura, habitu, inceſſu voce, ſuus cuique eſt, verbis Lind. *Ex. IX. §. 19.*

Charadra, χαράδρα, *torrentis alveum*, ſulcum, ac *voraginem* ſignificat: quam torrens rapido ſuo impetu efficit & excavat, aut ſalebroſum & confragoſum locum. Unde verb. χαραδρόω deducitur, quod ſignificat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernoſum reddo* : & χαραδρωθέω in paſſiva ſignificatione, quo uſus Hippocrat. *l. de Flat.* XVII. 1. Plura vide apud Foeſ. *d. l.*

Charadrius, χαραδριὸς, nomen aviculæ, quæ & *Galculus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus deſcriptionem exhibet Ul. Aldrov. *l. 20. Ornithol. c. 67.* de qua ſcribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta ſit, dum ictérico morbo laborantes ſolos hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos bilis vapores vel effluvia alliciando. Ob id ſub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur aſſenſum præbere *l. 2. ep. 36.* rectius tamen Aldrovandus noſtro fecit judicio, qui nugas vocavit.

Charaxis, χάραξις, *orbitam* ſignificat, veſcrobes effoſſas, in quibus fudes defiguntur. Χάραξ enim *ſudem* notat. Proprie huc non pertinet. Meminit ſaltem Linden. *Ex. XI. §. 75.*

Chariеis, *Charieſteros*, *Charieſtatos*, χαρίεις, χαριέστερος, χαριέστατος, *Gratioſum* in poſitivo,

vo, comparativo, & superlativo gradu figni- cat, eftque epitheton Medici, non quidem eo fenfu, quo illuftribus perfonis tribuitur; fed quatenus apud alios celebris & acceptus habetur, & majorem longe lateque fibi exiftimationem atque laudem confecutus eft, quod fit, quando artem fuam theorematis non fallacibus apprehendit, & ufu atque obfervatione fedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majeftate venerandam, Thaliam cum humanitate amabilem, Euphrofynen cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quafi præferet, & dubium fine dubio faciet omnibus, magifne ob virtutem amandus, quam honorandus fit ob neceffitatem, ut verba Lindeni noftra facere liceat, *Ex. II.* §. 15.

Charis, χάρις, *gratiam* fignificat, *indulgentiam*, & fpecialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejufque gratiam aucupamur, & noftra perfuafione obfequentem nobis Medicis reddimus. Hujufmodi *gratificationes* recenfet Hipp. *l. 6. Epid. S. 4. t. 7. vel* 8.

Charitefia Irenæi dicuntur *Theffala Philtra*, ceu antiquiffimum Magicum machinamentum, uti defcribit P. Amman. *Irenic. p.* 239.

Charme, vel *Charmis*, χάρμη, χάρμις, eft epitheton cujufdam *Antidoti* veteris, cujus defcriptio carminice legitur ap. Gal. *l. 1. de antidot. c.* 4. ab Autore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare exiftimavit.

Charonius, χαρώνειος, eft epitheton regionum, & foffarum, & antrorum fubterraneorum. Paucis denotat loca inacceffa præ putore, aut alioquin peftitera, *a Charonte* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio *Charonia* dicta, apud Strab. *l.* 12. Meminit Gal. *c. 2. de nat. hum. t. 2. l. 7. de V. Part.* 8. (ad quem locum vid. annot. C. Hoffman. *n.* 464.) *l. 1. in 1. Ep. in proœm.* & exponit per βαρόδμία, gravem odorem fpirantia *l. de util. refp. c.* 4. ita, ut vel unica infpiratione homines moriantur, quafi acutiffime ftrangulati, Aret. *l. 1. c.* 7. Jung. Foef. *p.* 675.

Charopos, χαροπὸς, *colorem oculi gratum* fignificat, qualis eft cœli & maris, uti *Cæfius* aut cæruleus. De oculis ufurpavit Hipp. 2. *Epid. f. V. 3. & f. 6. n.* 6. Linden. vertit oculos *ravos*, 3. *Epid. f. 3. t.* 70. ubi tamen certo non conftat, an de oculis exponi debeat. Cælius Aurelian. etiam dē urina tenui & aquofa, & ita fubalbida, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, ufus eft *l.* 5. *Tard. paff. c.* 3. Foef. *d. l.*

Charta, χάρτης, notiffimum omnibus, quid hodieque fit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, tefte Diofcor. *l. 1. c.* 115. Rhod. *in Not. ad Scribon. Larg. n.* 114. quæ *Charta combufta*, vel cinis inter ficcantia ἐυπόρισα relata fuit, Gal. *l. 2. de C. M. P. G. c. 5. & l. 9. de C. M. S. L. c. 5. & 7. & alibi*. Num vero noftra *Charta* combufta fubftitui poffit ac debeat, ἐπίκρισιν mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam & *patronalem* oleo delibutam vide fis apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 1. c.* 21. Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios*, Barthol. *l. 1. An. c.* 36. *p.* 301.

Chartilago, pro *Cartilago*.

Chafco, χάσκω, fignificat *hiare*, ore effe hiante & aperto, idem, quod χάινω, Hippoc. *l. 4. Epid. XXIX.* 8. Ufus etiam de utero poft menftruas purgationes aperto & hifcente *l. 2. Epid. III.* 113. & *l. 6. f. 8. t.* 9. Jung. Dieter. *n.* 587. *Os hians* habetur pro figno ftultitiæ, & dicuntur hujufmodi ftolidi κεχηνότες, Lind. *Ex. XI.* §. 61.

Chafme, *Chafmos*, χάσμη, χασμὸς, *hiatus*, *ofcitatio* dicitur a χάσμω, *hio*, eftque vel naturalis, aut in latitudine, fanitas occurrens, actus ipfe *ofcitandi*, h. e. explofio flatus, & difcuffio e mufculis. Confer. ad C. Hoffman. *Inft. l. 3. c.* 87. §. 9. cujus cauffa eft flatus, vel vapor quidam in mufculis contentus, ut fcribit Galen. 7. *aph.* 56. quam caufam etiam agnofcit Sylv. *l. 1. Pr. M. c.* 30. §. 82. & *c.* 34. §. 69. in hoc difcrepans (quod & mihi verofimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *ofcitationem*, quamvis revera modus generationis fit fatis obfcurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi ftomachum reducit cauffam *Ofcitationis*, *de feb. c.* 99. §. 27. *feq.* vel p. n. ubi quidem eadem cauffa, fed vel exceffu, vel qualitate vitiofa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quafi convulfivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari poffet. Ego litem meam non faciam. Efto levior depravatio. Affiduarum *ofcitationum* medela eft longa fpiratio, Hipp. *l. 2. Epid. f. III.* 69. & *l. 6. f. 2. n.* 19. Χασμοὶ etiam dicuntur hiatus cutis & *fiffuræ* fcalpello inductæ, & loci fcalpello exafperati, in quibus fanguinis grumi refiftant, Hipp. *de Ulcer. XV.* 6. Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur fpatia illa, quæ cutis relinquit in quibufdam corporis membris pro alimento, fpiritu, luce, fono admittendis, emittendifque variis fuperfluis. Joh. van Horne

ne *Microcofm.* §. 64. D. D. Hoffmann. *Differt. An. ad h. l. p.* 264.

Chauliodonta, χαυλιοδόντα, dicuntur anima-lia, quibus *dentes funt exerti*, ut Aper. Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 2.

Chaunos, χαῦνος, *laxus*, fungofus, mollis & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. *aph.* 67. ubi opponuntur τὰ ἔνωμα, *interius crudi tumores*, & *l.* 2. *Ep. f.* 3. *n.* 128. ubi opponitur τὰ ἄνω νεμόμενα, *furfum pafcen-tes*. Dicitur & de Offibus, quæ rara, *laxa-que* funt, & facile callum faciunt, 1. *de artic. t.* 65. Per translationem vero & improprie uri-na etiam χαῦνον ἔρον, *laxa* & mollis vocatur, quæ nullo craffo aut lento fucco permifta eft, fed tenuis & aquea confpicitur, *l.* 4. *Epid. VI.* 18. Foef. *d. l.* quamvis mihi videatur de Enæo-remate ipfo, ceu contento & nubecula *laxa* illud dici, cui opponitur tenuis. Χαύνωσις τῆς μήτρας, h. e. *laxitas uteri*, legitur apud Mo-fchion. *de morb. mul. c.* 139. quamvis interpres quidam per laffitudinem reddiderit.

Chedropos, χεδροπός, *Cerealis*, vide *Legu-men*.

Cheia, *Chia*, χεῖα, eft epitheton *calceamen-ti* vel crepidarum. Χῖαι κρηπῖδες, Hippocrati dicuntur *Chiæ crepidæ*, ad pedis diftorfionem curandam accommodatæ, 4. *de artic. t.* 12.

Cheilocace, χειλοκάκη, five *Labrifulcium*, vocatur affectus quidam in Anglia & Hyber-nia familiaris, interdum Epidemius, infanti-bus præfertim moleftus, fub quo labra admo-dum tumefcunt, tumore duro & nonnihil ru-bicundo, fed nequaquam fervido, aut inflam-matorio, qui nunquam fuppuretur, uti nota-vit ex Arn. Bootii *de affectib. omiff. c.* 10. Theoph. Bonet. *in Sepulcreto vel Anatom. Pract. l.* 1. *fect.* 21. *Obf.* 18. *p.* 361. & Mercur. Compital. *l.* 10. *p.* 426.

Cheilon, χειλῶν, *Labeo*, vide *Labeo*.

Cheilos, χεῖλος, *labrum*, vide *Labium*.

Cheimiufa, χειμιῶσα, participium, cujus ta-men verbum non occurrit in Lexicis commo-dum. Haud dubie a χεῖμα, vel χειμῶν, hyems. Significat *refrigeratam*, rigentem, *frigore con-denfatam* carnem. Legitur apud Hipp. *de Loc. in Hom. XLI.* 6. Foef. quidem fubftantivum χειμῖν exponit, quod fit *frigus*, horror, ex Gal. & inde χειμιῶσα deducit. Idem etiam fe-cit H. Steph. *in Thefauro*. Sed neuter autori-tatem addidit, qua fubftantivi ufus demon-ftrari poffet.

Cheimon, χειμών, *hyems*, vide *Hyems*. Χει-μὼν etiam *frigus hybernum* quandoque deno-tat; unde χειμερινά, *hyberna*, *l.* 4. *Epid.* III. 6.

Cheir, χείρ, manus, vide *Manus*.

Cheirapfia, χειραψία, eft *manuum contactus* & defricatio, quam fcabiofi & pruritu tentati affectant, Cœl. Aurelian. *l.* 3. *acut. c.* 18.

Cheiri, *Cheury*, *Keyri*, duo fignificat: 1. *Leucoium luteum*, vel violam luteam petræam, cujus flores in Officinis *Flores Cheiri* dicun-tur, Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 93. Deinde apud Chymicos *Argentum vivum* denotat. Cum adjectione reperitur, ut, *flos Cheiri* ex ar-gento, fignificat *album Elixir*; vel ejus quin-tam effentiam, ut, *Flos Anthos*, auri *rubrum Elixir*. Alii *Aurum potabile* effe volunt: alii *Antimonium*. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Aliter vero expofuit Libav. *Synt. Arch. Ch. l.* 7. *c.* 7. Vocant, inquiens, *Chelidonium Philofophorum*, vel *Cheiri*, propter colorem aureum florum: ficut Anthos illum modum, qui fit per Vi-triolum, interdum *Cheiri & Chelidonium lapi-dem* rubrum, ad quem fumunt Solem Philo-fophorum, feu Cinabarinum Mercurium; fed *Anthos* album, pro quo Vitriolatum capiunt; quanquam in utroque fit uterque. Hæc ille. An. Paracelf. per liquorem *Cheiri in l.* 2. *de Tartar. c.* 3. de Pefte intelligat Mercurialem, uti verofimile eft, non certo conftat. Alias Paracelfus *Cheiri* Veneri tribuit, *Anthos* Mar-ti, *l.* 3. *de vit. long. c.* 2. & ipfis longævita-tis effectum adjudicat, *l.* 4. *c.* 1. Finxit etiam *Cheiri Microcofmicum* in homine. *Labyrinth. Med. c.* 4. Somnia.

Cheiriater, χειριατρός, *Chiriater*, idem quod Chirurgus. Legitur *in Difp. Inaug.* G. P. Ritteri *de Remediis vulnerariis* §. 8. Ita & *Chiriatricus* tribuitur ceu epitheton remediis & operationi-bus Chirurgicis, in Harderi *Apiario Obf.* 75.

Cheiris, χειρίς, *chirothecam*, *manicam* ex pel-libus factam fignificat, manus involucrum ufi-tatum, qualibus etiam opus aliquando in mor-bis externis manuum ad muniendum ab exter-nis injuriis, fovendum & refocillandum. Aliis *pellis manicata*, item *Manicium*, vel *Manicia* dicuntur. Ioh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 16. *p.* 55.

Cheirifma, *cheirifmus*, χείρισμα, χειρισμὸς, eft *manuaria tractatio*, cum Medicus circa par-tem affectam aliquid manibus operatur, Hipp. 1. *de artic. t.* 65. *f. t. de iis, q. in med. t.* 19. a verbo χειρίζειν, & χειρίζεσθαι, *manibus ali-quid tractare*, quo etiam fæpe ufus Hipp. v. g. *d. l.* & 1. *fract. t.* 5. Foef. *p.* 676.

Cheirixis, χείριξις, vel late fumitur pro *chirurgia* ipfa, imo pro omni abfolute rerum omnium in ipfa curatione adminiftratione,

Ga-

Galen. c. 1. de fract. t. 49. quamvis C. Hoffm. corrigere ausus fuerit, substituens χέρσιον, a χειρίζω, quia litera ζ absque ratione Grammatica inserta esse videtur. Dicitur & μεταχέρισις.

Cheiromactron, χειρόμακτρον, *Mantile*, sive linteum ad manus abstergendas. Talia incombustilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusque consiliarium, Comitem de Nassau, quæ in ignem conjecta, tandem a sordibus purgata, illæsa eximerentur, refert Lang. *l.* 1. *ep.* 66. num vero ex Salamandra, an vero ex *lapide Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

Chele, χηλὴ, etiam Latine *Chela*, 1. significat *ungulam bisulcam*, vel *forficem cancrorum*, sive brachium denticulatis forcipibus: 2. instrumentum Chirurgicum, sive *specillum bifurcum*, summa parte acie præditum, & incisum, ungulæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, *l.* 2. *de Morb. XXXIII.* 18. *XXXIV.* 16. 18. quamvis in edit. Lindeni semper occurrat μύλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *Chelæ* dicuntur *fissuræ alarum, pedum, pudendi*, Polluci, *l.* 4. *c.* 25. Vide Foes. *p.* 677.

Chelidon, χελιδὼν, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo*. Cavum quoque, quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatum χελιδόνα, *hirundinem*, demonstravit Linden- *Physiol. l.* 2. *c.* 14. §. 73. & *Ex. XIII. Sel. Med.* §. 414.

Chelidonius, χελιδόνιος λίθος, lapis vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter ruffus: vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Dioscor. *l.* 2. *c.* 60. Rul. & Iohns. *in Lex.* Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 17. Hoffm. *in clavi.* Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldrov. *l.* 17. *Ornithol. c.* 6. Chioc. *in Mus. Calceol. f.* 3. *p.* 359. *seqq.* Dantur & lapides minerales, sive fossiles, *Chelidonii* dicti, ex Melitensi insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *Chelidonius* vocatur, vel Aspis *chelidonia*? cujus meminit Gal. *l. de Theriac. ad Pis. c.* 8. & Ægineta *l.* 5. *c.* 19. ex utroque Forest. *l.* 30. *Obs.* 12. Schol. *chelidonia*, vel *chelidonium* de plantis dici, constare potest e Botanicis. *Chelidonia* quoque Spagyrice accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir* auri vel argenti, vide supra in *Cheiri*.

Chelmon, χελμὼν, vide *Chilon*.

Cheloma, χήλωμα, est rima in sagitta exsculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicant inter jaculandum, Gal. *in exeg. voc. Hipp.*

Chelon, χελὼν, vide *Chilon*.

Chelone, χελώνη, *Testudo*, est instrumentum chirurgicum, quod in organis ad id collarum est, ut corpora, quæ restituuntur, paulatim & minime concussa extendantur, quemadmodum *testudines* animalia lento gradu procedunt. Cujusmodi *Testudines* variæ sunt figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius *in machinamentis.* Aliæ cubitos & spatham attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. *Testudo* quoque Chymicis dicitur argillaceum in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri segmentum referens, concavum & parte inferiori hinc inde varie excisum, ut flammam eo liberiorem admittat &c. describente D. Olao Borrich. *in tr. Docimastica Metallica* §. 8. *Testudinatum tecti* quid sit, vide *Aetoma*. De *Testudine* animali, scutum in dorso gerente, marina & terrestri, ejusdemque utilitate in victu & medicina vide Aldrov. *l.* 2. *de quadr. dig. ovip. c.* 1. *seqq.* Bruyerin. *de re cib. l.* 22. *c.* 271. Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 90. & alios.

Chelonion, χελώνιον, pars gibba dorsi, quæ collo proxime subjacet, sic dicta a testudinis figura Gorr.

Chelonithes, vide *Bufonites*. Rul. & Iohns. e Plin. *l.* 37. *c.* 10. meminerunt *Chelonitis* vel *Chelonitidis* gemmæ, quæ similis sit testudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchia ad fluvios Tangrum & Albim. De usu nihil addunt.

Chelys, χέλυς, proprie *testudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat, Hipp. *l. de refect. l.* 5. Hoffm. *Com. de Us. Part. n.* 338. Hinc verbum χελύσσεσθαι, χελύττεσθαι, tussiendo e pectore educere, veluti testudine, item ἀναχελύσσεσθαι. Hinc & descendit.

Chelyscion, χελύσκιον, vitiose χελίσκιον, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam, Hal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foes. & Gorr.

Cheme, χήμη, vide *Chama*.

Chemia, pro *Chymia*, vide suo loco.

Chemosis, χήμωσις, (vitiose χύμωσις, est vitium oculorum, cum album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeo, ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum & album, Galen. *in defin.* Ægin. *l.* 3. *c.* 22. quamvis & alibi rubram carnosamque

quæ corneæ oculi tunicæ inflammationem χή-μωσιν vocarit, *l. de facil. parab.* Utriufque cauffa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum fanguine affluentium fubftentia confiftit.

Chenalopex, χηναλώπηξ, vide *Vulpanfer*.

Cheon, χιὼν, *nivem* fignificat. Vide *Nix*.

Cheramis, χηραμὶς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *biatulam* vocant. Vide *Chama*, & conf. Erotian. Dicitur παρὰ τὸ χηραμὸ, quod locum cavum, *antrum*, faxum cavum, *luftrum* denotat. Ufurpavit aliquando Hipp. *l.3. de Morb.* XVIII. 66. 71. XXV. 77. & alibi fæpius, quæ loca collegit Foef. *p.* 678.

Cherio, *cherionis*, *cherio* eft nihil aliud, quam calor aut frigiditas earum rerum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de camphora. Hæc frigiditatem ex *cherione* fuo habet. Quare præfentiffimum remedium eft in inflaturis. In fubftantia autem primarum fuarum calida manet, quemadmodum fulphur & fpiritus falis, una cum mercuriali. Sic etiam gemmæ & herbæ. Prætetea quicquid natura producit, fuum *cherionem* habet, h. e. elementare accidens externum. Unde *cherionia naturæ* dicitur, & morbis naturæ *cherioniæ* opponi debent *cherionia* recepta, Paracelf. *l. 2. de grad. & compof. c.3. & 4.* Contradiftinguitur *Relolleo*, quod intrinfecam naturam effentialem denotat. Hinc mortem non effe *cherioniam*, fed *Relollaceam*. ibid. dixit. Johnf. ita defcripfit: *Cherio* eft externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis vel frigiditatis. Meminit & *cherioniæ* qualitatis *Relolleo Paradox.* 5. *n.* 19. Nobis videtur *cherio* refpondere temperamento elementari, *Relolleum* vitali, quamvis in eo non fubfcribamus, vires medicamentorum effe potius ab elementari, quam vitali.

Chermes, *Kermes*, eft nomen fructus notiffimum *cocci infectorii*, vel *grani tinctorii*, vulgo *fcalati*, unde famofiffima *confectio Alkermes Monfpelienfium* paratur. Vid. Schrod. *l.4. fect.1, n.93.* & Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernhardus a Berniz. Reg. Maj. Polon. Archiater *in literis ad Dn. D. Sachs*, negans idem effe *chermes* cum *cocco*, fed illud ex ilice; hoc vero ad radices polygoni Polonici circa Thorunium copiofe crefcentis nafci, fcripfit. Vid. *Nat. Curiof. Ephem. T. III. Obf.* 104. & jungatur *T. I. Obf.* 8. De Segerit.

Chernibion, χερνίβιον, vas fignificat, in quo aqua ad manuum ablutionem in facrificiis recondebatur, Latin. *vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam χέρνιβον, ἢ χέρνιψ. Ab Hipp. vero accipitur pro *matula*, h. e. vafe, in quod urina excipitur, *l.7. Epid.* XLI. 7. Foef. *p.* 677.

Cherfa, idem, quod *fecula*, defignat radicem in farinaceum pulverem comminutam vel tritam, quem laborem merito Zwolferus *in Animadverfionibus ad Pharmac. Auguft.* & Ettmuller. *in Not. ad D. Ludovici Differt. Pharmaceut.* improbarunt ceu inutilem & viribus omnibus deftitutum; quamvis alii adhuc defendere conentur, præfertim DD. Wedel. *in Pharmac. Acromatic. l. 2. fect. 3. c. 2. p. 317. feqq.* plaufibiliter fatis oftenderit e præparandi modo, quod non omnes vires pereant. An diftinguendum igitur erit inter fimplicia, quibus *feculæ* parantur, quorum alia aliis magis funt volatilia, vel fixa? De *Cherfis* legatur Rolf. *Chymiæ l. 5. fect. 3.* Jungatur Schrod. *l. 2. c. 59.* & Fr. Hoffm. *Clav. ad h. l.*

Cherfæa, χερσαία, eft epitheton *afpidis* e tribus generibus, quorum meminit Gal. *l. de Theriac. ad Pif. c. 8.* & Ægin. *l. 5. c. 19.* Dicitur quafi *Terreftris*.

Cherfydrus, χέρσυδρος, eft nomen ferpentis amphibii, Gal. *l. de Theriac. ad Pifon. c.6.* In principio enim in aquofis degit locis, & *hydrus* appellatur ab ipfis aquis, h. e. *natrix*; Poftea vero ficcos incolit locos, unde ex compofitione locorum *cherfydri* nomen acquifivit, Aet. *l. 13. c. 35.* & ex hoc Foreft. *l. 30. Obf. 12. Schol.* Aldrov. *l. 1. de ferp. & drac. c 17.* *hydrum* vel *natricem*, & *cherfydrum* pro uno eodemque ferpente habet, ubi pleniorem ejus defcriptionem, deque noxa & ufu invenire licet.

Cherubim eft virtus & influentia cœleftis, dominatio atque poteftas fuper omnes dominationes & poteftates, a Deo procedens in terram, & fuper omnes homines. De hac divina gloria legitur ampliffime apud Paracelf. *in expofit. Pfalmorum David.* Johnf. *in Lex.*

Cheufis, χεῦσις, h. e. *liquatio*, *fufio*, cui τὸ πάχος, *craffities* opponitur. Ufus Hipp. de lachrymarum tenuatione, *l. 6. Ep. f. 8. t.* 23. quamvis omnes interpretes χεῦσις legant, & pro fapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foefii fententia *in Oec. p.* 677.

Chezanance, χεζανάγκη, fic dici poteft omne remedium, quod neceffitatem cacandi affert. Alias ap. Æginet. *l. 7. c. 9.* epitheton eft unguenti ex melle & alumine parati & cocti, quoad rubefcat, quo fedes perungitur. Facile enim copiofa citra laborem fubducit. Aetius quoque emplaftrum hoc nomine exornavit,

quod umbilico impofitum alvum movit. Gorr. p. 505.

Chia, χία γῆ, dicitur gleba terræ, quæ in Chio infula provenit albicans, & pollens vi adftringendi; purgandi, extenuandi. Pulcherrimum eft adverfus ambufta remedium, Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia.

Chiacum, χιακὸν, epitheton collyrii, cujus materia vino Chio, h. e. auftero, & aquæ marinæ experte lævigatur & mifcetur, quale propofuit χιακὸν κολλύριον P. Æginet. l. 7. c. 16. Et Aetius l. 7. varios collyriorum modos tradit, tefte Gorræo.

Chiadus, Paracelfo idem, quod Furunculus. Dothien.

Chiafmos, χιασμὸς, denotat concurfum duarum rerum, fub forma aut figura crucis ✠. Paucis: χιασμὸς eft forma crucis. Item & adverbium χιαστὶ, vel χιαστικῶς, fignificat. Ita nervi optici utriufque oculi occurrunt χιαστικῶς. Imo juxta Barthol. libell. 3. Anat. c. 2. plane confunduntur, in qua unione fruftra quærunt identitatem fpeciei vifibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem fimul & femel percipiat fpeciem fonoram, nec tamen de nervis Acufticis talis unio notata fit. Latine etiam dicitur χιασμὸς, figura decuffata, Cruciata, Andreata. Vid. C. Hoffm. Comm. in Gal. de V. P. num. 684. 693. 694. 756.

Chiaftos, χιαστὸς, laquei nomen, apud Oribafium fic dicti, quod habenæ capita decuffatim inftar literæ X invicem occurrant.

Chiazo, χιάζω, hoc eft, cancellos facio, emendo aliquid factis χιασμοῖς, cancellis, lituras facio per cancellos, C. Hoffm. d. l. n. 694.

Chiffir, chifir, tefte Libavio Synt. Arc. Chym. cap. 8. dicitur in præparatione Lapidis philofophor. Lapis animalis; quemadmodum minerallis vocatur chaos minerale. Iohnf. vero dicit, chifir minerale nonnullos interpretari, quod fit aurum. Verum fe judicare ex præcedentibus, quod fit Sulphur generis metallici. Ad fummam: Bæotica ænigmata.

Chiliodynamon, χιλιοδύναμον, epitheton Polemonii herbæ, q. d. Mille virtutibus vel facultatibus pollens, h. e. ad quam multa utile, Gal. l. 8. de S. Fac. t. Polmonion.

Chilon, cheilon, χείλων, dicitur, qui labiis præditus majoribus: uno verbo, Labeo. Ita inter pifces, qui Capitones dicuntur, quidam etiam appellantur χείλωνες, h. e. Labeones. Lind. Ex. XI. §. 38.

Chimethlon, aliis, fed fortaffis mendofe Chymetlon, Gr. χείμεθλον, aut χίμεθλον. Vide Pernio.

Chimolea laxa, terminus eft Paracelfi obfcurus, & obfcure explicatus. Dicit enim, fignificare pulverem, qui feparatur de floribus falfarum minerarum, l. 2. de morb. Gall. c. 4.

Chimus, quid fit, apud Paracelf. certo non conftat. Hoc faltem dixit, quod Chimus, Realgar, & Aurum fint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diverfam naturam & virtutem. Ex confequentibus tamen hoc licet colligere, per chimum intelligi debere fæcem mineræ, maffam fæculentam, vulgo Schlacken, l. 2. Chirurg. magn. c. 11.

China, chinna, cina, cinna, nomen eft radicis exoticæ ex India, vel orientali Chinarum regno, vel occidentali Hifpania nova, & Peru allatæ. Utriufque defcriptio in Botanicis quæratur, cum non fit noftri jam inftituti. Hic faltem libuit inferere, quod hodieque ejufdem ufus non folum in lue Venerea, fed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi fanguinis lympha impuritate peccat, probatus innotuerit. Infigniter vero eam laudibus extulit Amat. Lufitan. cent. 2. cur. 31. Jung. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 94. Hoffm. in Cl. ad h. l. & alii. Plane diverfum eft medicamentum, quod dicitur china de china, aut china china, cina cina, in Offic. eftque fpecies aromatis, cinnamomi formam referens, cujus ufus contra febres, præfertim quartanas, noftris temporibus admodum frequens effe cepit, ita ut pro vero euporifto in omnibus pene febribus habeatur, non folum intermittentibus & benignis, fed etiam continuis & malignis, quemadmodum laudes hujus corticis in fcriptis hodiernis, quorum etiam in Actis Eruditorum Lipfienf. mentio facta eft, proftant, & D. D. Joh. Lud. Apinus, Archiater Seren. Princip. Solisbacenfis & Poliater Hersbruc. in fua Febris Epidemicæ Hiftorica relatione variis exemplis comprobavit, fimulque felectum Corticis illius, Cafcarilla vel Schacharilla dicti, demonftravit, quamvis pene exolefcat. Thomæ Willif. dicitur Cortex Peruvianus de febb. c. 6. Plura qui defiderat, legat citatos autores a Fr. Hoffm. d. l. n. 99. de Cinnamomo p. 443. Alias Regni Chinæ Medicinam fub Specimine Medicinæ Sinicæ edidiffe Andr. Cleyerum, Archiatrum Societatis Indicæ, conftat ex Actis Lipf. An. 1682.

Chinifcus, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribaf. de machinamentis, c. 4. ubi ita defcribit: Chinifci, cujufmodi funt in lyra, excogitati funt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non fint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, ufum habent fibularum. Decoris caufa in-

infculpta habent capita anferina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineat, cujufmodi funt in Scamno Hippocr. & noftro. Hæc Oribaf.

Chioli, idem, quod *Furunculi*, Parac. *l.* 5. *de Gallic. ulcer. apoftemat.* &c. *c.* 6.

Chion, χιὼν, vide *Nix*.

Chiragra, χείραγρα, eft fpecies *Arthritidis*, quando manus infeftat. Vide *Arthritis*.

Chirapfia, χειραψία, vocatur *manuum contactus*, & legitur apud Cœl. Aurel. *Acutor. l.* 3. *c.* 8. *p. m.* 223.

Chiromantia, χειρομαντεία, ftricte fignificat artem prædicendi vel vaticinandi ex manibus, fignaturis & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc magiæ naturalis ftatuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis fignaturarum & lineamentorum fingularem utilitatem in Medicina, ita ut abfque hac fcientia non poffit aliquis verus & perfectus effe Medicus; quemadmodum hoc paffim in fcriptis fuis urget, præfertim *in Tractat. de Peftilitate*, *l.* 2. *de morb. podagr. de Caducis Paragr.* 3. &c. Unde dividit in *Chiromantiam* externam & internam, *d. l.* Enimvero licet in generali fignificatione non rejicienda fit hæc fcientia, confiderans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum conftitutionem, fi dextre & vero confentaneis cum rationibus tractatur. Verum quod Paracelfus in pluribus fumos falget vendat, hoc etiam inficias ire nec poffumus, nec volumus.

Chiron, Χείρων, i. e. *deterior*, pejor Frequens terminus Hipp. 1. *aph.* 3. *f.* 2. *aph.* 38. 53. 54. Vid. Dieter. *n.* 921.

Chironax, Χειρώναξ, *opificem*, *operarium*, qui manibus opus fuum tractat, fignificat, Hipp. 1. *de R. V. I. A. t.* 16. *f.* 2. *t.* 48. idem, quod χειροτέχνης, *Artifex* bonus, χειρώναξ ἀγαθὸς, *l. de Cord. VI.* 6. Ars vel *artificium manuarium*, χειρώναξις, vocatur, 3. *de artic. t.* 86.

Chironium, χειρώνιον, eft epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, callofas & tumentes, Gal. Idem, quod *Telephium*, quale eft Herpes exedens, *Phagedæna*, *Carbunculus* &c. *l.* 14. *M. M. c.* 17. 6. *aph.* 45. Dictum eft a *Chirone*, qui primus tale fanaffe dicitur, *l.* 2. *M. M. c.* 2.

Chironomia, χειρονομία, eft fpecies *exercitationis*, vel motus *manuum certa quadam lege* & *arte* factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur, Hipp. *l.* 2. *de Diæt.* XLIII. 2. & *l.* 3. XXVI. 33. Gal. *l.* 5. *de tu. fan. c.* 3.

Chirotechnes, χειροτέχνης, proprie idem, quod *Chironax*, χειρώναξ, de quo fuperius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice*. Unde & Medicus ab eo dicitur χειροτέχνης, *l. de vet. medic.* XIII. 18.

Chirotheca, χειροθήκη, quid fignificet, ex aliis Lexicis pueris etiam notum effe poteft & debet. Pertinent vero chirothecæ ad veftitum, atque ita etiam ad fanitatis vel confervationem, vel reftitutionem. Chirothecæ odoratæ Romanæ quomodo fiant, videatur in Hartmanni *Mifcellan. Chymico-Medicis Operum in Fol. Tom. VI. p.* 55.

Chirotribia, χειροτριβία, eft exercitatio in arte, & *Ufus medicus*. Idem, quod τριβή, vel τὸ τεχνᾶσθαι Galeni. Ufus Hip. *in praecept. X.* 18.

Chirurgia, *chirurgus*, *chirurgicus*, χειρουργία, χειρουργὸς, χειρουργικὸς. Eft autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*, Gal. *l.* 6. *Meth. Med. c.* 6. Proprie eft ea medicinæ pars, quæ manu medetur, *l.* 3. *de C. M. P. G. c.* 2. non tamen exclufis aliis remediis. Vid. Rhod. *ad Septal. n.* 200. *p.* 288. Vel accuratius: Eft pars miniftra medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus & inftrumentorum pro fanitate, vel confervanda, vel recuperanda, adminiftrationem. Vide *Dogm. Med. gen. noftr. part.* VII. Libav. *in Medic. Hipp.* & *Mermeticæ typo*. Unde inftrumenta vocantur *Chirurgica*, & operaciones *Chirurgicæ*, Artifex *Chirurgus*, cujus officium quintuplex eft, conjungere Separata, feparare Conjuncta, removere Excedentia, reftituere Deficientia, & corrigere Curvata. In omnibus iis tria fibi maxime proponere debet *Chirurgus*, tum ut cito curet, jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rurfus ut tuto curet, tria potiffimum confiderabit. Unum primumque, ut abfolutionem operis affequatur; alterum, ut, ficubi hanc non confequatur, faltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præftiterit, merito optimus *Chirurgus* cenfebitur, Gor. & Caftell. Apud recentiores duæ adhuc peculiares fpecies *Chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infuforia*, quæ medicamenta liquida in venas fanguineas artificiofe injiciuntur, altera *Transfuforia*, qua fanguinis ex animali vivo vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infufio* & *Transfufio*.

Chiton, χιτὼν, *tunica* fignificat. Vide *Tunica*.

Chium vinum, χῖος οἶνος, quod in infula

Chio colligitur: Molle eſt, ut ſcribit Dioſcor. *l.* 5. *c.* 10. aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scribon. Larg. ad collyria uſus, *n.* 26. & 36.

Chlæna, χλαῖνα, pallium, *lænam*, vel veſtimentum, quod cæteris veſtibus ſuperimponitur, ſignificat. Nova pallia vertit Erot. *in Onomaſtic. p.* 123.

Chlevaſtes, χλευαστής, *deriſorem*, ſubſannatorem ſignificat, a χλευάζω, *derideo*, quod a χλεύη, ludibrium, Linden. *Ex. X.* §. 268. *ſeq.*

Chliæneſthe, χλιαίνεσθαι, *incaleſcere*, intepeſcere ſignificat. Uſus Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſect.* 2. *n.* 12. & de febribus, *Coac. t.* 158. Scrib. *n.* 217.

Chliaros, χλιαρὸς, *tepidus*, a præced. verbo χλιαίνεσθαι. Galen. vocat febres mitiores χλιαρὰς, & opponit acutis, quæ ſunt fervidiores, 4. *aph.* 37. Eſt vero *tepidum*, medium iter calidum & frigidum, Galen. *l.* 1. *M. M. c.* 7. Adde I. Alex. *not. in Gal. l.* 7. *M. M. c.* 8.

Chliaſma, χλίασμα, *tepefactorium* dicitur, & in ſpecie *fotus humidus*, cui opponitur πόριας, *fotus ſiccus*. Utriuſque meminit Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LVIII.* 15. & illius tantum *l.* 4. *de R. V. I. A. t.* 78. Vocat vero alibi θέρμασμα, *ſect.* 2. *de R. V. I. A. t.* 2.

Chloe, χλόη, Ion. χλοίη, *herbam virentem* notat, a χλόος, χλόος, *viror*, aut viriditas palleſcens. Dicitur & χλώρασμα, Hipp. *l.* 6. *Ep. ſ.* 2. *t.* 11.

Chloriazo, χλωριάζω, aut χλωριάω, cum *virore palleſco*, Hipp. *l.* 4. *Epid. XXI.* 19.

Chloros, *Chloeros*, χλοερὸς, contr. χλωρὸς, ambiguæ ſignificationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet. Modo namque ex virore palleſcens, interdum pallidum, luteum, aut ſubpallidum denotat; Gal. *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 22. & *c.* 2. *progn. t.* 44. Vide Foeſ. *p.* 679. Oculi quoque dicuntur χλωροὶ, h. e. *lutei*, ſignum ſunt Icteri, Hipp. *l.* 2. *de morb. XXXV.* 4. 30. Sed & inſignis cacochymiæ & viſcerum obſtructionis, ſi herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*, Lind. *Ex. X.* §. 17. Eſt & nomen piſcis, qui *Gobio*, vel *Gobius*, dicitur. Vide *Gobio*.

Chnus, χνοῦς, velut tomentum, aut lanarum raſuram & rejectamentum ſignificat, quo culcitræ infarciuntur, quod ex tenera lana & molli villo fit. Uſus Hipp. de ſplene aquoſo laxo, *l.* 1. *de morb. mulier. LXXXVII.* 7. Alibi vult Foeſ. *d. l.* ſonum vel ſtrepitum in faucibus denotare, ut *l. de int. affect. XI.* 16. quamvis & hoc in loco retinere poſſit primam ſignificationem, dum fauces veluti *lanugine* repletæ ſibilum edunt, tanquam per fiſtulam.

Choa, vide *Chus*.

Choacum, χοακὸν, nomen emplaſtri, quod deſcribitur a Celſo, *l.* 5. *c.* 19. quamvis etiam legatur *Coacum*.

Choana, χόανος, χόανον, χῶνος, χῶνος proprie *infundibulum* ſignificat, uti patet ex Hip. ubi gula deſcribitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus & potus in ventriculum infunditur, *l. de cord. I.* 12. Alias & *Choana*, χόανος, ſeu χόανον, a χέω, i. e. *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur & Chymici, in fundendis ac liquefaciendis metallis, Caſtell. Vide *infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *Choana*, χοάνη, aut propter uſum excipientem & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; eſtque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnunquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri baſin ſuccingit, unde & cerebri ventriculi inveſtiuntur, Th. Bartholin. *Anat. l.* 3. *c.* 6. Jung. Gal. *l.* 9. *de V. P. c.* 3. C. Hoffman. *in comm. ad h. l. n.* 662. Vide *Pelvis*.

Chocolata, *Chocolate*, item *Succolata*, eſt maſſa quædam ſolida, exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, ſaturate rubra, friabilis, ſine odore, ſimilis fere ſanguini Draconis, cujus baſis potiſſima eſt fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectione habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledeſma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D. D. I. G. Volcameri editum, Jung. Schröd. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 404. Fr. Hoffm. *in Clav. ad b. l.* Proſtant & hodie vernaculi tractatus de *Chocolata* juncti cum The & Caffe. Apud P. Zacchiam aliquoties legitur *Chaccolata* Inda *in Quæſt. Med. Legal. l.* 9. *tit.* 8. *quæſt. unic.* de *Chaccolata* & Aqua vitæ.

Choenicis, χοινικὶς, χοινίον, eſt nomen Modioli, vel terebellæ, ſeu inſtrumenti chirurgici ad perforandum & reponendum cranium, cujus meminit Gal. *l.* 6. *M. Med. c.* 6. Celſ. *l.* 8. *c.* 3. Æginet. *l.* 6. *c.* 90.

Choenix, χοῖνιξ, eſt menſura Atticorum arida, continens cotylas tres ſive ſextarium unum & dimidium, ſive duas libras menſurales cum quadrante. Signum fuit ✠ Gal. *de pond. & menſ.* Gorr.

Choeras, χοιρὰς, *ſtrumam* ſignificat, Vide *Struma*.

Choeros, χοῖρος. vide *Porcus*.

Cholagogus, χολαγωγὸς, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Galen. 4. *aph.* 2.

ſimplicibus, quà compoſitis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Ionſton. *Synt. Med. Part.* II. *L.*4. *tit.* 3. *c.* 2. *art.* 1. *punct.* 3. reperire licet, quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

Cholas, χολὰς, Lat. ſecundum Gazam *Cholago*, omne cavum hypochondriorum & *Ilium* dicitur, ex Ariſtot. *l.* 1. *H. A. c.* 13. vel quod hepar, ceu bilis colatorium contineat; vel a cavitate, quaſi κοιλὰς. Utitur & Homerus hac voce, *Iliad.* δ. *verſ.* 527. ubi tamen pro *inteſtinis* potius ſumitur.

Chole, χολὴ, *bilem* ſignificat. Vide *Bilis*.

Choledochos, χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & veſiculæ fellis, & vaſis Hepaticis, πόροι χοληδόχοι unanimiter dictis, & vaſi felleo communi ad inteſtinum duodenum excurrenti, uti patet ex Gal. *l.* 4. *de V. P. c.* 13. Vide C. Hoffmann. *in Comm. n.* 223.

Cholegon, χοληγὸν, (item χολῖνον) idem, quod *Cholagogum*. Uſus Hipp. *l.* 1. *de Morb.* XLIII. 15. In libro vero *de L. I. H.* XXXVIII. 7. & XL. 10. vocavit χοληγαγὸν. Vide Foeſ. *p.* 683.

Cholera, χολέρα, Foeſ. χολέρα, quaſi *biliaris*, Gal. 1. *progn. t.* 25. eſt acutus affectus cum vomitibus biliòſis multis, alvique dejectionibus, furis quoque ſe contrahentibus, ac frigeſcentibus extremitatibus, fiuntque in his ægris pulſus minores & obſcuriores. *Cholera* duplex eſt Hipp. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens eſt excretio bilis ſupra infraque erumpentis, inteſtina graviter torquentur, accedunt convulſiones, ſæpe etiam crurum ſuræ contrahuntur. Alteram *ſiccam cholera* vocat Hipp. ab eadem provenientem cauſſa, ac circa eadem conſiſtentem, (falſum hoc) at citra ventris dejectionem & vomitum, Gal. *in defin.* Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibuſdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitioſis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans, Gal. *l.* 7. *Meth. Med. c.* 11. Tantus eſt impetus tantaque vis erumpentis humoris bilioſi. Χολερικοὶ, ſeu χολεριῶντες, dicuntur a Medicis cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam a χολὴ, quam a χολὰς, i. e. inteſtinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Caſtell. de hoc affectu. Quibus alia clariora & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus, rectius derivatur a χολὴ, quam ἀπὸ τῶν χολάδων, uti voluit Trallianus, Diet. *n.* 925. Eſt morbus acutiſſimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut ſub uno die ſæpe vitæ terminum feceſit. Duplex eſt juxta Hipp. *Humida*, & *Sicca*, 4. *de R. V. I. A. t.* 102. 103. quæ ab una cauſa provenire minime poſſunt, cum in ſicca venter falcem infletur, & ſtrepitus inſint, & laterum lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum ſecedat, ſed adſtringatur. In humida vero omnia pene contrario modo ſeſe habent. *Humidæ* cauſa ergo nulla alia eſt, quam humorum excrementitiorum bilis & ſucci pancreatici ſimul peccantium propria acrimonia in inteſtinis tenuibus nimia effervefcentia ſtimulans, & motum inteſtinorum periſtalticum convellens, invertens, ipſumque etiam ventriculum convellens, Syl. *l.* 2. *Prax. Med. c.* XI. §. 12. & XV. §. 5. *ſeqq.* cui conjuncta eſt totius maſſæ ſanguineæ effervefcentia tumultuaria & colliquativa. Unde non mirum, ſi tam cito interimat ægrum. In *ſicca* vero flatus ſicciores, veluti per torrefactionem, a ſanguine acriter excandeſcente & combuſto ſicciori, inſufficienti bilis ſecretione, & ſucci pancreatici nimia auſteritate oborti peccant; quemadmodum ex eodem *d. l.* & alibi patet. *Cholera* a Paracelſo ſumitur pro ipſa *Bile*, paſſim in ſcriptis ſuis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepiſſe notavit Rhod. *in Indic. prior ad Scribon.*

Cholericus, χολερικὸς, *bilioſus*, duas diverſas habet ſignificationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *cholericum* temperamentum in latitudine ſanitatis, & intemperies *cholerica* in ſtatu p. n. Sanguis *cholericus* ſeu bilioſus ad utrumque ſtatum ſpectans, ceu cauſa, in quo portiones ſalinæ volatiles & ſulphureæ acres prævalent, unde calor major, & ſanguinis motus intrinſecus fortior obſervatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholerici* vel *bilioſi*, tali ſanguine & temperamento, ſive vel p. n. præditi, uti paſſim ex veteribus & recentioribus conſtat. 2. accipitur pro iis, qui *cholera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hippocr. χολερικὰ πάθεα vocavit, *l.* 5. *Epid.* XXVII. 6. 8. XXIX. 15. & *l.* 7. XXXV. 4. XL. 8. Alibi etiam χολερώδεα dicuntur, *Coac.* 535.

Cholobaphinon, χολοβάφινον, eſt epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*, Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 6. *c.* 6.

Choloma, χώλωμα, *cholofis*, χώλωσις, χωλεία τῶ σκέλους, Galen. 6. *aph.* 60. vel communiter *omnem membri diſtorſionem* & depravationem quoad motum ſignificat, Gal. *c.* 4. *de artic. t.* 21. vel ſpecialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius luxatum, vel bre-

brevius, si foràs luxatio fit, ex. 6. aph. 60.

Cholos, χωλὸς, *Claudus*, etiam in lata & stricta significatione. Hinc & manus *clauda*, χωλὴ χὲρ, dicitur, Hipp. 2. *Prorrh. l.* 6.

Chondrosyndesmus, χονδροσύνδεσμος, i. e. *cartilagineum ligamentum*, Gal. *l.* 1. *de temper. c.* 9. Hinc & συγχόνδρωσις, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *Cartilago*.

Chondrus, χόνδρος, Far. Vide *Alica*, *Cartilago*. Ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum χόνδρος λιβάνε dicitur, alias *Manna Thuris*, Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. Jung. Rhod. *ad Scribon. n.* 104. *p.* 172.

Chone, χώνη, idem, quod *Chona*. Vide supra, Gal. *l.* 9. *de Anat. operat. c.* 1.

Chora, χώρα, i.e. *regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime esse necessariam ad conservandam & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. *aph.* 2. & prolixius *l.* 1. *de A. L. & Aq.* Jung. Diet. *n.* 936. Χῶραι etiam dicuntur cavitates oculorum, ceu *regiones*, quæ superciliis subjacent. Gal. *l.* 8. *de V. P. c.* 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h.e. locum aliquem vacuum, Gal. *l. de inæq. temp. c.* 2. & *l.* 10. *M. M. c.* 6. *alibique*.

Chorda, *Corda*, χορδὴ, dupliciter accipitur: Proprie pro *fidibus* & nervis canoris extensis super instrumenta Musica, Galen. *l. de trem. palpit. c.* 8. & *l.* 3. *de L. A. c.* 6. sæpiusque alibi. Per translationem & improprie denotat *Tendinem*, Gr. τένων dictum. Vide *Tendo*. Avic. *l.* 4. *fen.* 4. *tr.* 4. *c.* 1. Apud alios, præsertim Poetas, *Intestina* quoque χορδαὶ dicta sunt, unde *chordapsi* derivationem petunt. Paracelsus etiam per *chordas* intellexit *pudenda*, unde *curam chordarum* vocavit, *l.* 7. *de orig. & cur. morb. Gallic. c.* 11. & *l.* 8. *c.* 3.

Chordapsus, χορδαψὸς, idem, quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

Chorea, χορεία, communiter motionem pedum & corporis ad rhythmum & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferentes ad sanitatem & morbos referri potest. Specialiter vero significat morbi Convulsivi speciem, quæ *Chorea S. Viti*, a sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmensium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eousque sese nocte dieque exercent, donec ecstaticarum instar corruant, qua ratione restitutæ sibi videntur, ut parum vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. *in Epist. med. l.* 7. *de admir. convuls.* Hujus affectus caussam naturalem persuasurus Th. Willis in spiritus animales œstro quodam ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, *de convuls. morb. c.* 7. Enimvero annon illud œstrum aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant & dijudicent. Paracelf. *Choream S. Viti* divisit in *Choream Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimativam*, *Tr.* 2. *de morb. Ament. c.* 3. ubi etiam curam utriusque tradit; illius quidem haud plane ineptam, hujus vero superstitiosam, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. *l.* 2. *de virib. membr. c.* 4.

Choregia, χορηγία, proprie significat *officium Choragi*. Generaliter etiam notat *erogationem sumptuum*, contributionem; sed Gal. accepit pro *redundantia materiæ* ad morbi generationem facientis *l. de cur. rat. per S. M. c.* 19. Jung. Fuchs. *comm. a.l. h.l. p. m.* 285. *b.* 286. *a.*

Choreo, χωρέω, dupliciter ab Hipp. sumtum (1) significat procedo, *progredior*, πρὸς βίην, ad virtutem aut robur, *f.* 2. *de Nat. hum. t.* 13. (2) pro *exeo*, excernor, v. g. de Urina, 2. *Prorrhet.* XXXI. 15. Et τὰ χωρέοντα quævis dicuntur excreta, 1. *aph.* 23. Jung. Dieter. *n.* 937. Lind. *Ex.* XIII. §. 248. *seq.*

Chorion, χορίον, quibusdam etiam χωρίον; est nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui placenta adhæret uterina; ita dicta, quod multæ venæ arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ ac dispositæ; aut, quod instar circuli fœtum ambiat. Pleniorem hujus membranæ descriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. *de form. fœtu*. Harv. *Exercit. de generalib. animal. in additament. h. tit.* Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 36. Qui per ω scribunt χωρίον, hanc dant rationem, quod hæc membrana fœtus veluti sedes & domicilium fit, vel quod una cum fœtu χωρεῖ, exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hoffm. *com. in Gal. de V. P. n.* 1068.

Choroides, χοροειδὴς, dicitur de diversis membranis, ob copiam vasculorum sanguineorum *chorio* membranæ in utero similibus. Ita *Plexus choroidei*, χοροειδῆ πλέγματα ἢ συστρέμματα sunt convolutiones membranarum cerebri ex multis venis & arteriis prope medium cerebri ventriculum constitutæ, Gal. *l.* 9. *de Anat. Oper. c.* 3. & *l.* 9. *Us. Part. c.* 7. Ipsa quoque tenuis cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur χοροειδὴς, eo quod cerebri vasa non ali-

aliter sustineat, quam τὸ χορίον vasa ad foetum pertinentia complectitur, l. 8. de Us. Part. c. 9. Sic & Oculi tunica Retiformis, vel ἀμφιβληστροειδὴς, alias dicta etiam χοροειδὴς, humorem vitreum oculi ambiens vocatur, Gal. l. 10. de U. P. c. 2. Castell.

Chorus, χορὸς, vel idem significat, quod χορεία, *chorea*, saltationem, *tripudium* vel *coetum* aut multitudinem *hominum saltantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hoffman. *in com. ad Galen. l. de U. P. n.* 790. Barthol. *d. l.*

Chreia, χρεία, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de *Usu Partium*, περὶ χρείας τῶν μορίων, C. Hoffm. *in comm. n.* 8. Gorr. *in def. p.* 514.

Chrema, χρῆμα, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hipp. vocabulum hoc sumitur pro omni *re*, & ita idem, quod πρᾶγμα, Hippocr. *l. de A. L.* & *Aq. XII.* 12. *XVII.* 7. *XX.* 6. Ita ventriculus dicitur χρῆμα ἰσχυρὸν, *res* valida, *l.* 4. *de morb. XXXI.* 13 & Pulmo *ibidem* rara vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 3. *de fractur. t.* 63. & *in epist. ad Philopoemen.* Adde Foes. *p.* 684. *seqq.*

Chresimos, *chrestos*, χρήσιμος, χρηστὸς, id est, *utilis*, proficuus, commodus. Ita de purgantibus, Hippocr. 4. *aph.* 2. Molles tumores χρηστοὶ, 3. *aph.* 67. & horror a sudore οὐ χρηστὸς, non est proficuus, 7. *aph.* 4. Et Eunuchi in specie ad generationem dicuntur οὐ χρηστοὶ, *inutiles*, *l. de genitur. III.* 6.

Chresmologus, χρησμολόγος, *fatidicus*, idem, quod μάντις, *vates*, aut certe species vatis, Galen. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 16. a χρησμὸς, *Oraculum*.

Chrestomatheia, χρηστομάθεια, significat *Utilia*, *Excerpta*, & explicationes selectiores in aliqua scientia. Ita B. C. Hoffmannus Annotationes & Scripta quaedam Physiologica & Pathologica nomine Χρηστομαθειῶν exornavit, quae Illustris Guido Patinus pluribus annis post obitum Autoris Lugduni Anno 1698. exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hoffm. *Com. in Gal. de Us. P. n.* 2.

Chrisis, χρίσις, vide *Inunctio*.

Christi manus, est epithethon *sacchari depurati cum aq. rosar. cocti*, & in rotulas fusi, additis margaritis praeparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria. Lang. *l.* 3. *ep.* 1. *c.* 6.

Christos, χριστὸς, a χρίω, *ungo*, significat id, quod *ungendo applicatur*. Olim φάρμακα, praesertim externa triplicis fuere fortis: ἐπίπαστα, quae vulneribus sanandis imponebantur: χριστὰ, quibus telorum cuspides inficiebant: & πιστὰ vel ποτὰ, Hippocrati dicta, *l. de affect. XLIII.* 1. Primi generis semper bona: quae secundi, semper mala: quae denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant, Linden. *Ex. XIII.* §. 323.

Chroma, χρῶμα, duo significat: 1. *Colorem*, Hippocr. 4. *aph.* 21. *Coac. t.* 125. & *alibi*. Dicitur & χροιά, *t.* 608. Vide *Color*. 2. *Corporis habitum* exteriorem, five *Cutem*, *l. de Insomn. IV.* 16. *l.* 4. *Epid. XXII.* 20. & *l.* 5. *XXIV.* 18.

Chromatismus, χρωματισμὸς, *colorationem* significat, five modum naturalem, five artificium, colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 2. 3. *seqq.* Vide *Coloratio*.

Chromis, χρόμις, χρόμιος nomen piscis littoralis, cujus usus in cibis; de quo legatur Aldr. *l.* 2. *de pisc. c.* 14.

Chronicus, *Chronius*, *Polychronius*, Χρονικὸς, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat *diuturnum*, & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. *aph.* 14. coryzae *chronicae*; haemorrhoides *chronicae*, 6. *aph.* 12. Et opponuntur *Brevibus*. Vide *Brachychronius*, & *Brevis*. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

Chronizo, χρονίζω, *morari*, cunctari, moram facere, significat, Hipp. 4. *aph.* 10.

Chronos, χρόνος, significat *Tempus*. Vide *Tempus*.

Chros, χρὼς, apud Iones *corporis carnosam partem* & substantiam significat, in quo genere cutis & musculi sunt, membranae, & viscera, Galen. *de fract. t.* 9. & *f.* 3. *t.* 6. Jungatur *Coac. t.* 243. ubi superficiem corporis denotat, Foes. *in Oecon. p.* 685.

Chrysammos, χρύσαμμος, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram χρυσῖτιν, vocavit, *l.* 9. *de S. F.* in qua portiunculae aut frustula quaedam auri parva reperiuntur, quae negotio huic dediti beneficio ignis & fornacum colliquando aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Jo. Franc. Pici Mirandulae *de auro l.* 3. *cap.* 1. *in Theatr. Chym. Vol. II. pag.* 360. De hujusmodi glebis & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scriptis compilata in Erasm. Francis. *Hort. Orient.* & *Occid. Ind. T. I. Part.* 2. *p. m.* 1116. *seqq.*

Chryse, χρυσῆ, nomen emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alum. sciss. colophon. resin. oleo, auripigm. & oxelaeo parati, apud Aeginet. *l.* 7. *c.* 17.

Chryfitis, χρυσῖτις, idem, quod *Chryfammos*. *Chryfitis* etiam dicitur *Lithargyrium auri*, Diofcor. *l.* 5. *c.* 102.

Chryfobalanus, χρυσοβάλανος, *glans aurea*, quid proprie denotet, non conftat. Bauhinus tamen in Pinace exiftimat ex mente aliorum, *Nucem mofcatam* effe intelligendam. Occurrit apud Galen. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3.

Chryfoceraunius, χρυσοκεραύνιος, vide *Ceraunochryfos*.

Chryfochalcos, χρυσόχαλκος, idem, quod *Aurichalcum*. Rul. & Iohnfon. Dicitur & *Orichalcum*.

Chryfocolla, χρυσοκόλλα, quafi *gluten auri*, eft minerale coloris late viridis, venereæ, falinæ, nitrofæ, & fuforiæ naturæ. Duplex eft: *Nativa* & *factitia*. Inter nativas Armeniaca primas, fecundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania fint excellentes, in Silefia, nec non & in Hungaria, alibique. Eft *Borax* nativus. Et poffet dici *Chryfocolla* viride fciffile, ficut *Ærugo æris viride rafile* dicitur. Eftque quafi fpecies nitri. Plinius *l.* 33. *H. A. c.* 5. *Factitia* vel ex ipfa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus *Chryfocollæ* leniter efcharotica, colliquativa, ficcante, vide Gal. *l.* 9. *de S. F. in fin.* Diofcor. *l.* 5. *c.* 104. Jung. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Chiocc. *in Muf. Calceol. fect.* 3. *p.* 375. *feq.* *Borax* etiam *Chryfocolla Aurifabrorum* vocatur a C. Hoffm. *Paralip. Offic. c.* 55.

Chryfogonia, χρυσογονία, eft *femen auri ficum* ex auro prius foluto, perfectiffime concoctum, feu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate, fubftantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica ineft, quemadmodum in *Argyrogonia* vis *argentifica*. Videatur Gafton. Claveii *Apolog. Chryfopœia*, & *Argyrop. Th. Chym. Vol. II.*

Chryfolithus, χρυσόλιθος, eft lapis pretiofus, vel gemma aurei coloris. (unde & nomen quafi *Lapis aureus*.) Duplex habetur: Veterum, qui *Topazius* modernorum, & *Topazius* veterum, qui *Chryfolithus* recentiorum gemmariorum. Duo funt genera: *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore &, duritie fuperat. A fignatura coloris judicatur, naturæ effe & virtutis folaris, h. e. Cardiacæ & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare &c. Plura vide apud Ruland. *in Lex.* Schroder. *l.* 3. *c.* 5. Fr. Hoffman. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & *Chryfopaffus*, Parac. *tr. Cœlum. philofophor.* item *Ethefius*. Rul. & Iohnf.

Chryfomanes, χρυσομανὴς, dicitur, qui nimio auri defiderio ducitur, *auri infane* quafi *cupidus*, quales olim Hifpanos fuiffe in Indiis ex Itinerariis & Hiftoriis conftat. De hoc vocabulo vide Linden. *Ex. X.* §. 208. Annon & *Chryfopœi* hoc nomine venire poffent?

Chryfoplyctus pulvis, dicitur, qui plumbo duritiem, argento vivo & ftanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit, Hel. *tr. Natura contr. nefc. n.* 40.

Chryfopoeia χρυσοποιΐα, eft pars Spagyricæ vel Chymiæ, quæ monftrat artificium, ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii philofophorum, ceu *Chryfogonias*, vel *Chryfopoei* pulveris, uti vocat Helmont. *tr. format. ortus*, *n.* 21. Vide *Argyropoeia*. De utraque uti certum eft, ad Medicinam proprie non pertinere; ita adhuc incertum & valde dubium, an poffibilis fit naturalibus viribus. Rolfinck. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam effe ftatuit, *Chym. l.* 6. *c.* 13. Qui vero de hac arte plura legere experit, adeat *Theatrum Chymic.* & Andr. Libavii *fcripta Chymica*. Nobis non licet omnia convafare.

Chryfopus, χρυσωπὸς, vocatur Petr. Caftello fuccus ille Indicus purgans, Gummi Gotte alias dictus, tefte Rolfink. *de Purgantib. fect.* 13. *art.* 8. *cap.* 1.

Chryfos, χρυσὸς, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

Chryfulca, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, folvendo auro deftinatæ, Rolfink. *d. l. l.* 3. *f.* 1. *art.* 4. *c.* 14. Helmont. *tr. Pharmac. ac Difpenf. mod. n.* 15. *tr. Humor. paff. decep. c.* 1. *n.* 78.

Chryfun, Lat. χρυσοῦν, *Aureum*, nomen eft vel Collyrii apud Aet. *lib.* 7. ad incipientes fuffufiones efficacis: vel Peffi valentis ad inflammationes uteri, apud eund. *l.* 16. *c.* 83. Vide Gorr. *p.* 515.

Chus, χοῦς, *Choa*, *Congius*, eft menfura liquidorum apud Atticos, capiens fextarios fex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia, Galen. *de pond.* & *menfur.* Linden. vini faltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, *Ex. X.* §. 227. Rhodius *ad Scrib. Larg. num.* 268. & *in diff. de pond.* & *menf. p.* 40. *congium* denas libras pendere fcripfit, quod infculpta detuffis manifeftat.

Chybur, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracelf. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat

cat Balfamum pulmonis & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum quærendum. Paracelf. *l.* 2. *de vir. membr. ext. c.* 14. Jung. Iohnf. *in Lex.*

Chylarion, χυλάριον, diminutive idem, quod *Chylus*, χυλὸς, quæ vox in fpecie ptifanæ fuccum denotat. Quafi *Succatiunculam* diceres. Χυλάριον legendum effe in Hippocr. *l. de int. affect. XL.* 17. exiftimat Foef. *Oecon. p.* 685. quamvis in edit. Linden. χαράδριον legatur.

Chilyficatio, χύλωσις, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, eft actio ventriculi propria (quamvis non negari poffit, initium accipere in ore, & fupplementum in inteftinis, præfertim tenuibus) qua affumta alimenta per os, beneficio caloris nativi, five flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque vifcerum adjacentium, præfertim hepatis, calore, mediante fucco quodam fpirituofo acido, aut juxta nonnullos moderate acido falfo, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejufmodi fubftantiam, quæ cremori vel fucco ptifanæ fimilis eft, & proxime converti poteft in fanguinem, tranfmutantur. Vid. Joh. Wallæi *Epiftolæ de motu Chyli & fang.* Dieterich. *Iatr. n.* 157. & 117. Cafp. Hoff. *com. ad Galen. de Vf. P. n.* 180. Th. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 9. aliique ex recentioribus plures, præfertim Charlton. *in Oec. anim. Exerc. II.*

Chylifma, χύλισμα, a χυλίζω, *fuccum exprimo*, fignificat *fuccum expreffum*, Diofcor. *l.* 3. *c.* 125. Unde hanc vocem ei autori propriam vocavit Rhod. *in Indic. ad Scribon. prior.* B. tamen Rolfinκ. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocavit *Chylifma Catholicum*, & *Holagogum*, *Chym. l.* 4. *fect.* 3. *c.* 12.

* *Chylopoea* organa, funt inftrumenta, quæ ad chylum conficiendum funt apta. Quæ duplicis generis funt. 1. Os cum fuccis inftrumentis mafticationi infervientibus: Ventriculus cum fuis mufculis digerentibus, & inteftina cum fuis mufculis. 2. Diaphragma, mufculi Abdominis, & Pectoris, denique motus arteriarum, & Hepatis. V. Boherav. Inft. M.

Chylus, χυλὸς, generaliter *fuccum* fignificat, cum in animantibus, tum in plantis paulum incraffatum, Galen. *lib.* 1. *de Simpl. Fac. cap.* 36. Apud Hippocratem vero fpecialiter accipitur pro *fucco ptifanæ*, & forbitionem fignificat, quam Ptifanam colatam vocant, expreffam hordei fubftantiam continentem, non cremorem, qui eft aqua hordei expreffa apud Latinos, non fuccus ipfius fubftantiæ hordei, cui tota & integra ptifana, h. e. non colata opponitur, 1. *de R. V. I. A. t.* 28. 41. 47. *l.* 5. *Epid. X.* 12. 16. *l.* 7. *II.* 421. *V.* 920. & alibi fæpius, quæ loca videri poffunt apud Foef. *pag.* 686. Propter fimilitudinem cum hoc ptifanæ fucco fpecialiffime etiam *Chylus*, χυλὸς, dicitur fuccus ex affumtis cibis, nativi caloris & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim craffioribus portionibus conftans, Gal. *l. de atr. bile cap.* 3. & *l.* 4. *de Vf. Part. c.* 3. Cur Lindenus fcribere maluerit *Chilus*, non video rationem. Vocat vero pultem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter *cremorem*, quem χυμὸν, vel fuccum, appellat, habet etiam *fcoriam*, feu recrementa ciborum, *Ex. XII.* §. 281. Quemadmodum vero indubitatæ veritatis & in confeffo eft omnium, quod *Cylus* fit materia fanguinis; ita per duas vias, quo motu, & an ad vifcera quoque, præfertim hepar & lienem, feratur, pro fanguificatione, nondum inter Anatomicos prorfus expeditum eft; hodie tamen expeditæ veritatis effe videtur, chylum ex inteftinis per vafa lactea primi & fecundi generis ad commune receptaculum collectum lymphaque dilutum fucceffive per peculiarem ductum a Pecqueto inventum, ad venam fubclaviam afcendere, ibique fanguini permifceri, ut mox cordi communicetur, & hujus ope una cum fanguine per totum corpus diftribuatur; quemadmodum hoc prolixius in Phyfiologorum & Anatomicorum fcriptis legi poterit. Nihilominus funt adhuc e celeberrimis Anatomicis & Phyfiologis, v. gr. Willis, Johann. van Horne, Svvammerdamm, Peicrus, qui venas mefaraicas etiam admiferunt, de quibus videatur Theod. Jans ab Almeloveen *Invent. Novantiq.* §. 23. *p.* 198. 199. quorum fententias adducere non admittit inftituti ratio. Videatur Th.Barthol. *in Anatom. d. loc.* & alibi.

Chymia, *Alchymia*, *Chemia*, *Chimia*, χυμία, χημία, σπαγυρία, *Spagyrica*, (hæ fcribendi varietates a diverfa derivatione obortæ funt, & adhuc falva orthographia defendi poffunt. Vid. Rolfink. *l.* 1. *Chymicæ c.* 8. Libav. *Synt. A. Chym. in pr.*) generaliter artem, materiam quandam folidam liquandi, aut folvendi fignificat, Ruland. *in Lex.* Specialiter vero tribus potiffimum gaudet fignificationibus: 1. fumitur pro arte, quæ monftrat modos diverfos, medicamenta fimplicia vel compofita concreta folvendi, aut foluta coagulandi, ut pu-

rum ab impuro feparetur, & vis medicamentofa eorum exaltetur, aut promtior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolfinkii *d. loc. c.* 11. 12. Et hæc *Chymia* eft medica, parfque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia felectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Wedel. *in Ph. I. A. F. R. in præm. p.* 4. Verum Medicinæ faltem miniftra aut ferva, quam tamen hodieque multi non fine præjudicio Artis Medicæ, fuæque dignitatis ultra τὸ πρέπον, laudibus extollunt:2.fumitur pro arte μεταλλουργικῆ, five tranfmutandi metalla imperfectiora,in perfectiora, Aurum & Argentum, cujus duæ funt partes: *Argyropœia* & *Chryfopœia*, de quibus vide fupra *fuo loco*. Et in hac fignificatione fumfit Joh. Fr. Picus de Mirandula, *l.*2. *de auro c.*1. *in Theatr. Chym. Volum.* II. *pag.*323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata eft in præparatione *Lapidis Philofophici*, five per hunc intelligatur *Medicina Univerfalis*, per quam omnes morbos fanari poffe aliis perfuadere conantur, five illud femen *Chryfo* vel *Argyropœum*, quo mediante tranfmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæ *Alchymiæ* fpecies fuos habuerint amatores, quas nimio amore depereunt; præfertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philofophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non fint veriti. Videatur iterum *Theatr. Chym. in fingulorum Voluminum Indice*. Sunt tamen, qui de duarum pofteriorum certitudine & amoris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. *d. loc. cap.* 9. 10. cui etiam calculum noftrum addere eo minus dubitamus, quo magis perfuafum nobis habemus, veriffimum hactenus fuiffe illud proverbium, cujus meminit Guido Pancjrollus *in nov. repert. part. poft. tit.* 7. Nunquam vidi Alchimiftam divitem, cui refpondet Italicum: *Non ti fidare all' Alchimifta povero, e Medico ammalato*. Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujufmodi artificibus (verius ut plurimum impoftoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymiftæ, Spagyrici, Philofophi, Adepti, quæ duo epitheta fortaffis vel hyperbolice, vel Ironice funt accipienda.

Chymicophanta, χυμικοφάντης, dicitur Georgio Thomfono *in explicatione quorundam terminorum artis, Acui fuæ Magneticæ præmiffa*, is, qui videtur effe Chymifta, nequaquam tamen realiter eft.

Chymolea, vide *Kymolea*.

Chymofis, vitiofe, pro *Chemofis*. Vide fupra.

Chymofium, dicitur Paracelfo genus nutrimenti ex affumtis in chylum mutati, & ita idem, quod *Chylus*, e quo aliquando & vermes Afcarides generantur, *l.* 2. *Paragraph.* §. 2.

Chymus χυμός, quamvis communi fignificato nihil aliud, quam fuccum, humorem præfertim coctione paululum incraffatum. denotet, & ita a vocabulo *Chylus*, χυλός, nihil differat. Quidam tamen, qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere folent. Ita Galen. *l.* 1. *de Simpl. Fac.* 36. Χυμὸν vult fignificare *guftatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui eft in plantis & animalibus; *Chylum* vero fuccum ipfum incraffatum, in quo *Sapor* ineft. Lindenus vero *Ex.*XIII. §.282.ita differre fcripfit, ut *Chymus* fit cremor & portio *Chyli* melior. Ita etiam nonnulli ex recentioribus *Chymum* dicunt effe chylum jam a fecibus feparatum in Glandulis Mefaraicis & Receptaculo Lumbari lympha dilutum & fluidiorem redditum, ufque dum in venam fubclaviam fanguis permiftus nomen *Chymi* amittat. Rul. & Iohnf. vero plane contrarium innuerunt, docentes *in Lexic.* *Chymum* effe maffam, item fæcem.

Chyfis, χύσις, vide *Fufio*.

Chytlon, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multa aqua* & *oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aqua* & *oleo fimul perfundo*, Foef. *pag.* 686. & verbum χυτλῶσθαι, quod fignificat, aqua & oleo fimul contufo tritoque inungi aut perfundi, Galen. *lib.* 2. *de Simpl. Fac. c.* 25. Opponitur τῷ ξυραλοιφεῖν.

Chytra, χύτρα, id eft, *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem fignificat χύτρινος apud Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. XXIV.* 21. *feqq.* Χυτρίδιον *ollulam* denotat, *l. de Ulcer.* XII. 2. Χύτρα πλατύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 112.

Cibarium, idem, quod *Cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius* panis, h. e. fecundarius, in quo fatis uber copia furfurum relicta eft, Celf. *l.* 12. *c.* 18. C. Hoffm. *Inft. Med. l.* 5. *c.* 6. §. 4.

Cibatio, τροφή, idem, quod ciborum vel alimentorum affumtio. Chymice vero *Cibatio* fignificat *Corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ ficcæ noftræ, Ripleus *in Axiom. Philof. Th. Chym. Vol.* II. *p.* 115. Vel eft fubtilis ingroffatio, & craffi fubtiliatio, Quercet. *Refponf. ad Aubert. ibid. p.* 175.

Cibus, σῖτος, σιτίον, varie fumitur: Late, ftricte, ftrictius, & tropice, vel improprie. *Late*, pro *omni alimento*, quod per os affumi-

mitur, v. gr. apud Hippocr. *l. 6. Epid. sect. 4. t. ult.* Labores *cibos* praecedant. *Stricte*, pro solidioribus alimentis, & ita contradistinguitur *potui*, quae acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Striclius*, quando significat frumentum, panem, & quae ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, Gal. *c. 1. de R. V. I. A. t. 18.* Unde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice* & *improprie* sumitur *cibus*, σῖτος, vel pro *massa chylosa*, ex assumptis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno, ab Hipp. *l. 5. Ep. II. 6. 7. seqq.* Ex. XIII. §. 185. vel pro *excrementis alvi indigestis* & crudioribus, Hipp. *d. l. & l. 4. XXIX. 5.* Plura vid. in Foes. *p. 568. Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari poteſt ex Scrib. Larg. *n. 184.* ubi vide Rhod. *ad h. l.*

Cicada, τέττιξ, est insectum ἐγχέλαδον, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens, unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiae, nostratibus incognita. Hujus pleniorem descriptionem vide sis apud Aldrov. *lib. 2. de Insect. c. 13.* Usus earum olim fuit non modo in cibis, sed & in medicina, praesertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. *l. 11. de S. Fac.*

Cicatrix, οὐλή, proprie notat cutem, quae in ulcere a natura per medicamenta exsiccantia, quae & *cicatrisantia*, ἐπουλωτικά, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. *l. 1. Anat. c. 2.* quod fit ex carne exusta, & quasi exsiccata. Particulatim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra *suo loco*. Gr. dicitur etiam ὠτειλή, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foes. *ex. 1. de artic. t. 44. & l. de vuln. c. XIX. 3.* At mihi potius labia vulneris aut ulceris significare videtur. Parac. vocem *Cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt, Morphea, Sirones &c. *Archidox. l. 9. & de vit. long. l. 2. c. 11. Cicatricula* etiam appellatur a quibusdam particula illa ovulis generationis adhaerens, quae a mare foecundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis subtilissimis & spirituosissimis (quae etiam Spiritus plastici nomen merentur) principium fit formationis foetus; in qua significatione descripsit D. D. Peierus *in Exerc. Anatomico-Medicis Paeonis & Pythagorae Epistolicis Ex. 19.*

Cicatrizans, ἐπουλωτικόν, vide *Epuloticum*.

Ciccus, κίκκος, est species cicadae parvae & contemtibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Linden. *Ex. V. §. 52.* quamvis & *Ciccus* sit anseris feri species, apud Aldrov. *lib. 19. Ornit. c. 10.*

Cicindela, *Lampyris*, λαμπυρὶς, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Joannis*, cujus splendoris caufam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus insecti descriptio legatur apud Aldrov. *l. 4. de Insect. c. 8.* accuratior adhuc hodieque habetur cum figuris in Dominici Bottoni *Pyrologia Topographica*, quod constat *ex Actor. Eruditor. Lips. Supplement. Tom. II. sect. IV. p. 189. seqq.* De usu medico, quamvis raro, vide Schrod. *l. 5. cl. 4. n. 100.*

Ciconia, πελαργὸς, potissimum duplicem habet significationem: [1] Avis speciem in vulgus notam, cauda & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis ex Aldrovand. constet) de qua vide plura apud dict. Aldrov. *lib. 20. Ornith. cap. 1. Ciconiam* cibi caussa primum occidisse Sempronium Rufum e Salmasio *ad Tertullian. de Pall.* notavit Th. Jans. ab Almelov. *Rer. Inv. Onom. p. 14.* Hujus avis usus quamvis in cibis hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur praeter *dict. loc.* apud Schrod. *lib. 5. cl. 2. n. 48.* Imprimis contra pestem commendat Paracelf. *tract. 1. & 2. de pestilitate*. Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit Galen. *l. 10. de Simpl. Fac.* §. *Stercus anser.* (2) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, item *Tolleno*. Dicitur Gr. γεράνειον κηλώνειον. Vide *Celoneum*.

* *Cicuta*, κώνειον, a Diosc. l. 4. c. 81. inter venenatas stirpes refertur, cui omnes Botanici adstipulantur, & plurima experimenta favent. Hanc Atheniensès morte damnatis propinabant, & Socratem eadem assumpta periisse constat. Omnes antiqui noxiam hujus plantae qualitatem ab insita eidem frigiditate oriri putaverunt. Quorum omnium sententiis adversatus Veeplierus Cicutam esse calidam, & acrem probavit. Neque sine ratione. Nam ad emolliendos tumores hepatis, lienis, strumis utiliter in emplastris recipitur. Non est praetermittendum hanc plurimorum oculos fi-

militudine Chærefolii, aut Petrofelini fefelliffe, comeftamque mortem intuliffe.

Cignus eft nomen menfuræ liquidorum, cujus meminit Rhodius *Avic. l. 62. c. 6. & 31.* & continere fcribit drachmas duas in Differt. *de Pond. & Menf. p. 40.*

Cilia, ταρσοὶ, funt extremæ palpebrarum partes, femicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in fomno claufis oculis committuntur. Iis & pili femper fere eandem fervantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. Barth. *l. 3. Anat. c. 8.* Hoffmann. *in com. ad Gal. de V. P. n. 737. 741.* *Ciliare* ligamentum quid dicatur, videatur etiam apud Barthol. *d. l.* & G. Bidloo *Tab. XI. fig. 13.*

Ciliaris, derivativum a præcedente, eftque epitheton ligamenti in oculo ex circumferentia uveæ, ubi duplicata membrana ejus fe reflectit ad pupillam, quod *ciliare* dicitur Barthol. *l. 3. Anat. c. 8. p. m. 915.* *Ciliares* vero nervos & proceffus defcriptos & delineatos exhibet Chriftian. Wedelius *in Epiftola Anatomica problematica ad D. Frid. Ruyfchium.* Vid. *Acta Erud. Lipf. A. 1700. m. Octobr. p. 434. feqq.*

Cillo, aliud vitium a *Cilone* vel *Chilone*, & fignificat eum, cui perpetuum fuperius cilium plufquam celleret, five tremeret perpetua agitatione. Quod fe in fœmina vidiffe meminit Linden. *d. l.* & nos in alia fimiliter vidimus.

Cilo, προκέφαλος, C. Hoffm. φοξὸς, dicitur, cui frons eft eminentior, ac dextra finiftraque velut recifa videtur. Hinc oblongum & compreffum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. *Ex. XI. §. 38.* C. Hoffmann. *ad Gal. de Uf. P. n. 694.*

Cimentatio, idem, quod *Cæmentatio*. Vide fupra *fuo loco*.

Cimex, κόρις, eft vermis vel infectum parvum latiufcule compreffum, & (præfertim domefticus five lectularius) morfu valde moleftum, cujus defcriptionem vide apud Aldrovand. *l. 5. de Infect. c. 2.* Cæterum etfi fit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina conftat ex Gal. *de S. Fac. l. 11.* Schroder. *l. 5. cl. 4. n. 101.* *Cimices* ex noftris excrementis nafci, ceu hofpites & vicini noftræ miferiæ, dicit Helmont. *tr. Imag. Ferm. impregn. n. 9.*

Cimolia terra, κιμωλία γῆ, eft terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim miftam refrigerandi, ficcandi, & modice digerendi, Gal. *l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia.* Dicitur & *Cimolia creta* a Scrib. Larg. *n. 245.* ab infula *Cimolo*, vulgo *Terra Saponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione noftris temporibus non adfertur, notante Rhod. *ad Scrib. d. l. n. 320.* vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

Cinabaris, vide *Cinnabaris*.

Cinædus, κίναιδος, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circa oculos fuperfluos a Gal. *l. 4. de G. M. S. L. c. 8.* *Cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio apud Lind. *Ex. XI. §. 39.*

Cinclefis, *Cinclifmos*, κίγκλησις, κιγκλισμὸς, vox eft Hippocratis, qua motum denotat thoracis, quo fubito elevatur & fubfidit. Galenus *in exeg.* definit brevem & frequentem motum, Conf. ad Hipp. *l. de art. t. 67. & f. 4. t. 46.* Foef. *p. 337.* Hoffm. *in Com. ad Gal. de V. P. n. 107.* Latine dici poffet *Criffatio*, *Criffatum*, a *Criffa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλος, quæ caudam affidue movet & agitat, cujus aviculæ defcriptionem vide apud Aldrov. *l. 17. Ornithol. c. 22. feqq.* quamvis & alias aves fub nomine *Cincli*, *Motacillæ* fimiles defcripferit *l. 20. c. 56.* Dicitur & διακίγκλησις, a διακιγκλίζω, quod occurrit apud Hippocr. *de art. t. 64.* applicatur etiam *Cinclifmus* ad obfcænum cinædorum motum in coitu, qui alias *criffatio* eft, conf. Hefych. *in* σιγκλίζειν *&* κίγκλος.

Cindynos, κίνδυνος, *periculum*. Apud Hippocr. vero *grave periculum* vitæ notat, uti conftat *ex 5. aph. 12. & 34.* Jung. Dieter. *n. 462.*

Cinefactio, idem, quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Eft operatio, qua fiunt *cineres*. Eftque duplex, occlufa & aperta. Rul. *in Lex.*

Cineo, κινέω, *moveo*, cieo, fignificat. Verum in Medicina diverfimode fumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quiefcentibus. Ita humores arthritici *moventur* ut plurimum vere & autumno, *6. aph. 55.* Vel de turgefcentibus, & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, *1. aph. 22.* Vel fignificat omnem mutationem a Medico inductam, *2. aphor. 29. & 1. aph. 20.* Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, *4. aph. 14. 15.* Vel denique de præternaturali offium *dimotione* κινέεσθαι accipitur, *2. de fract. t. 39.* Jung. Dieter. *n. 463.* Foef. *p. 338.* Imo & morbus dicitur κινέμενος, i. e. qui *movetur*, quique diverfis horis femper accedit ac remittit. Cui contrarii funt affectus ἑστῶτες, iifdem horis fubinde accedentes & remittentes.

Cinerarium, κονιςήριον, vocatur infima pars fur-

furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem suffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi possunt. Rolfink. *Chym. l. A. F. R. l. 2. c. 17.*

Cineratio, τέφρωσις, idem, quod *Cinefactio*, vel *Calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Phil. vide *Vol. IV. Th. Ch. p.* 858. 930. 958. de quibus *suo loco*. Vide *Incineratio*.

Cinereus, *Cineraceus*, τεφροειδὴς, ἐντεφρος, τεφρώδης, de colore dicitur cineri simili, estque postremus color in negotio Lapidis Philosoph. teste Lagneo *Harm. Chym. c.* 8. *Vol. IV. Th. Ch. p.* 765. Specialiter est epitheton, *Collyrii*, quod & *Tephrium*, τέφριον, dicitur, Scrib. Larg. *n.* 26. 37. Rhod. *in not. ad prior. loc. p.* 65. ubi vocatur etiam *Collyrium spodiacum*.

Cineritium, *Ciniritium*, est cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. *in Lex.* Est & modus colamenti per *Cineritium*. *Theat. Chym. Vol. II. in fin.* Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 2. In Pathologia quoque *Cineritium* dicitur illud, quod post humorum, aut alterius rei putredinem (vel potius effervescentiam & combustionem) remanet sub forma terrea & crassa, nec poteft in vapores aut fuligines tenues mutari: Defumta similitudine a lignorum ustione, quæ secundum partes aliquas inflammabiles ignem & fumum concipiunt, secundum alias minime, sed in cineres mutantur. Petr. Mich. de Calderia *in Avic. de Febr. Tom. I. Oper.* 121.

Cinerula, σποδιον, vide *Spodium*.

Cinesis, κίνησις, motum significat. Vide *Motus*.

Cinctus, idem, quod *Diaphragma*, de quo *suo loco*. Vide Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 3.

Cingens, vide *Hypezocos*.

Cingulum, ζώνη, vide *Zona*. Quid sit *Cingulum sapientiæ* Rulando, quomodo paretur & usurpari debeat, videatur in Hartmann. *Praxi Chymiatr. Operum in fol. Tom. I. p.* 25.

Cinificatum, idem, quod *calcinatum*. Rul. & Iohns.

Ciniflones, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *Chymicastrorum*, qui neque *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotiosa inopia mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium; ambiguisque responsis promittentes essentiam solis ex nescio quo puteo emergentem, qui *Chrysosophi* dum alios auro Seraphico & sanitate volunt ditare, ipsi pauper tate & scabie molestantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt; uti verbis non minus verissimis, quam elegantissimis descripsit Dieter. *num.* 829. Lang. *l.* 1. *Ep. Med.* 52.

Cinis, τέφρα, σποδὸς, σποδιον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* restringi soleat, vide *Spodium*) sic appellantur non solum lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet autem in se diversas particulas & qualitates. Quædam enim sunt terrenæ, quædam fuliginosæ, tenuium partium, quæ hodieque salinæ, alkalicæ, lixiviosæ, vocantur, & cum aqua in maceratione *cineris* una abeunt. Verum non est omnis *cinis* eadem facultate & temperatura præditus, sed varius, pro combustæ materiæ diversitate, Gal. *l.* 8. *de S. Fac. Tephra*. Ita omnium animalium ustorum *cinis* est acris & discussorius, alius magis, alius minus, *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 1. *Cinis sarmenticius*, τέφρα κληματίνη, olim in usu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioscorid. *l.* 5. 135. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 8. Rul. *in Lex. Chym. Cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini post spiritus vini destillationem relictis per combustionem & elixivationem fit, quamvis & sub hoc nomine alia salia alkalia etiam ex Isatide, ligno Querno, &c. subintelligantur, Schroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 412. Hoffm. *in clav. ad h. l.* Proprie non esse *cinerem*, sed salem, a priori & posteriori demonstravit Celeb. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *f.* 1. *c.* 9. *p.* 95. *Cinis clavellatus*, id est, *Alkali*. Dicitur & *cinis hedera*. Rul. & Iohns. *in Lex. Cinis ex cinere* est aqua extracta. *Cinis cineris* est congelatum coagulans, Iidem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Ph. Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. Th. Chym. p.* 727. Paracelf. *cinerem* in genere vocat *Sal*, *de morb. Tartar. c.* 10. De *cineribus* vegetabilium vide Rolf. *Chym. l.* 5. *f.* 7. *c.* 11. ubi etiam de *cineribus clavellatis*. *Cinerum* quoque usus est in operationibus chymicis, v. g. in digestione, Id. *l.* 2. *c.* 2. De singularibus quibusdam *cineribus* lege Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 5. *c.* 19. De *Cinere Hermetico* in præparatione lapidis Philosophici *in Apoc. Hermet. parte poster.* Helmont. statuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, *tr. Terra n.* 10. Idem afferit, *Cinerem* lignorum esse ex aqua, quia lignum totum ex aqua, *tract. Complex. atque Mistion. figm. n.* 36. *Cinis* in genere fœmin. legitur sæpe apud Scrib. Larg. *n.* 216. 228. 230. Vid. Rhod. *in Indic.*

Cinnabaris, *Cinabaris*, *cinabrium*, κιννάβαρι, quale proprie Minerale fuerit, non fuisse veteri-

teribus adeo perfectum, colligere licet e Dioscor. *l.5.c.109.* & Gal *l.9. de S. Fac.* Hinc factum, ut cum *Minio* confudisse videantur, animadvertente Sarracen. *in not. ad Dioscor. d. l.* Hodieque certo certius est, duplicem esse *Cinnabarim*, *Nativam*, & *Factitiam*. *Illa* est terra mineralis lapidescens, constans ex Sulphure & Mercurio exquisite secum mixtis in materia terrestri instar lapidis compactis & hospitantibus; interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Schroder. *l. 3. c. 16.* & Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* ubi etiam quaestio illa solvitur: An *cinnabaris* cruda adhiberi possit: quamvis fortassis encomium videatur hyperbolicum. Ex novissimis etiam Dissertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. scripsit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit *in Act. Erud. Lips.* 1684. *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale immaturum*, quod Helmontio *Metallus primus* sive *masculus* vocatur. Vide *Metallus*. Usum illius suspectum reddere ausus est D. Bartholin. ob sulphur nigrum Arsenicale, uti patet ex *Act. Hafn. Vol. I. Obs.* 41. *p.* 77. *Cinnabaris nativae* cremorem, sublimationem, & in Mercurium currentem reductionem legere licet in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 85. *seqq.* Cinnabaris vulgaris Officinarum quomodo paratur *ibid. Factitia* est vel species Mercurii sublimati, Schroder. *d. l. cap.* 15. Hoffm. *ad h. l.* vel cum additione *Cinnabaris Antimonii* ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eosd. *l.* 3. *cap.* 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Iohns. *in Lex.* Plura de *Factitia* apud Libav. *Synt. A. Ch. l.* 7. *c.* 25. *Cinabrium* vocatur etiam ipse Lapis Ph. Lagn. *Harm. Ch. d. l. Cinnabaris Antimonii* est nihil aliud, quam Mercurius sublimatus dulcis, sulphure sive Tinctura Antimonii impraegnatus, & ita Cinnabari nativae quoad usum postponenda, D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. c.* 2. *f.* 3. *c.* 4. *p.* 139. Quid Helmontio dicatur *Cinnabaris*, vide *in tr. in Herb. Verb. Lap.* &c.

Cinnamomum, *cinnamum*, Rhod. *ad Scrib. Larg. in Ind. priori*, κιννάμωμον, inter aromata praestantiora notissimum, summe tenuium partium, nec tamen summe calidum, Gal. *l. 7. de S. F.* Verum cum sit cortex arboris cujusdam, Botanicis relinquimus. Hujus resolutionem Chymicam vide apud Iunken. *Chym. Med. Phys. P. I. f.* 3. *c.* 1. *p.* 154. *seqq.*

Cinnioglottus, *Cinnatus*, sunt termini a Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, *Chirurg. l.* 5. *c.* 7.

Cinnus, κυκεών, est mixcela plurimarum rerum. In specie vero significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 9. Vide Linden. *Exerc. X.* §. 198. Vide *Cyceon.*

Cinzilla, est nomen Paracelsicum, denotans speciem *Herpetis exedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Paracels. *de ulcer.* & *apostem. c.* 33. Vide *Zona*.

Cion, κίων, vide *Columella*.

Cionis, κιονίς, idem, quod κίων, *Columella*. Vide *suo loco*. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvulae*, quando ex fluxione majorem crassitiem obtinuit, & ita opponitur ἱμάσι: Vid. *Corrigia*.

Ciparium, vulgo Civerium, edulia ex carne cuniculi concisa cum Zing. Cinnam. bono & omphacis. Franciscus Tornasius *de peste*.

Circa, *Circum*, περὶ, quid significet, scil. partes vicinas, vid. apud Gal. 4. *aph.* 80. Dieter. *n.* 669.

Circinus, κίρκινος, haud dubie a κίρκος, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Galen. *l. de opt. docendi gen.* Circini usum Perdicem Daedali sororis filium invenisse, ex Isidor. *Orig. l. XIX. c.* 19. & Hygino *Fab.* 274. notavit Th. Ians. ab Almelov. *R. I. Onom. p.* 15. Tropice etiam legitur *Circinus erroris* in *Th. Chym. Volum. I. tr. Vita brevis. p.* 463. 467. &c.

Circites, sunt circuli ex arefactis, uti e Festo notavit Rhodius *de Acia p.* 78. Reliqua vocabula ibi occurrentia huc non pertinent.

Circos κίρκος, & per metathesin literarum etiam κρίκος, denotat annulum, fibulae speciem, ansulam, cujus variam significationem notavit etiam Rhophius *de Acia p.* 79. ubi etiam ex Hippocrate *de Mochlic.* & *de fractur.* ostendit, quod κρίκοι sint annuli orbiles ex corio Aegyptio insuti ad cruris luxati distentionem.

Circuitus, περίοδος, vide *Periodus*.

Circularis motus, vide *Circulatio*.

Circulatio, *Circularis motus*, Gr. dici posset περίοδος, περιφορά, fortassis etiam κύκλωσις, ἢ περικύκλωσις, frequentis usus est in Medicina. Accipitur vero (1) Physice partim generaliter de περιώσει Platonica, de qua vide *Circumpulsio*: partim specialiter de *motu sanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in arteriam aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediante-

diantibus hujus ramis & furculis in totum corpus diffunditur, postea a venæ cavæ, & in abdomine venæ etiam Portæ furculis & ramis etiam in toto corpore distributis idem fanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & autor præcipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomiæ & Chirurgiæ Professor, qui peculiarem scripsit Exercitationem Anatomicam *de Motu cordis & sanguinis in animalibus*. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum etiam *de generatione & motu sanguinis* edens; Joh. Wallæus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. *in Iatr. n.*15. Estque hodie adeo recepta & sensuum fide anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in arteriam pulmonalem, vulgo venam arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributam, e cujus ramis viciffim transit in venam pulmonalem, vulgo arteria venosa dictam, ejusque ramos, qua mediante redit ad cor ejusque auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hoffm. agnovit & admisit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. *Anat.l.*2.*c.*9. quamvis in embryonibus & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. *d. l. c.*8. *sub fin.* Ita & *Circulatio spirituum animalium* a nonnullis Physicis & Medicis satis verosimiliter afferitur, v.g. Henr. Regio, Rogersio aliisque: Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi congregationis S. Mauri de hoc argumento *in Act. Erud. Lips.*1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothesin, *Anat. Libell.* 3. *c.* 1. (2) Accipitur chymice vel Spagyrice, estque exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, vel Geranio reductionem & ab impuritatibus separationem, Rolf. *Chym. l.*2. *c.*2. Paracelf. dicit esse speciem putrefactionis, *l.*7. *de transmut. rer. natur.* De *Circulatione* Chymica legatur etiam D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys.* XII. §. 18. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.*1. *f.*3. *c.* 5. Quæ ita præparantur, appellantur *Circulata*, Paracelf. *Archidox. l.* 6. 8. & 9. & *l. de renov. & restaur.* Hinc legitur *Circulatum majus & minus*, *Circulatum solvens*, apud Libav. *Synt. A. Ch. l.* 8. *c.* 14. & *c.* 25. *Circulatum minus Paracelsi* e floribus *ci a sale communi bis sublimatis affuso Spiritu Vini paratum legitur e *Collect. Leidens.* in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 87. Idem meminit alius abstrusioris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in *Apocal. Herm. part. poster.* Videatur & Rul. *in Lex. Circulatum majus* vocatur quoque Paracelso *Liquor Alcahest*, sive *Menstruum universale*, quod & *Acetum Radicis* eidem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard. Dornæus *in lib. de Nat. luce tract.* 1. Physica Genesis die tertio. Vid. *Vol. I. Th. Chym. Aquæ Circulatæ* meminit Paracelf. *l.*2. *de vir. membr. c.*7. *Aquæ vitæ circulatæ*, *tr.*2. *de membr. contract. c.* 3.

Circulator, περιοδευτὴς, idem, quod *Agyrta*. Vide supra suo loco.

Circulatorium vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in sublimationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa a variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & usus nobis placent. *Pelecanus*, & *Diota*. Rul. *in Lex.* Meminit *Circulatorii* Paracelf. *tr.* 2. *de membr. contr. c.* 3.

Circulatum, vide *Circulatio*.

Circulus, κύκλος, est proprie figura, quæ a medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum* Gal. *l.* 10. *de V. P. c.*12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit Cl. Hoffm. *in comm. ad Gal. l. de V. P. n.* 641. ut & Paracelf. *Paragran. Tr.* 2. *de Tartar. morb. c.* 1. & *com. in* 1. *aph.* 1. *Hipp.* Et apud priscos erat *Circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphæricus, *ibid.* Et *Circulare corpus* plane undique sibi simile dicitur, Gal. *l.* 2. *de causs. puls. c.* 13. Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Malæ ipsæ vocantur Hippocr. οἱ κύκλοι προσώπε, *circuli faciei*, *l.* 2. *de morb.* XLVIII. 12. & *circuitus oculorum*, τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel orbes. *l.* 7. *Epid. VI.* 3. *Circulos* septem in oculo exposuit Gal. *l.* 10. *de Vs. P. c.* 2. & 3. Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, *d. l.* 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec fervefiat & incalescat. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immissa

aut

aut frigidi halitus affluxu diffilit atque dirumpitur. Rul. *in Lex. Circulus quadruplex* eft fpecies fafciæ, quæ dicitur *Plinthius laqueus*. Galen. *de fafc.* Referuntur & *Circuli* inter inftrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scultetus *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab.* XXII. *fig.* 6. 7. & *Tab.* XLIII. *fig.* 5. *Circulo* curare, κύκλῳ θεραπεύειν, quod extat apud Vegetium *de re veteri nav. l.* 2. *c.* 6. eft rite fervatis omnibus a minimis remediis ad majora progredi, quemadmodum expofuit Hartmann. *Difp. Chymiatrico-Medico I. Auctario* 2.

Circumcifio, *Circumfectio*, περιτομὴ, περικίρσις, olim fuit ritus facer & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abfcinderetur, ex *Gen. c.* XVII. Hic mos & Turcis Perfifque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. *in def. Medic. Circumcifio*, quod fit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur παραφυμώσει, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando neceffariam effe *circumcifionem*, vel *circumfectionem* Clitoridis, aut Nympharum, conftat ex Rolf. *Ord. ac Meth. Generał. dicat. part. Part.* 2. *c.* 38. & Th. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 34. Modum amputandi tradit Æginet. *l.* 6. *c.* 70. Ita & in viris, fi præputium totum denigruerit, *circumcidendum* effe, docet. *d. l. c.* 57.

Circumferentia, περιφέρεια, dicitur ambitus circuli vel corporis rotundi, five extremitas, Gal. *l.* 10. *V. P. c.* 12.

Circumforaneus, idem quod *Circulator* vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

Circuminduro, περισκληρύνω, *obduro*. Verbum ufurpavit Hippocr. de frigore exceffivo cutem obdurante, 5. *aph.* 20.

Circumlitio, περίχρισις, περιχρίστιν, rectius περίχριστον, Marcell. medicamentum *Perichriftarion*, generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undequaque illinitur. Stricte vero de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. Larg. *num.* 29. Rhod. *in not. ad h. l. p.* 68. Diofcoridi vocantur ὀφθαλμικαὶ περιχρίσεις, *l.* 1. *c.* 131.

Circumoffalis membrana, *circumoffia*, περιόστιον, περιόστεον. Vide *Perioftium*.

Circumpulfio, περίωσις, vox eft Platonica, quam Thomas Cornelius Confentinus *peculiari Epiftola ad Marcellum Crefcentium* explicat, & applicat motibus illis, qui alias vulgo ob fugam vacui fieri dicuntur, v. g. aeris five fpiritus infinuatio, in infpiratione, fanguinis motus circularis, chyli motus, &c. docetque eam fieri ob pleni potius neceffitatem, quia quicquid movetur, continuo propellit & hoc proximum, & quod ultimo pellitur, fuccedit in locum ejus, quod principio movebatur. Hanc περίωσιν Cl. Dn. Sturmius per circulationem corporum, uti conftat ex ejufdem *Phyfica Conciliatrice Part. gener. c.* 9. §. 13. *p.* 95. quam etiam *peculiari Differtat.* egregie declaravit.

Circumfedeo, ἀμφικαθίζομαι. Vide *Amphicathezomæ*.

Circumftantia, τὸ περιστατικὸν. Qua appellatione Medici comprehendere folent, quicquid ad indicantis principalis neque effentiam, neque effentiæ connexæ pertinet. Hujus generis funt in rebus vulgo naturalibus dictis, Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & Confuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Paroxyfmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique, Cœlum & Solum. Hæc funt, quæ rectum ufum moderantur, feu, quomodo agendum, indicant, verbis doctiffimis Linden. *Ex. VIII.* §. 69. Vid. Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 2.

Circumtego, περικαλύπτω, ufurpatur ab Hippocrat. 5. *aph.* 59. in experimento impraegnationis, dum infernas partes fœminæ veftimentis probe circumtegi jubet, ut vapor five fuffitus in finum muliebrem immittatur. Diet. *in Iatr.* 673.

Circumvagatio, περιρρεμβασμός. Vide *Perifphalfis*.

Circus, κίρκος, varias habet fignificationes: 1. hoc nomine venit fpecies Accipitris, magnitudine, audacia, & viribus infignis, cujus defcriptio videatur apud Ul. Aldrovand. *Ornitholog. l.* 5. *c.* 4. *p.* 351. *ed. Bonon.* 2. κίρκος quoque dicitur de gemmis populi arboris & germinibus primis, ficut noravit ex Hefychio Welfch. *in Sylloge ad Marcell. Cumani Obferv. I. p.* 28. 3. vel locus, vel ipfe curfus in orbem; Gr. δίαυλος. Vide *Diaulos*.

Cirlus. Vide *Lutea*.

Cirnao, κιρνάω, i. e. *mifceo*, item διακιρνάω. Utroque ufus Hippocrat. Illo *l.* 9. *de morb.* XXXV. 14. & *l.* 2. *de morb. Mul. VI.* 22. Hoc vero *l.* 2. *de diæta* XXXI. 16. & *l. de int. aff.* XLVIII. 9.

Cirrhos, κιῤῥὸς, eft nomen coloris, præfertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex rufo & igneo pallet, Gal. *l.* 4. *de S. Fac. cap.* 23. Vocatur & *Gilvus*. Eft autem medius color inter album flavumque. Diofcorides vero dicit vinum κιῤῥὸν effe medium inter

ter album & nigrum, quæ latior eft acceptio. *l.* 5. *c.* 8.

Cirrus, πλεκτάνη. Vide *Ceræ* & *Polypus*.

Cirfocele, κιρσοκήλη, i. e. *Hernia Varicofa*. Vide *Hernia*. Cirfocele dicitur, quando tefticuli infinitis quafi nodis vel varicibus infeftantur & infigne pondus accedit, ita ut impediatur feminis prolifici elaboratio. P. Ammann. *in Irenic. p.* 133. 142.

Cirfos, κιρσὸς, *Varix*. Vide *Varix*.

Ciſſeris, κίσσηρις, Attice κίσσηρις, pumex. Vide *Pumex*.

Ciſſinum, κίσσινον, nomen Emplaftri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus defcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 17.

Ciſſybium, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno hederæ confectum, quod duplici de cauſſa laudat Lang. *l.* 1. *ep.* 19. primum, quia hedera vini temulentiam fuo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua mifcent, detegat. Nam tefte Catone *de re ruſtic. c.* 100. fi vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros refudat, & effluit, aqua vero ob craffiorem vino fubftantiam remanet. Verum hodieque damnum ademtorem faltem redundaret, fi hæc pocula in ufu effent.

Ciſt, vel alia *Kiſt*, eft capacitas duarum menfurarum vini, vel fefquimenfuræ juxta locorum diverfitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Ciſta, κίστη, κιστὶς, κίστις, dicitur, *Capſa*, vel *Capſula*, in qua aliquid affervatur, præfertim edulia, veftimenta, medicamenta. Occurrit in fpuriis, quæ adjecta funt, *l.* 1. *de Morb. mul.* III. 16. Vide Foef. *p.* 339.

Ciſterna, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδόκος Gr. dici poffet, fignificat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. gr. pluvialis, in defectu aquæ fluviatilis & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatom. ad partes quafdam corporis. Ita quartus Ventriculus Cerebri, vel Cerebelli proprius *Ciſterna* Arantio dictus, C. Hoffmann. *com. ad Gal. de V. P. n.* 631. 638. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnenfis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concurfum vaforum lacteorum in mammis lactantium, *Ciſternam mammariam* appellavit. *Ephem. Nat. Cur. An.* I. *Obſ.* 6.

Citharus, κιθαρὸς, pectus, latus, & pifcem notat, tefte Hefychio. Prior fignificatus eft apud Hippocratem variis locis, quo Galenus θώρακα interpretatur. Pifcis notionem addit Galenus *de alim. fac. L.* III. *c.* 30. Hoffmann. *in comm. de V. P.* monet etiam κιθαρὸν fcribi. Erotianus tandem nos docet, Dorienfibus debere id nominis, qui eo thoracem appellent.

Cito, ταχὺ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus refpicit morbi principium, vel quatenus ipfam operationem, de qua dicitur. Ita fcreatio *cito* facta bona eft in morbis pectoris & thoracis, non folum ratione initii morborum, fed & fi fputum *promte* & expedite excerni poteft, Gal. 2. *progn. t.* 43. quamvis pofterior mihi videatur frequentior effe acceptio. Vide 2. *aph.* 18. 36. & plura alia loca, quæ collegit Foef. *p.* 612. Dicitur etiam *Cite* apud Scrib. Larg. *n.* 198. approbante Rhod. *ad h. l. p.* 284.

Citrinatio, dicitur nihil aliud effe, quam completa digeftio, *in Correctar. Richard. Anglic. c.* 12. *Theatr. Chym. Vol.* II. *pag.* 396. Ruland. & Johnf. defcripferunt per refufcitationem, vel refurrectionem.

Citrinulus, *Citrinolus*, *Citrinus*, eft lapis medius inter Cryftallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*. Paracelf. *l.* 1. *de præparation.* & *l.* 2. *de Tartar. Tr.* 3. *c.* 5. *Citrinulus* eft cryftallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *Citrinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urina fanorum, Will. *de urin. c.* 2. Ita Paracelf. icterum flavum vocavit *Ictéritiam Citrinam*, *l. de Ictéritiis c.* 1. Emplaftrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Citrinum* a colore. Et eft nomen Malagmatis apud P. Ægin. *l.* 7. *cap.* 18.

Citrones occurrit in Paracelf. *Philoſ. ad Athenienſ. l.* 1. *t.* 14. ubi dicit: In fegregatione aquarum inter alia orta effe varia corpora, pifces, animalia carnea, corpora falina, & alia corpora in mari occurrentia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid fint, non exponit.

Citta, *Ciſſa*, κίττα vel κίσσα, idem, quod *Pica*, *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κιττῶσαι, Gal. *l.* 7. *de San. c.* 9.

Civetta, vide *Catus*.

Civitas, πόλις, quid fignificet, & pueris conftat. *Civitatum* fitum Medicus intueri & perfpectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. *l. quod opt. Medicus &c.*

Clados, κλάδος, *ramum* ab arbore avulfum, aut *talum* fignificat, quæ implantatur. Ufus Hippoc. *l. de nat. pu.* XXIV. 2. XXV. 7. 9. Deriva-

rivativum κλαδαρὸς, vibratilis, vibrans inftar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocaffe lumbos fluctuantem ad lafciviam, qui motus alias exprimitur per Criffare, teftatur R. Keuchen. ad Seren. p. 184.

Clar eft terminus artificialis, fignificans Pollen offeum, quod paratur ex offibus cranii vitulini anterioribus per coctionem a pingue-dine depuratis, poftea ad albedinem calcinatis, in lapide porphyrio fubtiliffime tortis, denuo aqua viva humectatis, rurfus in tigillo claufo calcinatis, & rurfus fubtiliffime poft refrigerationem tritis. Quo pulvere catilli per cribrum infperguntur, ne rimas contrahant, D. Iunken. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 79. feq.

Clamor, βοὴ, βοάω, clamo, eft vocis magnitudo & fonus intenfior, fit aliquando caufa rupturæ vaforum, Gal. 4. in 6. Epid. t. 5. & l. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit fimilem inflammationi affectum circa membranam faucium & mufculos, l. 4. de L. Aff. c. 6. qui affectus comparatur laffitudini ulcerofæ vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, poft nimium laborem. Scilicet portiones fpirituofæ & humidæ abfumuntur, fibræ membranæque exficcantur, & anguftantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Interdum Clamor eft fymptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex clamore femper, quod Tartarus adeft, quia urit & pungit inftar cultri, Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. in not. Interdum etiam debet effe aliquale remedium pro excitandis fyncope five animi deliquio graviori correptis Clamor vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum fcriptis de Syncope conftat.

Clangor, Clange, κλαγγὴ, vocem fonoram fignificat, alias anferum & gruum propriam. Unde κλαγγώδης φωνὴ, vox clangorofa, quæ fit etiam in homine ob reficcationem voci deftinatorum inftrumentorum, Hippocr. 1. Prorrh. f. 1. t. 17. & 19. f. 2. t. 12. Erotianus a frequentiori vomitu derivat, quem omnino confer. Denotat vero acutam vocem cum ftridore. Frequentius quoque in aliis locis ufus eft Hippocr. quæ collegit Foef. p. 329. feqq.

Clareta, fignificat albumen ovorum, λεύκωμα, λευκὸν τῦ ὢυ. Rul. in Lex.

Claretum dicitur vinum aromatum infufione impregnatum, atque cum faccharo dulcoratum. Dicitur alias vinum vel Potus Hippocraticus, Schroder. l. 1. c. 3. Modum componendi monftrat Petr. Morell. de form. remed. fect. 1. cap. 6. Schenk. Syntagm. comp. medic. cl. 3. f. 2. c. 4. etiam ad Moretum & Mulfum five Hydromel extendit. Claretum vel Vinum artificiale duplex effe poteft: Alterans & Purgans. Utraque exempla vide apud Schrod. l. 2. cap. 63. Weker. Antidot. fpec. l. 2. fect. 6.

Clarificatio dicitur fpecies, vel modus depurationis liquidorum, præfertim decoctorum, fitque diverfimode: Vel per fe, dum, quod fæculentum eft, fubfidet, ut, Succus Rofarum, Limonum, &c. Vel interveniente coctione a Sole & Igne, ut, Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro confectione Syrupi de Pomis Mefue: Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. gr. quando clarificatur fac harum aut mel, & defpumatur. Aliquando acetum affunditur pro clarificatione. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores clarificantur. Vide Weker. Antid. gener. l. 3. c. 37. Clarificationis fpiritualis corporum meminit Paracelf. Paramir. l. 2. c. 8. & l. 4. de morb. invifib. orig. ubi glorificationem vocat, defcribens, quod fiat per remotionem virium naturalium: Hæc non funt hujus loci.

Claritas, σαφήνεια, plerumque de dictis & verbis perfpicuisevidentibufque accipitur, cum maxima fit virtus dictionum claritas, Galen. l. 1. de Nat. fac. 1. licet plerique hominum relictis claris & notis (Gr. τὸ σαφῆ καὶ γνώριμα) delectentur potius ænigmatice dictis, τοῖς αἰνιγματωδῶς εἰρημένοις. Gal. 2. in 1. prorrh. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum & Alkali, Ramenta, Moleculæ, Blas, Glas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

Clarum, τὸ σαφὲς, λαμπρὸν, præter illam fignificationem, de qua in præced. dictum eft, denotat id, quod fit ex cryftallo. Rul. in Lex.

Clafis, Clafma, κλάσις, κλάσμα, a κλάω, frango, Fractionem, Fracturam fignificat. Vide Fractura. Quamvis etiam de mufculorum vel potius tendinum diftortione, aut reflexione, ufurpetur, ubi fere irrita & inanis eft mufculorum actio, notante Foef. p. 340.

Claffi[cus], quid in Scholis fignificet, notum eft; nimirum Autores Claffici dicuntur, qui difcipulis commendantur & obtruduntur, ut ex iis eruditionem fibi comparent, & propterea a præceptoribus de cathedra proponuntur, explicantur & applicantur. Haud raro cum detrimento potius, quam emolumento. Tales vero in Medicina dari aut admitti debere, acriter impugnavit P. Ammann. in Irenic. p. 217. feqq.

Claudiacon, κλαυδιακὸν, nomen eft Collyrii, quod defcribitur a P. Æginet. lib. 7. c. 16.

Claudicatio, Clauditas, χώλωσις, χωλεία, χώλωμα. Vide Choloma.

Claudo, κλάω, κατακλάω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam ufitatum *Clu-do*, ut eft apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. *in Ind. prior. ad Scrib. p.* 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per fomnum *clauduntur*; item de utero. Hipp. 5. *aph.* 51. Sed in Græco legitur μύειν, ξυμμύειν, cui opponitur τὸ χάνειν, χάσκειν. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

Claveatio, γόμφωσις. Vide *Gomphofis*.

Clavellati cineres qui dicantur, vide *Cinis*.

Claviculæ, ufitatius, quam *Claves*, αἱ κλεῖδες, κληῖδες, item κλεῖς, Gal. 8. *Anat. admin. c.* 1? Vocantur & *Furculæ*. *Ligulæ* dicuntur duo offa fita tranfverfim in pectoris fummo fub collo, ita dicta, vel quod thoracem claudant fuperius, quemadmodum feptum tranfverfum inferius, Gal. *d. l.* & inftar *clavis* fcapulam firment cum fterno; vel quod antiquas ædium *claves* referant, fimiles literæ f. Latinæ, Bart. *Anat. libell.* 4. *c.* 19. Jung. C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P.* 101. *feq.*

Clavis, κλεὶς, κλειδίον, præter vulgarem fignificationem accipitur: 1. in Medicina pro *Clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menftrua*, præfertim mineralium, h. e. corpora folventia vocantur *Claves*, quia clauftra miftorum aperiunt, & ad anteriora viam parant, Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 4. Imo omnis proceffus, monftrans fecretiorem aliquam operationem, *Clavis* nomine venit Nicol. Flammell. *in annot. ad Dion. Zachariæ opufc. Vol. I. Theatr. Chym. p.* 781. vide & *p.* 293. 298. præfertim in negotio lapidis philofophici. Unde & *Claves Philofophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Bafilii Valentini publice ftoftant. Et *Clavicula* Raimund. Lulli, cujus mentionem fecit Libav. *in Apocal. Herm. part. poft.* Et paffim hujufmodi *Clavium* fit mentio in talibus fcriptis Spagyricorum. De *clavis* in vulgari fignificatione ufu ori matris defunctæ inferendo, ut apertum fervetur pro vita fœtus in utero & refpiratione confervanda falfo & erroneo videatur P. Ammann. *Irenic. p.* 55. 59. *feq.* *Clavis* veficæ, Catheter. Joan. Rioland. *Enchirid. Anat. l.* 2. *c.* 30. *Confider. Med.*

Clauftrum, κλεῖθρον, κλήϊθρον, præter communem fignificationem in Medicina denotat locum anguftum fub tonfillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *clauftrum*. Hippocrat. *lib.* 2. *de morb. XXVIII.* 3. 14. conf. Galenus *exegef.*

Claufura, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelfo quarta fpecies *Nigromantiæ*, quam ad Philofophiam fagacem refert, fi quis poterit intra corpus abfque externa læfione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, *Philof. fagac. l.* 1. Verum abfit a Chriftiano hæc Magia. *Claufura* alias fæpe in Anatomicis & Pathologicis dicitur de meatibus, canalibus, aut aliis cavitatibus vel naturaliter vel præternaturaliter occlufis. Ita D. Ruyfchius claufuras Tubarum Fallopianarum frequenter fe obfervaffe & inde fterilitatem dependiffe fcripfit *Centur. I. Obf. Anatom. Chirurg. Obf.* 83. *Claufura* uteri eft fpecies arctationis (de quo vocab. *fupra*) dum membrana quædam vel nervea vel carnea obtenditur ante os uteri modo intimius, modo extimius, modo largius, modo arctius, P. Zacch. *Quæft. Med. Leg. l.* 3. *tit.* 1. *quæft.* 8. *n.* 27. Efficit igitur atretam, de qua voce etiam *fupra* dictum. Idem quoque Autor *Claufuram* Monialium defcripfit, quod fit, locus, e quo Moniales egredi, & in quem externi ingredi fine peccato non debent. *l.* 8. *tit.* 3. *quæft.* 1. *n.* 5.

Clauthmos, κλαυθμὸς, i. e. *Fletus*, vide infra. Dicitur & κλαυθμυρισμὸς, quod occurrit apud Mofchion. *de morb. mul. c.* 99. quemadmodum & verbum κλαυθμυρίζω, (de quo mox) fæpius ad eundem legitur, *ibid.*

Clautmyrizo, κλαυθμυρίζω, à κλαίω, *flere*, ejulare fignificat cum anhelitu & fufpirio, uti folent pueri, Hippocr. *f.* 3. *Progn. t.* 34. Per flere cum magna fpiritus contentione expofuit Galen. Hinc κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ dicuntur luctuofæ & ejulabundæ refpirationes, quæ fiunt interrupto fpiritu aut cum fonitu gemebundo, 6. *aph.* 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, *Coac. t.* 257. quamvis *in Prorrhet. fect.* 2. *t.* 12. legatur κλαγγώδης, (de qua paulo fuperius in *Clangor*) quæ tamen non multum difcrepant. Foef. *p.* 340. Dieter. *n.* 466.

Clavus, γόμφος, ἧλος, proprie fignificat inftrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerumque craffius & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad fimilitudinem hujufmodi *Clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intrufi beneficio loquela penitus amiffa artificiofe recuperata fuit, Amat. Lufitan. *cent.* 5. *cur.* 14. Similem ex argento ad eundem cum fucceffu paratum confirmat Foreft. *lib.* 32. *Obf.* 13. *Clavi* ufum magicum, quod cordi equino infixus fpiritum fagæ detineat & nectat cum fpiritu muniali equi, excufare conatur ceu medium licitum ad

ad proditionem fagarum Helmont. *de magn. vuln. curat. n.* 171. Sed fallitur. Alium quoque fuperftitiofum *clavi* ufum animadvertit Rhod. *ad Scribon. n.* 16. Per translationem *Clavus* quoque fignificat verrucarum fpeciem, non tam tuberculum, quam impreffionem callofam ad perioftia ufque penetrantem, præfertim ad digitos, & plantis pedum ex calcei preffu & intertrigine, acuto interdum dolore fponte ferientem, femper vero ingredienti moleftam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus cauffa confiftat in fucco nutritio craffiori & falino adhærente periostio, & portionibus extrementitiis mixto. Rolf. caufam horum *clavorum* dicit effe fal reverberatum, *Ord. & Meth. Com. l.* 2. *fect.* 3. *c.* 11. *Clavus* quoque dicitur affectus, quidam in oculo, videlicet callofum in albo oculi tuberculum, a figuræ fimilitudine ita dictum, Celf. *l.* 7. *c.* 7. cujus cauffa etiam in fucci nutritii ftagnatione & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tr.* 4. *c.* 22. Pathologice *Clavus* dicitur dolor capitis certo loco firmius inhærens, inftar *clavi* infixi fupra vel prope fupercilia. Valefius de Taranta *Philon. Pharmaceut. l.* 1. *c.* 7. *p. m.* 20.

Cleidion, κλειδίον, vel eft epitheton *Paftilli* magnopere adftringentis, & in dyfenteria, hæmoptyfi, cæliaca &c. utilis, quales defcribuntur apud Gal. *l.* 9. *de C. M. P. L. c.* 5. & Æginet. *l.* 7. *c.* 12. vel nomen *Epithematis* ejufdem cum paftillis facultatis, apud Aetium *l.* 9. Nominis vero ratio adftrictoriam virtutem exprimit, quafi *claudentem*. Κλειδίον enim idem eft, quod *Clavis*, vel *Clavicula*.

Cleis, κλεὶς, vide *Clavis*.

Cleifagra, κλεισάγρα, (fortaffis melius κλειδάγρα) dici poteft fpecies arthritidis jugulorum, five clavicularum articulationem obfidentis, Paræus *l.* 17. *Ch. c.* 1.

Cleithron, κλεῖθρον, vide *Clauftrum*.

Cleizo, κλείζω, aut κλῄζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hippocr. 3. *de artic. t.* 20.

Clepfydra, κλεψύδρα, fuit olim vafculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus ftructura & parandi modo prolixe fcripfit Gal. *l. de cujufque animi peccator. notitia atque medela*, *c.* 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepfydra* vel *Clepfydria* eft fub uctio liquoris per vafis folidi fubtus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quanquam non aqua tantum fubducatur, fed & oleum & fufiones mineralium. Rul. & Iohnf. *in Lex. Clepfydra* quoque dicitur inftrumentum, per quod fieri poteft fuffitus in orificium matricis, Paracelf. *l. de Icteritiis*, *c.* 3.

Clepto, κλέπτω, fignificat *furari*, clanculum fubtrahere. Ufus Hipp. de oculi fplendore & videndi acie imminuta, *de fal. diat. t.* 33. & *l.* 2. *de Morb. XII.* 9. Per translationem etiam fignificat *animum fallere*, & judicium fubtrahere. Quo fenfu accepit Idem *l.* 5. *Epid.* XIV. 3. quod alibi per συγκλέπτειν expreffit, de *cap. vuln.* XV. 3. XVI. 2. quamvis, in priori loco mendofe legatur συμβλέπει pro συγκλέπτει, uti ex verborum connexione & fenfu patet.

Clibanus, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, fignificat *Teftum*, five *Furnum* minorem, fub & in quo panes & alia edulia coqui poffunt. Unde *Panis Clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης, dicitur, qui diftinguitur ab ἰπνίτῃ in *furno* cocto, Gal. *l.* 1. *de Al. fac.* 2. Vide *Furnus*.

Clidion, κλειδίον. Vide *Cleidion*.

Clima, κλίμα, in genere *Declivitatem* fignificat, a κλίνω, *inclino*. Receptior tamen eft ftricta fignificatio Geographica, quando fignificat fpatium terræ vel regionum duobus parallelis inclufum, tanto disjunctis interftitio, ut dies longiffimus dimidia hora in uno longior vel brevior fit, quam in altero. Vitruv. *l.* 1. *c.* 1. Et hanc *climatum* terræ diverfitatem fcitu neceffariam rectiffime dixit Paracelfus, quia diverfam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis inftituendam variat, & falium fpecies diverfas facit, *lib. de Tartar. morb. c.* 2. *l.* 2. *de Podagric.* & *l. de caduco matric.* §. 8.

Climacion, κλιμάκιον, vel κλιμάκειον, apud Hippocr. fignificat *Scalam*, Hippocr. 1. *de artic. t.* 17. Idem, quod *Climax*, κλίμαξ. conf. Gal. *exeg.*

Climacter, κλιμακτὴρ, vel idem denotat, quod κλιμάκιον, *fcalæ gradum*, Hippocr. *d. l. t.* 18. & 21. & *f.* 4. *t.* 55. vel per translationem fignificat annum fcanfilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικός. Tales anni funt per certos gradus, vel certam diftantiam, aut numerum feptenarium & nonarium diftincti, & inter hos quadragefimus nonus, & fexagefimus tertius præ aliis notatu digniffimi habiti, quod in his infignes mutationes & pericula vitæ metuenda fint, quemadmodum ex Plinio, Cenforino, Gellio, & aliis conftat. Inveneruht etiam adhuc hodieque fidem inter

ter Christianos & eruditos. Enimvero salva autoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationes observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent a diebus criticis, sunt ἀπροσδιόνυσα. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid? quod nec crises sint adeo certæ. Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolfinx. *Ord. ac Meth. Gen. l.* 4. *f.* 1. *c.* 8. Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita ἐν τῷ θεῷ consistens, & in natura.

Climax, κλίμαξ. Vide *Scala*.

Climia, *Chlimia*, idem quod *Cadmia*. Libav. *Apoc. Herm. part. prior*. *Climia Eveps* est *Cadmia Auripigmenti*, Rul. & Iohns. *in Lex.*

Cline, κλίνη, *lectum* significat, a κλίνεσθαι, quod in illo recumbamus vel reclinemus, Hippocr. *l.* 2. *de Morb. mul. XXXVII.* 12. ubi tamen legitur κλισίῳ, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus *l. de nat. mul. IV.* 8. *l. de Steril. lib. XXVII.* 12. Vide *Lectus*.

Clineres, κλινήρης. Vide *Clinopetes*.

Clinicus, κλινικός, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invisit & curat. Unde & illa Medicina *Clinice* dicitur apud Plin. *l.* 29. *c.* 1. de Hippocrate autore primo *Clinices*, & Lang. *l.* 1. *ep.* 51. vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινοπετής, Plin. *l.* 25. *c.* 5.

Clinodia, dicuntur omnis generis gemmæ & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore &c. gestantur, C. Hoffm. *com. de V. P. n.* 823.

Clinoides, κλινοειδής, *lecti formam habens*. Tres processus, vel apophyses, ossis sphenoidis, in capite dicuntur κλινοειδεῖς, quod lectum repræsentent; quarum postica superiorem, duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt, Gorr. Ast revera quatuor sunt processus minores, qui *sellam turcicam* dictam, vel ephippium efformant. Vid. Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 8. & Lind. *Medic. Physiolog. c.* 8. §. 89.

Clinopale, κλινοπάλη, *concubitum venereum* in lecto, velut colluctationem, & palestram significat, ex Sueton. *in vit. Domitiani c.* 22. Hinc hebetiorem & debiliorem Veneris usum *clinopalem nudipedalem* dici posse, existimat Lang. *l.* 2. *ep.* 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

Clinopetes, κλινοπετής, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάδην vel ὀρθοστάδιος, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud ægris proprium sit, vide ἐπίκρισιν nostram *in Dogm. Gen. p.* 335.

Clisia, κλισία, Hippocr. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline*; denotatque *lectum* vel *sellam*, in qua reclivi cervice etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum* & *casam*, vel tugurium significare ex Lexicographis constat.

Clismos, κλισμός, idem significat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum* aut *sellam recubitoriam* Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. XLI.* 12.

Clissus, dicitur Paracel. *Philosoph. l.* 4. *tr.* 1. *c.* 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver & æstatem. Rul. & Iohns. *Lex.* Sumitur etiam pro *Clysso*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

Clitoris, κλειτορὶς. Reperitur & κλητορὶς, item κλειθορὶς, & κλειδόριον, *mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protuberans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratiorem descriptionem videre & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolf. *O. ac Meth. Gen. dicat. part. Part.* 2. *c.* 42. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 34. *Clitoridem* invenisse Fallopium, aut Columbum, scribit idem *ibidem*. De ejus usu lascivo Jung. C. Hoffm. *in Com. de V. P. n.* 1064. *Clitoridem* dimidii digiti longitudine propendentem in scorto observavit bis Rhodius *Cent. III. Obs.* 43.

Cloaca, ὀχετός, ἀπόπατος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aerem quoque inficere & fœtentem reddere potest, Gal. *c.* 1. *in* 3. *Epid.* *t.* 14.

t. 14. Prolixior defcriptio videatur apud P. Zacch. Q. M. L. l. 5. tit. 4. q. 7. n. 2. Cloacas primum fe-cifle Tarquinium Prifcum Romæ ex Ifidor. *Orig.* l. V. c. 2. & Alex. ab Alex. *Gen. Dier.* l. 3. c. 15. notavit Th. Janf. ab Almelov. *R. I. On.* p. 16.

Clonodes, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulfus vehementis, vel magni, & fimul inæqualis etiam in una pulfatione: Coincidit fere cum *convulfivo*. Eft fimilis jaculorum vel virgarum vibrationi. Gal. *l.* 2. *de cauff. pulf.* c. 6. l. 1. *de diff. pulf.* c. 28. & *alibi*.

Clonos, κλόνος, fignificat *motum*, qualis eft tumultuantium, *inordinatum*. Idem, quod ταραχὴ, θόρυβος. Per translationem *motus Convulfivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus Clonicus*, uti paffim in practicis hoc tit. videre eft, præfertim apud Rolf. *Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Difp. VII.* & *in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l.* 1. *part.* 1. *c.* 15. 1. e. *Vibratio*.

Cludo, *clufus*, idem, quod *claudo*, *claufus*. Ufurpatur a Scribon. Larg. *n.* 42. 97. Vide Rhod. *Indic. prior. in ill.*

Clunes, γλουτοὶ, πυγαὶ, idem, quod *Nates*. Vide infra *fuo loco*.

Clydon, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam fignificat. Eftque fymptoma affectionis læfæ, fcil. chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus cauffa vel in affumtorum alimentorum ineptitudine, fi videlicet cibi & potus flatuofi fint, vel in fermenti chilificantis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio fimul querenda. Meminit Gal. *de diff. Sympt. c.* 4.

Clyma, fœx auri, vel argenti, Domin. Leonis *l.* 4. *f.* 1. *c.* 24. *p.* 363.

Clypeus, ἀσπὶς, quid fignificet, notum eft. Quid vero fuerit *Clypeus balnei* apud Vitruv. *l.* 5. *c.* 10. in balneis veterum ufitatus, paucos hactenus affecuros effe, teftatur Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 104. qui tamen ex Francifci Roborteili explicatione Ruderum balnearum Pifanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit in-ftrumentum æreum *clypei* inftar rotundum, quo obftruebatur lumen illud in hæmifphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui afcenderant, per alveolos communi concurfu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea fufpenfum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavabantur, caloris temperatura fieret, *p.* 112.

Clyfma, κλύσμα, vide *clyfter*. *Clyfmatica ars* dicitur Chirurgia *infuforia*. Vide *Infufio*.

Clyffiformis Deftillatio dicitur, quando per retortam tabulatam deftillantur, quæ accendi & detonari apta funt. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *f.* 3. *c.* 3.

Clyffus, κλύσσος, an a κλύζω, *abluo* vel a κλύδων, *fluctuatio*, deduci debeat ac poffit, obfcurum eft. Eft terminus technicus chymicus, denotatque fpiritus minerales compofitos. Præfertim vero Antimonium bafis *clyffi* ftatuitur. Triplex dicitur: minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium defcriptionem videre apud Rolfink. *Chymiæ l.* 3. *fect.* 2. *art.* 1. *c.* 24. Schroder. *l.* 3. *c.* 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*, Hoffm. *in clavi ad illum locum*. Aliter vero defcripferunt *clyffum* Ruland. & ex hoc Iohnf. quod totam rei effentiam complecti poteft. Quandoquidem abjectis impuritatibus & fæcibus, quicquid eft in ea effentiale, ad unum redigitur compofitum. Vel eft extractio fubtilitatis omnium plantæ partium in unum effe commune coiens. Et duobus modis uniri poteft, five ut omnes e diverfis partibus extractæ effentiæ coniungantur incorporenturque, five ut oleum fit in una cucurbita, in altera fal, in tertia liquor, atque ita unico alembico fubjecto deftillentur per communem canalem, & fic uniantur. Sed non ita facile hoc fuccedet. Non enim pariter afcendunt aquæ & fales. Itaque in diverfis oleis & aquis id fieri poffit. Hæc Rul. Hinc & *clyffum* pro Synonymo *Quintæ Effentiæ* fumfit Jacob. le Mort. *Chym. Medico Phyf. c.* 15. *p.* 192. *clyffus* etiam in genere defcribitur, quod fit fpecies Chymica, cum ejufdem rei fpecies diverfæ, feorfim elaboratæ rurfus conjunguntur, v. g. cum Sal, Sulphur & Spiritus feorfim extracta v. g. ex Carduobened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley *Proleg. Col. Chym. Leid. c.* 4. *clyffus* Philofophorum effe dicitur, quando fpiritui, oleo & aquæ admifcetur fal ipforum, quod extrahatur e capite mortuo in cineres redacto, fuper quos affunditur aqua calida, quæ ebulliendo levi igne extrahit falem, aqua deinde illa filtratur per linteum, ficut defcripfit Rof. Lentilius, *Mifcellan. Medico-Pract. P. III. p.* 133. & exemplis ibidem alibique confirmavit.

Clyfter, *clyfterium*, κλυστὴρ, κλυστήριον, item *clyfma*, *clyfmus*, κλύσμα, κλυσμὸς, & a modo applicationis ἔνεμα, *Enema*, quafi *Injectio*, quamvis Medici hujus temporis *Clyfteris* & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem affumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & ftricte. Late fignificat quamvis ablutionem aut injectionem alias quam in partem quamlibet, ut funt, anus, uterus, vefica, penis, aures, finus, & fiftulofa ulcera. Eft igitur *clyfter* medicamenti genus,

nus, quando liquidum intra partem aliquam corporis injicitur. Stricte vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus vel canalis, qui ἔλασμα dicitur, teste Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ fiunt in uterum, vocantur μητρεγχύται: quæ in aurem, ὠτεγχύται: quæ in vesicam, καθετῆρες, Gal. l. 5. Meth. med. c. 7. Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur clysteres in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes, non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi & præparandi clysteres vel Enemata vid. apud Weker. Antidot. gen. l. 1. c. 16. Schrod. l. 2. c. 45. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. sect. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. class. sect. 2. c. 4. Multas vero horum formulas vide sis apud Weker. Antidot. spec. l. 2. sect. 9. clysterum fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit clusterem, n. 179. propter mutuum veteribus V & Y usum, notante Rhod. ad h. l. clyster nocturnus, qui nocte integra retinendus, sicubi refrigerandum impense, Rodericus a Castro de Morb. mul. l. 1. c. 2.

Cnacos, cnecos, κνακός, κνηκός, significat colorem ex albo & fulvo mistum, C. Hoffm. Var. Lect. l. 2. c. 10.

Cnaphos, κνάφος, & carduum fullonum, & officinam fulloniam, denotare videtur. Unde κνάφεος καθάρσις, sordes in officina fullonia. Hippocr. l. 2. de morb. mul. VII. 7. Jung. Foes. p. 341.

Cnema, κνῆμα, rectius κνῆσμα. Vide cnesma.

Cneme, κνήμη, tibiam significat. Vide Tibia.

Cnemodactylæos, κνημοδακτυλαῖος, est nomen musculi digitos pedis extendentis, qui & Longus dicitur a superiori tibia anterius exorti, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. Blas. Med. Un. p. m. 219.

* Cneorum κνέωρον, herba quædam quæ & κνῆστρον, a κνέω, rado: hinc patet, cur instrumentum illud ferreum, quo Chirurgi ad aliquid radendum utuntur, appelletur κνηστήριον, κνῆστρον. Cæterum cneoro, ejusque succo usus est Hipp. in aqua intercute, ad colluendos uteros, ut videre est in lib. de In. Af. S. 2. de N. M. S. 2.

Cnesera, κνησέρα. Vide cnesera.

Cnesis, κνῆσις, idem, quod κνῆσμα, vel κνησμός, puncturam, pruritum, vellicationem, morsum significat. Legitur de pectoris dolore punctorio apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foes. p. 342.

Cnesma, κνῆσμα, ramentum, aut rasuram, quale post pruritum & scalptum sequi solet, significat. Aliis κνῆμα legitur, fortassis mendose. Illo usus est Hipp. de plumbi ramentis de nat. pueri. IX. 21.

Cnesmos, κνησμός, pruritum & scalptum significat: Posteriorem confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. describens per impetum & motionem per ungues effectam, quem in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus inest. Hinc κνησμώδης, pruriginosus, quod de pustulis latis negatur, 6. aph. 9. scil. ob humiditatem obtundentem salinam nitrosam acrimoniam. Est enim κνησμός, pruritus, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri salso ichore tenui, sine exulceratione, Dieter. n. 467.

Cnester, cnestis, cnestron, κνηστὴρ, κνῆστις, κνηστήριον, contracte κνῆστρον, radulam, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc τυροκνῆστις, dicitur culter, quo coqui caseum deradunt aut dissecant. Vox κνηστὴρ legitur apud Nicandr. in Ther. & Alexipharmac. Aliàs κνῆστρον etiam nomen plantæ est, quæ alias cneoron aut Thymelæa dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foes. d. l.

Cnethomæ, κνήθομαι, idem significat quod ὀδάξομαι, prurio, lancinor; de quo verbo supra suo loco. Hoc vero usum & delactatum esse D. Apostolum Paulum 2. Tim. IV. notavit Rhodius de Acia p. 147.

Cnicelæon, κνικέλαιον, i. e. oleum Cnicinum. De hoc legatur Dioscor. l. 1. c. 44.

Cnidelæon, κνιδέλαιον, i. e. oleum e grano Gnidio expressum. Dioscor. d. l. 2. 43.

Cnidios, κνίδιος. Vide Gnidius.

Cnidosis, κνίδωσις, significat pungentem pruritum, aut uredinem, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. κνίδη dicitur. Usus Hippocr. aliquoties 2. Prorrh. XXXVII. 1. 3. XXXVIII. 6. XLVI. 10.

Cnipos, κνιπὸς, a κνίζω, quod per translationem etiam significat molestus sum, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni delitiarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur; consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat; uno verbo: Cupedius. Linden. Ex. X. §. 82.

Cni-

Cnipotes, κνιπότης, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *ficcitate*. Ufurpavit Hipp. de ξηροφθαλμία, *l. de Loc. in hom. XXI.* 8. Scilicet ab effluviis aut vaporibus falinis acrioribus, aut alcalicis exaltatis Conf. Gal. *exeg.*

Cnifmos, κνισμός, idem quod *cnefmos*, *pruritum* fignificat, Gorr. *p.* 233.

Cniffa, κνίσσα, vide *Nidor*.

Cnifforegmia, κνισσορεγμία, fignificat *nidorofum ructum*, quemadmodum ὀξυρεγμία ructum acidum. Videantur *Dogmata noftra Medicinæ P. II. c.* 11. *dogm.* 3. *p.* 282.

Cnyma, κνῦμα, vel *levem pruritum* aut molestam puncturam fignificat, uti ufurpavit Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. XXV.* 33. quamvis paffim καῦμα legatur, de plumbeo peffulo in pudenda immiffo æftum faciente, qui eximendus rurfus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel fignificat juxta Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* vocem ad levem quendam ftrepitum & fonum imitandum. Unde particip. κνυζώμενος, *qui leviter fufpirat*. Hinc κνυζηθμὸς *querulus canum gannitus* & fonus proprie dicitur. Foef. *d. l.*

Co, *Cos*, *Coos*, κῶ, κῶς, κῶος, nomen infulæ & urbis in mari Ægæo mediterraneo fitæ; Patria Hippocratis; qui propterea *Cous* paffim dicitur. Zona eadem gaudet cum Infula *Gnido*, exquifite temperata, juxta Gal. 3. *aph.* 14. Vinum *coum*, κῶος οἶνος, eft quinta vini falfi fpecies, juxta Plin. *l.* 14. *c.* 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem fcribit a Catone demonftratum fuiffe, fuper omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Conftantinus Cæfar *Agricultur. l.* 8. *c.* 23. Aliqui, inquit, mufti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii falis drachmas 12. defruti congium, mufti congium unum, fpicæ Delticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admifcent. Gorr. *p.* 259.

Coactile, πῖλος, *veftem* vel *indumentum* fignificat, *ex coactis lanis compactum*. Hinc *Coactiliarius*, πιλοποιός, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. *ad Scrib. L. n.* 230. quamvis C. Hoffmann. rectius generaliorem tribuat fignificationem pro omni eo fumens, qui facit ἐμπίλια, Lat. *Impilia*, πιλητὰ κτήματα, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum noftrum *Filb*, effe videtur. *Com. ad Galen. V. P. n.* 883.

Coactio, *coactus*, *cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem, quod *coactiliarius*, tefte Rhod. & Hoffm. *dd. ll.* Alias *coactio* quoque eft nomen paffionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera nafcuntur, ideo fic appellata, quod ab injuria, labore & *coactione* contingat, Veget. *in Mulomedicina c.* 37. 38. *p. m.* 32. 33.

Coacus, epitheton Textuum quorundam & fententiarum Hippocraticarum, a patriâ Co infula ita nuncupatarum, ad prædictionem maxime facientium, unde *coacæ prænotiones* vocantur, quas præter Libavium Joh. Ionftonus elegantibus notis declaravit.

Coadjuvans, *cooperans*, σύνεργος, *coadjutrix*, fumitur in bonam & in malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent effe σύνεργοι, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de cauffæ morbificæ quadam fpecie, quæ fua virtute morbum efficere non poteft, fed alteri auxiliatur; ut, libido articularem morbum promovet, & fanguinis eruptionem remigatio. Gal. *l. Introduct. c.* 8.

Coadunatio, Ruland. & Iohnfono dicitur elaboratio, qua uniuntur difgregata. Gr. ἕνωσις dici poteft. Appellatur nonnunquam fpeciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in folutione & coagulatione confiftat, quo tamen refpicitur ad Lapidis philofophici myfterium potius, (fi Diis placet) Ita *coadunatio* eft folutionis reductio in his, in quibus fieri poteft. Ejus fpecies funt duæ: *compofitio*, & *coagulatio*. Vide *compreffiva*.

Coagulatio. Magna occurrit ambiguitas & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potiffimum autem dupliciter accipitur, Late & Stricte. Late æquipollet vocabulis *coadunatio*, *concretio*, *congelatio*, Gr. σύγκρισις, πῆξις, Galen. *lib.* 1. *de Temper. fin.* Ruland. & Iohnf. defcribunt *coagulationem* per comprehenfionem, quando totum fimul comprehenfum remiftumque ad uniformem fubftantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac fignificatione fæpiffime etiam fumitur in fcriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibufdam fegregatis reliquum concrefcit. Vocatur *coagulatio* per fegregationem. Huc pertinet vulgatiffima lactis *coagulatio*, quam primus docuit Ariftæus, ficut e Diodor. Siculo *l.* 4. *c.* 83. notavit Th. Janf. ab Almelov. *R. I. On. p.* 37. Hinc B. Rolf. dixit *coagulationes* fiunt difcuffione humiditatis; harumque duas fpecies conftituit, *Fixationem* & *Præcipitationem*, de quibus fuo loco, *Chym. l.* 2. *c.* 4. Jung. Wil. *de ferment. c.* 12. *Coagulatio* eft humoris in quacunque re externa vel interna privatio. Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyf. c.* 5. *p.* 30. Iunken. *coagulationem* duplicem conftituit Chymicam, unam

calidam, quæ eft rei liquidæ ad folidam maffam per humiditatis mediante calore privationem reductio: altera frigidam, qua res in calido diffolutæ in frigido coagulantur. *Chym. Med. Phyf. P. I. f. 1. c. 4. p. 72.* Ad fimilitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens eft in defcribenda fanguinis & humorum aliorum præternaturali certa *concretione* apud recentiores Medicos, præfertim Th. Willis *de febribus malign.* Sylvium *in Prax. Med. l. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104.* & fæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

Coagulum, πυτύα, πύματος, aliis Diofcor. Gal. Ægin. fcribitur πιτύα, fed mendofe, recte notante Henr. Stephano *in Thefauro*, & fubftituente πυτία (quæ tamen fcriptura mihi etiam mendo non carere videtur ob nullam derivandi rationem) a πήγνυμι, concrefcere facio, vel πύπτω, Arift. *l. 3. de H. An. cap. 21.* πυετία, proprie nihil aliud eft, quam lactis vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc fugunt, concretio & condenfatio, Schrod. *l. 2. c. 36.* Vid. C. Hoffm. *l. 2. Var. Lect. c. 28.* Horum varia in Medicina ufitata effe conftat ex Gal. v. g. hinnuli *l. 2. de Antidot. c. 10.* pulli cervini, *c. 15.* leporis, *l. 9. de C. M. S. L. c. 1.* Jung. Ægin. *l. 7. voc. Pytia.* Scribon. Larg. *num. 188. 197.* & *ad h. l.* Rhod. *in not.* ubi fimul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod fit acris naturæ & tenuis difcutientifque, id quod & Gal. docuit *lib. 10. de S. Fac.* Videatur & Diofcorid. *lib. 2. c. 86.* Alias vulgatior ufus *coaguli* confiftit in præcipitando lacte ad efformandos cafeos, uti patet ex Gal. *l. 3. de Al. Fac. c. 17.* & Thom. Will. *de ferment. c. 11.* Spagyrici quoque fibi finxerunt Ænigmatica & Metaphyfica (fi Diis placet) *coagula*: v. g. Mercurius dicitur *coagulum*, h. e. Mercurius nofter vel Philofophorum in cœlo metaphyfico: *coagulum coagulans*, Sulphur Philofophorum prima materia. Unde aurum noftrum. Fermentum fermenti fpiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Iohnf. Quis non rideat contradictiones? Bafil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, *tr. repetitionis de lapid. Phil.* Tranfeant hæ nugæ. Præternaturaliter etiam quandoque *coagulum* dicitur de portionibus quibufdam vitiofis, maligne corruptis, humores, præfertim fanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Will. & alios videre licet.

Coalefcentia, σύμφυσις, ξύμφυσις, ξυμφυὲς, fignificat unionem & compaginem duorum corporum antea difparatorum ex argum. Hippoc. *6. aph. 19. 24. 7. aph. 28.* Stricte vero fæpius de offium *coalitu* & unione fumitur ab eodem, *2. de artic. t. 34.* & *f. 4. t. 63.*

Coalternæ febres vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi a fine integro paroxyfmi unius invadat alter paroxyfmus alterius fpeciei. Laur. Bellin. *in Opufculis Medic. tit. de febrib. p. m. 253.*

Coarctatio vocatur fubmerfio pulfus & parvitas in principio paroxyfmi febrilis. Avic. *l. 4. fen. 1. t. 2. c. 2.* Alias *Coarctatio* in genere eft *Anguftatio*, στενοχωρία, de quo fupra; vel *Conftrictio*, σῆψις, de quo paulo inferius.

Coarticulatio, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Cobaltum eft *Cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti vel æris particeps; mufcarum venenum. Schrod. *l. 3. cap. 18.* Jung. Fr. Hoff. *in Clav. ad h. l.* ubi duplex effe dicit, aliud metalli expers, & lapidis fpeciem; aliud metalli ferax.

Cobites, κωβιὸς, κῶθος, ὀξύρυγχος, vel βακόλιθος, dici poffet. Nomen pifciculi in aquis fontanis & rivis degentis; diverfæ fortis; Cujus ufus in cibis folet effe, vel vulgaris, vel in majori æftimatione, uti eft *Cobitas*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. *l. 5. de Pifc. c. 30. 31.*

Coccalos, κόκκαλος, *nucem pineam* fignificat. Hipp. *4. de R. V. I. A. t. 70.* Pertinet ad Botanicam. Conf. Gal. *exeg.*

Coccon, κόκκον, *granum mali punici* fignificat, nec etiam hujus eft loci. Ufus Hippocr. *l. 1. de morb. mul. LXIII. 36.* tefte Foef. *p. 346.* quamvis Linden. κυκεῶνα pofuerit.

Coccos, κόκκος, *Granum* quodvis aut *Baccam* denotat. Stricte vero ab Hip. fumtum pro *Cocco Cnidio*, five baccis laureolæ: quarum defcriptio etiam huc non fpectat. Vid. Hip. *d. lib. 1. de morb. mul. LXIII. 19. CXX. 25. CXXIII. 9. 26.* &c. Quid *Coccus Polonica* fit vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. O. 104.* De *Grano Tinctorio*, κόκκῳ βαφικῇ, confulas etiam Herbariæ rei fcriptores.

Coccyx, κόκκυξ. Vide *Cauda*, *Cuculus*.

Cochab, nomen fideris cœleftis, quod operationem fuam habere exiftimatur in Cete & Balænas, quando femina emittunt, Paracelf. *Tr. 1. de Peftilit.*

Cochlax, κόχλαξ. *Silex*. Vide infra *Silex*.

Cocchia, κοκκία, epitheton *Pilularum* officinalium ufitatiffimarum. Defcriptio eft Rhafis *l. 9. ad Almanf.* Videntur ita dictæ a forma, quæ granum vel baccam κόκκον repræfentat. An non & a κόκκος derivari poffent, quod

quod humorem copiose defluentem significat? Cochinella, vel cocbinilla, eft nomen infecti vel vermiculi in baccis granorum Chermes ge- niti, tincturam elegantem Scarlatinam præbens. Ejus quoque ufus hodieque infignis eft in Medici- na. Junguntur obfervationes de Cochinilla in Act. Philofoph. Oldenburgii Anno 1618. menf. Octobr.

Cochlea, κόχλος, κοχλίας, Limax, eft nomen animalculi cujufdam teftacei exanguis, terre- ftris, aquatici & marini, cujus defcriptionem, & fpecies, ut & ufum in cibis, inque medicina, prolixe reperies apud Aldrov. l.3. de Teftac. cap. 29. & feqq. qui & æquivocationem expediit. Rondelet. de Teftac. l. 2. cap. 26. Quoad u- fum jungatur Schrod. l.5. cl. 1. num. 18. Bruyerin. l. 12. de R. C. c. 51. Olim Africanam in ufu potif- fimum fuiffe, non folum conftat e Galeno ali- quot in locis, fed & e Scrib. Larg. n. 122. Co- chleæ carnem & mucum commendavit ad ani procidentiam Hipp. l. de fiftul. IV. 3. De faginan- dis cochleis, ut fiant falubriores, vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 200. feqq. Aqua limacum hodieque ufitata, cujus defcriptio e Mortono legi poterit in D. David de Spina Manuali p. 84. Tropice dicitur de cavitate quadam in Aure, vid. Auris. Barthol. Anat. Libell. 4. c. 6. Cochleæ quoque vocantur in machinis, quibus Trochleæ moventur, Oribaf. de machin. c. 4. & 5.

Cochleare, Cochlear, Cochlearium, Paracelf. κοχλιάριον, quale fit inftrumentum ad capiendos cibos liquidiores ufitatiffimum, & pueris liquet. Sumitur & pro menfura medica, eftque vel ma- jus, vel minus, Gal. de puer. epilept. fub. fin. l. 7. M. med. c. 11. Rhodius in Differt. de pond. & menf. p. 40. fcribit, Cochlearium minus continere drachm. unam, majus drachm. 2. Significat & inftrumen- tum ad elevandam uvulam relaxatam, l. 6. de C. M. S. L. cap. 3. cujus figuram, vide apud Aqua- pendent. & Scultetum Arm. Chir. Par. I. Tab. IX. fig. 7. Cochlearis, quo calculi eximuntur, Tab. XVII. fig. 5. & Cochlearis anferini Tab. XVI. fi. 7. quæ in textu Spathula roftro anferino præ- dicitur, quod Franc. Sylvius invenit. Tropice hoc etiam nomine exornavit ab aliquali for- mæ fimilitudine officulum auditus quartum D. Lindenus, quod alias orbiculare dicitur, no- tante Barthol. libell. IV. Anat. c. 7. p. m. 714.

Cochlia, κοχλία. Vide Cochlea.

Cochone, κοχώνη, commiffuram coxæ ad fedem denotat, tefte Foef. part. 351. feq. Ufus Hipp. l. 1. de morb. mul. XVIII. 13. & l. 2. h. t. XXII. 6. Conf. Gal. exeg.

Cocomicus, α, um, terminus Paracelficus fatis obfcurus; videtur autem innuere aliquod flamen vel fperma heterogeneum communica- tum corpori, vel de cœlo, vel e terra, cujus ratio dari non poteft. Ita podagræ generatio dicitur cocomica. Tr. de Podagricis l. 2.

Coctio, πέψις, πέπανσις, πεπασμός, Concoctio, In hujus vocabuli expofitione plane nihil accu- rati præftitit Caftellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari fubjecto, de quo dicitur, di- verfo fecundum fuam indolem & conditionem. In genere quidem omnis Coctio nil aliud effe videtur, quam ftatus maturationis, vel matu- ritatis, aut perfectionis in fuo genere; fed qua- tuor potiffimum ejus funt fpecies fecundum qua- druplicia fubjecta. Ita alia eft coctio alimento- rum, alia humorum, alia excrementorum, alia de- nique morborum, vel potius cauffarum morbifica- rum. Alimentorum coctio eft vel artificialis, vel naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem diffolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad affumendum præparantem. Cujus iterum variæ funt diffe- rentiæ ad coquinariam pertinentes: Elixatio, affatio, toftio, &c. de quibus omnibus figillatim fuis in locis & literis initialibus. Hæc fit in ven- triculo diciturque chylificatio, de qua fupra fuo loco; alias coctio prima vocatur. Humorum coctio omnis fit beneficio caloris vitalis vel biolychnii, & fub fe comprehendit fanguificationem. Quæ coctio fecunda appellatur, lactis, feminis, fuc- corum nutricii & nervofi elaborationem, nutritio- nem, quæ coctio tertia dici folet; de quibus omnibus fuo loco: Excrementorum coctio confi- ftit in perfecta fegregatione portionum inuti- lium ab utilibus, & inutilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura deftinata. Huc pertinent urinæ co- ctio, Galen. 1. de crif. cap. 27. Alvi fecum, fudoris, &c. coctio. Tandem morborum, five cauffarum coctio, quæ fecundum nonnullos Gr. πεπασμός aut πέπανσις, ftricte dicitur, Dieter. n. 668. eft, quando materia vitiofa peccans morbifica difponitur beneficio flammæ vitalis, vel ad expulfionem e corpore, vel ad remo- tionem in alia loca convenientiora & ignobi- liora, vel ita fuperatur & fubigitur, ut ad priftinam bonitatem humorum utilium redu- catur. Profper. Martian. comm. in Hipp. p. 347. Modus fere omnibus coctionibus communis eft & dicitur fermentatio, de qua inferius fuo lo- co. Habet & quælibet coctio fua certa orga- na, vel inftrumenta, quibus perficitur. Tan- dem ut fingulæ coctiones recte cognofcantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ vel debiles fint, dignofcantur, funt diverfa coctio-

num

num figna: Imprimis vero *figna coctionis mate*riæ morbificæ de reconvalescentia hominis vel salute futura, five per crisin, five per lentam solutionem testantur, Galen. *l.* 1. *de cris. c.* 7. Hæc de vocab. *Coctionis* hoc loco sufficiant.

Cocus, vide *Coquus*.

Codesella, nomen Italic. significans *carbunculum pestilentem*, vel anthracem, Forest. *l.* 6. *Obs.* 21. *Schol.*

Codex, βίβλος, ἀνάγραφον, idem quod liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *naturæ*, cujus tot folia, quot regiones, Farasell. *defens.* 4.

Codia, κωδεία, κωδία, κώδεις, significat, *caput*, præsertim papaveris, dicitur & *scaphium*, σκάφιον. Lind. *S. M. Ex. X.* §. 185.

Codon, κώδων, vide *Campana*.

Codoscellæ vocantur *bubones*, five tumores inguinum, scribente Fallop. *tract. de morb. Gal. l. c.* 90. *Tom. I. p.* 738.

Cecilia, *Cæcula*, alii *Cæcilia*, τυφλίνα ἢ τυφλίνα, τυφλώψ, nomen serpentis, cujus morsus & venenum eadem cum *amphisbæna*, aut vipera infert symptomata, teste Foresto *l.* 2. *obs.* 12. *Schol.* Hujus descriptionem prolixiorem & usum in medicina vide ap. Aldr. *l.* 1. *de serp. & drac. c.* 11.

Coecitas, alii *Cæcitas*, τυφλότης, τύφλωσις, est abolitio visus in oculis, a quacunque tandem caussa oriatur, Senn. *l.* 1. *M. Pr. p.* 3. *sect.* 2. *c.* 44. Ita *Cæcitates* sequi plerumque læsionem pupillæ cum profusione aquei humoris, vult Gal. *l.* 1. *de symp. causs. c.* 2. quamvis rarissime etiam visus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cæcitas*, quia privatio est, opponitur rebus, quæ existunt, five entibus positivis ab eodem *l. de V. S. adv. Erasistratum c.* 9. *Cæcitatem* magice induci posse monstrat Paracel. *Tr.* 4. *de Pestil. c.* 2.

Coecus, τυφλός, dicitur, qui visu caret. Per metaphoram vero quibusdam partibus corporis attribuitur, v. g. *intestinum* inter crassa primum dicitur *cæcum*, τυφλὸν ἔντερον. Ubi enim tenue intestinum definit, illinc *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo imperviuin instar utriculi ileo & colo adhæret. Ejus pleniorem historiam & usum legito apud Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 10. quamvis e novissimis autoribus Philippus Verheyen, Lovaniens. Professor Regius *in Anatomia Corpor. Hum. Tract. II. p.* 42. doceat, intestini cæci titulo, non tam appendicem vermiformem, quam cum veteribus globosam intestini crassi partem, quæ ab insertione intestini ilei deorsum pendet ac in dextra ilei regione sita, reníque illius lateris annexa habetur, designari, uti notarunt *Actor. Erudit. Lips. Collectores menf. Octobr. Anno* 1693. *p.* 434. Ita & foramen illud angustius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures est collocatum, cui subditur labyrinthus quidam, quem natura effecit musculis temporalibus confulens, nervum eis durum simul & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τυφλὸν τρῆμα, Galen. *l.* 9. *de V. P. c.* 13. non quod revera impervium sit, sed quod anfractuosum, & veteres seta vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non sit recta parforatum, Gorr. *p.* 471. Et in chymicis alembicus *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut rostro; Rolfink. aliique.

Coelestinus, epitheton Paracelsicum coloris, cœruleum exprimens colori cœli similem, vulgo *Himmelblau*. Talis circulus in urina fœminarum significare dicitur putrefactionem leprosam in matrice; Ita & bulla *cœlestini* coloris in medio urinæ facta lepræ præsentis, & aliquando etiam alopeciæ signum est, juxta Parac. *l.* 2. *de urin. judic. c.* 3.

Cœlestis, οὐράνιος, dicitur de omni, quod vel a *cælo* dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita stellæ dicuntur substantiæ vel corpora *cœlestia*, τὰ κατ' οὐρανόν, Gal. *l.* 2. *de dieb. Crit. c.* 2. Ita nonnulli statuunt *colorem cœlestem*, qui siderum motu & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi subjecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *cœlestia* cum terrenis ineffabili sympathia & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii *l.* 1. *ep.* 13. Ita & Helmont. dicit *naturam cœlestem* & enormonticam rebus ipsis inesse, quæ tamen ad rhythmum superioris lationis sese concitet ac moderetur, quamdiu non refractaria haberi velit, *l. de magnet. vuln. cur. n.* 60. Junguntur, quæ mox ad vocab. *Cœlum* proponentur. Medicamenta quoque hoc titulo condecorata leguntur, v. g. Aqua *cœlestis* Londinensium, ita notante D. D. David de Spina *in suo Manuali Pharmaceut. Chymico p.* 40. quamvis *in ipso Dispensatorio Londinensi* invenire haud potuerim. Quidam etiam morbos *cœlestes* fingere non veriti sunt. Libav. *in defens. Syntagm. contra Scheun. II.* 24.

Coelia, κοιλία. Vide *Cavitas*, *Venter*.

Coeliaca, κοιλιακή, i. e. *ventralis dispositio*. Communis morbus est ventriculo & intestinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob intestinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore possunt, sed

fed ea illico excernunt, perinde ac fi grave onus aliquod deponerent, haud fecus, quam in ftranguria, in qua ob acrimoniam & vellicatio- nem veficæ jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipfius vel exiguam fuftinere nequeat, Gal. *l. 6. de L. A. c. 2.* Unde κοιλιακοὶ dicuntur, quibus excrementa lævia humentia & femicocta alvo continenter fluida redduntur aliquando, poftquam affumta fuerint, tempore. Cauffa hujus mali eft affidua cibi corruptio & cibus cacochymus: ad hæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri inflictæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucufque Caftellus. Dicitur & *lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *cæliacam paffionem* & *lienteriam* quærant, quam tamen fubtilitatem minime neceffariam effe arbitror. Paucis: Eft fpecies alvi fluxus p. n. in quo cruda & chylofa, aut etiam plane non chylificata rejiciuntur, proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum fucci pancreatici excedente aciditate ad expulfionem tunicas incitante. Duas *cæliaci affectus* conftituit fpecies Fr. Sylvius *l. 1. Pr. M. c. 13. §. 3. & 4. Paffio ventriculofa* vocatur, ægri & *ventriculofi*, qui fubito univerfa dejiciunt, apud Rhod. *a. l. Scrib. p. 159.* Aliquando *Coilia-* *ci* in libris antiquis inveniri, teftatur Keuch. *ad Q. Seren. p. 189.* Alias & in anatomicis *arteria cæliaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barth. *libell. Anat. c. 5. p. 655.*

- *Cælicus*, a, um, οὐράνιος, haud dubie idem fignificat, quod cæleftis. *Cælica* eft epitheton calcinationis Bartholetto *in Encyclopædia*, quæ & phyfica dicitur, vel magica, quæ fit beneficio fpeculi incenforii concavi, cujus defcriptio habetur apud Schroders *Pharmac. l. 3. c. 17.* Jung. not. D. Joh. Michaelis *ad h. l.*

-- *Coelifolium* vocatur quibufdam materia illa, quæ in pratis quandoque menfibus æftivis reperitur, Paracelfo *celifoli* dicta *de ulcerib. c. 5.* Vocatur & fputum majale, aliis purgamentum ftellarum, item *Cæli flos*, de cujus virtutibus medicis videatur Hier. Velfchius *in Sylloge Obferv.* & quidem ad Hier. Rufneri *Obf. 113. p. m. 62.* Hartm. *Prax. Chymiatr. Tom. I. oper. p. 105.*

Cæloma, κοίλωμα, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. *l. 3. c. 22.* Galen. *l. Introd. c. 15.*

- *Cælos*, *Cælon*, κοῖλος, κοῖλον, *cavum* fignificat. Vide *Cavus*.

- *Cæloftomia*, κοιλοστομία, eft vitium illud, quando vox in ore tanquam in fpecu obfcuratur, & velut in receffu auditur, uti Quintilian. defcripfit *l. 1. c. 9.* Et hoc idem effe, quod ἀσάφειαν, afemiam, vult P. Zacchias *Quæft. Medico-Legal. l. 1. tit. 3. quæft. 9. n. 5. feqq.* ubi perperam afymia per y legitur ob ignorantiam Græcæ linguæ, ubi ἄσημος figni- ficat obfcurum. Vide *Afemos*. *Afaphia*.

Coelum, οὐρανός, κοῖλον. Multi etiam fcribunt *cælum*. Eft vocabulum valde homonymum fi- ve æquivocum. *Vel* enim 1. fignificat fedem aut locum beatorum in vita æterna, quæ fignificatio non eft hujus loci, licet & omni vero Chriftiano medico hoc incumbat, ut per veram falvificam fidem eo perveniat poft mortem. *Vel* 2. fignificat locum fiderum vel ftellarum fixarum & plantarum. Horum fcientiam medico valde neceffariam effe, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Galen. autoritates producentes, uti ex recentioribus Rolf. *in Ord. ac Meth. fua* paffim inculcat. Imprimis vero Paracelfus variis in locis *cæli* operationem medico fcitu neceffariam effe docuit, præfertim *in Paragran. alter. Tr. 2. de Aftronomia*, quem poftmodo ejufdem fectatores fecuti funt. Enimvero cum hæc fcientia *cæli* & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis & infallibilibus nitatur principiis, neque fit in medici poteftate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam neceffitatem, qua medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. *Vel* 3. fignificat more vulgi *aerem*, qui fupra nos eft, ufque ad nubium regionem, uti quidem colligere eft ex Hippocr. *1. Epid. f. 3. t. 1.* ubi manifefte τὰ οὐράνια, cæleftia, fcil. corpora, in Græco habetur. Alias licet fæpius apud Gal. *edit. Lat.* occurrat vocabulum *Cæli* ftatus, in Græco tamen tantum vocabulum καταστάσεως reperitur abfque additione vel *cæli*, vel aeris. *Vel* 4. fignificat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita fpecialiter κοῖλον, *cælum*, vocatur fuperioris palpebræ fuperficies, ficut *hypocælum*, ὑπόκοιλον, pars inferior, quæ ei refpondet, ex Ruffo Linden. *Medic. Phyfiol. l. 2. c. 10. §. 85.* Sunt & qui τὰ κοῖλα oculorum interpretantur cavitates, quæ fub oculis & utraque nafi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydrope, plerumque intumefcunt, Foef. *in Oecon. p. 443.* Sic etiam dicitur *cælum*, οὐρανός, vel οὐρανίσκος, palatum, ὁ ὑπερῴα, apud Arift. *l. 2. de part. an. c. 17.* in *princ.* Et Plinio *cælum* capitis calvaria dicitur, dum cerebrum vifcerum excellentiffimum dixit, proximumque cœlo capitis *l. 11. H.*

11. *H. N. c.* 37. *Vel.* 5. varias chymicas habet significationes. Ita apud Paracelf. *d. l. Coelum microcofmi*, vel hominis, effinxit a prima nativitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. non *celum* intus gerere dixit, quod fefe ad univerfaliffimum Blas aftrorum componit, *tr. Aftra neceffit. non inclin. n.* 17. *Celum* quoque fignificat chymicis quintam effentiam, formas rerum effentiales. Libav. *Alchym. Pharm. cap.* 18. Huc pertinet fignificatio *celi*, quæ legitur apud Lentilium *Mifcell. Medico Pract. P. III. p.* 130. quod *celum* philofophorum dicatur, quando radices feminales morborum tolluntur, dolores & paroxyfmi mitigantur & prohibentur, quando confentanei fpiritus fpecifici fiunt. Ita *celum* betonicæ pro capite, cœlum fu cini pro paralyfi, quando fcil. illa fimplicia cœlificantur & fpiritualia redduntur. Papæ! *Celum fpagyricum* eft fuprema pars vafis philofophici Rul. & Iohnf. Denique 6. & quidem valde abufive & myftice, imo phantaftice, h.e. ficte, *celum philofophorum* fignificat *lapidem philofophorum*, medicinam catholicam. Rul. Videantur & Bafilii Valentini fcripta *de rebus natur. & fupernatur. de lapid. Philofoph.* & alii hujufmodi fcriptores. De *cœlo magico factitio*, ceu præftigiofo, item de *celo infero Hartmanni* præftat filere Chriftianum, judicio Libavii *in Exam. Philof. nov.* qui etiam rectiffime contra Crollium *celo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem fcientiam & artem, ceu nugacem vel impiam rejicit.

Coementum. Vide *Cæmentatio*.

Coena, δεῖπνον, cibationem vefpertinam fignificat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen, fole occidente cœnaffe, licet viri graves occupationum cauffa fæpe diftulerint ufque ad accenfa lumina, teftatur Linden. *Ex. XVI.* §. 223. *Cenam* largiorem fuiffe olim, quia parcius pranfi funt; conftat etiam ex Gal. *l.* 7. *Meth. med. c.* 6. Et revera noftræ fanitati plus conduceret, fi hodieque confuetudo illa fervaretur. Jung. C. Hoffm. *Inftit. l.* 5. *c.* 28. & *Dogm. noftr. Part. V. c.* 2. *Dogm.* 8. Lang. *l.* 1. *ep.* 55. quamvis hujus ratio, quod luna ad cibariorum concoctiones multum conferat, non fit magni roboris, cum & tempore novilunii bene concoquantur. & chylificentur alimenta. Prandium largius *cena* intér cauffas morborum retulit Rolf. *O. ac M. Com. l.* 2. *fect.* 3. *c.* 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta (vel fecundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu *de cena & prandii portione*, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cena fecundaria* Gr. dicitur ἐπίδειπνον, quafi *pofícenium*, apud nos in conviviis nuptialibus frequens.

Coenologia, κοινολογία, *Confultatio*, collegiandi ratio eft medicorum concilium, collocutio, ac communis confideratio, quæ fit pluribus medicis convocatis, ad cognitionem de morbo inquirendam & in curatione mutuam operam præftandam. Hipp. *in Precept. VII.* 4.

Coenonia, κοινωνία, *communicatio*. Vide *infra*.

Coenos, κοινὸς, *communis*. Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus deftinatæ funt ufibus, quales funt inteftina &c. Hoffman. *in Gal. de V. P. n.* 248. 250. *Communia organa*, arteriæ, venæ, nervi, Gal. *lib.* 16. *de V. P. cap.* 1. & de morbis *communibus* multis populis, qui & πάγκοινοι, πάνδημοι vocari folent. Quibus opponuntur *privati*, σποράδες, ἢ σποραδικοὶ Hoffm. *Inftit. l.* 3. *c.* 5. §. 5. Ita leguntur *communes mentis conceptus*, κοιναὶ ἔννοιαι, Gal. *l. de plenit. c.* 8. *Communis fermo*, i. e. univerfalis, κοινὸς λόγος, *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 13.

Coenotes, κοινότης, dicitur de hypothefibus methodicæ fectæ, quæ *communitates* dicuntur, quia funt faltem univerfales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti poffe cenfuerunt ejus fectæ affeclæ. Tres autem in univerfum ftatuerunt, adftrictionem, fluxionem, & mixtum ex utroque. Soranum libros de *communitatibus* fcripfiffe teftatur Cœl. Aurelian. *l. IV. Tard. paff. c.* 1. *p. m.* 445. Vide *Methodicus*. Galen. *l.* 9. *contra Julian. c.* 5. & *de opt. fect. ad Thrafyb. c.* 32. Aquæ etiam quædam ophthalmicæ *communitatis* epitheto infignitæ leguntur in Schroderi *Pharmacop. l.* 11. *c.* 38. cujus tamen tituli rationem invenire haud fuit integrum.

Cenum, βόρβορος, *lutum*, fimus. Vide *Borborodes*.

Coeruleus, κυανὸς, vel κύανος, nomen coloris intermedii, inter nigrum & rubrum, qualis eft cœli fereni, fapphiri &c. In fpecie lapis Lazuli vocatur *ceruleum*, Rul. & Iohnf. videatur & D. Joh. Laur. Baufchii *Schediafma poflhumum de ceruleo & Chryfocolla. Cerulea tunica* in oculo χυτὸν κυανοῦς vocatur, alias *uvea* dicta, rhagoides, Galen. *l.* 10. *de V. P. cap.* 3. & 4. Icteritiam quoque & urinam *ceruleam* dixit Paracelf. *l. de Icterit.*

Coete, κοίτη. Vide *Cubile*.

Coetonetes, κοιτωνιτης, *cubicularius*. Vide *Cubile*.

Cogitatio, φροντὶς, διάνοια. Vide *Phrontis*. Offa *cogitationis* quæ fint, vide *Arcualis*.

Cognatio, συγγένεια, dicitur de fimilitudine &

& *communione* mutua rerum, inter quas ἀδελφότης, fraternitas, potissima habetur, apud Gal. 3. *de fract. t.* 34. Vide *Adelphixia*.

Cognitio, γνῶσις, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina, una externa & perfunctoria, quæ facilior, & altera interna & accurata, quæ difficilior; Gal. *de dign. & cur. anim. morb. c.* 6. Quæ vero in *cognitionem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, *l. an. sang. in arter. c.* 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia atque securitate utimur, Linden. *Ex.* XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelso est pars nigromantiæ, *L.* 1. *Philos. sagacis*. De *cognitione Adepta* Philosophorum, h. e. Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum *Speculat. Philos. c.* 3.

Cognomen, ἐπωνυμία, est nihil aliud, quam epitheton sive *adjectivum* aliquod, substantivo additum, v. g. homo simus, aquilus, cæsius, Gal. *l.* 4. *de diff. puls. c.* 8.

Cohabitatio dicitur vita conjugalis includens congressum Venereum, quæ communiter triennalis in judiciis requirebatur ad probandam coëundi impotentiam, uti videre est apud. P. Zacchiam *Q. M. L. l.* 10. *decis.* 17. *Rot. Rom. n.* 5.

Cohibitio, *cohibeo*, ἐποχὴ, ἐπέχεσις. Vide *Epischesis*.

Coitus, *cohire*, *coheundi*, &c. passim legitur pro *Coitu*, *coire* &c. apud Albertin. Botton. *de morb. mulierum*, præsertim *l.* 2. *capp. prioribus*.

Cohobatio, est liquoris corpori sæpius affusi frequens abstractio, seu destillatio & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis caussa, Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 2. Ger. Dorneus *de transm. metall. c.* 1. D. D. Bonhnius *Diss. Chym. Phys. XI.* §. 27. Paracelsus tamen etiam de morborum duratione usus, *Cohob* vocans, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *Cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda *l.* 2. *de Tartar. Tr.* 2. *c.* 5. & *alibi*.

Cohol, pro *Alcohol*, in specie dicitur de collyriis siccis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. *l.* 5. *summ.* 2. *tract.* 2.

Cohos est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *chaos* facto, quo jam in ordinem divinitus redacto, & non ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur ad minoris ordinati *Cahos* vel *Cohos* utilitatem, ex Parac. *l. de ulcerib. c.* 9. Rul. & Ionhf. *in Lex. Chym.*

Coilosomoi, κοιλόσομοι, qui e palato loquuntur ἀπὸ τῶν ῥινῶν e naribus. Jul. Cæs. Scaliger. *de caus. ling. lat. l.* 1. *c.* 14.

Coincidentia, παρέμπτωσις, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fluit, Gal. *l.* 7. *de Admin. Anat. c.* 16. & *l. de plenit. c.* 6. Specialiter in oculo *coincidentia* est, ubi in meatum porumve opticum, qui a basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto vel rupto vase, incidit, obturatque eum, unde cum dolore visus offenditur, *l. Introduct. c.* 15. Pulsus quoque quidam dicitur παρεμπίπτων, *coincidens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ διαλείποντι, Gorr. *p.* 362.

Coindicantia, συνενδεικνύμενα, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant & approbant. Galen. 13. *meth. med.* 16. quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent & solent. Vid. *Dogm. nostr. P.* IV. *c.* 2. *dogm.* 4. *p.* 470. Comprehensio illa *Coindicantium* & *Coindicatorum* dicitur *coindicatio*, συνένδειξις.

Coitus, λαγνεία, Hip. συνουσιασμὸς, συνδυασμὸς, συνουσία, *concubitum* maris & fœminæ Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus *in Ord. Met. Generationi dicat. part.* Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia*. *Coitio* & *Coire* etiam sumitur pro *Coalitione* aut *Coalescere*, Gal. 3. *meth. med. c.* 4. Item de unione medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione emplastrorum, Scribon. Larg. *n.* 212. 213. & alibi sæpius.

Cola, κῶλα, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco.

Colamentum, ἀπήθημα, περιήθημα, in offic. *Colatura* est liquefactæ rei a fœce suæ turbulentiæ separatio. Joh. Augustin. Pantheus *in Voarchadumia portione* 2. Vide *Theatr. Chym. Vol.* II. *in fin. p.* 532.

Colatio, ἤθησις, ἠθισμὸς, ab ἠθῶ, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per cola varia transmittuntur ad separandas fœces. Est ergo similis *Cribrationi*, quæ siccorum est; illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* sunt variæ.

Quæ-

Quædam calidiſſima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per ſubſidentiam colantur. Weker. *Antidot. gener. l.3. c.38.* Joh. Aug. Pantheus *d. l.* tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocratis, per Cinericium, per Balneum Arenæ. Jung. D. D. Bohn. *Differt. Chym. Phyſ. XV. §. 2. ſeqq.*

Colatorius, Græce dici poſſet ἠθητικὸς, quamvis non reperiatur uſitatum: dicitur de quibuſdam membris corporis, quorum uſus eſt, ſanguinem ab excrementis purgare. V. g. Hepar eſt organum *colatorium* pro bile ſeque ſtranda, Renes pro ſero, &c. Os quoque naſi dicitur *Colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *Cuneiforme* ſcribit Bartholin. *libell. 4. An. c. 8. p. 718.* Vide *Ethmoides*.

Colazo, κολάζω, proprie ſignificat *punio*, *caſtigo*. At per metaphoram ab Hipp. & Galeno ſumitur pro *refrenare*, *temperare* violentiam alicujus rei; v. g. acetum melli mixtum in oxymelite, dicitur biliosam mellis naturam caſtigare, vel temperare, refrigerare, Hipp. 3. *de R. V. I. A. t. 30.* Gal. *in comm.* Ita dicta κεκολασμένον legitur, h. e. *temperati*, ap. Lucian.

Colcitan, ſubjectum Pythoniſſarum, pro excitandis tempeſtatibus, Paracel. *de Podagra*.

Colcodea, id eſt, efficiens, ſive dator formarum.

Colcothar, proprie apud Parac. dicitur *Vitriolum fixum*, de *Nat. rer. l. 7. de reſuſcit. rer. natur.* quando videlicet phlegma a vitriolo deſtillando abſtrahitur, atque hoc toties, donec *Colcothar* phlegma, ſive aquam omnem, imbiberit, neque ulla amplius aqua deſtillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *ſerpens*, ſeu *lacerta viridis*, *quæ propriam caudam devoravit*. Communius tamen intelligitur *Caput mortuum Vitrioli*, ſimplici modo citra cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum ſeu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in deriſionem aliquorum ementitorum Chirurgorum & Circulatorum, qui hoc ſolo medicamento conabantur omnia ulcera & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam ſacræ ancoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodieque Balneatores & Chirurgaſtri facere ſolent) perdentes potius ægros, quam ſervantes, Ruland. *in Lex.* Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, *Tr. Scabies & Ulcer. Scholar. n. 35.* E *Colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, *tr. Duumvirat. n. 9.* *Colcothar* vi medicæ ditiſſimum vocat, *de Lithiaſ. c. 8. n. 21.* Frequentem ejus uſum vide apud Paracelſ. *in libris Paragraphor. & alibi.*

Coleos, κολεός, exponitur a Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* membrum in vulnere, quod recte extrahi poteſt. Verum Foeſ. *in Oec. p. 367.* exiſtimat, mendoſam eſſe hanc expoſitionem; ſibique videtur κωλεός, idem eſſe, quod κωλῆ, κωλῆ, aut κωλῆ, aut κωλῆν, quod ſignificat, vel *pernam* aut *petaſonem*, vel ſaltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hipp. 7. 7. *Epid. XXXIII. 13.*

Coleritium, *coloritium*; Iohnſ. eſt liquor compoſitus ex corroſivis metallorum inimiciſſimis materialibus, quo probatur aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter aurum ſolum reſiſtere poteſt, unde cognoſcitur e veſtigio, ſi quod aliud auro permixtum ſit, hoc omne mox evaneſcit mutato colore ea parte, qua *Coleritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati haud ſervante; Putum vero ac purum nihilo prorſus immutatur eo liquore, Ruland. *in Lex.*

Coles, *Colis*, καυλός, *penem*, ſive *membrum virile*, mentulam, virgulam ſignificat. Vide *Caulos*. Eſt particula corporis inſignis ad extremum collum veſicæ ſita, qua mares fœminas exuperant, Gal. *l. 6. de V. P. c. 8.* Hujus deſcriptionem accuratam vide in Anatomicorum ſcriptis, præſertim apud Bartholin. *Anat. l. 1. c. 24.* D. D. I. M. Hoffmann. Id *mach. hum. ſect. XI. §. 13. ſeq. p. 86. ſeqq.* *Penem* cancroſum feliciter amputatum a D. Ruyſchio, opera Chirurgorum conjuncta, vide in ejuſd. *Centuria Anatom. Chirurg. Obſ. XXX.*

Colica, κωλικὴ διάθεσις, eſt morbus plenioris (i. e. craſſioris) inteſtini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates ſpirandi, ſudores, perfrictioneſque ſuboriuntur, Gal. *in defin.* Suntque *Colicus* & *Volvulus* inteſtinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris inteſtini affectus eſt, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus inteſtinis involuti; eo, quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, *l. Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5.* Inde *Colica medicamenta* ſunt, quæ ad ſedandum coli dolorem ſunt comparata, quæ quidem etſi anodyna ſunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *Colica* appellantur, aromatis odoratis ac urinam cientibus ſeminibus permiſcentur. Et quanquam *colica* vocentur, non tamen ad *Colicos* tantum, ſed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum ſedandum admoventur; quo factum eſt (inquit Galen.

ſuit.

init. l. 6. de L. A.) ut Antidotos omnes dolorem sedantes Veteres *Colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis vero κωλικὴ variis de caussis oriri possit, sic tamen potissimum dicitur, quæ a frigido crasso-que aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea & vomitus pituitosi atque corrupti humoris multo graviores & magis assidui, quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum possint emittere, adest. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor, aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeo, ut non modo plebeji, sed Medici quoque non semper discernant, omnesque eos dolores, sive renes, sive ureteres; sive mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, κωλικὴν indifferenter appellent. Hæc *Castellus*. Quæ cum nec accurate nec accommode satis in omnibus sese habeant, libet ex recentiorum principiis quædam annectere. *Colica Passio* accipitur quandoque late pro omni Intestinorum dolore, quandoque stricte pro dolore intestini *Coli*; quamvis Th. Willis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuat, *Part. II. de An. Brut. c. 15.* id quod in medio relinquimus. Alias *in d. l.* affectum hunc quoad Ætiologiam & Therapiam egregie expedivit. Jungatur Linden. *Ex. IV. VII. & VIII.* ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam & Iliacam Passionem*, Sylv. *Prax. Med. l. 1. c. 14.* E quorum hypothesibus talem annectere libet descriptionem: *Colica Passio*, vel *Dolor Colicus*, est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim *Colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo utplurimum vehementer adstricta, proveniens a solutione continui membranarum & partium nervosarum in parte affecta per varias caussas, videlicet intemperiem materialem a diverso humorum & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviorem, oborta & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerumque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. *A sede Anim. ad morb. n. 10.* Parac. tot *Colicæ* species constituit, quot ventorum genera & *Colicæ*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, *in Paragran. Labyrinth. & alibi*. *Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non ventosam, biliosam, vocari deberi voluit *in Paragr. t. 1. Colice*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra Coli dolorem apud Scrib. Larg. *n. 120. seq.* Rul. *in Lex. Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio justo strictior est.

Coliphius, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibis, parato ex flore tritici siligineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. *l. 1. ep. 55.*

Colla, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila & garo habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscunque eam partibus illinas, Gal. *l. 7. de S. F.* Æginet. *l. 7. c. 3.* Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Dioscor. *l. 3. c. 101.* Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum æramentis, stanno Argentum, marmori & plumbo Resina, &c. Gorr. *p. 234.* Alias vocabulum *Glutinis* transtulisse ad Physiologiam & Pathologiam Joh. Baptist. Contoli Jatro-Physicum Bononiensem *in sua brevi instructione Medica de Glutine in corporibus humanis producto* legitur *in Act. Erud. Lipf. A. 1698. m. Mart. p. 137.* Quid? quod ipse Hipp. *l. de Carnib.* prolixe de glutinositate partium corporis, περὶ τοῦ κολλώδεος tractaverit & cerebrum esse metropolin τοῦ κολλώδεος *glutinosi* statuerit, quamvis rem acu non tetigerit. Jung. Jac. Spon. *Aphor. nov. sect. 1. aph. 27.*

Collapsus, *corporis*, ξύμπτωσις, *1. aph. 3.* idem, quod *Contabescentia*, *Concidentia*, *Imminutio*, μάρανσις, Linden. *Ex. XIII. §. 229.* Dieter. *n. 588.* Vide *Symptosis*.

Collatenna, est nomen vulnerarii specifici apud Parac. *l. 2. de vit. long. c. 14.*

Collatio, idem, quod *Comparatio*. Vide *suo loco*.

Collativus, Fest. *Conlativus*, a verbo *Collatare*, Gr. dici posset συμπλατυνθεὶς, dicitur apud Plautum de ventre, propter cachexiam hepaticam, tumido & magno, serosaque cacochy-

cochymia ftagnante pleno Cappadocis lenonis, Curcul. Act. 2. fc. 1. de quo loco vide Linden. Ex. IX. Select. & de hoc vocab: §. 13. feqq.

Collectio, συλλογὴ, συστροφὴ, σύστασις, de variis ufurpatur, v. g. de Medicamentis fimplicibus, ubi quidem modi peculiares quandoque obfervari folent, uti legitur apud Schrod. *Pharm. l.* 1. *c.* 27. quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta & phantafiæ fomnia, rejicit Hoffmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri folent, Rhod. *ad Scrib. n.* 206. Ecell. Dn. D. Maur. Hoffmann. Dn. Affinis compater & Collega honoratiff. *in Prud. Medic. Difp.* 23. *Collectio* quoque fignificat modum quendam cognofcendi compofitum, quando videlicet aliquid fenfu, memoria, & ratione fimul cognofcitur, quæ & *Connummeratio* & *Confummatio*, συναρίθμησις καὶ συγκεφαλαίωσις dici folet, Gal. *c.* 1. *de sis*, *q. in medic. t.* 3. Pulfuum quoque *Collectiva inaequalitas* legitur apud eundem *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 30. quæ ex inæqualitate plurium pulfuum eft conflata. Gr. συστηματικὴ ἀνωμαλία.

Collegium, συνέδριον, fignificat focietatem aut cœtum certum proborum doctorumque virorum, Gal. *advers. Jul. c.* 1. Ita *Collegium Medicorum*, & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hoff. *l.* 5. *Var. L. c.* 27. Hinc & *Collegiandi ratio* idem fignificat, quod *confultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hoff. *Orat. Iſagog.* 2. *p.* 131. Capivacc. *Collegiandi* artem Medicam fcripfit *Oper. p. m.* 931. *feqq.*

Collefis, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

Colleticus, κολλητικὸς, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi divifas partes, Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 2. Unde *colletica* five *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ divifas partes in priftinam unitatem reducunt. Ita P. Æginet. *l.* 7. *c.* 17. emplaftra κολλητικὰ vocat. Eft autem *glutinantium* materia diverfa pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex argenti fpuma, five lithargyro, oleo & aceto præparantur, imbecillam mollemque carnem glutinant: quæ bitumine, ærugine, fquama, aloe & myrrha conftant, robuftam & duram. Caftell. & Gorræus *d. l.* Vide *Colla*.

Collicide dicuntur lachrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concurfus humorem palpebrarum in narium cavâ derivantes. Occurrit hoc vocabulum apud Nic. Stenonem *de Mufc. & Gland. p. m.* 38.

Colliculum, idem, quod *Nympha*, νυμφὴ, caruncula membranofa in pudendo muliebri gemina, rimam vel finum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcifam fuiffe voluit Gal. *Introd. c.* 10.

Colligamen, *colligamentum*, *colligatio*, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

Colligantia eft nota confenfus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & morbi *colligantiæ*, *focietatis* aut *connexionis* dicuntur Blaf. *Medic. Univerf. Fundam. p. m.* 21. Ufus & jam olim Conftantinus de Stomacho *c.* 3. in Operibus Ifaaci annexo.

Colliquamentum, in fpecie Harveo dicitur humor ifte & materia colliquata tranfparens, quæ paucis poft conceptum diebus propria tunica tenuiffima atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo fœtus poftea natat, longe purior, in cujus medio fibræ fanguineæ & punctum faliens (primum futuri fœtus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præfentiam clare difcernuntur, eftque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam oculus ab eo vocatur, quemadmodum defcripfit *de Gener. animal. Ex. LXIX. p. m.* 445. Confentit etiam Bohnius *in Circ. Anat. Phyfiol. Progymn. IV. p.* 54. Colliquamentum genitale fluidum albicans vocans, & nihil aliud effe dicens, quam ipfum fanguinem fucceffu temporis purpuram inducentem.

Colliquatio, item *Liquatio*, *Fufio*, τῆξις, ἔκτηξις, σύντηξις, ἀνάλυσις, diverfimode accipitur pro diverfitate fubjecti, de quo dicitur, Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præfertim fanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrofitas aut naturalis glutinofitas deftruitur. Hanc etiam agnovit Galen. *l.* 3. *de fympt. cauff. c.* 2. Unde *Febres colliquativæ* nomen fuum acquifiverunt, πυρετοὶ συντηκτικοί, quia fanguis in illis propter igneas copiofas portiones accenfas & effervefcentes nimium liquatur C. Hoffmann. *de febr. c.* 55. Franc. Piens *Tr. Spec. de feb. c.* 6. *num.* 2. Qualem fanguinis & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena uti conftat ex *noftr. Difp. I. de Remor. Purg.* §. 29. *feqq.* Charlton. *Ex. X. Pathol.* §. 27. Willis *de febr. c.* 12. qui duo per *Fufionem* expreſſerunt, quod perinde eft. Vel dicitur de ipfo corpore & ejus partibus, non tam folidis, quam humidis, infinuatis & appropriatis, pinguedine nimis attenuatis, unde foliditas corporis imminuitur, & moles carnofa contabefcit, quæ alias *confumptio* Labinis.

tinis dicitur. Hinc Hipp. conjunxit φίκεσθαι καὶ φθίνειν, colliquefcere & tabefcere, 5. Epid. II. 10. ad quem locum vide Lind. Ex. XIII. §.192. feqq. ubi egregie colliquationis naturam declaravit. Et in hac fignificatione frequentius occurrit ap. Hipp. & Galen. v. g. 2. aph. 28. f.3. de iis, quæ in medic. t.32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. Colliquamenta, συντήξεις, dicuntur, quatenus veluti effe-ctus fequuntur Colliquationem humorum & corporis, 4. aph. 21. f.4. de R. V. I. A. t.112. c.2. in 1. Epid. t.35. c.3. in 3. Epid. t.66. f.2. prognoft. t.35. Unde & veteres difficillime colliquationem ab excretione diftinguere potuerunt, tefte Gal. de opt. fect. c.28. Imo in hac fignificatione Colliquatio idem eft, quod Fluxio Methodicorum, five ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præfertim Chymica rerum folidiorum vi ignis liquefactione, quæ & Fufio appellatur. Rolfink. vocat Liquefactionem, eftque duplex, fimplex & probatoria, Chym. l.2. c.2. Wedel. liquefactionem vocavit & fufionem, quamvis hoc nomen potius de metallis prædicari & mineralibus exiftimet Pharmac. Acroam. l.1. fect.2. c.7. p.46. Imo Ruland. adhuc ftrictius defcripfit, refpiciens ad præpofitionem cum præfixam, quod fit plurium fufilium in igne ad unum compofitum per igneam eliquationem conjunctio, in Lex. Vide Liquatio.

Collifio, idem, quod Contufio, θλάσις, θλάσμα. Vide Contufio. Alii tamen difcrimen faciunt inter Collifionem & Contufionem, illam dicentes effe folutionem continui in offe factam, hanc vero in carne. Petr. Martyr Tronus de vulner. cap. fol. m.64. b.

Collifortus eft epitheton motus particularum diverfarum, quæ fefe mutuo impingunt & colliduntur, quale quidem in fermentatione necef-fario contingit, quemadmodum non folum Willis de fermentat. docuit, fed & Cl. Stahlius noviffime explicavit in Zymotechnica c. 2. p.7.

Collix, κόλλιξ, ἢ κόλιξ, paftillum vel trochifcum fignificat, Hippocr. l. 2. Epid. f. 6. n. 55. l. de intern. aff. XXV. 38. Æginet. l. 1. c. 27. Vide Foef. Oec. p. 347. Galen. in exeg. Eft & panis rotundi genus, tefte Ariftoph. Speciem panis etiam dicit Hefychius, quam fpecialius defcribit Erotianus in fynagog. quod fit placentæ forma, quam alii ἴγεῖα dicant.

Collodes, κολλώδης, Glutinofus. Vide Colla.

Collodium legitur apud Paracelf. l. 2. de Vit. long. c. 9. quid vero fignificet, non conftat.

Collum, αὐχὴν, vid. Cervix. Collum uteri rectius diceretur Os uteri, quia intus eft, ubi uterus definit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur, quæ potius colli uterini os non fine ratione vocaretur, Gal. 5. aph. 46.

Collurio, eft nomen avis rapacis, Lanariorum genus minus, inter Accipitres vel Falcones minores referendum, cujus iterum funt diverfæ fpecies, majores & minores, de quibus vide Aldrov. l. 5. Ornith. c. 12. feq.

Collutio, γαργαρισμός. Vid. Gargarifmus.

Collymus, Collimus lapis. Vide Aetites.

Collyrium, Collarium, Salmafio ad Solin. κολλύριον, κολλύριον, duabus gaudet fignificationibus, antiqua & nova. Olim collyrium denotavit medicamentum ficcum, ad inftar Glandis vel Peffi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærenfque ex fuccis, liquoribus, feminibus, fructibus, & metallicis compofitum, quod in ufum affervabatur. Eo vero utebantur intro penitius immiffo in uterum, in anum, in aures, in nafum. Vid. Hippocr. l. 1. de Morb. LXXX. 6. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 13. Unde & vulgò Glandes, Turundæ, & Globuli dici folent, Rhod. ad Scribon. L. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur accipi folet; licet & hæc ftrictâ fignificatio veteribus ufitata fuerit, uti conftat e Scribon. n. 19. feqq. Rhod. in not. ad h. loc. Suntque Collyria duum generum. Quædam enim liquida, ὑγροκολλύρια, quæ inftillantur, aut guttatim inftillantur: quædam folida vel ficca, ξηροκολλύρια, quæ barbara voce dicuntur Sief, Gal. l.4. de C. M. C. L. cap.5. Junguntur alii Scriptores, v. gr. Weker. Antidot. Gener. l. 1. c. 45. Special. l. 2. fect. 41. Petr. Morell. in Method. formul. l. 2. fect.2. c.4. Schrod. l. 2. c. 86. Hofim. in clav.

Colobotna, κολόβωμα, h. e. mutilum, five curtum, Gal. l. 2. Meth. med. c. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glandularum defectus fpecialiter Rhœas, ῥοιάς, vocatur, de quo vocab. fuo loco.

Coloeos, κολοιός, vide Graculus.

Colon, κῶλον, dicitur Inteftinum quintum in ordine a ventriculo, fecundum autem in craffis, inter cæcum & rectum medium, Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex diftributione fegregata fufcipit, Introd. c. 11. Unde propter fui latitudinem ipfum folum quidam ventrem inferiorem appellarunt, 4. de R. V. I. A. c. 112. Abfcedit longiffime a centro Mefenterii, quod non expediat, venas mefaraicas valde exugere ea, quæ continent, excrementa. Cæco autem, ut ait Galen. ad por-

portionem refpondet. Sicut enim Cœcum valde extuberat, globofumque eft, ita & *Colon* tota fui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas, exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas Cecum, (hoc enim totum veluti quidam venter eft) fed ad portionem ejus fimilitudinemque factas. In eo craffiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus appetat. Itaque fit, ut fæpe ab his male afficiatur, variifque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Caftellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *Colon* a mefenterii centro longiffime diftet, ratio hæc potius eft, quod venæ lacteæ pauciffimæ adfint, per quas chylus ad centrum illud exprimi & diffluere poffet, cum jam materia maximam partem fit excrementitia. Comparatio quoque cum *Ceco* inteftino non refpondet Autopfiæ Anatomicæ, qua novimus, in adultis hominibus Cecum inteftinum minime amplum effe aut extuberare, fed minufculum effe & anguftæ capacitatis. De *Inteftini Coli* & *Ceci* ftructura vid. Anatomicos, præfertim Barthol. *l.* 12. *c.* 10. *Colon* effe locum vel fedem *Colicæ*, etiam dixit Paracelf. *l.* 2. *de Tartar. Tr.* 1. *c.* 5. & 6. *in explic. Colo infeftari*, pro *Colica* laborare, legitur apud Scrib. L. *n.* 122. ubi etiam fæpe occurrit *Coli dolor*, pro *Colica*. Et apud Plinium aliquoties *Colum* pro morbo inteftinali fumtum occurrit, v. g. *l.* 26. *H. N. c.* 1. reliqua videantur *in Indice*.

Colophonia, κολοφώνια dicta eft antiquis *refina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia & Tyrrhenia adferebatur. Eadem quoque alio & fimplici nomine φρυκτὴ dicebatur. Erat autem omnium fere refinarum maxime parabilis, & in penuria Maftiches fubftituebatur. Præter hanc autem, quæ φρυκτὴ dicebatur, aliam fuiffe *Colophoniam*, Chiæ maftichæ perfimilem, & molliens aliquid habentem, uti fcribit Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. cap.* 3. Hæc Gorræus *p.* 236. Jungantur Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 381. Fr. Hoffm. *in clav. ad h. l. Colofonia* legitur fæpius apud Scribon. L. *n.* 137. *feqq.* ubi vid. Rhod. *in not. ad primum locum*. *Colophoniam* ex Terebinthina fieri in fundo relictam, teftatur & Paracelf. *Tr.* 4. *de Peftilit.*

Color, χρῶμα, quid proprie fit, & an reale quid etiam in tenebris exiftens, an vero faltem modificatio lucis per reflexiones & refractiones, Phyficis dirimendum relinquemus. In foro Medico confideratur, ut fignum Phyfiologicum fanitatis, & Pathologicum five morbofæ difpofitionis in humoribus, corpore folido & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes miniftras fefe extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus teftimoniis ex Hip. Gal. & aliis confirmari poffet. *Colores corporum* omnes a fole dependere dixit Parac. *de peft. tr.* 1. *Colores* non defignare fictos humores, fed imitari proprietates vitæ mediæ, atque fpiffitudines, inque materia effe opera Archei feminalis vult Helmont. *tr. Schol. Humor. paff. decept. c.* 1. *n.* 49. Emplaftrum *Coloris incerti* legitur apud Scribon. Larg. *n.* 214. De *coloribus Spagyricis* & Chymicis, præfertim in negotio Lapidis Philofophici, plura loca quære *in Th. Chym. Vol. I. indiceut* & *Vol. III. IV. V.*

Coloratio, *Chromatifmus*, χρωματισμὸς, ἐπίχρωσις, coloris inductionem, vel fuperficiariam vel penetrantem fignificat. Ita veteres colorem unguentis conciliaffe conftat ex Scrib. *n.* 228. 230. vide Rhod. *ad h. l.* Ita Oleum Rofaceum olim Anchufa tingebatur Diofcor. autore *l.* 1. *c.* 53. Rulandus feq. fpecies *colorationis* defcripfit: *Coloratio* per hauftum liquoris ingredientis eft frequens admodum modus, per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare, feu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diverfa. Quæ & porofa funt, macerantur in tictura liquida, vel etiam coquuntur una, aut irrigantur, perfunduntur que fæpius reficcationibus interpofitis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta, ferica, pannos &c. *Coloratio* externa eft, cum fuperficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atque aliter difponitur fubjecti facies externa ad lumen diverfimode terminandum, unde oritur color diverfus, ifque in eadem fpecie illuftrior & veluti interpollis, vel obliterata priore, ad diverfam nobilior. *Coloratio* per calorem folum eft modus colorandi, cum e potentia in actum, feu ex occulto in manifeftum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque folum principali extractionis fine hoc fit, fed & infervit tincturis arcanis. *Coloratio* per abfolutionem eft, cum fufcedines fpirituales, aliæque fordes colorem obfcurantes, mutantefque aquis acribus eluuntur, itaque color illuftratur exaltaturve. Prolixius de *chromatifmis* vel *colorationibus* egit Libav. *Syntagm. A. Ch. l.* 6. *c.* 3. *feqq.* De *coloratione Tyria* videatur turba Philofophor. *ferm.* 14. *in Th. Ch. Vol. V. p.* 12.

Coloritium, vide *Coleritium*. Eft gradatio coloris per paftam acutam, quam *coloritium* etiam

iam nominant. Itaque tingendi modus qui-dam eft, metallis principaliter deftinatus; nec valet nifi in fuperficie. Non enim alte penetrare poteft, propter corpulentiam, nifi diluatur liquore copiofo pafta, atque ita commutetur in formam lixivii; Rul. *Lex.*

Coloffinus, *Coloffenus*, κολόσσινος, eft fpecies vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *cyclaminis*, *flos Coloffinus* dicti, a *Coloffis* urbe Troadis non procul Laodice, ubi herbæ illius proventus copiofus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur, C. Hoffm. *Var. Lect. l.* 2. *c.* 9.

Coloftrum, πρωτάλις, dicitur lac primum poft partum. De *coloftri* lactei ufu & noxa breviter etiam differuit D. Joh. de Muralto *in fuo Vade mecum Anatomic. Exerc.* 1. *p. m.* 23. Deinde etiam a nonnullis tribuitur emulfioni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult Blancardus.

Colotes, κωλώτης, *ftellio*. Vide *Afcalabotes*. Hinc.

Colotoides, κολοτοειδής, *ftellionum* feu lacertorum tunicis *fimilis*, i. e. variegatus, & variis quafi guttulis refperfus. Dicitur de excrementis apud Hippocr, *l.* 4. *Epid. XXIX.* 10. quamvis apud Linden. aliter legatur ὡς ἐν βδήρσιν κωλώτην; ἐνδεῖναι, &c. Enimvero Foef. *in fua edit.* probat, omnia exemplaria habere vel κωλοτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verofimilior videtur.

Colpos, κόλπος, *finum* fignificat; quando in medio carnofarum partium humor cum fanguinis affluxu confiftit & putrefcit, & fibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abfceffu, Gal. *de tis, q. in med. t.* 27. cum longo tempore cum fubjectis partibus cutis agglutinari nequit, hujufmodi affectum *finum* nominant. Id. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 8. *princ.* & *l. de tum. p. n. c.* 4. Differt a fiftula partim flexuofitate, partim callofitate, quæ in finu non occurrunt. Dicitur & *ulcus finuofum*. In Anatomicis vero & Phyfiologicis *finus* dicitur de certis partibus, v. g. *collo uteri*, quod dicitur *finus muliebris*, vel *finus pudoris*, κόλπος γυναικεῖος, ἢ αἰδοῖος; Linden. *Med. Phyfiol. l.* 2. *c.* 7. §. 129. *feqq.* Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 30. Et cavitates, quas format reduplicatio meningis craffæ five duræ matris, *finus*, vocantur, quamvis in Græco κόλπος vocabul. nondum invenerim, fed Galen. vocat διπλώσεις *l.* 9. *de Uf. Part. c.* 6. & κοιλίας, *l.* 9. *admin. Anat. c.* 1. quorum quatuor communiter numerantur, recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni fubjecto reperiri negat Barthol. *l.* 3. *c.* 2.

Colum, ἠθμός, ὑλιστήρ, eft id, per quod liquida colantur & tranfmittuntur ad feparationem vel depurationem. Græco nomine non differt a *cribro*, fed Latino, quia *cribrum* dicitur, per quod ficca trajiciuntur. Differentiæ *colorum* funt variæ, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent charta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel lameum dicitur *manica Hippocratis*, *Caligæ*. Ita *colum* novum, rarum, denfum, detritum, fimplex, duplex, &c. vocatur. Vide Weker. *Antidot. gen. l.* 3. *c.* 38. De *colo junceo*, id eft, fporta juncea vel fpartea, vid. Scribon. Larg. *n.* 271. & Rhod. *not. ad h. loc. Colum*, etiam idem eft, quod *colon*, fcil. inteftinum.

Columba, *Columbus*, περιστερά, eft animal volatile, notiffimum, admodum fœcundum, calidiffimum, cerealibus vivens: Eftque vel domeftica, vel fylveftris. Huc pertinent *palumbus* & *turtur*. Quorum omnium prolixam defcriptionem, genera, differentias, ufum in cibis & medicina, vide fis apud Aldrovand. *l.* 15. *Ornithol. a c.* 1. *ad* 10. Jul. Alexand. *l.* 13. *Sal. c.* 2. Bruyerin. *de reb. cibar. l.* 15. *c.* 24. 25. 26. Adde Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 49. Ejus anatomica hiftoria quoque ab Ol. Borrichio defcripta occurrit *in Actis Hafn. Vol. I. Obf.* 96. *p.* 185. *feqq.* Myftice & ænigmatice *columba alba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex antimon. ungar. cum Aq. fort. commun. deftill. & in aquam frigidam inftillatus. Rolfink. *Chym. l.* 3. *f.* 1. *art.* 4. *c.* 15. item plumbo ineffe *columbam albam*, quæ & *fal metallorum* dicitur, docet Grafleus *in arca arcani*, in *Th. Chym. Vol. VI. p.* 214. & medicamentum quoddam ex argento vivo fublimato, & hydrargyro crudo paratum, quod olim *panaceam Cæfaream*, vel *theriacam theriacarum* vocarunt, Quercetan. appellavit *lenem* & *fuavem columbam ex omnivoro draconem*, & *aquilam cœleftem*, tefte Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c.* 6. Quis non rideat hunc fygcretifmum draconis, *columbæ*, aquilæ? Quid, quæfo, eft, ἀσύγκλωστα συγκλώθειν, fi hoc non eft?

Columella, κίων, κιονίς, *Columna*, item *gargareon*, *gurgulio*, γαργαρεών, *uva*, *uvula*, *ftaphyle*, σταφυλή, eft caruncula membranofa, vel fpongiofa, in fine palati a faucibus dependens, vocis inftrumentum, quod hiante ore confpicitur, Galen. *in def.* Dicitur & *plectrum*, πλῆκτρον, i. e. vocis refractorium, *lib.* 7. *de Uf. P. c.* 5. Ejus defcriptionem vide apud anatomicos, præfertim Barthol. *l.* 3. *c.* 12. ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac

hac parte penitus abſumta non tamen vox le-datur, quemadmodum & nos obſervavimus. Nic.Piſo tamen exiſtimat vocab. *columella* rectius tribui affectui inflammatorio *gurgulionis*, quando longior tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, *de M. C. & C. l.2.c.1.* De morbis *uvulæ* vide apud practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hofmannus Senior, notante hujus filio *in Diſſ. Anat. pag.* 52. *in Act. Hafn. Vol.* III. *O.* 13. *cum Scholio*. Ab Hippocrate etiam pathologice dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *turbo* & *columella* a figuræ cum uvula faucium ſimilitudine dicitur, excreſcit. *l. de Nat. Mul. LXI.* 2. 6. *l.2. de morb. mul.* XCII. 1. Jung. Linden. *Med. Phyſiolog. l.2.c.7.* §.148.

Columna, κίων, idem, quod *Columella*. Alias & pars carnoſa in medio naſi prominens labio vicina *columna* appellatur, Barthol. *l.* 3. *c.*10. ex Ruffo *l.*1.*c.*4. Gal. *Introduct. c.*10. Linden. vocat diſſepimentum inter utrumque naſi tubum, *Medic. Phyſ. l.2.c.*12. §.10. Latinis *interſeptum*. Alias quid proprie ſignificet *columna*, etiam pueri norunt. De *columnis* in veterum balneis & *columnis miliaribus* lege Lang. *l.* 1. *ep.*50. Differentiam *columnæ* & pilæ attigit C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.*495. Tropice quatuor *columnas* medicinæ ſtatuit Paracelſus, *philoſophiam*, *aſtronomiam*, *alchymiam*, & *cultum virtutum*, *præfat. in Paragr.* In *Comment.* vero *ad aph.* 1. Hippoc. virtutem omittit, & *phyſicam* ſubſtituit. * *Columna* eſt etiam inſtrumentum, quo Hippoc. uti conſuevit ad Femur, Humerum, Spinam & Tibiam reponendum. V. de Fr. S. 2. de Art. S. 1. S. 3. S. 4. Hoc ſenſu accepta, græc. dicitur στύλος.

Colymbades, κολυμβάδες, dicuntur olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Conſtantinus Cæſar explicat, *l.* 9. *c.*33. *de agricult.* Gorræus *p.* 237.

Colymbæna, κολυμβαίνα, Lat. *Natatrix*, nomen aſtaci, vel *ſquillæ marinæ*, apud Galen. *l.8. de C. M. S. L. cap.*4. quamvis mihi videatur mendum ſubeſſe, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit, hinc exiſtimo legendum eſſe *colybdænæ*, κολυβδαίνα, juxta Heraclidem *in Opſartyco* apud Athen. *l.*3. Vid. Aldrov. *l.*2. *de Cruſtat. c.*9. Alias *colybdæna* ſignificat *mentulam marinam*, ſpeciem urticæ Zoophytæ apud eund. de Zoophytis *l.* 4. *de Exanguibus c.* 1.

Colymbethra; κολυμβήθρα, vide *Dexamene*.

Colymbus, *Colymbas*, *Colymbis*, κόλυμβος, κολυμβὰς, a natando, κολυμβᾷν, eſt nomen avium aquaticarum, (quaſi dicas *natatrix*, *urinatrix* avis vulgo *Gucher*, *Zaucher*,) ſuntque duum generum, majores & minores. Quarum deſcriptionem, differentias, uſum in cibis, lege apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 51. *ſeqq.*

Coma, τρίχωσις, κόμη, idem, quod *capillitium*. Vide *Crines*.

Coma, κῶμα, id eſt, *ſopor*, ſive propenſio & *delatio in ſomnum*, eſt, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, ſed convenientes, & alto ſomno detinentur, Gal. *com.*1. *in* 3. *Epid. t.*7. Vide *Caros*. Hippocrates vero *cataphoram*, καταφορὰν, omnem ad ſomnum propenſionem appellat. Eſt enim in ſomnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, ſed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire ſperantibus. Cum autem ægri clauſis palpebris dormire nequeunt, ſed plurimum vigilant, *coma* ἀγρυπνῶδες, i. e. *pervigil*, & non ſomniculoſum vocat, *Com.* 1. *in* 1. *prorrh. t.* 1. Aliquando & apud Latinos *marcor* pro *comate* ponitur, Gal. 4. *de ſan. tu. cap.* 4. Marcere enim corpore ſignificat, atque languore & inertia teneri; unde Celſus de lethargo dicit: *Marcor* eſt inexpugnabilis dormiendi neceſſitas, *l.* 3. *c.* 20. Hæc Caſtellus. Enimvero cum hæc non ſufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocabulum κῶμα, *coma*, an a verbo κωμάζω, i. e. crapulæ, & comeſſationibus indulgeo, derivandum ſit, uti vult Gal. *l. de Comate c.* 1. Grammaticis relinquimus. Hoc nobis ſufficiat, *coma* & *cataphoram* eſſe pro ſynonymis habenda, cum Galen. 1. *in* 1. *prorrh. t.* 32. & 1. *in* 3. *Epid. t.*7. Dividitur a practicis in *coma ſomnolentum* & *vigil*. Illud eſt deſiderium dormiendi p. n. actum cum ore hiante, proveniens a ſpiritibus animalibus, per portiones vaporoſas vel ſeroſas impuras inquinatis, & ad fixationes pronis, intemperiem cerebri frigidam præſupponentibus. Vide ex recentioribus Will. *de An. Brut. Part.* 2. *c.* 4. Differt a lethargo, quod *comatoſi* non ſint oblivioſi, ſed facilius expergiſcibiles. In lethargo ſomnus actu p. n. urgeat; qua ratione & a caro diſcrepat. Hoc ſc. *coma vigil* eſt proclivitas ad ſomnum continua, ſed fruſtranea; plerumque febri, phrenitidi, aut lethargo ſuperveniens, & proveniens a ſpirituum animalium portionibus impuris, narcoticis & vaporoſis craſſioribus inquinatorum, & ita debita activitate deſtitutorum per & propter febrilem efferveſcentiam nimia agitatione, Willis *d. l. c.* 5. Hinc comatodes, qui comate laborant. Erotianus.

Com-

Combibo, συμπίνω, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbibuntur, ita, ut illa huic fefe infinuent. Ufurpatur a Scrib. L. *n.* 20. & 227.

Combinatio idem, quod *concretio*, *compofitio*, aut *coagulatio late fumta*, qua nimirum, quæ plura funt & feparata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque ac folidum completur corpus, uti prolixius hoc vocabulum expofuit & per exempla illuftravit Cl. D.D. Bohn. *Diff. Chym. Phyf. II. per totam.*

Combinativa, five *Combinatoria fermentatio*. Vide *Confermentatio*, & *Refolutivus*. Alias in genere *combinatoria ars Athan. Kircheri* fignificat artificiofam fcientiæ fubjectorum combinationem, in hoc præcipue conftantem, ut quibufvis fubjectis datis vel propofitis exhibeat, quoties & quot modis fimul combinari, commutari vel tranfponi poffint. De quo prolixo opere vide *Acta Philofophica* Oldenburg. *An.* 1669. *menf. Dec.*

Combuftio, καῦσις, idem, quod *Ambuftio*, fcil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens, Rul. Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 3. Hinc & *combuftum*, καυθὲν, cum ambufto (de quo fupra coincidit. De *combuftis* vide Gal. *9. de S. Fac. inprinc.*

Comedo, *Comeftio*, *Comeftum*, ἔδω, φάγω, ἐσθίω, ἐδωδὴ, ἐσθιόμενον, funt termini notiffimi, denotantes affumptionem alimentorum folidorum, vel efculentorum, & ipfa *efculenta*, five cibum. In infinitivo dicitur & *comeffe*, apud Scrib. Larg. *n.* 12. Subftantivum quoque *comedo*, Gr. φάγος, in ufu eft, idem fignificans, quod *lurco*, fcil. capacis gulæ hominem, & bonorum fuorum confumtorem, five qui gulæ ac ventri immodice deditus comedit omnem fubftantiam fuam; unde & a Latinis appellantur tales homines *ventres*, Linden. *Ex. XI.* §. 128. *Comedones* etiam appellantur a quibufdam medicis vermiculi illi in dorfo infantum & puerorum per poros cutaneos prominentes cum fubfequente contabefcentia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comeftibile* idem quod cibus, alimentum.

Comes, nomen dignitatis & prærogativæ. Ita *comes* archiatrorum nominabatur olim unus ex archiatris, quem adhuc prioribus feculis *archiatrum* κατ' ἐξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit poteftas arbitrandi in arte, eorumque diftinguendi conflictus, quos judicare folus folebat affectus, C. Hoffmann. *l.* 5. *Var. Lect. c.* 27. Hier. Mercurial. *l.* 4. *Var. Lect. c.* 1.

Cometa, κομήτης, dicitur quafi *ftella comata*, Non effe Meteoron aereum, uti voluit Ariftoteles *l.* 1. *Meteor c.* 7. clariffime aftronomorum induftria demonftravit. Sunt vero *cometæ* nihil aliud, quam aftra extraordinaria inftar planetarum fitum fuum in cœlo varie mutantia, & coma quadam, feu capillitio plerumque exornata, pro cujus vario fitu & figura varia fortiuntur nomina, (vid. Plin. *l.* 11. *c.* 25.) modo pauciffimos dies, modo plures ufque ad integrum anni fpatium durantia. Quorum defcriptionem fuccinctam vide fis in Cl. Dn. Joh. Chrift. Sturmii *Tab. Aftronom. Part. Spec. Tab. X*, & prolixius apud Hevelium *in Cometographia*. An vero fruftra eredatur, quod idem laudatus autor vult) *cometas*, ut & novas ftellas, phyfice mala quædam vel efficere, vel præfignificare, adhuc δίχθα δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι, ut cum Homero *Iliad.* ξ. loqui liceat. Paracelfus *cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri exiftimat, & ita *zizania* vel *monftra mundi* vocare non dubitat *Tract.* 2. *de Peftilit. c.* 1. Et ex hac hypothefi *peftem* viciffim *cometam microcofmi* appellavit, *Tract.* 1. *de tit.*

Comez, eft *gutta femis*, Rul. *in Lex.*

Comido, κομιδὴ Vide *Educatio*.

Comifte, κομιστὴ, idem, quod τροφὴ, *cibus*, alimentum, a verbo κομέω & κομίζω, curam gero, *alo*, nutrio, Hefych. Hinc derivativum κομιστικὸν, *nutriens*, apud Hippoc. *l. de Affect.* *XLIX.* 8. Vide Linden. *Ex. XVI.* §. 173.

Comitialis morbus, aliquando fimpliciter idem quod *epilepfia*. Vid. infra *lit. E.* Rationem hujus appellationis duplicem tradunt interpretes: Primum, quod olim concidente epileptico *comitia* interrumpebantur, unde & *fonticus*, *facer morbus* dictus fuit ἱερὰ νόσος ἢ θεήλατος. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infeftarentur, & detegerentur, quam rationem etiam medicorum filii maxime amplexantur, Rhod. *ad Scribon. L. n.* 12. Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 249. *feq.*

Commagenum, κομμαγηνὸν, fæpe *Comagenum*, epitheton unguenti cujufdam, cujus meminit Galen. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. quod & *Syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a *Comagene*, Syriæ parte, ubi fiebat, & unde apportabatur. Vim habuit calefaciendi & relaxandi. Mentio quoque fit apud Galen. *l.* 3. *de San. tu. c.* 10. unguenti *Commacini*, κομμακινὸν, cui pares vires tribuit, fed videtur mendofa effe lectio, & fubftitui debere *Comma-*

magenum, quod facilis lapfus fit, quodque alibi nufquam Commacinum legatur, recte notante Gorræo in def. d.l.

* Commanducatio, pro masticatione ufurpatur aliquoties apud Scrib. Larg. n.9.53.55.104.165. Aliis quoque dicitur manducare, mandere, commandere, Rhod. in Lex. Scrib.

Commemoro, λέγω, idem quod dico, Galen. l. de dign. & cur. an. morb. c. 5. in pr. De maxime neceffariis nihilo pejus eft bis terve eadem commemorare.

Commentarius, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci, vel rei fignificat, fi quid perfpicuum defideraverit, Gal. c.3. de art. t.44. Dicuntur & ὑπομνήματα, quæ unufquifque ftudioforum conficit fibi ex autorum lectione, commentarii feu libri ad memoriæ ftudium confecti. Adverfaria quidam vocant ex Cicerone. Ab aliis commentaria fignificatu vocabuli hodie non ita trito, C. Hoffm. comm. in Gal. l. de V. P. n.869.

Commentatio, ἐξήγησις, explicatio, explanatio, fcil. alicujus fcriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. in 1. Epid. t.46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.

Commercium, κοινωνία, communio, Vide Confluxio.

Commi, κόμμι, vide Gummi. In genitivo commis fæpe ufurpat Scribon. Larg. n.23.27.28.30. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon. & not. ad num.72.

Comminutio, θρύψις, λείωσις, Gal. l. 11. de V. P. c. 8. συνθρύψις, eft, cum in minutiffimas partes per collifionem rem aliquam redigimus. Dici poteft & contritio. Infervit ei nonnunquam rei exficcatio, toftio, cribratio. Nam cum non omnia fimul poffint attenuari fubtiliffime, per anguftum cribrum excutienda funt fubtilia, & opus cum craffioribus repetendum. Rul. & Iohnf. in Lex. Eft vel naturalis, vel artificialis. Ad illam pertinet comminutio, quæ fit dentibus, præfertim molaribus, Gal. d. l. Hæc fit variis inftrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111. De comminutionis fignificatione diverfa accurate fcripfit Celeb. D. D. Bohn. Diff. Chymico-Phyf. VII. ubi & attenuatio dicitur.

Commiffura, ξυμβολή. Vide Junctura. Raphe.

Commiftio, Commixtio, σύμμιξις, μίξις, κρᾶσις, à κεράννυσθαι, permifceri, Gal. 12. de V. P. c. 3. cum res diverfæ in unam veluti maffam, vel acervum, conjunguntur. Quod fieri non poteft, ut per totum aliquid cum alio mifceatur, nifi prius fuerit comminutum, Gal. d. l. Frequentiffimum etiam in pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero commiftionis fpecies chymicis ea eft, cum corpori calcinando vel fulphur, vel vitriolum, vel fal culinarium adduntur, iifque igni admotis res ipfa in calcem redigitur, de qua fpecie vide plura apud Rolf. Chym. l.2. c.3. * Commixtio etiam apud Hipp. idem eft, ac generatio & interitus. Sic enim effe interpretatur.

Commoderatus, σύμμετρος, epitheton fani corporis. Vide Symmetria. Commoderatio etiam de anni temporibus inter fe refpondentibus dici poteft argumento 3. aph. 111. &c. videatur Dieterich. Iatre ad vocab. ὧραι. num. 947.

Commodus, ἄρμενος. Vide Armenos, Chreftmos.

Commorior, ξυναποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem ufque comitari folent hominem. Hippoc. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Iatr. n. 591.

Commotica, κομμωτική, fcil. ars, eft pars medicinæ a cofmetica differens, quod circa fucum & pulchritudinem, vel ornatum adfcititium verfetur: Cofmeticæ vero naturalem tueatur pulchritudinem, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. C. Hoffan. in Comm. ad Gal. de V. P. n. 7. Unde & κομμωτικὰ medicamenta dicuntur pigmenta & fucus, quibus mulieres fuæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. ars comptoria, fucatrix, à κομμός, ornatus fictus, fucus, mangonium.

Commotio. ὄχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω & ἐνοχλέω, commoveo, moleftam & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbofæ fignificat. De commotione tartari legatur Parac. l. de morb. Tartar. c. 12. Thom. Willis vocat effervefcentiam immodicam, quam egregie in vino declaravit Ex. de ferment. c. 7. Poteft & fermentatio inordinata, tumultuaria vocari. Vide Arados. Unde hoc vocabulum pro adæquato genere & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham. Method. curand. febr. in princip. Quid per commotiones fanguinis activas & paffivas in pathologia velit intellectum D. D. Stahlius videatur in ejus propemptico ad Difp. Inaugur. Dn. Chriftiani Alberti Richteri de Venæfectionis patrocinio; fiquidem omnia huc inferere nimis prolixum foret.

Communicantes febres dicuntur, quando in concurfu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxyfmo unius, ftatim & abfque ulla mora fequitur paroxyfmus alterius Laurent. Bellin. in Opufc. Med. tit. de febr. p. m. 553.

Com-

Communicatio, κοινωνία. dicitur de ſpecie generationis morborum per conſenſum, quando materia morbifica vel per μετάπτωσιν, hoc eſt *tranſmiſſionem* in alium locum relicto priori, vel per ἐπιμενεῖν, h. e. per *novi morbi generationem* ſuperſtite adhuc priori, communicatur. Rolf. *O. ac Meth. Comm. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 5.

Communis, *Communitas*, vide *Cænos*, *Cœnotes*.

Commutatio, ὑπαλλαγή, μεταβολή, idem, quod *mutatio*, de quo infra *ſuo loco*. Vide *Apallage*.

Compactio, idem, quod *Compages*. Quamvis Paracelſus etiam de ipſa corporis & partium ſoliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a ſale obtinere exiſtimavit *Paramir. l.* 2. *c.* 1.

Compages, *Compaginatio*, ξύμφυσις, σύστημα, *compago*, in genere ſumitur pro ſtructura, & organica denſitate & ſoliditate corporis ſuorumque membrorum. In ſpecie vero unionem, coalitionem, cohærentiam ſignificat, qua oſſa inter ſe uniuntur, Hippocr. *ſ.* 1. *de artic. t.* 34. *ſ.* 4. *t.* 31. Dicitur Hippocrati ξυμφυὰς, 3. *de fract. t.* 63. Ita maxilla inferior ex duobus oſſibus exacte *compaginatis* conſtare dicitur apud Gal. *com. ad dict. primum de artic. locum*.

Comparatio, παραβολή, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut diſcrepet. Oportet enim ea, quæ inter ſe *comparantur*, & in quibuſdam diffidere, & in quibuſdam convenire, Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 2. Hujuſmodi *comparationum* catalogum prolixum reperire licet ap. eundem, quas conſignavit Aloyſ. Mundella *in Theatro vel Indice Galenico*, & Ant. Muſ. Braſſavol. *in Indic. ad Gal.* Effectus *comparare*, h. e. conferre, ſcil. medicamentorum, legitur apud Scrib. Larg. *n.* 38. *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter ſe differentiam, monente Linden. *Ex. XII.* §. 6. ex Ariſtot. 3. *Top.* 1. Legi etiam poſſunt in Theatro Chym. variæ *comparationes*, v. gr. Mercurii cum conjugibus, moralium ad chymica, naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadverſio & cautela Libavii, quod *comparatio* a ſimili non ponat eſſentiam, *Exam. Philoſ. viv. p.* 259.

Compaſſio, ξυμπάθησις, eſt communicatio affectus, vel affectio per conſenſum, Hipp. *in pracept. XIII.* Vide *Conſenſus*.

Compendium, βραχύλογος διδασκαλία, ἐπιτομή, σύνοψις, ſuccincta pertractatio dicitur, in qua res ſaltem per ſummas contrarietates proponuntur aphoriſtice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoſcendis, Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 4. Hæc diſcendi ratio, licet non careat utilitate ad primam & perfunctoriam cognitionem, inſufficiens tamen eſt, neque artificem facit peritum, uti oſtendimus *in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. l. p.* 3. Ita & Gal. *compendiariam* ἐπίτομον experiundi viam, ceu fallacem, damnat. *l.* 2. *de Temper. c.* 6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro & quæſtu accipi demonſtravit Joh. Rhod *ad Scrib. n.* 22. & *in Lex.* Scrib.

Compertus, idem, quod *Expertus* Vid. *Experimentum*. Scrib. *n.* 106.

Compeſco, συνάγω, accipitur pro reprimo, exſicco, abſumo, v. g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. Larg. *n.* 42. 90. 239. 240. Rhod. *in Lex.*

Competens, τὸ δέον, *Competenter*, δεόντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens, Diet. *n.* 179.

Complano, λεαίνω, λειαίνω, ſignificat apud Hipp. 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 4. aſperitatem per medicamina tollo. Gal. *in comm.*

Completio, ἐπιπλήρωσις, dicitur de arteriis, ſpiritu a corde ſuppeditato repletis ex mente Eraſiſtrati. Hæc differre dicitur ab *Impletione*, quod in contractione arteriarum non omnis ſpiritus evacuetur. Eſt ergo *Completio* ſaltem additio alicujus ad refarciendum defectum, Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 17.

Complexio, *Complexus*, ἐπιπλοκή, συμπλοκή, tripliciter accipitur: 1. pro diverſarum rerum conjunctione, v. g. morborum plurium complexione, unde & *Morbi Complicati* dicuntur, Dieter. *Iatr. n.* 574. ubi ἀλληλοδιαδοχὴν morborum vocat. Ita *febrium complexio* eſt, quando duæ febres diverſis temporibus invaſerunt. *Confuſio* vero, κρᾶσις quando eodem tempore inceperunt, Gal. *l.* 2. *de diff. febr. c.* 8. Sic pulſuum *complexio* dicitur de differentiis pulſuum compoſitis *l.* 1. *de cauſſ. pulſ. c.* 11. Deinde etiam pro *Coitu* & conjunctione maris & fœminæ, Scribon. Larg. *n.* 18. Denique *Complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *Temperamento*, apud Paracelſ. paſſim, Rul. & Iohnſ. *in Lex. Muſculi Complexi* qui dicantur, vide Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 2. *p.* 566. Nervos *complexos* D. Bidloo vocat undecimam nervorum Tab. IX. exhibitorum claſſem, dum pluribus tubulis oriuntur & dum deorſum tendunt, uno complexu omnes continentur ex medullæ caudæ medio corpore prodeuntes &c.

Compoſitio, σύνθεσις, quid ſignificet, pueris quoque notum eſt, ſcil. diverſorum conjunctionem, vel coadunationem, Rul. frequentiſſime

sime dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita*, σύνθετα φάρμακα, vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium *componentium* demonstravit Gal. *l.* 1. *de Elem.* 3. Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probe cognitam habere debet, *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 14. *Compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum *Complicato*, vel *Confuso*, *l. de Typ. c.* 3. De *Compositione Philosophica*, quæ fit per viam lapidis Philosophorum, deque *Essentiis Compositis* prolixe legatur. Libav. *Alchym. Pharmac. cap.* 32. *alibique*. Aliquando *Compositio*, *Compositum* absque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *composito*, apud Scrib. Larg. *n.* 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & *aliis in locis*, de quibus vide in Rhodii *Lex. Scrib.* & ejus notas *p.* 11. Et vocabulum *Synthesis* etiam sic acceptum legitur ap. Q. Seren. *c. de lumbric.* & *tin. purg. vers. ult. p.* 19. *ed. Keuch.* Vid. not. Keuchen. *ad h. l. p.* 210.

Compotatio, συμποσία, συμπόσιον, οἰνοφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando; unde hujusmodi homines *Compotatores*, συμπόται, vocantur, Gal. *de dignosc.* & *cur. an. morb. c.* 6.

Comprehensamentum, κατάλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo, in faciendo nodo, Gal. *c.* 2. *de iis, quæ in medicatr. t.* 7. contracte *Comprehensio*, Scrib. *n.* 227.

Comprehensio, κατάληψις, idem, quod firma & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *Comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, ἀκαταληψία, Gal. *l. de sect. ad eos, qui introd. c.* 5. Hinc & *Comprehensibile*, καταληπτόν, coincidit cum *Cognoscibili*, τῷ γνωστῷ, *l. de opt. doc. gener. in princ.* Vide *Catalepsis*.

Compressæ vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati partibus leniter comprimendis accommodatis. Blas. *Un. p. m.* 72.

Compressio, θλίψις, θλᾶσις, est modus vel species angustationis, cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *Compressio pulsus*, θλίψις σφυγμοῦ, apud Gorr. *p.* 182. & *Compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, Galen. *Isag. in Pulsus*, *c.* 10. *fere in fin.* Est igitur laterum cujuscumque vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc fit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, *l.* 1. *de Sympt. causs. c.* 5. & *de diff. morb. cap.*

Compressio musculorum legitur apud Scrib. Larg. *n.* 84. *Compressionis* vocabulum minus accurate sumsit Paracelsus, per *Compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, *l.* 2. *de Tartar. tract.* 1. *c.* 2. & *alibi*. Alias *Compressio* idem est, quod *Constrictio*. Dicitur & *Oppressio*. *Compressio* pulsus, θλίψις σφυγμοῦ dicitur, quando incipiente paroxysmo febrili satis parvi & inæquales notantur pulsus, Galen. 1. *de differ. febr. cap.* 7.

Compressiva Medicina dicitur Avicennæ medicamentum siccum, caussans in membro siccitatem et coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus & meatus. Et ex fortitudine compressionis & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. *l. de virib. cord. tr.* 2. *c.* 7.

Compsevomenos, κομψευόμενος, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, a verbo κομψεύεσθαι, venuste & ostentationis gratia facere. Hinc & κομψεία, idem, quod πανουργία, & κόμψευμα, *facetiæ*, quæ dedecent Medicum, Gal. *l.* 3. *de San. tu. c.* 13. Lind. *Ex.* 10. §. 165. & κομψὸς πανουργός, *vaframentum* & *vafer*. Usus Hipp. 4. *de art. t.* 43. Vide Gal. *in com.* Foes. *Oec. p.* 347.

Comptoria, κομμωτική, scil. ars. Vide *Commetice*.

Compunctio, παρακέντησις, & *perforatio*, quæ fit acu, Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 6. Vide *Paracentesis*, *Thlasis*.

Conarium, κωνάριον, *Conoides corpus*, sive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula Pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena câva propagatis adjacens, Gal. *l.* 9. *de oper. Anatom. c.* 3. cujus substantia glandula est, figura autem *Cono* perquam similis; unde ei nomen quoque est impositum. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ est Pyloro ventriculi, nam ut hunc confirmant esse glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum prius, quam is coctus sit, in tenue intestinum transsumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *Conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, custodem quendam esse ajunt, & velut œconomum non plures spiritur de sese emittentem, quam quantum spiritus mitti oportet, Gal. *l.* 8. *de V. P. c.* 14. Jung. C. Hoffm. *comm. ad h. l. n.* 648. Recentiorum sententiam de hac *Glandula* videas apud Barth. *Anatom. l.* 3. *c.* 6. Th. Wil-

lis *Anat. Cerebr. c.* 14. Warthon: *de glandul. c.* 23. M. Malpigh. *Exerc. de Cerebr.* D. D. Joh. M. Hoffm. *in not. ad Microcosm. Horn. p.* 200. *seqq.* *Glandulam pinealem* petrosam totam avellanæ nucis magnitudine, ceu, causam cephalalgiæ continuæ & lethalis observavit in cerebro cujusdam ægri præternaturali capitis figura prædicti D. Berlingerius Gipsæus Professor quondam Bononiensis, uti legitur in *Act. Erudit. Lips. de Ann.* 1699. *m. Sept. p.* 396. 397.

Conatus, πεῖρα, πειρασμὸς, ὁρμὴ, ἐπιχείρησις, significat actionis intensionem fere supra vires, & cum quadam violentia. Italis *Sforzi* vocantur. Rhod. *in Lex. Scrib.* v. g. *Conatus* in meiendo difficilis doloris plenus in stranguria, Linden. *S. M. Ex. XVI.* §. 32.

Concaleo, *Concalesco*, *concalefio*, συνθερμαίνομαι, significat calorem acquiro ab alia re calida, per contactum juncta, Scrib. Larg. *n.* 1. & 84.

Concavatio, idem quod *Arcuatio*, de quo superius.

Concaussa, συναίτιον, dicitur, quæ licet effectum sua vi producere valeat, generat tamen alteri cohærens, ut lapis in vesica & inflammatio. Nam ambæ urinæ suppressionis caussa sunt, etsi se utraque illam generare possit, Gal. *Introd. c.* 8.

Concavus. Vide *Cavus*. In specie *Concavum metallicum ardens* vocatur speculum quoddam, omne genus metalli, ipsum etiam ferrum brevissimo temporis spacio fundens, de quo videatur Relatio Parisiis missa *in Actis Philosophic.* Oldenburgii *Ann.* 1669. *in Julio*.

Concedo, ἐνδίδωμι, idem quod *Remitto*. Ita *concedere* inflammationem, tumorem, duritiem &c. Dicitur Galen. *c.* 2. *in progn. Hipp. t.* 73.

Concentratio, est terminus Chymicus, qua vis medicamentosa, sive spiritus, sive salis, sive sulphuris in concreto quodam intrinsece coercetur & veluti in centrum repellitur, v. g. in Mercurio sublimato, quod est concretum quoddam falsum tertium ex Mercurio vivo & spiritu Salis, hic *concentratus* observatur, unde formam albam crystallinam repræsentat. Imo adhuc generalius terminis *Concentratio* & *Concentratus*, *a*, *um*, utuntur de medicamentis suis arcanis & quasi catholicis jactantes eorum novas & inauditas vires contractamque veluti in exilis centri magnitudinem copiosam & vehementem efficaciam, ut verba D. D. Pechlini *l.* 11. *Obs. Phys. Med. O.* 8. *p.* 217. mea faciam. Ita hodieque Halensis Essentia dulcis *concentrata* nimium quantum pretio & encomio extolli solet. Dicitur alias de calore intrinsecus coercito, qui etiam *Concentratus* vocatur.

Concentus, ἁρμονία. Vide *Harmonia*.

Conceptaculum, ἀγγεῖον, idem, quod *Vas*. Vide *Angos*.

Conceptio, κύησις, est feminis comprehensio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejusque retentio, Dieter. *Iatr. n.* 486. Galenus dicit, esse motum contractionis uteri, dum semen in seipsum ejaculatum amplectitur, veluti manu quadam avidissime, *l.* 1. *de Sem. c.* 2. Inter recentiores nondum certo constat, an *Conceptio* in utero fiat, an vero in tubis, quod suspicatur Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 27. An massa seminalis a masculo concurrat ad *conceptionem*, quod negat Guil. Harvæus *de gener. anim.* & *in specie appendic. Exerc. de Conceptione*, quam tamen hypothesin reprobavit Barthol. *d. l. c.* 28. Nostrum jam non est arbitria facere de his quæstionibus. Quid? quod magna adhuc inter recentiores sagacissimos etsi naturæ rimatores Physiologos & Anatomicos occurrat dissensio, ut animus lectoris fluctuet, dubiique sit consilii, cui velit aut possit assentiri. Ita licet hodieque pro rata habita fuerit Harvæi sententia, quod feminis masculi moles corporea nihil ad fœtus materiam conferat, neque in viviparis, neque in oviparis, si tamen fides habenda Antonii de Leewenhœk Anatomiæ & Contemplationi Epistoliæ; quando observasse se scripsit, in ranis masculis super femellas insidentibus, quod ovis harum communicaverint animalcula, quorum incomprehensibilem numerum in testiculis dissectis etiam invenit; ut & alia huc facientia, quæ ibi videantur, ita ut Vir ille curiosus non dubitaverit animi sui sensa exprimere, quod sibi videatur ex solo masculorio semine fructum prodire, fœminam vero instar naturæ agri fructum tantum fovere, alere atque augere, quis inter eos arbitrum se sistet? *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier mystica, sive Mercurius, & spiritus rubeus tingens, ceu maritus, post fermentationem a calore externo inductam (quæ *Conjugium* & *Amplexus* vocantur) quiescunt in vitro Hermetico, Libav. *Apocal. Herm. part. poster. T.* 2. *p.* 395.

Conceptus, τὸ κύημα, est illa massa, ex qua formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*, asserente Harvæo *Exerc. I. de gener. anim.* qui omnia animantia, etiam vivipera, atque hominem adeo ipsum, ex ovo progigni, primosque eorum *conceptus*, e quibus fœtus fiunt, ova

ova quædam esse credidit, & hodieque suos in- venit adstipulatores: Nos in medio relinquimus, præsertim, quod inter novissimos hypothesin hanc de ovario & ovis in animalibus viviparis in dubium plurimis argumentis vocaverit Joh. Hieronym. Sbaragli Medicus Bononiensis, quæ si fuerint sufficienter soluta, & nos postmodum de Generatione ex ovo sententiæ prompte accedemus. Dicitur & *Conceptum* apud Scribon. Larg. *in epist. p.* 3. *ed. Rhod.* Vide *Fœtus*.

Concessio, *Concessum*, ἐνδεχόμενον, id, quod licet, 1. *aph.* 7. Diet. *n.* 288.

Concha, *Conchula*, κόγχη, κόγχιον, varias habet significationes. (1) notat animal *Testaceum* omne, sive lævibus s. testis asperis præditum; aliquando tamen contradistinguitur a Purpuris, Cochleis, Ostreis, Conchyliis, uti prolixe ostendit Aldrov. *l.* 3. *de anim. exanguib. c.* 1. De *Concharum* virtute Medica vide præter d. Autor. & Schrod. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 78. Harum omnium succum ventrem solvere testatur Gal. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 15. (2) significat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter Helicem & Anthelicem, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 9. quamvis & *Cochlea* post membranam tympani occurrens *Concham* vocaverit, *libell.* 4. *c.* 6. (3) Veteres quoque, præsertim Comicos, pudendum muliebre *Concham* vocasse, clare demonstravit Rolf. *Ord. & Meth. part. gener. dic. Part.* 2. *c.* 33. (4) *Concham* etiam vocari patellam in genu, vult Gorræus *in def. p.* 233. quamvis alii *Conchum* dicant ? (5) Diversa quoque vasorum & mensurarum genera denotat. Ita apud Hippocr. mensuram significat, Græc. σκαφὶς dictam, quæ *Conchæ* capacitatem æquet, & myftra duo contineat, sive drachmas sex ponderis, *l. de nat. mul.* XXIX. 2. *l.* 1. *de morb. mul.* CVI. 6. CVIII. 33. Vide *Cheme*, & Foes. *in Oec. p.* 343. *Concha* quoque dicitur labrum, vel vas æneum, seu pelvis tonsoria, Forest. *l.* 6. *Obs.* 54. Item alveolus vitreus, sive vas vitreum, in modum alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul. *in Lex.* De *Conchis* saxatilibus sive lapideis vide *A.* 3. *Ephem. Nat. Cur. Obs.* 70.

Conchis, quasi *concha*, dicitur faba cum valvulis, sive involucris cocta, demonstrante Rhodio *ad Scrib. Larg. n.* 233.

Conchus, κόγχος, vel idem est, quod *Concha*. Vel significat aliquando Cranium. Cavitates quoque oculorum *Conchi* dicuntur Polluci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum, & facilem paratu, vult Lind. *Ex. X.* §. 74.

Conchylis, κογχυλὶς, *Conchylium*, κογχύλιον, idem, quod *Concha*, Scribon. Larg. *n.* 191. In specie vel eam denotat, quæ *Pura*, πορφύρα, dicitur, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. *d. l. c.* 5. Meminit prioris vocabuli Rob. Keuchen. *in not. ad Q. Seren. p.* 252. 295. Vel *Conchylium* alias accurate loquendo differt a Purpura, Buccino, aliisque conchis, estque peculiaris oblonga species, quam descriptam invenies apud d. Aldrov. *l. c. c.* 15.

Concidentia, ξύμπτωσις, σύμπτωσις, idem quod *Collapsus*, de quo supra. Cui opponitur μετεωρισμός, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit συξυμπτώσιος, Hipp. 1. *aph.* 3. Caussa *Concidentiæ* corporis & vasorum est nimia evacuatio & repentina, Dieter. *n.* 588.

Concinnitas, ἁρμονία, vide *Harmonia*. Alias *Concinnare* ex diversis aliquid conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *vinum Concinnatitium* idem, quod *Factitium*, σκευαστὸς οἶνος. Vide Lind. *S. M. Ex. X.* §. 198.

Concoagulatio legitur in Robert. Boyle *Exerc. de nat. determin. effluv. c.* 2. *edit. Lat. Genev. p.* 22. 23. & denotat diversorum salium simul dissolutorum & ad cryftallisandum sepositorum concretio mixta in cryftallulos mixtam figuram obtinentes.

Concoctio, πέψις, πεπασμός, idem, quod *Coctio*, de quo vocab. Vide *supra*.

Concordia, *Concordantia*, συμφωνία, dicitur, quando plures autores in una aliqua re, vel materia consentiunt, quod optimum est historiæ judicatorium, Gal. *de subfig. Empir. c.* 10. nihil magis fide dignum, quam *Concordia* suspicione carens, *l. de V. S. adv. Erasistratum*, *c.* 5. Sumitur & a Paracelso pro Harmonia & *Concentu* tropico rerum, v. g. Elementorum: quam tamen parabolicam *Concordantiam* non incongrue reprobat Libav. *T.* 4. *de Philosophia Harmonica Magic. Fratr. Bos. Cr. p.* 283. Dicitur & eidem *Conformitas*.

Concretio, πῆξις, σύμπηξις, est materiæ liquidioris in massam solidiorem condensatio. Ferme coincidit cum *Congelatione*, ut patet ex Willis *de ferment. c.* 12. §. *Congelatio*. Ita de Gypso poto scribit Scribon. Larg. *n.* 182. quod in aliqua parte ventris concrescat, id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc. *concretile*, πηκτὸν, dicitur, quod condensari & indurari potest, Gorr. *pag.* 372. Lind. *Exerc. V.* §. 117.

Concubitus, συνουσία, idem, quod *Coitus*. Vide *supra*.

Concupiscentia, ἐπιθυμία, & *Concupiscibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, est vis animæ sensitivæ, qua desiderat & expetit objecta talia, quæ sibi conveniunt, v.g. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* consistit in spirituum animalium cujusque partis proprio-rum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta Willis *de An. Brutor. Part.1. c. 9.* Jung. Charlton. *Ex. VIII. Patholog.* §.28. Dicitur & Gr. ὀργασμὸς, *turgescentia*, nam qui turgent ab ali-qua materia, titillantur, commoventur & con-citantur; unde & per *concupiscere* a posteriori explicari potest, Diet. *n.* 624. *Concupiscentia* si excesserit, quomodo debeat corrigi; docet Rolf. *O. ac M. Com. Gen. l.* 14. *f.* 3. *c.* 8. haud dubie ex Gal. *l. de cognosc. & cur. anim. morb. c.* 6.

Concursus, συνδρομή. Vide *Syndrome*.

Concussio ῥῖγος, Gal. idem, quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *Catasei*sis.

Condensatio, πύκνωσις, vel obstructio mea-tuum corporis facta a refrigerantibus, astrin-gentibus & siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur & *Inspissatio*, de quo *infra lit. I.* Gorr. *p.* 395. Unde *Condensantia medicamenta*, πυκνω-τικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, quare po-ros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant* & contrahunt: cæterum instrumen-tum undique totum constringere nequeunt, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 14. Coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, παχυντικοῖς.

* *Condimentaria*, folia hortensia, sunt folia, puta, Salviæ, Dauci, Hyperici, quibus olim ad condiendos cibos antiqui utebantur & nunc quoque nostri utuntur: Horum foliorum usum Hipp. commendat in morbis Pulmonis, in Ton-sillis, in Uvæ morbo. V. de M. 2. S. 3. ib. S. 2.

Condimentum, ἥδυσμα, ἄρτυμα, dicitur, quic-quid cibum reddit gratiorem, ita, ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen ali-mentorum conferat, Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 16. præsertim, si fuerint acria, *c.* 17. Inter *Con-dimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scho-læ Salernitanæ, vid. Renat. Moreum in ean-dem *de conserv. valet. c.* 8. & 9. *p.* 145. *seqq.* C. Hoffm. *l.* 5. *Inst. c.* 13. &c. Alias ἡδύσματα dicuntur *Unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non un-guenta, sed *aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXI.* 1. Imo in genere ἡδύσματα, dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemad-modum Gal. *l.* 3. 3. *de alim. fac. c.* 11. pingue-dinem & adipem carnium *Condimenta* esse di-xit; & Plut. quietem laborum ἄρτυμα eleganti metaphora vocavit.

Conditio, κατάστασις, *Constitutio*, vide supra *Catastasis*. Cui addi poterit *Conditio ægri* scitu necessaria; de qua eleganter Lindenus. *Con-ditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam caussæ, Hippocrat. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere. *Exerc.* VIII. §. 24. Paracelf. per *Conditionem* intelli-git unam & simplicem qualitatem, v.g. cali-ditatem, frigiditatem &c. quatenus opponitur *Complexioni*, sive Temperiei, quæ in mixtio-ne qualitatum consistit, *Paramir. l.* 1. *c.* 4.

Conditor, pen. brev. δημιουργὸς, idem, quod *Creator*, *Opifex*, de Deo & de natura dicitur, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 10. & *alibi*. *Conditor* etiam professionis dicitur Hippocrates a Scrib. Larg. *in ep. ad C. Jul. Callistum*.

Conditor, pen. long. dicitur, qui rem ali-quam artificiose præparat, ut vel asservari melius, vel gratior fieri possit, v. g. qui sac-charo respalato gratiores reddit. Gr. ὀψαρτύτης, (cur non & simpliciter ἀρτύτης?) Ita & παραχευτὴς in specie dicitur, qui sale carnes condit & asservat. Vide plura p. q. ad vocab. *Conditura*.

Conditum, κονδῖτον, ἀρτυτὸν, in genere si-gnificat omne id, quod artis opera gratum redditum est, sive alimentum, sive medica-mentum fuerit, vid. Schrod. *l.* 2. *c.* 46. In spe-cie variis cupediis compositis, qua alimento-sis, solidis & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsum *Conditum* vocabatur. Gal. *de fa-cile parabil. tit. de Obstructione renum*. Vid. Foes. *in Oecon. p.* 348. An idem cum Vino Hippocratico dicto, sive *Clareto*, de quo su-pra? Ita quoque formula Medicamenti suavis consistentia Electuariis & Confervis similis, ex variis & suavibus parata, *Conditi* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*, Morell. *l.* 1. *Meth. præscr. form. rem. sect.* 2. *c.* 4. Ita legitur *Conditum* suave e pyris & persicis pa-ratum, apud Claud. Deodatum *Pant. Hygiast-l.* 1. *c.* 29. Dicitur *Conditum Compositum* We-kero *Antidot. gen. l.* 1. *c.* 32.

Conditura vel idem significat, quod *Condi-mentum*, ἄρτυμα, materia illa qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἄρτυσις dictam, qua alimenta vel medica-menta alioqui fastidiosa palato & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius tem-poris spatium integra asservantur, Weker.

An-

Antid. gen. l. 3. *c.* 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *Conditura* Cadaverum lege fis Foreſt. *l.* 29. *Obſ.* 29. Rolf. *tr. de purgant. ſect.* 1. *art.* 2. *c.* 43. *ſeq.* ubi σμυρνισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balſamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabriel Clauderus tractatum conſcripſit. Verum diverſos modos Balſamationis, cum veterum, tum Clauderi & Bilſii ventilavit D. Tobias Andreæ, uti conſtat *ex Actis Erudit. Lipſ. A.* 1683. Modum quoque *conditura* vaſorum & viſcerum exenteratorum peculiarem habuiſſe D. Bilſium ex Anatomicorum ſcriptis hodieque conſtat.

Conductio, σπασμὸς, idem eſt, quod *Convulſio*. Cæl. Aurel. *Acutor. l.* 3. *c.* 6. *p. m.* 182.

Conductor appellatur inſtrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua caſei explorari ſolent, non abſimile, concavum, quod in Lithotomia poſt factam inciſionem in ſulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi poſſit. Blaſ. *Med. Un. p. m.* 72. 341.

Condyloma, κονδύλωμα, eſt carnis excreſcentia calloſa in digitis manuum ac pedum, præſertim vero circa anum & pudenda muliebria occurrens, ſic dictum, quod promineat in modum articuli, quem κόνδυλον appellant. Ideo vero præcipue in ſede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum inſurgente, ac præter naturam intumeſcente. Quum enim ſinuoſus fit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *Condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle eſt, quandoque vero cum inflammatione, tumque durum eſt & dolorificum. Hæc Gorræus *p.* 238. Caſtellus. Enimvero omnino etiam cauſſam ſupponunt morbificam, portiones ſucci nutricii corruptas & excrementitiis mixtas, quandoque de malignitate venerea, vel Gallica participantes, Parac. *de nat. & orig. morb. Gall. l.* 8. *c.* 1. Ad *Condylomata* ceu ſpecies pertinent Thymus & Ficus. Jonſton. *Synt. Med. Noſocomic. l.* 5. *tit.* 4. *c.* 1. Medicamenta topica adverſus *Condylomata* lege apud Scrib. Larg. *num.* 224. *ſeqq.* Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 6. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 10. & *l.* 4. *c.* 13. Hæmorrhoides quoque cœcæ vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κονδυλώδης αἱμαῤῥοΐς Hipp. *de hæmorrhoidib. III.* 12. 13. item ſimpliciter κονδύλωσις, ut *hæmorrhois* indicetur, quæ tuberoſam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, diſtinguatur, Foeſ. *d. l.*

Condylus, κόνδυλος, i. e. *tuberculum*, *nodus*, dicitur gibboſa explantatio radii & cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *apophyſes*, Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 2. Dicuntur & *epiphyſes*, i. e. *artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput inſtar operculi cujuſdam, utplurimum vides adnaſci, *l.* 10. *de V. P. c.* 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocabulum κόνδυλος ſignificat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hippocr. *l.* 4. *Epidem. IX.* 8. *XVII.* 8.

Confectio, *Confectum*, vel accipitur pro *ſubactione*. Ita *confectum* thus legitur, κατειργασμένον, aceto acerrimo, apud Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 1. Vel *confecta* dicuntur materiæ ſaccharo ſicco obductæ, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, Weker. *l.* 1. *Antidot. gen. c.* 48. Schrod. *l.* 2. *c.* 47. Quin & tabulæ, morſuli, rotulæ, *confectiones ſolidæ* vocantur, Weker. *d. l. c.* 42. Imo & electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo inſigniuntur, uti conſtat de decantatiſſima *confectione alkermes*, de qua videantur diſpenſatoria, Schrod. Rolfink. & alii. Huc pertinet *confectio humana* ad oculos, cujus deſcriptionem vide apud Rolf. *O. ac M. l.* 7. *ſect.* 2. *c.* 2.

Conferens, ξυμφέρον, a verbo ξυμφέρω, συμφέρω, *confero*, apud Hipp. ſignificat, quod utile eſt, & prodeſt, ſcil. ad ſanitatem. Eſtque unum criterium ex duobus, quo dignoſcitur omnis indicati, vel remedii in methodo conſervandi ſanitatem & medendi certitudo & veritas; præprimis evacuationum criticarum & ſpontanearum, *ex* 1. *aph.* 2. & 4. *aph.* 47. Hinc & loca illa, per quæ hujuſmodi evacuationes fieri ſolent, dicuntur χωρία ξυμφέροντα, loca *conferentia*, i. e. lege naturæ commoda, 1. *aph.* 21. Ita & de anni tempore accipitur, v. gr. de autumno aquilonio & ſicco, 3. *aph.* 14. Huic opponitur ἀσύμφορον, *inutile*, damnoſum.

Confermentatio, dicitur *Fermentatio combinativa*, ſive *combinatoria* ad differentiam *fermentationis reſolutivæ*, eſt quæ motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumſcriptione loci, temporis & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius deſcripſit D. D. Stahl. *in Diſquiſ. eleganti de Sanguificat. c.* 3.

Confertus, *Confertim*, ἀθρόος, ἀθρόως. Vide *Athroon*.

Confibula, *confibulatio*, ſunt termini potius Architectonici, & confibulæ dicuntur tanquam duplices fibulæ, quæ ſi quando quid hiet & aperiatur ad conſtringendum utrinque & comprimendum adhibentur, interpoſitis & intercalcatis etiam cuneis, Rhodius *de Acia c.* 4. *p.* 8.

Con-

Confidentia, vide *Fiducia*. *Eutolmia*.

Confirmamentum, dicitur aſtri corpus in homine, vel corpus ſidereum & aſtrale, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Confirmatio, ἰσχύρωσις, *affirmatio*, & *confirmaturio* ἰσχυρίζω, ἡ διισχυρίζω. Vide *Iſchyreſis*. Alias & *confirmare* idem eſt, quod *confortare*, reficere. Scribon. Larg. *n*. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, *n*. 57. 59. 60. Græce dici poſſet ἱδρύομαι, fixam ſedem acquiro, *ex* 4. *aph*. 11. ubi de hydrope ſicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

Confita, i. e. fex liquida ſtyracis. Pharmacop. Londin.

Confluentia; terminus Paracelſicus, ſignificans *concordantiam* & conjunctionem, vel confœderetionem microcoſmi cum aſtris, morbi cum remediis, *l*. 2. *de podagr. morb.*

Confluxile, σύῤῥυν Gal. *l*. 1. *Meth. Med. c*. 2. Vide *Confluxio*.

Confluxio, ξύῤῥοια, terminus eſt Hippocraticus, in loco notatu & explicatu digniſſimo *de Aliment. IV*. 24. ξύῤῥοια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθέα πάντα. *Confluxio una*, *conſpiratio una*, *conſententia omnia*. Et mirum, Foeſium horum terminorum expoſitionem *in Oeconomia ſua Hippocratica* neglexiſſe. Quam certum vero eſt, per *confluxionem* & *conſpirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani omniumque partium non tantum ſolidaram, & humorum ſpirituumque vitalium & animalium conſenſum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus *l*. 1. *meth. m. c*. 6. Totum corpus *conſpirabile* & *confluxile* idem eſſe, ac ſi dixiſſet Hippocr. omnes particulas mutuo a ſe affici. Ita qua ratione hoc in omnibus ac ſingulis fiat, optandum eſſet, ut aliquis accurate & ex veris principiis oſtendere ſibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *conſortium*, κοινωνία. Confer ad Gal. *l*. 2. *de cauſſ. pulſ. c*. 12. *l*. 3. *de fac. nat. c*. 13.

Confœderatio, Paracelſo idem, quod *confluentia*, *commercium*, *conſenſus*, *tr. de Tabe*. §. *contraria*.

Conformatio, διάπλασις, eſt ſecunda ſpecies, vel differentia eſſentialis, aut modus conſiderandi ſubjectum medicinæ, hominem, quoad organicam ſtructuram vel ſoliditatem, & ſub ſe comprehendit quatuor ſpecies vel claſſes, 1. *conformationem* ſtricte dictam, διάπλασιν quoad *figuram*, σχῆμα, quoad *cavitates* & *meatus*, κοιλίας ἢ πόρους, & quoad *ſuperficiem*, ἐπιφάνειαν. 2. *Magnitudinem*, τὸ μέγεθος, 3. *Situm* vel *poſitum*, θέσιν ἢ κοινωνίαν. 4. *Numerum*, τὸν ἀριθμόν. Quæ *conformatio* & ejus ſpecies, ſi præternaturaliter ſeſe habuerint; dicuntur *morbi malæ conformationis*, vel morbi organici. Videantur inſtitutioniſtæ, in ſpecie *Dogmata noſtra Part. I. c*. 3. & *Part. II. c*. 4.

Conformitas, vide *Concordantia*.

Confortans, *Confortativum*, Græce dici poſſet, κρατυντικὸν, βεβαιωτικὸν, aut καρδιακὸν, quaſi cordiale, eſt terminus technicus, pharmaceuticus & chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum atque naturam corroborant, ut virtus expulſiva ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potiſſima totius medicinæ methodus, in qua totus ſpagyricus labor inſudat, (utinam ſe res ita haberet!) Nam ſibimetipſi natura medicus eſſe debet. Homo, cui medici nomen tribuitur, miniſter naturæ tantum & ſervus veri medici. Si quid ultra præſumat, temerarium eſſe naturæ perſecutorem, imo perditorem, dicimus, quemadmodum terminum expoſuit Ruland. *in Lex*. & de verbo ad verbum ex illo Ionſonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* deſcribi poſſunt, quæ humorum, potiſſimum ſanguinis & liquoris nervoſi, ſpirituoſitatem, vitalitatem & activitatem, in quibus potiſſimus naturæ vigor conſiſtit, ocyus promovere valent. De vi *confortativa* macrocoſmica & microcoſmica vide Paracelſ. *de trib. prim. Eſſent. c*. 6. An vero in auro talis ſit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem ſtatuit, ut & in ſmaragdo, non abſque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de gemmis & coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti ſint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius & Thomas Eraſtus, quorum ille vim *confortantem* auri & gemmarum defendit; Hic vero negavit. Legantur hac de re *epiſtolæ* a Laur. Scholzio *collectæ ep*. 208. 209. *ſeqq*. & 291. *ſeqq*.

Confricatio dicitur in pharmaceuticis ſpecies trituræ, eſtque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut ſolidioris corporis *confricatu* cito levigantur, ut amylum, ceruſſa, quæ ſtatim ut *confricantur*, pulverantur, ſicque *confricatio* & *attritio* ſecundum magis & minus tantum diſcrepare videntur, verbis I. D. Horſtii *Diſpenſat. Pharmac. Univerſ. Part. I. l*. 2. *c*. 10. *p*. 26. Alias *confrictio* etiam radicibus & fructibus ſucculentis adhibetur ad ſuccum commodius exprimendum. D. D. Wedel. *Pharm. Acroam. l*. 1. *ſ*. 2. *c*. 6. *p*. 51.

Confricatrices, *frictrices*, fœminæ valde libidino-

dinosæ dicuntur, clitoride abutentes, Th. Bart. *l.* 1. *Anat. cap.* 34. Cur has non putaverit C. Hoffm. dici posse τριβάδας, *comm. in Gal. de V. P. n.* 1064. non video rationem; Licet enim Cœl. Aurelianus *de morb. chron. l.* 4. *c. ult.* τριβάδας vocaverit, quæ ἀλίζω libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio τριβῆς cum clitoride, nisi quis has vocare velit συντριβάδας, *confrictrices*.

Confusæ febres dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus servant singulæ naturam suam, neutraque illarum prævalet. *In Opuscul. Medic. t. de febr. p. m.* 252.

Confusaneus, αὐτόπυρος, epitheton panis domestici & quotidiani, vide *Autopyros*. Legitur apud Ionston. *Synt. Med. p.* 45.

Confusio, κρᾶσις, vide *Complexio*. Porro *confusio*, σύγχυσις, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt: Itaque & consistentia tum partibus, tum toti aquea est & fluida. Quæ enim eliquata sunt, posteaque *confunduntur*, ut pix & cera, & resina &c. principaliter sunt colliquationis, licet ministret illis *Confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congredi. Rul. & Iohns. Alias *Confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet. Cum talis *Confusio* fit absque artificio, ἀλόγως τῶν ἀμεθόδως Schen. *S. C. & Pr. M. E. p. m.* 32. *seqq. Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat & minor seipsa appareat. Galen. *def. Med.* Meminit quoque *Confusionis* omnium Hippocr. 6. *Epid. f.* 3. *t.* 1. vocans ξύγχυσιν ὅλων, qua nihil aliud innuitur, quam cruditatum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementia cum utilibus permista sunt, cujus caussa vel signum est alvi stupor, i. e. dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Vallesf. *in com.* Quid *confusæ literæ* significent ap. Scrib. Larg. *n.* 231. Philologis inquirendum relinquimus, Jug. Rhod. *in not. ad h. l.*

Confutatio, ἔλεγχος, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris vel verosimilibus improbatio. Hec in medicina duplex est: Una quidem ex anatome, altera ex consequentia logica, vel rationali; ex notatu dignissimo loco Galeni *l. 6. de P. c.* 13.

Congelati dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant, se vidisse & audivisse Angelos &c. Valesc. *de Tarant. Phil. Pharm. l.* 1. *c.* 22.

Congelatio, πῆξις, frequens in usu terminus medicus, sed diversimode accipitur: Physice considerata *Congelatio* coincidit cum *concretione* vide *Concretio*. In foro medico pathologico *Congelationes*, πήξεις, omnes ægritudines dicuntur, quæ a caussa frigida & vehementibus algoribus ortum duxerunt, Galen. *l. de diff. morb. c.* 5. Scilicet, quando fit sanguinis spirituumque p. n. fixatio. In specie *catalepsin* & *nervorum rigorem* sic vocant. Castell. Ita in peste *Congelationem* sanguinis fieri vult Paracelf. *tr.* 2. *de peste.* quamvis rectius *Coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *Congelatio* dicta fuit, i. e. stupor. Joh. *Ros. Anglic. p. m.* 929. In foro pharmaceutico & chymico *Congelatio* dicitur, quando materia prius liquidior condensatur & concrescit instar glaciei super aqua. Rul. Ita & adeps *Congelari* dicitur apud Scrib. Larg. *n.* 271.

Congenitus, συγγενής. Vide *Connatus*.

Conger, *Congrus*, γόγγρος, κόγχρος, est species serpentis marini, plane similis anguillæ, unde & a nonnullis *anguilla marina* dicitur, cujus descriptionem & usum in cibo ac medicina lege sis apud Aldrovand. *l.* 3. *de Pisc. c.* 25. Galen. inter pisces duræ carnis refert *l.* 3. *de Alim. fac.* 31.

Congestio, συμφορά, συμφόρησις, συναθροισμός, (an non & ἀλία vel συναλία, a verb. ἀλίζω & συναλίζω?) idem, quod *Collectio*; quamvis a nonnullis distinguatur ab hac, quod *Congestio* fiat lente, Collectio vero cum impetu & confertim Ionston. *Syntagm. Med. Noscom. Special. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 1. *Congerere* medicamenta legitur apud Scrib. *n.* 38. A. M. A. Severino *l. de abscess. per congest.* describitur, quod fit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinati ac superflui coacervatio, *c.* 8. ubi & abscessus hoc modo productos *Congestiles* appellat. Modum, quo fieri soleant *congestiones* humorum per caussas propiores & remotiores egregie aperuit & descripsit D. D. Sthal *in eleganti sua dissertatione de Motibus Humanorum Convulsivis cap.* 8. & *seqq. p.* 28. *seqq.* Vere non minus quam accurate *congestiones* sive collectiones (nam hi termini commode pro synonymis haberi possunt) sangui- nis, seri huic commixti & lymphæ in eas, quæ ad locum patentiorem, & alias, quæ in parvum fiunt; divisit, quarum illæ ad secretionem tantum spectant, hæ quoque excretionem

nem subsequentem habent, priores valde particulares, posteriores vero universaliores appellans. Ibid. c. 11. p. 39. *seqq.*

Congius, vide *Chus*.

Conglaciatio, idem, quod *Coagulatio*, vel *Congelatio*; Legitur apud D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. III.* §. 20.

Conglutinatio, κόλλησις, est species unitionis adversus solutam unitatem in partibus carnosis factam, quæ & *Coalitus*, σύμφυσις, dicitur Gal. *Art. medic.* c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide *Coalescentia*. *Conglutinatio* quoque est per glutinum compositio, manente natura *conglutinatorum*. Itaque & reductio hic est, seu restitutio in integrum. *Glutinum* autem pro natura cujusque varium est, & dicitur hic omne, quod viscididate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coercet. *Congluten* vel *Conglutinativum* dicitur Paracelso, quod ex putrefactione in *gluten* coloratum descendit, & substantia proprie utriusque corporis, substantialis scil. & vitalis, *l.* 1. *de Tart.* c. 3. Rul. & Iohns. *in Lex.*

Congrego, ἀθροίζω, id est, *accumulo*. Vide *Athroezo*.

Congruitas, Parac. rectius *Congruentia*, ὁμονοία, εὐαρμοστία, idem, quod *Concordantia*. Parac. *Paragran. tr.* 4. Hinc Adject. *Congruum*, idem, quod *conveniens*, *conferens*, de quibus suis locis.

Congrumatus, pro concertus, grumosus, passim a recentioribus medicis usurpatur, v. gr. de sanguine in ecchymomate a contusione, quemadmodum in collegiis manuscriptis aliquoties observavimus.

Congrus, γόγγρος. Vide *Conger*.

Conia, κονία, tria significat, *Lixivium*, *Calcem*, *Cinerem*. Ita Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L.* c. 4. *Lixivium* *destillatum*, κονίαν στακτὴν exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum ustorum ablutis *lixivium* fieri potest, præditum diversis facultatibus, pro ejus, quod eluitur, natura. Ejus enim, quod empyreuma, seu igneam naturam habet acerrimam, ipsum quoque acerrimum est, ejus quod tale non est, etiam moderatius. Idem vero etiam simpliciter στακτὴ appellatur. *Conia* enim nihil aliud, quam *ablutio cinerum* est, *t.* 7. *de. S. Fac.* §. Conia. Alias datur & κονία ἀσβέστου, *lixivium calcis*. Quod si *cineri calx* addatur, id *lixivii* genus πρωτόστακτον appellatur. P. Ægineta autor est *l.* 7. *c.* 3. §. *Conia* q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus, potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia *lixiviorum* genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa inserviunt: ut πηλοποιητικὴ & σαπωνάρικη, quorum illud figulis, hoc vero saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex sapone *lixivium* intelligere. Ab hac κονίας significatione quoque dictæ sunt *urinæ lixivio simile*, οὖρα κονιώδεα apud Hipp. *Coac. tit.* 582. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas aut cineritias; nobis tamen prior versio magis arridet, quarum urinarum caussam egregie & solide exposuit Cl. Willis *de urin.* c. 4. De reliquis binis significationibus testimonia adeo certa non prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. *Thesaur.* constare potest. Adde tamen ex Galeni *exegesi*, quod κωνίας οἶνος *conitos* vinum sit picatum.

Conierna, κονίαμα, dicitur parietis *incrustatio*, aut *tectorium*, aut opus albarium, quo parietes calce aut gypso dealbati inducuntur, & usus Hipp. *l.* 7. *Epid. X.* 9. quamvis potius *ibid.* ipsum parietem dealbatum significare videatur. Foes. *Oec. p.* 348.

Conjectura, στοχασμὸς, dicitur rei cujusdam notitia, non simpliciter demonstrativa & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax & incerta, alia certior magis habeatur *conjectura*, in medicina saltem ea locum habet, quæ *artificiosa*, μετὰ τέχνης ἢ στοχασμὸς τεχνικὸς, dicitur, & quam proxime ad veritatem accedit, Gal. *l.* 1. *de crif.* c. 9. Et hac de caussa refertur quoque medicina inter *artes conjecturales*, vel *conjectrices*, στοχαστικὰς, *l. Introduct.* c. 5. quamvis *de opt. sect. ad Thrasyb.* c. 4. non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, *conjectricem* dici velit, quam propter eventum, quod non semper fine suo potiatur. Jung. C. Hoffman. *Instit.* *l.* 1. *c.* 1. §. 3. *seqq.* & *Dogmat. Medic. Gen.* *Nostra proleg. p.* 4. Regnare vero videtur imprimis *conjectura* in parte Semiotica, quæ tamen ita est & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quod ait Erastus *orat. de laud. Medicinæ*, prope accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus: Scire sane convenit & sapienti στοχασμῷ colligere & dejudicare, quando, quanta, quænam, quomodo individuo cuivis apta, necessaria, congrua, utilia: Artificiose autem conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis, Dieter. *Iatr. n.* 2. Quod vero Dn. D. Amman-

nus *in præfat. parænes. ad discentes conjecturalem* ita exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tam circa theoriam, quam circa praxin meris & nudis nititur conjecturis & opinionibus, profecto μέγα λίαν αἴτημα, quod quomodo non cedat in opprobrium artis, non intelligo.

Conis, *κόνις*, *Pulvis*. Item *Pediculus*.

Conisalos, *κονίσαλος*, Atticum vocabulum significans terram in palæstris athletarum & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum vel olei aspergine irrigatam, quæ fere eundem cum strigmentis usum in molliendis & discutiendis bubonum & lactantium uberum & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Galen. *l.* 10. *de S. F.* §. *Sudor*, ubi & πάτος dicitur, i.e. via conculcata. Vide Lang. *l.* 1. *ep.* 51.

Conisterium, *κονιστήριον*, idem, quod *apodyterium*, de quo supra. Lang. *d. l.* Significat & infimam partem furni chymici, quæ Latinis *Cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

Conjugatio, *Conjugium*, *συζυγία*, *ζεῦγος*, idem quod *Copulatio*, *Conjunctio* duarum rerum, (1) dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter a medio abesse volunt, Gal. *l.* 15. *de V. P. c.* 2. (2) de pulsibus, vide *Conjugationes pulsuum* aliquot *l.* 1. *de causs. puls. c.* 8. (3) *Conjugium* dicitur copulatio maris & fœminæ. Hæc significatio mystico & spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum dixit Paracels. *l. de morb. Tartar. cap.* 22. In specie de *conjugio* medici & medicinæ loquitur idem *Comm. ad Hippoc.* 1. *aph.* 1. *Conjugium divinum* dicitur, quod constat ex mundo superiore & inferiore. *Theatr. Chym. Vol.* I. *tr. Artificium supernaturale c.* 16. *& c.* 5. vocat *conjugium metaphysicum*, *Th. Chym. Vol.* I. *pag.* 288. *&* 318. Ita in conficiendo lapide philosophico utriusque materiæ, mercurii & spiritus rubri conjunctorum & vitro hermetice inclusorum unio & mutua amplexatio, vel congressus, vocatur *Conjugium*. Libav. *Apocal. Hermet. part. poster. p.* 395.

Conjuncta caussa. Vide *Continens*; *Caussa*.

Conjuncti quoque *morbi* dicuntur; & distinguuntur in connexos & consequentes, quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in connexis, succedat in consequentibus. Nempe ibi prior caussa manet duratque, hic abit & cessat. Hoc per μετάπτωσιν fit, illud per ἐπιγένεσιν, Linden. *S. M. Ex. VI.* §. 19. *Conjuncta morbi essentiæ* dicuntur, quæ quidem ab essentia ipsius sunt inseparabilia, ut magnitudo, motus, mos. Distinguantur ab *adjunctis* morbi, quæ sunt caussæ & symptomata; Hæc consequentia; Illa antecedentia. *Conjuncta* signa dicuntur, quæ sunt pathognomonica, & una cum antecedentibus & succedentibus morbi naturam aperiunt. *Conjuncta* vero & *adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, ἐπουσιώδη. Idem *Ex.* VIII. §. 68.

Conjunctio, *συζυγία*, idem, quod *Conjugatio*. Ita de astris dicuntur *Conjunctiones*, quas medico scitu necessarias esse dixit Paracels. *Paragran. Tract.* 2. *de Astronom.* Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *compositione*, v. gr. *conjunctiones medicamentorum*; Helmont. *tr. Pharmacopolium &c.* Haud raro etiam per *Conjunctionem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum & subjectum. v. gr. *Conjunctio pestis* & *hominis*, *de Peste cum additionibus l.* 1. *It. de Caduco matricis*, *& alibi*. *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum, cujus synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*, suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. Ripleus *in Axiom. Philosoph. in Theatr. Chym. Vol.* II. *pag.* 113. 114. *Conjunctionem* etiam spagyrici *fermentationem* dixere, M. Joh. Isaac. *Oper. Mineral. l.* 1. *cap.* 136. *d. l. Vol.* III. *p.* 409. Et: *Conjungere* est *imprægnare*, *dealbare* & *rubificare*. *Rosar. abbreviat. Tract.* 2. *d. l. p.* 654. & Lagn. *in Harm. Chym. Vol.* IV. *p.* 751. *seqq.* De hac *conjunctione* videatur & Lullii *Practica cap.* 12. *d. l. p.* 144. & de *Conjunctione solis & lunæ*, *p.* 340. Vide & Orthelii *Commentar. in nov. Lum. Sendivogii c.* 11. *Vol.* VI. *pag.* 426. *seqq.*

Conjuratio, *Conjurator*; accipitur apud Paracelsum pro arte & artifice curandi morbos per certas dejerationes & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties ursit; v. g. *l.* 9. *de signatur. rer. natur. l. principior. seu de mysteriis verm. c.* 6. *tract. de surditat.* §. *cura l.* 1. *Philos. sagac.*

Connatus, *ξυγγενὴς*, *συγγενὴς*, *ξυγγεγονὼς*, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a prima nativitate, ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, *sect.* 1. *de nat. hum. t.* 27. In specie de nativa vel *connata* dispositione & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *Connati* vocantur & *Hæreditarii*, *Prorrhet.* 2. *& l.* 3. *Epidem ægrot.* 6. Ex eadem *cognatione*, qui

tali morbo laborat, infolita phrafi eidem ap-pellatur ξυγγονεὺς. *Prorrhet.* 2. Foef. *pag.* 437.

Connexio, συμπλοκὴ, idem, quod *Conjunctio*, *Conjugatio*, *Commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* effe & implicitas, ut nullo mo-do diduci fine totius profeffionis detrimento poffint, fcripfit Scrib. L. *num.* 200. *Connexa* & *Connexi Morbi* quid fint, vide *Conjuncta*.

Conniveo, σκαρδαμύσσω ἢ καρδαμύσσω, dici-tur, quando quis oculorum pálpebras cito claudit, & cito aperit, uno verbo quoque ap-pellatur *Nictare* vel *Nictari*. Galen. 5. *in* 6. *Epid.* t. 2. Foef. *Oecon. pag.* 569. Cui opponi-tur ἀσκαρδαμύσσειν. Vide *Afcardamyctes*. Vo-cantur & Græce μύειν, ξυμμύειν, cum oculi clauduntur ex fomno per membranam illam, qua oculus quafi vefte integitur. Ita & ute-rus dicitur ξυμμύειν a conceptu Hippoc. 5. *aph.* 51. cum ejus os peranguftum fit, uti expli-cavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. *n.* 587. Abufiva vero eft licen-tia, quando Hæmorrhoides apertæ appellan-tur *Conniventes*. Quæ *valvulæ Conniventes* in inteftinis dicantur Kerkringio, videre licet *in Obf.* 39. licet vero de his fcripferit, de his nihil fcriptum fe vidiffe, egregie tamen mon-ftravit Theod. Jan. ab Almeloveen *in Inv. No-vantiqu.* §. 21. *p.* 180. *feq.* quod videre potuiffet, fi voluiffet, tum apud Hieron. Fabricium *de Inteftinis* & Linden. *in Phyfiologic.*

Connumeratio, συναρίθμησις, vide *Collectio*. Eft opus mentis, quæ plures res fimul com-prehendendo confiderat, Gal. 1. *de dis, quæ in medic.* t. 3. Dicitur & *Confummatio*.

Connutritus, ξύντροφ@, dicitur de morbis una nobifcum educatis, & longinquo tempo-re hominum corpora infeftantibus & quafi connatis. Hippocr. 6. *Epid.* f. 5. t. 6. Gal. *in comm.* & *l. de A. L.* & *Ag. XI.* 3. Idem quoque fignificat, quod οἰκεῖον, *familiare*, accommo-datum, conveniens. 3. *de fractur.* t. 23. & t. 44. Gal. *in comm.*

Conoides corpus, κωνοειδὲς σῶμα. Vide *Cona-rium*.

Conops, κώνωψ. Vide *Culex*.

Conquaffatio, συσσεισμὸς, eft fpecies *Com-minutionis*, qua humidiora concreta, in mor-tario lapideo aut vitreo, aut tudicula lignea contunduntur, donec per fucculentiam pro-priam aut affufum liquorem in pulticulam abeant, quam etiam fi mollior fuerit, *Pollinem* vocant. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phyf. VII.* §. 27. Præter illam Chymicam & Oeconomi-cam fignificationem hodieque adhuc alia phy-fica fingularis efficaciæ & neceffitatis propo-nitur & a quibufdam urgetur ac defenditur, v. gr. a D. D. Wedelio *Ephemerid. Nat. curiof. Dec. I. Ann. VI. & VII. obf.* 2. & in ejufdem *Phyfiologia Reformat. c.* 9. *p.* 274. *feqq.* quæ fit ab & in corde, quando fyftole fua portiones fanguinis & chyli admixtas comminuit, ut eo promtiores fiant ad fluxum, fimulque etiam heterogeneæ difponantur ad fecretionem; quo etiam tendit fua hypothefi Guilielm. Cokburn. *Oecon. anim. p. m.* 29. & 32. Enimvero licet ea negari minime poffit, an vero tantæ fit potentiæ, ut ejus vis per totum corpus fefe extendat, & hac fola fiat fecretio utilium ab inutilibus, nondum videtur fatis demonftra-tum; interim liberum unicuique fit amplecti hanc hypothefin vel relinquere.

Confcientia, συνείδησις, eft actus animæ ratio-nalis, & ita homini proprius affectus, quan-do mens humana relinquens animam fenfiti-vam vel facultates animæ corporeas, fua fpon-te ad fe redit, & vel propter occafionem ex-pergefacta, & erroris fui confcia, contra hanc animam brutalem five corpoream infurgit & colluctatur. Th. Willis *de anim. Brut. P.* 1. *c.* 7. Hujus quoque puritati ftudere debet Medicus.

Confecratio, καθιέρωσις, & olim, & hodie ad Medicinam translata fuit; Sed rectiffime a Paracelfo damnata & rejecta, *tr. Philof. occul-ta tit. de Confecrationibus*.

Confenfus, συμπάθεια, συμφωνία, ὁμολογία, ufurpatur in ftatu fecundum & præter natu-ram. In illo idem eft, quod *Concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero figni-ficat, quando ad aliquam partem morbo cor-reptam aliæ etiam non temere aut perfuncto-rie, fed graviter compati folent. Ita jecore affecto fingultus fuccedit, compatiente ftoma-cho, Gal. 6. *aph.* 16. Per *confenfum* quoque dupliciter affici dicitur, uno modo, cum ali-quid tranfmittitur ad aliquam partem, ut pu-ta fumofus vapor a ventriculo ad oculos; alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari, Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 1. & *alibi*, Charlton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis focietatem. *Ex. III. Pathol.* §. 1. De rarioribus *confenfibus* partium in ftatu p. n. Vide *Ephemer. Nat. Cur. Ann. I. Obf.* 20.

Confequens, ἑπόμενον, συμβεβηκὸς, fignificat in foro Medico id, quod vel fanitatem, vel morbum fequitur. Et ita æquipollet vocabu-lo *Accidens* & *Symptoma*. Galen. *l.* 1. *M. M. c.* 9. Vide

9. Vid. Dogm. noftr. Part. I. cap. 8. dogm. 1. Quid fint Morbi Confequentes, vide p. a in Conjuncta.

Conferva, terminus eft Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rariffime carnes aut pulpas fructuum tenuiffime incifas, vel tufas, & faccharo exacte mixtas, Weker. Antidot. gen. l. 1. cap. 31. Hæc actio dicitur Confervifatio. Schrod. l. 2. c. 48. vid. Schen. Synt. Comp. & præf. med. Part. fpec. cl. 3. f. 2. c. 1.

Confervatio, φύλαξις, dicitur de re in fua natura & per proprium calorem fuftentata, cui opponitur Corruptio, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris exceffus, Gal. l. 4. de S. F. c. 14. Hinc non adeo a veritate declinavit Paracelfus dicens: Hominem in fe habere confervatorem & deftructorem fanitatis, modo rem obfcuris terminis non ita defœdaffet. Labyrinth. Medic. c. 7. Confervatio & Confervantia quoque ufurpantur in Pharmaceuticis, de fimplicibus quibufdam, quæ adduntur aliis vel ad præcavendam eorum confumtionem, uti Magneti ferrum adjungitur, Camhporæ grana pfyllii, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent, Sal, Saccharum, Mel & alia condimenta, qua ratione Confervantur Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia &c. De confervatione hujufmodi medicamentorum legatur I. D. Horft. Part. I. Difpenf. Pharm. Univ. l. 4. c. 12. p. 71.

Confervativus, a, um, φυλακτικός, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ fanitatem præfentem tuetur. Vocatur alias Methodus confervandi fanitatem, ὑγιεινή. Vid. Dogm. noftr. Part. IV. c. 2. cui opponitur Methodus medendi, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam cauffis, quæ dividuntur in Confervatrices & Effectrices, fcil. fanitatis, αἴτια φυλακτικά, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγιείας. Gal. Art. Medic. c. 84. Confervantia Phyficorum (h. e. Spagyricorum) præfertim funt medicamenta vitam & corpus a corruptionibus præfervantia. Talia potiffimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam ac temperatiorem a natura nacta funt vegetabilia, quæcunque femper virent, & longiori tempore perfeverant: Inter mineralia, quæ mumialis effentiæ liquoris multum habent, & inter metalla, quæ funt ærugini minus obnoxia. Talia non funt Conferva rofar. violar. &c. quæ Confervatione ipfamet indigent ac mutuantur a faccharo, Rul. in Lex. Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nifi hæc ipfa hypothefis multis adhuc fcateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas noftri inftituti ratio non admittit prolixius ventilare: Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatem. Quid enim de cervo aliifque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferunt? Sed manum de tabula.

Confidentia, ἀποκαταστασις, vide Apocataftafis. Eft & fpecies anguftationis cavitatum vel meatuum, quando latera concidunt; Gr. συνίζησις. Jul. Alex. not. ad Galen. de diff. morb. T. II. p. 297.

Confideratio, σκέμμα, quid fignificet, notum eft. Tres confiderationes, quæ tamen poteftate unum funt, ftatuit Galenus; primam, de propriis & communibus fpeculari; fecundam, an fimilia vel diffimilia fint, ea, quæ inter fe conferuntur, difcernere; tertiam, quid idem & quid diverfum fit in rebus, confiderare. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 5.

Confilium, βούλευμα, quid in genere fignificet, notius eft, quam ut opus fit verbis. Notetur faltem egregia gnome: Confilium fapientis unicum multorum manus fuperat. Infcitia vero femper per fe mala, juncta armis adhuc pejor eft. Gal. orat. exhort. ad artes, fere fub fin. In Medicina Confilium dicitur fententia illa, quam Medicus vel folus, vel cum aliis prius confultans de hominis ftatu vel fec. naturam, vel præter nat. fert, & quid agendum fit, juxta indicationes utriufque methodi præcipit, aut præfcribit. Vide Confultatio.

Confiftentia duplicem potiffimum habet fignificationem. Medicam: (1) de ætate, vel morbo, quando ufurpatur. Gr. dicitur ἀκμή, & ita idem fignificat, quod Status. Vide Acme, ex Galen. 2. de diff. febr. cap. 11. (2) ufurpatur de humoribus aliifque materiebus, qua utilibus, qua inutilibus, & denotat eorum conftitutionem, ratione tenuitatis, vel craffitudinis, foliditatis aut corporeitatis. Ita de Urinæ confiftentia legitur apud Galen. l. 9. Meth. med. cap. 4. Græce dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Gl. Th. Will. Ex. de Urin. cap. 1. 3. 6. &c. quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hippoc. collectionem, aut concretionem, vel coacervationem alicujus materiæ denotet, Coac. t. 238. de morb. facr. XVIII. 13. Verbum Confifto etiam aliquando fumitur pro Exifto cum alia quadam re. Scrib. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.

Confolidans, idem, quod Sarcoticum, aut Epuloticum. Ita Rul.

Confolidativum, Confolidatura, medicamentum

tum vulnera & ulcera carnibus recentibus ex-plens, & cicatricem obducens, ἐπουλωτικὸν, in-carnans, σαρκωτικὸν, vocatur; de quibus suo loco. Consolidare, quoque numeratur inter quatuor regimina Lapidis Philos. ap. Lagn. in Harm. Chym. cap. 6. Th. Chym. Vol. IV. p. 753. fin.

Consolor, παρηγορέω. Vide Paregoreo.

Confortium, κοινωνία. Vide Communicatio,

Confluxio. Tale confortium tribus modis fieri scripsit Galen. 1. in 3. Epid. 4. vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

Consperfio, καταπασμα. Vide Catapasma.

Conspicuus, ἐπίδηλος, manifestus, evidens, dicitur de homine, qui sensu increscere deprehenditur, quod fit a septimo ad decimum quartum annum, Hippoc. l. de Carn. XIII. 13. deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ crisees præbent indicium in morbis, unde Latinis Indices vocantur. Tales sunt cujusque septimanæ dies quartus, ex 2. aph. 24. Vide Foes. p. 224. Dieter. n. 314.

Conspirabile, Conspiratio, ξύμπνουν, ξύμπνοια. Vide Confluxio.

Conspuendus, καταπτυστος, dicitur de eo, qui sui emolumenti & ornamenti nullam curam gerit, Gal. in orat. suafor. ad artes c. 5.

Constans, εὐσταθὴς, βέβαιος, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum esse corporis constans & firma constitutio σαρκὸς εὐσταθὲς κατάστημα, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hipp. 3. aph. 8. de morbis constantibus boni moris, & æqualibus, item 2. Epid. sect. 1. num. 20. Diet. num. 361. Foes. p. 252.

Constantia, βεβαιότης, εὐστάθεια, dicitur de corpore & animo. De illo legitur apud Galen. c. de nat. hum. t. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & com. 2. de hum. De anima vel mente occurrit apud Hipp. l. de dec. orn. IX. 15.

Constellatio, est terminus Astrologicus, denotans certum confortium & communionem Astrorum ratione luminis vel influentiæ. Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum constellationem dixerunt esse superiorum astrorum in inferna virium & virtutum impressionem & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt haberi excellentissimam scientiam Physicam, quæ Physiognomia signata rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur. Ruland. & Iohnson. in Lex. Urget hanc ceu scitu valde necessariam Medico Paracelf. Paragran. tr. 2. de Astronomia. Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem & Physici, Mathematici & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent; Clarissimi, v. g. Th. Willis de febr. c. 9. qui negat, Crises a Lunæ siderumque influentiis dependere; & supra laud. Dn. Joh. Chr. Sturmius in Tab. suis Astronomic. (quamvis hactenus nostrum addere calculum nondum libuerit) hinc patet, quam incerta hæc sit Castellationum & Concordantiæ superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina fit mere fictitia & ridicula. Tantum.

Constellatum, est epitheton unguenti contra dolores dentium, & ad fananda vulnera, cujus basin constituunt lumbrici vivi purificati a sordibus (quidam etiam hos prius nutriunt aliquandiu vitellis ovi ad duritiem coctis) exsiccantur postea in furno sive clibano, dein pulverisatis iis alia ingredientia adduntur & cum pinguedine aprugna & ursina in formam linimenti negliguntur, quemadmodum descriptio extat in Kesleri Redivivi Process. 170. Verum, quæ sit hujus nominis ratio hariolari quidem non licet.

Consternatio, ἔκπληξις. Vide Ecplexis.

Constipatio, στύψις, idem, quod Adstrictio. Vide supra suo loco. Constipationem a Tartaro deducere conatus est Paracelf. passim in scriptis suis, præsertim vero in l. 2. de Tartar.

Constitutio, κατάστασις. Vide Catastasis.

Constrictio, vel idem est, quod Adstrictio, στύψις. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum constringere sumitur a Scrib. Larg. n. 104. Ita & Constrictiva, συντικά, dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Rul. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat. Gor. συστολή. Vide Cor. Systole.

Constructio, idem, quod Generatio aut Factio alicujus rei, cui opponitur Destructio. Lombard. Margarit. pretiof. c. 16. in Theatr. Chym. Vol. V. p. 659.

Consuetudo, ἔθος, ἐθισμὸς, in medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hipp. passim & Galen. integro libello h. tit. & sparsim alibi hujus Consuetudinis efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum

loca

loca omnia si placet inquirere, consulatur Franc. Valleriola *Loc. Comm. l.* 1. *c.* & A-loysi. Mundellæ *Theatr. Galenic. lit. c.* vel ipsam corporis & omnium suarum partium continentium, contentarum, & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per & propter consuetum rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam & Pravam; Illa conservanda, hæc prudenter & leniter corrigenda mutandaque est. In genere *Consuetudo* dicitur altera & adventitia natura, ἐπίκτητος φύσις, Gal. *l.* 2. *de mot. muscul. c.* 7. & *c.* 3. *in l. de iis, q. in med. t.* 20. Quid per *Consuetos* & *consueta*, εἰθισμένους, συνήθεις, τὰ συνήθεα, intelligendum sit, ex dictis facile constat; Videatur Hipp. 2. *aph.* 49. 30. una cum commentatoribus ad illa loca. In specie Dieter. *num.* 237. *seqq.* & *num.* 801. *Consuetudines* etiam vocantur usus longævi & solennitates, quas observant pleræque artes mechanicæ & opificia, quas si quis violaverit, jacturam famæ pati creditur, imo sæpe cogitur, quamvis in ejusmodi *consuetudinibus* multa sæpe absurda, ridicula, stolida contineantur, unde minime iis inhærendum esse egregie demonstravit P. Amman. *Irenic. p.* 258. *seqq.* Quid *Assuefactio* vel *consuetudo* motuum præternaturalium in generatione morborum præsertim spasmoticorum præstet, egregie monuit D. D. Stahl. *in Propemtico ad Disp. inaugur. de Motu sanguinis Hæmorrhoidali* Dn. Iuch. Erfurtens.

Consultatio, συμβόλευσις, significat illud officium Medici quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo a doctis Medicis indocti discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *Consultatio* nihil aliud, quam cum uno vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis caussis & consequentibus, & rite facta utriusque Methodi Conservativæ aut Curativæ per Indicationes & Remedia applicatio. Dicitur & *Collegiandi officium* a C. Hoffman. *orat. Isag.* 2. *a me edita p.* 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudini elegans libellus *de ingress. ad infirmos*. Inculcavit hujus muneris necessitatem & utilitatem ipse Hipp. *de præcept.* VII. 1. *seqq.* *Consultationes* olim vocabantur *Deliberationes contentionesque* apud Scribon. Larg. *in epist. ad Callistum princip.* ad quem locum vide notas Joh. Rhodii *p.* 15. Animæ quoque nostræ pars dicitur *Consultans*, βουλευόμενον μέρος, a Galen. *de form. fœtus c.* 6. Estque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Wil. *Tr. de An. Brutor. Part.* 1. *c.* 7. differtque ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas vel vis quoque est Animæ Brutorum, vel corporeæ *d. l. t.* 9.

Consummatio, συγκεφαλαίωσις, idem, quod *Connumeratio*, de quo supra, i. e. in summam collectio. Gal. *l.* 1. *de iis, q. in med. t.* 3. Alias *consumare* idem est, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. *in Epist. ad C. Jul. Callist. p.* 4. dicit: Per antiquos autores *consumari*, i. e. perfici professionem, vide plura loca *in Lexic. Scrib.* Rhodii.

Consummatum, est epitheton Juris, sive Brodii, vel liquidioris alimenti, ad culinam potius pertinentis, quam Pharmaciam, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancrorum, mollissime etiam cum ossibus contusis cocta, additis aliis simplicibus nutrientibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus. Gallic. *Consumè*. Schenk. *S. C. & Pr. M. F. p.* 109. 118. Morell. *de præscr. form. l.* 1. *sect.* 1. *c.* 16.

Consumtio, σύντηξις: Vide *Colliquatio*. *Analosis*. Caussam *consumtionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal; Resistere vero Mercurium *tr. de trib. Essentiis c.* 1. *seqq.* *Consumere* etiam de tempore, & cibis usurpatur, Scribon. Larg. *n.* 16. 17. 140. i. e. absumere, impendere. Vide *Lex. Scrib.* Rhodii.

Contabescentia, vide *Atrophia*, *Analosis*, *Colliquatio*, *Consumtio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lind. *Ex.* IX. §. 51.

Contactus, ψαῦσις, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ sunt, ut sese contingant. Cui opponitur *abscessio*, διάστασις, ἀπόστασις, Gal. *c.* 2. *de iis, quæ in med. t.* 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium &c. dicuntur τὰ ψαύοντα τῆς καρδίας, *l.* 3. *de præsag. ex pulf. c.* 4. *fin.* Verbum etiam ψαύεσθαι, Hippocr. non infrequens fuit, v. g. *de fract. t.* 17. *f.* 3. *b. t. t. ult.* 3. *de artic. t.* 47. *l.* 4. *Epid.* XX. 18.

Contagio, *contagium*, ἀπόῤῥοια, ἀπόκρισις, Ciceroni olim *l.* 2. *de Divinat.* dicebatur ea vis, quæ a stella defluit, & in sublunaria influit; Lind. *Ex.* XI. §. 187. Hodieque vero plerumque & potissimum per *Contagium* intelligitur vis illa vel activitas, qua affectus quispiam residens in uno corpore sui similem excitat in alio; & quidem vel immediate & corporaliter per contactum, vel mediate & ad distans. Th. Willis *de febrib. cap.* 12.

Charl-

Charlton. *Ex. Pathol. X.* §. 34. D. D. Maur. Hoffmann. *de morb. contag. Difp.* 1. *seq.* Vide *Apocrifis*, *Aporrhea*.

Contemplabilis, θεωρητὸς, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligenti obfervatione intelligitur, quando, & qualis futura fit crifis. Hipp. 2. *aph.* 24. Vide Dieter. *n.* 391.

Contemplatio, θεωρία, fignificat rei alicujus tractationem & confiderationem in mente, quæ fi prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non poteft, Gal. *l.* 5. *de san. tu. c.* 1. *Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognofcere, deliberare, fcire, non dubitare, eft Medico fumme neceffarium. Paracelf. *comm. in* 1. *aph.* 1. Vide & Dieter. *n.* 311.

Contemtus, καταφρόνησις. Vide *Cataphronesa*.

Contenfio, idem, quod *Tenfio*, τάσις. Vide *Tafis*.

Contenta, ἰσχόμενα, ἐνισχόμενα, dicuntur ab Hipp. 6. *Epid. f.* 8. *t.* 19. humores in folidarum partium fpatiis, vafis, & cavitatibus conclufi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, fed quod etiam ab ipfis folidis partibus regantur & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque ufibus corporis inferviant, id habent a folidis partibus. Hæc quidem Gorræus *p.* 198. & Caftellus. Enimvero hæc fententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes folidas potius ab humoribus vitalibus & fpiritibus fuam obtinere activitatem, ut fint organicæ. Vide *Dogm. noftr. P. I. c.* 2. *dogm.* 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis fanorum aut ægrorum præter aquofam fubftantiam infunt, Gr. περιεχόμενα. Suntque vel univerfalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia. Will. *de Urin. c.* 3. & 5. *Dogmat. noftr. P.* 3. *c.* 4. *d.* 9. & 11. quamvis Paracelf. *contentum* dixerit non illud, quod in urina, fed quod fupra urinam eft. Schol. *in libr. de urin. c.* 3.

Contentio, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις, idem, quod *Controverfia*, *difputatio*, eft difcrepantia opinionum, quando unus alteri affenfum denegat, & diffentit. Hæc aliquando jufta eft, aliquando condonanda, Gal. *l.* 3. *de diff. pulf. c.* 1. Olim etiam *confultationes* Medicorum dictæ fuerunt *contentiones*, Scrib. Larg. *Epift. ad Callift. in princ. Contendentium lis difputatioque* Celf. *proœm. l.* 1. *Contendere* quoque *ibid.* & *compof.* 38. accipitur pro *Afleverare*, Rhod. *in Lex. Scrib. Contentio* quoque dicitur σύντονία, de nervofis & fibrofis partibus, per fpiritus animales aut vitales repletis, aut de ftamine in textrina extenfo, per planas, Gal. *l.* 1. *de fem. t.* 15. In ftatu p. n. dicitur τάσις, σύντασις, *contentio*, i. e. *Extenfio*. c. 1. *in* 1. *Epid. t.* 10. & 6. *Epid. f.* 1. *t.* 30. Opponitur huic *Relaxatio*, ἄνεσις.

Contentus, æquivocum apud Latinos eft vocabulum. Vel enim fumitur pro eo, quod ab aliquo continetur, Linden. *Ex. XV.* §. 71. Gr. ἰσχόμενον, ἐνισχόμενον, συνεχόμενον. Vide *Contenta*, Gal. *l. de plenitud. c.* 3. ubi & mentio fit *Contentricis facultatis*, συνεκτικῆς δυνάμεως: vel fumitur pro eo, quod eft *expanfum*, Gr. συντεταμένον, cui opponitur *relaxatum*, κεχαλασμένον, 6. *Epid. f.* 1. *t.* 30. Gal. *in comm.* Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulfus* hoc modo dicitur *contentus*, ἔντονος, i. e. vehemens, qui cum renifu quodam pulfat. *l.* 3. *de diff. pulf. c.* 5. vel etiam fignificat *fatiabilitatem*, quæ Gr. dicitur αὐτάρκεια, & qui *contentus* fua forte, αὐτάρκης; cui opponitur ἀπληστία, *infatiabilitas*. Gal. *de dignofc.* & *cur.* g. *animi morb. c.* 9. *in fin.*

Continens, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patefcit. Quando fignificat rem, quæ aliam recipit, fovet, & fervat. Gr. dicitur ἴσχον, συνέχον. Ita partes folidæ funt *continentia* refpectu fluidarum. Et quædam caufæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ femper morbum fovent. Imo febres quædam dicuntur *Continentes*, σύνοχοι, a *continuis* diftinctæ, quæ fine exacerbatione perdurant ufque ad finem, Sylv. *l.* 1. *Prax. c.* 29. §. 3. Deinde & *continens* dicitur, qui fuos affectus per rationis moderamen vincere poteft, Gr. ἐγκρατής: cui opponitur *Incontinens*, ἀκρατής, qui eft mancipium cupiditatum & affectuum, Gal. *l.* 4. *de Hipp.* & *Plat. decr. c.* 2. Magis adhuc reftrinxit fignificationem vocabuli *Continentia*, ἐγκράτεια, ad victum Marfil. Cognatus libellum fuum *de fanit. tuenda* hoc titulo *de Continentia* infcribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam fignificationem verbo *continere*, v. g. fumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*: vel pro *cohibere* & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut poftea in actum deducatur, Libav. *Apoc. Hermet. Part. poft. T.* 2. *Oper. p.* 390. Rhafes magnum fuum opus multis libris conftans infcripfit *continens*. Fallop. *tr. de purg. c.* 15. *Tom. I. p.* 52.

Contingens, τὸ ἐνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent a fuis cauffis & præviis difpofitionibus in natura. Priorum non eft determinata veritas quoad nos: Pofteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare poffunt radiis, ex folerti difpofitio-

fitionum consideratione. Rolf. O. de Meth. Gen. l.3. sect.2. c.3. Jung. Gal. de subsig. empir. in fin. Ita res non naturales quædam, ceu causæ & media sanitatis & morborum, possunt dici *Contingentes*, ut sunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, Aerem, Cibum & potum &c. Charlton. Ex. IV. Pathol. §.5.

Continuitas, *continuus*, συνέχεια, συνεχὴς, triplici gaudet significatione; (1) in statu sec. naturam, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive ἑνώσει naturali, cui opponitur differentia essentialis tertia morborum, *continuitas soluta*, vel *continuitatis solutio*, λύσις τῆς συνεχείας, cujus species vide apud Galen. *l. de diff. morb.* 11. & *l.* 4. *M. M. c.* 1. Dieter. *n.* 437. (2) in statu p. n. de morbis, & in specie de febribus, quædam dicuntur *continuæ*, συνεχεῖς, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat, *l.* 1. *Epid. f.* 3. *t.* 2. vide comm. Gal. *in h. l.* Recentiores vero *continuas* iterum subdiviserunt in *continentes*, συνόχους, de quibus pra. vocab. *Continens*; & *continuas* stricte dictas συνεχεῖς, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliove, exacerbationem habent. Sylv. *l.* 1. *c.* 31. (3) sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem; v. g. ulceris indicatio dicitur vel unitio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *continuitas*, aut *continuatio*, συνέχεια. Galen. *l.* 3. *Meth. Med. c.* 10.

Contorqueo, ἐπιστρέφω, accipitur ab Hipp. de vertebris colli intortis, 4. *aph.* 35. *Contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Ileus*, volvolus, chordapsus, seu miserere mei. Rul. & Iohns. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. *l.* 4. *fen.* 4. *tr.* 2. *c.* 1. Forest. *l.* 9. *Obs. Chirurg. Obs.* 1. *Schol.* In specie *contorsio* est luxatio vertebrarum dorsi in latus aliquod, & ita species gibbositatis, Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tr.* 2. *c.* 12.

Contorsio vocatur affectus capitis rarus Arnoldo Bootio inter omissos numeratus, B. vero Meibomio bis visus, quando caput in unam solum partem convertitur & torquetur, cujus exemplum singulare legitur apud Pechlinum *l.* 2. *Obs.* 31. *p. m.* 293. de cujus causa dubitat, an in uno latere obstructio, sive spasmodica contractio, an vero musculorum in altera parte paresis sit dicenda.

Contractio, συστολὴ, vocabulum est homonymum. In statu naturali sumitur de actione musculorum propria, Gal. *l.* 1. *de mot. musc.* 9. Jung. Charlton. *Oecon. anim. Ex. XI.* Nic. Steno. *de Muscul. & Gland.* Anonym. *de mot. musc.* apud Willis. *Anat. Cerebr.* aliosque Anatomicos. Qua significatione etiam de corde dicitur, quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem & aortam, exprimit seu *contrahendo*, cui opponitur *diastole*, διαστολὴ, quæ non est vera distensio, sed saltim *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor*. Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus*. 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione aut corrugatione, cum impotentia varriumque & actionum suarum destitutione, Galen. *de opt. sect. ad Thras. cap.* 51. Quæ membra dicuntur *contracta*, συνεσταλμένα, Hipp. 2. *de iis, q. in med. t.* 32. quibus opponuntur *deducta*, vel *expansa*, ἐκπεπταμένα. Et affectus hic tendinum nervorumque proprius vulgo dicitur *contractura*. Paracels. *Theoric. fig. morb. univers. Tab.* 4. Rul. Helmont. *Sed anim. n.* 32. *&c.* cujus caussa haud dubie in acido quodam spiritu vel halitu nervosis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη, vide *Ancylosis*. *Contractæ* febres vocantur, quæ breviores in suo genere exactis morbis habent paroxysmos, & his opponuntur *productæ*, quæ longiores habent paroxysmos. Ionston. *Syntagm. Medic. Univers. Part. II. Lib.* 1. *tit.* 1. *c.* 2. *p.* 167.

Contradictio, ἀντιλογία, quando quis alterius sententiæ & verbis κατ' ἀντικρὺ e directo sese opponit, eaque inficiatur. Fit vero non solum juste, de quo Linden. *Ex. XII.* §. 162. sed & haud raro falso, vel ex petulantia, dum inter homines dantur, qui semper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere. Gal. *c.* 3. *in Hipp. l. de iis, q. in med. t.* 32. Et adversus hos leges statuendas optavit *l. adv. Julian. c.* 1.

Contrafissura, ἀπήχημα. Vide *Apechema*.

Contrahens, vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum, συνάγον, Gr. quod coincidit cum *condensante*, πυκνωτικὸν. Galen. *l.* 5. *de S. F. cap.* 14.

Contraindicatio, ἀνάδειξις, *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον. Vide *Antendeixis*.

Contralunaris, Græce verti posset ἀντισέληνος, vel ἀντισεληνιαῖος. Usus hoc vocabulo Dieter. de fœminis menstrui immunditiæ suæ tempore concipientibus. *Iatr. n.* 586.

Contrarius, ἐναντίος, quid in genere significet, notissimum est. Ita & in foro medico con-

contrarium dicitur de corporibus diverſis: Ita magnum parvo, laxum denſo, plenum vacuo eſt *contrarium*. De qualitatibus & potentiis; ita calidum frigido, humidum ſicco, aperiens obſtruenti, & viceverſa, *contrariatur*, imprimis vero in methodo medendi omne fert punctum, ceu ſcopus univerſaliſſimus, *contraria contrariorum eſſe remedia*, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα, quemadmodum hoc paſſim ex Hipp. & Gal. ſcriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide ſis *Dogm. noſtr. P.* 4. *c.* 3. *dogm.* 3. *p.* 482. *ſeqq.* In ſtricta ſignificatione *contraria* dicuntur, quæ utrinque a medio æqualiter diſtant. Gal. *c.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 20. *Contraria* realiter in natura exiſtere negare auſus eſt Helmont. *tr. Natura contrariorum neſcia*. Verum an feliciter & accurate hoc fecerit, non eſt hujus loci ventilare. Accipitur & *contrarium* de Sententiarum repugnantia & oppoſitione, & ita pene coincidit cum *contradictione*, in qua acceptione rectiſſime dixit Libav. *Alchymiæ transmutat. defenſ.* 2. contra Guibert. *Apolog. c.* 9. *T.* III. *pag.* 159. *Contrarii abſurditas veritatem contrarii confirmat*. *Contrarius* quoque idem aliquando eſt, quod *adverſarius*, hoſtis. Ita medicus *contrarius* vocatur is, qui fas profeſſionis egreditur, Diis hominibuſque inviſus, apud Scrib. Larg. *n.* 199. *edit. Rhod.*

Contritio, σύντριμμα, σύντριβη, σύντριψις, idem, quod ſimplex *tritura*, *tritus*, *tritio*, τρίβη, τριμμὸς, eſt ſpecies comminutionis rerum craſſiorum & ſolidiorum, vel ſimplicium, vel compoſitarum, Wekerus *Antidotar. gen. l.* 3. *c.* 6. vocat *tuſionem*, ubi vide plura Schenck. *Syntagm. comp. & præſcr. med. p. m.* 289. Dicitur & craſſa minerva *pulveriſatio*. Vide *Pulvis*, *Species*. Jung. *Lexic.* Rhodii *Scribonian. p.* 367. Aliquando, ſed abuſive, *contritio* vocatur ſolutio corporum, quæ fit per corroſionem. Vide *Corroſio*. Ita incertus autor *de Magni lapidis compoſ. c.* 39. in *Theatr. Chym. Vol.* III. *p.* 36. *Contritionem draconis* vocavit, quæ non fit ſuper marmore, nec manibus hominum, ſed eſt tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus & draconem de natura ſua propria & virtute.

Controverſia, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις. Vide *Contentio*.

Contumax, contumacia, quid ſignificent, & quod ſint ſynonyma vocum *pertinax* & *pertinacia*, ex aliis Lexicis jam notum eſſe poteſt ac debet. Gr. ἀπειθὴς, ἐπίμονος, &c. In ſpecie vero eſt egregium epitheton morborum quorundam, qui vel diu durant, alias chronici dicti; vel ſæpe repullulant, vel in aliam faciem permutantur, vel alia novaque ſymptomata producunt, quemadmodum egregie morborum contumaciam expoſuit D. D. Stahl. *in Propemptico quodam ad Diſp. Inaugural.* Dn. Hermann. Paul. Iuch. *de Hæmorrhoidalium motuum ſpaſmoticis affectibus*.

Conturbatio, τάραξις. Vide *Taraxis*. Legitur apud Joh. Stephanum *Paraphraſ. in Avic. l.* 3. *fen.* 3. *c.* 6. *p.* 158.

Contus, κόντος, dicitur inſtrumentum oblongum, quo naves reguntur & promoventur; nec non varia ferrea inſtrumenta longa in metallifodinis neceſſaria, v. g. *Contus* foſſorum, *contus* tertius, *contus* uncinatus, &c. Ruland.

Contuſio, θλάσις, θλάσμα, Ionice φλάσμα, vel dicitur de morbo & ſpecie ſolutionis continui, cum grave aliquid ſupra corpus incidit, ac id ipſum collidit & continuitatem ſolvit citra deperditionem manifeſtam ſubſtantia aut externam rupturam, ubi plerumque in parte carnea cruor ſub cute colligitur; & *ſuggillatio*, ἐκχύμωμα, ſive effuſio dicitur, quia venæ exiguæ ſub cute rumpuntur; Gal. *c.* 3. *de his, q. in med. t.* 30. *de tum. p. n. c.* 105. In ſpecie quoque θλάσις, *contuſio*, dicitur cranii vel calvariæ receſſus & incurvatio a violenta illiſione abſque fractura; quale quid ſtanneis vaſis & plumbeis contingere videmus, ſi foris illidantur. Gal. *in def. Medic.* Jun. P. Æginet. *l.* 6. *c.* 60. & Job. a Meekren *Obſ. Chirurg. l.* 1. *p.* 3. *ed. Lat. Blaſii*. Res illa, quæ eſt cauſſa *contuſionis*, dicitur *contundens*, θλῶν, corpus grave ac durum, *Meth. Med.* 2. Membrum vero vel pars affecta, *contuſum*, θλασθὲν, διαθλασθὲν, *l.* 1. *de C. M. P. G. cap.* 4. item θλάσμα, Ionice, φλάσμα. Jung. *Lex. Scribon.* Rhodii *p.* 367. Vel dicitur de modo dividendi rem craſſiorem & ſolidam in particulas minores, ita plerumque coincidit cum *contritione*, quamvis hæc in minimas particulas dividat, *Contuſio* etiam portiunculas craſſiores complecti poſſit. Fit illa *Contuſio*, vel piſtillo in mortario, vel alio inſtrumento graviori, quo res ſolida diſſolvi poteſt. *Contuſum* dicitur etiam jus confortativum, ad cujus præparationem poſt coctionem carnoſarum partium oſſa etiam contunduntur in mortario, ut ſuccus exprimi poſſit. Eſt ſpecies juris conſummati reſtaurantis. Blaſ. *Med. Un. p. m.* 78.

Convaleſcentia, ἀνάληψις, ἀνάστασις ἐκ νόσου, eſt ſtatus ille hominis, in quo morbo prius defuncti & debiles incipiunt reſumere vires, & fieri rurſus habiles ad obeunda munera intermiſſa, verbis Linden. *Ex.* XIII. §. 241. Tales dicuntur *Convaleſcentes*, ἀναληπτικῶς ἀγόμενοι,

μενοι, vel ἀναλαμβάνοντες ἐν νόσῳ. Hos habere optimum licet paucum fanguinem, unde renutritione & attemperatione potius tractandas effe, quam evacuationibus, recte docuit P. M de Calderia *Tom.II. Oper. p.35. A.* At ars, quæ fpectat ad eos, *analeptice* dicta fuit ἀναληπτικὴ, Gal. *de conftit. art. med. c.20.* quæ potiffimum in dextra rerum fex non naturalium applicatione confiftit. Statum *convalefcentiæ* quidam ad *neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citra neceffitatem urgentem fiat, vide *Dogm. noftr. Prælimin. p. 8. 9.*

Convenientia, *Conveniens* duabus potiffimum gaudet fignificationibus. 1. fignificat fimilitudinem quandam, & idem eft, quod *concordantia*, ὁμοιότης, ἁρμονία. Gal. *de fubfig. empir. 2.* idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, σύμφορον, ἁρμόζον, προσῆκον Dieter. *Iatr. n.* 105. 589. 728. 929. Scribon. Larg. *n.* 97. 101. Vide *Chrefimos.*

Converfatio, ὁμιλία, vide *Homilia.*

Convexus, κυρτὸς, κυφὸς, fignificat protuberantiam & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem; & opponitur ei *Cavum* τὸ κοῖλον, Gal. *6. aph. 46.* Ita hepatis pars exterior verfus hypochondria fpectans dicitur *convexa gibba*, κυρτή, quemadmodum interior *fima*, σιμὴ, Ruff. *l.1. c.28.* allegante Lind. *Phyfiol. Med. l. 2. c. 5.* §.91. In ftatu p. n. *gibbofi* in dorfo ex vertebrarum fitu mutato & luxatione dicuntur *convexi*, κυρτοὶ, alias κυφοὶ, ὕβοι. Galen. *dicto loco*. Hinc & hypochondriorum tumores & protuberantiæ κυρτώματα, i.e. *convexitates* five *gibbofitates* leguntur apud Hipp. *Prognoftic. fect.2. t.25.* Jung. Galen. *comm. ad h. l.* quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2. *Prorrh. XXXV. 6.* nec non a flatibus diftenta alvus, *l. 4. Epid. VII. 6.* lien tumidus, & veluti *convexus*, κυρτὸς σπλὴν, *l. 2. Epid. f.2. n.65.* Vide Foef. *p. 366.*

Convivium, συμπόσιον, quid fignificet, notius eft, quam ut indigeat verbis. Confideratur vero in medicina, ut res non naturalis, medio fe habens modo ad fanitatem, vel confervandam, vel deftruendam. Illo refpectu *Convivium* eft commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitiæ philtrum, & benevolentiæ parens. Imo, uno verbo, (juxta Ariftarchi fententiam) *convivium* fobrie inftitutum præfens animi corporifque eft pharmacum, defcribente Langio *l.1. Ep.1.* Adde *l.3. ep.6.* Hoc vero refpectu, quando fc. abufus intervenit, pertinet ad cauffas procatarcticas morborum, & in fpecie ad victum largiorem & importunum. Fucum in faciebus *conviviantium* fœminarum detectum lege apud Gal. *orat. fuaf. ad art. c. 6.*

Convolvulus, ♃, eft nomen infecti, vel vermiculi, qui fe involvit pampino vitis. Dicitur & *involvulus*, apud Plautum & *volvox*. Plura vide apud Linden. *Sel. Med. Ex. V.* § 109. *feqq.* Defcriptionem reperies ap. Aldrovand. *l. 4. de infect. c. 4.*

Conus, κῶνος, (1) fignificat figuram, quæ a plurimis rectis lineis circuli extenfi in unum punctum coeuntibus circumfcribitur, Gal. *l.10. de Uf. P. c.12. l. 3. de dign. pulf. c. 2.* Helm. *tr. Formarum ortus n.39.* Unde & corpus hujufmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inverfus turbo, pyramis. (2) fignificat *nucem* quandam, quam Hipp. κόκκαλον, recentiores στρόβιλον vocant, quam haud dubie etiam Gal. intellexit, inter edulia multi feminis referens, *l. 5. de Simpl. Fac. c. 23.* *Picem liquidam* a nonnullis κῶνον appellatam fuiffe, fcripfit Diofc. *l. 1. c. 94.* vid. Ant. Saraceni *Scholia ad h. l.* (3) *Conus fuforius* dicitur vafis chymici fpecies, in quo aliquid funditur five liquatur. Morley *in Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 2. fin.*

Convulfio, σπασμὸς, quæ vox etiam in Latinitatem recepta, *Spafmus*. Qui vero ex recentioribus difcrimen aliquod inter *Convulfionem* & *fpafmum* dari fibi perfuafum habent, nec autoritate fufficienti, nec ratione certa nituntur. non illa, quia plerique veterum & recentiorum Græcorum & Latinorum indifferenter iis ufi funt: non hac, quia Latinum nomen *Convulfio* vix alio ufitato ac ne vix quidem quam per vocem σπασμὸς exprimi folet vel poteft. Cum omnes arbitrarii motus mufculis obeantur, quando ad fua capita retracti, unaque particulam, cui inferuntur, fimul attraxerint; fi affectus aliquis p. n. in tenfionem mufculos ducens iifdem accideric, hunc motus fequitur fimilis quidem naturali, fed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulfio*. Galen. *l. de Trem. palpit. &c. c. 8. &c.* Hæc & plura alia Caftellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt: Libet ergo accuratius & clarius exponere: *Convulfio*, σπασμὸς, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulfivos, præfertim *epilepfiam*, ut 3. *aph. 25. fect. 5. aph. 2. 3. 4. 70. & f. 7. aph. 18. & alibi*. De *epilepfia* vero vide infra *fuo loco*. Interdum ftricte vocatur *Convulfio*, vel in toto corpore, vel certo membro, mufculofarum partium contractio permanens & rigiditas durans, proveniens a fpiritu animali five liquore nervofo portionibus explofivis nitrofulphureis inquinato, juxta Willis *in Pathol. cerebri*; vel a nimia fibro-

ſarum partium repletione & diſtenſione, juxta Sylv. *Pr. M. l.* 2. *c.* 23. §. 9. *ſeqq.* Univerſalis tres ſunt ſpecies; *Tetanus*, τέτανος, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni ſpaſmo proprie dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum & immotum eſt: ἐμπροσθότονος, ſi corporis muſculi anteriores contrahuntur, & corpus verſus anteriora convellitur, quo morbo laboraſſe mulierem apud *Luc. cap.* XIII. exiſtimat Dieter. *num.* 779. & ὀπισθότονος, quando corpus ad poſteriora convellitur, & in dorſum ac ſcapulas contorquetur. Particularis *ſpaſmi* ſpecies ſunt in oculis, *ſtrabiſmus*, ϛραβισμὸς, quando oculi vel ſurſum, vel deorſum, vel ad latera contorquentur. In ore, *ſpaſmus cynicus*, σπασμὸς κυνικὸς, eſtque affectio muſculorum maxillarium, per quam os, naſus etiam, labrum, adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *oris tortura*. Cal. 4. *de Loc. aff.* 2. In mandibula, τρισμὸς, quando dentes invitis nobis cum ſonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *convulſivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulſio* mandibulæ inferioris, ita ut os occluſum permaneat; In pene *ſatyriaſis*, σατυρίασις, de quibus omnibus *ſuo loco*. Convulſiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. *n.* 165. Plura de vera *ſpaſmi* natura & cauſſis lege apud Cl. Willis *de Morbis Convulſivis. c.* 1. 2. *ſeqq.* Datur & *convulſio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento ſpiritu muſculos & tendines replente; præcipue pedum, qui levi quandoque frictione ſanantur. Lindel. *l.* 3. *art. med. cap.* 8. Helm. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 135. Alias Corn. de Bontekoe nimis audacter bonam etiam ſignificationem tribuit, *convulſionem* dicens eſſe motum animalem partium muſculoſarum & fibroſarum, internarum & externarum, quemadmodum hoc patet *ex Opuſcul. de Natura* §. 4.

Convulſivus, σπασμώδης, vel dicitur de affectibus *convulſionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen, ut non revera ſpaſmi ſint, ſed motus ſaltem *convulſivi*. Gal. *l.* 1. *de præſag. ex puls. c.* 4. & *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 59. Th. Willis omnibus morbis generaliter attribuit *d. l.* Vel uſurpatur de pulſu, qui alias *vibratus*, κλονώδης, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria; quem convulſio ſequi ſolet, Gr. σπασμώδης σφυγμὸς, Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 12. & 1. *de diff. pulſ.* 28.

Convulſum, σπάσμα, dicitur ſpecies ſolutionis continui partium nervoſarum, quales ſunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citra rupturam, Hipp. 5. *aph.* 25. Galen. *de art. med. conſtit. c.* 6. *l.* 2. *meth. med. c.* 2. Spaſmata quoque ſumuntur pro contentionibus ac concuſſionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum & repurgandum ſputum. Aut contractiones corporis & concuſſiones ſignificant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum ſanguis & ſpiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hippocr. *Coac. t.* 382. & 425. exponente ita Foeſ. *Oecon. p.* 578.

Cooperarius, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

Coopertio, περιστολὴ, tegumentum, *amictus*, vel amiculum; quo corpus ab aeris injuria munitur, quod legitur apud Hipp. *l. de dec. ornat.* IX. 8. Deducitur a verbo περιστέλλειν, vel περιστέλλεσθαι, *cooperire*, *tegere*, quo aliquoties uſus Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 44. *l.* 2. *Epid. ſect.* 2. *n.* 57. *ed. Lind. l.* 3. *Epid. ſ.* 3. *ægr.* 3. & 15. Gal. *l.* 3. *de diff. reſpir. c.* 11. Item de ventre & utero fœtum inveſtiente *l.* 1. *de morb. mul. LI.* 13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplaſtrum, apud Scrib. L. *n.* 56. Cartilago quoque θυρεοειδὴς, ſive peltalis aut ſcutiformis, dicitur *coopertoria* Caſtello.

Cooptatio dicitur, quando res in deſtillatione fixantur, & præſertim, ſi res fixandæ aquam in ſe contineant, uti vitriolum &c. Ionhſon. *in Lex.*

Coordinatio, σύνταξις. Vide *Syntaxis*.

Cooſtrum, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. *in Lex.*

Copaivæ balſamus dicitur exoticum quoddam oleum nativum denſius a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus, aliique. Meminit ejus aliquoties Jacobus le Mort in *Chym. Medico-Phyſica*, præſertim *c.* 16. Egregium in Gonorrhœa, ingreditur elixir antivenereum. Junge Morley *Coll. Chym. Leidenſ. c.* 137.

Copal, eſt nomen *Reſinæ* duriuſculæ, admodum candidæ, vel ex albo flaveſcendis, pellucidæ, ſuaveolentis, in maſſam redactæ, quæ aſportatur ex India occidentali, ſive nova Hiſpania, ubi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, reſolvendi. Vid. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 382.

Copella, eſt nomen medicamenti chymici vel paſtæ, qua crucibulum obducendum, ad purificationem facientis, cujus deſcriptio extat in Hartmanni *Miſcellan. Chymic. Medic. b. tit. Tom. VI. Oper. in fol. p.* 6.

Cophos, κωφὸς, non ſurdum & mutum tantum notat, ſed & ἀμαυρὸν καὶ ἀσθενῆ, hebetem

tem & infirmum, & hinc verbum κωφόω, quod idem fignificat, ac ἀμαυρόω, ἀμβλύνω, obfcurus vel hebes fum, Gal. *in exeg.*

Cophofis, κώφωσις, Lat. *Surditas*, eft abolitus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente fpiritus animalis per nervum acufticum affluxu & diftributione propter varios morbos internos, vel externos inducta. In fpecie *furditatis* a tympani relaxatione meminit Willis *Anim. Brut. part.* 1. *c.* 14. Alias duplex eft, alia in fieri, quæ fugax eft & levis, qualis repente fit in febribus. Galen. 4. *aph.* 28. & 60. & 1. *in* 1. *prorrh. t.* 32. alia habitualis, ftabilis & fixa, quæ a variis morbis internis provenire poteft. Foef. *Oec. p.* 370. Dieter. *Iatr. n.* 491. Alias duas fpecies recenfet Linden. *Ex. IV.* §. 79. κωφὸς etiam *mutum* fignificat: Vide *Mutus*; quia *muti* a nativitate plerumque *furdi*. *Eph. N. C. ann. I. O.* 15. *Schol.*

Copia, πλῆθος, ἁδρότης, idem, quod *multitudo*, *abundantia*, vide *Plethos*, *Hadros*.

Copifcus, κόπισκος, eft fpecies thuris in Arabia & Smilo nafcentis, quod indico minus multo & fulvius eft. Diofcorides huic fecundum locum attribuit *l.* 1. *c.* 8.

Copos, κόπος, *Laffitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam fucci nervofi præpedite ac minus vegete exercentur. Hinc potentia locomotiva vacillat, & ita affecti otium & feceffum amant, corporis exercitia & labores devitant, penfa quævis ægre fufcipiunt, eaque ftatim delaffati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *laffitudine* fcorbutica Cl. Th. Willis *de Scorbuto cap.* 4. fano fenfu generalius accepta huc referre. Diftinguitur *laffitudo* in eam, quæ fanis etiam competit poft corporis exercitia & labores propter diffipatos fpiritus vitales & animales prius novo pabulo refarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis eft & morbos comitatur. Et hæc triplex effe dicitur. *Tenfiva*, *phlegmonofa* & *ulcerofa*. *Tenfiva*, τονώδης, eft, quando ob copiam fanguinis vafa diftendentem citra infignem impuritatem mufculofæ partes & fibrofæ impediuntur, ne per fpiritus animales expandi fatis queant. Quæ fpecies etiam ad latitudinem fanitatis pertinere videtur. *Phlegmonofa*, φλεγμονώδης, quæ & *æftuofa* vocatur, eft, quæ a plethora cum efferveſcentia conjuncta dependet, & non folum diftendendo, fed & æftum inferendo membris mufculofis & nervofis afficit. Linden. *Ex.* XIV. §. 86. 87. Dicitur & ὀστεοκόπος. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, affueti tamen exercitationibus non funt, vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres κοπώδεις, ἢ κοπιώδεις, dicuntur Hippoc. 4. *aph.* 31. & 74. 6. *Epid. f.* 2. *t.* 24. *Coac. t.* 642. quamvis fi jam malignitas quædam concurrerit, tertia fpecies *laffitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ eft *ulcerofa*, ἑλκώδης, & hæc provenit ab impuritate fanguinis & fucci nervofi plerumque ferofa & falina cum defectu fpirituafcentiæ & activitatis debitæ conjuncta. Hæc fi fuerit in iis, qui funt in ftatu decidentiæ, h. e. nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde difpofiti, dicitur *laffitudo fpontanea*, κόπος αὐτόματος, & fignificat morbos imminere, Hipp. 2. *aph.* 5. Quædam vero fequitur & comitatur morbos jam præfentes, imprimis vero fcorbuti fymptoma folet effe familiariffimum. Willis *d. l.* & alii autores, qui de fcorbuto fcripferunt. Κόπον aliquando etiam ipfum *laborem* vehementiorem fignificare exiftimat Foef. *ex Hippocr.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 12. *Oecon. p.* 248. Enimvero non video tantam neceffitatem, cum fenfus etiam integer fit, fi per *laffitudines* vertatur vocabulum κόποι.

Copragogum, κοπραγωγὸν, i. e. *ftercus e primis viis educens* vocatur electuarium e zizibis leniens apud Rul. *curat. Empiric. cent. X. cur.* 79. & ex hoc apud Luc. Tozzum *Pract. Med. Part. II. p.* 130.

Copriemetos, κοπριέμετος, id eft, *merdivomus*, quando quis ftercora vomitu per os rejicit in ileo defperato. Ufus hac voce Hipp. 2. *Ep.* 5. 1. *n.* 71. *edit. Lind.*

Copros, κόπρος, *ftercus*, fimus, excrementum alvi in prima coctione fegregatum fignificat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρανον, *Coac. tit.* 214. & 632. Confideratur, vel ut res fec. nat. quatenus eft confequens fanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus effe poteft caufa procatarctica fanitatis & morborum, vel ut res p. n. tanquam fymptoma, fi excrementa videlicet corrupta morbum fequantur; vel ut medicamentum, quamvis fordidum, & merito quoad internum ufum abrogandum. De facultatibus diverforum ftercorum vide Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 17. & *l.* 10. *tit. Copros*.

Copton, κοπτὸν, κοπτὴ, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, fic dictum, quod non coqueretur, fed tunderetur. Meminit Æginet. *l.* 7. *c.* 18. tanquam externum & parti affectæ ftomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna arteriaca dicta, h. e. quæ contra tuffim & alia afperæ arteriæ vitia adhiberi pof-

possunt, retulit *coptarium*, κοπτάριον, h.e. placentulam contra tussientes. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2.

Copula, dicitur Capivaccio genus somni naturalis, & nihil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ; *l.* 1. *Practic. c.* 18. *p. m.* 528. *seq.*

Copula, σύνδεσμος, idem, quod *ligamentum*; vide infra *lit. L. Copulatio*, vide *Conjugium*, *Copula* carnalis vocatur ipse coitus maris & fœminæ, imo etiam simpliciter *copula* apud P. Zacchiam *in quæstionibus Medico-Legalibus*. Loca quærantur *in Indice*.

Coquus, ὁ μάγειρος, minister medici, Gal. *l.* 2. *de san. tu. c.* 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate. Per metaphoram ad pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *Coquus*, noster communis tropice; est enim coctionis officina & instrumentum, non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali *coci*, ad differentiam infinitivi passivi *coqui*, vid. *not. ad Scrib. Larg. n.* 111.

Cor, καρδία, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciori per intermedium carneum septum, multis scrobiculis, sed impervijs præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiorem annexis appendiculis, quæ *auriculæ*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo munita, quæ *pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem a toto corpore refluum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis expellens, postea per venam pulmonalem refluentem in auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *cordis* structura videantur anatomici, & inter hos Lind. *Medic. Physiolog. l.* 2. *c.* 6. Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 6. Tropice *cor* quoque dicitur *macrocosmi* sol, & viceversa *cor* hominis sol *microcosmi*. Parac. *de Pestil. Tract.* 1. & 2. alibique. Inter metalla *cor* dicitur *aurum*, inter elementa *ignis*. Rul. *in Lex.*

Coracine, *sphragis*, κορακίνη σφραγίς, est nomen pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 11.

Coracinus, κορακῖνος, nomen piscis, qua fluviatilis, præsertim in flumine Nilo, qua marini, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicina vide apud Aldrov. *l.* 1. *de pisc. cap.* 15. Bruyerin. *de re cib. l.* 19. *c.* 40. Differt a *corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*. Gal. 3. *de alim. fac. c.* 31.

Coracobrachiæus. Vide *Coracoides*.

Coracoides, κορακοειδής, est epitheton processus acuti exiguique in interiore parte ossis cervicis & scapulæ, qui, cum anchoræ vel corvini rostri similitudinem referat, *ancyroides*, ἀγκυροειδής a nonnullis, *coracoides* ab aliis nuncupatur, quandoquidem extrema ejus pars, uti corniculæ rostrum, ad exteriora inclinat, Gal. *l. de ossib. t.* 14. *c.* 1. *de art. t.* 2. De hujus ossis descriptione, vide & Bartholin. *libell.* 4. *Anat. c.* 19. qui & σιγμοειδῆ dici, & per hunc processum & cavitatem scapulam cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu propter originem & adhæsionem nomina quoque obtinuerunt musculi *coracoidei*, vel *coracobrachiæi* & *coracohyoidei*, de quibus vide eund. *Anat. l.* 4. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 12.

Corallatum, est nomen medicamenti apud Paracelsum, cum epitheto *diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. *l.* 3. *de morb. Gall. c.* 25. & explicationem apud Libav. *Apocal. Hermet. part. prior. c.* 5.

Corallinum, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii *Basil. Chymic.* repetiit Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 29. *fin.* Liquoris *corallini* meminit Parac. *l.* 3. *de vit. long. c.* 12. *Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est, laudat idem Paracelf. adversus Podagram. *l.* 2. *de vit. long. c.* 1. de triplici *arcano corallino* Paracelsi vide Libav. *Apoc. Herm. p. prior. c.* 5. Hujus *arcani corallini* Paracelsici modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. *de febrib. c.* 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abstractionem liquoris alcahest a mercurio vulgo veniali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor alcahest, facile quis intelliget, & hoc arcanum Paracelsicum esse revera arcanum, h.e. obscurum, & ita melius negligi, quam operosius inquiri, præsertim cum sit mercuriale, cui temere non est fidendum.

Corallium, *Coralium*, *Corallus*, κοράλλιον, κόραλλος, imo & *Curalium*, quasi τῇ κουρᾷ ἁλωτόν, i.e. *tonsura* & *præfectione captum*, *Basad* Arab. an, inter vegetabilia, an vero mineralia referri de-

ri debeat, valdè dubium eft. Ex utraque parte militant Viri doctiffimi. Gorræus per lapidem ex pingui in mari, arboris in formam concretum defcripfit. Schroderus quoque *l.* 3. *c.* 6. lapidibus pretiofis fubjunxit; cui fubfcripfit *Fr.* Hoffmann. *in clav.* vocans lapideam feu faxeam in fruticis fpeciem concretionem; Helmont. *tr. Poteſtas medic. n.* 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis *tr. de Lith. c.* 1. *n.* 16. plantam lapideam dixerit. C. Hoffman. vero *l.* 2. *Officin. c.* 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum *l.* 27. *Hiſt. nat. c.* 2. dicentem: Li *coralli* fono numerati tra le piante, che han vita nell' umore. Fruticem quoque marinum & plantam vocavit Chioccus *in Muſ. Calceolar. ſect.* 1. *in princ.* Noftrarum non eft partium, litem hanc dirimere, utpote, quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, fcire parum emolumenti. Quemadmodum & hunc fcrupulum: An *corallia* in fundo maris mollia nafcantur, & demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem. De quo dubio videantur dicti autores: Placet tamen Frid. Hoffmanni ἐπίκρισις, diftinguendo inter illorum germinationem & perfectionem: Quoad illam, mollia effe pofſunt; quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati autores, quibus jungantur Paracelf. paffim in fcriptis fuis, Croll. *in Salſil. Chym.* Ruland. *in Lex.* Iohnf. &c. Jungatur & Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P.* 1. *ſ.* 4. *c.* 8. *p.* 309. De *coralliis factitiis* vide etiam Paracelf. *lib.* 7. *de tranſmut. rer. natur.* Meminit & Ruland. *d. l.*

Corax, κόραξ, *Corvus*, Lat. æquivocum eft nomen: (1) fignificat *avis* rapaciffimæ & notiffimæ genus, cujus defcriptionem & ufum vide apud Aldr. *l.* 12. *Ornith. c.* 1. adde Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. 51. (2) eft nomen *piſcis* marini, corporis forma *milvo* pifci fimilis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis. De hoc vide Rond. *l.* 10. *de piſc. c.* 71. Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 57. Hiftoriam de *corvis* albis in Wetteravia vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann.* III. *obſ.* 57. (3) *morbus* quoque in oculo, qui *ægilops* alias vocatur, Haliabbati dictus fuit *corvus*, tefte Manardo *in Epiſt.* (4) *Corax*, nomen eft etiam medicamenti, videlicet *paſtilli* perutilis ad putridorum ulcerum, præfertim pudendorum nomas, cujus defcriptio bis habetur apud Aet. *l.* 1. tefte Gorræo *p.* 241.

Taceo plures fignificationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. *Ornithol. d. l.* §. *Æquivoca.*

Corda, *Chorda*, χορδή, vide *Chorda*.

Cordinema, κορδίνημα, fcribitur & σκορδίνημα, fignificat autem idem, quod καρηβαρία, vide fupra *Carebaria*, i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρα δινεῖσθαι, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano *in Onomaſtico p.* 77. 58. quamvis Hipp. femper ufus fit vocab. σκορδίνημα pro *tenſione membrorum*, & verbo σκορδινᾶσθαι, tendi, *l.* 2. *Epid. ſ.* 3. *n.* 34. & *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 4. ubi legitur σκορδινισμοὶ, *tenſiones membrorum* cum ofcitatione, & *l. de ſuperfet.* IX. 3.

Cordis compreffio, cartilaginis mucronatæ depreffio mulierculis. Septalius *de morb. mucronatæ cartil. c.* 2.

Cordolium, καρδιαλγία. Laurenbergius *in antiquario.*

Cordoſum, epitheton eft fili contorti, inftar reftis ex diverfis filis, ut capreolum repræfentet, ficut e Nicol. Florentino notavit Rhodius *de Acia p.* 212. barbare quidem, fignificanter tamen ita vocari.

Cordyla, κορδύλη, nomen pifcis, vide *Thunnus.*

Core, κόρη, primum fignificat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupfit, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 4. *Coac. t.* 549. Jung. C. Hoffman. *in Gal. de Uſ. part. l.* 7. *n.* 482. dicitur & eidem ἡ κόρος *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 28. deinde fignificat *pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam vifus peragitur, five minorem oculi circulum intra iridem comprehenfum, per quem cernimus. Eftque nihil aliud, quam tunicæ quæ ῥαγοειδής, *Uvea* dicitur, foramen, in eum ufum a natura factum, ut per ipfum res vifibiles humori cryftallino, vel potius fpiritui animali & nervi optici expanfioni retiformi facilius paterent. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 8. in hac fignificatione ufus Hippocr. 2. *Prorrh.* XXIIX. 16. 31. Vide Foef. *Oec. p.* 349.

Corema, κόρημα, fignificat vel *purgamentum* quod verrendo collectum eft, vel ipfas quoque *ſcopas*, quibus verritur, Gorr. *in def. d. l.* quamvis nullam addiderit autoritatem. Medicamenta quoque ad exterendam & levigandam cutim commoda vocat P. Ægineta κόρημα. *l.* 7. *voce Oſyris.*

Coris, κόρις, id eft, *Cimex*, vide fupra.

Corium, βύρσα, δέρμα, δέρις, σκῦτος, quid fit, etiam vulgo notum eft, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi a carne poteft, Lind. *Ex. V.* §. 42. *Coria* molliri per oleum dixit Galen. *l.* 2. *de S. F. c.* 5. *Coria* vetera ufta ad attritiones commoda effe legitur,

tur, *l.* 2. *de S. F.* De aliis Corii usibus variis vide Aldrov. *l.* 1. *de quadruped. bif. c.* 1. *p. m.* 334. *seqq. ed. Bonon.* Cortex quoque exterior granorum & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scrib. Larg. *n.* 111. mali granati, *n.* 234. unde contracte *malicorium* dicitur *in offic.* Vide Rhod. *in not. ad h. l.* & *in Lex. Scribon.* Ervum sine *corio*, Veget. *l.* 3. *c.* 4. *Corium terræ* legitur apud Rul. *in Lex. Coriaceum*, de animalibus legitur, βυρσώδης, apud Gal. *l.* 3. *de Al. F. c.* 41.

Cornelus, *Carneolus*, vide *Sardius lapis*.

Cornesta, idem, quod, *Retorta*. Morley *Coll. Chym.* Leindenf. *proleg. c.* 2.

Corneus, κερατοειδής, *Corniformis*, vide *Ceratoides*.

Cornicula vocatur instrumentum chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vasis adhibitum sine igne & solo oris suctu per exile & summum foramen nutrimentum potenter attrahit, teste Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig.* 7. ex Hildan. *Observ. Chir. Cent. I. Obs.* 80. & Tulp. *l.* 3. *Obs.* 49.

Cornicularis processus. Vide *Ancyroides*.

Corniger, κερασφόρος, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *cornutus*. Talibus animalibus plerumque deesse dentes superiores notavit Gal. *l.* 6. *de Anat. admin. c.* 4.

Cornix, κορώνη, κόμβα, κυρόνυα, est nomen avis rapacis corvini generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud Aldrov. *Ornithol. l.* 12. *c.* 2. Adde Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 50. *Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, Gal. *de offib. in proœm. l.* 2. *de V. P. c.* 14. Ita cubiti acutum processum vocavit κορώνην Gal. *c.* 2. *in Hipp. de artic. in proœm.* & Hippocrat. *l.* 2. *de artic. t.* 5. κόρωνον acutam apophysin maxillæ inferioris. Barthol. *Anatom. libell.* 4. *c.* 11. *p.* 726. Horn. *Microc.* §. 12. D. D. Hoffm. *Diff. An. ad h. l. p.* 33. 34. Vocantur autem ita hujusmodi acuti processus propter similitudinem rostri *cornicis*, Foef. *Oec. p.* 350.

Cornu, κέρας, dicitur proprie de eminentiis illis instar ossium duris & siccis in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerumque binis, rarius una, propriæ defensionis gratia, quæ tamen insignem etiam usum præstant in medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 25. Apud Scribon. Larg. *n.* 8. 60. 141. legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujus modi inflexionis & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius *in Lexic. Scribon. p.* 367. Junge Robert. Keuchen. *ad Seren. pag.* 144. & 209. Aliquando tamen & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine observatæ sunt. Vide Hildan. *Cent.* 1. *O.* 25. *Ephemer. Nat. Curiof. Tom. vel Ann. I. Obs.* 30. & Nobiliss. D. D. Georg. Franci *Exerc. de Cornutis*. Jung. Boneti *Medic. Septentrion. l.* 1. *sect.* 3. *c.* 1. *p.* 43. *seqq.* Ita pathologice *Cornua* quoque dicuntur additiones spissæ singulariter nascentes super juncturas in extrematibus propter vehementiam operationis; Avic. *l.* 4. *fen.* 7. *tr.* 3. *c.* 14. Appellantur quoque *Cornua*, κέρατα, κεραίαι, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentes, ubi vasa deferentia inferuntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari possunt, Spigel. *de Hum. corp. fabr. l.* 8. *c.* 19. Aquapend. *de form. fœtu*. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 29. Vide *Ceræa*. Castellus vocat *apices matricis*. In specie *Cornu Cervi* in chymicis est *alembici rostrum*. Est autem in medicinalibus apud Paracelf. herba vulneraria ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* alludentem naturaliter ex arte signata, Rul. & Iohns. *in Lexic. Cornu divortii* spagyricis dicitur distractio duorum, vel potius trium principiorum essentialium, balsami vitæ sulphurei, Salisque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, sive humidi radicalis; illius quidem per ustionem; hujus vero per congelationem; Gerard. Dorneus *tr. Philos. Chymic. tr.* 2. *Vita brevis, in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 468.

Cornumusa, idem, quod *Cornesta*, vel *Retorta*. Morley *d. l.*

Cornustibium, a cornu, & stibio, h. e. gutto Corneo, in quo reponitur stibium, Anton. Nebrissensis *quinquagen. c.* 44.

Corolla, στεφάνη. Vide *Corona*.

Corona, sumitur diversimode: primum proprie Gr. στεφάνη, στέφανος, pro serto ex floribus, sive fasce florum per seriem comprehensorum. Hinc plectilis *corona* dicebatur. Junge Mercurial. *l.* 3. *Var. lect. c.* 9. & Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 271. Galen. *l. de causs. procatarct. c.* 1. Ad cujus similitudinem deinde per metaphoram, circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens *Corona* quoque dicitur; Gal. *c.* 1. *in progn. Hipp. t.* 10. Spigel. *l.* 10. *de H. C. F. c.* 9. quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teste Rolfink. *O. ac Meth. part. genital. part.* 1. *c.* 52. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 24. De *corona serpentina* ficta lege Libav. *tract. Chym. de Igne naturæ*, *cap.* 42. Barth. Eustach. quoque *coronas* vocavit eminentias ossium

ossium acutas, curvas, aut rotundas, Opusc. Anat. p. m. 187. 188. quamvis ad Gr. κορώνη voca-bulum hæc significatio pertineat. Vide Cornix.

Coronarius, στεφανιαῖος. Vide *Stephaiæos*. Os coronale dici os frontis scribit Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 6. *p.* 706.

Corone, κορώνη. Vide *Cornix*.

Coros, κόρος, *satietatem cum repletione* significat, juxta Gal. *c.* 4. *de R. V. l. A. t.* 57. quamvis & alibi per *novella germina* e ramis adnata vertatur vox κόροι, teste Foes. *Oec. p.* 349.

Corpulentia, πάχος, παχυσμὸς, ἀσαρκία, πα-χύτης, *Corpulentus*, *Corporatus*, ἄσωμος, ἀσώ-ματος, παχὺς, ἄογκος, ἄσαρκος, opponitur ma-ciei & extenuationi corpori, & abfumto, ἀτροφία, καὶ λεπτῇ, καὶ ἐκτετηκυίῃ παρεδέσει, 2. *aph.* 35. 44. *l.* 3. *aph.* 25. *l.* 5. *aph.* 46. *f.* 2. *progn. t.* 19. Gal. *l.* 2. *de temper. cap.* 4. & *de fal. diæt. t.* 12. Vide Diet. *Iatr. n.* 662. 663. 664. Dicitur & *Obesitas* & *Obesus*.

Corpus, σῶμα, χρὼς, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet & poteft; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus eft adaptatum subjectum, Schrod. *l.* 1. *c.* 5. In Medicina vel de *Corpore* humano, ceu subjecto artis accipitur, vel de objecto, caussis & mediis sanitatis & morborum corporis. Quamvis Rul. & Iohns. animam quoque appellaverint *Corpus invisibile*, siquidem tenet medium inter *corpus visibile*, qua de caussa *corpus* ea parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Iidem quoque *Corpora supercœlestia* de-scripserunt, quæ per mentem in imaginatione solum & non per oculos carneos cognoscuntur. Suntque Spagyricorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsicis *Corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Ionh. Hinc non dubitant etiam Morborum *corpora* comminisci, Paracelf. *tr. Paragran. tr.* 2. Placet nobis egregiam *Corporis* animalis & ita etiam Humani, (quod eft Artis Medicæ subjectum) descriptionem annectere e Rob. Boyle *eleganti libello de Corporum animalium porositate Latine reddito*: *Corpus* animalis non eft rudis & indigesta materiæ moles, sed ingeniosa plane machina ad variarum operationum exercitium mirabiliter constructa, puta ad nutritionem, generationem, sensationem variosque discrepantes locales motus, & propterea dissimilarium ac organicarum partium (addere libet imo & similarium) varietatem perite & varie constructam requirens.

Corpuscularis, eft epitheton Philosophiæ hodieque magis receptæ e Democritea Schola, ortum suum habentis, quando ex atomis omnia corpora constare statuitur. Etmuller. *Tom.* 1. *operum p.* 49. *b.*

Corradiatio, idem, quod *Concordantia*, *Con-stellatio*, *Collustratio*, figmentum Paracelsicum & Hermeticum nihil sani continens, Libav. *de Philos. Hermet. mag. Fratr. Rof. Cruc. not.* 10. *T.* 4. *Oper p.* 283. 284.

Corre, *Corfe*, κόῤῥη, κόρση, a κείρω, *tondeo*, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Gorr. *p.* 24. Idem, quod κρόταφος.

Correctio, διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἔντροπή, vel dicitur de corpore & ejus membris, vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus in pristinum situm naturalem restituendis, Galen. *c.* 2. *de iis*, *q. in med. t.* 35. *c.* 3. *b. t.* Hipp. 2. *de artic. t.* 46. & *f.* 4. *t.* 64. Vid. *Dogm. Med. Gen. Part.* VII. *c.* 1. *dogm.* 4. Sumitur etiam pro curatione caussarum morbificarum a Gal. *l. de art. medi. confit. c.* 19. & opponitur *Conservationis*, *l. art. medic. c.* 86. 87. *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus eft Paracelf. *Paragran. tr.* 3. & *l.* 1. *defenf.* 3. Vid. & Libav. *Alchim. Pharm. c.* 19. Vel accipitur de mente sive propria, sive alterius, quando ea in opinione perversa hærens reducitur veluti in viam, & emendatur, in qua significatione exposuit vocabulum ἐντροπή per *correctionem* & quidem modestam, Linden. *Exerc.* II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debita dexteritate, ita tamen, ut si urgente necessitate, oratio amorem requirat, ratio amorem præferat.

Corrector vocatur D. Henrico a Deventer illud medium, quo non solum opium, sed & alia venena vegetabilia leni & amico modo veneno & nocivis qualitatibus privantur, retentis qualitatibus medicamentosis, & ab illo describitur *Lum. Nov. Obstetric. cap.* 26. *p.* 97. *seqq.* Idem quoque salem & oleum vocavit universalis omnis veneni vegetabilis *correctorem*, *ib. p.* 104.

Corrigia, ἱμὰς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus & ligamentis, quæ Gal. Græce vocavit ἱμαν-τώδεα, 1. *progn. t.* 7. Uvulæ vel gurgulionis affectus, cum longior, siccior & gracilior evaserit,

ferit, dicitur ἴμὰς vel ἱμάντωσις, Aetio l.8. c.43. Differt ἀπὸ κιονίδ@, quod in hac gurgulio non extenuatus, fed craffitiem ex fluxione majorem adeptus fit, Gorræus p. 192.

Corripio, ἐπιλαμβάνω, idem, quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur, *Correptus* morbo, malo, vel vitio, Scrib. Larg. n. 6. 16. 96. 99. 101. 171. ubi etiam *correptio*, i. e. acceffio vel *invafio morbi* legitur.

Corroboratio, *Corroborans*, ῥῶσις, ῥωστικὸς, τόνον διδόν τοῖς μορίοις, idem, quod *Conforta- tio*, *Confortans*. Vide fupra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium & corporis deficientes, vel imbecilliores reftituuntur, Gal. l. 1. *ad Glauc.* c. 19.

Corrofio, διάβρωσις, *erofio*, dicitur & ἀνάβρωσις, vide *Anabrofis*. Prater illam fignificationem Pathologicam magis adhuc recepta eft Pharmaceutica & Chymica, qua defcribitur *corrofio*, quod fit calcinatio res coagulatas per corrodentes fpiritus in calcem reducens. Eft que duplex: *Vaporofa*, vel *Immerfiva*, quarum omnium fpecies expofitas vid. apud Rul. & Iohnf. Accuratius adhuc *Corrofionis* fpecies expofuit D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phyf. XII.* §. 7. Media illa & materiæ, quibus *corrofio* perficitur, dicuntur *Corrofiva*, παραβρωτικὰ, qualia etiam funt Chirurgorum medicamenta, quæ fuperfluam carnem & excrefcentias depafcunt, exedunt & abfumunt. Alias καθαιρετικὰ, νεμόμενα, σηπτικὰ. Vide *Catharetica*, Ruland. & Iohnf. *Corrofivum minus* Paracelfi quod dicatur, vide in Morley *Collect. Chym. Leid.* c.147.

Corrugatio, ῥίκνωσις, *rugofitas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem coincidit, & in rugas contrahitur, Gal. 3. *in 6. Epid.* t.29. aliis t.21. Huic opponitur ἔκτασις, *extenfio* cutis cum refectione ac repletione, Foef. Oec. p.554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud eft, quam *corrugatio* tunicarum aut pupillæ, Gal. l.10. *de V.P.* c.5. An *corrugatio* fibrarum in mufculis fufficiat ad motum animalem, ventilat D. Bohn. *Circul. An. Ph. Progymn. XXIX.* negativam amplectens.

Corruptio, φθορὰ, παραφθορὰ, quid in genere fignificet, e Phyficis fciri poteft. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* pofse, docet Gal. l. *de marafmo* c. 1. ubi *Corruptio* & *Marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina reftringitur *Corruptio* ad hominem, eique competentes partes continentes, contentas, & impetum facientes; nihilque aliud eft, quam receffus a ftatu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejufdem varii gradus, quorum ultimus confiftit in tanta everfione ad naturæ contrarium, ut non poffit iterum ex naturæ coctione ad priftinam naturam redire, Gal. 2. *aph.* 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum eft a natura, indicatque fui remotionem, *l.9.meth.Med.c.10. fin.Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præfertim alimentis. Hinc elegantiffime Linden. *Ex. V.* §.119. Sane *corruptio*, inquit, ciborum multorumque & multigenerum, neque confuetorum, ac aliæ fuper aliam cruditas per fe fatis funt adducendo hominem in certum vitæ difcrimen. Quin & *Corruptiones* aeris, aquarumque cauffantur morbos, uti patet non folum ex Hipp. *de A. L. & Aq.* fed & ex Paracelf. *Labyrinth. Me* [illegible] c.11. quos morbos *Cagaftricos* vocat, a *Cagaftro*. Vide fupra *Cagaftrum*. *Corruptio* Chemiftica nihil aliud eft, quam totius a natura compofiti fuas in partes refolutio, Gerard. Dorn. *Art.Chem. l.1. c.5. in Th. Chym. Vol.I. p.198.* Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, *tr. Artif. fupernat.* c. 6. 7. videatur p. 296. Quibufdam Spagyricis *corruptio* fignificat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philofophor. incipit poft fublimationem & deftillationem fubfidere in aqua ufque ad fundum vafis, alias *Fœtidum menftruale* quoque dicta. M. Joh. Ifaac. *Oper. Mineral. c.26. in Theat. Chym. Vol. III. p.435.* Vide etiam *Deftructio*.

Corfe. Vid. *Corre*.

Corfufle, eft terminus Spagyricus, denotans compofitionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura *in Turba Philofoph. ferm. 30. & 31. Th. Chym. Vol. V. p. 24.*

Cortex, φλοιὸς, φλοῦς, φλὼς, exteriorem cruftam & tegmen, vel involucrum radicum, arborum, fructuumque fignificat, quorum in Officinis ufitatiorum catalogum vide apud Schrod. *l.2. Pharm.* c.9. *Cortex extenfus* fignum eft perfectæ maturitatis, non rugofus, Gal. *l.2. de Antidot.* c.15. *Cortex* corium tegens defcribitur a Lind. *Ex. V.* §.42. Vide *Corium*. *Cortex ovi* pro *Tefta* venufte legitur apud Q. Seren. Keuchen. *in not. ad illum p. 205.* In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior fubftantia cerebri cinerei coloris ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris & callofum corpus dicitur, quemadmodum paffim in fcriptis Anatomicis legere eft. Aliis vocatur *Corticalis fubftantia cerebri*. *Cortex* quoque in genere fequiore vel fœminino legitur apud Scrib. Larg. n.60. quamvis Barthius non fatis Latinis addiderit. Vide Rhod. *in Lex. Scribon. p.368.* *Cortex æris* eft *bracilum*. vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris* eft *Acetum Philofophicum*, Rul. Iohnf.

Corvinus lapis dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab Incolis *Cocaote* vocatus, hauddubie propter portiones sulphureo-nitrosas volatiles abundantes, Borell. *Cent.* 2. *O.* 38. Fr. Hoffm. *Clav. ad Schrod. l.* 3. §. 153.

Coruscatio, ἀςραπὴ. Vide *Astrape*.

Corvus, κόραξ. Vide *Corax*.

Corycus, κώρυκος, legitur & κώριχος, significat *follem grandem* vel *pilam majorem*, qua olim in *Coryceno* balnei ædificio colluderent. Aliis describitur per cistulam pannariam, aut vasculum, utri vel folli simillimum ex pellibus consutum. Alii testantur suisse *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. *l.* 1. *ep.* 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur κορυκομαχία, teste Gal. *l.* 2. *de san. tu. c.* 8. Junge Foes. *p.* 349. Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallice dicitur & vernacule *un balon*. Diminutivum est κορυκίδιον, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum ex pellibus scutum & involucrum, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. *d. l.* Hoc nomine quoque *pila* minor manuaria venire posset. Hoc vocab. κόρικος non debet confundi cum *corycus*, κώρυκος, per ω, quod significat *speculum*. Unde *corycaus*, *auscultator*. Vide Hoffm. *l.* 6. *Var. Lect. c.* 3.

Corydos, *Corydallus*, κόρυδος, κορύδαλος, id est *alauda*, *galerita*. Vide *Alauda*, P. Æginet. *l.* 7.

Corymbos, κόρυμβος, *baccam hederæ* significat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereno *Medic. cap. de Mammis sanandis*. Vide Rob. Keuchen. *not. p.* 160. * Utuntur etiam hac voce Botanici ad describendam extremitatem caulis, ita subdivisam, & floribus, aut fructibus onustam, ut Sphærica figura inde oriatur, ut in Sambuco aquatica, Cepa, Porro, &c.

Coryphe, κορυφή, primario *verticem* capitis significat, qui est media & summa inter sinciput & occiput pars, unde velut a centro circulus, capillorum proventus incipere videtur, Galen. *l. Introd. c.* 10. Dicitur etiam στρόφιον, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob caussam quidam ex Græcis ἑλιγμὸν & πόλον, ἀπὸ τοῦ πολεῖν, h. e. a *vertendo*, eandem partem appellarunt. Castell.) Aliis linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κορυφὴ vocatur. Unde & δικόρυφοι, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem, quibus os summum geminum est, sed illa potius linea discrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Mensenterii*, quo spinæ dorsi alligatum est, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, seu principium *Mesenterii* a Gal. *l.* 16. *de V. P. c.* 10. Item appellatur alibi ἅρτημα *vinculum* v. g. *l.* 6. *de Admin. Anat. c.* 6. & 4. *in* 6. *Epid. t.* 7. Jung. C. Hoffm. *comm. in Galen.* 4. *de V. P. n.* 216. Ita & *basis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφή, teste eodem C. Hoffmann. *d. l. n.* 336. hinc κοριφαῖδες connexio juxta umbilicum dictæ sunt, auctore Gal. *in exeg.*

Coryza, κόρυζα, est species *catarrhi*, in qua materia peccans per nares secernitur, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo; & derivativo κοριζώδες, 3. *aph.* 20. *l.* 6. *Epid. f.* 2. *t.* 32. & *f.* 3. *t.* 6. Vide Foes. *Oecon. p.* 349. & supra *Catarrhus*.

Cos, ἀκόνη, est lapis, in quo cultri & alia instrumenta secantia, aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* vero est lapis, in quo tritura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ *præparata* in Officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. *l.* 4. *de C. M. S. L. cap.* 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικὴν, hauddubie, vel quia lapis plerumque cavitatem oculi repræsentat, vel quia Collyria lævigari in illo solent, Galen. *l.* 9. *S. F.* §. *de Lapidibus*. Dicitur alias *Porphyrites* lapis, super quem alio lapide versatili fit lævigatio aspersa aliqua aqua destillata convenienre, ut fiat instar pultis. Vide Schroder. *l.* 2. *c.* 76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Galen. *l.* 9. *S. Fac.* §. *Ostracites coticula*, vide *Lydius*.

Coscinos, κόσκινος, id est, *cribrum*. Unde κοσκινίζω, *cerno*, cribro. Vide *Cerno*, *Cribrum*.

Cosmetica, κοσμητική, est pars Medicinæ ministra ad Diæteticam & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi, aut restituendi, pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *commotica*, vide supra *commotica*. Quamvis Rolfink. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album & rubrum, *Ord. ac Meth. Gen. l.* 7. *sect.* 2. *c.* 12. 13. *Cosmeticum* Crollii ad delendas maculas & tollendam serpiginem vide etiam apud Libav. *Synt. Arc. Chymic. lib.* 7. *c.* 30. *Cosmeticum album* quomodo paretur & applicetur, e. Collect. Leid. notavit Iunken. *Lex. Ch. Ph. P.* I. 88.

Cosmetorges, est vocabulum a Dolæo effictum,

ctum, quo explicare & exprimere voluit Mi-crocofmetora, h. e. animam fenfitivam particulariter in cerebri globofa parte fedem fuam habentem in furorem actam, & ad iram commotam mediante fanguine nimis efferve fcente & fcoriis fulphureis referto. Entyclop.ed. l. I. c. 2. §. 10. p. 14. Plura loca, ubi hujus vocabuli fit mentio, quærantur in Indice.

Cofmographia, κοσμογραφία, eft propie ars & pars Mathefeos, tradens defcriptionem, conftitutionem Orbis terrarum, & ejufdem partium. Hanc Medico fcitu effe neceffariam, urget Paracelfus non in eum finem, ut fciat, quales caligas induant incolæ diverfi, fed qui bus morbis diverfis infeftentur. Defenf. 4. Idem ex hypothefi illa accepta, quod Homo dicatur parvus Mundus, duplicem conftituit Cofmographiam, Macrocofmi & Microcofmi. Labyrinth. Med. c. 4. per hanc intelligens partem Phyfiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c. 12. 18. & alibi fæpius.

Cofmos, κόσμος, variis gaudet fignificationibus: 1. denotat Mundum univerfum, quæ acceptio non eft hujus loci. Vide Mundus. 2. apud Hippocratem fignificat ordinem, & rerum feriem, cum in genere, tum in fpecie, circa crifin & dies criticos. Vide l. 2. de morb. mul. XLIL. 13. LXIX. 42. f. 3. Prognoft. 1. 7. Hinc & κόσμιοι, tefte Erotiano, funt εὔτακτοι, bene ordinati, & κοσμῆται dicebantur, qui præerant adolefcentibus ad moderandos eorum mores, Foef. Oecon. p. 350. Gorr. 3. fignificat Galbei dicta. Vide Galbeum.

Coffum, Paracelfo dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens ex mente illius, ex fulphure albo, & fale fciffo Martiali l. de apoftem. ulceribus, c. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica feu Venerea, l. de ulcer. Gall. aliifque affectibus, l. 3. c. 5. Jungatur Marcell. Cuman. Obf. 84. apud I. H. Velfch. in Syllog. curat. & Obf. Medic. Cent. I. p. 81. Coffi etiam Italis, vel Coxi vocari Varos & fimiles tumores parvos & duros in faciei cute obortos, fcribit Foreft. l. 5. Obf. Chirurg. O. 7.

Coffus, θρίψ, σερφὸν, eft nomen vermiculi e lignis nati, præfertim e robore, & quartum genus teredinis, cujus defcriptionem & ufum medicum vide apud Ul. Aldrov. l. 6. de infect. c. 5. Legitur & aliquando in plur. Coffes, ibid. Imprimis vero farina illa Teredinum hodieque notiffima eft, & familiaris mulierculis noftris in exfiecandis excoriationibus infantum, Schrod. l. 5. cl. 4. n. 117.

Cofta, πλευρὰ & πλευρὸν, indifferenter fumitur. Quid fignificet, jam notum eft. Coftæ funt offa pectoris, quæ a collo toto ad ilia ufque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur, Gal. l. Introd. c. 10. & 3. de artic. t. 37. Dividuntur in legitimas & fpurias. Utrarumque defcriptionem prolixiorem pete fis ex Anatomicis veteribus & recentioribus, & inter hos e Barth. libell. 4. Anat. c. 17. Cofta extrema eft, non parva illa revera fpuria, quæ ab illis difcedit, & carnofæ parti diaphragmatis obducta eft, fed ipfi proxima, cui manifefta jam membrana tenuis intus fubtenditur, continuata cum ea, quæ omnes coftas fubcingit, & alias Pleura vocatur, Gal. l. 5. de Anat. adm. c. 3. fin. Cofta fartoria vocatur vulgo bas fifchbein, eftque firmamentum Ceti maxillæ fere offeum, quo utuntur fartores ad firmanda veftimenta, præfertim in fexu fæminino. Ufus in Medicina eft largior, dum præbet largam mucaginem, & meminit illius Dan. Ludovici Differt. I. Pharmac. p. 314.

Cotheronium, terminus eft Paracelficus, fignificans liquorem, in quem veluti principium materiale refolvi poffunt corpora naturalia, quin & ipfa Elementa. Refpondere videtur Mercurio, tr. Labyrinth. Medic. c. 3.

Cothon, κώθων, fuit poculi fictilis genus amplí & capacis, quo fe compotando invitabant, quæ compotandi ratio per verbum κωθωνίζεσθαι, & κωθωνίσαι, & fubftantivum κωθωνισμὸς exprimebatur, Foef. Oec. p. 366. Foreft. l. 9. Obf. 28. in Schol. Cafp. Hoffm. in Gal. de V. P. n. 222. Apud Hippocratem vero in Epiftola ad Crateuam n. 23. fignificat vas fictile, in quo flores, folia aut radices conduntur. Ita & Galen. vafculum fictile ad urendam cadmiam κώθωνα κεραμεοῦν vocavit, l. 4. de C. M. S. L. c. 6.

Cotis, κοτὶς, Hippocrati Occiput & pofteriorem capitis partem fignificat, l. 2. de morb. XIL. 43. & XX. 3. Vide Foef. p. 350.

Cottabifmus, κοτταβισμὸς, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Ægineta in curatione Cachexiæ, l. 3. c. 47. Quale vero fuerit, non eft facile dictu. Poteft intelligi eo nomine aquæ fuperfufio, eo fere modo, quo veteres Athenienfes in illo convivali ludo, qui κότταβος dicebatur, facere folebant, ut Athenæus & Suidas fcriptis fuis prodiderunt. Poteft & fimpliciter accipi de ablutione, deterfioneque per fpongiam facta, autore Phavorino, qui in Lexico fuo κοτταβίζειν per ἀποσπογγίζειν interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per vomitum exlicant. Vide Henr. Stephan. Thefaur. Græc. in Indic. voc. Κότταβος.

Coturnix, χηνίον, ὄρτυξ, ὀρτύκη, eft nomen avis

avis nulli non genti notæ, loca campestria amantis, inque segetibus mox maturis latitantis, & pulveri cœnove sese obvolventis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l.* 13. *Ornith.c.*22. Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, *l.* 3. *de Temper. c.* 4. & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypocondriorum correptos notavit idem 5. *in* 6. *Epid. t.* 35. Jungur. Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 52.

Cotyle, κοτύλη, *Cotyla*, *Cotyledon*, idem, quod *Acetabulum*. Vide supra suo loco. *Cotyla* sanguinis apud Galenum constat unciis duodecim circiter. Petrus Salius *de Affectibus particularibus cap.* 22.

Cotylis, κοτυλὶς, h. e. *concavitas coxæ* vel coxendicis, Hipp. *de off. nat.* quamvis alii legant κοτύλη, Gorr. Conf. Gal. *exeg.* qui plenius describit.

Couvrap, ap. Indos in genere omnem *scabiem* significat: Κατ' ἐξοχὴν vero illam *Herpetis* vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis Endemicam, quæ ut plurimum alas, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abstinere a scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba pœnitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis & cuticula detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interulæ vel indusia fine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus caussa consistit in sero acerrimo & corrosivo. Vide plura ap. Jac. Bontium *meth. med. morb. Indiæ Or. c.* 17.

Coxa, *coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Paracelso passim *Schia* magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη, vel κοτυληδὼν vocatur, Gal. *l.* 2. *de fract. t.* 70. unde affectus articularis illius ossis *Ischia* & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici* & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 16. *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *coxendicis acetabulo* colligatur; interdum vero ipsum articulum. Sed & *Ischia*, ἰσχία, dicuntur a quibusdam partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, quæ & σκαφία Græcis, a Latinis *Clunes* appellantur. *Os* autem *coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *coxendicis* acetabulum undique pertinens. Os enim sacrum, qua parte femoris caput ei inferitur, *Ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimvero, ut videtur *Os sacrum* cum *osse innominato* confudisse, siquidem *Os Ischium* est pars Ossis innominati non sacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebris dorsi continuum. Videantur Anatomici, in specie Barthol. *libell. de Ossib. c.* 15. & 16.

Crabatus, κράβατος, vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem, quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κραβάτους pro puerpera requiri, unum duriorem, si in sella mulier parere nequit, alterum molliorem post partum. legitur apud Moschion. *de morb. mul. c.* 48.

Crabro, σφὴξ, est insecti vespis similis, sed majoris nomen, cujus ictus potius inter caussas morbificas, quam alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide apud Aldr. *l. de Insect. c.* 7.

Crade, κράδη, *ramum ficulneum* significat, Hipp. *de superfœt. XXI.* 5.

Crano, κραίνω, duplicem habet significationem apud Hipp. Vel enim significat *desino*, ad finem pertingo, *f.* 3. *de artic. t.* 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, *l. de Virgin. morb. II.* 25. Foes. *Oec. p.* 352.

Crapale, κραιπάλη, *crapula*, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino vel alio potu generoso largius sumto fit, Hippocr. 5. *aph.* 5. Galen. *in comm. h. l.* παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν, a caput percellere. Qui differentiam inter *crapulam* & *ebrietatem* fingunt; λογομαχοῦσι, Foes. *p.* 353. Diet. *n.* 475. Inter caussas vitam abbreviantes rectissime quoque *crapulam* retulit Helmont. *Tract. Mortis Occasiones*; si scil. vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus caussam statuit Paracelf. *Tract.* 1. *de morb. ament. c.* 4. & *hydropis tr.* 1. *b. t.* Quæ *ebrietati* vel *crapulæ* resistunt remedia, dicuntur ἀκραίπαλα, ἀμέθυστα. Diet. *d. l.* Inter quæ refert Dioscorides Crocum, *l.* 1. *c.* 25.

Crama, κρᾶμα, *vinum dilutum* & aqua temperatum significat. Celsus *dilutam potionem* vocat, Gorr. *p.* 244.

Crambion, κραμβίον, decoctum *crambes* vel brassicæ denotat Hip. *l.* 2. *de morb. mul. XIV.* 12.

Crampus, idem, quod *spasmus flatulentus*, Helmont. *de Lithias. c.* 9. *n.* 135. Vide *Convulsio*.

Cranium, κρανίον, quasi *parva Galea*, *Calva*, *Calvaria*, est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, suturisque veris tribus, Coronali, Lambdoide & Sagittali distinctum, Cerebrum contingens, atque utramque me-

ningem contingens, quod quasi κράν& , i. e. *galea*, cerebro adjaceat, sic dictum, Gal.*l.* 8. *de V. P. c.* 9. Accuratiorem descriptionem videre licet apud Anatomicos recentiores, præsertim Barthol. *libello* 4. *Anat. c.* 4.5. & 6. Th. Willis *Anat. cerebri c.* 4. De usu *Cranii* medico videatur Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hoff. *in Clav. ad h. l. p.* 675. *seqq.* Adde & Rhodium *ad Scrib. L. n.* 16.

Cranocolaptes, κρανοκολάπτης, epitheton *Aranei* cujusdam, qui quartum genus constituit apud Aet. *l.* 13. *c.* 18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atque si quem irruat, loca circa caput petentis. Junge Forest. *l.* 30. *Obs.* 12. *Schol.* & Ulr. Aldr. *l.* 5. *de Insect. c.* 12.

Cranter, κραντὴρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium molarium, qui omnium novissimi enascuntur. Iidem quoque σωφρονιστῆρες, ὀψίγονοι, sero nati appellantur, vulgo etiam *dentes sapientiæ*, quod eo tempore nascantur, quo homo incipit sapere, videlicet ut plurimum ab anno 18. ad 26. Gorr. *p.* 245.

Crapula, vide *Crapale*.

Crapula, Plin. *l.* 16. *c.* 11. Refina lota, non sex refinæ, ut quidam volunt. Marsilius Cagnatis *Variar. obser. l.* 2. *c.* 1.

Crasis, κρᾶσις, *mixturam* in genere, usitatius vero *temperiem*, *temperamentum*, apud Medicos significat: Quid vero proprie sit, non omnes accurate exposuerunt. Vulgares *complexionem* vocant. Galenus prolixos de *Temperamentis* libros conscripsit. Verum multa ἀλλότρια inseruit. Generalior de *Temperamento* doctrina spectat ad Physicum. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali* & *actuali*, quod quidem *Elementare* non excludit, sed subjective includit, estque nihil aliud, quam species vel differentia essentialis sanitatis prima, seu facultas corporis humani ejusque partium, functiones suas obeundi, proveniens a caloris vitalis in & cum sanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide *in nostris Dogmat. Gener. Med. Part.* 1. *c.* 3. E recentioribus doctrinam de *Temperamentis* Physiologico-Physiognomico-Pathologico-Mechanice egregie tradidit D. D. G. E. Sthal. *in Dissertat. lectu digna hoc ipso titulo*, cujus descriptionem ἀξιομνημόνευτον addere libet: *Temperamentum* est legitima partium corporis solidarum & fluidarum inter se mutua proportio, qua utrarumque debitus motus, depuratio & conservatio per secretiones & excretiones in fluidis & debita flexilitas in solidescentibus conservetur. Huic respondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud est, quam *Temperamentum actuale* specificum, dependens a vitali principio essentiali portiones Elementares informante & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum, v. g. Quando Aloe aut Rhabarb. siccant & adstringunt. Hoc non tam a *Temperamento vitali* & essentiali dependet, cujus virtute potius fermentationem augent, fundunt, liquant; quam a *Temperie* portionum terrearum, siccarum, quibus scatent, destructo aut oppresso vitali *Temperamento*. Vide etiam *Dogmat. Med. Gen. P.* 6. *c.* 2.

Crassena, terminus Paracelsicus, significans portiones salinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, *libell. Theorico de Ulcer. c.* 6.

Crassities, *Crassitudo*, *crassus*, πάχος, παχύσμὸς, παχύτης, παχὺς, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide D. eter. *n.* 662. *seqq.* Lind. *Ex. X.* §. 148. Attribuitur vero in Medicina diversis rebus, v. gr. 1. Moli corporis, *Corpulentiæ*, vide *Corpulentia*. 2. *Membranis*, ita membrana exterior & prima cerebrum investiens quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Crassa meninx*, Galen. *l.* 9. *de admin. Anat. c.* 1. παχεῖα μῆνιγξ ἡ σκληρὰ, quam accurate delineatam exhibet D. Bidloo *Anatom. Tab. V.* & *VI.* 3. *Venis*, 1. *de art.* 53. φλὲψ παχεῖα. 4. *pulsui*, estque *pulsus crassus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno, Galen. *l.* 1. *de diff. puls. c.* 5. παχὺς ἢ ἁδρὸς, cui opponitur λεπτὸς, ἢ ἰσχνὸς, tenuis, vel gracilis. 5. *medicamentis*, quæ alias dicuntur, *crassarum partium*, παχυμερῆ, quæ non facile in tenues partes dissolvi possunt, quibus opponuntur τὰ λεπτομερῆ, *tenuia*, sive tenuium partium, Galen. *l.* 1. *de S. M. Fac. c.* 3. & alibi. *Crassum emplastrum*, id est, spissum, Scrib. Larg. *n.* 205. *Crasse* obtinere, *n.* 46. 228.

Crateo, κρατέω, verbum hoc significat apud Hippocrat. *vinco*, supero, *contineo*, & passivum κρατεῖσθαι, *vinci*, superari, 5. *aph.* 45. *l.* 7. *Epid. V.* 22. *l.* 6. *l.* 5. *t.* 37. Unde & κεκρατημένοι dicuntur deplorati, ægri, & *a morbo victi*, quibus deneganda medicina, *l. de Art. IV.* 6. quamvis etiam de *alvo adstricta* accipiatur, teste Linden. *Ex. IV.* §. 99. Jung. Foes. *p.* 353. Dieter. *n.* 477.

Crater, κρατὴρ, communiter *poculum amplius*, significat. Rulandus vero *Craterem* describit per *ahenum*, quod inferius amplius, superius vero angustius est. Diminutivum est *Crateriam*, κρατήριον, Foes. *p.* 353.

Crateranchen, κρατεραυχὴν, ἡ κραταυχὴν, *hominem valida cervice* præditum, robustum significat, Hipp. 6. *Epid.* *f.*1. *t.*3. Galen. *in comm.*

Cratibula, ἐσχάριον, φρύγετον, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis craffitudinis, juxta se in acutum ita positis, ut semidigitale spatium interfit, factum focis conficiendis, carbonibus fustentandis, & cineribus dimittendis inferviens, Rul. & Ionhf. Meminit ejus Willis *tr. An. Brutor. Part. II. c.*9. pro foco ficco parando in paralyfi.

Cratos, κράτος, proprie *robur*, vim & potentiam significat. Ita & κρατυσμὸς, *robur*, *firmitudinem ætatis* florentis virefque denotat, apud Hipp. 6. *Epid. f.*8. *t.*29. a verbo κρατύνεσθαι, *roborari*, firmari, folidefcere, quo ufus Hipp. de offibus coalefcentibus post fracturam, *l. de fract.* 41. & *f.*2. *t.*6. Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ fub digitis eft, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi & continendi pofuit, dicitur, Gorr. *in def. p.*245. Linden. *Medic. Phyfiol. l.*2. *c.*14. §. 85.

Cratyfmos, *cratynoma*, κρατυσμὸς, κρατύνομα, *robur*. Vide *Cratos*.

Crauros, κραῦρος, i. e. *friabilis*. Dicitur & θραυστὸς, εὔθραυστος, & ψαθυρὸς, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet, Gorr. *d. l.* & Linden. *S. M. Exercitat. V.* §. 41.

Creatio, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσμα, κτίστης, ἡ κτίζων, δημιουργία, δημιουργὸς. Horum vocabulorum propria & ftricta fignificatio non eft hujus loci, quatenus fcil. per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, a divina omnipotentia, & liberrima voluntate dependens. Vide Schrod. *l.* 1. *c.* 4. Quod fi vero in latiore fignificatione accipiatur pro omni effectione naturali & opere, contradiftinctis artificialibus, coincidit fere cum *Generatione*, & in hoc fenfu Galen. *Naturam* vocat δημιουργὸν, quod Interpretes expreffernnt per *Creatorem*. Et illius fummam fapientiam in *creationem* corporum naturalium, præfertim vero noftra aliquoties deprædicavit *in l.* 1. *de Uf. Part. c.* 18. *l.* 9. *de Hipp. cr.* & *Plat. decret. c.* 8. & 9. & *paffim alibi*. Verum & hæc fignificatio potius Phyfica, quam Medica dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo κτίζειν, aut κτίζεσθαι, ufus eft Hipp. 3. *de artic. t.* 41.

Creber, πυκνὸς, πυκινὸς, *frequens*, cujus intervenicns quietis tempus eft breve, Gal. *de Pulfib. ad tyr. c.* 4. Dicitur de refpiratione πυκνὸν πνεῦμα, *crebra fpiratio*. Et fœmina apud Hippocr. *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 4. πυκνοπνεύμων fuiffe legitur; de Pulfu, Gal. *d. l.* & *l.* 2. *de dignof. pulf. c.* 1. *alibique*; de morbis, v. gr. *Crebra*, febris, πυκνὸν πῦρ: *l.* 2. *de morb. mul. XIV.* 4. quamvis fortaffis rectius per *denfum* vertatur; *Crebra* fluxio, πυκινὴ ῥοὴ, *de Glandul. IX.* 19. Quod vero Galen. *d. l. de dign. pulf.* differentiam aliquam inter celeritatem & *crebritatem* vult omnibus viribus cominifci, non videtur neceffarium, fed mera inanis λεπτολογία. Alias Græcum πυκνὸς aliquando & *denfum* & *durum* denotat, v. g. alvi *durities*, πυκνότης κοιλίης, 6. *Epid. f.* 3. *t.* 1. venæ *condenfatæ*, *induratæ*, φλέβες πυκνωθεῖσαι, *de falubr. diæt. t.* 27. & carne *denfa* præditi vocantur πυκνόσαρκοι. *Ibid.*

Crece, κρέκη. De lapfu Galeni circa hanc vocem, quam in Hippocrate extare putavit, ab hoc fictam, ejufque fignificationem, quod fonum odiofum notet, videatur Foef. *Oecon. Hipp. p.* 353.

Credo, πιστεύω, *fidem adhibeo*, fido. Verbum notiffimum. Ufus eft Hipp. 2. *aph.* 27. Vid. Diet. *n.* 683. In genere quoque recte dixit Galen. quod id, quod quifque maxime cupit, etiam facillime *credat*, *de præc. ad Pofthum. c.* 10. Vix credendi effectus fimplicium laudantur a Scrib. Larg. *n.* 19.

Cregyon, κρήγυον, *bonum*, acceptum, fignificat idem, quod ἀγαθὸν. Ufus Hippocrat. *Coac. t.* 30.

Cremafis, *Cremafmus*, κρέμασις, κρεμασμὸς, *fufpenfio*, appenfio. Legitur apud Hipp. 4. *de artic. t.* 52. 60. *f.* 3. *de artic. t.* 56. Defcendit a verbo κρεμάσαι, *fufpendere*, quo etiam fæpe ufus Hipp. 1. *de art. t.* 14. *f.* 4. *t.* 43. 44. 46. &c. Foef. *Oecon. p.* 353. *feq.*

Cremafteres, κρεμαστῆρες, dicuntur mufculi duo, utrinque fcil. unus, a quibus teftes furfum trahuntur. Eorum uterque gracilis & longus & cum vafis fpermaticis a mufculis hypogaftrii defcendit ad ipfos teftes, eos relevans. Contrariis carent mufculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim eft, qui teftes ad inferiora revellat, quod fatis fua gravitate ima petant, ægris præfertim & fenibus. Hæc Caftellus. De his mufculis vid. & Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. *p.* 214. Similia duo corpora mufculofa etiam utero adeffe, quæ κρεμαστῆρες dici poffint, exiftimat Gal. *l.* 14. *de U. P. c.* 11. *fin.* & *l.* 2. *de femin. c.* 5. C. Hoffmann. *in comm. n.* 1038. *Cremafteres* quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, tefte Linden. *Ex. X.* §. 192.

Cremer, nomen morbi Hungarici fere Endemii,

demii; quando, naufeam ex cibo vario inordinate fumto, vel a potu nimio contrahunt, & ftatim allio ulnam manus in parte domeftica fortiter fricant, hancque partem fibi dolere dicunt. Poft ufum alicujus Aquæ cordialis ftatim evanefcit. *Ephem. Nat. Cur. Tom, vel Ann. II. Obf.* 28.

Cremnos, κρημνός, duo fignificat apud Hippocr. 1. *Labra pudendi* muliebris & eminentias five alas, *l. de loc. in homin. ed.* Foef. *p.* 423. vel *l.* 2. *de morb. mul. l.* 3. 5. juxta Linden. 2. fignificat *labra ulcerum*, *d. l. de Loc. in hom. XLI*, 2. *edit. Lind.* Jung. Foef. *Oec. p.* 354.

Cremor, χυμός, item χυλός. Vide *Chylus*, *chymus*. Eft enim *cremor* idem, quod *chymus* Galen. *l.* 3. *de nat. fac. c.* 4. *Cremor ptifanæ*, χυλὸς πτισάνης, eft, ubi a decoctione quis Ptifanam colaverit, deinde cremorem a decocti parte aquofa feparaverit, *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 26. In Pharmaceuticis quoque & Chymicis vocabulum hoc frequenti in ufu eft; ubi tamen notat potius formam ficcam pulveris. Ita notus eft *Cremor* Tartari, in Difpenfatoriis, & apud Scroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 408. *Cremor* Cryftalli, *l.* 3. *c.* 8. *n.* 8. *Cremor* filicis, *d. l. n.* 18. Talci, *n.* 20. Saturni, *l.* 3. *c.* 14. *Cremor* vel Lac Sulphuris, Libav. *Alchym. Pharm. c.* 36. Schrod. *l.* 3. *c.* 28.

* *Crenæ* funt quædam, inquit Ruellius, in extremis oris incifuræ, a quibus Crenata herbarum folia declarantur, ficuti quæ per ambitum ferræ in morem denticulata funt, Serra dicuntur. Incifuræ crenatæ obtufiores funt ferraris.

Crepatio, *Crepatura*, Gr. λακίς, λάκισμα, proprie fignificat rupturam partis alicujus mollis, fed tenfæ cum fonitu, qualis fonitus etiam crepitus nomine venire folet, de quo p. p. ita de inteftinis, utero dicitur illa membra crepuiffe, quamvis non femper fonus percipi queat, Wedel. *Pathol. Dogm. fect.* 1. *c.* 6. *p.* 101. *Crepatura* Paracelfo vocatur Hernia inteftinalis, *in Prælect. Chirurg. circa fin.*

Crepido, ἄμβη, ἀμβών. Vide *Amba*, *Ambon*.

Crepinum, Paracelfo idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introverfum*, id eft, *Tartarus* correctus, *l.* 3. *de morb. Gallico*, *cap.* 30. Imo in *l.* 1. *de orig. & generat. luis Venereæ* hunc affectum *crepinum* dicendum effe, a modo curandi ftatuit.

Crepitatio. Vide *Decrepitatio*.

Crepitus, φῦσα, φύση, πέρδησις, πορδή, *flatum*, per anum emiffum cum fono fignificat. Siquidem alii funt filentes & fine ftrepitu, φῦσαι σιγώδεες. *Crepitus* vero vocantur φῦσαι ψοφώδεες, ἢ ἐν βρόμῳ, Hippocr. 1. *Epid. f.* 3. *t.* 1, 4. *Epid. XX.* 13. *l.* 1. *Progn. f.* 2. *t.* 24. Generationem horum ex natura & doctrina flatuum petenda. Effe a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi poffe, ridicule ftatuit Paracelf. *l. de Tartar. tr.* 2. *c.* 2. *in not. Crepitus lupi* eft fpecies fungi, Chirurgorum oricularis vulgo *Bovifta* dicti, adverfus hæmorrhagias celebratiffimi. Scroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 411. In fpecie *Crepitus offium* vocatur Symptoma quoddam fcorbuticum, rarius tamen fuperveniens, quando offium capita ex membri vel corporis quovis motu etiam leviori ftrepitum edunt ingentem, quafi nuda effent. Willis *de Scorbut. c.* 9. *Crepitus tendinis* vocatur fonus tendinis in manu fiti, cum digito premitur a Joh. Muys *in Prax. Chirurg. Ration. Dec. II. Obf.* 5.

Crepufculum, ἑσπέρα, ὀψινὴ ὥρα, eft tempus vefperæ poft Solis occafum, fic fortaffe appellatum, quod res incertæ *creperæ* dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei fit, incertum eft. Linden. *S. M. Ex. XVI.* §. 221. *feq.*

Crefcitiva Virtus dicitur fpecies *Vegetativæ* aut *Nutritiæ facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit fecundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipfum ad finem augmenti perducat per illud, quod ipfum ex nutriente ingreditur. Avic. *l.* 1. *fen.* 1. *doctr.* 6. *cap.* 1. Vocatur alias *Augmentativa Virtus*.

Crefco, αὐξάνομαι, αὔξομαι, idem quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Phylofophiam crefcentium & Fontium* intelligat Paracelf. legatur *in Labyrinth. Medic. c.* 11.

Crefera, κρησέρα, *Cribrum pollinarium* fignificat, quo farina expurgatur & cribratur. Vocatur & ἀλευρότησις Polluci, *l.* 6. *c.* 11. Legitur & κρησέρη, *l.* 2. *de morb. mul. XL.* 32. Vide Foef. *Oecon. p.* 354. 355.

Creta, vel denotat infulam, patriam Andromachi, κρήτη dictam: unde κρής, *Cretenfis* dicitur, Galen. *l. de Theriac. ad Pifon. c.* 1. quæ fignificatio non eft hujus loci: vel fignificat *Terræ* fpeciem notiffimam, γῆν κρητικὴν candidam, quamvis Renodæus & virefcentem & nigricantem faciat; quæ tamen non funt in ufu. An Græce κιμωλία γῆ dicenda, vide *Cimolia*. De *cretæ* vulgaris ufu vide Schroder. *lib.* 3. *cap.* 2. *n.* 3. De fpeciebus *Cretæ* five *Creticæ terræ* legatur & Mercurial. *l.* 3. *Var. Lect. c.* 21. Ruland. & Iohnfon. feqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria; in qua micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: lutea mollis Waldenburgica, quæ facillime lineas ducit: 5. tophacea: 6. In cinereo violacea dura: 7. Cœrulea, quæ effoditur

ditur in Thuringia prope oppidum Mogellam, qua fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. subviridis: 10. nigra mollis; 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad Matronam parietes & muros exstruunt. Unde etiam Argiere portus extructus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata* & *bolari*; quam suspicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, *n.* 83. 86. 112. 189. Vide *Lex. Scrib.* Rhodii *p.* 368. *Creta futoria*. Vide *Melanteria*. Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schrod. *cl. l.* & Mynsicht. *Armament. Medico-Chymic. sect.* 8. *in fin.* de *Mopsulis diacretæ*; hodieque abusus *Cretæ* Zythepsis nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo acescentem magna copia *cretæ* vulgaris injecta emendare conantur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur Calcaria, & acris alkalizata; Paracelf. *l.* 1. *de Tart. Tr.* 5. *cap.* 2. *in explic.* Quid? quod haud raro portionibus impuris scatere soleat *Creta*. Nihilo tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur. *Creta Vitrioli* vocatur Colcothar dulcificatum, quando in aqua solvitur calida, qua rubor tollitur & post exhalationem remanet colcothar subdulce albicans. Hartm. *Praxi Chymiatric. Tom.* I. *Oper. in fol. p.* 121.

* *Crethmum*, κρῆθμον, herbæ genus, de quo V. Diofcor. & alios Botan. Hippocrat., de N. M. S. 1. & de M. M. 1. 5. 3. Crethmi corticem, Radicem, & femina laudat, si aqua intercus in uteris oboriatur: Commendat pariter ad dolores uterinos levandos, de N. M. S. 2. ad menses & puerperia detrahendum de N. S. 1. nec cum in aliis morbis.

Cretus, i. e. *cribratus*, a *Cerno*, idem, quod *Cribro*, Scrib. Larg. *n.* 70. 115. 122.

Cribratio; Gr. dici posset κοσκινισμὸς, est species secretionis, qua solidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulposa per cribrum trajiciuntur, ad separandum tenuiora a crassioribus. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. XV.* §. 2.

Cribratorium, *Cribrum*, κόσκινος, κρησέρα, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*, ἠθμὸς. Pertinet ad instrumenta, etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Unde rectissime vocavit Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. *Cribrum Medicum*, κόσκινον ἰατρικὸν. Actio ipsa dicitur: *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. *Lex. Scrib.* Rhodii *p.* 368. ejusdemque notas *ad d. auth. n.* 61. 75. Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis usurpatur v. g. *Os Ethmoides*, sive *Cribriforme*, *Cribrosum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barthol. *libell.* 4. *c.* 8. & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum esse statuit idem, *l.* 1. *Anatom. cap.* 17.

Cricoarytænoidei dicuntur duo Musculi, laryngem aperientes, de quibus legatur Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 11. *p.* 442.

Cricoides, κρικοειδὴς, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur. Κρίκος enim *annulum* & circulum significat, uti constat ex Hipp. *libell. de Anat. l.* 3. *in Mochlic. XXV.* 5. Dicitur & a quibusdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Castell. Cartilaginis descriptionem vide, apud Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno & Oribasio *Cricoides* jam appellata fuerit, *Tract. de Larynge vocis organo*, *part.* 1. & 3. *c.* 5.

Cricos, κρίκος, vide *Circos*.

Cricothyroidei vocantur musculi, qui judice Bartholino, rectius dicerentur *Thyrocricoidei*, *d. l. p.* 439.

Cridones, Vermiculi intercutanei, Hoft. *epit. med.* §. 5.

Crimnon, κρίμνον, dicitur *farina crassior*, castrata, negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta, Diofcor. *l.* 2. *c.* 112. Galen. *l.* 7. *de S. F.* §. *h. tit.* Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, *l.* 2. *de morb. XIV.* 15. *XXVIII.* 11. & sæpius alibi. Aliquando vero usus est fœminino κρίμνη, etiam *polentam* crassiorem indicans, v. g. *l. d. nat. mul. XXIX.* 53. quamvis Lind. κρίμνον retinuerit. Derivativum etiam κριμνώδης, *polentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus, furfuraceis sæpe usurpavit, 7. *aph.* 21. *Progn. d. l. Coac. t.* 263. 588. cruditatum excrementitiarum & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Jung. Foes. *Oec. p.* 355. *seq.* Diet. *n.* 478.

Crinale vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum usu exhibet Scultet. *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab. IV. fig.* 1. & *Tab. XXXI. fig.* 5.

Crinatum, κρινάτον, epitheton *suffimenti*, vel *Thymiamatis*, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 22. h. e. *liliaceum*, a κρίνον *lilium*.

Crines, τρίχες, fign. θρὶξ, *Pilus*, quid significet, satis constat. Sunt vero *Pili* partes cor-

corporis secundariæ tenues, longæ, siccæ, ex cute erumpentes, a succi cujusdam pene excrementitio-nutritii sulphureo-salini crudi præsenti copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis & succi nutritii constitutionem & temperiem. Qui *crinibus* vel *pilis* abundant, *pilosi*, hirti, *hirsuti*, δασεῖς vocantur; qui vero carent iis locis in quibus esse deberent, præsertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23. Locus, ubi *pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *Capillitium* τριχῶσις, τρίχωμα, Gorr. *in def.* Signaturam *crinium* esse valde fallacem, recte judicavit Parac. *l.* 9. *de Nat. rer.*

Crinitus, *a*, *um*, κερκινώμενος, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis vel capillamentis ad latera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum cancrorum, apud Theophr. sæpe. Vide Keuch. *not. ad Seren p.* 148.

Crinomenos, κρινόμενος, id quod *judicatur*. Vide *Crisis*.

Crinomyron, κρινόμυρον, unguentum *liliaceum*, quod & *Ægyptium album* & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio & quibusdam aromatis, Gorr. *p.* 246.

Crinones, vocantur nonnullis practicis *vermiculi cutanei*, qui & *dracunculi* aliis dicuntur, summum pruritum sub cuticula excitantes, & atrophiam sive maciem corpori inferentes, haud dubie a succo nutritio vitioso & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis, Fim. a Guldenklee *l.* 5. *cas.* 23. Vide *Dracontion*.

Criogenes, κριογενής, epitheton trochiscorum ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 12.

Criomyxos, κριόμυξος, vocatur proprie *muco in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis & vacui cerebri, Gal. *l.* 6. *meth. med. c.* 3. C. Hoff. *com. ad Gal. de V. P. n.* 1025.

Crisimos, *Criticus*, κρίσιμος, κριτικὸς, vel de *morbis*, qui *judicantur*, vel de *diebus*, in quibus *judicari* solent, accipitur, apud Hippocr. Gal. *l. de dieb. judicat. c.* 3. & 3. *progn. t.* 1. Vide Dieter. *n.* 482. Foes. *p.* 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *crisima* sufissime reperies apud Gal. 1. *aph.* 12. & *l.* 1. *de cris. c.* 3. 7. 8. & 14. *l.* 3. *c.* 4.

Crisis, κρίσις, *Judicium*, *Judicatio*. Quam certum vero & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in medicina non denotare *judicium* forense vel judicationem; tam intricatum, multisque difficultatibus adhuc implicatum est, quid Hipp. Gal. & alii veteres recentioresque medici per *crisin* intellexerint, aut potius, quænam sit hujus vocabuli genuina significatio. Interdum enim *crisis* dicitur subita morbi in melius pejusve ad vitam, aut mortem mutatio: Interdum ea, quæ antecedit judicium, humorum agitatio: interdum integra totius morbi solutio: interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *criseos* venit, Galen. *lib.* 1. *de cris. c.* 1. Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur a neglecta consideratione comparationis inter *judicium* forense & *judicium* medicum; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda. Nimirum quemadmodum ad *judicium* forense ad minimum tria necessario requiruntur: *Judex*, *reus* & *testimonia*; ita quoque in crisi medica res sese habere debet. Reo respondere ægrum, nullum est dubium. Testibus vel testimoniis comparari posse attributa varia caussarum & subjecti probe examinata & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *judice* medico, quis constitui debeat ac possit. Sane æger vel morbus non potest simul judicis & rei partes sustinere. Ergo vel natura. i. e. vigor flammæ & temperamenti vitalis adhuc in ægro superstes, vel medicus judicis vices subire debent. Quia vero medici opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hippocr. morborum medicatrix; igitur satis est, naturæ judicis medici officium attribuisse. Quibus ita positis facile quilibet rem hanc antea intricatam penitius considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius vel deterius, recte dici *crisin*, quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit judex competens, quo deficiente, quis vellet dicere *crisin*? neque humorum agitatio antecedens *crisis* appellanda, quia adhuc sub judice lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia caussæ morbificæ oborta sit: quemadmodum nec in foro inquisitio & ventilatio actionum proprie dicitur *judicium*, aut sententia, sed potius, quando actio deciditur per *judicem*. Relinquitur ergo, *crisin* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium h. e. naturæ & adhuc sufficientis vigoris humorum & spirituum caussæ morbificæ fit

fit remotio, & ægri a morbo liberatio; id quod Gal. ipse fateri coactus est, *l.* 3. *de crif.* c. 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquisite perficitur. Quam meam de *crisis* significatione sententiam prolixius expositam reperies *in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm.* 8. *seqq.* Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *crisin bonam* & *malam*, cum mala nulla detur. Siquidem judice favente, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *crisin perfectam* & *imperfectam* suo stat talo, quarum illa cum manifesta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foes. *Oec. p.*357. Dieter. *n.*479. *seqq.* Præter hanc significationem *Crisis* etiam requiritur in medico, h. e. *judicium* exactum & rectum de visis fieri & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc fit, judicavit Hipp. statim ab initio. 1. *aphor.* 1. Prudentia igitur & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Lind. *Ex. V.* §. 6.

Crispatura, εἰλοποίησις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Galen. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 3. *fere ad fin.* Improprie nonnulli recentiores medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum & fibrosarum. Ita sunt, qui ureterum *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitari possit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

Crispella est forma alimenti, vel medicamenti, quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. *Ros. Angl. p. m.* 167. *seqq.*

Crissa avis, *Crissatum*, κίγκλος, κιγκλισμὸς, vide *Cinclismus*, *Crissare*, quid sit, vide *Clados*;

Crista, λόφος, est prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum superposita, Gal. *l.* 2. *de A. Fac. c.* 21. Ad hujus similitudinem & processus acutus ossis cribriformis & medius *Crista galli* dicitur, Barthol. *libell.* 4. *c.* 8. Pathologice quoque appellantur *Cristæ* illæ *excrescentiæ carneæ* fungosæ, *in ano* pullulantes obortæ utplurimum ex fœdo concubitu, de quo tacere præstat, ad quarum radices plerumque fissuræ sive rhagades adsunt. Ital. *Creste*. Meminit *Cristarum* Aquapend. *in tract. de Oper. Chirurg. ed. Patav. p. m.* 102.

Criterium, κριτήριον, normam & fundamentum, secundum quod judicium aliquod instituitur, significat. Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 8. Adde C. Hoffm. *in Appendice Commentar.* in qua variæ lectiones continentur, *n.* 1143.

Crithe, κριθὴ, *Hordeum* significare, ex Botanicis constat. Diminutivum κριθίδιον, *hordeolum* significans legitur pro decocto hordei apud Hipp. *l. de nat. mul. XLIX.* 3. 4. Ad similitudinem *hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili sunt, adnascenti, a materiæ crudæ cum sanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. *l.* 2. *Epid. f.* 2. *n.* 10. Galen. *defin. Med.* & *Introduct. c.* 16. ubi & ποσθία, *præputiolum* vocatur, *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. & 8. *fin.* Ægin. *l.* 3. *cap.* 22. aliique.

Criticus, κριτικὸς, idem, quod κρίσιμος, scil. *ad crisin faciens*, vel pertinens, vel ut caussa, vel ut subjectum, vel ut signum. Vide *Crisimos*. Cæterum apud Æginetam *Criticon* est nomen medicamenti topici contra stigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati, fortassis ab autore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, *l.* 4. *c.* 7.

Croce, κρόκη, *tramam*, vel subtegmen significat; sed sumitur apud Hippocr. pro *filo*, *l.* 2. *de morb. XVIII.* 11. Idem significare vocab. κροκὶς existimat Foes. *p.*360. ex Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1.

Crocidizo, κροκιδίζω, idem fere, quod καρφολογέω, floccos evello vel colligo. Vide *Carphos*, a κροκὶς, floccus.

Crocinum, κρόκινον, nomen collyrii & unguenti apud Ægin. *l.* 7. *c.* 16. & 20.

Crocodes, κροκώδης, epitheton pastilli vel *trochisci*, quasi *croceus* dicti, ob magnam quantitatem *croci*, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. *l.* 7. *c.* 12.

Crocodilus, κροκόδειλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus descriptionem & differentiam inter terrestrem & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis medicamentosum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *de quadr. dig. ovip. c.* 15. Jungantur observationes communicatæ per Doct. Stubbes *in Act. Philosoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. *in Junio*. Meminit aliquoties Gal. v. g. *l.* 4. *de V. P. c.* 2. quod solus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam, *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 13. quod adeps *Crocodili* conditus sit odoramentis, *l. de Theriac. ad Pison. c.* 10. quod adeps *Crocodili* ejus ani-

animalis morſum certo curet, *l.* 10. *de S. Fac.* quod ſanguis *Crocodili terreſtris* viſum acuere dicatur, ſed ſe noluiſſe experiri & quod ſtercus hujus inter coſmetica retulêrint muliercu-læ deliciosæ, &c. *Crocodili terreſtres* ſunt nihil aliud, quam *ſcinci*, quorum uſus eſt iratas uxores conciliare, & in veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. *l.* 1. *ep.* 65. Horum ſtercus jucundo nidore pollens *Crocodilea* vocatur, & non modo contra epilepſiam ex aceto mulſo bibitur, ſed etiam eſt fucus egregius mulieribus, monſtrante Rhodio *ad Scribon. L. n.* 14. *Crocodilum* ſolo anhelitu venenoſo inficere teſtatur Paracelſ. *l.* 2. *de peſte cum addition. tr.* 3. Idem etiam *Crocodilos* inter ſerpentes manifeſte refert, *l. principior. ſeu de myſter. verm. c.* 6.

Crocomagma, κροκόμαγμα, eſt retrimentum *crocini* unguenti, ita dictum, quod expreſſis unguenti *crocini* odoramentis & in formas digeſtis paretur. Μάγματα enim appellantur, quæ expreſſa aliqua materia relinquuntur craſſa, fœculenta & lignoſa. Variæ vero ſunt differentiæ *crocomagmatis* variique uſus. Vide Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.* 5. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. *in fin.* Dioſcor. *l.* 1. *c.* 26. P. Ægin. *l.* 7. *c.* 12. Scribon. *L. n.* 4. 30. 70. 299. Rhod. *in not. ad n.* 4. Adde Gorræum *in def.*

Crocophanthos, κροκοφαντὸς, κροκοφαντίον, dicitur facculus ſtupa contextus, cui *crocus* indicitur, cujus meminit Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2.

Crocus, *crocum*, κρόκος, κρόκον. Utrumque in uſu eſſe demonſtravit Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 368. Vel enim ſignificat plantam bulboſam, flore purpureo autumnali, cujus ſtamina flammea inſtar antheræ conſtituunt aroma notiſſimum *crocum officinalem*, ad cibos & medicamenta commendatiſſimum, de quo vide Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 110. ut & veteres novoſque alios quam plurimos autores. Rulando vocatur *crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex antimonio, vel marte, vel venere. Idem *l.* 1. *c.* 3. *lit.* C. Libav. deſcribit per magiſterium minerale tingens, & per modum effloreſcentiæ naſcens, *Synt. Arc. Chym. l.* 5. *c.* 20. ubi etiam putat, haud inepte dici poſſe *antheram mineralem*. Species vero ex variis mineralibus & metallis paratas recenſet *cap. ſeqq.* Varias *Crocorum metallicorum*, *Auri*, *Martis Veneris*, & *Antimonii* præparationes tradidit Iunken *in Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 89. *ſeqq.* *Crocus metallorum* eſt ille ipſe, qui ex antimonio paratur, Jung. Rolfink. *Chym. l.* 5. *ſect.* 10. *crocus* vel *croceum* etiam à Galen. dicitur de *vitello* ovi, qui λέκυθος alias Gr. vocatur, *l.* 3. *de facil. parab.* Foeſ. *Oec. p.* 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compoſitio quædam ſpagyrica ſatis obſcure deſcripta, quæ & *oleum Arabicum* dicitur, Ariſtot. *de perfecto Magiſterio: Th. Chym. Vol.* III. *p.* 116. Lapis Phil. vocatur *Crocus*, *Vol.* IV. *p.* 727.

* *Crommyon*, κρόμμυον, cepa ſic dicta, quia capitata: cujus uſus maximus eſt, non ſolum in cibis, ſed etiam in medicina plane admirabilis. Juvat enim atrabiliarios, compeſcit vomitum, alvum leniter ſubducit, ebrietatem diſcutit, morbo regio occurrit, fæcunditatem promovet, & alia mira præſtat ut videre eſt apud Hippocr. variis locis. Epilepſia tamen laboranti a Cepis abſtinendum idem monet l. de M. S. & de M. P. VII. S. 2. refert ex ceparum uſu, cholericam bilis eruptionem ortam fuiſſe.

Crommyoxyregmia, κρομμυοξυρεγμία, ſignificat ructum acidum fœtentem & odorem cæparum referentem. Legitur apud Ariſtoph. vid. *Dogmata noſtra Med. Gen. P.* II. *c.* 11. *dog. mat.* 3. *p.* 282.

Cronus, κρόνος. Vide *Saturnus*.

Crotaliſtria, idem, quod *Ciconia*, apud Petr. *c.* 37. quod roſtri colliſu ceu crotalo ſonum efficiat. Linden. *Ex. X.* §. 273. Vide *Ciconia*.

Crotaphi, κρόταφοι, *tempora*, dicuntur oſſa duo cranii, utrinque ſingula ad aures ſita, trilatera, parte ſuperiore futuris λεπιδοειδέσι, five ſquamoſis poſteriore laterum τῆς λαμβδοειδοῦς additamentis, anteriore futura, quæ cranio & oſſi σφηνοειδεῖ communis eſt, terminata. Sunt autem omnium cranii oſſium infirmiſſima, tum quod tenuiſſima ſint, quod pertuſa meatu auditorio & cavata, partim ad genæ ſupernæ diarthroſin, partim ad venæ jugularis ramos intus & foris excipiendos. Non ſunt vero ſimplicia, ſed multiformia, Caſtel. & Gorræus *p.* 250 Dicuntur *oſſa temporum*, quia vocab. *tempora* etiam latius accipitur, per tota regione laterali inter oculos & aures. Jung. Barth. *l.* 3. *Anatom. proœm. & libell.* 4. *c.* 6.

Crotaphitæ, κροταφῖται, vocantur *temporales* muſculi, quia *temporum* cavitatem & regionem occupant, oſſaque *temporum* tegunt; Maxillam vero inferiorem movent & furſum trahunt, atque ita os claudunt. Galen. *l. de muſc. diſſect. cap.* 6. Barthol. *Anat. lib.* 3. *c.* 11.

Croton, κρότων, *Ricinum* ſignificat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* 79. it. Alias & Galenus κρότωνας apud Hippocr. *l.* 2. *de morb.* 14. per *bronchia* pulmo-

monum exponit, Foef. p.360. Meminit etiam κροτώνων Galen.l.10. de S. Fac. §. De sanguine viridium ranarum, & infecta intelligit, quæ bovibus, ovibus, & canibus (hinc & κυνοραῖσαι, raiftæ canum vocantur) infefta, quorum hiftoriam cum ufu in medicina vide apud Aldrov. l.5. de infect. c.5. & e Seren.c.36. in not. ad h. l.

Crotone, κροτώνη, excrefcentiam fungofam in arboribus proprie fignificat, uti patet ex Theophraft. l.1. de plant. c.13. Dicitur alias γόγγρος, τρέμυον, fungus. Per translationem etiam excrefcentias & tumores fungofos, ad offium paniculos obortos κροτώνας, dici, teftatur Lang. l. 1. ep. 42.

Crucialis, eft epitheton incifionis chirurgicæ, quæ fit decuffatim. Legitur in Ruyfchii Centur. Obferv. Anatom. Chirurg. Obf. LX.

Cruciatus, πόνος λυπηρὸς, ἄλγος σφοδρότατον, dolorem intenfiffimum fignificat, & tantum non intolerabilem, quique animam in confenfum pertractam conficiat mœrore ac fæpe defperatione, qualis eft dolor calculi, arthriticus, colicus, & præfertim cardiaca paffio, five cardiogmus, Lind. Ex. XIII. §. 129. 130. & dolor hepatis in Cappadoce Hepatico, Exerc. IX. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Refpondet doloribus in cruciariis, h. e. cruci affixis.

Crucibulum, eft vas fuforium ex terra igni contumaciffima factum, acutiore bafi vel fundo & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari vel rotunda definentem, pro fundendis & liquandis metallis & mineralibus formatum. Rul. & Iohnf. Lex. Apud Hartmann. in Prax. Chymiatr. legitur in plurali crucibulos Tom. I. Oper. in fol. p. 133.

Crucium vinum dicebatur, quod in extremis offerri folitum eft peccatoribus ad fupplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

Crucus, pro Crocus. Rul.

Cruditas, ὠμότης, Crudus, ὠμὸς, ἔνωμος, proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos; quæ omnia fi nondum acceperunt perfectam conftitutionem in quolibet fuo genere, Cruda, aut Cruditates dici poffunt. Principium vero crudorum humorum potiffimum a ventriculi ejufque fermenti imbecillitate dependet; unde & morbus ipfe ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, Cruditatis nomine exprimitur. Opponitur cruditati & crudis, coctio & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπονα. Vide Foef. Oec. p.692. Dieter. n. 945. Cruditates genetrices multorum morborum eleganter & vere appellavit Linden. Ex. XIII. §. 149. Crudus etiam vocatur, qui cruditatibus laborat, Celf. l. 2. c. 10. ubi dicit, crudo non effe fanguinem mittendum, & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne crudus, i. e. cruditates in ventriculo habens, fumat medicamentum.

Crudivorus, ὠμοφάγος, dicitur de brutis & hominibus barbaris carnes crudas devorantibus, de quibus recte dicit Ariftot. l. 9. Hift. anim. c. 1. quod talibus omnia fint infefta, & ipfa aliis.

Cruentus, αἱματώδης, αἱματηρὸς, dicitur de humoribus, vel excrementis potius, cruore, vel fanguine extravafato miftis, v. g. de fputo cruento, Ægin. l. 3. c. 31. Hipp. Coac. t. 390. expreffe vocatur αἷμα ξυμμεμιγμένον, fanguine miftum, de urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hipp. de nat. hum. fect. 2. t. 10. l. 3. Epid. Unde & dyfenteria αἱματηρὴ, Cruenta dicitur, Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De fudore cruento vide Baricellum, & alios.

Cruma, κροῦμα, fignificat fonum, qui ex pulfatis organis muficis percipitur, a κρούω, pulfo. Ufus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

Crunion, κρούνιον, nomen eft medicamenti compofiti, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare fic dictum eft a torrentis, Gr. κρουνὸς, fimilitudine. Legitur apud Aet. l. 12. Gorr.

Cruor, apud Latinos ambigua gaudet fignificatione. Aliquando fumitur late pro fanguine, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide Sanguis. Paracelf. paffim in fcriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Willis. Vel fumitur ftricte, & quidem pro fanguine venofo, Hel. mont. tr. Blas human. n. 21. feqq. vel pro fanguine extra vafa exiftente a κρύω, Perott. ad Mart. Scribon. L. n. 193. 196. Vel pro ichore fanguineo, Galen. de Urin. c. 22. & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Gr. ἰχὼρ. Vide Ichor. Vel etiam pro fanguine congelato, Gr. θρόμβος αἵματος, ut paffim in autoribus legitur. Peculiarem defcriptionem Cruoris legimus apud Paracelf. l. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis: Vifcus fecundæ generationes eft Cruor, qui defcendit a falibus: Eft enim Cruor fal egeftum, i. e. reiectum & feparatum a primo fale. Verum hæc funt Bœotica ænigmata.

Cruralis, epitheton venæ & arteriæ per crura & pedes excurrentium apud Barth. libell. 1. An. c. 9. p. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.

Crureus vocatur mufculus offi cruris affixus tibiam extendens. Barthol. l. 4. An. c. 12. p. 581.

Crus, σκέλος, in plur. Crura, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut,

quicquid prominet ultra os facrum & carnofos mufculos ibi inferne ufque ad pedes, id Crura dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres: εἰς μηρὸν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam & pedem, Gal. *Introd. c.* 10. & *alibi*. Suntque ambulationis inftrumenta, *l.* 15. *de V. P. c.* 8. (unde & a currendo vocabulum deducitur per metathefim literarum) & incesfus fundamenta, *l. de parv. pilæ exerc. c.* 2. *fin.* Crus brevius defcribitur a Dieterichio, quod fit pars organica corporis a coxendice ad imum pedem protenfa, *Iatr. n.* 774. Æquipollet *pedi* anatomice fumto, Linden. *Ex.VII.* §. 56. *Crus* contabefcens per colliquationem σκέλος τηκόμενον legitur apud Hippocr. 6. *aph.* 60. Sumitur tamen & aliquando ftrictius pro parte pedis, quæ fub genu ac poplite utrinque eft, uti hoc demonftrat ex Polluce *l.* 2. *c.* 4. Lind. *Medic. Phylof. l.* 2. *c.* 12. §. 116. *Crura* factitia defcripta vide apud Paræum *l.* 22. *Chir. c.* 13.

Crufta, vocabulum eft πολύσημον. Vel fumitur de animalibus *cruftam* habentibus in ambitu corporis, five *cutim cruftaceam*. Et ita Græcis dicitur ὄστρακον, & animalia *cruftacea*, *cruftata*, ὀστρακόδερμα, μαλακόστρακα, Gal. *de puer. epil.* etiam dicuntur ὄστρεα *c.* 5. de quibus vide Aldrov. *l.* 2. *de Exanguibus cruftatis*. De *cruftaceis* Offic. Schroder. *l.* 2. *c.* 27. Vel accipitur pro *efchara* Gr. ἐσχάρα, ἐφελκὶς, quæ ulceribus veluti feptum, vel fua fponte, vel arte pyroticorum, five caufticorum medicaminum ufu adnafcitur, Gal. *l.* 5. *meth. med. c.* 5. Scrib. Larg. *n.* 25. Rhod. *in not. ad h. l.* Talia media dicuntur *Efcharotica*, ἐσχαρωτικὰ, funtque duplicia, ignitum, ferramentum, & medicamentum fepticum, vel caufticum. *l.* 5. *de S. F. c.* 15. Talia medicamenta abundant falinis acerrimis lixiviofis portionibus, uti patet ex lapide feptico parato ex lixivio fortiffimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχαρώτατα κέμμα, farinas & pultes farinaceas *cruftam* facientes in craticula coctas, *l.* 4. *Ep.* XXIII. 11. Vel fumitur pro *cuticula*, quæ liquoribus aut etiam partibus folidis ex aliqua congelatione fuperficiaria adnafci folet. Hanc Gal. vocat πεχνὸν ἐπίπαγον, *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 23. Talis *crufta* obfervatur quoque in fanguine extravafato, de qua videantur *notæ noftræ ad Jeffen. p.* 174. *feqq.* Willif. vocavit *cremorem*, *de febrib. c.* 1. Ita & in urinis confpicitur quandoque *crufta* albicans in fuperficie concrefcens a particulis falis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem *l. de Urin. c.* 5. *Cruftam* quoque tribuit gulæ, ventriculo & inteftinis in fuperficie interiori, Barthol. *l.* 1. *c.* 9. & 10. quam *cruftam villofam* vocat Willif. *Pharmac. Rat. Part.* I. *fect.* 1. *c.* 2. & in parte poftica, five convexa glandulis numerofiffimis annulatis confitam effe docet.

Cruftula, idem, quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. fanguis, qui ad conjunctivam tunicam a fuis defcendit arteriis, cum ipfa crepuerint. Fit autem duobus modis, fcilicet ex oculi percuffione & fiffura conjunctiva; vel ex apoftemate in conjunctivæ, & non ex fui, fiffura, Ifaac. *l.* 2. *Viatici c.* 3.

Cruftuminatum, κρυστομίνατον, genus dicitur potionis ex *cruftumiis pyris* præparatum, cujus meminit Aetius *l.* 5. De illis vero pyris optimis vide Scrib. Larg. *n.* 104. & Rhod. *in not. ad h. l.* ut & *in Lex. Scrib. p.* 369.

Crux, σταυρὸς, quid fignificet, notum eft, & proprie ad medicum non pertinet. Videatur Lipfii libellus de *Cruce*. De fignatura *Crucis* hieroglyphica videatur Joannis Dee Londinenfis *Monas Hieroglyphica Theor. XVI.* in *Theatr. Chym. Vol. II. p.* 197. *feq.* Signaturas *Crucis* veftimentis celitus impreffas malum quid portendere, vult Paracelf. *Philof. l.* 2. *c.* 8. *l. Meteor. c.* 9. & *l.* 2. *de Meteoris*; & *de Meteoris ex Elemento ignis c.* 33. Legatus quoque, fi placet, de forma *crucis* qualis fuerit, C. Hoffm. *Com. ad Galen. de V. P. n.* 694. Tropice etiam *Crux cervi* vocatur a venatoribus *offiulum de corde cervi*, a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius perfuafio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata fententia.

Crybden, κρύβδην, fignificat *clam*, latenter, occulte. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXXII. 12.

Crymodes, κρυμώδης, eft epitheton febris continuæ & ardentis accenfæ ab eryfipelate circa pulmonem confiftente, quemadmodum ex Aetio *l.* 5. *c.* 89. notavit Gorr. Derivatur a κρυμὸς, idem, quod κρύος, *frigus*, *algor*, q. d. febris algida vel frigida, fcil. ratione partium externarum.

Cryos, κρύος, *frigus*, algor, glacies, & per metaphoram durities cruftæ. Linden. *Exerc. V.* §. 41.

Cryphina, κρύφινα ἢ κρύφια, *animi fenfa occulta* denotat, Hipp. *l.* 7. *Epid. plane in fine*; quamvis Lind. κρύφιμα retinuerit. Foef. *p.* 360.

Cryptos, κρυπτὸς, *occultum* fignificat vel latentem, ufurpavit Hip. de Cancro, 6. *aph.* 38. Vid. Dieter. *num.* 483. Vide *Occultus*.

Cryforchis, κρυσορχις, eft tefticuli, aut te-

ſticulorum occultatio vel receſſio. Galen. *in def. Med.*

Cryſtallinus, κρυσταλλοειδὴς, vel dicitur de humore oculi in medio ſito, duriuſculo, non omnino rotundo, ſed aliquantulum plano, pellucido & puro, ceu medio viſionis adæquato, & ſere primario, cujus deſcriptionem & uſum vide in anatomicorum ſcriptis, præſertim Barthol. *Anat.l.3.c.8.* Dicitur hic humor etiam *glacialis*. Vel uſurpatur de membris corporis ſumme frigidis. Ita χεῖρας vocavit κρυσταλλίνας, *cryſtallinas*, Hipp. *l. 7. Epid. XV. 36.* h. e. quaſi congelatas.

Cryſtalliſatio eſt operatio chymica ſalibus & ſalinis concretis propria, quatenus poſt corporatum liquoris illa diſſolventis quantitatem certam corpuſcula ſalina congregari rurſus & uniri incipiunt, donec vel ſola, vel cum aliis metallicis aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diverſæ, cuivis tamen ſalis propriæ, figuræ abeant. D. D. Bohn. *Differt. Chym. Phyſ. XIII. §. 23. ſeqq.* D.D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l. 1. ſect. 2. c. 3. p. 44. ſeqq.* ubi *cryſtalliſatio* per coagulationem ſpontaneam & ſucceſſive ab intra perficiendam deſcribitur.

Cryſtallus, κρύσταλλος, communiter deſcribitur, quod ſit ſuccus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum ſaxorumque canalibus effoditur, vel venis fibriſque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt, eſſe aquam cœleſtem gelu vehementiori duratam, Gorr. *pag.* 251. Imo Ruland. non dubitat glaciem eſſe, quia impatiens eſt caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc ſententiam & Joh. Agricola de metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falſitatem hujus opinioni ſolidis rationibus & experimentis detexerunt. Andr. Chioccus *in Muſ. Calceolar. ſect. 3. p. 193. ſeqq.* Ferd. Imperatus *l. 24. c. ſeqq.* & Frid. Hoffman. *in Clav. ad Schroder. l. 3. cap. 8. §. 133.* Jungatur *Scholion. Natur. Curioſor. Ephem. A. I. O.* 73. Eſt igitur *cryſtallus* revera corpus foſſile, ſive minerale lapidoſum, & gemma peculiaris ex aqueo ſucco, ſed cum terrea ſiccitate a frigore congelata, vel potius beneficio ſpecificæ & eſſentialis formæ lapidificæ (ſive ſpiritum, ſive ſemen petroſum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chioccum *d. l.* Schroder. *d. l.* & alios. Summatim: Facultatis eſt refrigerantis, præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu bilioſo, dyſentericis, cholericis, &c. *Cryſtallus* artificialiter ſumtus chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejuſmodi fit humore aqueo ſecedente & congelabili ſucco conſiſtente in formam lapilli, quod ſine calore evidenti etiam in cella fieri poteſt. Si tamen pars aquoſitatis divaporando diſſipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivia glaciei ſolent decoqui ad craſſitiem ſapalem, aut ſedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Ruland. *Lex.* Huc pertinent *cryſtalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, vegetabilium, de quibus legantur Libav. *in Syntagm. Arc. Chym. l. 8. c. 39. Alchym. Pharmac. c. 22.* Schroder. *in diverſis locis, quæ in indice quæri poſſunt, Diſpenſatoria, aliorumque practicorum ſcripta*, & e noviſſimis Helf. Iunken *Lex. Chym. Ph. P. I. p. 99.* Nos oportet brevitati ſtudere. *Cryſtallus* etiam pro ipſa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falſa ſupra tradita, apud Hippocrat. 5. *aph.* 24. Dieter. *n.* 484. *Cryſtalli* quoque Pathologice vocantur puſtulæ per univerſum corpus diſperſæ, lupini magnitudine, albæ ac inſtar cryſtalli diaphanæ, quas cum phlyctænis coincidere exiſtimat Ingraſſias *comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m.* 194. E recentioribus quoque hoc nomine uſus D. Binninger. *Obſerv. Med. cent.* 2. *Obſ.* 94. *p.* 336.

Ctedones, κτηδόνες, vocantur *fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

Cteis, κτεὶς, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogaſtrio juxta pudenda, ubi pili inorrheſcunt, Hippocr. 7. *aph.* 39. Alias proprie *pecten*, κτεὶς, dicitur inſtrumentum dentatum, quo capilli explicantur. Dieter. *n.* 485. de quorum forma antiqua vide Linden. *Ex. XI. §.* 71. A quibuſdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti vel inciſores, qui & διχαστῆρες, τομεῖς, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένας vocant partem manus externam, τῷ θέναρι, ſive volæ oppoſitam, quam propterea alii ὀπισθέναρ, alii προκάρπιον, alii δῶρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι, *pectines marini*. Plinius *pectunculos* vocat, ſuntque conchæ *pectinatim* ſtriatæ bivalves, quarum deſcriptio videatur apud Aldrov. *l. 3. de Teſtac. c. 69.* Caſtell. Gorr.

Ctenos, κτῆνος, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνιατρικὴ. Vide *Veterinaria*.

Ctiſis, *Ctizo*, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio*.

Cubaris, κυβαρὶς, ſpecies inſecti, quod dicitur *millepeda*. Vide *Aſellus*.

Cubatio, κατάκλισις. Vide *Cataclißis*.

Cubiformis, κυβοειδὴς, eſt epitheton oſſis, quod

quod & *cubicum* dicitur, eftque os, quod ab externis offis partibus, pedis firmum in terra ftatuitur, externifque *tarfi* partibus, eft loca- tum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 7. Et hoc uni- cum os ex quatuor tarfi offibus folum nomi- ne donatum eft, cum reliqua tria careant no- minibus. Eft autem os hoc, ut reliqua *tarfi* offa, intus cavum, foris gibbum, cubo fimi- le, quod latera fex habeat cubo communia, admodum inæqualia & fere afpera. Caftell. Jung. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 21. Dicitur & *os tefferæ*, Arab. *grandinofum*, item πολύμορφον. Eft etiam epitheton dorfi *auriculæ* feu *conchæ* partis externæ verfus caput, quæ aliis dicitur κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Lind. *Med. Phyf. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Cubil, i. e. terra rubra. Rul. *Lex.*

Cubile, *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vo- cabulum & *lectum*, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hippocr. 6. *Epid. f.* 4. *t.* 19. & *f.* 8. *t.* 27. *f.* 2. *de R. V. I. A. t.* 50. Hinc κοιτωνίτης, *cubicularius*, qui *cubiculo* præeft, vocatur, Galen. *lib. de præ- cognit. cap.* 5. quem Atticiffantes σωματοφύλακα vocant. Jung. Foef. *Oecon. p.* 346.

Cubitus, κύβιτος, πῆχυς, eft generaliter os, quod inter humerum & carpum, quo *brachia- le* dicitur, fitum eft. Specialiter alterum fal- tem illius partis os grandius, quod alteri fubeft *radius* dicto, vocatur. Græc. Focile majus πῆχυς, ἀγκὼν, vide *Ancon.* ὠλέκρανον. Specia- liffime proceffus quoque & articulatio illa ul- næ, cui reclinati inniti folemus, *Cubitus* ap- pellatur, Græc. ὠλέκρανον, κορώνη, κορωνόν. Vid. Foef. *Oec. p.* 360. *feq.* & 505. *feq.* Dieter. *n.* 3. Hoffman. *in Galen. de V. P. n.* 92. Vocabulo κύβιτος ufus Hippocr. *l. de Loc. in hom. XI. t.* 1. Jung. Linden. *Med. Phyfiol. l.* 2. *c.* 14. §. 72. *feqq.* Mufculi quidem *cubitum* flectentes & ex- tendentes vocantur *cubitei*, flexor quidem *in- ternus*; Extenfor *externus*. Bartholin. *l.* 4. *An. c.* 9. *p.* 575. Eft & πῆχυς, *cubitus*, menfuræ nomen, qua verum intervallum dimetimur, eftque extenfio a cubito ufque ad fummum medium digitum pedis unius & dimidii, Hip- pocrat. 1. *de fract. t.* 16. Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*; 2. de *fract. t.* 4. item ἡμιπηχυαῖος, δίπηχυς, τρίπηχυς, ἑξάπηχυς, *fe- micubitalis*, *duorum*, *trium*, *fex cubitorum* fcil. longus, quæ fæpe apud autores occur- runt. Caftell.

Cubus, κύβος, fignificat vel corpus, vel fi- guram hexedram, fex quadratis lateribus con- ftantem, qualis eft tefferæ; Galen. *l.* 8. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 3. Unde corpora alia fi- milem *figuram habentia* dicuntur κυβοειδῆ, *cu- biformia*, vel *cubica*: Κύβοι, *cubos*, quoque a quibufdam dici fpinæ vertebras, & *præfertim* colli, vult Gorræus *in defin.*

Calculatum majus dicitur *aqua vitæ*, five fpiritus vini. Rul. *Lex.*

Cucullaris dicitur mufculus, qui Galeno *Trapezius*, τραπεζίος, vocatur, fcapulam mo- vens vario modo, ob formam cucullum Mo- nachorum referentem, Barthol. *l.* 4. *An. c.* 3. *p.* 564.

Cucullus, πῖλος, πιλίον, aliquando totam ve- ftem, ufitatius tamen tegmen faltem capitis denotat, Aldr. *Ornith. l.* 5. *c.* 17. Dicitur & *cucullio*.

Cuculus, κόκκυξ, æquivocum eft, fignificat enim vel avem notiffimam, inter rapaces re- ferendam, accipitri fimilem, cujus defcriptio- nem & ufum medicum vide apud Aldrov. *d. l.* & Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 53. Avem hanc fangui- nem vomere, fi alvi fluxus, vel dyfenteria epidemica homines invaferit, fcripfit Paracelf. *de peft. Tractat.* 1. Vel pifcem, de quo legatur idem Aldrov. *l.* 2. *de Pifc. c.* 4. Gal. 3. *de Al. fac. c.* 31. inter pifces carnis duræ refert. Vel offis facri extremitatem. Vide *Cauda*.

Cupha, nomen *Pileoli*, qui paratur ex findone vel linteo tenuiori, cum pulvere fpe- cierum cephalicarum cotone vel goffypio ex- cepto & interpuncto, feu interpaffato, ut vo- cant. Videatur Petr. Morell. *l.* 2. *de meth. præ- fcr. remed. form. fect.* 6. *c.* 3. Schrod. *l.* 2. *c.* 78. qui fæculis annumeravit.

Cucurbita, σίκυον, σικύα, σίκυς, σίκυος, Cu- cumis. Quid proprie fit, Botanicis relinqui- mus. A figuræ vel formæ fimilitudine *Cucur- bitæ* vel *Cucurbitulæ* medicis dicuntur vafcula illa, quæ cuti cum flamma affigi folent, cum vel fine fcarificatione. Dicuntur & *ventofæ*, præfetim Italis. Parantur e materia metal- lica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. *n.* 772. Quæ fine fcarificatione apponuntur, dicuntur leves, Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 4. Hippocrates vo- cavit σικύας, *l. de Medico*, VI. 1. *l.* 4. *de morb.* VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *Cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hip- poc. 5. *aph.* 50. & Gal. *l.* 2. *ad Glaucon. c.* 6. *alibique*. Vid. & Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 46. Chymicis *Cucurbita* dicitur vas plerumque tur- binatum, in cucurbitæ vel pyri formam tur- gefcens. Et alia fundo globofo prædita eft, alia plano. Alia, quoque aperta, cui alembi- cus imponi folet: alia cœca, quæ eft vas, in quo diffolutiones falium aliarumque rerum fiunt; Rul. *Lex.* & Iohnf.

Cu-

Cucurbitula Vide *Cucurbita*.

Culatum, i. e. *Calcinatum*. Rul. Iohnf. *in Lex.*

Culbicio, veteribus dictus fuit affectus ftranguriæ fimilis, vel potius ardoris urinæ fpecies, Gallorum *chaude-piſſe*, ab inflammatione paraftatarum mediante acri & putrefcente femine producta dependens. G. H. Velfch. *in Sylloges Cur. & Obf. Medic. Epifagmatis Obf.* 67. *p. m.* 42.

Culcitra, ἐφάπλωμα, quid fignificet ex aliis dictionariis vulgaribus conftare poteft ac debet. *Culcitra* perforata, cui femina parturiens in fella obftetricali infidet, duplici modo defcripta & depicta videatur in Henr. a Deventer *Lum. Nov. Obftetr. c. XXVI. p.* 91.

Culeus, κολεός, *faccum coriaceum* fignificat. Eft & nomen menfuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani ufi funt. Continebat enim viginti amphoras, autore Plin. *l.* 14. *H. N. c.* Interdum tamen plus minufve continentia vafa *Culei* quoque vocabantur. Gorræus *p.* 244.

Culex, κώνωψ, dicitur infectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam defcriptionem cum fpeciebus tradidit Aldrov. *l.* 3. *de Infect. c.* 5. Remedia pro necandis & fugandis *culicibus* vide apud Gal. *l.* 3. *de fac. parab.* 69. & P. Ægin. *l.* 5. *c.* 1. Foreft. *l.* 30. *O.* 12 *Schol.* Maculæ in febribus malignis epidemicis dicuntur Hippocr. κωνώπων ἀναδήγματα, *culicum* morfus, propter fimilitudinem, *l.* 2. *Epid. fect.* 3. *n.* 21. *l.* 7. *XXXIX.* 2. *Coac. t.* 564. Hodieque dicuntur communiter *petechiæ*, febres *petechiales*. Quis ergo dubitaret morbos hofce Hipp. tempore fuiffe cognitos?

Culicula, legitur hoc vocab. apud Parac. *de puftul. Gallic. & clauditate*, I. 10. *c.* 1. fed quid proprie intelligat, non certo conftat.

Culter, *Cultellus*, μάχαιρα, μαχαίριον, μαχαιρίς, quid in genere fignificet, notum eft, nimirum inftrumentum, quo uti folemus ad diffecandum corpora folida, mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* ufus varius in medicina. In anatomicis *Cultros* excifforios vocavit Gal. ἐκκοπεῖς, *l.* 7. *Anat. adm. c.* 12. inciforium vero ἐπικόπιον, *l.* 8. *c.* 6. *Cultrum* falcatum, & raforium chirurgicum depictum & defcriptum vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. Part.* I. *Tab. fig.* 2. & *Tab. XX. fig.* 2. De *cultro* venatorio vide Rhod. *ad Scrib. n.* 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. *in Lex. Cultellos* quatuor e chalybe, partim inftar ferræ dentatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum &c. in ventriculo agricolæ cujufdam mortui repertos, recenfet Lang. *l.* 1. *Ep.* 38. *fin.* *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut eft apud Theop. Profpatarium *lib.* 2. *de H. C. F. c.* 11. vide *Focus*.

Cultrivorus, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de ruftico Boruffo & Bohemo vide allegatum apud Dieter. *Iatr. n.* 468. & alia duo de Bafileenfi & Londinenfi apud Bonetum *Medic. Septentrion. l.* 3. *f.* 1. *c.* 16. *feq. p.* 509. *feqq.*

Culus, ἀρχός, ἕδρα, idem quod *Anus*, Podex. Vide *Anus*.

Cumanus lapis eft fpecies *Cadmiæ foffilis*, feu potius *pfeudo-cadmiæ*, prorfus ineptus. Fallop. *tr. de metall. & foffil. c.* 12. *Tom.* I. *oper. p.* 367.

Cumulatim, ἀθρόως. Vide *Athroon*. *Cumulans*, *Cumulatum*, vide apud Scribon. *n.* 122. 227. Rhod. *in Lex. Scribon.*

Cuna, *Cunæ*, λίκνον, κοιτίς, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus & fpondis fuis, ut ad utrumque latus facile moveri poffit. Mofchion. retinuit etiam in Græco κῦνα, & plur. κῦναι, *de morb. mul. c.* 14.

Cunctatio, μέλλημα, μέλλησις, dicitur mora illa noxia & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis femper perniciofam recte dixit P. M. de Calderia *Tom.* I. *Oper. p.* 64. *B.*

Cunealis vocatur futura cranii inter fpurias relata, quæ a lateribus offis cuneiformis, ubi offi frontis committitur, in anteriori cranii parte tranfverfim ad offis ethmoidis angulos fertur, Balf. *Med. Un. p. m.* 104.

Cuneatio, σφήνωσις, i. e. applicatio in formam *cunei*, κατὰ σφῆν. Legitur apud Scrib. *n.* 47. Vid. Rhod. *ad h. l.* & *in Lex. Scrib.* Proprie vero *cuneatio*, σφηνῶσις, eft *cuneo* adacto facta divifio & fiffio. Ufus Hipp. 3. *de fract. t.* 40.

Cuneiformis, σφηνοειδής, epitheton offis in media bafi capitis, & cerebro inftar bafis fubftrati, ita ut omnia fere capitis & maxillæ fuperioris offa tangat, ὀστὸν σφηνοειδές. Dicitur & *os bafilare*, *os palati*. Gal. *de offib. c.* 1. fcribit apud veteres fuiffe controverfum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ fuperioris offa numeretur, quia inter utrumque eft medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Eft igitur unum ex offibus cranii, quod in capitis bafi collocatum inter capitis & genæ fuperioris offa velut σφὴν, i. e. *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma vel potius ufu, quod omnibus fuis

suis partibus *cunei* modo se insinuet inter ossa capitis omnia, & prope omnia genæ superne. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδές, atque ab eo distinguitur sutura communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Castell. Barth. *libell.* 4. *Anat. c.* 8.

Cuneus, *Cuneolus*, σφὴν, σφηνεὺς, σφηνίσκος, proprie dicitur de instrumento, quo ligna & lapides in scissuras indito vi mallei findun- tur. Pertinet vero etiam *Cuneus* ad machinas medicas, & paratur præfertim ad humeri caput in alam prolapsum, ac deinceps ad alios quoque usus, Orib. *de machinam. c.* 4. Linteamentum in *cunei* formam contortum & inditum dicitur *cuneolus*, σφηνίσκος, Æginet. *l.* 6. *c.* 4. Interpres reddidit *obturamentum*.

Cuniculus, κόνικλος, κυνικὸς δασύπους, est animalculum lepori simile, in Iberia frequens, Gal. *l.* 3. *de al. fac. c.* 2. cujus descriptionem & usum in cibis atque medicina, vide apud Aldrov. *l.* 2. *de quadrup. digit. vivip. c.* 24. 25. Sch. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metallifodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare i. e. non aperta vi, sed dolis. Rul. *in Lex.*

Cunnus, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*. Rolfink. *O. ac. Meth. Generat. dicat. part. Part.* 2. *c.* 32.

Cuogolo vocatur lapis vitrarius materiam vitri prebens in fundo fluviorum & torrentis repertus & collectus, forma lapidis testacei, Merettus ad Neri *Art. vitriar. p.* 292. Jungatur Ferrant. Imperat. *l.* 24. *H. N. c.* 16. vocatur & *Quocolos*. Vide *Tarsus*.

Cupedius, κνιπὸς, *fastidiosus*, vide *Cnipos*.

Cupella, *Copella*, *Capulla*, est catillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lævore ossium, aut ex aliis rebus parato consperfus, ad aurum & argentum poliendum, & depurandum, dum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Hæc depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi poteſt satis perspicue Jacob. le Mort. *Metallurg. contract. sect.* 2. *p. m.* 265. 266. Iunken *Lex Ph. Ch. P. I. p.* 99. *seqq.* ubi & *Argentum cupellatum* describit; ita etiam dicitur *Aurum di cupella*. Videtur, hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 1. *c.* 22. & *l.* 7. *c.* 24.

Cuperosa, id est, *Æs ustum*. *Cuperosum* est vena mineralis cupri subterranea. Rul. *Lex.* *Cuperosa* florida est dilutum calcanthosum, cujus descriptionem vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 8. *c.* 41. Fallopius scribit, *cuperosam* esse chalcanthum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum. *tract. de Tum. p. n. c.* 27. *Tom. II. Op. p.* 303.

Cuphos, κοῦφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem & caussæ motum minorem, uti 6. *aph.* 7. videre est. Vid. Dieterich. *Iatr. n.* 474. Lind. *Ex V.* §. 90. Hinc descendit verbum κουφίζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum & corpus & ad morbos transfertur. Hipp. 2. *aph.* 27. Dieter. *n.* 473. Vide *Levis*.

Cupiditas, ἐπιθυμία, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus aut pathema amoris effectus vel comes, qua anima dispo- nitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi, vel corpori convenientes voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc, spiritus animales, ceu emissarios suos, diffundendo vel expandendo, ut rei sensoriæ expetendæ speciem in se admittant. Poteſt hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt: Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Gal. *adversus Chrysippum*, *l.* 4. *de Hipp.* & *Plat. Decr. c.* 2. & 4. Jungatur Cl. Thom. Willis *de Anim. Brutor. part. I. c.* 9. & Carlton. *Ex. VIII. Pathol.* §. 24. 28.

Cuprum, χαλκὸς, idem, quod *Æs*. Vide *Æs*.

Cura apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, tristitiæ, & desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντὶς, μελεδὼν & μελεδώνη, μέριμνα, vide *Merimne*, quod ultimum Hippocr. in usu habuit, v. g. *l.* 1. *de morb. mul. LXI.* 3. 13. *l. de int. aff. VII.* 42. Dicitur & μελεδὴ, *l.* 1. *de morb. mul. XCII.* 15. Hinc animi motus & exercitatio, si moderatior fuerit, facit ad sanitatem, *l.* 5. *Epid. f.* 5. *t.* 10. *vel* 11. Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, *l.* 2. *de morb. LXX.* 1. Vel significat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. θεραπεία,

curatio, ἴασις. Vid. 1. *aph.* 6. Eſtque ea morbi ſublatio, quæ jam facta eſt; non quæ adhuc fit, Galen. *c.* 1. *de R.V.I.A. t.* 3. Duplex habetur: Una a natura, altera ab arte. Linden. *Ex.* VII. §. 17. Morbi *curabilitas* a cognitione recta dependet. *Ex.* VIII. §. 61. *Cura*, medicina *Curator*, medicus, ſcripſit Rob. Keuchen. *ad Seren. not. p.* 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v.gr. apud Scribon. Larg. *n.* 222. *Curatus* adeps ſuillus, i. e. *purgatus*. Vid. Rhod. *not. ad h. l. & Lexic. Scribon. p.* 369.

Cura, *Cure*, κουρὰ, κουρή. Græcum vocab. Latinis ſignificat tonſuram capillorum, quæ vel ſanitatis, vel ornatus gratia inſtitui ſolet. *Detonſi* Gr. κειρόμενοι vocantur. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 9. Gal. *in comm.* 4. *ad h. l.*

Curalium, κουράλιον, κωράλιον, idem, quod *Coralium*, Vide ſupra. Rob. Keunchen. *not. ad Seren. p.* 276.

Curatoria, *Curatrix*, θεραπευτικὴ, medicinæ pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fienti occurrit; minime vero (uti voluit Caſtellus,) imminentem aut futurum præcavet. Hæc enim eſt functio conſervatricis partis, ὑγιεινῆς. Utitur vero *Curatoria* tribus partibus miniſtris, diætetica, farmaceutica, & chirurgica. Videantur paſſim inſtitutioniſtæ.

Curculio, κὶς, τρὼξ, μίδα, eſt nomen inſecti minimi, quod ex frumento naſcitur, & quidem variæ formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldrovand. *l.* 2. *de Inſect. c.* 9. Legitur & *Gurgulio*.

Curioſitas ſumitur & in bonam, & in malam partem. Illo reſpectu idem eſt, quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Græc. ἐπιμέλεια, σπουδὴ, Rhod. *in Lex. Scribon.* Ita Hippoc. 2. *prorrhet. XV.* 8. utitur de eo, qui *curioſe* victum obſervat ad præcavendum arthritidem, ἐπιμελὴς τρόπον. Hoc vero reſpectu Græce dicitur περιεργία, περιττὴ ἐπιμέλεια, Galen. *l. de V.S. adv. Eraſiſtratæos*, *c.* 4. Eſtque inutilis & ſupervacanea circa rem aliquam opera & ſollicitudo. Ita Galenus frequentem ſyllogiſmorum conſtructionem peſſimam *curioſitatem* dixit, *l.* 2. *de Hipp. & Plat. dec. c.* 3.

Curmi, κοῦρμι, genus eſt potionis, *zytho* vel cereviſiæ noſtræ æmulæ ex hordeo factæ cujus potu ſæpe pro vino veteres uſi ſunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires reſolvere dicitur, apud Dioſcor. *l.* 2. *c.* 110. Non videtur eſſe nomen Græcum, ſed ejus gentis, in qua parabatur. Gorr. *p.* 244.

Curſus, δρόμος, quid ſignificet, in trivio notum eſt. At in Medicina conſideratur, ut actio crurum. Siquidem eſt ambulatio vehemens, C. Hoffman. *ad Gal. de V. P. p.* 177. Eſtque ſimul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad ſanitatis conſervationem, vel deſtructionem, pro uſu, vel abuſu, faciens Utilitatem monſtrat Hippocr. *l.* 1. *de Diæt. XXX.* 10. *XXXIV.* 12. Noxam vero docet Gal. *l. de parv. pilæ exercit. cap.* 33. Aliquando ſumitur abuſive pro fluxu: *Curſus* urinæ, Seren. *de remed.* §. *Veſicæ & calculo purg.* Keuchen. *in not. ad ill. p.* 215. *Curſus* menſtruus *p.* 226. *ſeq.*

Curtum, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & Ægineт. *l.* 6. *c.* 26.

Curvamen, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam & gibboſitatem, vel ſecundum, vel præter naturam denotat, Hippoc. 2. *prognoſt. t.* 25. Ita ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα τῆς γαστρὸς, 2. *Prorrhet. XXXV.* 6. de liene *l.* 1. *Epid. ægrot.* 1. In ſpecie vero ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. *c.* 3. *de artic. t.* 53. Dicitur & *obſtipitas*, σκολίωσις, *d. l. t.* 40.

Curvus, κυρτὸς, ὑβὸς, σκολιὸς, γαυσὸς, quid fit ex præced. deſcriptione facile patet. Κυρτὸς legitur de ventriculo, apud Hippoc. *l.* 4. *Epid.* VII. 6. de liene *l.* 2. *ſ.* 2. *n.* 65. ὑβὸς proprie de gibboſis in dorſo dicitur, 4. *aph.* 46. Jung. Dieter. *n.* 848. Huic opponitur λορδὸς, Galen. *in com. ad h. l.* σκολιὸς in compoſito uſus ἰθυσκόλιος, 3. *de artic. t.* 40. & verbo σκολιαίνεσθαι, ad latus *incurvari*, *t.* 48. γαυσὸς vel γαῦσος legitur 2. *de fract. t.* 69. & 4. *de artic. t.* 61. 64.

Cuſcuta, eſt proprie nomen plantæ herbis adnaſcentis intricatiſſime, quæ ſignificatio non eſt hujus loci. Improprie Paracelſo ſignificat excreſcentias in oſſibus, vulgo *Uberbien*, *l.* 7. *de orig. cauſſ. & cur. morb. Gallic. c.* 11. & *l.* 8. *cap.* 3.

Cuſpis, αἰχμὴ, ἄκρον, quid proprie ſignificet, non eſt hujus loci, ceu notiſſimum. Per translationem dicitur extremitas in pene, ſive glans, Rolfink. *O. ac Meth. part. gener. in ſerv. part.* 1. *c.* 47. & ſpecies quædam deligatlonis, ſive faſciæ, *n.* 91. apud Gal. de faſciis.

Cuſtodia, φυλαξις, διαφυλαξις, προφύλαξις, idem ſignificat, quod *Conſervatio*, *Præſervatio*. *Cuſtodes* pororum, φρουροὶ, dicuntur muſculi, Galen. *l.* 2. *de mot. muſc. c.* 4. & *Cuſtodiam* ſalutis facere, legitur apud Scrib. Larg. *n.* 84. vide Rhod. *Lex. Scribon. p.* 370. Plane ſingulariter *Cuſtos* Helmontio ſignificat muci pre-

ductorem, five poteftatem muei effectricem. Tr. *Cuftos errans* 5. n. 27. Quid *Cuftos membranæ*, Gr. μλωιγγοφύλαξ, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax*.

Cutaceus, δερμώδης, idem, quod *Coriaceus*, βυρσώδης, epitheton quorundam animalium, contactu difficiliorum, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. cap.* 41.

Cutambuli dicuntur vel vermiculi fub cuticula, aut fuper eam repentes & titillantes, cum moleftia; vel dolores vagi fcorbutici inftar talium vermiculorum difcurrentium cum magno cruciatu & moleftia ægrum infeftantes, ab ichore tenuiffimo volatili peculiari malignitate fcorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vermac. *lauffen-de Baren*. D. Joh. Nic. Binniger *Obf. Med. Cent.* 4. *obf.* 42. *p.* 418. vide & *Vareni*. *Varus*.

Cuteus labor Paracelfo dicitur generatio Tartari quotidiana, id eft, ufnea fuper ufneam, vel quafi Tartarum fuper Tartarum, *l.* 1. *de Tartar. tr.* 3. *c.* 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæotica?

Cuticula, ἐπιδερμὶς. δερμὶς, cutis fuprema, & veluti tegumentum cutis aut operculum, eft pars folida magis, fimiliaris, tenuis, exfanguis, porofa, tegendæ cuti deftinata, Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 1. negat, effe partem corporis, fed an rationibus fufficientibus, dubito, quas ventilare non eft hujus loci. Valvulofam quoque effe Marcell. Malpighius primus invenit & declaravit *in Exercitatione Epiftolica de externo tactus organo*. Sub *cuticula* arctiffime connexum effe corpus reticulare & mucofum tunicæ retiformi in oculo fimile egregie docuit D. D. Joh. Maurit. Hoffmannus &c. *in Idea Machinæ humanæ Exercit. I. fect.* 2. §. 7. *p.* 7. Cæterum cuticulam cum foraminulis, fulcis in manu, protuberantiis verficulofis, crinibus, perforantibus afperitatibus accurate delineavit Gothofr. Bidloo *Anatom. Tab.* II. Meminit ἐπιδερμὶς aliquoties Hipp. v. g. *de nat. pueri* XVII. 3. 7. 14. 18. XVIII. 1. & *alibi fæpius in eod. libr.*

Cuticularis, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum inveftientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. *l.* 9. *admin. anat. c.* 1. Defectus *cutis* lethalis in fœtibus diverfa exempla recenfet Ruyfch. *in Obferv. Anatom. Chirurg. Cent. Obf.* LXXI. & *feqq.*

Cutio, a cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Afellus*, Cubaris. Vide *Afellus*. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 31. & Lind. *Ex.* XI. §. 21.

Cutis, δέρμα, eft pars folida exterior, ceu integumentum corporis commune, & tactus inftrumentum; cujus defcriptionem videre licet in Anatomicis, in fpecie apud Barth. *l.* 1. *Anat. c.* 1. Laudatus Joh. Maur. Hoffmann. *d. l.* §. 8. *feqq.* Accurate delineavit per microfcopium fefe exhibentem Bidloo *d. l.*

Cyamus, κύαμος, proprie *fabam* fignificat. Galenus *in exeg.* vult idem effe, quod Diofc. ϑοσκυάμον vocat. Ob figuræ vero fimilitudinem etiam infectum illud *Millepeda*, quando fefe contrahit, κύαμος vocatur, tefte Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 39. Vide *Faba*.

Cyanus, κύανος. Vide *Cæruleus*.

Cyar, κύαρ, *foramen in acu* fignificat, apud Hippocr. 4. *de R. V. I. A. t.* 123. & *l.* 2. *de morb.* XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem v. *l.* 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit *Curvedo*, *Med. Phyfiol. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Cyathifcos, κυάϑισκος, dicitur Specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi poteft. Gorr. Ægin. *l.* 6. *c.* 11.

Cyathos, κύαϑος, ita dicitur liquoris & rei aridæ communis menfura apud Romanos, ligulas five chochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum & aridorum menfura erat, fed capiens conchas duas, five myftra quatuor, five chemas quinque, five fefquiunciam. Rhod. ex Hefychio etiam tribuit uncias duas *ad Scrib. n.* 1. Alibi vero *n.* 127. fefcunciam, uti patet ex Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. *l. de pond.* & *menf. c.* 4. 5. *feq.* Ægin. *l.* 9. *fin.* Apud Rom. *Cyathi* nota erat C. apud Græcos vero X. Gorr. *p.* 251. Rhodius *in Diff. de Pond.* & *Menf. ferme fub finem* Cyathum continere fcribit olei ℥ 12. vini ℥ j. ℈, ʒ 4. Mellis drachmas 2. fcrupul. 4. *Cyathorum cereorum* κυαϑων κηρίνων quoque meminit Gal. de *R. V. I. A. t.* 42.

Cybitos, κύβιτος. Vide *Cubitus*.

Cybium, κυβίον, dicitur *Pelamys*, feu pifcis marinus grandior, qualis *Thunnus* eft, in frufta cubica vel quadrata divifus, ex Plin. *l.* 32. *H. N. c.* 11. Aldrov. *l.* 3. *de pifc. c.* 18. An vero idem, aut quid fignificet *Cybium* apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. in fin.* certo non conftat.

Cyboides, κυβοειδής. Vide *Cubiformis*.

Cybos, κύβος, vide *Cubus*.

Cyceon, κυκεὼν, dicitur mifcellanea potio, alimenti & potus rationem fimul habens. Duplex videtur olim fuiffe: Vilior cum aqua & farina mixtus, alter generofior & delicatior cum vino & variis farinis, mella etiam inter-

terdum & caseo paratus, uti patet ex Hipp. pocr. *l.* 2. *de diet. IX.* 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit & alibi Hipp. v. g. 2. *R. V. I. A. t.* 40. *l.* 2. *de Morb. XXXIX.* 19. *XLIIX.* 37. *l. de nat. mul. XXXII.* 21. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXII.* 7. *l.* 6. *Epid. f.* 6. *t.* 5. *& alibi sæpius*. Vide Foes. *Oec. p.* 362. Lang. *l.* 1. *ep.* 58. Lind. *Ex. X.* §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide supra. Descendit a verbo κυκάω, misceo, *concinno*, quod legitur apud Hippocr. *in epist. ad Damagetum n.* 295. quemadmodum & composita, ξυγκυκάω, *commisceo*, *l. de int. aff. XIII.* 53. κατακυκάω, & προσκατακυκάω, *l.* 3. *de morb. XXX.* 12.

Cycima, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

Cycliscus, κύκλισκ@, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*, Gal. *l.* 10. *de S. Fac.* §. *Chole*. Deinde denotat scalprum exciforium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. *l.* 6. *Meth. med. c.* 6. Æginet. *l.* 6. *c.* 90.

Cyclopion, κυκλώπιον, idem, quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Aristotel. *l.* 4. *de hist. anim. c.* 8. Gorr. *p.* 253.

Cyclops, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poetarum de nonnullis hominibus unum saltem oculum in vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum & virgilium jure refertur: Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculini, altero feminini sexus Parisiis a Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonetum, *Medic. Septentr. l.* 1. *sect.* 22. *c.* 2. *p.* 221. qui desumsit *ex Act. Hafn. Vol. I. Obs.* 93. *p.* 182. *seqq.*

Cyclos, κύκλ@. Vide *Circulus*. Latine etiam *Cyclus*, dicitur modus Methodicorum curandi per Diatnion, ita ut unus sit resumtivus, alter metasyncriticus, quemadmodum eos descripsit Cœl. Aurelianus Methodicæ sectæ deditus, *l.* 1. *Tard. Paff. c.* 1. *p. m.* 249. 250. 254.

Cycnarion, κυκνάριον, dicitur Collyrium colore album, ἄδηκτον, citra morsum, ubi Amylum, terra Samia & cerussa Rhodina prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Gal. *l. Introduct. c.* 14. *l.* 4. *C. M. S. L. c.* 1. Æginet. *l.* 7. *c.* 16. ubi & *rubeus Cynus* describitur. Dicitur enim Cycnus vel Cygnus, κύκνος.

Cycnus, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus, accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 1. Scroder. *l.* 1. *cl.* 2. *n.* 61. Improprie quid notet, vide *Cycnarion*.

Cydar, id est, *Jupiter*, Rul.

Cydoniatum, *Cydonatum*, κυδώνατον, idem quod *Diacydonites*, compositio ex malis Cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. *l.* 7. *c.* 11.

Cyema; κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

Cygnus, κύκνος. Vide *Cycnus*.

Cylichnis, *cylichne*, κυλιχνὶς, κυλίχνη, κυλίσκις, vitiose κυγχνὶς, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam, Galen. *Exeg. Dict. Hipp.* Foes. *Oec. p.* 461.

Cylindrus, κύλινδρος. Vide *Magdaleon*.

Cyllo, idem quod κυλλός, vide *Cyllos*. i. e. *mutilus*, Lind. *Ex XI.* §. 39.

Cyllos, κυλλός, *Cyllosis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat, Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλοὶ dicuntur, quibus crura extrorsum sunt distorta & intus sinuata, vel incurvata, *l.* 2. *de artic. t.* 87. *& f.* 4. *t.* 3. *& alibi*. De aure quoque legitur 2. *de art. t.* 53. Jung. Foes. *Oec. p.* 363.

Cyma, κῦμα quasi κύημα, quo nomine veniunt teneriores coliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *cymata* neutro genere dicunt, sed etiam feminino *Cymas*. Κῦμα alias *fluctum*, *undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit.

Cymatodes, κυματώδης, *undosus*, fluctuans, est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem flatulentam & serosam in sanguine cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus a Walæo, *Instit. Medic. l.* 2. *c.* 5. Lege Galen. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 26.

Cymbalaris. Vide *Cricoides*.

Cymbiforme, idem, quod *Naviculare*. σκαφοειδὲς, vide *Naviculare*.

Cynanche, κυνάγχη. Vide *Angina*.

Cynanthropia, κυνανθρωπία, est delirium Melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse in canes, eorumque mores æmulan-

lantur. Laur. Bellin. *de morb. capitis* & c. *p. m.* 513.

Cynchnis, κύγχνις, Hippocrati paneus calix est, & usurpatur pro vase, in quo vel medicamenta asservantur, vel exhibentur, ἰατρικὸν πιθάκνιον, interpretatur Galenus *in exeg.*

Cynicus, κυνικός. Vide *Caninus Convulsio*.

Cyniphes, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, *de Lithias. cap.* 1. *n.* 15. Jung. Aldrov. *l.* 3. 2. *insect. c.* 1. & 5.

Cynnabar, idem quod *Cinnabaris*. Rul.

Cynnia, *Cymia Carora*, significat vas simile urinali. Rul.

Cynocephalus, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem repræsentantis, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de quadr. dig. vivip. c.* 7. Meminit aliquoties Gal. *l.* 1. *Admin. Anat. c.* 3. *l.* 11. *de V. P. c.* 2.

Cynodectos, κυνόδηκτος, hoc est, qui a *cane morsus* est. Legitur apud Dioscorid. *l.* 2. *c.* 99. *edit. Saraceni*.

Cynodes, κυνώδης, *caninus*. Vide *Caninus*.

Cynodesmion, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κύνα, *canem*, appellarunt, Gorr. *p.* 254. Dicitur alias *frenum*, χαλινόν. Vide Linden. *Medic. Physiol. l.* 2. *c.* 7. §. 78. Enimvero P. Ammann. aliam significationem vocabulo *Cynodesmus* tribuit *in Irenic. p.* 149. *seqq.* scribens denotare colligationem vel cohæsionem canum utriusque sexus in congressu, cujus causam Graf. *de Org. Viror. p.* 95. in defectum vesicularum feminalium refert, hinc beneficio alicujus excrescentiæ spongiosæ circa officulum penis canini tempore coitus tumefactæ in coitu detinentur, donec sufficiens quantitas feminis affluxerit, Verum Ammannus existimans canum cohæsionem fieri post feminis ejaculationem statuit illam fieri ob intumescentiam penis, ob quam orificium internum vi aperit usque in cavitatem uteri, quod postea constringitur, & ita inter angustias hæret non secus atque in partu difficili caput fœtus humani in vagina, collum vero in interno orificio clauso remorari contingit.

Cynodontes, κυνόδοντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippocr. 3. *aph.* 25. Vulgo ab oculis *augenzane*, Dieter. *n.* 488.

Cynolophoi κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ sive processus extantes in vertebris, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus *l.* 1. *de hist. part. hum. corp. c.* 6. *p. m.* 1185. & *l.* 5. *cap.* 24. *p.* 1265.

Cynolyssa & *Cynolyssus*, κυνόλυσσα & κυνόλυσσος, idem significant, & illud quidem, quod *Rabies canina*, hoc vero quod *Rabiosus*: Leguntur apud Martin. Listerum *Exercit.* 3. *de morb. Chronic. p. m.* 104.

Cynoraistæ, κυνοραισταί. Vide *Croton*.

Cynorexia, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus*.

Cyon, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

Cyophoria, κυοφορία, significat *graviditatem feminæ*, sive tempus, quo mulier utero gerit. Usus est hoc nomine Dolæus *Encyclopæd. Pract. l.* 3. *c.* 13. *p. m.* 588. Verbum κυοφορέω, *gravida sum*, usurpavit Lucianus, notantibus Lexicographis.

Cyphi, κῦφι, est confectio quædam aromatica ad suffitum, qua quondam Aegyptii sacerdotes usi, Diosc. *l.* 1. *c.* 24. Concinnabatur olim ex sexdecim rebus, quas recenset Linden. *S. M. Ex.* §. 151. Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *Cyphoides*, κυφοειδεῖς, dictæ sunt Gal. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 7. P. Aeginet. *l.* 7. *c.* 22. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 70. Hier. Mercurial. *l.* 3. *Var. Lect. c.* 2. Duæ potissimum species: una Solaris & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunaris, ex 28. Aegin. *d. l.*

Cyphos, *Cyphosis*, *Cyphoma*, κῦφος, κύφωσις, κύφωμα, significant *gibbositatem*, gibberositatem, ceu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerumque a caussis externis violentis inductam. Et licet Hipp. *gibbositatem* quoque ab asthmate, aut tussi, fieri posse dixerit, 6. *aph.* 46. rarum tamen hoc est, & caussæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. *de art. t.* 1. & *seq.* & Galen. *in com. ad illos*, *ut* & *ad cit. aph.* Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοί, κυρτοί, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de qua suo loco. Jung. & M. A. Severin. *l. de gibb. valg.* & *varis part. priori*.

Cyprinum, κύπρινον, est nomen olei spissioris vel unguenti potius a floribus cyperi, qui magna copia ingrediuntur & ita basin constituunt, ita dicti, cujus descriptio pompofa habetur apud Dioscoridem *l.* 1. *c.* 65. *ed. Sar.* Cerati ex *Cyprino* meminit Celsus *l.* 4. *c.* 23. contra morbum uterinum.

Cyprinus, κυπρῖνος, nomen piscis aristulosi, Lin-

Lind. *Ex. XI.* §. 230. Vide *Carpio*. Adde Schrod. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 76. Eft epitheton Pulveris, qui ufurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui Calientra apud Dolæum vocantur) a fordibus mundandos, ficcandos & exornandos, cujus aliqua etiam defcriptio extat in Morley *Coll.Chym. Leid. c.* 153.

Cyprium æs, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. *num.* 16. μέλαν τὸ κύπριον definit Galenus Cyprium cinerem, cujus ufus eft ad oculos *exeg.*

Cypfele, *Cypfelis*, κυψέλης, κυψελὶς, idem eft, quod *Cerumen*, five Aurium fordes. Vide *Cerumen*. Unde & κυψελόβυσα nuncupantur, quæ fordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 241.

Cyrænia, *Crocomma*, i. e. *fex olei*, & de *Croco*. Rul. Iohnf.

Cyrcanao, κυρκανάω, fignificat *mifceo*, *turbo*, *confundo*. Legitur apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXXIII. 5.

Cyrebia, κυρήβια, idem, quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hipp. *l. de nat. mul.* LIV. 5. *l.* 2. *de morb. mul.* XLII. 5. LXXXI. 5. Vide Foef. *Oec. pag.* 365. 366. Scribitur & κυρήβια. Gorræus *p.* 255.

Cyrenaicus, κυρηναϊκὸς, eft epitheton Succi, *Laferpitium* veterum dicti. Scrib.Larg. *n.*167. Rhod. *in not. ad h. l.* Meminit & Aeginet. *lib.* 7. *c.* 3.

Cyreo, κυρέω, fignificat *contingo*, evenio, incido, Hippocr. 4. *de art. t.* 36. ubi mendofe in Græc. Galeni edit. Bafil. legitur κυρῆσαι. Dicitur & κύρω. Compofita funt ξυγκυρέω, *Contingo*, quod legitur *l.* 1. *de morb.* XXIII. 5. προσκυρέω, *l. de præcept.* VII. 11.

Cyriacus, κυριακὸς, epitheton eft paftilli ad nomas & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Afclepius*, ἀσκληπιὸς. Gorr. *d. l.*

Cyrios, κύριος, quod in fubftantivo *Dominum* fignificet, notum; fed non eft hujus loci. Hippocrati adjective eft epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid judicant & decernunt, & in quibus *Criticis* ftricte dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit autem *l.* 1. *de morb.* X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in fuperlat. κυριώτατα, *l.* 1. *de morb. mul.* XXXIII. 9.

Cyrtoides, κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

Cyrtoma, *Cyrtofis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbofitas*, Latine *Quaffatio*. Vide *Cyphofis*, *curvus*. Tumores hypochondriorum κυρτώματα vocavit Hip. 2. *progn. t.* 25.

Cyfos, *cyffaros*, κυσὸς, κύσσαρος, *Anum*, podicem fignificat, & idem, quod πρωκτός. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hipp. *l. de nat. puer.* IX. 16. Jung. Foef. *Oec. p.* 366.

Cyfteolithos, κυστεόλιθος, idem, quod *Lapis Spongiæ*, ab ufu & virtute calculum veficæ frangendi ita dictus. Schroder. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 10. Verum an non majori jure ipfe *Calculus Veficæ* hoc nomine venire poffet?

Cyftepaticus, κυσθηπατικὸς, eft epitheton ductuum biliarium in hepate bovino in veficulam fellis modo tribus, modo quatuor ofculis hiantium, qui potius ratione infertionis *Hepaticyftici* nominandi effent. Occurrit *in Actis Eruditor. Lipf. A.* 1693. *m. Octobr. p.* 434. ex Philippi Verheyen Profeff. Lovanienfis *corporis humani Anatomia*.

Cyfticæ Arteriæ & *Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam, quæ ad veficam urinariam, quam quæ ad fellis veficulam excurrunt. Barthol. *libell.* 2. *Anat. c.* 5. *p.* 655. *Cyftica* medicamenta dicuntur, quæ veficæ urinariæ deftinata funt, & cum Nephriticis coincidunt. Morellus *de mater. medic. cd Balf. p.* 354.

Cyfticus, κυστικὸς, *Veficalis*, epitheton venarum gemellarum e trunco venæ portæ ad veficam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici. De Hernia *cyftica* vide *Ecploma*.

Cyftis, κύστις, *veficam* fignificat primario & abfque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit, Hippocr. *l.* 4. *aphor.* 77. *feqq.* & *alibi*. Hujus defcriptionem pleniorem vide fis *in fcriptis Anatomicis*, in fpecie Thom. Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 20. Deinde & fecundario cum additione folliculus ille bilem flavam fub hepatis cava parte continens κύστις χολιδόχος; *Vefica fellis*, dicitur, Galen. *l.* 4. *de V. P. c.* 12. & *alibi*. Hujus hiftoria videatur apud laud. Barthol. *d. l.* 1. *c.* 15. Veficam felleam offeam notavit Rhodius *Cent.* III. *obf.* 3. Cæterum dantur etiam *Veficæ* minores in Anatomicis naturales, quales funt *Veficulæ feminales* five cellulæ. de quibus vide eund. *d. l.* 1. *c.* 23. Et fi Malpighio credendum, ipfa fubftantia pulmonum tota *veficularis* eft, pene infinitas *veficulas* orbiculares & finuofas ex tenuiffimis & leviffimis membranis efformatas continens. Id. *l.* 2. *c.* 9. *Vefica parva* Græce dicitur κύστιγξ, juxta Galen. *in expof. voc. Hippocr.* Dari quoque *Veficas præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis obfervationibus conftare poterit. De hydrope *veficali* vide Eugalen. *de Scorbut. n.* 32. *p. m.* 153. *feqq.*

Cythion, κύθιον, nomen eft *Collyrii*, quod a cinereo colore etiam σποδιον vocatur, & defcribitur a Corn. Celf. *l.* 6. *c.* 6. Gorr.

Cy-

Cyzicenus, κυζικηνὸς, epitheton *emplastri* faciens ad ulcera chronica & nervos præcisos apud Galen. *l.* 4. *de C. M. P. G. cap.* 13.

Δ. D.

Δ Hac litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 71.

* *Dacer*, δάκηρ, genus quoddam cassiæ.

Daceton, δακετὸν, est epitheton animalium, quæ morsu lædunt. δακεθυμεῖα legitur apud Nonum *de Morb. particul. cur. c.* 270.

Dacno, δάκνω, significat *mordeo*. De Aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*, Hippocr. 3. *aph.* 17. Hinc descendit δακνώδης, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. *aph.* 20. Jung. Dieter. Iatr. *n.* 172. 173. Gorræus *pag.* 68. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctionis sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul & subtili: Frigidum namque non nisi in raris corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter *mordicat*. Amaro vero & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo, operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετὸς δακνώδης, quæ manum Medici perpetim & æqualiter acri calore afficit & *mordet*; quales sunt biliosæ, cum omni tempore, tum præcipue in statu. Idem *in def.* De *mordacibus* humoribus agit Gal. *l. de plenit. c.* 8.

Dacrygelus, δακρυγέλως, qui *lachrymatur ridens*. Jof. Laurent *Amalth. Onom. p.* 237.

Dacryodes, δακρυώδης, *Lachrymosus*. Dicitur improprie de ulcere humido & famoso, apud Hipp. 3. *de fract. t.* 7. Erotianus.

Dacryon, δάκρυον, significat *Lachrymam*, quæ proprie est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini &c. spiritus animales & sanguinem ita agitantium & compellentium, ut portiones serosas & lymphaticas largius ibidem deponant & dimittant. De *lachrymarum* natura, origine, & excretione legantur Warthon. *de Glandul. c.* 26. Th. Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 8. Th. Willis *de Anim. Brut. Part.* 1. *c.* 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lachrymales*, & viæ illæ, sive vascula, *Canaliculi Lachrymales*, *Puncta Lachrymalia*. Dividuntur *Lachrymæ* in Naturales & Præternaturales. Illæ sunt, quas modo descripsimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, Involuntariæ dictæ; ἀκούσια δάκρυα, quæ in febribus, malum præbent signum, Hipp. 1. *Epid. f.* 2. *t.* 80. Jungatur 4. *aphor.* 52. 1. *Prog. t.* 10. *l.* 4. *Epid. XXVII.* 12. & *l.* 6. *sect. t.* 16. Vel Sanguineæ, cum sanguineæ guttulæ lachrymarum instar ex oculis fluunt, Dieter. *Iatr. n.* 174. Improprie usurpatur de succis plantarum sponte promanantibus, & in resinam vel gummi concrescentibus. Ita succus papaveris *Opium*, δάκρυον, *Lachryma* dicitur, Rhod. *ad Scribon. num.* 86. *Lachryma Thuris*, Ægin. *l.* 7. *c.* 3. Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. *n.* 252. succus lacteus Ficuum, Keuchen. *ad Seren. p.* 200. Vide Schroder. *l.* 1. *c.* 2. *lit. L.* Sordes quoque induratæ in oculorum angulis in cervis repertæ odoris gravis & penetrantis *Lachrymæ* Cervi vocantur, de quarum virtute medicamentosa vid. Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 17. Dicitur contra venena & venenatos morbos Antidotum pretiosis regum thesauris anteponendum. Frid. Hoff. *in Clav. Schrod. ad d. l. p.* 659. Vide & C. Reies *camp. El. q.* 67.

Dacryopoeos, δακρυοποιὸς, i. e. *lachrymas ciens*; Dicitur de quibusdam medicamentis acribus, ut sunt Cepa, Raphanus marinus &c. Jof. Laur. *Am. On. p.* 237.

Dactylethra, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα & δακτυλίθρα, significat *digitale*, quod ex diversis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribas. *Collect. Med. l.* 8. *c.* 6. legatur Rhod. *ad. Scribon. Comp.* 180.

Dactylios, δακτύλιος, *orbiculum pastillum*, significat, apud Hipp. *de nat. muliebr. CV.* 24 Vide Foes. *Oec. p.* 145.

Dactylodochme, δακτυλοδόχμη, est mensura quatuor digitorum transversorum, qua intervalla dimetimur. Dicitur & δοχμὴ, παλαιστὴ δῶρον, Lat. *palmus*, Gorr. *p.* 99.

Dactylos, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* denotat, quæ significatio Botanicis relinquitur: vel significat *digitum*. Horum quinque sunt ordinarie in omni manu & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus & cæteris oppositus crassior, *pollex*, ἀντίχειρ, quasi *promanus* vocatur. Vide *Antichezr.* Secundus, *Index*, λιχανὸς, item *salutaris*. Tertius, *medius*, μέσος & longissimus. Quartus, παράμεσος, quasi *medio proximus*, alias *annularis*, dictus: Quintus minimus, *auricularis* μικρὸς. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna ossa, internodia, & articulationes habent. Consulantur anatomicorum scripta v. g. Linden. *Med. Physiol.*

l. 2.

l. 2. *c.* 14. §. 88. *seqq.* C. Hoffm. *Instit. libr.* 2. *c.* 104. & *in comm. ad Gal. LL. de Us. part.* *n.* 45. *seqq.* Barth. & *l.* 4. & *libell.* 4. *Anat.*

Dactyli marini dicuntur Balani ostreacei inter dura saxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. *de serpent.* & *dracon. l.* 2. *c.* 5.

Dactylus sive *digitus* est minima quoque mensura, quibus rerum intervalla dimetimur, unde proverbialis locutio: *Digitus dies* est, de qua vide Linden. *Ex. XVI.* §. 224. *seqq.*

Dactylothece, δακτυλοθήκη vocatur Paræo instrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias semper pendulum ex læsione; *l.* 22. *Chir. c.* 10.

Dædalus, vocatur *Mercurius*, Lang. *Harm. Chym. c.* 1. *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 121.

Dædion, δαιδίον, diminutivum, *tædulam* significans. Vide *Das.*

Dæmon, δαίμων, esse vocabulum μέσον & ambiguæ significationis, in bonam ac malam partem, constat ex aliis Lexicographis, præsertim Henr. Stephani *Thesauro Græco*. Significat vero *Deum*, *Numen* vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam*. In bona significatione accepit haud dubie Galen. *l.* 10. *de V. part. c.* 12. Vide Cl. Hoffm. *in comm. n.* 761. In mala vero *comm.* 1. *in Prognost. t.* 4. Idem etiam ipsam animam rationalem, *dæmonem* nostrum vocavit *l. de consuetud. c.* 4. Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In qua significatione legitur apud Forest. *l.* 10. *Obs.* 19. *Schol. l.* 30. *Obs.* 8. *Schol.* Lang. *in Epist.* aliquoties apud Wier. Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis &c. occurrunt, Rolfink. *Ord. ac Meth. Med. Spec. lib.* 2. *sect.* 3. *cap.* 29. Tales morbi quoque & ægroti vocantur *Dæmoniaci*. Huc pertinet *Dæmonium Canium* vel *Lupinum*, quo nomine etiam exprimuntur *Cynanthropia* & *Lycanthropia*. Dolæus *Encyclopæd. l.* 2. *c.* 4. §. 2. *p.* 56. Chymici abusive accipiunt in bonam partem. Ita Crollius singulis elementis *Dæmones* inesse dixit, teste Libav. *in Exam. Philos. viv. sec. descr. Hartm. p.* 141.

Dæmonis stercus. Asphaltus. Jo. Tagul. *l.* 2. *c.* 4. *Inst. Chir.*

Des, δαίς, & per contractionem δᾶς, *tædam* significat, apud Hip. & materiam *tædariam*, *l.* 1. *de morb. mul. X.* 8. *LXIII.* 39. CVIII. 21. *l. de steril.* VIII. 26. XIII. 31. XVIII. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque δαΐδιον, *tædula*, legitur apud eundem *l.* 1. *de morb. mul.* XXVIII. 3 *XXIX.* 5. & *alibi.* Vide Foes. *Oec. p.* 145.

Dætis, δαΐς, *tædam magnam* denotat. Gal. *in Ex.* quamvis Foes. potius *parvam* significare velit, quia est diminutivum *d. l.*

Dalni, nomen esse insectorum, e stercoribus oriundorum, incertum, patet ex Parac. *l.* 1. *Philos. ad Athen. t.* 20.

Dama. Vide *Rupicapra*.

* *Damasonium*, δαμασώνιον, sic dicta, quod domandi vim habeat, venena scilicet: dicitur etiam alisma.

Damnosus, ἀσύμβορος, βλαβερός. Vide *Asymphoros*.

* *Danace*, δανάκη, nummus quidam barbaricus, sexta pars drachmæ. Ita si quis apud vetustiores medicos inveniat medicamenta exhibita fuisse pondere, Danaces, intelligere debet sextæ partis drachmæ h. e. scrup. sem., seu gr. 10.

Damnum, βλάβη, idem, quod *noxa*, læsio, detrimentum. Vide *Blabe*.

Daphnelæon, δαφνέλαιον, i. e. *Oleum Laurinum*, Dioscor. *l.* 1. *c.* 49.

Daphnia, δαφνία, vocatur Gemma comitiali morbo medens, Plin. *l.* 37. *H. N. c.* 10. Ansh. Boet. *hist. gemmar. p.* 555. a Lauri figura ita dicta.

Darato, δάρατος, idem, quod ἄζυμος, *qui fermento caret*. Epitheton panis, apud Nicandr. Vide Gorr. *p.* 55. Hesychio dicitur δαρός.

Dariadestus, epitheton obscurum apud Parac. *in Fragm. medic. l. de Epidem. c.* 1.

Darsis, δάρσις, i. e. *excoriatio*, qua cutis a subiectis partibus scalpello deciditur & separatur. Gal. *l.* 3. *Anat. admin. c.* 2. a verbo δέρω. Aliquoties usus etiam est phrasi hac κατὰ δάρσιν separare partes ab aliis Lyser. *Cultr. Anat. l.* 1. *c.* 2. *p.* 22. 23. Meminit & Vesal. *l.* 2. *de H. C. F. c.* 6.

Darta, idem, quod *fera Impetigo*. D. Binninger. *Obs. Med. Cent.* 4. *Obs.* 89.

Dartus, δάρτος, nomen est membranæ, vel involucri, Testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex panniculo carnoso etiam tenuiori, quam alibi, venisque & arteriis referto. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. In fœminis vero propria est testium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. *de dissect. matric. c.* 9. Barthol. *d. l. c.* 26.

Das, δὰς, idem, quod δαίς, vide *Des*.

* *Dascillus*, δάσκιλλος, Piscis ita dictus, quod umbrosa & obscura sectetur: vescitur, ut ajunt, cœno, & stercore. Cujus usum in medicina tradunt Aldrov., Jonsth. & alii.

Dasymma, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem, quod

quod τράχωμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aet. *l.* 7. Gorr. *p.* 100.

Dafypus, δασύπες, h. e. villofos pedes habens. Stricte *Cuniculum* fignificat, interdum & *Leporem*, de quibus fuis locis. Legitur apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 9.

Dafys, δασὺς, fignificat *denfus*, *afper*, *pilofus*, *birfutus* vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hipp. de lingua ufurpat, δασεῖαι γλῶτται, *afperæ*, propter ficcitatem linguæ. 1. *Prorrhet. f.* 1. *t.* 3. *Coac. t.* 234. De capillis ufus 6. *aph.* 34. de palpebris *denfis*, Gal. *comm. ad Prorrhet. text.* ubi & δασύσομος legitur qui *denfam* habet vocem; δασύστερνος, qui *pilofum* habet pectus: de refpiratione *denfa* Gal. *c.* 3. *de fract. t.* 61. de urina, 1. *Prorrh. f.* 3. *t.* 3. *Coac. t.* 176. 583. 593. *Epid.* LIII. 8. *l.* 7. Iung. Dieterich. *n.* 175. Hinc δασύτης, vel δάσος, *afperitas*, *villofitas*, *denfitas*. C. Hoffm. *comment. in Gal. de V. part. n.* 724.

* *Datura*, feu Stramonium fructu fpinofo, de quo Botanici. Hujus femen in pulverem redactum, & ad drach. Ss in potu exhibitum mentem turbat ac alienat. V. Boerhaav. de vir. medicam. p. 3. cl. 4. c. 9.

Daura Paracelfo dicitur *Helleborus niger*, teftimonio D. Ludovici *Pharmac. p.* 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

Deacuminata, ἀποίζη. Vide *Apoxe*.

Dealbatio, λευκασμὸς, vel λεύκωσις, vel pertinet ad Cofmeticam partem; v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Foreft. *l.* 31. *Obf.* 4. 7. vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philofophici a Laurent. Ventura *in tr. de lapid. Philofoph. c.* 27. totiufque operis initium & firmamentum. *c.* 30. Jungatur *Alchymia* incerti Auctoris *cap.* 36. & 41. in *Theatr. Chym. Vol.* III. *p.* 34. 38. *feq.* Adde *Vol. V. pag.* 201. *feq.* & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi poffunt, tradidit Paracelf. *in Manual. Cuprum dealbandi* modi duo videantur in Junkhen. *Lex. Ch. Pb. P. I. p.* 100. *feqq.*

Deambulatio, περίπατος, proprie denotat motum corporis moderatiorem & exercitationem leviorem. Tropice vero etiam de animo ufurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hippocr. 6. *Epid. f.* 5. *t.* 11.

Deargentatio, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum v. g. Cupri in colorem argenteum, cujus modum fat perfpicue tradidit Jacob. le Mort. *Metallurg. contract. f.* 2. *p. m.* 271.

Dearticulatio, διάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Deauratio, χρύσωσι, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracelf. *Manual. primo*. Vide Jacob. le Mort. *d. l.*

Debilis, ἀβέβαιος, βληχρὸς, ἀσθενὴς, vide *Abebæos*, *Blechros*, *Afthenes*. *Debilitatis* cauffa in flammæ vitalis fanguineæ impotentia confiftit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulfu præditi, tefte Linden. *Ex. X.* §. 155. *Debilitatis* morbofæ univerfalis, vel particularis cauffas vide apud Helmont. *tr. Ignotus hofpes morbus*, *n.* 74. dextre veris & perfpicuis principiis applicandas & explicandas.

Debitum cum epitheto *Conjugale* frequenter occurrit apud P. Zacchiam *Quæft. Med. Leg. l.* 10. *Conf l.* 36. *alibique*, pro cohabitatione, & coitu conjugum Venereo.

Debus, terminus Paracelficus, remedium adverfus iram, cujus meminit *tract. Apocrypha de vulner.* §. *de apogryphis vulner. bilis*.

Decamyron, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribafium, fic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio & Ægi̇net. *l.* 7. *c.* 18. ubi per Græcum νάρδυ intelligi debet unguentum Nardinum, recte notante Gorræo *pag.* 111. Meminit Keuchen. *ad Seren. not. p.* 181.

Decantatio, καράχυσις, idem, quod Defufio, quando liquor aliquis a materia, quæ fe præcipitavit, lente citra colationem aut filtrationem defunditur, & paffim in autoribus occurrit, ut non opus fit teftimonia peculiaria apponere.

Decanus, δεκανὸς, nomen officii & dignitatis diverfæ fignificationis, pro varietate ftatus vel ecclefiaftici, vel fecularis, ufitatum hodieque etiam in Univerfitatibus, ubi Præfes in aliqua Facultate *Decanus* vocari folet, eftque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuiffe ufurpatum pro præftigiatoribus, conftat ex Galen. *l.* 6. *de S. Fac. mox a principio*. Mentio fit quoque *Decani* cujufdam, (hauddubie Ecclefiaftici) qui centum & octuaginta fex annos vixit, ejufque Epitaphium legitur apud Penotum *de Medic. Chym.* in *Vol. I. Th. Chym. p.* 659.

Decatorthoma, δεκατόρθωμα, dici poteft medicamentum compofitum, quod ex decem fimplicibus parari & componi folet, Keuchen. *ad Seren. d. l.* Coincidit fere cum δεκάμυρον.

Decens, τὸ δέον. Vide *Deon*.

Decerno, κρίνω, idem, quod *Judico*. Vide *Crifis*.

Decidentia, κατάπτωσις. Vide *Cataptofis*. Dicitur etiam μετάπτωσις, eftque epitheton quorundam morborum acutorum, qui ultra

qua-

quatuordecim dies usque ad vigesimum, imo quandoque ad quadragesimum protrahuntur, Gal. *comm.* I. *in prognost. Hipp. t.* 25. & *alibi*, unde vocantur Acuti per *decidentiam* vel ex *decidentia*.

Deciduus dicitur de *Uvula relaxata*, aut *procidente*, quam Joh. Stephan. vocat *Deciduam Uvam*. *Paraphras. in Avicen. l.* 3. *fen.* 1. *cap.* 12. *p.* 232.

Declaratio, ἑρμήνεια, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*, Interpretatio. Galen. 4. *de diff. puls. c.* 2.

Declinatio, παρακμή, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando caussa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum vel vigorem morbi, & præsente *declinatione* cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non *declinationis* merito, sed erroris superadditi novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. *Dogm. nostr. p.* 424. *Declinatio* quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & *Contortio*, in qua os non totaliter exit e sua sede, vocatur, Forest. *l.* 9. *Obs. Chirurg. Obs. I. in Schol.*

Declivis, *Declivitas*, κατάῤῥοπος, καταῤῥοπία. Vide *Catarrhopos*.

Decoctio, ἕψησις, ἀφέψις, late idem est, quod *Coctio*, de quo *supra*. Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Stricte vero *Decoctio*, ἀφέψις, denotat perfectam & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ vel imperfectæ, quæ simpliciter *Coctio* dici potest. Medicorum *Decoctiones* fieri solent lento igne, clementer & curtis ignibus. Keuchen. *ad Seren. p.* 88. Jung. Rhod. *in Lexic. Scribon. lit. D.*

Decoctum, ἀπόζημα, ἕψημα, ἀφεψηθὲν, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam *Brodium* dicta) constans ex liquore viribus medicamentosis impraegnato, interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificiosum vide apud Weker. *Antidot. gener. l.* 1. *cap.* 14. *Special. l.* 2. *sect.* 7. Morell. *l.* 1. *Form. Rem. f.* 1. *c.* 1. Schroder. *l.* 1. *c.* 3. *lit. D. l.* 2. *c.* 49. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* aliosque plures. Helmont. *Decocta* suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per destillationem proliciuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, *tr. Aditus præclusus ad condum n.* 9. & præsertim febricitantibus non competere, *tr. de febr ib. c.* 8. *n.* 3. Enimvero videtur adversus sol em loqui. Quod vero Solenander in imbecillit ate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictor um usum improbet *f.* 5. *p. m.* 513. ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci, pluribus hæc ventilare. *Decoctum* gradatum, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. *in præcept. General. dispensatorii.*

Decollatus, ἀτράχηλος. Vide *Atrachelus*. Jung. Rhod. *ad Scrib. n.* 194.

Decolor, *Decoloratio*, ἄχροος, ἀχροια. Vide *Achroi*.

Decompositum, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti legitur descriptio, *Th. Ch. Vol. I. p.* 374. *Composita* sunt ea, quæ patiuntur corruptionem & componuntur. *Decomposita* vero sunt, illa, quæ jam in compositione per corruptionem & generationem convenerunt.

Decoratio, κόσμος, Fallopio dicitur conservatio vel restitutio pulchritudinis naturalis vel in universo corpore, vel in parte per se, & ars hoc præstans eidem etiam vocatur *Decoratoria*, tr. de *Decoratione c.* 2. *Tom. II. p.* 327. Vide *Cosmetica*.

Decortico, λέπω. Vide *Lepis*.

Decostis, ἄπλευρος. Vide *Apleuros*.

Decrementum, παρακμή, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alias *ætas decrescens* vocatur; vel de morbo, ubi idem est, quod *Declinatio*. Opponitur *Incrementum*, αὔξησις. Legitur apud Paracels. *Paramir. l.* 1. *c.* 3. *fin.*

Decrepitatio, vel etiam simpliciter *Crepitatio*, Gr. ψόφος, dicitur *Strepitus* ille, quem edunt salia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrosas adhærentes; ita etiam aqueæ portiones oleosis admixtæ & pinguibus super igne crepitare solent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludovic. *Dissert. I. Pharm. p.* 434. Accuratius hanc operationem descripserunt celeberrimi Chymiatri D. D. Wedelius *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *f.* 4. *c.* 3. *p.* 50. & D. D. Bohn. *Diss. Ch. Ph.* XII. §. 6. Jung. Morley *Coll. Ch. Leid. c.* 370. Sal *decrepitatus* quid sit & quomodo fiat, vide apud St. Blancard. *Chym. vernac. c.* 13. §. 2.

Decrepitus, ἐσχατογέρων, παρήλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum, vel paulo plus sese extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita*, ἔσχατον γῆρας, ὑπέρμετρον, ἀκρότατον. Gal. *c.* 2. *aph.* 28. Jung. Dieter. *Iatr. n.* 375. Dicitur & in substantivo

Decrepitas, apud P. Zacch. *Q. M. L. l.* 1. *tit.* 1. *q.* 9. *n.* 29. & *alibi*.

Decrefcens, παρακμαστικὸς, dicitur de ætate, vide *Decrementum*, & de morbo, præfertim febre, quæ eft fpecies continuæ vel continentis. Vide *Acmaftica*. Sylv. *lib.* 1. *Prax. c.* 28. §. 4.

Decretorius, κρίσιμος, κριτικὸς, idem, quod *Indicatorius*. Vide *Crifimos*.

Decrus, ἀσκελὴς, Vide *Afceles*.

Decubitus, vel de corpore dicitur, & idem eft, quod *Cubatio* Gr. dicitur κατάκλισις. Vide *Cataclifis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus fimiles funt, Hip. *in progn.* Rolf. *O. ac M. Com. Spec. l.* 3. *fect.* 2. *c.* 16. vel de humoribus de parte in aliam fluentibus & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημμα. Vide *Apofcepfis*.

Decurfus, ἀπόδρομη Gr. dici poffet, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando fignificet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Celf. *l.* 6. *c.* 8. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 371.

Decurtatus, μείουρος, vel μειουρίζων, mendofe μύουρος, eft fpecies debilis pulfus & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui defiftit, donec prorfus deficiat; quod fi iterum redeat, & de integro augetur, *decurtatus reciprocus*, μείουρος παλινδρομῶν vocatur, Galen. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 11. Quod fi in eo nulla fervetur æqualitas, motuque ipfo frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείουρος ἀνώμαλος, 2. *de cauff. pulf.* 11. Pulfus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulfificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione & activitate.

Decuffatio, *Decuffatim*, Decuffata figura; idem eft, quod Chiafmos, χιασμὸς, de quo jam fupra dictum, vide *Chiafmos*. Pertinet etiam hoc nomen ad delibationis fpecies chirurgicas, quando fafciæ *decuffatim* circumvolvuntur.

Decuffio, χάσις, *decufforium*, χαστηρία. *Decutio*, χάζω, Vide *Schazo*. *Decufforium* inftrumentum peculiare in cranio læfo cum fuppuratione ad piam matrem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig.* 11. & *Tab. XXIIX. fig.* 1. ut & apud Paræum *l.* 9. *Chir. c.* 21. Jung. Blaf. *Med. Un. p. m.* 73.

Deducto, Gr. dici poffet κατάγω, ἐξάγω, fignificat etiam *evacuo*. v. g. *Deducere per nates*. Scrib. Larg. *n.* 9. Rhod. *in Lex. Scrib. d. l.*

Defectio, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclyfis*, *Lipothymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *morbus lienis*, quando deficit trahere ab hepate feces fanguinis, ex hypothefi hodieque obfoleta & anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Ifaacum *l.* 9. *Theoricæ c.* 35.

Defectus, ἔνδεια, ἔνδεις, ἔλλειψις, ἐλλιπής, fignificat abfentiam vel carentiam alicujus, quæ ufu æftimatur, Galen. *l.* 1. *de cauff. pulf. c.* 11. Opponitur *fuperfluum*, περίεργον, & utrumque à natura alienum. *l.* 1. *de V. P. c.* 32. Adjective etiam defecta crifis, ἐλλιπὴς κρίσις, Gal. eadem eft, quæ crifis imperfecta ἀτελὴς, *l.* 3. *de Crifib. c.* 7.

Defenfio, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

Defenfivum, eft vulgare chirurgis epitheton quorundam topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρουστικὰ, five *repellentia*, verum faltem eorum proprie, quæ non ipfi parti affectæ, fed vicinæ applicatur, pro interceptione: unde & διαληπτικὰ, *intercipientia*, & effectus διάληψις, *interceptio* vocatur, Rolf. *O. ac M. Med. Spec. l.* 4. *fect.* 1. *c.* 15. Paracelfus etiam ad interna tranftulit, per *defenfiva* intelligens *confortativa* & quæ fymptomata graviora prohibent, quo pertinent gemmæ, & Spiritus auri. *libr.* 2. *de pefte c.* 4. & 5. & *in fragm. de Pefte*, quamvis fortaffis præter meritum.

Deferentia vafa, vide *Ejaculantia*.

Defervefco, *Deferveo*; ἀποζέω. Vide *Apozeo*.

Deficio, ἐκλείπω, ἀπαυδάω, ἐλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 371. 372. In fpecie *pulfus deficiens*, ἐκλείπων, dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo poft prorfus definit, ob defectum fpirituofitatis in fanguine, Gal. *l.* 2. *de cauff. pulf. c.* 3.

Definitio, ὅρος, ὁρισμὸς, eft oratio explicans effentiam rei, Gal. *l.* 4. *de diff. pulf. cap.* 2. & *feqq. alibique fæpius*. Debet vero continere genus, differentias, fubjectum, cauffam efficientem, fi perfecta effe velit, *d. l.* Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantiffimis Lind. *Ex.* IV. §. 19. De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l.* 2. *fect.* 2. *c.* 2. *feqq.* Interdum effentiales, interdum cauffales proponi folent, C. Hoffm. *Com. de V. P. n.* 409.

Defixus, vide *Devotatus*.

Deflagratio, ἐπιφλόγισμα. Vide *Epiphlogifma*.

Defloror, ἀποπαρθενόομαι, idem, quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenevomai*.

De-

Defluvium capillorum, vide *Alopecia*. In genere *defluvium* respondet Græco, ἀπόῤῥοη, vide *Aporrhoe*.

Defluxio, *Deflluxus*, καταῤῥυσις, κάταῤῥος, ῥευματισμὸς, dicitur, quando materia peccans, vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut lympha a parte aliqua superiori transit ad aliam inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhysis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rheumatismus*.

Deformitas, *Deformis*, αἶσχος, ἀειδὴς. Vide *Æschos*, *Aides*.

Defrens, θερισμὸς, ἄρυρα, quasi fracta seges, vel *defrensa*. *Frendere* fabam, fruges, ἐρικῶν, idem, quod frangere. Inde *nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. *ad Serenum p.* 96.

Defrutum, ἕψημα, σίραιον, dicebatur olim specialiter *mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *sapa* mustum ad tertias coctum. Mediæ est facultatis lenis & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. *Ex.* *X.* §. 19. 29. 36. *seqq.* 60. *seqq.* Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Robob* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπόζεμα, *n.* 734. *fin.*

Defunctus, θανὼν, τεθνηκὼς, idem, quod *mortuus*.

Degeneratio, νόθευσις, νοθεία. dicitur, quando res quædam a pristina sua indole & natura recedit & mutatur in deteriorem. Ita sanguis *degenerare* dicitur vel admistione rei extraneæ, vel demum errore indignati, vel avocati archei, Helmont. *tr. de febrib. c.* 11. *n.* 6.

Deglutitio, κατάποσις. Vide *Cataposis*. *Deglutitoris* infignis, qui frusta cultrorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos &c. sine damno *deglutivit* & devoravit, historiam recenset D. Binninger. *Obs. Medic. Cent.* 5. *obs.* 7. *p.* 492. *seqq.*

Degmos, δηγμὸς, in genere *morsum* significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hippocr. *Coac. t.* 636. Quomodo differat a διωγμὸς, vide Lind. *Ex. XIII.* §. 137.

Dei, δεῖ, imperfonale, significans *decet*, *oportet*, & monstrat necessitatem medico in actionibus, præsertim in applicatione remediorum pharmaceuticorum & chirurgicorum, De cujus verbi emphasi vide Dieter. *n.* 177. Inde τὸ δέον, *decorum*, necessarium. Vide & *Oportet*.

Deicticos, δεικτικὸς, *Indicans*, *Index*, vide *Index*.

Deidizomæ, *deidissomæ*, δεδίζομαι, δεδίσσομαι, διδίσσομαι, significat, *metuo*, timeo, & usus est Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XLI.* 17.

Dejectio, ὑποχώρημα, ita solet Hipp. vocare in specie excrementa per alvum exeuntia, 7. *aph.* 64. & *alibi*; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta & variegata; unde diversa quoque *in prænot. Prognostic. Coac. textibus* tradidit Hipp. prognostica & eventus boni, vel mali præsagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. Larg. *n.* 90. 92. 142. & in diminutivo *dejectiuncula*, *n.* 52. Vocatur & διαχώρημα τῆς κοιλίης, apud Hipp. *Coac. t.* 601. ubi optimam *dejectionem* descripsit. In aliis vero textibus seqq. malas addidit. Inquiratur in indice Ionstoni *ad Coac. Hipp.* De præsagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolfink *O. ac M. Med. Spec. l.* 3. *sect.* 2. *c.* 19.

Dejectorium, καθαρτήριον, vide *Catoterica*. Linden. *Ex.* XII. §. 47. 53.

Deile, δείλη, in Lexicis exprimitur per *crepusculum*, quod incertum esse an diei, an vero noctis intelligendum sit, ex Lindeno ad vocem *crepusculum* jam dictum est. Etenim constat ex aliis Græcis autoribus, δείλην & de matutino & de vespertino dici. Interpretes tamen Hippocratis, præsertim Foesius *ad l.* 2. *Epid. s.* 1. *p.* 996. *seq.* & *l.* 6. *Epid. s.* 1. *t.* 14. per vesperam vertunt, quasi significatio hæc sit certissima, quamvis non videam, quid obstet, quo minus ascarides & alii morbi autumnales sub crepusculum matutinum vehementiores esse queant.

Deilos, δειλὸς, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*, Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 22. Foes. *Oec. p.* 146.

Deima, δεῖμα, notat *terrorem*, *metum*, terriculamentum, qualis est, qui a spectris incutitur. Hipp. *l. de Virgin. morb. I.* 6.

Deinos, δεινὸς, hoc est, *gravis*, *terribilis*, est epitheton exaggerans. Usurpat Hipp. de febre *l.* 7. *Epid. s.* 1. *t.* 17. ubi Gal. & alii interpretes hecticam febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto πεμφιγώδης, h. e. bullam aut *flatum referens*, inflatus. Sane hecticorum corpora potius arida & exsucca conspiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia flatulenta obortæ species intelli-

genda hic esse. Fortassis non male dici posset *febris cachectica*.

Deinosis, δείνωσις, denotat *exaggerationem*, amplificationem. Legitur de superciliis distentis, & convulsione retractis, apud Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 44.

Deipnon, δεῖπνον, significat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen & late pro omni cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. 2. *Prorrh.* VII. 4.

Deire, δειρὴ, *cervicem* aut *collum* significat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hipp. *l.* 2. *de mor. mul.* LIV. 15.

Deitas, θειότης, quid proprie significet; scil. *naturam divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis & naturalibus *deitatem* inesse & independentiam voluerunt quondam ethnici. Sed luridas *deitates*, & cœcitates vocavit Helmont. *tr. Promissa autoris n.* 15.

Delachrymativus, ἀποδακρυτικὸς, vide *Apodacrytica*.

Delapsio, ἔκπτωσις, idem, quod *prolapsus*, vide *Ecptosis*.

Delatio, idem, quod *indicatio*, quatenus medico ostendit & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere & præstare debet pro fine suo obtinendo, Mich. Gavassetius *l. de indic. curat. cap.* 4. *p. m.* 50.

Delectatio, ἡδονὴ, τὸ ἥδεσθαι, idem, quod *oblectatio*, *voluptas*, est animæ perceptio & passio, vel commotio excitata ab objectis, externis sub specie bonorum a sensibus externis perceptis, consistens in spirituum, ceu animæ emissariorum, expansione & diffusione. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De caussis *delectationis* & doloris, legi quidem potest Gal. *l.* 1. *de symp. causs. cap.* 6. Lang. *l.* 1. *ep.* 41. Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlton. *Ex.* VIII. *Pathol.* §. 21. *seq.* & Th. Will. *de anim. Brut. Part.* 1. *c.* 8.

Delesis, δήλησις, significat *noxam*, detrimentum, idem, quod λώβωσις, φθορὰ, Hipp. *in Juramento*. II. 3.

Deleterios, δηλητήριος, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis prosunt, *lib.* 6. *in* 6. *Epidem. c.* 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam* naturæ nostræ adversam, *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 12. id quod de fortioribus & electivis dictis intelligendum est, Vide *Disp.* 1. *nostram de Remoris Purgationis*.

Delictum, ἁμάρτημα, ἁμαρτὰς, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, idem, quod *error*, *peccatum*. Qualia ab ægris, adstantibus, a medico, committi solent. Unde & apud Hippoc. & Gal. passim eorum fit mentio, v. g. 2. *de R. V. I. A. t.* 40. 48. *l.* 4. *Epid. XI.* 18. Gal. 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 14. Vide Foes. *Oec. p.* 36. Dieter. *n.* 46.

Deligatio, *Deligatura*, ἐπίδεσις, est operatio chirurgica, qua pars læsa & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unitionem promovetur. De hac passim Hippocr. *in l. quæ ad medic. pertinet*. Item, *de fractur. de vulner. ulcer. de Partit.* Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. *l.* 2. *Pentateuch. c.* 5. Forest. *l.* 6. *Obs.* 11. *Schol.* *Glutinatoriam*, seu incarnativam, *retentivam* & *expulsivam*. Vide *Epidesis*.

Deliquium, vel sumitur pro virium animi & corporis jactura, & ita idem est, quod *lipothymia*, *defectio*, *syncope*, *eclysis*, de quibus suo loco: vel accipitur chymice pro specie quadam διαχύσεως, sive *dissolutionis*, estque *liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aeri, puteo, aut alii frigido & humido loco, super marmore, tabula vitrea, vel in manicam Hippoc. ut vocant, exposita externæ humiditatis hisce corporibus sese adjungentis adjuvamine in liquorem resolvuntur, & in subjectum vas defluunt atque destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aere, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *f.* 2. *c.* 1. Aliud quoque est *deliquium embapticum* cum res in humorem demersa, eousque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum deliquit, extrahitur, quæ res, si humor est calidus (quod fit plerumque) simulachrum balnei est; aut in ipsum humorem finitur diffundi, seu nude, seu lintea petia interveniente, qua simul segregantur fordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum &c. solvi posfunt; vel indiget calefactione, ut in manna & similibus pinguedinem succumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut, si eum segregatum cupimus, facile possit denuo separari, nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quærimus simul alterationem ejus-

ejuſmodi. Hæc Rul. & Johnſ. *in Lex.*Jung. & Rolfink. *Chymic. l.* 2. *c.* 2. Ad priorem modum pertinet liquor, vel oleum myrrhæ apud Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 392. & oleum tartari p. d. *d.* *l.* *n.* 408.

Deliramentum, φληδῶν, idem, quod *Nugæ*. Proverb. locutio.

Delirium, παραφροσύνη, παρακοπή, eſt generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam imaginationem & ratiocinationem, uno verbo, inſaniam, dementiam, *deſipientiam*, ſine & cum febre, comprehenditque varias ſpecies, phrenitidem, lethargiam, maniam, melancholiam, ſtupiditatem, quas omnes egregie declaravit & deſcripſit Th. Willis *de Anim. brut. Part.* 2. *c.* 10. *ſeqq.* Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc conſiſtit, quod ſpiritus animales aut nimis irritati, aut in confuſionem acti huc intra globoſam cerebri ſubſtantiam inordinate & tumultuoſe ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantaſmata offerantur, & proinde intellectus & voluntatis actus depravati ſequantur. An interdum in *delirio* ſola phantaſia vel imaginatio depravetur, ſalva ratiocinatione, & viciſſim an ſola ratiocinatio, ſalva phantaſia, lædi poſſit, uti Caſtell. ex Galen. *l. de differ. ſympt. cap.* 3. non eſt hujus loci ventilare. De *delirio* vide Diet. *Iatr. n.* 649. 653. Vide etiam *Inſania*. *Delirare*, eſt de *lira* ſeu recto rationis recedere & aberrare. *Liram* veteres vocabant foſſam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit, Lin. *Ex.* XII. §. 169. Foeſ. *in Oecon. p.* 480. *& alibi*. *Deliriorum* initium a ſomno deducere conatur, Helm. *tr. Demens Idea. n.* 30. *ſeqq. & tr. Jus Duumviratus*, *n.* 30. &, ita animæ ſenſitivæ attribuit, *de Lithiaſ. n.* 38.

Delitiæ, τρυφή, idem, quod *gaudium*, *oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, ſi immodicæ fuerint, teſtatur Gal. *l.* 3. *de V. P. cap.* 10.

Deloo, δηλόω, ſignificat *indico*, manifeſto, teſtor. Uſus Hippocr. 1. *aph.* 12. & 2. *aph.* 17. Vid. Dieter. *n.* 182. Hinc δῆλον, manifeſtum, notum ſignificat, & δηλωτικὸς, *indicativus*, quo nomine indigitavit ſigna *diagnoſtica* communiter dicta. Linden. *Ex.* IV. §. 51.

Delphax, δέλφαξ, idem, quod *ſcropha*, ſive ſus fœmina, quod δελφύας, i. e. *matrices*, *porcellorum* conceptacula haberent ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur. Lang. *l.* 1. *ep.* 61.

Delphinus, δελφὶν, nomen piſcis eſt ex cetaceorum genere, Galen. *l.* 3. *de Al. fact. cap.* 37. duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcorum non cedentem, *porcus marinus*, dicti, cujus prolixam deſcriptionem, cum uſu in medicina vide apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *de Cetis*, *cap.* 7. Anatomen *delphini* ſeptentrionalium, ſive *phocœnæ*, lege *in Ephem. Natur. Cur. Ann.* III. *Obſerv.* 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. *de machin. cap.* 3.

Delphus, item *Edelphnus*, terminus Parac. quo denotatur ſeparatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arſenico, *tr.* 2. *de Peſtilit. Repetit. l.* 2. *Tartar. tract.* 2. *c.* 3.

Delphys, δελφὺς, *uterum* ſignificat Hippocrati *l. de Sterilib.* XII. 8. idem, quod μήτρα, ὑστέρα, h. e. totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvum, conceptorium, vulva, & ſi quæ ſint alia ſynonyma, quæ videantur apud Rolfink. *O. ac Meth. part. gener. dic. Part.* 2. *c.* 11. Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 7. §. 94. cujus deſcriptionem organicam & partes deſcriptas habere licet in anatomicis libris, præſertim apud Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 28.

Delta, δέλτα, vocatur etiam pudendum muliebre, ut eſt apud Suidam, haud dubie, ob figuram triangularem, ſphæricam, notante Lindeno *Ex. Phyſiol. Medic. c.* 7. *artic.* 15. *p* 318.

Delticus, terminus Paracelſicus impreſſionem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem, denotans. Verum ſunt φληδόνες. Legitur apud Parac. *l.* 1. *de vit. long. c.* 9.

Deltoides, δελτοειδὴς, h. e. figuram literæ Græcæ Δ. triangularem repræſentans, eſtque epitheton muſculi humerum vel ſuperiorem brachii partem occupantis carnoſi & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim muſculos diſtinxit, inter ſe unitos. Plura de hoc muſculo videantur apud Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 2.

Delumbatus, *Delumbis*, quid ſignificet in aliis Lexicis quoque exponitur. Quod infans ab obſtetrice imperita in partus negotio *delumbari* queat, notavit D. Henr. a Deventer *Art. Obſtetric. c.* XLIX. *p.* 263.

Demadeſco, καθυγραίνω, βρέχομαι, h. e. probe madeſio. Scribon. *n.* 73.

Demanus, ἄχειρ, qui manibus caret. Galen. *l.* 4. *de Hippocr. & Pl. decr. c.* 4.

Demas, δέμας, ſignificat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. *in Scipion. ſomn. l.* 11. citante Linden. *Ex.* XVI. §. 107.

Dementia, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *amentia*, *delirium*. Vide *Amentia*, *Delirium*.

Hel-

Helmont. quod fit vis foporifera errans, *tr. de Retentis.*

Demerfio, καταποντισμὸς, ponitur pro *fubmerfione*, ab Helmont. *de Lithiaf. cap. 9. n. 46.*

Demetrios, Δημήτριος, vide *Cerealis.*

Demitto, καταβάλλω, καθίημι, idem, quod *immitto*, *injicio*, unde κατάβλημα, vide *Catablema*. Verbum fæpius occurrit apud Scrib.Larg. *n.* 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

Demiurgia, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργὸς, *creationem* & *creatorem*, fignificat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua fignificatione frequenter accipitur apud Galen. Latinè quoque vocatur *opifex*, *opificium*, vide *Creatio.*

Demonftratio, ἀπόδειξις, eft terminus potius philofophicus, quam medicus, fignificans probationem ex evidentibus, certis & indubitatis, tum fenfu, tum intellectu talibus defumtam, Gal. *l.* 1. *meth. med. c.* 4. & 5. An tales etiam locum habeant in medicina, ventilari folet, & fano quoque fenfu affirmari poteft, cum & ars medica fua habeat propria & conceffa principia, quibus nititur. Pudeat ergo illos medicos, qui in artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imo omni ftudio annihilare conantur.

Demorfus, idem quod Morfus, δῆξις; Legitur apud Fuchf. *comm. in Gal. l.* 1. *de Sympt. cauff. cap.* 1. *p. m.* 100. *b.* Vide *Dacno.*

Demos, æquivocum eft vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum fignificat, & ita in Græco penultima circumflectitur, δῆμος, quæ fignificatio huc non pertinet. Vel, fi in Græco ultima gravi accentu exprimitur δημὸς, denotat *pinguedinem*, uti patet *ex Epiftola* Democriti *de natura hominis ad Hippocrat. n.* 63. Vide Foef. *Oec. p.* 148.

Demotivus lapfus, id eft, *repentina mors.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Demulceo, παρηγορέω, h. e. mitigo, *leneo.* Vide *Paregoreo.*

Demufculatum, ἄμυον. Vide *Amyon.*

Denarius, vel *denarium pondo* in Lat. verfione apud Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 11. & alibi fumitur pro *drachma*. Hinc in Græco δραχμα legitur. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum* in Scribonio, exiftimo. Vide *Lexic.* & *Indic.* Rhodii *Scribonian.* Idem *in diff. de ponder.* & *menf.* fcribit denarium capere fcrupulos III. & $\frac{3}{7}$ *p.* 41.

Denervatio, ἀπονεύρωσις, idem, quod Tendo. Vide *Aponeurofis.*

Denigratio, μελασμὸς, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, 5. *aph.* 17. & 20. Vide Dieterich. *n.* 529. vel quando ex fanguine extra venas refufo per contufionem, aut aliam cauffam externam nigrefcit. Dicitur alias *fugillatio*, ἐκχύμωμα, Hippocr. 2. *de fract. t.* 28. *l. de humid. uf.* VIII. 4. quæ *denigratio* fæpe principium putredinis gangrænofæ aut potius fphacelofæ eft, *ibid. XI.* 25. *c.* 2. *Progn. t.* 9. *l.* 2. *Prorrh. t.* 7. *Coac. t.* 493. Vid. Foef. *p.* 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus apud Scrib. *n.* 208. & *in Theatr. Chym. Vol.* III. *de Alchymia incerti autor.* 32. *feqq.* *Denigratio* quoque vocatur fpagyricis initium operis in magifterio lapidis philof. eftque materiæ vel elixiris prima diffolutio, fitque *nigra*, unde & *caput corvi* dicitur, & eft fignum folutionis. Vocatur etiam acetum Philofophor. Lagn. *Harmon. Chym. cap.* 1. 6. & 11. *in Vol. IV. p.* 725. 752. 775. item *in Allegoriis fapientium diftinct.* 10. *Vol. V. p.* 74. Senior de Chymia *ibid. p.* 207. *feq.*

Denodatio, id eft, *diffolutio*. Rul.

Dens, ὀδὼν, ὀδοὺς, Ion. propria & notiffima fignificatione denotat partes offeas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ βόθρια dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim fupra gingivas extantes. Infixio illa dicitur γόμφωσις, clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* funt triplicis ordinis. Primores in utraque maxilla quatuor: *incifores* τομεῖς, & γελασῖνοι vocantur. Proxime iis adftantes acciti & focii, *canini* & *oculares*, κυνόδοντες. Reliqui latiores *molares*, μύλοι, item κραντῆρες appellantur. *Dentium* defcriptionem vide apud anatomicos, in fpecie Linden. *Med. Phyfiol. l.* 2. *c.* 12. & 24. *feqq.* Dieter. *n.* 600. Bartholin. *Anat. libell.* 4. *c.* 12. 13. *Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. *ad Seren. p.* 289. Per metaphoram quoque *dens* vocatur primario proceffus fecundæ colli vertebræ, & per confequens tota illa vertebra ob fimilitudinem, quam habet proceffus cum dente Hippoc. *l.* 2. *Epid. f.* 2. *n.* 69. Vocatur & ὀδοντοειδὴς, h. e. *Dentiformis*, Gal. *c.* 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 55. & *l.* 4. *de L. Aff. c.* 3. Vid. Foef. *Oecon. p.* 443. Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 15. *p.* 735. Dicitur & πυρηνοειδὴς, *nucleiformis.*

Denfitas, *Denfus*, δασὺς, vide *Dafys*, & πυκνότης, πυκνὸς, quæ leguntur apud Hipp. 5. *aph.* 63. 67. quamvis & crebritatem fignificet, fi de pulfu vel refpiratione prædicatur, v. g. *l.* 6.

6. *Epid. f.* 4. *t.* 4. Vide *Creber*.

Dentagra, ὀδοντάγρα, *forfex dentaria*, vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & ψαλὶς, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*, Rhod. *ad Scrib. n.* 53. Harum forficum species & figuras varias vide apud Paræum *l.* 16. *c.* 27.

Dentalis lapis, dicitur materia illa tartarea, vel tophacea, quæ ex vitiosis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud Helmont. *tr. Alimenta Tartari infontia n.* 23.

Dentalium, *Dentale*, est species conchylii, vel conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima; tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam, Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 79. ubi ab dentalio, quod conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinxit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda & tertia dentalia repræsentant. Pertinent vero hæc conchylia ad purpuras & buccina, *l.* 3. *de Testac. c.* 5. Ingrediuntur compositionem Ung. Citrini Offic. Hodieque vero dentaliorum sive conchularum sympathicarum dictarum virtus contra anginam aliosque gutturis affectus inclaruit, notante Boneto *Medic. Septentr. Collatit. l.* 2. *sect.* 7. *c.* 6. *p.* 340. e Simone Aloysio Tuftecio.

Dentarius, ὀδοντικὸς, epitheton medici vel chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi & curandi exercet, Gal. *ad Thrasybul. c.* 24. ubi & *ocularius* & *auricularius*, ὀφθαλμικὸς καὶ ὠτικὸς legitur.

Dentarpaga, vide *Dentagra*.

Dentes, συνόδων vel συνόδεις, nomen piscis ita dicti a dentium & qs. mutilorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur, Lind. *Ex. XI.* §. 77. Descriptionem vero & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. *l.* 2. *de pisc. c.* 12.

Dentes Columellares, Varroni, & Plinio, qui alias Varroni, Canini Vritn. *ad c.* 7. *l.* 2. *Varron. de re rustica*.

Dentiducum, ὀδονταγωγὸν. Vide *Dentagra*.

Dentifricium, ὀδοντότριμμα, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a sordibus purgandos, quin & gingivarum circumsitarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem & absterfionem. Horum formulas vide apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c. ult.* fere ad finem, Wexer. *l.* 2. *Antidot. Spec. sect.* 47. Morell. *lib.* 2. *sect.* 2. *c.* 7. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 31. *fin.* Suntque non solum sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schrod. *l.* 2. *c.* 61. Paræus *d. l. c.* 28.

Dentio, ὀδοντοφυέω, aliis & μυλιάω, (quod in specie de molarium proventu dici posset) hoc est, dentes accipio, dicitur de pueris, plerumque septimestribus, Hipp. 3. *aph.* 25. Foes. *Oec. p.* 443. Jung. Diet. *Iatr. n.* 599. & Keuchen. *ad Seren. p.* 206. Hinc *Dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφυΐα, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerumque cum dolore & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicitur ὀδαξισμὸς, & a solutione continui violenta & urgente dependet.

Dentiscalpium, ὀδοντόγλυφον, dicitur instrumentum chirurgicum, non solum, quo dentes a sordibus purgantur, vide *Odontoglyphon*; sed etiam apud Scul. id significat, quo gingivæ a dentibus separantur ad commodiorem evulsionem; *Arm. Chir. Part. I. Tab. X. fig.* 10.

Denudatio, γύμνωσις, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent, Gal. *c.* 4. *de artic. t.* 16. *ossa denudata*, γυμνώμενα.

Deo, δέω, significat *ligo*, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. *de iis, quæ in medicat. t.* 25.

Deobstruens, ἀναστομωτικὸς, ἐκφρακτικὸς, idem, quod *aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anastomosis*.

Deon, δέον, *decorum*, opportunum, quod decet, officium, a δεῖ, decet, oportet, vide supra *Dei* Gal. *cap.* 4. *de artic. t.* 56. τὰ δέοντα urget Hipp. 1. *aph.* 1. non solum in medico, sed & in ægro & adstantibus, Jung. Dieter. *n.* 179.

Deoppilantia, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *aperientia*, *deobstruentia*. Helmont. *tr. Aditus præcluf. ad cond. visc. n.* 3.

Deorsum, κάτω. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum pathognomonicum ilei, si cum aliis jungatur. Linden. *Ex. IV.* §. 64.

Depascens, νομώδης, est epitheton ulceris putredinosi & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *phagedæna* φαγέδαινα, & *herpes exedens* dici solet, Gal. 6. *aph.* 45. Hipp. alias vocat hujusmodi ulcera νομὰς, 2. *Prorrhet. XXI.* 1. *l. de ulcer. XII.* 11. Ægin. *l.* 4. *c.* 44. quamvis alias vocab. Νομὴ, *Nome*, etiam distributionem fasciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. *cap.* 2. *de iis, q. in medic. t.* 7. Vid. Foes. *Oec. p.* 432.

Depello, καταναγκάζω, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catanancazo*.

Deperditio, ἀποφθορὰ, id est, *abortus*. Vide *Abortus*.

De-

Dephlegmatio, idem, quod *rectificatio*, quæ competit chymicis liquidis, præsertim spiritibus, quando, vel per cohobationem, vel alia ratione, a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus passim in chymicorum scriptis.

Depilatio, μάδισις, alii & μάδησις, item ψίλωσις, i. e. *glabrities*, pilorum defluvium, Hippoc. *l.* 2. *Epid. f.* 1. *n.* 49. *l.* 3. *f.* 3. *t.* 25. *l.* 6. *f.* 6. *t.* 22.

* *Depilativa* sic luem veneream appellat Thomas Rangonus Patavinus Professor in suo tract. de Morbo Gall. Nam præcipua symptomata, quæ tunc temporis lue venerea infectos obsidebant, erant pilorum defluvium unguium dentiumque casus.

Depilatorium, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, estque triplicis generis: Quædam κατ' ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur: quædam crassiores pilos attenuant, alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus ob vim corrosivam. Galen. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 4.

Depilis, ἄθριξ, μαδαρὸς, περιμάδαρος, h. e. *pilis carens*. Vide *Athrix*. Quamvis & μαδαρὸς & περιμάδαρος prædicetur de ulceribus glabris, h. e. nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. *aph.* 4. & *l.* 6. *Epid. f.* 8. *t.* 2. & de urinæ sedimento lævi & raro, *l.* 7. *Epid. XLI.* 6.

Deploratus, ἀνέλπιστος, idem quod *Despera-tus*. Hippocr. describit per victum a morbo κεκρατημένου ὑπὸ νοσημάτων, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, *l. de arte XIII.* 1. *XIV.* 4. 5. Vide Foreft. *l.* 2. *Obser.* 20. *in Schol. sub fin.* & *Dogmat. nostr. in proleg. p.* 12.

Deplumatio, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, qui Græce πτίλωσις vocatur, ubi cum tumore callofo palpebrarum pili quoque earumdem decidunt, estque composita affectio ex madarosi & sclerophthalmia ex mente Aetii *l.* 7. *c.* 78. nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægineta, notante Ingrassia *com. in Avic. de Tum. p. n. p.* 360.

Depono, ἀποτίθημι. Vide *Apothesis*.

Deporrigo, ἀπορέγω. Vide *Aporego*.

Deprehensio, κατάληψις, vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignotione* accipitur, Scrib. *n.* 183. 184. Vid. Rhod. *in Lex.*

Depressio, ἔσφλασις, idem significat, quod impressio, introcessio, scil. cranii. Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX.* §. 15. *seqq. post. fig.* 10.

Depressus, ταπεινὸς, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga & depressa est, προμήκης καὶ ταπεινὴ, interdum in mucronem desinit & *corone* vocatur. Galen. *de ossib. in proœm.*

Depso, δέψω, *mollio*, subigo, significat, coriariorum more, quando coria macerant & subigunt. Hipp. 2. *de artic. t.* 13. Galen. *in comm.* Ita de cera quoque dici testatur.

Depuratio, Græc. dici posset καθαρισμὸς, *mundatio*, sumitur a chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. *Theatr. Chym. Vol. II. p.* 95. in Ægidii de Vadis *Dialogo c.* 8. & *Vol. III. p.* 56. *Rosar. abbreviati tract.* 3. Lang. *Harm. Chym. c.* 5. *in princ. Vol. IV. p.* 747. *Depuratoria febris* vocatur Th. Sydenham febrium intermittentium epidemicarum quædam species mitissima, in qua natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam διαφόρησιν, vel per διαπνοὴν, sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria naturæ febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam *Observ. Med. de morb. acut. sect.* 5. *c.* 6. *p. m.* 400. Jungatur e novissimis Joh. Pechet, Medicus Anglus, *in Promptuario Praxeos Medicæ c.* 20. *p. m.* 99. *ed. Amstelodam.*

Deras, δέρας, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poetæ finxerunt, Jasonem a Pelia patruo ex Thessalia cum argonautis ablegatum in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medeæ astu acquisitum in Thessaliam attulit. Quæ fabula applicari solet ad chemiam, præsertim *chrysopœiam*, ut ita δέρας significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus & crudis conscripta fuit. Lang. *l.* 1. *ep.* 53. *Theatr. Chym. Vol. I. p.* 19. Libav. *T. III. p.* 211. 234. An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

Derbia vocatur a Chirurgis *Impetigo*, Fallop. *tr. de Ulcer. c.* 23. *Tom. I. p.* 612, 613.

Deris, δέρις, idem, quod δέρμα, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. *de art. t.* 8.

Derivatio, παροχέτευσις, ὑποχέτευσις, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuatur per proxima, v. gr. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat serosus humor, per alvum educendus. De sanguinis *derivatione* agens scripsit Gal. 3. *meth. med. c.* 3. *Derivatio* ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur.

Vid.

Vid. Rolf. O. *ac M. Med. Sp. l.* 4. *fect.* 1. *c.* 15. *Derivationem* in febribus esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helmont. *de febr. c.* 5. *n.* 40. In pleuritide etiam non semper attendenda, *tr. Pleura furens n.* 8. *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est a rivis ad latera divertere. Castell. *ex Oribasio.*

Derma, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium*, Vide *suo loco*.

Dermatodes, δερματώδης, epitheton crassioris & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. *p.* 101.

Derses, est occultus terræ fumus seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *succus arborum nutritius*. Rul. & Iohnf. *in Lex.* ex Paracelf. *l.* 3. *Philos. ad Athenienf. tent.* 3.

Dertron, δέρτρον, quid significet apud Hippocrat. *l.* 5. *Epid.* XIII. 4. 7. non adeo certum est. Foef. *in Oec. p.* 147. existimat, vel *Omentum*, vel *Peritonæum* denotare. Sed Linden. vertit ex Cornarii opinione per *intestinum tenue*.

Descensio, κατάβασις, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remissiori deorsum, cui opponitur ἀνάβασις, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, 6. *aph.* 22. Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida vel frigida. Illa est liquoris e corporibus eliciti vi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis aliam cucurbitam, in qua parum aquæ fit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur autem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido *descendit*: Estque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Iohnf. *in Lex.* Rolf. *Chymi. a l.* 2. *c.* 2. Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v.g. quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.

Descensorium, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

Desiccatio, *Desiccans*, ξήρανσις, ξηραντικὸς, idem, quod *Siccatio*, *Siccans*, vide *Siccitas*, *Siccus*. *Desiccatio oculi* est idem, ac spasmus oculi. Galen. *in lib. spurio de oculis c.* 13. *Desiccatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Jac. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c.* 3.

Desideo, ἐξανίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocr. *l.* 1. *Epid. ægrot.* 4. *l.* 7. *Epid.* IX. 4. & substantivum ἐξανάστασις conatus ad *desidendum*, 2. *progn. t.* 14. & Gal. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t* 25. dicit: Comes mordacitatis est assidue *desidere*. In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. *n.* 227. Jung. Rhod. *in Lex. Scrib.* Dicitur & Latinis *Adsellare*, de quo verbo supra *suo loco*.

Desiderium, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem, quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus *supra*.

Desidia, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *desidies*. Rhod. *in Lex. Scrib. pag.* 377.

Desipientia, παραφροσύνη, idem, quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi consentaneum dicunt, aut agunt. Gal. 7. *aph.* 14. Vide *Delirium*.

Desme, δέσμη, *fascem* sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c.* 155. Vide *Fasciculus*.

Desmidion, δεσμίδιον, significat *Fasciculum*, ceu diminutivum vocabuli δεσμὸς, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut est apud Scribon. Larg. in Græco, vel, ut Celsus exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & δεσμίδιον χειροπληθὲς dicitur Gorr. *p.* 102.

Desmos, δεσμὸς, *vinculum*, ligamentum, *fascem*, vel fasciam significat. Usus Hipp. *de fractur. t.* 60.

Desperatus, ἀνέλπιστος, hoc est, de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis & ægrotis morbo incurabili correptis, v. gr. hydrope, 7. *aph.* 47. *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἕλκεα, quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt, Gal. *l.* 4. *de C. M. P. G. c.* 5. Alias *Desperatio* significat ἀπόγνωσιν sive diffidentiam, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *desperatione* provenire soleant, quorum meminit Parac. *in Fragment. Medicis ad*

Tom. I. referendis cap. de desperatis morbis; & de eorum cura agitur *in Vol. I. Theatr. Chymici in tract.* Penoti *de medicam. Chymicis p.* 628.

Despumatio, Græce dici poteſt ἀπαφρισμὸς, vel ἐπαφρισμὸς, dicitur ſpumæ detractio, cujus materia non ſolum eſt ſuccus quidam concretus, lentus & includens flatum; ſed & ſimul fordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & col-ligata. De hac actione Coquinaria & Pharmaceutica vide Weker. *Antid. Gen. l.* 3. *c.* 36. & D. Wedelium *in Pharmac. Acroam. l.* 1. *ſect.* 2. *c.* 7. *p.* 63. *ſeq. Deſpumatio* etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam ſubactæ & quaſi devictæ expulſio ſeu ſeparatio. Th. Sydenham. *Meth. Cur. febr. p. m.* 70.

Deſquamatio, *Deſquamatum*, ἀπόσυρμα. Vide *Apoſyrma*.

Deſquamatorium, epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum offis eximere licet, quantum videbitur. Paræus *l.* 9. *Chirurg. c.* 5. & inter noviſſimos Cornel. Sollingen *in Operationib. Chir.* allegantibus *Actis Eruditor. Lipſienſ. de Anno* 1693. *m. Auguſt. p.* 342.

Deſtillatio, aliis *Diſtillatio*, Gr. στάλαξις, κατάσταλαγμὸς, apud Latinos eſt æquivocum vocabulum. Vel enim Pathologice, & idem eſt, quod *Catarrhus*, *Catarrhyſis*, & *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus *ſuo loco* dictum: Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & eſt artificioſa prolectatio, vel extractio eſſentiæ medicamentoſæ ſub forma vaporis coagulata in formam liquoris, quæ defertur per ſtillicidium, tranſlata a vaſe materiæ in excipulum deorſum locatum. Quod itaque *deſtillandum* eſt, reſolubile in confiſtentiam humidam eſſe, neceſſe eſt, aut eum humore eſſe, ſive is connatus fit, ſive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporoſa, & quæ ſpiritus oleoſos habent. Unde ſi *deſtillanda* per naturam non ſunt talia, per artem eo ſunt deducenda. Et eſt inventa *Deſtillatio* eſſentiæ extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abſtractionibus, depurationibus, & ſimilibus. *Deſtillationis* tres numerantur ſpecies: *Per aſcenſum*, cum, antequam *deſtillet* eſſentia extracta, ſublimetur ſpecies aerea, debetque ea eſſe continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix aſcendat id, quod reliquum eſt. Per *deſcenſum*, vide p. a. *Deſcenſio*: *Per inclinationem*, quæ fit vaſe materiam continente inclinatio, roſtro deorſum vergente; cumque illud vas plerumque fit *Retorte* dictum; etiam hæc *Deſtillationis* ſpecies *per Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Deſtillatio* per deſcenſum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorſum reflexio, vel quod ſpiritus maxime deorſum revocentur & ſine alembico in curvatura coagulari deſcendant. Hæc Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Adde Rolfinx. *Chym. l.* 2. *c.* 2. (qui etiam *Deſtillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviæ, ſed hæc eſt extra forum Medicum) Junge ex antiquioribus Matthiol. *de ratione deſtillandi aquas ex plantis*. Weker. *Antid. Gen. l.* 3. *c.* 39. *ſeq. aliquot*. & ex recentioribus D. D. Wedel. *Pharmac. Acroamat. l.* 1. *ſect.* 3. *c.* 3. *p.* 99. *ſeqq.* D. D. Joh. Maur. Hoffm. *Diſſert. Chimic. X. h. tit.* I. Helfric. Iunken. *Corp. Pharmaceut. ſect.* 1. *c.* 3. *p.* 11. *ſeqq.* De *deſtillatione Spagyrica* in ſpecie circa negotium lapidis Philoſophici quære *in Theatr. Chymic. Indiculus Vol. II. p.* 411. 441. 451. *ſeqq. Vol. III. p.* 377. 435. 562. 733. *Vol. IV. p.* 749. *Vol. VI. p.* 271.

Deſtringo, ἀποψάω, ſignificat ſudorem & ſuccorulentas corporis ſordes lacinia aut incurvata fricantis manu aut ſtrigili detergere. Lang. *l.* 1. *epiſt.* 51.

Deſtructio, Gr. φθορὰ, διαφθορὰ, idem, quod Corruptio, Chymicis dicitur *diſſolutio*, vel deperditio priſtinæ & nativæ ſuæ formæ, vel conſiſtentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & *Th. Ch. pa*ſſ*im*, v. g. *Vol. I. p.* 294. Talis *Deſtructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *conſtructio*. Lagneus *Harm. Chym. c.* 6. & Alan. *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 749. Vide etiam *Corruptio*.

Deſudatio, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidroſis*. Apud Avicennam *Deſudatio* notat Sudationem largiorem, quam ſequuntur interdum puſtulæ, tanquam ſudoris feces inobedientes ad exſudandum, unde & *Hidroa*, ἱδρῶα, *Sudamina* vocantur, perperam vero ὑδρῶα. Avic. *l.* 4. *fen.* 7. *tr.* 3. *c.* 8. Ingraſſ. *com. in Avic. l. de tum. p. n. p.* 172. 182. 191. *&c.*

Deſurrectio, ἐξανάστασις, *deſurgo*, idem, quod *Deſido* vel *Deſideo*, h. e. ſecedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *Deſideo*. Jung. Scribon. *n.* 112. 140. 142. Rhod. *in not. ad* 112. 140.

Detentio, aliquando ſignificat idem, quod *Catalepſis*, *Catoche*, de quibus vocabulis jam ſuo loco dictum eſt. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l.* 2. *Tit.* 1. *q.* 15. *n.* 9. 10.

Detentus, ἐχόμενος, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius poteſtate eſt, ſive vi coactus, ſive neceſſitate. Unde & Gal. exponit per κατεχόμενος καὶ βιαζόμενος, 6. *aph.* 16. Lind. *Sel. Med. Ex.* XII. §. 17. *Detenta* quoque

dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ noſtro commodo natura ad tempus moratur, *Ex. XV.* §. 71. *Differunt* a *Contentis*, quod hæc in genere dicantur, quod ratione ſuæ liquiditatis vel fluiditatis contineri habeant neceſſe.

Detergens, ῥύπτων, idem, quod *Abſtergens*? Vide *Abluentia*. Jung. Gal. *l.* 8. *meth. med. c.* 4.

Deterſorius, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abſterſorius*, Gal. 1. *de R. V. I. A. t.* 18. *Deterſorium* vocabatur Locus Balnei, in quo ſudor detergebatur, & ungebantur unctione indigentes Fumanell: *lib. de Balneis mox a principio*.

Detotatio, eſt terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolfink. Schroder. & alios, præſertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros, D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. lib.* 1. *ſect.* 4. *cap.* 3. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. XII.* §. 20. *&c.* Prolixum vero *Detonationis* effectum, qui eſt, per fuſum Stibium penetrare, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arſenicale & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. *Defenſ. Synt. Chym. contr. Scheunemann. II. not.* 46.

Detonſus, κειρόμενος, a κείρω, *tondeo*. Inde κέρα, tonſura. Vide *Cura* Græc.

Detos, δετὸς, *vinctum tecti*, idem, quod ἀέτωμα, 3. *de artic. t.* 23. Vide *Aetoma*.

Detractio, καθαίρεσις. Vide *Catharefis*.

Detrixio, ῥάκωσις, eſt affectus ſcroti, ſcil. cutis in ſcroto multa & nimia *extenſio*, Gal. *in defin. med.* Æginet. *l.* 6. *c.* 67. In genere etiam *Detritio* ſumitur pro *tritura*. Scrib. Larg. *n.*130.

Devulgatus, βεβλαισσωλὼν, dicitur quorum oſſa ſunt valga. Opponitur *Demancato*, κεκυλλωμένῳ, Galen. *c.* 4. *de art. t.* 10. 11. Vide *Blæſus*.

Devenio, ἀφικνέομαι. Vide *Aphicneomæ*.

Deventris, ἀκοίλιος, qui carere videtur ventre. Vide *Acœlios*.

Devirgino, ἀποπαρθενεύομαι. Vide *Apoparthe-neuomæ*. *Devirginatio* legitur in Scribon. *n.*18. Barth. *l.* 39. *c.* 16. *Adverſar.* putat, eſſe fœmellis proprium. Sed tamen & *Devirginare puerum*, dicit Varro apud Non. Marcell. *de prop. ferm. in Cornucopia* Nic. Perotti *p. m.* 1473. *lib.* 27.

Devoro, καταπίνω, idem, quod *Deglutio*. Tropice uſurpatur de ſcientiis intra nos recondendis, Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 8. Proprie *devorare* eſt magna aviditate multum cibi ad ſe rapere, non mandere, vix guſtare, adeoque ventriculum implere, ut oneri ſit non tantum, verum etiam revomatur ſæpe, verbis Linden. *Exerc. XIII.* §. 301. 302. *Devorare*, medicamentum, paſtillos, mel, legitur apud Scribon. *n.* 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Celſ. *l.* 4. *c.* 4. In Chymicis *Devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fuſionis. B. D. Etmuller. *ad T. Ludov. Pharmac.*

Devotatus, idem, quod *Defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio aut incantamento prohibitus eſt a Venereo congreſſu & ligatus. Apul. *de medic. herb. c.* 7. *n.* 1. Humelberg. *comm. ad h. l. p.* 65.

Deurens, καύσων, idem, quod *Cauſos*, *Febris ardens*.

Deus, Θεὸς. Neque hujus mentio omittenda in Medicina, cum ille ſit Autor principaliſſimus omnium bonorum, & ita quoque artis Medicæ, cauſſa primaria ſanitatis, & operationum Medicarum ſalutarium. Quod vivis valeſque, hoc ipſius *Dei* eſt. Quod medendi ſcientiam calles, conceſſu & beneficio *Dei* eſt. Quod cura tua feliciter ſub manu ſuccedat, benedicente Deo eſt. Quod uſque & uſque proficis in cognitione Naturæ & Artis, gratia Divina eſt. Imo quod & ægrotes, a Deo juſte nos caſtigante dependet. *Deus* enim eſt, qui vulnus facit, & manus ipſius ſanat. Hinc & Hippolyt. Guarinonius *in ſuo lectu digniſſimo Germanico tractatu de Cauſſis ſanitatem & vitam hominis deſtruentibus*, primam ſtatuere non eſt veritus, & Rolf. fecit *O. ac. M. Med. Sp. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 29. Plura videantur apud Lind. *Ex. III. Select. Med.* Abſit vero illa fictitia & ſuperſtitioſa *Dei* cultura, qualem Crollius & quidam ejus ſectatores commenti ſunt, *Deum* in creatione egiſſe Spagyrum, *Deum* & ſpiritum Cabaliſticum in unione eſſe, & quæ ſunt alia blaſphema, aut certe abuſiva, de quibus videatur Libav. *tr. de horribili impietate Magiæ Paracelſicæ*. Et dubito, an etiam Ænigmaticæ illæ alluſiones Fr. Baſilii Valentini *in ſcriptis ſuis Latinis & Germanicis*, ſalva pietate vera, poſſint approbari. Aliter res ſe habet cum tropicis phraſibus, nec S. Scripturæ adverſis, quod homo homini *Deus*; & ita Medici quoque *Dii* & Magiſtratus, Rhod. *ad Scrib. p.* 12. 14. 27. Medicamenta manus *Dei*, vel *Deorum* dicantur. Aliud eſt, rem per tropum explicare: aliud myſtice ſive per myſterium. ἄλις.

Deuſtio, ἔγκαυσις, Vide *Encauſis*. Galen. *de inæq. intemp. c.* 7.

Deuteria, δευτερία, δευτερεία, *Deuterias*, δευτερίας,

τεϱίαι, *Deuterinar*, δευτεϱίναϱ, Linden. Ex. X. §.198. Accipiuntur hæc vocabula pro vino fecundario, viliori, *Lora* alias dicto, parato ex aqua vinaceis affufa ilia macerante. Alias etiam Græcos τϱύγα; Afiaticos σεμφυλίτην vocaffe, autor eft Galen. *l.* 2. *Al. fac. cap.* 9. Vide *Lora*. Diofcorid. *l.* 5. *c.* 13. etiam πόσιμον appellari fcripfit. Eft potionis genus vile & noxium, de cujus viribus Galen. & Diofcor. *d. l.* Lang. *l.* 1. *ep.* 27. *fin.* ubi & *Thamna* dicuntur.

Deuterion, τὸ δευτέϱιον, item, τὰ δεύτεϱα, fignificat *fecundinas*, vel *fecundas*, ita dictas, quod fecundo poft fœtum natum loco ordinarie & naturaliter excludantur. Hippocr. vocat τὰ ὕστεϱα, 5. *aph.* 49. τὸ ὕστεϱον, 2. *Prorrh. XXX.* 18. & *l.* 1. *Epid. f. V.* 42. χόϱια, funtque nihil aliud, quam membranæ fœtum prius continentes, præfertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios* ceu interior cum fœtu ipfo excluditur galeæ inftar inhærens. De his vide Harvei. *Additamenta ad Exercit. de gener. animal.* Barthol. *l.* 1. *Anat. cap.* 36. Dieter. *num.* 876. Quæ p. n. retentæ in affectionem graviffimam conjiciunt fœminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum neceffaria, funt adhibenda, de quibus apud Hipp. Gal. & Practicos videre eft.

Deuteropathia, δευτεϱοπάθεια, idem, quod συμπάθεια, *Confenfus*. Ufurpatur de morbis per confenfum, primo, qui per πϱωτοπάθειαν oborτus effe dicitur, fupervenientibus. Legitur & apud Helmont. *de Lithiaf. c.* 9. *n.* 54.

Dexamene, δεξαμενή, in genere *receptaculum* fignificat. Reftringitur vero ad receptaculum aquatum five *labrum*, aut *folium aquæ calidæ*, in quo qui lavantur, etiam innatare poffunt. Dicitur alio nomine κολυμβήθϱα, Gal. *l.* 2. *de Tem. c.* 2. & ἔμβασις. Gorr. *p.* 101.

Dexios, δέξιος, h. e. *dexter*, duplicem habet fignificationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar fitum fuum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta eft opinio veterum, quod *dextra* fint robuftiora & calidiora finiftris, & mares etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur & generentur, Hippoc. 5. *aph.* 48. & quod arteriæ fint majores *dextri* lateris fini-ftris, & quod morbi *dextri* lateris fint periculofiores. Enimvero videtur in plerifque effe mera imaginatio & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Bartholini *l.* 4. *Anat. c.* 1. poffet, ob quas *dextram* manum agiliorem effe docuit finiftra. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controverfari. Vide C. Hoffm. *comm. in Galen. V. P. n.* 854.

fegq. Deinde fignificat idem, quod *felix*, *congruus*, conveniens, v. g. *Dexter* ufus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *finiftro* vel abufui; quæ fignificatio eft per translationem. In utraque fignificatione *Dextro* opponitur *finiftrum*, τὸ ἀϱιστεϱόν. In circulo neque *dextrum*, neque *finiftrum* dari, neque in natura, non male fcripfit Helmont. *de Lithia. cap.* 9. *n.* 45.

Dexis, δῆξις, *morfus*. Vide *Dacno*.

Dexiumai, δεξιοῦμαι, fignificat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextra prehenfum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. *l.* 7. *Epid. IX.* 8.

Dextans, in Gr. δεκάμοιϱον, eft nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra divifa in duodecim uncias. Meminit Scrib. *Lar.* 203.

Dexter, δεξιός. Vide *Dexios*.

Dia, διά, hæc præpofitio in Medicina frequentiffimi ufus effe folet in appellationibus medicamentorum compofitorum a bafi, vel potiori fimplici ingrediente defumptis, & fignificationem obtinet præpofitionis *De*. v. g. *Diacodion*, *Diacydonion*, *Diaphœnicon* &c. quorum etiam aliqua fuo ordine in feqq. exponentur.

Diabebos, διαβεβώς, *diductum*, divaricatum & difparatum fignificat. Ufurpavit Hipp. *de malleolis* 4. *de artic. t.* 22.

Diabetes, διαβήτης, eft *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad matulam*, *Hydrops matellæ*, *Dipfacos*, *Diarrhœa in urina*, ὕδεϱος, εἰς ἶϱα διάϱϱοια, διψακός, fynonyma funt, cum continuo & exuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum, Gal. *l.* 6. *de Lo. Aff. c.* 3. & *l. de diff. fympt. c.* 6. Paffio hæc talis eft, qualis circa alvum Lienteria & Bulimos, extinctio, ut diceret quifpiam, utriufque virtutis, & retentricis & alteratricis, *l.* 1. *de crif. c.* 12. Confentit quidem quodammodo vefica, & copia urinæ premitur, at nec ipfe morbus, nec morbi cauffa eft in vefica, fed in folis renibus. Eft autem attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida & ficca renum intemperies, vel humor biliofus acris, falfus & renes affidue irritans, inque ipfo renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus & per crifin malignitatem fuam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium ex eorum genere, quæ veficam & renes infeftant, quale id eft, quod a Dipfade ferpente funditur. Hæc enim omnia fitim ingentem movent, ob quam affidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes at-

trahunt, antequam etiam in ventriculo conco-quatur, fed eum propter imbecillitatem non re-tinent, fed talem effundunt, qualis fumtus eft, qua in re *Diabetes* appetentiæ caninæ perfimilis eft, quam ὄρεξιν κυνώδη vocant. Nec vero id fo-lum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, fed humor etiam copiofus a renibus colliquato corpore trahitur, in eoque *Diabeten* proprie con-fiftere, Aretæus arbitratur, definiens, effe σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον σύντηξιν, hoc eft carnium & mem-brorum in urinam colliquationem, ob quam & fumma totius corporis macies eft, & copiofior multo urina redditur, quam potus eft. Quod fi vel modico tempore a meiendo abftinuerint, tu-ment lumbi, teftes & ilia. Rarum id prorfus mali genus, & a Galeno bis tantum vifum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco confiftat, fed fubinde de loco in locum διαβαίνει, h. e. pertranfit, non aliter, quam aqua per fiphonem, quem διαβήτην vocant Mecha-nici, ut fcribit Colum. *l.* 3. *c.* 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus & Caftellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus af-fectus analyfin & expofitionem per cauffas verio-rem & certiorem nobis reliquit Cl. Willis *Phar-maceut. Rat. Part.* I. *fect.* 4. *cap.* 3. ftatuens, cauf-fam proximam in fanguinis deliquio, five ni-mia ferofitate colliquativa confiftere, dum com-pages fanguinis nimis eft laxata & diffoluta. Pa-racelfus cauffam hujus affectus ponit in fale re-foluto & fciffo per ingreffum acuti falis, *l.* 2. *de Tart. tract.* 3. *c.* 2. ubi plura legantur, & *in fragmen. ad Tom.* III. *referendis*. Lectu etiam digna eft Mart. Lifteri *Exercitatio* II. *Medicinalis de hoc affectu* aliquot exemplis illuftrata. Obfervatio-nes de *Diabete* varias vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann.* II. *Obf.* 162. 167. 175. 198. & *Ann.* III. *Obf.* 183.

Diabibafco, διαβιβάσκω, pro διαβιβάζω poni-tur; & fignificat *tranfcendo*, traduco, tranf-mitto, apud Hipp. *1. de fract. t.* 29.

Diabolus, διάβολος, infenfiffimus ille ani-marum noftrarum & corporum hoftis & ad-verfarius. Dicitur & *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter* five *Stannum* a Chymicis ideo, quod fociatum aliis metallis eadem irreducibilia vel admodum difficulter reducibilia faciat. D. Et-muller. *ad Ludo. Pharm.*

Diaborborizo, διαβορβορίζω, fignificat *mur-muro*. Dicitur de hypochondriis apud Hipp. 5. *aph.* 64. Vid. Dieterich. *n.* 184. Lind. *Ex.* 6. §. 69. Vide *Borborygmos*.

Diabotanum, διαβοτανῶν, dicitur emplaftrum ex herbis cofectum, cujus defcriptionem vide in Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2.

Diabrofis, διάβρωσις, idem, quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrofis*, *erofio*, a re acri & mordaci facta, five interna, five externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικὰ ap-pellantur, media quodammodo inter ἐκφρακτι-κὰ καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia & adurentia; funt enim extergentibus valentiora, & uren-tibus debiliora. Vide *Corrofio*.

Diacadmias, διὰ καδμίας, nomen Emplaftri a *Cadmia* ceu bafi ita dicti, apud Scribon. Larg. *comp.* 242. cui fimile legitur apud Galen. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 14. a Lucio ufurpatum interque Epulotica relatum.

Diacarcinon, διὰ καρκίνων, nomen Antidoti ex Cancris adverfus morfum cani rabidi, quo & Æfchrion optimo cum fucceffu ufus legitur apud Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *De cancris uftis*. Vid. Foreft. *l.* 10. *Obf.* 27. *Schol.*

Diacaryon, διακαρύων, i. e. *Rob nucum*, Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. Vide *Difpenfat. Auguft.*

Diaceltateffon, terminus Paracelficus, ad cu-ram febrium fpectans, quo ufus *l.* 2. *de vit. long. c.* 5. Videtur autem vomitum per Mer-curium excitatum intelligere. In Ruland. & Iohnf. legitur *Diateffadelton*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt *Diaceltateffon* Para-celfi effe medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcaheft folutus. Aft quia illo liquore fefe carere ho-dieque fatentur Chymici, quare & hoc medi-camentum manet in occulto, fortaffis citra Artis detrimentum.

Diacenes, διακενῆς, fignificat, *fruftra*, in va-num. Aliquoties legitur apud Hipp. *l.* 7. *Epid. V.* 22. *X.* 42. *XLI.* 24.

Diacenos, διάκενος, fignificat, *cavernofum*, fiftulofum, non vero fimpliciter vacuum. Di-citur de corporibus porofis, qualia funt Spon-gia & Pumex. Galen. *l.* 4. *de diff. pulf. c.* 6.

Diachalafis, διαχάλασις, a verbo διαχαλᾶν, fignificat in fpecie *futuræ laxationem* & diffo-lutionem, apud Hipp. *l. de vuln. capit. XV.* 5. 6. *XVI.* 1. 2. ubi & ῥῆξις καὶ τὴν ῥαφὴν, *ruptio circa futuram* vocatur.

Diacheirifmos, διαχειρισμὸς, *tractatio manua-ria*, quæ manibus perficitur. Dicitur de medi-camentorum præparatione apud Hippocr. *l.* 2. *Epid. f.* III. 41. A verbo διαχειρίζεσθαι & διαχει-ρίζεσθαι, manibus aliquid tractare, quod oc-currit *l.* 2. *de morb. mul. IV.* 11.

Diacheomæ, διαχέομαι, proprie fignificat *transfundi*, quando liquor de vafe in aliud dif-

diffunditur vel potius *transfunditur*, ita sumsit Hipp. *l. de Affect. XLV.* 18. de vino per transfusionem refrigerato, quam significationem perperam omisit Foes. *in Oeconom.* Tropice vero etiam significat *dissipari*, discuti. Usurpavit Hipp. de tuberculo, *l.* 4. *Epid. XXVI.* 3. Activum διαχέω, *discutere*, legitur apud Dioscorid. *l.* 3. *c.* 170.

Diachorema, *Diachoresis*, διαχώρημα, διαχώρησις, a verbo διαχωρέω, generaliter significat omnis generis *Excrementa* & *Excretiones* e corpore factas, Foes. *Oec. p.* 162. Gorr. *in def.* In specie vero *Excrementa alvi* & *Excretionem per alvum*, *aph.* 14. 18. *f.* 4. *aph.* 47. *f.* 5. *aph.* 64. Vide Dieterich. *n.* 204. *seqq.* Lind. *Ex.* XIII. §. 253. *seq.* Dicitur & Lat. *Distributio.*

Diachorisis, διαχώρισις, διαχωρισμὸς, significat *separationem* & disjunctionem, a χωρὶς, *seorsim*. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c.* 129.

Diachrista, διαχριστά, dicuntur P. Æginetæ *l.* 1. *c.* 46. medicamenta, quæ faucibus, columellæ, palato, linguæ ad pituitam detergendam applicantur.

Diachrisu, διαχρύσου, nomen emplastri ad fracturas, *Aureum* dicendi, apud Galen. *spur. l. de Dynamidiis* §. *Ad ossa fracta.*

Diachylon, διαχυλῶν, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens, Galen. *l.* 7. *de C. M. G. c.* 9. Vide & *Dispensatoria.* Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

Diachysis, διάχυσις, dicitur *Liquefactio*, *Fusio*. Estque corporis sicci ad humidius alteratio & permutatio. Contraria τῇ πήξει, *concretioni* vel *coagulationi*. Humiditas autem corporibus siccis inducitur, vel novo humore super inducto, vel resolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compressæ & constipatæ; vel dissolutionem partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad secundam *Fusio*. Ad tertiam *Chylificatio* referri posset. Pathologice quoque usurpari potest, ut sit determinatio alicujus modi caussandi morbos, & significet *Diffusionem*, h. e. nimiam fluxionem, quæ opponitur στάσει s. stagnationi, quemadmodum egregie exposuit Bernardinus Ramazzinus Medicus Mutinens. *in descriptione constitutionis Anni* 1690. *in territorio Mutinensi*, quæ extat *in Ephemerid. Nat. Curiosor. Dec.* II. *Ann.* IX. *p.* 53. διαχυτικὰ medicamenta vocantur, quæ diffundendi & dissolvendi vim habent apud Dioscorid. *l.* 1. *c.* 78. & *l.* 3. *c.* 59. *de Terebintho* & *Aniso.*

Diachytos, διάχυτος, est epitheton vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieri *optimi odoris saporisque vinum*, testatur ex Plin. *l.* 14. *c.* 9. Lind. Ex. X. §. 118.

Diacinclizo, διακιγκλίζω. Vide *Cinclismos*.

Diacinema, διακίνημα, dicitur *dimotio*, cum ossa paulatim excesserunt, *prolapsio* parva ossium, apud Cels. *l.* 8. *c.* 14. Ὀλίσθημα vero *integra* ossium *prolapsio*, vocatur. Hippocr. 3. *de fract. t.* 51. A verbo διακινέω, *dimoveo*, 2. *de artic. t.* 13.

Diaclysma, διάκλυσμα, significat specialiter *collutionem oris*, per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur; & sub se comprehendit *Gargarismum*, & *Apophlegmatismum*, Schroder. *l.* 2. *c.* 61.

Diacnaeo, διακναίω, significat *corrumpo*, lancino, *corrodo*. Dicitur & ἀποκναίω. Hippocr. *l.* 1. *de morb. X.* 35. *lib.* 2. *de morb. mul.* XIII. 13. XV. 11. Significat & *defrico*, Rhod. *ad Scrib. n.* 55.

* *Diacnicon*, διακνῆκον, medicamentum ex ficis, & cnico compositum, quod Galenus de S. T. L. 4. commendat in ea ventris affectione, cum cibus corruptus per alvum non descendit. Porro cnicus est species quædam feminis, vel herba croco similis. Hinc κνηκὸς, ἡ, ὀν, flavus, inclinans in candidum.

Diacoccymelon, διακοκκυμήλων, Vide *Diaprunum*.

Diacochlacon, διακοχλάκων, epitheton *Lactis*, in quo silices igniti extincti prius sunt. Hipp. vocat διαπεπυρωμένον, *l.* 7. *Epid.* III. 4. Lind. *Ex. XVI.* §. 82.

Diacodyon, διακωδύων, est *confectio ex capitibus papaveris*, cujus varias formulas veterum tradidit Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2.

Diacolocynthis, διὰ κολοκυνθίδων. Vide *Hiera*.

Diacomizo, διακομίζω, idem, quod ἀνακομίζω, *restauro*, de quo vide supra *Anacomide*. Hipp. *l.* 2. *de morb. XLIX.* 23.

Diacomma, διάκομμα, *dissectum*, *discissum* significat, etiam a διακόπτω, *disseco*, Hippocr. 2. *Prorrh. XXV.*

Diacones, διὰ κώνης, nomen Emplastri Critonis ex *Cote* parati, apud Galen. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2.

Diacope, διακοπὴ, *discissionem*, præcisionem & *dissectionem* profundam significat, apud Hipp. 7. *aph.* 24. *l. de cap. vul.* VIII. 6. a verbo διακόπτω, quo frequentius usus idem 6. *aph.* 18. 19. 50. *Coac. t.* 503. 504. Vid. Dieter. *n.* 18. Foes. *Oec. p.* 150. Sumitur pro omni magno & pro-

& profundo vulnere, Gal. *comm. ad 6. aph. 18.*

Diacopragia, διακοπραγία, dicitur medicamentum Topicum e *stercore caprino* factum, teste Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco autore Medico invenire hoc vocabulum.

Diacorallium, Alexandri, non a Corallo, sed ab Anagallide appellatum, quia non adstringit, sed penetrat. Heurnius *Meth. prax. l. 2. c. 15.*

Diacorum, δι' ἀκόρου, confectio ex *Acoro*, sive *Calamo aromatico*, a Mesue excogitata, cujus descriptionem & commendationem Zwolferianam vide *in Disp. August. Class. 14.*

Diacrisis, διάκρισις, idem, quod κρίσις, in morbis humorum secretionem vel excretionem & *judicationem* denotat, Hipp. *l. de genitur. V. 8.* Verbum, διακρίνω, excerno, *secerno*, occurrit *in Coac. t. 137.* & *l. 2. de morb. LXIX. 30.* Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod significat miscere, Gal. *l. 4. M. M. c. 4.* Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide *Solutio*.

Diacritice, διακριτική, dicitur a quibusdam facultas *discretrix* vel *secretrix*, quæ bonum a malo secernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli statuunt quatuor ministris addendam. Gor. æus p. 104. Enimvero exulent in Medicina hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

Diacrocium, electuarium de ovo. Plater. *de Curat. febrium pestilentialium Tom. 2. c. 2.*

Diacrocu, διὰ κρόκου, διάκροκον, nomen Collyrii ficci, quod *Crocum* recipit, apud P. Æginet. *l. 7. c. 16.* Gorr. *in def. p. 105.*

Diacydonium, διὰ κυδωνίων, scil. μήλων, confectio Stomachica ex succo malorum *Cydoniorum* vel *codoneorum*; hodie adhuc usitatissimum, commendatum vero & olim a Galeno, *l. 6. de San. tu. c. 15.* Jung. Dispensatoria; ubi & *Diacydoniati laxativi* mentio fit.

Diadaphnidon, διὰ δαφνίδων, nomen Emplastri, ad extrahendum & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem vide apud Cels. *l. 5. c. 19.*

Diadema, διάδημα, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi futurarum relaxatio metuitur. Foreſt. *l. 5. Obs. 53. Schol.*

Diadexis, *Diadoche*, διάδεξις, διαδοχή, dicitur *humorum exceptio*, vel successio, vel de parte ad aliam partem transitus; Hippoc. *6. Epid. f. 2. cap. 28.* & Aretæus *l. v. de cur. morb.* Vide Foes. *p. 149.* Vocatur & ἔκδεξις, Gorr. *p. 103.*

Diadosis, διάδοσις, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod ἀνάδοσις, vide *Anadosis*, Gal. *l. 2. de nat. fac. c. 6.* Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, a verbo διαδιδόναι, quod in hac significatione sumsit Hipp. 4. *de R. V. I. A. t. 22.*

Diæresis, διαίρεσις, significat *divisionem*; A Galeno sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *contusionem*, *erosionem*, *ruptionem l. 5. Meth. Med. c. 2.* Jung. Dieterich. *Iatr. n. 15. pag. 118.* Notat & *distinctionem*, Gal. *l. 9. de Hipp. & Plat. dec. c. 6.*

Diæta, δίαιτα, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus ac lex*, *certa victus institutio* & norma, non in solo cibo & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aere, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletione, Inanitione, Animi Affectibus, Gal. *ad Thrasybul. c. 35. 3. in 3. Epid. t. 9.* In. *Diæta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota fere vertitur: integram sanitatem similibus conservandam; inclinatam autem & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse. Disciplina, quæ hanc instituit *Diætica* διαιτητική, dicta est pars artis Medicæ ministra, cum quæ sanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præsentes profligandos debetur, Gal. *l. 11. M. Medic. c. 15.* Castell. & Gorr. Jung. Dieterich. *n.* 186. Lind. *Ex. VIII.* §. 206. *seqq.* Rhod. *ad Scrib. n. 122.* Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 14. sect. 1. c. 1. seqq.* *Dogm. nostr. med. gen. Part. IV. c. 1.* *Diæteticam* olim tempore Homeri minus fuisse excultam, refert Lang. *lib. 1. ep. 51.* Verum ex Iamblicho *in vit. Pythagor.* notavit Rhod. *ad Scribon. in not. pag. 17.* Pythagoreis in pretio fuisse maxime *Diæteticam*, Pharmaciam minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumsit Helmont. *tr. victus ratio*, & sobrietatem statuit esse totius *Diætæ* cardinem, *n. 16.* ubi simul Diætæ remedia in curandis morbis infida dixit & languida, *n. 17. 18.* verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi caussa per illam tollatur, sed & ut caussæ futuræ proventus inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scrib. Larg. *compos. num. 200.* Implicitas Medicinæ partes inter se & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine *Dietetica*, neque hæc sine Chirurgia, id est, sine ea parte, quæ medicamentorum usum ha-

habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuventur, & quasi consummentur. Iung.Rhod. not. ad h. l. p. 288. Strictissime *Diæta* etiam significat *Decoctum Diaphoreticum* ex ligno sancto & similibus paratum, vel etiam additur epitheton. *Diæta sudorifica*, vel si purgantia addantur, *Diæta Sudorifico-Cathartica*. Blas. *Med. Univ. p.* 79.

Diætema, διαίτημα, idem quod *Diæta*, quamvis Gal. præter cibum & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad *Trasyb. c.* 28.

Diaginome, διαγίνομαι, significat apud Hipp. *superfum*, vitam retineo, evado. Legitur *l.* 1. *de Morb. XXIV.* 10. & *l.* 1. *Epid. f.* 1. *t.* 19.

Diaglaucium, *Diaglauciu*, διὰ γλαυκίυ, est nomen Collyrii ad incipientes lippitudines & ophthalmias laudati a Scribon. Larg. *compos.* 22. ita dicti a *Glaucio* ſucco herbæ, in Syria & Parthia pronatæ. Ejus vero usum recentioribus exolevisse recte animadvertit Victor Trincavell. *de cur. part. l.* 4. *c.* 4. notante Rhodio *ad d. Scribon. loc. in notis p.* 61.

Diagnosis, διάγνωσις, *Dignotio*, est præsentium per signa cognitio, Gal. *c.* 1. *in prognost. t.* 5. Rolf. pro tota Pathologia sumpsisse videtur, *in Ord. ac Meth. l.* 2. *f.* 1. *c.* 3. & *f.*2.*c.* 1. *seqq.* Plerique omnes Institutionistæ ad morbos saltem restrinxerunt, sed perperam, cum & sanitatis præsentis per signa cognitio sit scitu necessaria. Vide *Dogm. nostr. P.* 3. *c.* 1. *dogm.* 2. & *c.* 2. *per totum*. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica* διαγνωστικὰ, alias & δηλωτικὰ. Vide *Deloo*. Jung. Dieter. *n.* 1. quamvis Linden. proprio ausu & autoritate vocab. *Diagnostica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis*, sive propriis & demonstrativis signis *Ex. IV.* §. 51. contra receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoque, qui per signa rem s. vel p. n. dignoſcit, dici potest διαγνωστικὸς, vel διαγνώμων, *arbiter*, vel discernendi potens. Dieter. *d. l.*

Diago, διάγω, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hippocr. 3. *aph.* 18. vel ad morbos refertur tempora sua *transigentes*, *l.* 1. *Ep. f.* 1. *t.* 20. Jung. Foes. *p.* 148. Dieter. 183.

Diagrydium. Vide *Scammonium*.

Diaisso, διαΐσσω, significat cum impetu transeo, *percurro*. Frequenti in usu apud Hippoc. *Coac. t.* 139. *l.* 1. *de morb. XXI.* 13. *l.* 1. *de morb. mul. LVIII.* 8. *l.* 2. *XXIV.* 7. Dolor quoque διαΐσσων πόνος dicitur, qui a parte primario affecta celeriter transit cum impetu ad partes vicinas. Gal. *l.* 2. *de L. Aff. c.* 7.

Dialambano, διαλαμβάνω, significat intermissionem sumo, vel *intervallum facio*, Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. XCIII.* 20.

Dialegomæ, διαλέγομαι, Hippocrati significat sermonem profero articulatum, vel locutionem quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet *l.* 3. *Epid. f.* 3. *t.* 38. & 73. *l. de Carnib. XIX.* 1. 9. 12. *l.* 7. *Epid. f.* 7. *t.* 2. *Coac. t.* 228. *l.* 1. *prorrh. f.* 3. *t.* 36. *f.* 4. *de R. V. I. A. t.* 66.

Dialeimma, διάλειμμα, *intermissio*, est illud *intervallum*, quo febris ad *infebricitationem*, Gr. ἀπυρεξίαν, venit, antequam sequens annotatio adveniat, Galen. *l. de morb. temp. c.* 3. Dicitur quidem in specie in febribus ἀπυρεξία, in aliis vero morbis intermittentibus, ut Cephalæa, Epilepsia, Podagra, Calculo, simpliciter διάλειμμα, ἀπὸ τῦ διαλείπειν, h. e. ab *intermittendo*. Significat ergo apud Hipp. εἰλικρινῆ ἄνεσιν, sinceram & puram *remissionem*. Vide Gal. 4. *aph.* 43. Datur enim & in continuis quibusdam febribus quædam mutatio remissionem æmulans; sed non est pura & *plenaria intermissio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis* Gal. *l.* 6. *de san. tu. c.* 7. Vide *Intervallum*.

Dialeipo, διαλείπω, *intermitto*. Frequens verbum Hipp. de *febribus intermittentibus*, quæ dicuntur πυρετοὶ διαλείποντες, & quibus opponuntur continuæ sive *non intermittentes*, μὴ διαλείποντες. Utrarumque caussam veram præ aliis exposuit Cl. Th. Villis *de fribrib. c.* 3. & *c.* 7. Illarum consistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante: Harum ratio fundatur in intrinseca sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphurearum & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando vero & διαλείπειν dicitur de *febribus continuis* suas mutationes & aliquales remisſiones particulares periodicas habentibus, teste Gal. *c.* 2. *in Epid. t.* 2. Διαλείπειν, etiam accipitur de ligaturæ *intermissione* in fractura cum ulcere vel vulnere, ubi spatium relinquitur pro ulceris curatione, Hipp. 3. *de fract. t.* 5. & 6. ubi διάλειψις, aliis διάληψις, legitur, h. e. *intermissio deligationis*. Vide & Dieter. de hoc verbo *num.* 188. Vide *Intermittens*.

Dialepsis, διάληψις. Vide *Interceptio* & *Dialeipo*.

Dialoes, διὰ ἀλόης, dictur de medicamentis *Aloen* basin habentibus. Ita *Hiera* officin. *Picra* vocatur *Dialoes* a Galen. *lib.* 6. *de san. tuend. c.* 7. Ab Ægineta vero dicitur medicamentum in forma sicca topicum, alias *Cataplasma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoes*, *l.* 7. *c.* 13. ut & *Collyrium* quoddam *c.* 16.

Dialysis, διάλυσις, *dissolutionem* significat; & qui-

quidem de corpore & ejus membris denotat *languorem* & impotentiam fuæ functionis propriæ, *l.* 4. *Epid. XXV.* 6. cui opponitur σύντασις, *contentio corporis*, firmitas, Galen. 1. *in* 6. *Epid. t.* 18. Verbum quoque διαλύω, *dissolvo*, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hippocr. & præfertim de ventis dicitur, v.g. Auftro, 3. *aph.* 17. unde & νότοι διαλυτικοὶ, auftri *dissolventes* corpora vocantur, *d. l. aph.* 5. Dieter. *n.* 289.

Diamarenatum, dicitur confectio ex cerafis acidis in pulpam redactis & per cribrum trajectis, cum faccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *Diamarenatum simplex*, & *compositum*, apud Schrod. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 85. Meminit & hujus medicamenti, contra febrem biliofam commendans, fed parari fcripfit ex acidis quibufdam crefcentibus in Veenlandia, *l.* 5. *Obf.* 7. *in Schol.*

Diamastema, διάμασημα. Vide *Mastlicatorium.*

Diameno, διαμένω, *permaneo*, duro fignificat. Ufurpavit Hipp. de morbis fixam fedem fibi parantibus, 2. *aph.* 27. 28. Dieter. *n.* 190. Legitur & *l.* 6. *Epid. f.* 8. *t.* 50.

Diamnes vocatur Barbaris Medicis propria affectio veficæ, in qua urina egreditur involuntarie aut ignoratur ejus exitus, ficut in fomno. Diftinguitur igitur a Diabete, expreffe a Joh. Anglico *Rof. Angl. Tom. I. p.* 512-516.

Diamoron, διάμόρον, nomen medicamenti in offic. notiffimi, five *Rob. ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Galen. tradidit *l.* 6. *d. C. M. S. L. c.* 1. Videantur *Dispensatoria.*

Diamotofis, διαμότωσις, idem, quod μότωσις, a μοτὸς, linteamentum, quod vulneri inditur. Significat ergo *infertionem linteamentorum* in cavitatem ulceris. Gorr. *p.* 106.

Diamperes, διαμπερὲς, διαμπερέως, adverbium ufitatum Hipp. & fignificat *per totum*, prorfus, 3. *de fract. t.* 76. *l.* 2. *de morb. LX.* 3. *l. de intern. aff. IX.* 8. Ufus eft quoque adjectivo διαμπερὴς, *penitus penetrans* & tranfiens, de dolore, *l.* 2. *de morb. mul. XVII.* 3. Vide Foef. *Oecon. p.* 153.

Diamydao, διαμυδάω, fignificat nimio humore *marcefco* & corrumpor. Hippoc. *de cap. vuln. XXVIII.* 2.

Diana, Chymicis ænigmatice dicitur *Argentum Philofophorum, Luna alba, Terra virgo.* Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 31. *Dianæ arbor* quæ dicatur, vide *Arbor.*

Dianacathizo, διανακαθίζω, h. e. *colloco ad sedendum*. Hipp. *l.* 2. *de morb. LXXVIII.* 15.

Dianancasmos, διαναγκασμὸς, *coactionem*, & per vim alicujus membri reftitutionem fignificat. Hipp. 3. *de artic. t.* 49. ubi quidam διαναγκωμένυς legunt.

Dianapavo, διαναπαύω, fignificat *interquiefco*, per intervalla poft motum vehementiorem quiete reficio, Hipp. 2. *aph.* 48. & *de fal. diæt. t.* 26. Dieter. *n.* 191. idem, quod ἀνάπαυσις. Vide *Anapaufis*.

Dianistesmos, διανισησμὸς, *jentaculum*, & quidem frugi, ita dictum, a furgendo, idem, quod ἀκρατισμα. Lang. *l.* 1. *ep.* 55.

Dianoea, διάνοια, fignificat *mentem*, animum, ratiocinandi facultatem. In qua fignificatione legitur apud Hipp. 2. *aph.* 33. *Coac. t.* 488. & *l.* 7. *Epid. l.* 14. Vide *Animus*. Dieter. *n.* 192. Aliquando & προαίρεσις, *confilium* denotat *præmeditatum*. Ita natura dicitur agere ἐκ ἐκ διανοίης, *non ex præmeditato*, *l.* 6. *Epid. f.* 5. *t.* 2. Foef. *Oecon. p.* 153.

Dianoema, διανόημα, *cogitationem* fignificat, deque ægrorum imaginationibus & præceptionibus animi Medico probe confiderantis fumitur ab Hipp. *l.* 1. *Epid. f.* 3. *t.* 1. Vide *Imaginatio.*

Dianofeo, διανοσέω, *morbum traho*, cum varietate afflictionis, fignificat, apud Hipp. 1. *Prorrh. f.* 3. *t.* 7. 26. 32. Foef. *d. l.*

Diantaos, διαντᾶος, fignificat *adverfus*, ex adverfo penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel τόνοις nervofis vertebrarum, apud Hipp. 3. *de artic. t.* 31. item de habena cum duobus feparatis loris, *t.* 49. de laqueo cum binis appendicibus adverfis in inftrumento, quod dicitur, γλωσσοκόμιον, Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 14.

Diantlizoma, διαντλίζομαι, *valde laboro*, tanquam *in fentina* haurienda. Ufus Hippoc. *in præcept. VI.* 25.

Diapafma, διάπασμα, idem, quod καταπασμα. Vide *Catapafma*.

Diapedefis, διαπήδησις, Lat. q. d. *Perfudatio*, *Transfudatio*, eft fpecies viarum vel meatuum relaxatorum, ceu cauffa morborum in cavitatibus apertis, confiftens in vaforum tunicis extenuatis & rarefactis, ut ferofæ fanguinis portiones tranfire poffint, Gal. *l.* 3. *de cauff. fympt. c.* 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, fanguine vero tenuato, unde tranfcolatur fanguis, & fudoris, aut roris more tranfmittitur, *l.* 5. *meth. med. c.* 2. Differt ab *Anaftomofi*, in qua tum majorum vaforum ora aperiuntur, tum fanguis cum impetu & copia prorumpit. Quod fi contigerit aliquando διαπήδησις apertis etiam vaforum ofculis, vafa quidem omnino exigua funt, ex quibus fan-

guis copiofus & cum impetu emanare non poteft.

Diapegmata, διαπήγματα, διάπηγα, dicuntur in Chirurgicis inftrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, five partes tranfverfariæ ad crurum laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

Diapeplegmenos, διαπεπληγμένος, fignificat *Divaricatus*, Digreffus. Dicitur de cruribus, Hippocr. *Prognoft. f.* 1. t. 18. Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P. n.* 147. a verbo διαπεπλῆσθαι, quod etiam denotat *divaricare*, vel cruribus diductis jacere. Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 70.

Diaperœotheis, διαπερωθεὶς, *transmiſſus*, tranfiens. Dicitur ab Hipp. de murmure flatuofo, *Coac. t.* 282.

Diaphanes, διαφανὴς, proprie *pellucidus*, lucidus, tranfparens fignificat. Dicitur de urinis, Hipp. 4. *aph.* 72. *Coac. t.* 579. Dieter. *n.* 199. de venis, *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 22. de auribus præ ficcitate pellucentibus, *Coac. t.* 192. Dicitur de auro, quod ex antimonio & oc invicem fufis paratur, apud Ofwald. Croll. *in Chymia aucta ab Hartmann. Tom. II. oper. p.* 76. Deinde denotat etiam valde candens & *ignitum*, & ufurpatur de cauteriis ferramentis ignitis, 1. *de artic. t.* 44. *l. de hæmorrhoid.* 23. *V.* 4. unde & fimpliciter διαφανέα dicuntur, *l. de Viſit. l.* 17. Ita de furni teftis candefactis ufurpatur *l.* 2. *de morb. XLIV.* 17. A priori fignificatione, *lapis* quoque *Specularis dictus fuit* διαφανὴς, quod vitro fimilis tranflucet. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco feneftris infertæ fuerunt, tefte Gal. *l.* 9. *de admin. Anat. cap.* 3. Ejus virtutem vero fine morfu exficcantem, præfertim fi uftus fuerit, laudat *l.* 4. *de C. M. P. G. cap.* 1. Videatur & Chiocc. *Muſ. Calceolar. fect.* 3. *p.* 281. *ſeqq. Diaphanitatem* omnibus rebus ineffe, dixit Parac. *tr. de morb. color.*

Diaphero, διαφέρω, verbum eft πολύσημον, & varie fignificationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *difcrepo*, differo, uti paffim apud Hipp. videre eft, præfertim *l.* 1. *de morb. XI.* 50. 55. *& alibi*. Porro fignificat *duro*, *l. de intern. aff. XIII.* 18. item *perfero*, *tolero*, *ibid. & XLIII.* 19. *l.* 5. *Epid. VII.* 15. Ulterius fumitur pro *tranſmittere* ad diverfa loca materiam, delegare, *l.* 4. *de morb. VII.* 13. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem fignificat, quod ξυμφέρω, 5. *aph.* 22. Vide Foef. *Oec. p.* 160.

Diapheugo, διαφεύγω, fignificat *effugio*, evado, fupero, Hipp. 5. *aph.* 6. & 10. 7. *aph.* 50. *Coac. t.* 367. quamvis & in aliis fimpliciter φεύγω, pofuerit, v. g. *t.* 379. 380. Dieter. *Iatr. n.* 201.

Diaphlyxis, διάφλυξις, notat effufionem, *perfuſionem*, humectationem, a verbo διαφλύω, perfundo, humecto, Gal. *in Exeg. voc. Hi pp.* Foef. *p.* 761. Gorr. *p.* 109.

Diaphœnicon, διὰ φοινίκων, dicitur *medicamentum ex Palmulis* vel dact; 'is. Eftque vel internum, *Confectio de Dactylis* apud Mefuen *diſtinct.* 3. de Electuariis *fol. mihi* 114. *b.* vel externum, emplaftrum ftomachicum, calidum & frigidum, Mefuæ *in Diſpenſat. Auguſt.* Meminit & emplaftri διὰ τῶν φοινίκων, Gal. *l.* 1. *ad Glauc. c.* 14.

Diaphœniſſome, διαφοινίσσομαι, fignificat *rubefio*, aut colore puniceo inficior, Hipp. *Coac. t.* 467. 489.

Diaphonia, διαφωνία, fignificat *diſſenſionem*, difcordiam, quam in Medicis abeffe debere, monet Lang. *ex Galen. l.* 1. *ep.* 26. quia ignorantia fufpicionem gignit.

Diaphora, διαφορὰ, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina fanitas vel morbus ab alia fanitate, vel morbo difcrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *ſpecies*. Dividuntur communiter in *Eſſentiales* & *Accidentales*, quamvis perperam a plerifque Inftitutioniftis antiquioribus ad morbum faltem relata fuerit hæc diftinctio, cum & Sanitatis dentur *Differentiæ Eſſentiales* & *Accidentales*. Vide *Dogm. noſtr. P.* 1. *c.* 3. 4. *P. II. c.* 36. Rolfink. etiam excogitavit divifionem *differentiarum*, defumtam a ratione cauffæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide *in O. ac Med. Sp. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 113. Generalior acceptio de *differentiis* ætatum, corporum, regionum, cuilibet nota eft, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero*.

Diaphoreſis, διαφόρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis & poros cutaneos fieri poteft, fignificat; non modo *inſenſibilem evaporationem*, quæ ἄδηλος διαφόρησις, ἢ διαπνοὴ, *inſenſibilis tranſpiratio* vocatur, & portiones vitiofas fub fpecie halitus evacuat, Gal. *l.* 13. *Meth. med. c.* 16. fed etiam, quæ fit *per ſudorem*, & fenfibiliter; unde & medicamenta fudorem moventia διαφορητικὰ, *Diaphoretica* hodieque appellari folent, Rolfink. *O. ac Meth. Med. Sp. l.* 6. *ſect.* 1. *c.* 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem & fpirituafcentiam adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: alia, quæ fingendo, & nimiam ebullitionem compefcendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Willis *Pharm. Rat. P. I. ſect. V. c.* 1. & 2. Wedel. *Amænit. Mat. Med. l.* 2.

l. 2. *sect.* 2. *c.* 6. *p.* 643. *seqq.* B. Etmuller. *in* Schroder. *dilucidat.* *passim* & *prolixe.*

Diaphoros, διάφορος, præter communem significationem, qua denotat *Differens*, *Discrepans*, a διαφέρω, ab Hipp. quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum interest*, & magni momenti, 1. *de artic. t.* 70.

Diaphrades, *Diaphradeos*, διαφραδὲς, διαφραδέως, aperte, *liquido*, Hipp. *de Loc. in hom. IV.* 4.

Diaphragma, διάφραγμα, *Septum transversum* dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat, quamvis veritatem hujus afferti in dubium vocaverit Willis *tr. An. Brut. Pathol. c.* 10. Dictum vero *Diaphragma*, quod mediam & infimam corporis regionem, h. e. thoracem & abdomen διαφράττει, h. e. *dividat*, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio mebranosus vel nervosus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum; cujus prolixiorem descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v. g. Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 3. Porro vocabulum hoc *Diaphragma* aliis tribuitur partibus ob aliquam similitudinem, v. g. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem vel uvulam, Hipp. *l.* 2. *Epid. s.* 2. *n.* 86. *Septo* in naribus, Gal. *c.* 1. *in* 6. *Epid. t.* 4. *Septo laxo* & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6. *Membranæ tympani* in aure. Id *d. l. c.* 9. *mediastinum* dicitur διαφράττων ὑμὴν, Gorræus *in def. p.* 109.

Diaphratton, διαφράττον. Vide *Diaphragma*.

Diaphros, διάφρος, idem, quod ἀφρίζων, *spumans*, Gal. *in Exeg.*

Diaphthora, διαφθορὰ, generaliter quidem omnem *corruptionem* significare solet: Specialiter vero apud Hippocr. notat *Abortum*, seu fœtus corruptionem, & coincidit cum φθορὰ vel ἀποφθορὰ. Vide *Abortus*. Occurit hæc vox apud Hippocr. *Coac. t.* 515. 516. & *l.* 1. *de morb. mulier. X.* 17. Ita & verbum διαφθείρω significat *abortio*, vel fœtum corrumpo, Hipp. 5. *aph.* 53. *l.* 1. *de morb. mulier. XXXVII.* 2. *XCIIX.* 9. *l.* 7. *Epid.* XXII. 4. XXXVIII. 7. Jung. Dieter. *n.* 202. *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορὰ, Gal. *l.* 2. *de Loc. aff. c.* 1.

Diaphylacticos, διαφυλακτικὸς, *conservativus*, idem, quod προφυλακτικὸς. Ita apud Nonum *de M. P. C. c.* 154. leguntur διαφυλακτικὰ τῶν μυςῶν, i. e. mammillas *conservantia*, & apud Gal. *l.* 5. *de C. M. I. L. c.* 2. de capillis conservantibus dicitur.

Diaphysis, διάφυσις, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem, Hippocr. *l. de arte XVII.* 19. 2. *de fract. t.* 37. *in Mochlici principio*, vel juxta Linden. edit. *de Ossib. III.* 6. 10. *IV.* 10. in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam vel partem solidam processus modo prominentem significare arbitramur cum Fallopio *in Observ. Anat. Tom. I. Op. p.* 362. Paræus διάφυσιν dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum osse femoris *l.* 5. *Chir. c.* 36. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret surculo, & dependet, *l. de octim. part. IV.* 12.

Diaplasis, διάπλασις, vide *Conformatio*. In specie vero ita dicitur a Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, uti comminuti ossis extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur, Gal. 1. *de fract. t.* 1. Gorræus *p.* 107. Interdum διαπλάσεις restrictum me legisse memini *in quodam MS. Chirurgico* ad correctionem curvatorum in tenellis corpusculis, quæ manuum ope fit sine instrumentis durioribus ad differentiam ἐπιθέσεως, quæ fit ope instrumentorum. Vide *Epithesis*. Verbum διαπλάττω & διαπλάττομαι, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat, Gal. 2. *de artic. t.* 46. Foes. *p.* 154.

Diaplasma, διάπλασμα, Dioscoridi unctio vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula *in Lex.* quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

Diaplessoma, διαπλήσσομαι, i. e. *divaricor*, Vide *Diapeplegmenos*.

Diaploce, διαπλοκὴ, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscela ac permixtione, Hip. *l. de Aliment. III.* 5.

Diapne, mictio involuntaria. San. Barolitan. *de ardore urinæ*.

Diapnoe, διαπνοὴ, significat *perspirationem* sive *transpirationem*, quando per corporis habitum & poros cutaneos aer subit, & rursus expiratur una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & ἄδηλος διαπνοὴ, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tenuentur, cujus meminit Galen. 7. *aph.* 28. & *in l. de fal. diæt. t.* 2. *fin.* Diapnœam vocat Helmont. & diversam a sudore esse ostendit *tr. Tumul. pestis*, §. *Præparata sedes*.

Diaporema, διαπόρημα, idem, quod ἀπορία, *anxietatem*, æstuationem, & corporis jactationem inquietam significat, Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 44.

Diapressoma, διαπρίσσομαι, Ion. pro διαπράσσομαι,

μαι, significat conficio, perficio, exequor, pe-rago. Frequenti in usu apud Hippocr. l. 1. de dieta XXXI. 10. l. 2. VIII. 6. 31. l. de Infomniis I. 8. 11. l. de fistul. II. 15. In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. Prorrhet. VIII. 16.

Diaprunum, vel Diaprunis, διακοκκυμήλων, nomen confectionis ex Prunis, vel electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis & solutivi. Vide Dispensatoria Norimb. & August. Diapruni solutivi usum reprobat, ceu deterioris commatis, Linden. Ex. XII. 128.

Diapsycho, διαψύχω, significat proprie refrigerare. Verum Linden. existimat, etiam aliquando denotare Exsicco, Ex. V. §. 104. Enimvero mihi non videtur necessaria expl... coacta & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiorem coctionem, refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

Diapternes, medicamentum ex perna, & caseo. Guil. Bud. de morb. artic. curandis.

Diapterosis, διαπτέρωσις, dicitur Erotiano in Onomast. p. 37. F. aurium repurgatio, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπτέρωσις notat alarum expansionem, & est idem, quod διάπτυξις. Verbum διαπτερῶσαι etiam significat alas expandere, explicare, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 26. Foes. Oec. p. 155.

Diapyema, Diapyesis, Diapyon, διαπύημα, διαπύησις, διάπυον; suppuratum & suppurationem significat, 7. aph. 45. Prognost. f. 1. t. 31. & 40. Verbum διαπυέω, suppurare notat, 4. aph. 82. & 5. aph. 47. Vide Dieter. n. 193. 194. Unde & medicamenta suppurantia διαπυητικὰ vocantur, suntque moderate calida & humida, alias Maturantia dicta, Gorr. p. 107. Verbum διαπυΐσκω idem quod ἐκπυΐσκω, suppuro. Vide apud Gal. de tum. p. n. c. 3.

Diarceo, διαρκέω, idem, quod βοηθέω, succurro, auxilium fero, suppetias affero significat apud Erotian. in Onomast. p. 38. d.

Diarius, ἐφήμερος. Vide Ephemerus.

Diarocha, διάρροχαι, ad officinas chirurgorum pertinens vox est, & usurpatur ab Hippocrate, explicatur ab Erotiano, quod sint fasciarum spiracula, & in illis interstitia: dicuntur vero παρὰ τὴν ῥοχὴν, quæ species ἀναπνοῆς, exhalationis est.

Diaromaticum vocari potest medicamentum ex aromatibus compositum. Legitur apud D. D. Ludovici diss. I. Pharmac. p. m. 56.

Diarrhage, διαῤῥαγή, disruptionem significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hippocr. Coac. t. 188.

Diarrhectus, διαῤῥηκτος, i. e. disruptus, a διαῤῥήγνυμι, disrumpo. Dicitur & Lat. Direptus de Liene, apud Plaut. Curcul. a. 2. f. 1. de quo verbo vide Linden. Ex. IX. §. 71.

Diarrhepo, διαῤῥέπω, significat divergo, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare & propendere coguntur. Hipp. 3. de artic. t. 94.

Diarrhodon, διάῤῥοδον, medicamentum ex Rosis dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima confectio, vel species sunt species Diarrhodon Abbatis, in Disp. Nor. & August. Inter cætera plura occurrunt hoc nomine Collyria apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Gorr. p. 108.

Diarrhoea, διάῤῥοια, alvi profluvium in genere significat præternaturale, Galen. in defin. & 1. Progn. t. 28. Specialius vero denotat alvi fluxum distinctum a Dysenteria, Fluxu hepatico, Lienteria, & aliis. Et potest describi, quod fit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum serosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis vel minus acrium, cum, vel sine febre, torminibus, proveniens a bile salina longius e vasis suis ad intestinum duodenum effusa cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem intestina stimulante. Præter veteres autores Hippocrat. 3. de diæt. XII. 248. & Galen. videantur Dieter. n. 195. Linden. Ex. VII. §. 65. Thom. Willis de febr. c. 10. & Pharmac. Rat. P. I. f. 3. c. 3. Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 11. §. 7. c. 13. §. 6. seqq. Diarrhœa in urina, vide Diabetes. Διάῤῥοια τοῦ σπέρματος vocatur profluvium seminis præternaturale, quod alias Gonorrhœa dicitur. Moschion. de morb. mul. c. 138.

Diarthrosis, διάρθρωσις, dearticulatio, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata. Latine Junctura. Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commissura, quæ motum inter se evidentem habet, Galen. c. 2. de artic. t. 9. Vide Abarticulatio. Jung. Foes. p. 156. C. Hofmann. in com. ad Gal. de V. P. n. 658. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. ubi tres species διαρθρώσεως constituit: ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν, γίγγλυμον, de quibus suo loco. Vocatur & προσάρθρωσις.

Diaschis, διασχὶς, discissionem, divisionemve aliquam significat. Dicitur de vena divisa apud Hipp. 3. de fract. t. 63.

Diaschon, διαχῶν, ῶσα, ῶν, significat penetrans,

trans, procedens, perrumpens. Legitur de offibus costarum fractis, quæ ad thoracis interiorem cavitatem non penetrant, Hippocr. 3. *de artic. t.*55. item de venis *l. de venis*, *XXVI.* 2.

Diascinci, vel *Diascincu*, διασκίγκου, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, à basi *Scinco* ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena legitur apud Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.*9.

Diascordium, est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Autor primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit *in Dispensatoriis*, neque negligenda in illam animadversio Zwolf. Sylvius tamen in minori dosi multo efficaciorem descriptionem Diascordii excogitavit & posteritati reliquit, quæ extat *l.* 1. *Prax. c.* 58. §. 22. *seqq.* ut & in Morlei *Coll. Chym. Leid. c.* 164.

Diasesagmenos, διασεσαγμένος, per totum refertus significat, a διασάττω, i.e. *confertim impleo*, refercio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu caussa pulsus pleni, apud Galen. *l.* 4. *de dign. pulf. c.* 2. Idem, quod ναστός, vel ναστότερος.

Diasetho, διασήθω, significat *cribro*, incerno. Unde διασῆσαι, *incernere*, quod legitur apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. LXV.* 4.

Diasmyrnon, vel *Diasmyrnes*, διασμύρνης, διάσμυρνον, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt σμύρνης, i. e. *myrrhæ*, Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Sang. columbæ*, & *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. Scribon. Larg. *n.* 26. ad quem locum vide Rhodii *notas p.* 65.

Diasostica, διασωστική, dicitur I. A. van der Linden pars Medicinæ ὑγιεινὴ sive *conservandi sanitatem*, in *Introduct. ad Medicinam edita a Schelhammero in part. poster. Introduct. Conring. p. m.* 89. Dividitur in generalem & specialem.

Diaspao, διασπάω, significat *divello*, non evello, apud Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 7. notante C. Hoffm. *in comm. n.* 1143. Διάσπασις *dispersionem* notat, vel distractionem, *divulsionem*. *Divulsio* inter caussas morbificas relata est vera divisio seu distractio ac remotio a contactu, cujus sensus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque a stimulo divellente. Laur. Bellin. *de sang. miss. in Opusculis*, *p. m.* 170.

Diaspermaton, διὰ σπερμάτων, nomen medicamenti Topici, vel *Malagmatis*, ita dicti, quod *semina* recipiat, præsertim Fœnugræcum, Galen. *l.* 7. *de C. M. P. G. t.*7. & aliter apud P. Æginetam *l.* 7. *c.* 18. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *Diaspermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem non addiderit, *l.* 5. *M. Med. c.* 13. Extat vero apud Æginet. *l.* 7. *c.* 12. sub titulo *Trochiscorum* vel *Pastillorum*.

Diasphage, *Diasphaxis*, διασφαγὴ, διάσφαξις, proprie denotat *hiatum in muro* interrupto, aut diruto. Sumitur & tamen latius pro omni interstitio, aut *Separatione*. Usus Hipp. *l. de Loc. in hom. VIII.* 5. & *l.* 2. *Epid. sect. I.* 69. *Figura* illa *in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit διασφαγὴ, teste Gal. *l.* 6. *Adm. Anatom. c.* 8. Vid. C. Hoffm. *com. in Gal. de V. P. n.* 1077.

Diasphyxis, διάσφυξις, significat *pulsationem* arteriarum, & ita idem, quod σφυγμὸς, Hip. *l. de Alim. X.* 15.

Diastasis, διάστασις, in genere *distantiam*, dimensionem, disparationem significat. Numerantur vero tres *dimensiones* vel διαστάσεις, in latum, longum, & profundum, Gal. *l. de pulf. ad tyron. c.* 2. Specialiter vero sumitur de *ossium diductione*, quæ vel per fracturam, vel coalitionem mutuam juncta esse debent, Hippocr. 3. *de fract. t.* 63. Galen. *c.* 2. *de artic. t.* 1. & *in defin. Med.* Interdum dicitur διάστημα, *c.* 3. *de iis*, *quæ in med. t.* 31. Hoc vocab. διάστημα aliter tamen exponit *in Exeg. dict. Hippocr.* quod notet corporum ipsorum compositionem, vel compagem laxam lanis similem. Eadem vox ab Hippocr. sumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro discessit, *l. de dec. orn. XII.* 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari solet. Vox vero διάστασις interdum *distensionem* & porrectionem convulsivam significat, Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 26. Venarum *distensiones* vocat etiam διαστάσιας Aret. *lib.* 2. *acutor. c.* 2. Ventriculi διάστασιν *l. eod. c.* 7. Aliquando idem notat, quod διαστολὴ, Galen. *l.* 4. *diff. pulf. c.* 8. 9. & 17. Jung. Foes. *Oec.* 157. Vide *Interstitium*.

Diastema, διάστημα. Vide *Diastasis*. *Interstitium*.

Diastole, διαστολὴ, *dilatationem* & *distensionem* significat, & diversis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando a cordis systole impulso sanguine distenditur, qui motus dicitur *Pulsus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipso dicitur. Est nihil aliud, quam reditus ad naturalem statum cum dilatatione, post præcedentem Systolen, ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem iterum ex auriculis expressum recipiant, auricularum vero, ut ex principiis Venarum Ca-

væ & Pulmonalis admittant, Waleus *de mo-tu chyl. in Anat. Barthol. edit. ult. p.* 685. *seq.* Hanc *Dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejusque potius passionem, quam actionem, Bartholin. *l.* 2. *Anat. c.* 6. *p.* 371. In genere quoque διαστολὴ dicitur omnis *elevatio & extensio in longum, latum & altum*, cordis, cerebri, & membranarum in sensum. tactus cadens, Gal. *in defin.* Διαστολαὶ quoque vocantur Empiricis sermones, quibus proprium quid a communi distinguitur, alias διορισμοὶ dicti, Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 18. Vide Foes. *d. l.*

Diastoleus, διαστολεὺς, idem, quod διαστομα-τρὶς, Foes. *Oeconom. p.* 413. *seqq.*

Diastomotris, διαστομωτρὶς, scil. μύλη, in masculino διαστολεὺς, generaliter omne instrumentum dilatatorium significat, qualia, sunt *Speculum Oris*, *Ani*, *Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculte o, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo os clausum diducitur, accipi posset. Vide Galen. *in Exeg.*

Diastremma, διάστρεμμα, διαστροφὴ, significat *perversionem*, *distortionem* membri, eitque species luxationis, quæ non ea modo, quæ juxta articulum sunt, nervosa, sed & ipse articulus leviter depravatur, suaque sede commovetur, vulgo *verrenclung*. Leguntur apud Hip. *l.* 2. *Prorrh. XVI.* 24. *Coac. t.* 22. Eadem notione & tala membra διεστραμμένα, 2. *de diis, quæ in medic. t.* 73. a verbo διαστρέφεσθαι, quod significat distorqueri, perverti, apud eund. 4. *aph.* 49. *Prognost. f.* 1. *t.* 10. *Coac. t.* 218. *l.* 2. *Prorrhet. XVI.* 18. Vid. Dieter. *n.* 197. *Distorsiones*, in recens natis infantibus refert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit *tract. de Luxation. c.* 15. *Tom. II. p.* 87.

Diastrephoma, διαστρέφομαι. Vide *Diastremma*.

Diasulphuris, epitheton Medicamentorum internorum & externorum compositorum; a Marl. Rulando præfertim excogitatum, v. g. *Balsamus Diasulphuris*, five oleum, item *emplastrum Diasulphuris* ejusdem: Utriusque sæpissime mentio fit in Curationibus illius Empiricis v. g. *Cent. I. Cur.* 83. *seqq. & alibi*: Descriptiones quoque proponuntur a Morleo *Coll. Chym. Leid. cap.* 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Autoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diasulphuris* Jac. le Mort tradidit, quæ legitur *d. l. cap.* 439.

Diatasis, διάτασις, i. e. *distentio*, vel *distensio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a superiore continentur, Hipp. 3. *de iis, q. in med. t.* 19. 22.

Diatecolithu, διατηκολίθου, nomen medicamenti, vel antidoti, ita dicti a *lapide Judaico*; Græc. τηκόλιθος, qui ingreditur, apud Æginet. *l.* 7. *c.* 11.

Diatessadelton, dicitur *Mercurius præcipitatus* a Rul. & Iohns. Vide *Diaceltatesson*.

Diatessaron, διατεσσάρων, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estque vel *Internum*, quod describit Ægin. *l.* 3. *c.* 77. & in officinis *Theriaca Diatessaron*, quæ ferme palmam præripit Theriacæ Andromachi ob majorem simplicitatem. Vid. Animad. Zwolferi *ad Disp. Aug.* vel *Externum* Emplastrum, quod videre est apud Galen. *l.* 5. *de C. M. P. G. cap.* 14.

Diatettigon, διὰ τεττίγων, i. e. medicamentum ex cicadis, epitheton Antidoti nephriticæ, apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11.

Diathermano, διαθερμαίνω, idem, quod θερμαίνω, *Calefacio*. Videtur tamen præpositio διὰ augere significationem, & *excalfactionem*, five intensiorem calorem indigitare, Hipp. 7. *aph.* 51.

Diathesis, διάθεσις, significat *dispositionem* aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem & affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis & morbi: de quo vide *Dogm. nostr. P.* I. *c.* 2. *dogm.* 2. & *P. II. c.* 2. *d.* 2. Confer si placet, ad C. Hoffmann. *Apolog. pro Gal. l.* 3. *p.* 1. *f.* 1. *c.* 4. *seqq.* & *animadv. in Montan. c.* 1. & 2. Interdum late sumitur, complectens morbum, causam & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 5. *in* 6. *Epid. t.* 3. Huic opponitur *dispositio permanens* 1. *l. de diff. sympt. c.* 1. Sumitur etiam pro ἕξει, vel habitudine, *l. ad Thrasyb. c.* 12. Complicatos quoque affectus a Græcis vocari διαθέσεις, testatur Lang. *l.* 1. *ep.* 4. *Diatheses* & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. *tract. ignot. hosp. morb. n.* 66.

Diathesmos, idem quod διάρυσις, fissura, ruptura, Erotiano.

Diatrecho, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu, Hippocrat. *l. de intern. aff. XLII.* 15.

Diatrepomæ, significat *commoveor*, *perturbor*, *deterreor*, Hippocrat. *lib.* 5. *Epid. XXX.* 22.

Diatresis, διάτρησις, h. e. *perforatio*. Usurpatur a D. D. Georg. Franck a Frankenau

in *Ephem. Nat. Cur. Ann.* I. *Decad.* III. *Obs.* 123. p. 206. ceu remedium externum contra imperforatum anum, dubiique eventus.

Diatretos, διάτρητος, i. e. *Perforatus*, Gal. de hamo usurpavit *l.* 8, *Anat. adm. c.* 4.

Diatribo, διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, *protraho* significat, Hipp. *l. de vuln. cap.* XXVII. 2. Substantivum διατριβή, *mora*, notat *conversationem*, vel commorationem cum alio, *l. de Medico* XI. 8.

Diatrion pipereon, τὸ διὰ τριῶν πιπέρεων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit *tria Piperis genera*, longum, album, & nigrum, Galen. *l.* 4. *de san. tu. c.* 5. Vide *Dispensatoria*.

Diatritarius. Vide *Diatrite*.

Diatrite, *Diatritos*, διάτριτος, i.e. *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Thessalii*, ab autore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto; mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio post primam *Diatriton*, deinde alternis diebus. Gal. 4. *meth. med.* 4. Sed nugas eas & deliramenta multis in locis ridet.

Diaulodromos, διαυλόδρομος. Vide *Diaulus*.

Diaulos, δίαυλος, significat cursum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo rursus recurrebat, unde cursum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis & motus concitatiores, & meminit Hipp. *l.* 1. *de diæta* XXXIV. 12. *l.* 2. XLI. 12. *l.* 3. IX. 9. XXIII. 5. Gal. *l.* 7. *de Us. Part. c.* 14. & *l.* 16. *c.* 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur διαυλόδρομοι, aut dicebantur διαυλοδρομεῖν, *diaulon currere*, *cursum Circensem peragere*, Foes. *Oecon.* p. 159. C. Hoffm. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 481.

Diazoma, διάζωμα, idem, quod διάφραγμα, *septum transversum*. Vide *Diaphragma*, C. Hoffm. *d. l. n.* 201. 238.

Diazosma, διάζωσμα. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum*, Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. *l.* 8. *de Us. P. c.* 12. Vide C. Hoff. *d. l. n.* 1175.

Diazoster, διαζωστήρ, sic a quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, a cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur, Gorræus p. 105.

Dicæos, δίκαιος, variam & multiplicem habet significationem apud Hipp. ut inquit Erotianus *Onom.* p. 35. *b. c. seqq.* Interdum idem, quod εὔλογον, h. e. rationi consentaneum, æquum, 1. *de fract. t.* 3. Interdum simile & æquale, Hipp. *l.* 1. *de artic. t.* 34. 3. *de fract. t.* 31. Interdum *justum* & utile, 1. *de artic. t.* 21. Vide Foes. *Oec.* p. 165.

Dicenteton, δικέντητον, nomen collyrii calidi & acris ex ærugine, misy, succo papaveris & gummi parati, lacrymas moventis, quo Ægineta usus in ξηροφθαλμίᾳ *l.* 3. *c.* 23.

Dichalcon, δίχαλκον, pondus significat *duorum æreolorum*, h. e. tertiam partem oboli, siquidem *obolus* ἓξ χαλκοῦς, *sex æreola* continet. Proinde male apud Ægin. *l.* 3. *c.* 29. *in fin.* scriptum est Elaterii δίχαλκον ὃ ἐστιν ἡμιωβόλιον, cum ἡμιωβόλιον non duo, sed tria contineat æreola, uti animadvertit Gorræus p. 113.

Dichasteres, διχαστῆρες, epitheton Dentium *Incisorum*, Gr. τομεῖς. Vide *Dens*.

Dichophyia, διχοφυΐα, vitium est pilorum, quando finduntur & bifurcantur, Gal. *in defin. Med.* Caussam vulgus dicit esse vermiculos, in pilis natos.

Dichotomos, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Stricte usurpat Galen. de Luna, quando est quadrangula *l.* 3. *de dieb. Crit. c.* 2.

Dichromos, δίχρωμος, significat *Bicolor*. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilvæ* dicuntur, coloris ambigui, Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 1. Æginet. *l.* 7. *c.* 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorum autem rationem explicat, Gal. *l.* 2. *ad Glauc. cap.* 8. Quidam eadem quoque vocant διπρόσωπα, *Diprosopa*, id est, *bifacia*. Castell.

Dicleis, δικλεῖς, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *bifores*, Hipp. 1. *de art. t.* 23. Plura vide in Foes. p. 165.

Dico, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

Dicocta, δίκοκτα, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. *l.* 7. *meth. med. c.* 4.

Dicræos, *Dicrus*, *Dicranos*, δίκραος, δικροῦς, δίκρανος, quasi δικάρανος, *bifidus*, bisulus, veluti duos vertices habens, Hipp. *l. de loc. in hom.* XIII. 4. 5. 6. 7. 8. *l. de Ven.* XXV. 10. (quamvis Lind. δικράνων scripserit) *Coac. t.* 230. *l. de dieb. judicat.* II. 7. *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 12. Vide Foes. p. 166.

Dicrotus, δίκροτος, i. e. *bis feriens* vel pulsans. Dicitur de specie quadam pulsus, quando diastole arteriæ non perfecte absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spi-

ti spiritus vitalis quantitate; deinde repetitur & absolvitur, Gal. *defin. med.* Non vero propterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet, Gal. *l. 1. de diff. pulf. c. 17.* Caussa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spirituascentia sanguinis, cordis systolen intercipiente, & dependente a portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis & fumosis admixtis. Jung. *l. 2. de præsag. ex pulf. c. 8.*

Dicrus, δικρὸς. Vide *Dicroos*.

Dictum, εἰρημένον, γνώμη, *Dictio*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. *m. m.* 10.

Dictyoides, δικτυοειδὴς, i.e. *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus & contextus ramorum, & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus descriptionem vide ap. Barthol. *l. 3. Anat. c. 6.* Will. *Anat. cerebr. c. 4.* *Reticulare* quoque *corpus* ex observatione Malpighii vocatur commune integumentum cuticulæ subjacens, distinctum a cuticula, ad quod pupillæ nerveæ proximum tactus organum definunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter Malpighium *Exerc. de Tactus organo* a D. Pechlino confirmatus afferuit D. D. Hoffm. *Diss. Anatom. ad Horn. Microcosm. p.* 265. Vide & supra *Choroides*, & infra *Rete*.

Didactos, διδακτὸς, a διδάσκω, proprie significat *doctum*. Apud Hippocr. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum, diciturque de ornatu, *l. de dec. ornat. II. 7.*

Didascalia, διδασκαλία. Vide *Institutio*.

Diductum Celso est separatio partium, in qua amplius futuræ aut fibulæ non est locus, uti interpretatur Rhodius *de acia p.* 109.

Didymæa, διδυμαία, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatis*, ad ischiadicos, & pleraque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 10. d. C. M. S. L. c. 2.*

Didymi, δίδυμοι, h. e. *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi; Hippocr. 5. *aph.* 38. Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, qua viriles, qua muliebres, Galen. *l. 14. de V. P. c. 12.* & 14. Rolf. *O. ac Meth. de Part. Gener. infer. Part. 1. c. 4. & P. 2. c. 2.* Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum seminalem materiam elaborantium & suscipientium observarunt Graf. Horne, & alii, quibus moderni Anatomici omnes adstipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse & rationibus & autoritatibus comprobare ausus est D. D. Hoffm. Jun. *Diss. Anat. ad Micr. Horn. p.* 171. Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, supra & ante conarium *Didymia*, διδύμια, vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glutia*, γλουτία, *parvæ nates* dictæ sunt, teste Gal. *l. 8. de U. P. c. 14.* quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλουτία, minores vero *Testes*, five διδύμια appellarunt. Vide Barth. *l. 3. Anat. c. 6.*

Diecbolion, διεκβόλιον, idem, quod ἐκβόλιον, medicamentum *fœtum ejiciens*: Legitur in Hip. *l. 1. de morb. mul. CXXVIII. 1.*

Diecho, διέχω, quid proprie significet, in Hippocratis loco, *l. 5. Epid. XI. 12.* non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quia mihi videtur, convenientius verti per *Distinere*, h.e. Vomitus per sex menses ægrum distinuit.

Dielinnyo, διελινύω, significat quiesco, a labore cesso, *otior*, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 50.

Diema, est vocab. Paracelf. notans peculiares spiritus, qui lapidibus infunt & inhabitant, Philof. *ad Athen. l. 1. t.* 13.

Diemi, διαινω, idem, quod διαίνω, *humecto*, madefacio significat, Hipp. *d. l. t.* 5.

Dierectus, διάῤῥηκτος. Vide *Diarrhectus*.

Dierfæ, διέρσαι, a verbo διέρω, significat *trajicere*, transmittere, Hipp. 4. *de artic. t.* 48. 55.

Dies, ἡμέρα, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam tempora noctis illi adjacentia, Galen. *l. 2. de crisib. c.* 2. Dicitur alias *Dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos*, *Indices* & *Intercalares*. Diet. *p.* 376. Quando noctis opponitur, vocatur *Dies* civilis, Linden. *Ex. XI.* §. 196. *Dies* *naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tepore vernat. *Meridies* Solis æstu incalescit. *Crepusculum* instar autumni qualitates aeris evariat. Deinde *nox* altera hiems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, constringuntur, Lang. *l. 1. ep.* 55. Jung. Hier. Mer-

Mercur. l.3.V.L.c.1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philo-sophicum vide ap. Lib. in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II. Quod Dies in masculino genere notet spacium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in Lex. Scrib. non videtur universaliter verum.

Diesis, δίεσις, *transmissionem*, divisionem, item *humectationem*, vel madefactionem notat, a δίνω, de quo p. a. Vide *Diemi*: Est alias vox Musicorum propria & principium Musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. l. 2. de diff. puls. c. 8. Jung. C. Hoffm. l. 1. V. L. c. 19.

Diestecos, διεστηκὼς, significat *disjunctum*, disparatum. Dicitur de ossibus, in Hipp. Coac. t. 187. item de urinis divulsis, 7. aph. 33. i.e. variantibus in colore & substantia. Vide Diester. n. 209. Foes. Oec. p. 164.

Diethicos, διηθικὸς, h. e. *percolatus*, a διηθέω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur, Theophrast. l. 6. de causs. plant. c. 24. ubi saltem ἠθικὸς τῶν οἴνων legitur. Vide Rhod. ad Scribon. n. 322. Vide infra *Saccatus*.

Diexodos, διέξοδος, idem, quod ἔξοδος, in genere significat *exitum* & viam, per quam aliquid excernitur, v.g. in sternutatione, 7. aph. 51. in pituitæ/collectione, 7. aph. 54. Jung. Dieterich. n. 208. de alvi excrementis, Prognost. f. 2. t. 13. 1. de fractur. t. 46. Unde & nates, vel anus, dicuntur Aristoteli τὸ διεξοδικὸν, quod excrementa per illam partem transeant, l. 1. hist. an. c. 13. notante Cl. Hoffm. ad Galen. de V. P. n. 177. quamvis menda ibi sit in numero, dum c. 16. pro 13. legitur.

Differentia, διαφορὰ. Vide. *Diaphora*.

Difficilis, *Difficultas*, χαλεπὸς, χαλεπότης, vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δυς, v. g. δύσκρητος, *difficilis* judicatu: δυσεντερία, *difficultas* intestinorum, δυσουρία, urinæ *difficultas*, vel ardor, de quibus vide singulis suo loco. Jung. Lexic. Scribon. Rodii.

Diffidentia, ἀπιστία, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraque est perniciosa. De illa vide Lind. Ex. II. §. 30. De hac egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propris donis a natura concessis est *diffidere* Deo, Parac. Fragm. Med. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.

Diffinitio, ὁρισμὸς, idem, quod *Definitio*. Occurrit sæpissime in Petri Aponensis *Conciliatore controversiarum*, quę loca videantur in ejus indice.

Difflatio, διαπνοή, idem, quod *Transpiratio*. Vide *Diapnoe*.

Digastricus, διγαστρικὸς, quasi *Biventer* vocatur Musculus quidam maxillæ inferioris, ideo, quod in medio tendinosus factus bis carnosus conspiciatur. Dicitur & *Graphioides* a processu styliformi, Bartholin. l. 3. Anatom. c. 11. p. 536. Quamvis Lower. de corde c. 1. omnes musculos *Biventres* esse docuerit, notante & approbante D. D. Hoffman. in Diss. An. ad Horn. Microc. p. 252.

Digerens, *Digestivus*. Vide *Digestio*.

Digestio, ἀνάδοσις, διαφόρησις, vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem & maturationem simplicem, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. *Illa* fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti & caloris vitalis concoquuntur & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim tr. *Retenta*: item *Blas Human*. n. 22. & *alibi*. *Hæc* iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. gr. ante purgantium usum olim quoque usitatissima, unde & talia medicamenta *Digestiva* vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 5. f. 2. c. 1. seqq. Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationem & secretionem. Alia est mere artificialis & Chymica. Hanc in genere describit Ruland. *Digestio* est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo & per quem materia coquitur in melius, ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio μακροχρονικὴ, res crudas in calore *digestivo*, dissolvens. Estque vel *Putrefactio* vel *Extractio*. Ger. Dornæus in tr. *Artificium supernaturali*. cap. 5. quod habetur in Theatr. Chym. Volum. I. p. 289. *digestionem* descripsit per conceptum seminis a semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in E-

jufd. *tr. de Philof. Chymica*, *d. l. p.* 421. Hæc artificialis *digeftio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cæco fuperimpofito, nonnunquam in phiala, cui alia inverfo modo apicetenus intruditur: vel mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis, Rolfink. *Chym. in art. form. red. l.* 2. *c.* 2. Ad mediatam pertinet *digeftio in Athannore*, quando turri Athannoris ad fummum ufque impleta ignem in foco accendimus, & ferrea fpatula, vel regiftro pro noftro arbitrio oftiolum calorem ad Athannor tranfmittens dilatamus, ut intenfior aut remiffior effe queat, Rul. Hinc refultant *digeftionis* gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus producte. De *Digeftionis Chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. *tr. Alchymia Pharmac. c.* 24. *in Tom.* 2. *Oper. p.* 185. & *Epiftolam* Joel. Langelloti, *ad Naturæ Curiofos*, quæ legitur *Anno* III. *Ephemerid. N. C. obf.* 59.

Digitale, δακτυλήθρα. Vide *Dactylethra*.

Digitus, δάκτυλος. Vide *Dactylus*.

Diglottos, δίγλωττος, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homo duarum lingarum peritus, quod miraculum habebatur, Gal. *l.* 2. *de diff. pulf. c.* 5. Vide *Bilinguis*.

Dignotio, διάγνωσις. Vide *Diagnofis*. Dicitur & τεκμαρσις.

Digreffio, πληχάς. Vide *Plechas*.

Digæmaton, διὰ τῶν αἱμάτων, nomen Antidoti adverfus lethalia venena, & fagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat *fanguinem* anatis maris & fœminæ, & anferis. Defcriptionem vide apud Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.* 8. *fin.* Æginet. *l.* 7. *c.* 11.

Dihalon, διὰ ἁλῶν, dicitur Emplaftrum ex *falibus* communi & nitro paratum, Æginet. *l.* 7. *c.* 17. Valet ad ulcera fordida.

Dii, θεοί. Vide *DEUS*. De *Diis* tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine, vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 50. & 129.

Diipetes, διιπετής, id eft, repente fluens, *diffluens*. Epitheton geniturae vel feminis prompte defluentis, apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* XXXIX. 1. Vide Foef. *Oec. p.* 164.

Diifchyrizo, διισχυρίζω, affirmo, affevero. Vide *Ifchyrefis*.

Dilanians, accipitur pro *Corrofivo*, five *Catheretico*; & legitur apud Foreft. *l.* 30. *Obf.* 11. *in Scholiis*.

Dilatatio, εὐρυσμὸς, ἀνευρυσμὸς, διευρυσμὸς, a verbo εὐρύνω, διευρύνω, idem, quod *Rarefactio*. Vel fumitur p. n. & dicitur de meatibus & cavitatibus dilatatis; Ita *dilatationes* vaforum fieri etiam a fanguine largius ad partes molliores promoto, abfque ftafi aut turgefcentia docuit noviffime D.D.G.E. Stahl *in laudata Differt. de Motibus humorum fpafmoticis cap.* 9. *p.* 34. *feqq.* vel Pharmaceutice de effectu medicamentofo. Opponitur *Conftrictioni* πυκνώσει, στεγνώσει, Hipp. 6. *Epid. f.* 2. *t.* 1. Porro *Dilatatio* idem eft, quod *Diaftole*, de quo fupra. Verbum *dilatare* etiam aliquando fumitur pro *extendere*, præfertim manibus emollire & tractare rem medicamentofam, apud Scrib. Lar. *n.* 50. 205. 210. 212.

Dilatatorium dicitur inftrumentum Chirurgicum ad fenfim deducendum os & dentes notiffimum, hodieque etiam Balneatoribus notiffimum. Vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig.* 5. & *Tab. XXXII. fig.* 7. Blaf. *Med. Un. p.* 73. 341.

Diligentia, σπουδή. Vide *Spude*.

Dilutum, ἀποβρεγμα, a *Diluo*, quod eft diffolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia, Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 38. *Tom. II. p.* 220. *Dilutum* a Rulando ftricte fumitur pro lixivio per cineres, vel terram facto. Verbum *Diluo* frequenter occurrit in Scribonii compofitionibus. Vide *in Lex. Scrib.* Rhodii.

Dimenfio, διάστασις, vide *Diaftafis*. De Chymicorum *trina dimenfione* vid. Ger. Dorneum *art. Chemic. l.* 1. *c.* 6. & Joh. Aug. Pantheum *Art.* & *Theor. tranfmut. metallic. Vol. II. Th. Chym. p.* 476.

Dimidium, ἥμισυ, quid fignificet, notum eft. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquifiverant, aut in quibus aliquid deficit, Gal. 3. *in* 1. *Epid. t.* 5. Exprimitur vulgo per particulam *Semis*.

Diminutum, μινύθημα. Vide *Minythema*.

Dimitto, διαλύω, ἀφίημι, idem, quod *remitto*, *defino*. Vid. Diet. *n.* 137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v. gr. *Dimittere* fanguinem, Rhod. *in Lex. Scribon.*

Dimotio, διακίνημα. Vide *Diacinema*.

Dinos, δῖνος, fignificat *vertiginem*, & fi tenebre oculis obverfantur, dicitur σκοτοδῖνος, σκοτόδινος, item ἴλιγγος. Vide *Ilingos*. Gal. *c.* 4. *de R. V. I. A. t.* 42. Legitur vocab. δῖνος apud Hippocr. *l. de cap. vuln. XX.* 4. Defcribi poteft vero *Vertigo*, quod fit imaginatio depravata falfæ circumgyrationis objectorum, fui ipfius, interdum cum vifus obfcuratione, cafu, palpitatione cordis, aliifque fymptomatibus, proveniens a fpirituum animalium vaporoforum, aut flatulentorum, tumultuariam fanguinis agitationem, fimilemque vitiofitatem præfupponentium, inordinata agitatione & com-

& commotione. Videatur Willis *Part.* 2. *de anima brut.* c. 7. Sylv. *l.* 5. *P. M.* c. 34. §. 74. aliique Practici. Paracelf. refert inter morbos caducos, *Paragraph. l.* 3. c. 1. §. 2. Cauffam ejus dicit, effe virus rotans, Helmont. *tr. Ignota actio regim. n.* 25. *Dinos*, δῖνος, quoque eft Erotiano Saltationis genus, fic fortaffe dictum, quod in gyrum agatur, *Onomaft. p.* 36. Jung. Foef. *p.* 166.

Dinotatio, διάγνωσις, idem, quod *Dignotio*. Vide *Diagnofis*.

Diobolon, διώβολον, eft pondus *duorum obolorum*, five fcrupuli unius. Unde διωβολιαῖος, *diobolaris*. Dicitur de paftillis talis ponderis apud Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L.* Vide Gorræum *p.* 113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

Diodos, δίοδος, *tranfitus*, via, idem, quod διέξοδος. Dicitur & διόδευσις, Hipp. *Prorrh. f.* 3. *t.* 35. *l. de flatib. XIV.* 2. *l.* 5. *Epid. XXIX.* 19. *l.* 7. *XXV.* 9. Vide *Diexodos*.

Diæcefis, διοίκησις, *difpenfationem* fignificat, Gal. *c.* 1. *de iis. q. in Med. t.* 1.

Diogmos, διωγμός, *fugam perfecutoriam* fignificat. Differt a δηγμός, quod *morfum* notat. Vide *Cardiogmus*, & Lind. *Ex. XIII.* §. 137.

Diolifthæno, διολισθαίνω, fignificat *elabor*, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus, Hipp. 2. *de artic. t.* 56.

Diomedea, *avis*, ita dicta ab infulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremiti* vocantur, cujus defcriptionem & ufum in cibo & medicina vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 3.

Dion, Δῖον, nomen menfis apud Macedones tantum, in cujus initium incidit æquinoctium autumnale, Galen. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 1.

Dioncofis, διόγκωσις, vocabulum eft Methodicorum, fignificans διάτασιν, five *diftentionem*, tumefactionem corporis, vel a fufione humorum & inundatione, vel a collectione excrementorum factam, Gal. *de opt. fect. c.* 28. Huic opponitur, ξύμπτωσις.

Dionyfia, διονυσία, nomen Emplaftri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abfceffus, item ad mammas & inguina, vim habens trahendi, & per latentes meatus difcutiendi. Defcriptionem vide apud Ægin. *l.* 4. *c.* 18. Aet. *l.* 15. Gorr. *in def. p.* 111. Meminit & Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. cap.* 16. Eft nomen Hederæ διονυσία, quod non eft hujus loci.

Dionyfifci, διονυσίσκοι, dicuntur offeæ eminentiæ, quæ prope tempora nafcuntur. Vocantur & κέρατα, *Cornua*, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poetæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. *d. l.* & Caftellus: Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. A utor definitionum medicarum inter affectus p.n. numerat.

Dionyfius, Διονύσιος, eft autoris nomen, cujus leguntur Collyria & Emplaftra apud Celfum, *l.* 6. *c.* 6. Scrib. Larg. *cap.* 212. Vel eft nomen *Lapidis*, five gemmæ nigræ, vel fufcæ, duræ, mixtæ, feu fparfæ, rubentibus maculis vel guttulis, quæ trita ex aqua fapcrem vini & odorem facit. Inde refiftere fertur ebrietati, quia refolvit & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma eft pretiofa, de qua confule Plin. *l.* 37. *c.* 10. Solin. *in polyhiftor. c.* 40. Albert. *in fuo lapidario*, & alios. Hæc Ruland.

Dionyfos, Διόνυσος, nomen *Collyrii* apud Aet. *l.* 7. & referri poteft inter *Diafmyrna* & *Chiaca*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur. Non diffimilem ab eo compofitionem habet Æginet. *l.* 7. *cap.* 16 titulo Malabathrini collyrii & Ifothei, Gorræus *d. l.*

Diopos, δίοπος, (vitiofe, notante Foef. *pag.* 167. δίοπος,) a διέπειν, regere, adminiftrare, fignificat *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hippoc. *l.* 5. *Epid. XXVIII.* 16. & *l.* 7. *XX.* 4.

Dioptra, διόπτρα, *fpeculum*. Ita dicuntur inftrumenta ad finum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κατόπτηρ, κάτοπτρον. Quod ad fedem dilatandam ufurpatur, appellatur διόπτριον, h. e. *fpecillum*, Æginet. *l.* 6. *c.* 78. Alias *Dioptra* fignificat *perfpicillum*, ad objecta diftantia accuratius contemplanda. De *Belgicis Dioptris* vide C. Hoffmann. *in Comm. in Gal. de V. P. n.* 719. 727. Vide *Dyoptra*.

Dioptrifmos, διοπτρισμός, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *fpecilla*, vel *fpecula* corporis finubus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. *l.* 3. *c.* 66.

Dioptron, δίοπτρον, idem, quod *lapis Specularis*, alias *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*: Keuch. *ad Q. Seren. p.* 166.

Diorifmos, διορισμός. Vide *Diaftole*, *Limitatio*.

Diorofis, διόρωσις, apud Hippocratem eft illa mutatio, qua aliquid in ferofum vel aqueum humorem convertitur, uti teftatur Galenus *in exegefis Hippocratis*.

Diorrhefis, διόῤῥησις, *ferefcentiam* notat, idem, quod διέρησις, vide *Diurefis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem feri per meatus urinarios fignificet, notante quoque C. Hoffm. *ad Foef. Oec. in M. S.*

Diorthosis, διόρθωσις, *directionem* & correctionem significat, & quidem chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a sede naturali dimotorum, Hippocr. 4. *de artic.* t. 64. f. 3. *de iis*, q. *in medic.* t. 2. a verbo διορθοῦν, *corrigere*, in pristinum locum redigere, quo usus idem, 2. *de artic.* t. 46. ubi & διόρθωμα pro διόρθωσις legitur.

Dioryx, διώρυξ, *fossam*, canalem, & *aquæductum* significat, Hippoc. *l. de A. L. & Aq.* XXXVII. 8.

Dioscuros, διόσκουρος, idem, quod *Parotis*, juxta nonnullos, Gal. *in def. medic.* Gorr. *p.* 112.

Diosphyron, διόσφυρον, alias διόσπορον, apud Theophr. *lib.* 3. *H. Pl. cap.* 23. est fructus cerasо similis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi, Gal. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 38.

Diospoliticon, διοσπολιτικόν, perperam in Castello *Diaspoleticum*, est compositum medicamentum carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. 4. *de san. tu. cap.* 5. Legatur & P. Ægin. *l.* 7. *c.* 11. ubi refert iner Antidotos, & vocatur *Diospolites*, διοσπολίτης.

Diota, (an *Dyota*?) est vasculum vel poculum paratum ex ligno juniperino laricino, betula, & cinamomo, caryophyllis, cum resina incrustatum, Rhod. *ad Scrib. n.* 135.

Diphros, δίφρος, *sellam* significat, & usus Hippocr. de *sella* perforata ad excipiendum suffitum, vel fomentum in sinum muliebrem, *l. de Steril.* XVI. 5. δίφρος μαιευτικός, i. e. *sella obstetricalis*, ad partum necessaria & commoda describitur a Moschione *de morb. mul. c.* 46. 47.

Diphryges, διφρυγὲς, est perfecti æris veluti fex subsidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære visitur, Gorr. *d. l.* Schrod. *l.* 3. *c.* 19. *n.* 2. describit, quod fit genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fusum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero distinxit *Diphryges* in *Nativum* & *Factitium*. *Illud* est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cujusdam specus, & extractum Sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo *Diphryges* vocatum est, quod a Sole, & a sarmentis uratur, torreatur, & arescat. Tale etiam Goslariæ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quam fex æris perfecti: alterum vero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut Rubricæ. Vid. Dioscor. *l.* 5. *c.* 120. Plin. *l.* 34. *c.* 13. Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Diaphryges*, ut & *alibi*, vires ejus valde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrodero. At Rulandus animadvertit hanc negligentiam, dicens: Proh dolor! nulla jam Diphrygis est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopoliis; adeo res bonæ contemtæ jacent socordia. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed surdis narro fabulam.

Diphthera, διφθέρα. Vide *Isale*.

Diplangium, idem, quod *Diploma*, Rhod. *ad Scrib. n.* 73. Vide *Diploma*.

Diplao, διπλάω, h. e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legitur ap. Hippoc. *l.* 1. *de morb. mul.* CI. 4.

Diplasiasmus, διπλασιασμὸς, id est, *Duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt, Gal. *l. de musc. dissect. c.* 18.

Diploe, διπλόη, dicitur ossis calvariæ *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara ac laxa, cavernosa & mollissima, qua ossa inter se connectuntur. Hippoc. *l. de cap. vuln.* II. 2. 3. XXIV. 3. Galen. *l.* 6. *meth. med. cap.* 6. Διπλόη quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua vide Rolfink. *O. ac Meth. de Part. gener. dicat. P.* 2. *c.* 23.

Diploma, δίπλωμα, idem, quod διπλοῦν ἀγγεῖον, *duplex vas*. Lat. etiam *Diplangium* dicitur, Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 73. Coquere vero *in diplomate* nihil aliud est, quam aquam fervidam in magno quodam lebete continere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebetem vero præustas prunas aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere, Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2. *l.* 4. *de san. tu. c.* 8. Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoria *Diplomati* respondet *Balneum Maris* vel *Mariæ*. Vide *Balneum*.

Diploos, *Diplus*, διπλόος, διπλοῦς, significat geminatus, *duplicatus*, duplex. Hippocr. *l.* 1. *Epid.* XLVI. 13. & *l. de morb. sacro* VI. 6.

Dipnoos, δίπνοος, *bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine, duobus

bus veluti oculis prædito, Gålen. *in Exeg. dict. Hipp.* Foeſ. *p.* 168.

Diproſopos, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*:

Dipſa, δίψα, *ſitim* ſignificat, quæ eſt cupiditas animæ ſenſitivæ excitata in ſiniſtro cumprimis orificio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium & ventriculi, confirmataque per motum aliquem ſpirituum & ſanguinis præcipue, ab effluviis & halitibus ſalſis, muriaticis lixivioſis concurrentibus. Eſtque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati paſſio eſt, Sylvius *l.* 1. *Pr. Med. c.* 1. §. 1. vel Præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita; de quibus omnibus *d. l.* Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 23. meminit *Sitis* levioris & ſuperficiariæ. Jung. noſtra diſp. V. *de Remor. Purg. th.* 2. & *ſeqq.* Legatur & Dieter. *n.* 210. quamvis ejus cauſſam, nimirum calorem & ſiccitatem non approbemus. Helmont. ſitim vocat præconem ... ticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupti, *tr. Latex humor.* & *Tuſſis n.* 27. Plura vide *in indice*.

Dipſacos, διψακός, vide *Diabetes*. Eſt alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris* & *Carduus fullonum* vocatur.

Dipſas, διψάς, nomen eſt ſerpentis valde venenati a cujus læſione ægri vehementiſſime æſtuant, & ſitiunt, & utplurimum fatiſcentes intereunt, Gal. *l. de Theriac. ad Piſon. c.* 8. Ejus deſcriptionem vide apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *Hiſt. ſerp.* & *drac. c.* 8. Terra quoque arida dicitur διψάς, *ibid.*

Dipſeticos, διψητικός, dicitur de iis, quæ *ſitim excitant*, & opponitur ἀδίψῳ. Andr. Tiraquell. *de Nobil. cap. XXXI.* §. 275. *fol.* 1296.

Dipſodes, διψώδης, *ſiticuloſus*, a δίψα, *ſitis*. Vide Dieter. *n.* 212. Hipp. mentionem facit 4. *aph.* 54. & 5. *aph.* 64.

Dipyrenon, διπύρηνον, inſtrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos averſa ſui parte, ſummaque ſui cuſpide, qua aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. *l.* 2. *de ſem. c.* 1. *l.* 9. *de admin. Anat. c.* 1. Hippoc. vocat μήλην κασσιτερίνην ἐπ' ἄκρῳ τετρημένην, *Specillum* ſtanneum in extremo perforatum, *l. de fiſtul. II.* 14. Jung. Foeſ. *Oec. d. l.*

Dipyrites, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biſcocti*, ſeu bis ignem experti, qualis panis nauticus eſſe ſolet. Meminit Hippoc. *l. de int. aff. XXVIII.* 16. Jung. Lind. *Ex. XVI.* §. 142.

Diradiatio, ἀκτινοβολισμός, apud Helmont. ſignificat actum ſpiritus animalis momentaneum, quo defert animæ, vel voluntatis imperium & nutum ad muſculos, ceu organa motus voluntarii, *tr. de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 75. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc ſententiam Charlton. *Oec. An. Ex. XI.* §. 3.

Directorius, idem, quod *Dirigens*. Vide p.p.

Directus, ὀρθός, idem, quod *Rectus*, apud Scrib. *n.* 142.

Dirigens, vel *Directorius*, dicitur de medicamentis ſimplicibus, quæ in compoſitione adduntur baſi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici, quod talia ſint, ſed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. *Synt. Comp.* & *præſc. med. form. p. m.* 22. *ſeqq.* Jung. *Dogm. Medic. Gen. noſtra. p.* 750. *ſeqq.*

Dis, particula adaugens ſeparationem, v. gr. *Diſcocta*, pro coquendo diſſoluta. De hac particula vide Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 375. Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam ſignificans in compoſitis vocabulis.

Diſcerptio, τίλμα. Vide *Tilma*.

Diſceſſus, præter communem & omnibus notam ſignificationem Chymicis peculiariter dicitur ſeparatio unitorum, cum penitius unita caloris ſolventis potiſſimum efficacia ſeparantur, diſcenduntque. Hoc perficitur exſpiratione & reſolutione commiſtorum. *Diſceſſu*-per *exſpirationem* eſt, cum pars in ſpiritum attenuata diſcedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum elevatur dimittiturque. Quando enim excipitur deſtillatio vel ſublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *exſpiratione* ſamulantur. Eſt autem *Expiratio* in humidis vapidiſque, Rul. & Iohnſ. *Lex.*

Diſciſſio, διακοπή. Vide *Diacope*.

Diſcobolos, δισκοβόλος, qui *diſcum* in ſublime jaculatur. Comprehenditur ſub *Athletis* in lata ſignificatione, Dieter. *n.* 11.

Diſcoides, δισκοειδὴς, epitheton humoris Cryſtallini, q. *diſciformis*, apud Aet. *l.* 7. *c.* 1. quia habet aliquam compreſſam rotunditatem. Gorr. *d. l.*

Diſcoloratio, idem, quod *Decoloratio*, ἀχροια. Vide *Achroi*.

Diſcordantia, *Diſcrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Conceatui*, *Conformitati*, de qua ſupra, vide *Concordia*, ut ex oppoſitione facile innoteſcat.

Diſcrepo, διαφέρω, idem, quod *Differro*.

Diſcreta purgatio Fallopio dicitur ea, quæ certum & determinatum humorem evacuat,

tr.

tr. de purg. fimpl. c. 1. Tom. I. Op. p. 4.

Difcretio, διορισμὸς. Vide *Diaftole*, Gal. 3. meth. med. c. 3.

Difcretivus, διαγνωστικὸς. Vide *Diagnofis*.

Difcretorium, dicitur etiam *feptum trafverfum*, Barthol. l. 2. *Anat.* c. 3.

Difcrimen, eft apud Latinos ambiguæ fignificationis. Vel enim idem eft, quod διαφορά, differentia, de quo fupra, vide *Diaphora*. Vel fignificat periculum, damnum, Scribon. n. 70. Vel etiam eft nomen fafciæ, refpondentis *Tholo* Glaucii, Gal. *de fafciis* n. 11.

Difcriminatio, διάφυσις. Vide *Diaphyfis*.

Difcuneatio, σφήνωσις, eft cuneo adacto divifio, vel divulfio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur, Hippoc. *de fract.* t. 40. Galen. *in Comm.* Jung. Foef. *Oecon.* p. 605.

Difcus, δίσκος, orbis, ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis cauffa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis, Gal. l. *de parv. pila exercit.* c. 5. Vide *Difcobolos*. Aliter expofuit Andr. Cæfalpin. dicens, *Difcum* fuiffe apud antiquos luforium inftrumentum, quod, qui longius projeciffet, victor erat, hodie *Rullam* vocari, five ligneam rotulam, quæ filo circumducta & projecta longius rotundo plana tranfigit l. 8. *de Plantis* c. 76. p. m 366. *Difcus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum* ex auro, Rul. Sed. ab aliis refertur inter non Entia, a Fallopio inter Chymiftarum mendacia: *tr. de Metall. f. foffil.* c. 27. *Tom.* I. p. 345.

Difcuffio, *Difcutiens*, *Difcufforius*, διαφόρησις, διαφορητικὸς. Vide *Diaphorefis*. Verbum *Difcutio* legitur etiam ap Scrib. n. 11. 44. 206. 214. & *alibi*.

Difephthos, δίσεφθος, *bifcoctus*, idem quod *Dipyros*, Lang. l. 1. *Ep.* 66. Proverb. κράμβη δίσεφθος θάνατος. De Braffica δίσεφθῳ vide & Gal. *l.* 1. *de Al. Fac.* c. 1.

Difgregatio, διαχώρησις, & διαχώρισις, Græcis nominibus dici poteft pro diverfo confiderandi modo: Vid. *Diachorefis* & *Diachorifis*. Profper Martian. in *Annotationibus ad Hippocrat.* 1. *aph.* 22. p. 432. 433. per *Difgregationem*, non femper intelligi debere voluit exactam feparationem unius ab alio, ita ut diverfa occupent loca; quæ Græce diceretur διαχώρισις, a διὰ & χώρα, locus, fed etiam fignificare tantum feparationem illius mixtionis, quæ eft in fieri, & diffolutionem vel deunionem, ita ut unus humor præ altero proprias vires exerat, cui fignificatui refponderet Græca vox διαχώρεσις, a διὰ & χωρίζω, feparo: quam pofteriorem fignificationem etiam arripuit D. D. Wedelius *Pathol. Dogm. fect.* 2. c. 2. 198. 199. *feqq.* Enimvero, quod uterque celeberrimus Autor *difgregationem* pofteriorem cauffam cruditatum conftituat, mihi falva eorum autoritate verofimile non videtur, nifi per abufivam cruditatis acceptionem evitandam potius quam inducendam, id explicetur. Certe in cruditate proprie tali non eft *difgregatio* humorum urgens, & prædominium unius humoris præ altero; fed folum infufficiens & imperfecta miftarum portionum concoctio, ulteriori digeftione, fermentatione & motu progreffivo cum calore vitali indiga, ut ad maturitatem & perfectionem perveniat.

Disjunctus, Gr. dici poffet διάζυγος, διάζευκτος, eft epitheton morborum apud Fernel. *l.* 1. *Patholog.* cap. 10. Suntque *Disjuncti morbi*, qui in diftantibus fejunctifque partibus confiftunt, quarum nec functi, nec ufus eft communis, nec una alteri affectum confert & impertitur. His opponuntur *Conjuncti*, σύζυγοι, & fubdividuntur in *Connexos* & *Confequentes*, de quibus vide fupra fuis locis. Jung. Linden. *Ex. VI.* §. 19.

Dislocatio, idem, quod *Luxatio*, fcil. egreffus offis e fede fua naturali, in qua fuit conjunctum, Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *per totum*. Foreft. *l.* 9. *Obf. Chirurg.* 1. *in Schol.*

Difpenfatio, διοίκησις. Vide *Diœcefis*.

Difpenfator, διοικητὴς, ἐπίτροπος, proprie dicebatur, autore Fefto, qui æs penfans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur, Rhod. *ad Scrib.* n. 231. & *in Lex.* In Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præfertim quando occupatus eft in componendis medicamentis, ubi prius fimplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *difpenfare* in Officinis. Archeus quoque vocatur naturalis *difpenfator* mineralium a Ger. Dorneo, *in Genealog. Mineral.* c. 8. *Volum.* I. *Chym. Theatr.* p. 575.

Difpenfatorium, terminus eft technicus, notans vel locum & officinam, vel fæpius librum, in quo agitur de compofitionibus medicamentorum. Græcis ἀντιδοτάριον fuiffe dictum, demonftrat egregie Schenk. *S. C. & P. M. F.* p. 359. Ita habemus in promptu *Difpenfatorium* Norimbergenfe, Auguftanum, Londinenfe, Romanum, &c. Helmontius, eadem perftringens & examinans, & ita dici vult a *difpenfatione* five fubftitutione unius pro altero, *Pharm. & Difpenf. modern.* n. 24.

Difperfio, διάσπασις. Vide *Difpao*.

Difperfus, *morbus*, σποράς, vel σποραδικὸς, Vide *Sporadicus*.

Displicentia, δυσαρέστησις, a δυσαρεστέω, *displiceo*, dicitur de hominibus jam ad ftatum p. n. vergentibus, Melancholicis, Galen. *lib.* 8. *meth. med.* *Displicens corpus* apud Scribon. *n.* 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo Melancholicum; Cœlius Aurelian. *l. de morb. chron.* c. 4. dicit de Veneris ufu, quod *Displicere* facit fibimet corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœftitudine.

Difpofitio, διάθεσις. Vide *Diathefis*. *Difpofitio* materiæ confiftit in particularum minimarum inter fe ordinatarum figura ex principiis modernæ Philofophiæ, Linden. *Ex. X.* §. 20. *Difpofitio* & *Difpofitum* Paracelfo dicitur feparatio per naturam ab Ilech: inde fluit tempus refolvendi, fcil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per fpecies, per genera, per fimiles, unum poft aliud, ufque in confumationem materiæ primæ in ultimum Ens, *de Tart. l.* 2. *tract.* 2. *c.* 3.

Difruptio dicitur fpecies puncturæ vehementioris & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris & regimine doloris. Avic. *l.* 4. *fen.* 4. *tr.* 2. *c.* 9.

Diffectio, διακοπή, ἀνατομή. Vide *Anatome*, *Diacope*.

Diffector, Anatomic. Valef. *in Hipp. de alimen.*

Diffenfio, διαφωνία. Vide *Diaphonia*. *Diffenfio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem fententia fervatur, omittenda eft; cum fenfum immutat, non eft plane contemnenda, Gal. *cap.* 3. *de humor. t.* 29.

Diffeptum, id eft, *Diaphragma*, *Septum tranfverfum*. Barthol. *l.* 2. *Anatom. c.* 3.

Diffidentia, διάστασις, διάστημα. Vid. *Diaftafis*, idem quod *Difparatio*.

Diffimilaris, ἀνομοιομερής. Vide *Anomœomeres*. Idem eft, quod *Inftrumentalis*, ὀργανικός, Galen. *de diff. morb. cap.* 3. quamvis fi accurate rem confideres, etiam *fimilares* corporis partes fint organicæ, v. gr. Vena, Arteria, Nervus &c.

Diffimilis, ἀνόμοιος, *Diffimilitudo*, ἀνομοιότης, quid fignificet, notum eft. Ejus vero rationem quoque habendam effe in Medicina, præfertim quoad morbos & fymptomata, teftatur Hippocr. *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 20. *f.* 1. *de iis*, *quæ in med. t.* 1. *f.* 3. *aph.* 3. & Gal. *in com.* Caufam *diffimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura poffit videri in omnibus & per omnia fimile cuipiam alteri, effe Ignem multiplicem, qui pro diverfitate fubjecti, in quod influit, variatur, vult Gern. Dorneus *de Tranfmut. metall. c.* 3. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 503.

Diffipo, σκεδάω, σκεδάννυμι, idem, quod *Difpergo*. Ita Galen. *l.* 9. *Meth. med. c.* 17. puerorum fubftantiam facillime *diffipari*, propter humiditatem, fcripfit. Aliquando etiam idem eft, quod *Difcutio*, v. g. *Diffipare* fuppuratio-nem, vel inflationes. Scribon. *n.* 89. 263.

Diffologiftos, δισσολόγιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri poteft, vel duplicem admittit fcripturam, apud Galen. *c.* 1. *de iis*, *q. in med. in principio*.

Diffolutio, διάλυσις. Vide *Dialyfis*. Quod fi animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἔκλυσις. Præter illam Pathologicam fignificationem ufitata quoque hæc dictio eft Chymicis, eftque prima fpecies feparationis five διακρίσεως, Rolfink. *Chym. l.* 2. *c.* 2. *Diffolutio* miftioni opponitur, Gafto Claveus *in Apolog. Chryfopœiæ & Argyrop. Vol. II. Theatr. Chym. pag.* 28. 30. 174. *&c.* & defcribitur ibidem, quod fit mifti corporis partium effentialium, quæ unicam formam conftituebant, fecretio in alias partes, manentibus in illis quibufdam fenfilibus accidentibus prioris materiæ aut fubjecti. Unamquamque rem *diffolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam ftringunt, fcripfit Helmont. *tr. Tartarus non in potu n.* 18. Talem *diffolutionem* mixti, præfertim aquarum Therminalium egregie divifit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipfo fluxu quædam fegregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex eft: per *Coctionem*, per *Evaporationem* & per *Elambicationem*, *tr. de Aq. Thermal. cap.* 9. *Tom. I. p.* 222. De divifione *Diffolutionis* in *majorem* & *minorem*, vide *Theatr. Chymic. Vol. I. p.* 296. ubi & myftica, metaphyfica, fed fortaffis etiam ridicula definitio *Diffolutionis* occurrit: *Diffolutio* dicitur cognitio feu coitus mafculi cum fœmina metaphyficus, & itius ab illo concipientis id ipfum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *Diffolutio* vocatur, quando medicamenta fimplicia & compofita diluuntur in humore quopiam idoneo ad confiftentiam mediocrem, liquidiorem aut craffiufculam, uti defcripfit Joh. Dan. Horft. *part. I. Difp. Pharmac. Univ. l.* 2. *c.* 17. *p.* XXX. An vero recte Trituræ fpeciem dixerit, dubitamus.

Diffolutus morbus vocatur Dyfenteria apud Walther. *Sylv. Medic. p.* 488.

Diftantia, dicitur aliquando pro *Dimenfione*. Vide *Dimenfio*. Gr. διάστασις.

De-

Distemperantia, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

Distemperies idem, quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

Distentio, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. *l.* 4. *de diff. pulf. c.* 10. & ita respondet Græco διαστολή, διάτασις, vel fortassis rectius διάτασις. Vide *Diastasis*, *Diastole*, *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione vel hiatu, Gal. *l.* 3. *de diff. resp. c.* 10. ubi in Græco habetur σκορδινώμενοι. Vel notat speciem convulsionis, quæ τέτανος vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. 4. *aph.* 57. Gal. *in com.* & *l.* 3. *de L. Aff. c.* 10.

Distichia, *Distichiasis*, διστιχία, διστιχίασις, item διτριχίασις, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo succeffit, partim a copia succi nutritii pilorum proprii, partim a cutis porositate pilorum proventui favente dependens, Gal. *in def. med.* Æginet. *l.* 6. *cap.* 8. & 11. in quo ultimo mendose legitur δυστυχία.

Distillatio, pro *Destillatione* sæpe usurpatur.

Distinctio, διαίρεσις, διορισμός, idem, quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

Distortio, *Distorsio*, διάστρεμμα, διαστροφή. Vide *Diastremma*, Hipp. 2. *de iis*, *q. in medic. t.* 33. Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item ἴλλωσις, de quibus vide *suo loco*.

Distractio, διάσπασις, describitur a Rul. quando partes *distrahuntur*, quamlibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divulsio quædam hic fit diversorum antea cohærentium aut unitorum, circa respectum extractionis unius in altero existentis vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

Distributio, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis; respondet Græco ἀνάδοσις. Vide *Anadosis*. Vel de excrementis, dicitur Græce διαχώρησις. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *distinctione*, vel *divisione*, apud Libav. *Defens.* 2. *Synt. arc. Chym.* contra Henn. Scheunem. *not.* 53.

Ditrichiasis, διτριχίασις, idem, quod διστιχίασις, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, suoque remque concitant. Galen. *introd. c.* 15. Vide *Distichia*. Gorr. *p.* 122.

Divaporatio, ἐξάτμισις, dicitur in siccis, fumidis, vel halabilibus exalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum. *Divaporatio* instituitur in aliquo vase, veluti, pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita &c. Fitque gradibus caloris diversis. Ruland. & Iohns. *in Lex. Chym.*

Divergo, διαρρέπω. Vide *Diarrhepo*.

Diversorium, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice vero a quibusdam recentioribus, ni fallor, D. Rivino, dicitur de Glandulis Mesaraicis & Receptaculo lumbari, in quibus chylus e vasis lacteis affluens moram quandam nectit & affusione lymphæ diluitur, atque ita ad ulteriorem motum & ascensum per ductum Pequetianum dispo-nitur.

Divertallum, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur, *Philos. ad Athen. l.* 2. *text.* 5. est generatio elementorum. Rul.

Dives, πλούσιος, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandula, *l.* 3. *de Auro c.* 4. ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis & corporis, demum auri & argenti faciendi potestate præditus est. *In Theatr. Chym. Vol. II. p.* 116. 368. 369. Verum ubinam est ille albus corvus?

Divinatio, *Divinatrix*, πρόγνωσις, προγνωστική, vide *Prognosis*. Rulandus *Divinationem* describit, quod sit incertum præsagium, vel prædictio a cogitatione ex propria luce desumtis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præsagiit, vel animus meus angelus indicat. De *divinationibus* licitis vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 33.

Divinum, θεῖον, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud & primaria caussa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus fœminini, *l. de Nat. Muliebr. l.* 2. 11. Vel significat aliquid ita occultum & incomprehensibile, cujus caussam neque sensu, neque cogitatione assequi possis, *l. de morb. sacr. l.* 4. 6. 9. *II.* 5. *Prognost. f.* 1. *t.* 4. Vide Gal. *ad h. l.* In specie a plerisque Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, sive divinum, pro aëris constitutione peculiari, quæ magis proprietate totius substantiæ quam primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur alias νοσηρὰ ἀπόκρισις, Hippocr. *l.* 2. *de nat. hum. t.* 4. Confirmat Charltonus *Ex. Pathol. X.* §. 22. & nos *in Dogm. Med. Gen. p.* 191. Jung. Foes. *Oec. p.* 267. *Divina passio* dicitur Arculano Amor insanus, teste Foresto *l.* 10.

l. 10. *Obſ.* 29. *in Schol.* Alias Avicennæ & Ilifcus vocatur. Vide *Ilifcus*. De *Divino* in Chymia vid. Libav. *de igne natur. c.* 25. τὸ θεῖον etiam fignificat *Sulphur*. Vide infra *Sulphur*. Alias epitheton *Divinus* additur quibufdam medicamentis ceu hyperbolicum Encomium v. gr. Aqua *Divina* Fernelii, cujus defcriptio extat etiam in Iunken *Lex. Chym. Pharm. p.* 1. *p.* 31. Ceratum *Divinum* Sculteti *in fuo Armamentario Chirurgico*, & multa alia fic etiam ipfi Hippocrati θεῖος, *Divus*, five *Divinus*, epitheton attribuitur, quemadmodum olim inter Philofophos & fapientes *Divinus* Plato dictus fuit.

Divifio, διαίρεσις, quotupliciter accipi poffit, legatur apud Gal. *l.* 9. *de Hipp. & Plat. decr. in fin.* De *divifione* Medicinæ fpecialis in Commentatoriam & Confultatoriam vide Rolfink. *in. O. ac M. Med. Sp. t.* 1. *f.* 1. *c.* 2. *Divifio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. maffam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. *Lex. Scribon.* Rhodii *p.* 376.

Divitiæ, πλοῦτος, quid fignificet, in triviis notum eft. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam, ut ne efuriamus, ne fitiamus, ne algeamus, Gal. *l. quod opt. Medicus &c.* Hinc *divitiis* præftare non virtutis, fed fortunæ munus dixit, *l. de cogn. & cur. an. morb. c.* 9. Vide *Dives*.

Dium, αἰθήρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat προςξαυθεῖαζειν, Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 2.

Diurefis, διούρησις, proprie fignificat *excretionem urinæ*, vel feri per meatus urinarios: Unde & virtus διουρητική, medicamentorum & medicamenta *Diuretica*, διουρητικὰ φάρμακα, nomen habent, aut falinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, five ferofæ. Hippocr. *de affect. XLIV.* 37. *l.* 2. *Prorrh. XXXI.* 7. Gorr. *d. l.* Confer ad Gal. *l.* 11. *meth. med. c.* 19. *& l.* 5. *de Sim. Fac. c.* 20. Catalogum horum medicamentorum vide paffim in Practicis, præfertim Rolfink. *O. ac. M. M. Sp. l.* 9. *f.* 4. Egregie etiam de iis fcripfit Iunken. *Chym. Med. Phyf. P. II. f.* 1. *c.* 4. *p.* 484. *feqq.* Foefius tamen *in Oecon. p.* 167. exiftimat, vocab. διούρησις, & verbum διουρέεσθαι, aliquando apud Hippocr. fumi pro διόῤῥωσις & διοῤῥοῦσθαι, mutatione in ferum five ferefcentia, ferofum fieri. v. gr. *l. de fteril. III.* 14. 15. *l.* 1. *de morb. XXVIII.* 5. 8. *L.* 14.

Diuturnus, χρονικὸς, μακροχρόνιος, vide *Chronicus*. Dicitur & *Diutinus*. Jung. *Lex. Scrib.* Rhodii *pag.* 376.

Divulfio, διάσπασις. Vide *Diafpao*. *Divulfio* urinæ eft, cum hypoftafis hinc inde eft divulfa, & quafi hinc inde nebulofa. Parac. *l.* 1. *de Urin. judic. c.* 2.

Diurnus, ἡμερινὸς, dicitur de morbis & præfertim de febribus, quarum paroxyfmi accidunt in die & opponuntur nocturnis, νυκτερινοῖς. Petr. Mich. de Calderia *Tom. I. Oper. p.* 305.

Divus, δῖος, θεῖος, θεσπέσιος, epitheton, quod Viris Claris & Imperatoribus folet attribui, ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. Jung. Rhod. *ad Scribon. p.* 27.

Diydros, δίυδρος, idem, quod δίυγρος, Hipp. *l. de intern. aff.* alii legunt διαυθρος.

Diygros, δίυγρος, *humidum*, perhumectatum fignificat, vel *dilutum*, Hippocrat. *lib. de intern. aff. XXII.* 8. *XLVI.* 3. & alias *in eodem libro*.

Diylifmos, διυλισμὸς, *liquationem*, *tranfcolationem*, vel *faccationem* fignificat, a verbo διυλίζω, *liquare*. Dicitur de *vino liquato*, οἶνος διυλισμένος. Plura vide apud Linden. *S. M. Ex. X.* §. 219. *feqq.*

Dladus, dicitur *Stella*, quæ habet *Cataractam*, arte fc. Paracelf. *fragm. de Anat. Ocul.*

Dnopheron, δνοφερὸν, *caliginem*, tenebrofum, atrum fignificat. Ita & δνοφερώδεις. Hipp. *l. de morb. facr. XV.* 6. 16.

Dochme, δοχμὴ, *palmum* fignificat, five menfuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla, Sic. dicta eft ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Conftat ex quatuor digitis, fubintellige tranfverfis. Vide *Dactylodochme*, item *Palafte*.

Dochmos, δοχμὸς, δόχμιος, h. e. *obliquus* recurvus. Ufus Hipp. *lib.* 2. *de morb. mul. XXXVI.* 1. Erotian. *Onomaft. p.* 37. *d.*

Docimaftice dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue foffilia, ut cognofcatur, quantum vel metalli vel mineralis in iifdem delitefcat, D. Ol. Borrich. *in tr. h. tit.* §. 1.

Docos, δοκὸς, *trabem*, vel *tignum* fignificat, quemadmodum & δοκὶς, *trabeculam* vel parvam trabem. Inter inftrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hippoc. 2. *de fract. t.* 48.

Doctiletus, dicitur Paracelfo quoddam remedium contra cancrum. *tr. Labyrinth. Medic. cap.* 10. In Indice quoque legitur *Dactyletus*.

Doctor, Gr. Διδάσκαλος, eft notiffimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis fcientiis atque facultatibus probe peritis & exercitatis, ita & Artem Medi-

cam

cam rite callentibus, publica Superiorum auto-ritate, præviis examinibus & probationibus probe exantlatis folenniter attributus: quamvis non omnibus æquo jure competat, fed quandoque fint, qui titulo tali fruantur citra omne eruditionis veræ meritum, quos *Doctorculos femicrudos* haud inepte vocavit Lind. *Ex.V.* §.12. Dicuntur autem Medici *Doctores*, non quod neceffe fit, ut doceant alios, fed quod tantam fibi Artis Medicæ comparaverint fcientiam, ut data occafione alios quoque docere poffint, Linden. *E.XII.* §.192. *Doctores*, dicit, h.e. *Imperatores vitæ & necis*, fatis hercule ambitiofe, cum Hippocrat. vocaverit Miniftros, ὑπηρέτας. Nec male Libav. fcripfit contra Scheunemann. *defenf.* 2. *Tom.* 3. *p.* 42. quod quilibet *Doctor* vi juramenti debeat vera docere, & falfa redarguere in fua profeffione.

Doctrina, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico neceffaria refertur ab Hipp. *Lege II.* 8. Jung. Lind. *Ex. I.* §. 17. Dividitur in latam vel *diffufam*, Gr. διεξοδικὴν, & *compendiariam*, κατ' ἐπιτομὴν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum fummam totius rei brevibus complectatur, Gal. 3. *de iis*, *q. in med.* *t.* 17. Quod vero fint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem noftram brevem & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime fufficiat methodus, aut doctrina compendiaria, fed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectiffime hoc paffim inculcavit Galenus.

Dodecadactylon, δωδεκαδάκτυλον, nomen *Inteftini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum tranfverforum fic appellati, Latine *duodenum* dicti, Helmont. *tr. Septuplex digeftio n.* 2. Cohæret mediante pyloro, five orificio dextro ipfi ventriculo. Vid. Gal. *l.* 6. *de Admin. Anat. c.* 9. Olim quidam non dignati funt vocare inteftinum, priufquam in anfractus orbefque convolvatur, fed ipfum ἔκφυσιν, *productionem*, *appendicem*, appellarunt, *cap.* 12. Hodieque clarum infertione duorum ductuum Biliarii & Pancreatici. Junge Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 10. qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

Dodecatheon, δωδεκάθεον, epitheton Antidoti cujufdam ex duodecim fimplicibus conftantis, cujus defcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11.

Dodra, antiquis potionis genus ex novem fpeciebus confectum. Raymundus Mindererus, *Aloedarii c.* 12.

Dodrans, σπιθαμή, nomen ponderis & menfuræ in quantitate continua & difcreta ufitatum, fignificans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digitorum. Occurrit apud Scribon. Larg. *n.* 42.

Doedyx, δοίδυξ, fignificat *Cochleare*. Significat & *Radium* five *Piftillum*, cum quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. *p.* 114.

Dogga, proprie nomine Arabico vocatur *Panaritium* five *Reduvia* apud Avenzoar *l.* 8. *Theor. c.*18. & *l.* 4. *Pract. c.*17. allegante Ingraffia, *com. in Avic. lib. de Tum. p.n. p.* 289.

Dogma, δόγμα, in genere *fententiam* vel opinionem de aliqua re vel materia fignificat, C. Hoffm. *in com. ad Gal. de V. P. n.* 53. Unde quædam *dogmata* funt incerta, quædam probabilia, quædam abfurda &c. Gal. *l.*8. *de Hipp. & Plat. decret. c.* 9. & *alibi*. Enimvero aliquando fpecialiter & accurate *Dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione & experientia. Hinc & *Medicina Dogmatica* & *Medici Dogmatici*, δογματικοὶ, item λογικοὶ, contradiftinguuntur ab aliis fectis, Methodica & Empirica, earundemque fectatoribus. Galen. *de fubfig. Empir. c.*7. 8. & 9. & *alibi*; *l. de fecta*, *de opt. fect. &c.* Jung. Gorræum *d. l.* & alios.

Dolicholithos, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velfchius lapidum genus ex Comitatu Tyrolenfi ad fe allatum, nigricans, Phafeolos magnitudine & figura accurate repræfentans, attritione nonnihil odoratum. *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obf.* 157.

Dolichos, δολιχὸς, interdum & δόλιχος, triplicem habet fignificationem. I. notat legumen oblongis filiquis conftans, quod aliis *Phafeolus*, aut *Lobus* dicitur Gal. *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 28. Deinde fignificat *Curfum*, aut certum curriculi fpatium, duodecim, aut fecundum alios, viginti quatuor ftadiorum, & ita curfum diu continuatum, Gal. *l.* 2. *de fan. tu. c.* 10. *fin.* Junge C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.* 481. ubi & δολιχεύειν, i. e. *dolichum currere*, & δολιχοδρόμοι legitur. Denique adjectivum eft, & fignificat *longum*, prolixum. Vide Lexicographos.

Dolium, πίθος, quid fignificet, & pueri norunt. Varium quoque ufum habent *dolia* in arte Medica & Pharmaceutica. Præfertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Gal. *l. de util. refp. c.* 4. *Dolia*, quæ mufto vel vino replentur, collocanda effe cum interftitio, ne inter fefe vitio ferpant, ex Plinio *l.* 14. *c.* 21. notavit Lind. *Ex. X.* §. 184. *Doliolum* diminutivum eft. Græc. πιθάριον. *Doliola* ex Tamarice parata fpleneticis proficua laudat Rhod.

Rhod. *ad Scribon. c.* 128. Parantur etiam ex larice, junipero, betula &c.

Dolor, ἄλγος, ἄλγημα, ὀδύνη, πόνος, &c. in genere triftis eft fenfus, ut *Voluptas* blandus, vel fuavis: Gal. *l.* 2. *de L. A. c.* 2. Unanimi quoque Medicorum confenfu certum eft, *Dolorem* non effe morbum, fed fymptoma; & quidem Actionem læfam. Qualis vero actionis læfæ fpecies fit, nondum expeditum eft. Plerique veteres & recentiores ftatuunt, actionem effe *Depravatam* & quidem actionem *Tactus*; Nobis vero verifimilius videtur, effe *p. n. Auctam*, uti demonftravimus *in Dogm. N. Med. Gen. n.* 273. *feqq.* Alii referunt ad Animi paffiones five Affectus, v. g. Vvillis *de An. Brut. Part. I. c.* 9. & Charlton. *Ex. Barthol.* 8. Differentiæ *doloris* funt multifariæ, v. g. *Dolor* Gravativus, Tenfivus, Acûtus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum ftupore quodam Pulfativus, Ulcerofus, Pruriginofus, Criticus, &c. Inter recentiores videatur & Laur, Bellin. *in ejus opufc. Medic. tr. de morb. cap. p.* 568. *feqq.* Cauffa *doloris* proxima confiftit in folutione continui partium nervofarum repente & cum vehementia, fed diverfimode fiente, unde anima mediantibus fpiritibus animalibus perfentifcit. Cæterum quod vocab. *Dolor* etiam fumatur pro ipfo morbo & parte affecta, patet ex Rhod. *ad Scrib. in Not. p.* 16. & Rob. Keuch. *ad Q. Seren. in not. p.* 116.

Dolus, δόλος, δολοφροσύνη, fignificat *deceptionem*, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque effe licitum, teftatur Rol. fink. *O. ac. M. M. Sp. l.* 14. *f.* 3. *c.* 17. & aliæ Obfervationes. Omnis vero *dolus malus* abfit a Medico, ceu viro probo, cui fuprema lex eft: Salus Ægri. *Fallacias* etiam Chirurgicas quære apud Scuitet. *Arm. Chirurg. in Indice primo lit. F.*

Domefticus, οἰκεῖος, quid proprie fignificet, huc non pertinet, & cuilibet notum eft. Per translationem in Medicina notat id, quod naturæ eft familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domeftici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. 2. *aph.* 34. Vide Dieter. *n.* 605. Ita & de muliere quadam fibi familiari, vel *domeftica* ufurpat Hipp. *de nat. puer. IV.* 9. Hoc quoque epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in Difpenfatoriis, quando *Domefticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro ufu frequentiori, quamvis non ubique fit in ufu ob naufeam & fegnitiem, ob quas etiam exulare juffit Ludovic. *in Pharmac. Differt. I. p.* 152. Alii vero ejus ufum in infantibus valde commendare non verentur.

Domina δέσποτις, quid fignificet, ex aliis Lexicis jam conftare debet. In Medicina vero præbet epitheton aquæ ad partum & menfes promovendos pretiofioris Mynfichto, ut Aquam *Dominarum* vocaverit *Arm. fect. XIX.*

Dominatus, δυναστεία, a δυναστεύω, *dominor*, dominatum teneo, predominor. Dicitur vel de tempeftate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet & *dominium* obtinet, Hipp. 3. *aph.* 5. Gal. vocavit κρατῆσαι, *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis & fuper alios habentibus, 6. *Epid. f.* 5, *t.* 18. ubi πρόστασις legitur, quod vocab. Galen. *per. dominatum* expofuit, a verbo προστατεῖν, præeffe. Vid. Dieter. *n.* 214. Ita Aer dicitur δυνάστης, *dominus*, dominans prædominans in omnibus fymptomatibus, Hippocr. *l. de flatib. IV.* 9.

Domitus, fupin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde cocto* a Q. Sereno in hoc verfu. *Ovum valde teres domitum ferventibus undis*, Gr. κάθεφθον. Vide Keuch. *in not. ad illum p.* 153.

Domus, *Domicilium* (veteribus *Domicolium*, tefte Keuchen. *d. l. p.* 128.) Gr. οἶκος, quid fignificet, nemini non notiffimum eft. *Domorum* vero quoque rationem effe habendam Medico, exemplo reconvalefcentium demonftrat Gal. *l.* 7. *Meth. med. c.* 6. Jung. *l.* 10. *c.* 8. & *alibi*. Ita inter cauffas morbificas refertur *domus* recenter calce illita a Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 7. (ad quem locum adde G. Hofaman. *comment. n.* 465.) *comm.* 1. *in* 1. *Prorrh. t.* 8. *l. de Uf. refpir. cap.* 4. *&c.* Quomodo *domus* elotæ, vel claufæ virus peftilens infrigant, fcripfit Helmont. *in Tumul. peftis.* §. *Præfervatio*. Cæterum vox *Domus* per metaphoram cochlearum quoque teftis & fpeluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. *ad Seren. p.* 185.

Dono, ἐπιδίδωμι, fumitur interdum pro *Exhibeo*; Do, Scribon. *n.* 13. quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, *lib.* 49. *ad. verf. c.* 16.

Donum δῶρον, vide *Doron*. *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. *defenf. I. contra Scheunemann. Tom. III. Oper. p.* 20.

Dorcadizon, δορκαδίζων. Vide *Caprizans*.

Dorcas, δορκάς. Vide *Capreolus*.

Dorea, qui interdiu, non noctu videt, Rhaf. & Mer. *de affect. oculor. c.* 1.

Doris, *Doridos humor*, fignificat *aquam marinam*, præfertim apud Poetas. Ufus Q. Serenus *in Medicina metrica*. Vide Keuchen *in not. ad illum p.* 159. 271.

Dormio. vide *Somnus*. *Dormire* an aperto

 ore

ore conducat; vide C. Hoffmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 402. 813.

Dormitatio uſurpatur pro ſomnolentia ab Hartmanno in *Prax. Chymiatr. T. I. p.* 97. *edit. Cardeluc.* de oleis Chymice deſtillatis, in ſpecie de uſu olei Croci.

Doron, δῶρον, ſignificat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipſa quoque Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus a Siracide *cap.* 38. Ita ſanitas inter bona temporalia præſtantiſſimum *Dei donum* laudatur. porro Græc. δῶρον idem ſignificat, quod δοχμή, *palmus*; unde δίδωρον, τετράδωρον, πεντάδωρον, &c.

Dorpeſtos, δόρπηστος, aut δορπηστός, ſignificat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. *l.* 5. *Epid. XI.* 17. Jung. Foeſ. *p.* 169.

Dorpos, δόρπος, idem, quod δορπηστός, *cœna*, Gorr. *p.* 114. quamvis Lang. *l.* 1. *ep.* 55. per *prandium* verterit, quod & cœnam ἐπιδορπίδα dici ſtatuerit.

Dorſalis, νωτιαῖος, dicitur de *Medulla ſpinali* a Gal. 5. *aph.* 65. Eſt etiam epitheton certæ ſpeciei Atrophiæ, quæ dicitur *Tabes Dorſalis*, quæ libidinoſis & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur & marceſcunt, conquerentes ſibi videri ex ſuperioribus partibus a capite veluti formicas in ſpinam prorepere, & una cum urinæ alvique excretione ſemen quoque liquidum copioſe effluit, unde ad generationem poſtea fiunt inepti. Cujus cauſſa ſine dubio in ſucci nutritii ſanguiniſque tenuioris vitio colliquativo ſpiritus quoque animales irritante conſiſtere videtur.

Dorſum, νῶτον, in plur. νῶτα, dicitur poſterior pars Thoracis, ſive medii ventris a cervice uſque ad ſeptum tranſverſum. Celſus vocab. νῶτον plerumque reddidit per ſcapulas, *in text. Hipp.* 2. *Prorrh. XXXVI.* 14. 15. *XLIV.* 3. 6. *aph.* 22. Verum ſtrictius, quam par eſt, recte animadvertente Foeſ. *Oec. p.* 436. Alii latius acceperunt *Dorſum*, dicentes totam poſteriorem corporis partem ab occipite uſque ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebris compactam, uti Ariſt. *l.* 1. *Hiſt. An. c.* 15. Verum accuratius Anatomici lumbos & os ſacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris ſive abdominis referunt; *Dorſum* vero poſteriorem Thoracis partem conſtituunt. Bartholin. *l.* 2. *Anat. in proœm.* Gr. dicitur μετάφρενον, Gal. *Introd. c.* 10. Pars naſi ſuperior oſſea & immobilis dicitur Dorſum, cujus pars acuminata *Spina* vocatur. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 10. Bidloo *Anat. Tab. XIII. fig.* 1.

Doſis, δόσις, uſitatiſſimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti, vel ſimplicis, vel compoſiti, quæ una vice homini præſertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo eſt difficilis, ut nihil ſit, quod in praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam ſingulorum præſidiorum quantitas, Gal. *de cur. rat. p. S. M. c.* 12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præſertim in purgantibus, ne vel ægrum in diſcrimen vitæ conjiciat, vel Medicus ſeſe ludibrio exponat, Paracelſ. *defenſ.* 3. & *Paragr. l.* 3. *c.* 4. §. 1. Vid. *Dogm. noſtr. Med. Gen. P. VI. c.* 5. *p.* 755. *ſeqq.* & *not. ad Jeſſen. de Sang. V. S. miſſ. p.* 131. De *Doſibus* plerorumque medicamentorum vide præter alios, apud Schroder. *l.* 1. *c.* 33. & Excell. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. *Appendicem Synopſeos Inſtit. Medic. continentem Delineationem Doſium Medicamentorum.*

Dothien, δοθιήν, id eſt, *Furunculus*, Gal. *l.* 2. *meth. med. c.* 2. de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræſentet, nec cauſſam, quæ ipſum efficit. Significat autem tumorem ἀποστηματώδη, ex craſſis humoribus in carnoſis plerumque partibus conſiſtentem, mitem quidem, cum ſolam cutem occupat, ſed pervicacem & malignum, ubi ſubter actis radicibus erumpit, *l. de tum. p. n. c.* 15. Jung. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. Eſt ex genere inflammationum in abſceſſus degenerantium, & reſpondent *Varis*. Meminit quoque Hippocr. *l. Affect. XXXV.* 12. & *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 28. Vid. & Ægin. *l.* 4. *c.* 23. Junge Sennert. *l.* 5. *Med. Pr. p.* 1. *c.* 9. Cauſſa ejus conſiſtit in ſanguinis craſſioris & fœculenti extravaſati collectione.

Doxa, δόξα, duplicem habet ſignificationem: (1) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde, qui tales fovent opiniones, dicuntur δοξαστικοί. (2) ſignificat famam, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hippocrat. *l. dec. orn. V.* 8. ad quem locum vide egregiam Exercitationem Lin. *S. M. Ex. II.* §. 23. Vide & *Gloria.*

Dracatium, id eſt, *Saturnus*. Ruland. & Iohnſ.

Drachma, δραχμή, nomen eſt ponderis & menſuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, ſcribente Cleopatra; hæc vero ſcrupulos tres, vel obolos ſex, qualis etiam hodieque uſitata eſt in officinis. Harum octo faciunt unciam. Signum eſt ʒ. Olim fuit, ~ Gal. *de ponder.* & *menſ. cap.* 2. Menſuralis *drachma* etiam octava pars unciæ eſt, & nonageſi-

gesima sexta libræ. Dicebatur & olim ὁλκὴ, *Holca*, cujus nota fuit /ℂ Gal. *d. l.* Vide Gorr. *p.* 115.

Drachum, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit *in Philosophia. l.* 4. *tract.* 1. *cap.* 3. *in fin.* Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumptionem.

Draco, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Araneus* a quibusdam vocatur, cujus pleniorem descriptionem legesis apud Aldr. *l.* 2. *de pisc.* *c.* 50. De hujus ictu venenato & remediis adversus illum egit quoque Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Sulphur*, & *l.* 11. §. *Draco marinus* &c. Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, *l.* 2. *de Al. fac. c.* 31. (2.) significat *Serpentem* variæ formæ & magnitudinis monstruosæ, de quo legatur d. Aldrov. *l.* 2. *de Serpent.* & *Dracon. c.* 12. ubi statim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixe declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis; quæ extant *in Ephem. Nat. Cur. An.* III. *Obs.* 139. & 194. Præter has proprias significationes (3.) a Spagyricis frequentissime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solum in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est *in scriptis* Basilii Valentini, & passim *in Theatr. Chym.* Rul. *in Lex.* Libav. aliquoties; sed & in operationibus medicamentosis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis sublimatus sive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Scrod. *l.* 3. *c.* 15. *p.* 406. Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum & Regulus Antimonii, Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 9. *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magisterium, Luc. Rodargirus *de solut. Philos. c.* 6. *in Th. Chym. Vol. V. p.* 735. Reliquas significationes ceu huc non pertinentes omittimus.

Draconites, *Dracontias*, sive *Drachates*, δρακοντίας λίθος, nomen Gemmæ lapideæ, de qua Plinius pluribus *l.* 37. *c.* 19. quod fiat e cerebro draconum. Sed nisi viventi abscindatur, nunquam gemmescit, invidia animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Rul. Ei tribuunt virtutem, omnia venena fugandi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Dracomites* ex nostris Hydris & Chelydris colligi ferunt nonnunquam; de quibus idem Rul. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex spuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hoffm. detexit hanc fraudem dicens, concurrere circumforaneorum impossturam, plebeiis obtrusam, dum nihil aliud sunt, quam Chelæ vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisque osseis & ligneis decenter inferunt, vulgo *Schlangen*, *Ardulein*. *In Clav. ad Schrod. l.* 3. *c.* 8.

Dracontion, δρακόντιον, Latine *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ non est hujus loci, dum plantam Aro similem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere Crassatellæ vel Ophioglosso *in Lex.* Et *Pathologicam*, quando significat ulcus, quod latio-nem habet nervi a proxima parte. Dicitur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & sese in illo occultet, Galen. *in def. Medic.* Vel sunt corpuscula nervosa, frequentius in tibiis genita, calore, crassitudineque lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Galen. *l.* 6. *de loc. Aff. cap.* 3. quem tamen affectum ipse nunquam vidit. Aetius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum musculis oriri & consistere; nasci autem in Æthiopia atque india maxime pueris, lumbricis latis non absimilem, moverique sub cute sine molestia; verum temporis progressu circa *Dracunculi* extremitatem suppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abrumpi contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium constringi oportere, idque quotidie agendum esse, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta, *l.* 4. *c.* 59. non existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionem motus solum præbeat. Sed quid revera sit, nemo Medicorum explicare potest, qui Europam incolunt; posse tamen animal esse, ratio nobis dictitat, cum non modo in ventriculo atque intestinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia compertissimum habeamus ex historiis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* statuendum sit, non diffitetur Horst. *l.* 8. *Consult.* & *Epist. Medicin. Obs.* 8. *Tom.* II. *oper. p.* 409. Meminit & eorundem *in Instit. Med.*

Med. Disp. XI. in additam. Tom. I. oper. pag. 299. Item Casp. Reies Camp. Elys. quaest. 36. n. 7. Jungatur D. Etmulleri Observatio de Crinonibus; quae extat in Actis Eruditor. Lipsiens. An. 1682.

Dracunculus, δρακόντιον. Vide Dracontium.

Dragantum, vel idem, quod Tragacanthum, species Gummi cujusdam, vel est idem, quod Vitriolum, vulgo Zegi, praesertim Hispanicum. Rul. in Lex.

Drageta, idem quod Tragea, apud Forest. l. 3. Obs. Chirurg. O. 3. in Schol.

Dragmis, δράγμις, dicitur Pugillus, quantum tribus digitis comprehenditur, Hipp. l. 2. de morb. LIII. 26. l. 1. de morb. mul. CI. 58. l. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. l. de int. aff. LIIX. 6. Interdum scribitur per χ δραχμὶς, quam scriptionem etiam Linden. retinuit. Verum videtur accuratior esse per γ δραγμὶς, quia descendit a verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, manipulus.

Draptos, δραπτὸς, dilaniatum, divulsum, dilaceratum significat. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

Drasticos, δραστικὸς, i. e. Activus. Usurpatur de Medicamentis praesentis efficaciae, & multarum virium; in specie de purgantibus fortioribus usurpari quoque solet.

Driff, Drif, Helmontio dicitur Lapis Burleri, vel ejusmodi potestativum fermentativumque remedium, tr. Butler. Paratur ex usnea, sale marino, & ente veneris, cum Ichthyocolla soluta, habeturque Periapton salutis Magneticum, quo solo attactu extremo linguae apice salutem afferri creditur. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 53. Schol. Plura de Drif vide apud Joh. Marcum Marci in Philos. veter. restit. P. IV. Sect. 1. subsect. 9. Ejus efficaciam suspectam reddere ausus est D. Ludov. in Phar. mac. Dissert. I. p. 125. Alii ex modernis docent parari Driff ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio salis volatilis urinae a foetore liberati: differt hoc Driff a Mercurio Diaphoretico ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmull.

Drimyleon, δριμυλέων, i. e. acris leo. Ita impudentissime appellasse Menodotum Empiricum omnes Medicos & Philosophos, qui ratione niterentur δριμυλέοντας & δριμυμώρους, id est acres fatuos, sive stultos, testatur Galen. l. de subfig. empir. c. 13.

Drimymoros, δριμύμωρος, acris stultus. Vide Drimyleon.

Drimyphagia, δριμυφαγία, significat esum acrium. Usus aliquoties hac voce Dioscorides: ubi & alii Medici, Gorraeus in defin. p. 116.

Drimys, Drimytes, δριμὺς, δριμύτης Vide Acre. Confundi interdum cum Acido, τῷ ὀξεῖ docet Gal. 1. in 6. Epid. t. 29.

Drogista, μυρεψὸς, μυροπώλης, idem, quod Pigmentarius, Pigmentorum institor. Rhod. ad Scribon. in not. p. 62.

Dromedarius, vel Dromeda, est genus Camelorum, cujus descriptionem pleniorem vide apud Aldrovand. l. de quadrup. bisulc. c. 34. & circa structuram Anatomicas observationes in Oldenburg. Actis Philosoph. Ann. 1669. in Julio.

Dromos, δρόμος. Vide cursus.

Dropacismus. δρωπακισμὸς, vide Dropax.

Dropacistos, δρωπακιστὸς, dicitur vel de Dropacibus, vel de similibus topicis medicamentis, quae dropacum modo illinuntur, quae alias a Gal. appellantur πιττωτὰ, Picata medicamenta. c. 3. de iis, q. in med. t. 32.

Dropax, δρῶπαξ, est medicamenti Rubificantis forma quaedam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum firmioris, emplastri modo, prout usus exigit, parata, vel ad alimoniam & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata & contumaciora educenda inventa. Dividitur in simpliciorem, & compositum: in Dropacem veterum & recentiorum. Vid. Morell. Form. rem. l. 2. s. 1. c. 14. Schroder. l. 2. c. 53. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Picatio, πίττωσις, item, δρωπακισμός. Rolf. O. ac. M. Med. Sp. l. 4. s. 9. p. 2. Vocatur& ψιλωθρον, depilatorium, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. ad Q. Seren. p. 196.

Drosatum, δρόσατον, idem, quod Rosatum. Keuchen. a. l. p. 226.

Drosomeli, δροσόμελι, mel roscidum, quod & ἀερόμελι vocatur q. d. mel aerium. Hodieque dicitur Manna. Junge Gal. l. 3. de Al. fac. c. 39. Vide Mel: Manna.

Drosos, δρόσος. Vide Ros.

Drupa, δρυπετὴς, epitheton Olivae, q. d. decidua, caduca, Aeginet. l. 1. c. 81. De hoc vocab. vide Hier. Mercurial. Var. Lect. l. 1. c. 3. & C. Hoffm. l. 5. V. L. cap. 1.

Dryinus, δρυΐνος, q. d. Querculus, nomen serpentis venenosissimi, & foetentis, cujus meminit Galen. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Aeginet. l. 5. c. 15. Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem & descriptionem ulteriorem vide apud Aldrov. l. 1. Hist. serpent. & drac. c. 14. Dicitur & Chelydros, χέλυδρος.

Dryopetis, etiam significat Ranunculum viridem, sive Calamiten, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 31.

Dry-

Drypetes, δρυπετής. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis & deciduis. Gorræus. *d. l.*

Dua, pro *Duo*, antique dici, patet ex Scribon. *n.* 45. 81. 82. 156. *&c.* pondo *dua*. Vide Rhod. *in Indice Scrib. p.* 376.

Dualitas, δυάς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam esse dixerunt, sed stulte, judicio Galen. *l.* 3. *de dieb. Crit. c.* 11. *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* sanitatem, Ger. Dorneus *in tract. de Vita brevi*, *Tom. I. Theatr. Chym.* imo mortem per dissectionem ab unitate recessum & corruptionem. Idem *tr. Physica Genesis. p.*357.

Duamir, species Serpentum ingredientium compositionem Theriacæ. Ruland. Sunt ergo Viperæ.

Dubel coleph, est compositio e Corallio & Carabe. Rul. *in Lex.*

Dubelech, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continui. Rul. & Iohnf.

Dubletus, idem, quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad abscessus cum folliculo pertinens. Amat. Lusit. *cent.* 3. *cur.* 100. *in Schol.* Forest. *Chirurg. Obs. l.* 3. *O.* 7. *Schol.* Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Græco ἀπόστημα & Latino *Abscessus*, sive *Vomica*, I. H. Velsch. *ad Marcell. Cuman. Obs.* 8. *Cent. I. p. m.* 38. Legitur & *Dablet* ibidem. Item *Dubelet* & *Dubeletti* in operibus Mesuæ *fol.* 362. *b.*

Ducia a Barbaris dicta fuit *Gutta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. *tr. de aq. therm. & met. c.* 10. *&* 13. *Tom. I. p.* 229. 249. Apud Andr. Baccium legitur *Duccia*, cujus duplicem modum tradidit *de Therm. l.* 2. *c.* 14. *p.* 112. *seqq.* Inter Balnea etiam Lucensia quartum vocatur de *Ducciis l.* 3. *p.* 313.

Duco, ἄγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuchen. *ad Q. Seren. pag.* 193. 194. Alias *Duco* sumitur pro *Traho*, ἕλκω. Unde.

Ductilis, *Ductibilis*, ἑλκιμος, εὐέλκιμος, dicitur de eo, quod distractum propter viscid itatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea, Hippocr. 2. *de artic. t.* 44. *vel* 45. Per metaphoram etiam Galen. attribuit dolori hepatis continuato & qs. viscido, *l.* 2. *de L. Aff. cap.* 8. Ita & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus *in Correctorio c.* 5. *Theatr. Chym. Vol. II. pag.* 288.

Ductus, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canalis*, σωλήν. Vide *Canalis*. Ita apud Bartholin. leguntur *Ductus* Chyliferus *libell.* 1. *c.* 3. *appendic.* 2. *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreaticus, Lymphatici, &c. Quære *in Indice dict.* Autoris. Ductus Muci excretorios invenit Nic. Steno Peier. *Exerc. XXII.* & *Ductum* Prostatæ Joh. Dan. Major cum Casp. Manhio Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 23.

Dudaim, Hebr. *Mandragoram* denotare dicit Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 201. quod ventilare non est hujus loci.

Duelech. Vide *Dulech*.

Duella, dicitur tertia unciæ pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. *ad Scrib. n.* 145.

Duellum, μονομαχία, in genere significat pugnam & concertationem inter duo. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem. In bonam, quando dicitur *Duellum* Animi cum Corpore, a Ger. Dorn. *tr. Vita Brevis*. *Theatr. Chym. Vol. I. pag.* 234. 472. *seqq.* In malam, quando caussa morbifica pugnat cum calore & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate*.

Ducnec, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solutivus auri, Libav. *Apoc. Hermet. part. poster. in proœm.*

Duenech, est *Antimonium*. Rul. & Iohnf.

Duenez, *limatura ferri*. Idem.

Dulcacidum, ὀξύγλυκυ, (an non & γλυκόξυ) quando mistura est facta dulcis & acidi. Robert. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 126. 127. 243.

Dulcedo, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκύς, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore; vel materia suavem saporem habente; & moderato suo calore cognata & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est, bilem flavam, *l. de nat. hum. t.* 4. Dulcia proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis & experimentis Iunken *Chym. Med. Phys. P. I. f.* 2. *cap.* 8. *p.* 133. *seq.* Interdum *dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* posuit *lib.* 2. *de morb. mul. LXXXVIII.* 1. Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur salso, acri, amaro. Ita quicquid ἄποιον est, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *Dulcedo* & *Dulcis* pro Voluptate & Grato. Ita ab Anatomicis v. g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*, Bartholin. *lib.* 1. *Anat. c.* 34. A Chymicis cerussa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul.

De

De Dulcedine Saturni vide quoque Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 36.* De dulcedine Vitrioli & Mercurii, *l. 8. c. 14. &c.*

Dulciarius, σιτοποιὸς, vocatur piftor, qui panes mellitos conficit five bellaria & placentas ex melle. Gal. *l. 1. de fem. c. 4.*

Dulcichinum, Bulbocaftanum. Doronicum Calamus & Juncus odoratus. Moly. *Epift. 4.*

Dulech, *Duelech* terminus eft Paracelficus & Helmontianus. Rul. ita defcripfit: *Dulech* eft Tartari fpecies, in humano corpore, lapis fpongiofus, periculum & dolorem maximum creans. Verum Paracelfus contradiftinguit a Tartaro, dicens, effe medium quod inter Tartara & calculos, *l. de morb. Tartareis c. 11. & alibi.* Quid Helmontius de *Duelech* ftatuat vide *in tract. de Lithiaf. c. 3. 4. feqq.*

Duo, δύο, quid fignificet, notum. *Duo* diffimilia non poffe conjungi fine medio, legitur in M. Joh. Ifaaci *oper. mineral. cap.* 141. *Theatr. Chym. Vol. III. p.* 508. Ita & Lapidem Philof. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. *Harmon. Chy. c. 2. Vol. IV. p.* 744. *feq.*

Duodenus. Vide *Dodecadactylos*.

Duplex, διπλῦς. Vide *Diploos*.

Duplicatio, διπλασιασμὸς. Vide *Diplafiafmos*.

Dupondium, διπόντιον, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor, Gal. *libr. de pond. & menf.* ex Cleopatra.

Duracena, epitheton malorum *Perficorum*, ceu peculiaris fpecies, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. *l. 1. ep. 67.*

Duratio, διάρκεια, fignificat rei alicujus permanentiam abfque omni viciffitudine, uniformem conftantiam, Helmont. *tr. de Tempore n.* 55. De ficta illa & impia *duratione* hominis Aftralis Crolliani vide Libav. *Exam. Philof. vivent. fec. Harm. fect. 13. Tom. IV. Oper. p.* 120. *fin.*

Duratus, σκληρανθεὶς, pro *Induratus*, a verbo *Duro*, i. e. folidius aliquid reddo. Ita & Rhodius expofuit verbum activum, & paffivum, Durare corpus, id eft firmare, & Durari, id eft firmari, atque opponit verbo mollire, molliri, *de Acia p.* 208. *Durata* ova, cafeus &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. *n.* 23. Vid. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 377.

Durdales, dicuntur Paracelfo Spiritus corporei, inhabitatores arborum. *Philofoph. ad Athen. l. 1. text.* 13. Rul. & Johnf. *in Lex.*

Duritia, *Durities*, σκληρότης, σκληρυσμὸς, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum folidorum, quando tactui renituntur, nec fponte cedunt. Græc. ἀντίτυπα. Gorræus dividit *Durum* in tres fpecies: in fumme, vel abfolute *durum*, ut terra: in exceffive *durum*, ut os, cornu, unguis &c. & in comparative *durum*; quod refpectu alterius mollioris ita dicitur, licet abfolute non fit *durum*. Ita Pulfus *durus* Gal. Dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria ficcior rigidiorque in modum corii apparet, *l. de pulf. ad Tyron. c.* 3. Ita *Dura* mater vocatur membrana five meninx *Craffa* exterior, cerebrum inveftiens, faltem comparative ad interiorem Tenuiorem quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *Duritiem* effe ex Sale, vult Parac. *Paramir. l. 2. c. 1.* Ita *durities* Tartari ex fale miner. *l. 1. de Tart. tr. 4. c. 2. in not.* *Duritia* alia eft naturalis, alia præter naturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scrib. *num.* 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura ulcera* Gr. ὀχθώδη, i. e. verrucofa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent, Galen. *l. 4. de C. M. P. G. c.* 12. Cur *dura* corpora non fentiant, vide C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.* 160. Accipitur etiam pro *ficcitate* & *afperitate*. Ita cutis *durities* apud Hippocr. *l. 4. Epid. XXVII.* 11. Aliquando pro *obftructione*: Ita Alvus *dura* legitur 3. *aphorifmo* 5. Interdum tropice *Durus* fumitur pro gravi, molefto. Ita Anginæ & Paraplegiæ Hippocr. dictæ funt *duræ*, *libr. 6. Epid. f. 7. t.* 1. Ita Acetum *durum* apud Q. Seren. *in libr. metrico* §. *Porrigini depellendæ*. Vide Ceuchen. *in not. p.* 98.

Duum, fæpe occurrit apud Scribon. Pondo duum, pro *Duo*, vel *Duorum n.* 15. 56. 63. 65. 66. *&c.* Vide *in Lex. Scrib.* Rhod. *d. l.*

Duumviratus, terminus Helmontianus, quo indicare voluit poteftatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien & Ventriculus, *tract. Septuplex Digeftio*, *n.* 11. Vide & integrum ejus tractatum *de Jure Duumviratus.*

Dux, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philofophorum*. Vide *Duenec*.

Dynamis, δύναμις, fignificat *facultatem*, *potentiam*, a qua actio procedit. Terminus in medicina ufitatiffimus. Vel ita defcribitur, quod fit proprietas totius fubftantiæ vel effentiæ, Galenus 4. *in 6. Epid. 5. tex. & alibi*, Ufurpatur vel de corpore humano, ejufque partibus, & ita plane coincidit cum *Difpofitione*. Vide *Diathefis*. Non folum de membris folidis, fed & humoribus Hipp. *l. de vet. medic. XXXIX.* 5. 6. ita de femine dicitur, quod infit δύναμις πλαστικὴ; *vis* plaftica five *facultas* formatrix, quæ eadem eft cum Anima

ma vegetativa. Vid. C. Hofman. *de gener. hom. l.* 2. *cap.* 1. *seqq.* Imo sunt ex recentioribus Physiologis nonnulli, qui vocabulum hoc ad omnia corpora naturalia mixta extendunt, statuentes δύναμιν æquipollere *Naturæ*, & significare ejus vim ab Autore Deo primum inditam agendi, & movendi materiam, atque ita specifice formandi, ut forma uniuscujusque corporis mixti substantialis sit & dici possit δύναμις, h. e. virtus vel vis propria, ab omnibus aliis distinguens. De qua significatione videatur celeb. Gotofr. Guil. Leibnizii *Specimen Dynamicum in Act. Erudit. Lips. Anni* 1695. *M. April. p.* 145. *seqq.* ejusdemque ulterior declaratio *in dictis A.* 1698. *M. Septembr. p.* 427. *seqq.* vel de remediis, imprimis, medicamentis, quæ etiam nihil aliud sunt quam proprietates & dispositiones secundum totam essentiam, a quibus operatio procedit. De his vide *Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI. c.* 2. Dicuntur autem δυνάμεις, sive *facultates*, ad oppositionem eorum), quæ actu sunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, sive actuet, nimirum calore nostro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu secundo, citra nostram actuationem, & aqua refrigerat immediate &c. δυνάμεις quoque haud raro vocantur ipsæ medicamentorum *compositiones* apud Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. ὀπτικαὶ δυνάμεις, *l.* 4. *c.* 1. ὀξυδερ, κῶς δυνάμεις, i. e. aciem exacuentes compositiones, *l. advers. Lyc. c.* 7. τετραφάρμακος δύναμις, Tetrapharmacum medicamentum. Δύναμις sumitur quoque a Philosophis technice pro arte στοχαστικῇ, *conjecturali*, qualis ipsa quoque est *Medicina*. C. Hofmann. *instit. l.* 1. *c.* 1. §. 2. Lind. *Ex. V.* § 12. Dogm. nostr. *in proœm.* Jung. Fœf. *p.* 170. Gorræum. *p.* 117. Vide *Vires.*

Dynastevo, δυναστεύω, significat principatum obtineo, prævaleo, *prædominor*. Usus Hipp. 3. *aph.* 5. Jung. Dieterich. *n.* 214. Unde δυνάστης, *dominator*. Vide *Dominatus*.

Dyoptra, (rectius *Dioptra*) Rulando dicitur asserculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fissa, ut per eam faciei prætenta absque oculorum injuria ignis atque operis modum contemplari possimus.

Dyota, est vas Circulatorium a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo inferviat, habens, in loco autem conveniente duobus rostris incurvato & in cucurbitam a Capitello humorem condensatum devehentibus præditum. Rulandus & Johns. *in Lexicis*.

Dys, δὺς, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, verbi gratia, *Dysenteria*, *Dysthymia*, *Dysuria*, &c. Vide Diet. *n.* 215.

Dysalthes, δυσαλθὴς, *curatu difficilis*, apud Hipp. 3. *de artic. t.* 10.

Dysanagogos, δυσανάγωγος, est epitheton materiæ, quæ per excreationem difficulter sursum movetur ob lentorem & viscositatem, Dioscorid. *l.* 1. *c.* 1.

Dysanios; *dysenios*, δυσάνιος, δυσήνιος, significat *anxium*, motosum, *tristem*, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hippocr. *l.* 3. *Epid. ægrot.* 2. *post stat. pestil.* Gal. *in Comm.* 3. *in l.* 3. *t.* 82. Junge Fœs. *dicto loco*. Gorræus δυσήνιος plane contrario modo interpretatur, quod sit is, qui non facile tristatur, *p.* 119.

Dysæsthesia, δυσαισθησία, in genere *sensus difficultatem*, sive defectum sensuum, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Galen. *de diff. sympt. c.* 2.

Dyscheres), δυσχερὴς, significat *difficilis* tractatu, a δὺς & χεὶρ, quasi d. *manibus non facile tractabilis*. Unde adverbium δυσχερῶς, *difficulter*, cum molestia. Legitur apud Hippocrat. 1. *aphor.* 25. Idem quod δυσφόρως. Dietr. *n.* 224.

Dyschrestos, δύσχρηστος, significat *discommodus*, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possumus. Contrarium est εὔχρηστος, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. 2. *aph.* 54. Dieter. *n.* 225.

Dyschros, *Dyschrus*, δύσχροος, δύσχρους, *male coloratus*, fere coincidit cum ἄχροος, de quibus supra. Vide *Achroi*. Opponitur huic εὔχρους, *bene coloratus*. Utrumque legitur in Hippocr. 5. *aph.* 41. Jung. Dieter. *n.* 226.

Dyscinesia, δυσκινησία, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem, Gal. *de sympt. diff. c.* 2. Huic opponitur εὐκινησία, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hippocr. 3. *aph.* 17. Jung. Dieterich. *n.* 218.

Dyscoeteo, δυσκοιτέω, significat *moleste cubare*, aut decumbere. Occurrit apud Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 25.

Dyscolos, δύσκολος, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud

apud Hippocr. 1. Prorrh. f. 3. t. 25. 28. 49. Coac. t. 11. 13. 37. 309. item de fignis malis & moleftis, Coac. t. 160. 276. Hinc & verbum δυσκολαίνω, moleftiam facio, exhibeo, quod legitur 1. Prorrh. f. 3. t. 16. Vide Foef. p. 172.

Dyfcophos, δύσκωφος, vocatur, qui graviter furdus eft, aurium gravitate laborans Hipp. Coac. t. 197.

Dyfcrafia, δυσκρασία fignificat Intemperiem; & opponitur Temperamento, five κρᾶσις. Vide Crafis. Eft autem Intemperies duplex. Alia Sanitatis: alia Morborum. Illa eft abfque manifefta læfione actionum conjuncta. De utraque vide Inftitutiones; & præfertim Dogmata noftra, P. 1. cap. 3. & Part. 2. c. 3. Dicitur etiam fæpe de ipfis humoribus, v. gr. Dyfcrafia fanguinis, id eft, fanguinis, intemperies, h. e. in qualitate quadam exceffus, aut defectus.

Dyfcritos, δύσκριτος, judicatu, vel folutu difficilis. Ufurpatur de morbis ad crifin difficulter pervenientibus, five qui difficulter judicantur, Hippocr. 3. aphor. 8. ubi opponuntur εὐκρινέες, judicatu faciles, 4. aph. 19. 30. Coac. text. 15. Alias vocantur & ἄκριτοι. Vide Acritos, & δύσλυτοι, difficulter folubiles. Galen. comm. ad d. aphor. 30. Jung. Foef. p. 173. & Dieter. n. 219.

Dyfecoia, δυσηκοΐα, idem, quod βαρυηκοΐα, auditus difficultas, Foreft. l. 12. Obf. 12. Schol.

Dyfegertos, δυσέγερτος, h. e. qui difficulter e fomno excitatur. Legitur apud Nonum de M. P. C. c. 29.

Dyfelcia, δυσελκία, fignificat difficilem ulcerum curationem, qualis eft in corporibus mollibus & multo humore præditis, v. g. in hydropicis. Legitur apud Hippocr. l. 2. Epid. f. 1. n. 75. Hujufmodi humor vocatur δυσελκὴς, in quo ulcera ægre fanefcunt, cui opponitur εὐελκὴς. Utrumque legitur 2. de R. V. I. A. tit. 15. Prius etiam l. 2. de morb. l. 5. Vide Foef. p. 261.

Dyfenios. δυσήνιος, idem quod δυσάνιος. Vide Dyfanios.

Dyfenteria, δυσεντερία, difficultas inteftinorum cum exulceratione. Unde & Galen. l. 6. de L. A. ἕλκωσις ἐντέρων, exulceratio inteftinorum vocatur. Celfus Latine expreffit per vocab. Tormina, l. 2. c. 8. Ita & Scribon. n. 85. Dyfentericos, id eft torminofos, fcripfit. Defcribitur in defin. medic. Galeno adfcriptis, quod fit exulceratio inteftinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam ftrigmentofarum, fordium excretione, morfum & alvi dolorem, ac inteftinorum afferens. Vide & Dieter. n. 216. Gonfer ad Hippocr. l. de Affect. XXV. & lib. 1. de Diæta XIX. 14. 5. feqq. Junge Linden. Ex. XVI. §. 34. 35. Accuratior definitio hæc fieri poffet: Dyfenteria eft excretio alvi p. n. frequens, cruenta, ftrigmentofa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, fuperveniente tenefmo, virium proftratione, aliifque fymptomatibus, proveniens ab interna inteftinorum exulceratione & vafculorum corrofione, per & propter acrimoniam humoris fanguinis, bilis, fucci pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis vel minus malignam conjunctam habente. Videatur Vvillis Pharmac. Rat. Part. 1. fect. 3. c. 3. de febrib. c. 10. n. 4. Sylv. l. 1. c. 11. §. 12. feqq. P. Barbette l. 4. c. 5. & alii. Obfervationem de Dyfenteria ἀκόπῳ, five indolente vide Ephem. N. Cur. Ann. II. c. 43.

Dyfepulotus, δυσεπούλωτος, dicitur de ulcere, quod cicatrice difficulter obducitur. Interdum coincidit cum ulcere κακοήθει, five maligno, interdum differt, quatenus citra difpofitionem malignam partis affectæ ab humorum acrium affluxu ulcus oritur, Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono δυσάπυλα. Gorr. Vide Foreft. l. 7. Chirurg. Obf. 12. Schol.

Dyfexanalotos, δυσεξανάλωτος, fignificat id, quod difficulter confumitur, Hipp. de alimento ufurpavit l. de Alimento XI. 4. ubi & oppofitum ejus legitur εὐεξανάλωτον, quod facile confumitur, Lindenus ita defcripfit, Proprie δυσεξανάλωτον illud eft, quod femel appofitum membris perquam difficulter a calore atteritur, & cum infenfibili tranfpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 61.

Dyfexodos, δυσέξοδος, ον. dicitur de eo, quod difficilem habet exitum, aut minatur, Hipp. l. 4. Epid. XIX. 13.

Dyfiatos, δυσίατος, Ion. δυσίητος, h. e. cura-tu difficilis. In Comparativo δυσιητότερος occurrit apud Hippocrat. l. 11. Prorrhet t. 96. quemadmodum & δυσίητος aliquoties apud illum reperitur, ut mirum fit, quod Foefius in Oecon. id omiferit.

Dyfis, δύσις, Occafus. Ufurpatur de Aftris, Sole, Luna, & reliquis, eftque vel verus, vel apparens, qui & Heliacus dicitur, Lind. Ex. XI. §. 178. Vide Occafus.

Dyfodes, δυσώδες, fignificat graveolens, fœtidus. Occurrit frequenter apud Hippocr. v. g. 4. aph. 47. 7. a 44. 69. l. 1. Prorrhet. f. 3. t. 66. Coac. t. 292. Hinc & fubftantivum δυσωδία, fœtor, quod etiam legitur Coac. t. 406. Contrarium eft εὐώδης & εὐωδία. Dieter. Iatrn. 227.

Dyfo-

Dyfoneiros, δυσόνειρος, eft epitheton, quod fignificat *infomnia perturbans*, fomnum per infomnia moleſta inquietum reddens. Legitur apud Diofcor. *l.* 5. *c.* 7. de vino novo. Jung. Linden. *Ex. X.* §. 28.

Dyforexia, δυσορεξία, dici poteft juxta Blancardum *appetitus imminutus*, ad differentiam anorexiæ, five appetitus aboliti; verum in nullo autore alio, neque etiam in Lexico Stephani vel Scapulæ Græco reperire licuit.

Dyforgia, δυσοργία, fignificat *iram gravem*, vehementem Hippocr. *l. de vet. medic. XIX.* 28. *l. de Humor. IV.* 3. ubi δυσοργητέως legitur.

Dyfpathia, δυσπάθεια, h. e. *ad patiendum difficultas*. Gal. *libr.* 1. *de V. P. c.* 15. *l.* 2. *c.* 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθής, cui opponitur εὐπαθής, i. e. difpofitio facilis ad paffionem, vel affectum, *ibid.* & 4. *de V. P. c.* 14.

Dyfpepfia, δυσπεψία, juxta Etymologiam fignificat *difficultatem concoctionis*, fcilicet in ventriculo. At Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum *depravatæ* alimenti *concoctioni*, five alimentorum in ventriculo corruptelæ, *de fympt. diff. c.* 4. Eftque fymptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem a natura alienam permutantur. Ea gemina ftatuitur, κνισσώδης & ὀξώδης, h. e. nidorofa & acida. Hæc e frigidis, illa ex calidis provenit, fcil. fermentum ventriculi depravantibus. Caftell.

Dyfphonia, δυσφωνία, id eft, *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία, ejufdem abolitio, Gal. *de dif. fympt. c.* 3. Oritur vel a vitio fpirituum animalium & intemperie organorum voci infervientium, vel a læfa eorundem ftructura organica.

Dyfphoria, δυσφορία, *Dyfphoros*, δύσφορος, fignificat *difficultatem*, moleftiam, difficile, *moleftum*. Utrumque frequenter legitur apud Hippocratem 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 54. *Coac. t.* 2. 265. 479. *libr.* 5. *Epid. XXIV.* 18. *lib.* 7. *Epid. LVII.* 20. *lib.* 2. *aph.* 13. 54. *l.* 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 43. *Coac. t.* 8. 11. &c. Contrarium eft εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia* & tolerabilis. Dieter. *n.* 223.

Dyfpnoea, δύσπνοια, id eft, *difficilis refpiratio*, difficultas fpirandi, Gal. *l.* 1. *de diff. fpir. c.* 1. Eftque fymptoma læfæ refpirationis, commune afthmaticis, orthopnoicis, peripneumonicis, fynanchicis, phthificis, hydropicis, fcorbuticis, & aliis fimiliter male affectis, a quo ægri δυσπνοϊκοὶ appellantur, Gal. *in defin.* & *alibi*. Cauffæ igitur variant, quamvis proxima & conjuncta non variet, quæ eft impedita aeris per afperam arteriam reciprocatio, five ea ab obftructione, five a diaphragmatis per flatus tenfione aut compreffione, five ab aliis cauffis provenerit; Jung. Dieteric. *n.* 221. Peculiarem cauffam mediatam *difpnææ* diuturnæ connexionem pulmonum ad latera cum pleura per fibrofos nexus ftatuit Bartholin. *Anat. l.* 2. *c.* 9. Plura de variis refpirationis læfæ fpeciebus vide apud Will. *Pharm. Rat. P.* 2. *fect.* 1. *c.* 2. & *feqq.*

Dyfpnoon, δύσπνοον, δύσπνουν, idem, quod δύσπνοια, *difficultas refpirandi*. Legitur apud Hippocratem *Coac. t.* 17.

Dyfrachitis, δυσραχίτις, eft nomen Emplaftri apud Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 3. Valet ad fiftulas, callofos finus &c.

Dyfthanathos, δυσθάνατος, vel active, vel paffive fumi poteft; tum de eo, quod difficilem & moleftam mortem infert, tum de hominibus hujufmodi mortem laboriofam oppetentibus, Hippocr. *libr.* 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 20. Gal. *in comment. ad h. l.* Repetitur *Coac. t.* 249.

Dyftheneo, δυσθενέω, fignificat *viribus deficio*, infirmis fum viribus. Hippocr. *libr.* 2. *de Morb. LII.* 24. *LVI.* 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur δυσθυμέῃ & *LXV.* 7. ubi δυσθενέῃ occurrit.

Dyftherapeutos, δυσθεράπευτος, id eft, *difficulter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus apud Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 1.

Dyfthefia, δυσθεσίη, fignificat *difplicentiam*, morofitatem. Erotian. *Onomaft. p.* 37. *b.*

Dyfthrayftos, δύσθραυστος, i. e. ægre fragilis. Diofcorid. *l.* 1. *c.* 4. & *paffim alibi*.

Dyfthymia, δυσθυμία, id eft, *animi mœror*, abjectio & defponfio, & verbum δυσθυμέω, animum defpondere, triftari, Hippocr. 6. *aph.* 23. *l.* 1. *Epid. f.* 2. *t.* 75. *l.* 3. *Epid. ægr.* 2. *poft. flat. peftil.* Foef. *Oec.* 172. Dieter. *n.* 217. Opponitur εὐθυμία, animi tranquillitas, præfentia.

Dyftocia, δυστοκία, *partum difficilem* fignificat, a δυστοκέω, difficulter pario, quod legitur apud Hipp. 5. *aph.* 35. Partus vero difficultas a variis cauffis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. *n.* 12. Confulantur Autores *de morb. mulier.* Mercatus, Rod. a Caftro, & alii. Jungatur & *Epiftola* D. Joh. Lud. Hannemanni *in Act. Haffn. Vol. III. Obf.* 14.

Dyftoechiafis, δυστοιχίασις, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Foreft. *l.* 11. *Obf.* 46. *fchol.* Lat. *Hifpiditas*.

Dyfuria, δυσουρία, in genere eft *urinæ difficilis excretio*. Quatenus vero diftinguitur a

Stranguria & Ischuria, significat dolorosam urinæ excretionem, sive Ardorem Urinæ, Hipp. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Est igitur Dysuria sive ardor urinæ mictio cum dolore intensiori & ardore proveniens a solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinario per caussas varias inducta, Sylv. *libr.* 1. *P. M. c.* 57. §. 11. In generali significatione videtur accepisse Linden. *Exerc. IV.* §. 98. & *VI.* §. 13. Observationem singularem mulieris *dysuria* extinctæ, cujus corde duo calculi reperti sunt, vide apud Helmontium, *tr. Retenta in edit. fol. p. m.* 381.

E.

E Et H. Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque charactere notarunt, teste Galen. 3. *in* 6. *Epid. t.* 40.

Eao, ἐάω, significat *sino*, missum, facio, cesso. Usus Hippocr. 1. *aph.* 20. Vide Diet. *Iatr. n.* 229.

Ear, ἔαρ, contracte ἦρ, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum; & saluberrimum, ex Hipp. 3. *aph.* 9. Accipitur vero diversimode *Ver*: vel Astronomice, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejus est calida & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana, Gal. *l.* 3. *de causs. puls. c.* 6. Huic respondet pueritia & juventus inter ætates, ex 3. *aphor.* 18. Jung. Dieter. *n.* 228.

Ebenum, dicitur & *Ebenus*, ἔβενος, *Hebenus* & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Dominic. Chabræus. Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 129. quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Paracelf. oleum ac sal ejus maxime commendet. Enimvero Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* non dubitat afferere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse insignis efficaciæ contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, deterforiam & subtilem, & inter ocularia medicamenta propterea commendari, testatur Gal. *l.* 6. *de S. F.* & *P.* Æginet. *l.* 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando, vide Libavium, *Synt. Arc. Chymic. l.* 6. *c.* 3.

Ebet vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieique impatientes. Joh. Stephanus *Paraphras. in Avic. l.* 3. *fen.* 7. *cap.* 25. *p.* 222.

Ebriecatum, est terminus Paracelsicus, significans alienam sapientiam hominis, qua recedit & deflectit ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide *Pilosoph. sagac. l.* 1. *cap.* 5. Est & *Ebriecatum cœleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit; qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Cœlestis*, *lib.* 2. *c.* 5.

Ebrietas, μέθη, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam ut vinci possit a natura. Ridiculam Jacobi Forolivienfis Etymologiam vide apud Dieter. *n.* 524. Pertinet inter caussas morborum externas, Galen. *l. de causs. morb. c.* 3. & plerumque excitat febrem Diariam. Linden. *Ex. X.* §. 240. *seqq.* ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse testatur Lang. *l.* 2. *ep.* 9. C. Hoffm. *in Galen. de V. P. num.* 806. De aliis malis effectibus, vide plura in Autoribus. Jung. Helm. *tr. Spiritus vitæ n.* 13. Dicitur & οἰνοφλυγία. Vide *Oenophlygie*.

Ebron, id est, *Paradisus*, locus ille purus & amœnus, in quo fuerunt Adam & Eva Protoplastæ, ante lapsum. Paracelf. *lib. de gener. Stult. l.* 1. *tr.* 2.

Ebsemech, nomen est *Argenti vivi* ex Cambar sublimati, Lagn. *Harm. Chym. c.* 1. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 728.

Ebullitio, ἀναζέσις, dicitur species *Effervescentiæ*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ cum generatione bullarum, a calore fortiori. Sumitur & pro Fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*. Placet etiam nobis Divisio *Ebullitionis* (quæ ad Fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfectivam* & *Corruptivam*. Illa est in exemplo Musti, quum refidentia liquidat, ac vinum purissimum refultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitiosis cibis genitorum prava qualitate ac per hoc naturam stimulante, ita quidem, ut, si valida virtus, sit nihilominus perfectiva evadere possit; si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutatur, estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingrass. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag.* 204. Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

Ebur, Gr. ἐλέφας, vide *Elephas*.

Ecbœnon, ἐκβαῖνον, vel ἐκβησόμενον. Vide *Eventus*.

Ecballo, ἐκβάλλω, duplicem habet apud Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum ejicio abortivum, *l.* 1. *de morb. mul. LXXXVI.* 4. *CX.* 8. 9. 12. *l.* 4. *Epid. XV.* 7.

Hinc

Hinc talia remedia eidem dicuntur. ἐκβόλια dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide *Abortus*. Vel significat *Os aliquod exarticulatione dimoveo*, vel *sede sua ejicio*, 4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐμβάλλειν, injicere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius & Foes. *in Oec. p.* 185. nec improbat C. Hoffm. *in not. MMSS. ad ill. loc.*

Ecbolios, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus*.

Ecbrasso, ἐκβράσσω, significat *cum impetu ejicio*; velut ebulliendo expello. Unde ἔκβρασμα, *rejectamentum*, quod de maris sordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. VI.* 2. *de int. aff. I.* 19. *l. de glandul. II.* 16. Jung. Foes. *p.* 185. ἐκβράσματα quoque vocantur papulæ ardentes & fervidæ, quæ alias ἐκζέματα dicuntur, Gorr. *p.* 126.

Ecbyrsoma, ἐκβύρσωμα, dicitur Articulus, vel os cute extans, foras eminens, veluti extra corium eminentia & ejectio, q. d. *Excutatio*, Gal. 4. *de artic. t.* 34. Aliquando & ἐκβύρσωσις l. *Medicus vel Isagog. c.* 17.

Eccatharticos, ἐκκαθαρτικὸς, h. e. *purgans per exteriora*, scil. per poros cutis, competitque nitrosis & amaris, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 12. Synonymon est ἐκφρακτικὸς τῶν πόρων. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς, Obturantibus. Descendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρομαι, *expurgo* & *expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur 2. *de R. V. I. A. t.* 27. Hinc ἐκκάθαρσις, *expurgatio* idem, quod *Purgatio*.

Ecchaunoo, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione & aura populari, Hipp. 3. *de art. t.* 20. Junge Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 10.

Ecchloumæ, ἐκχλοῦμαι vel ἐκχλοῦμαι, significat apud Hipp. *vireo*, aut ex *virore pallesco*, qualis color in cachecticis & ictericis, hepaticis & sanguine defectis apparet. *Coac. t.* 490. 621. *l.* 2. *Epid. f.* 2. *n.* 31. Jung. Foes. *p.* 195.

Ecchyloma, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum*.

Ecchyma, ἔκχυμα, idem, quod ἔκζεμα, Erotian. *Onom. p.* 41. *fervida eruptio*, Pustula, quamvis Barthol. Eustach. *ad h. l.* notaverit, vocab. hoc non reperire in Hipp. Potest & usurpari fœm. ἐκχυσις, *effusio*. Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. *aph.* 20. de sanguine extravasato.

Ecchymoma, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, i. e. effusio, *Sugillatio*, & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per διαπήδησιν effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita coierit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex dispersо in multas cutis partes sanguine coactis, Gal. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. & *l.* 4. *meth. med. c.* 1. Eandem vocat ἐκχύμωσιν solutionem continuitatis,cum contusione & ruptione conjunctam. Generatim vero Hipp. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones & inanitiones, & alio nomine ναυσίωσιν, *l.* 6. *Epid. f. II. t.* 9. quæ effusio in phlegmone quoque fit a causa interna, ubi sanguis e vasor effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis & cedens. Distinguit tamen Galen. 6. *aph.* 20. Phlegmonem ab Ecchymosi, quod in Phlegmone sanguis per musculorum cavitates sola ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In *Ecchymosi* vero in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatis* sunt *Hypopion* & *Hyposphagma*, ὑπώπιον καὶ ὑπόσφαγμα, & sanguinis ad ungues concursus ex plaga. Atque id quidem proprie significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foes. 1. *p.* 196.

Ecclisis, ἔκκλισις, significat *declinationem*. ossis a sede sua emotionem & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. 4. *de art. t.* 4. Verbum ἐκκλίνεσθαι, *luxari*, foras prorumpere, occurrit *d. t.* 61. quamvis in Græco textu, ut & apud Foes. *Oecon. p.* 186. legatur τὰ ἔξω ἐγκλινόμενα, quod fortassis mendosum est, pro ἐκκεκλιμένα, sensu verborum suadente.

Eccope, ἐκκοπὴ, *Excisio*, divisio est Calvariæ, qua os offensum refractum est, Gal. *in def. med.* Ægin. *l.* 6. *c.* 90. Verum potest etiam accipi de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore exciditur, ab ἐκκόπτω, *excindo*. Dicitur & ἐκτομή.

Eccopeus, ἐκκοπεὺς, idem, quod ἐκτομεὺς, dicitur culter, vel *Scalper excisorius*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac præcipue capitis, Gal. *l.* 4. *adm. Anat. c.* 4. & *l.* 7. *c.* 2. Horum scalprorum tres species ponit Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 6. cavos, angustos, & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι ἢ κυκλισκωτοὶ καὶ φακωτοὶ lenticulares: secundi στενοὶ, angusti, ξυστῆρες, tertii, μηλωτοὶ, specilli formam habentes. Jung. Ægin. *dicto loco*. Foes. *p.* 186.

Eccoprizo, ἐκκοπρίζω, significat *alvi fœces depono*, Hipp. *l.* 1. *Epid. ægr.* 4. *post. stat. pestil.* Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωτικὰ, quæ movendi tantum stercoris, & ea, quæ in spatiis intestinorum primæque regionis viis continentur,dejiciendi vim habent. Lind. *Ex. XII.* §. 50.

Eccri-

Eccrinologica, ἐκκρινολογική, dicitur pars quædam Diætologiæ & quidem quinta, docens excernendorum in corpore ejusque partibus necessariorum salubrem usum, notante Joh. Ant. von der Linden *Manuduct. ad Medicinam* a D. Schelhammero addita D. D. Conringii *Introductioni ad Medicinam* p. 92.

Eccrisis, ἔκκρισις, significat *excretionem*, expulsionem, five materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, five per alvum, five per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Crisi. Accipitur etiam pro ipsa materia, quæ excernitur, 2. *aph.* 15. V. Dieter. *n.* 250.

Ecdexis, ἐκδέξις, idem quod διαδοχὴ, *successio*. Vide *Diadexis*.

Ecdora, ἐκδορὰ, significat *excoriationem*, Dioscor. *l.* 5. *c.* 129. in specie de *excoriatione* urethræ sumsit P. Ammann. *Irenic.* p. 141.

Ecdorios, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, five causticis, quæ cutem abradunt & exulcerant, quasi *Excoriantia*, ἀπὸ τῶ ἐκδέρεσθαι, Diosc. *l.* 3. *c.* 70.

Echecollon, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum *glutinosum*, & tenax, quod affectæ parti appositum extrinsecus firmiter adhæret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem diftrahendo plurimum extendi poteft. Gorr. *in defin.* p. 162. Meminit Galen. *c.* 2. *de tis, q. in medic. t.* 23.

Echeion, ἠχεῖον, usurpatur de vasis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 5. Vide C. Hoffm. *in comm. n.* 445. & *l.* 1. *V. L. c.* 19.

Echel, id eft, *Sol*, Laur. Ventura. *de Lap. Philof. c.* 30. in *Theatr. Chym. T. II.*

Echeneis, dicitur Piscis ænigmaticus & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. *T. II. Oper. p.* 3. 27. 28. Vide *Remora*.

Echidna, ἔχιδνα, *Vipera*, dicitur & ἔχις. Sumitur vel generaliter pro omni serpente, vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hieme in scopulis sopita delitescens & terra obtecta, Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *num.* 37. Plura vide de ejus venenositate, in quo consistat, apud Fr. Hoffmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur quasi *Vivipara*, quod tamen aliis quoque serpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica & alexipharmaca vide Gal. *in lib. de Antid. de Theriaca ad Pison. ad Pamphilian.* & *l.* 11. *de S. Fac.* Ægin. *l.* 7. *c.* 3. *lit. E.* Jung. Aldrovand. *Histor. Serp.* & *Drac. l.* 1. *c.* 2. Bald. Angel. Abbatium *tr. de admir. Viperar. nat.* & *facultas*. *Echis* Vipera masculus, *Echidna* Vipera fœmina. Rul.

Echies, dicuntur catuli, seu filii *Echidis*. Idem & Iohnf.

Echinophthalmia, ἐχινοφθαλμία, dicitur *Inflammatio palpebrarum*. Foreft. *l.* 7. *Obfer.* 20. *Schol.*

Echinus, ἐχῖνος, eft vocabulum multæ significationis, cujus homonymiam vide sis apud Aldrovand. *l.* 2. *de Quadrup. digit. vivipar. c.* 37. & *l.* 3. *de Teftac. c.* 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo præfertim animalium genera, unum *terreftre*, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. *l. priori citato*; de cujus viribus præter illum scripsit quoque Gal. *l.* 11. *Simpl.* Jung. Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 22. Item *Act. Hafn. Vol. I. Obf.* 20. *p.* 49. *Erinacei* terreftris anatomia legitur. *d. l. Obf.* 90. *p.* 173. Alterum marinum, teftaceum, de quo vide Aldrov. *in loco pofteriori allegato*. De usu ejus in cibis legatur Gal. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 38. Jul. Alex. *l.* 14. *Sal. cap.* 14. Bruyer. *de re cib. l.* 21. *c.* 10. Porro vocab. ἐχῖνος quoque notat *finum ventris interiorem* in animalibus, qui asper, cancellatus, cruftatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omasum*. Gorr. *p.* 162. *Omasum* nihil aliud esse, quam inteftinum rectum, διαῤῥοῦν scripsit C. Hoffm. *l.* 3. *Inft. Med. c.* 31. §. 8. In specie Gallinarum *tunica ftomachi interior* *Echinus* quoque vocatur, Aldrov. *l.* 9. *Ornithol. c.* 2. Significat quoque vas vel *ollam* apud Hipp. *l. de nat. mul.* CIII. 4. & *alibi*, notante Erotiano *p.* 50. *b.* Reliquæ significationes Botanicæ non sunt hujus loci.

Echis, ἔχις. Vide *Echidna*.

Echo, ἔχω, verbum notiffimum, sed diversæ significationis apud Hippoc. notante Foes. *Oec. p.* 256. Notiffima eft significatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *figni*fico, 3. *de R. V. I. A. t.* 14. Gal. *in comm.* Interdum pro *utero gerere* accipitur, *l.* 4. *Epid. XII.* 19. Aliquando pro *Sum*, ut *l.* 2. *Epid. VI.* 37. Interdum sumitur pro *Præbeo*, παρέχω, *l. de Medico IV.* 23. Aliquando *Detineo* significat, & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infeftant, *Prognoft. f.* 2. *t.* 65. Et ita pafſiv. ἔχομαι, *detineor*, de homine morbo detento & correpto sæpe accipitur, 4. *aph.* 34. 35. Jung. Dieter. *n.* 367. Lind. *Ex. XII.* §. 122. 123. *XIII.* §. 21. 25.

Echo, ἠχὼ, eft Sonus reciprocus, qui ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur, eftque resonantia ex repercuffione simplici, vel multiplici ejus soni, a quo eft emissus, quem etiam obiter audiunt alii præsentes. Libav. *Defens. Syntagm. contra Scheunem. II. not.* 57. *Tom. III. Oper. p.* 111.

Echos,

Echos, ἦχος, significat *sonum*, sonitum, & pertinet inter symptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrhet. f.* 1. *t.* 18. *Coac. t.* 131. 161. 193. 194. Foes. p. 165.

Eclactizo, ἐκλακτίζω, significat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hippocr. *Coac. t.* 109. *f.* 4. *de artic. t.* 64.

Eclampsis, ἔκλαμψις, item ἐπίλαμψις, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam* & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt, Hipp. *Coac. t.* 218. ubi λαμπηδὼν vocatur. Metaphorice fumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate & ætatis vigore, *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 5. quam ab aere deducere non veritus est Charlton. *Pathol.* §. 2. Descendit a verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propria & metaphorica significatione v. gr. 1. *Prorrh. f.* 3. *t.* 32. *Coac. t.* 351. *l. de vet. medic.* XXIX. 26. *l.* 1. *Epid. f.* 3. *t.* 10. Foes. p. 187.

Eclexnomæ, ἐκλεαίνομαι. significat *exteri*, levigari, leniri, explanari, & fumitur de cicatricibus, quæ delentur. 2. *Prorrh.* XXIIX. 33.

Eclectica, dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque ex veris fundamentis Physiologicis, Anatomicis, & Chemicis proponitur, ad differentiam sectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelsica, Helmontiana, quemadmodum & hunc terminum Philosophi applicare solent ad suas disciplinas & scientias.

Eclectos, ἐκλεκτὸς, dicitur de forma medicamenti *Arteriaci*, Lat. *Linctus*, & Offic. *Loob*. Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ asperæ frequens, Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2. ἔκλειγμα ἀρτηριακὸν. Ore assumtum sensim liquefcit & deglutitur. Vid. Vvexer. *Ant. gen. l.* 1. *c.* 33. *Spec. lib.* 2. *sect.* 24. Schrod. *l.* 2. *c.* 50. Morell. *de formul. remed. l.* 1. *f.* 2. *c.* 3. & alii. Significare potest & in genere *Electuarium*.

Ecleipo, ἐκλείπω, significat *deficio*, item animi deliqium patior. Hippoc. 6. *aph.* 29. & 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 38. Dieter. *n.* 251.

Ecleucos, ἔκλευκος, *valde albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis, *Coac. t.* 614. *l.* 2. *Epid.* 2. 76. Dicuntur alias tales ὑπόλευκοι, aut κοχρῶτες, de excrementis, 1. *Prorrh. c.* 2. *t.* 18. & *Coac. t.* 615.

Eclipsis, ἔκλειψις, est terminus Astronomicus, denotans obscurationem luminis Solaris, vel Lunaris respectu visus nostri. Hinc duplex *Eclipsis*, Solis & Lunæ, Gal. *l. de dignot.* & *cur. cujusque animi peccat. c.* 3. *Eclipsis Solis* fit interveniente Lunæ disco inter corpus solis & oculum nostrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipsis Lunæ* fit interveniente umbra terræ se porrigente ad discum Lunæ e directo Soli oppositæ, & impediente, ne sol Lunam illuminare queat. Utraque est vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Cosmica Clariss. Dn. Joh. Sturmii *Part. Spec. Tab. V* ubi & mentio fit *Eclipseos Terræ*. De *Eclipsibus* plurium dierum miraculosis vide C. Hofmann. *Comm. in Galen. de V. P. n.* 720. *seqq.* Omnem *Eclipsin* Solis & Lunæ fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helm. *tr. Form. ortue Num.* 47. Num *Eclipses* ratione sanitatis in homine malum portendant, aut caussas morbificas internas disponant; hodieque a non nullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est, dijudicare. Spagyricis *Eclipsis* dicitur ænigmatici *Caput Corvi*. Rul. Iohns. quando Aqua Mercurialis, cui Sol & Luna inerant, in superficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Joh. Isaaci *lib.* 2. *Oper. Miner. c.* 25. *fin. Theatr. Chymic. Vol. III. p.* 434. Paracels. quoque *tr. de Pestilentia Eclipses* vocat *irregularitates pulsuum* in homine. Metaphorice *Eclipsin* quoque dici posse de artium & scientiarum per tempus aliquod obscuratione, quando non floruerunt. Ita in specie in Indice Etmulleri *ad Medicum Theoria & Praxi generali instructum Part. prior.* legitur, sub seculo VI. ad XIV. Eclipsin passam fuisse Medicinam, nec incrementum cepisse ob ignorantam accuratiorem Anatomiam & Chemiam, quemadmodum in ipso textu *capitis* 1. §. 11. *seqq.* explicatur.

Ecloge, ἐκλογὴ, idem, quod ὑπόμνημα, *Excerptum*, Explicatio historica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Historiæ Anatomicæ*, C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n.* 2. & 899.

Eclysis, ἔκλυσις, significat *exsolutionem*, virium prostrationem, deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impedita flammæ vitalis sanguineæ continuatione, vel propter oppressionem & suffocationem, vel propter dissipationem spirituum, & ita idem esse vult, quod *Lipothymia*, Dieter, *n.* 252. Vide Sylv. *Pr. Med. l.* 1. *c.* 34. Vvill. *Pharm. Rat. Part.* 1. *f.* 6. *c.* 1. Meminit hujus vocabuli Hippoc. 7. *aph.* 8. 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 24. *Coac. t.* 245. 249. 256. Vid. Linden. *Ex. XIII.* §. 474. Verbum est ἐκλύομαι, *viribus deficio*. 2. *aph.* 41. *l.* 1. *Prorrh. f.* 3. *tit.* 28 *Coac. t.* 158. 588. Ἔκλυσις etiam aliquando, significat-

gnificat alvi solutionem, *Coac. t.* 634. Confer ad Lin. *Ex. VI.* §. 71. Jung. Foes. *p.* 188.

Ecmæno, ἐκμαίνω, h. e. *vehementer insanio*. vel deliro, Hippocrat. *l.* 3. *Epid. ægr.* 4. & 13. *post. stat. pest. l.* 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 10. 17. *f.* 2. *t.* 41.

Ecmageion, ἐκμαγεῖον, *Expurgatorium*, abstersorium, vertit C. Hofmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis apud Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 7. quia νόθον ἧπαρ, spurium hepar, & ita veluti *simulacrum*. Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna; cum lien non ab hepate sanguinem accipiat, sed hepati tradat.

Ecmasso, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκματτω, significat *efformo*, & fingo. Hippocrat. aliquoties usurpavit, *l. de nat. mul. CV.* 24. *l. de Steril. XVII.* 8. *l.* 2. *de morb. XIV.* 28. Significat quoque ἐκμάττω, *abstergeo*, *l. de. int. aff. XLIII.* 31. Galen. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 4.

Ecmiænomæ, ἐκμιαίνομαι, significat *polluor*, contaminor, præsertim effluvio feminis, & ita idem est Hippocrat. quod ὀνειρώττω, *l. de superfœtat. XVIII.* 9. quamvis in ed. Linden. legatur ἐκμαίνηται, deseviat. Hier. vero Mercurialis vult, legendum esse ἐκμιαίνηται, *l.* 2. *V. L. c.* 11.

Ecnephias, ἐκνεφίας, *nube proveniens*. Dicitur de imbre, de vento, de febre, apud Hippocrat. teste Galeno *in Exeg.* Gorr. *pag.* 127. reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *æstuosus*, *nubium expers*, aut e nubibus prorumpens, Foes. *p.* 189.

Ecnesteuo, ἐκνηστεύω, *jejunium longius perfero*. Hippocr. *l.* 2. *de morb. LIII.* 32.

Ecpaglos, ἐκπάγλως, adverb. significat *vehementer*, stupendum in modum. Frequens Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. X.* 3. *t.* 2. *LVI.* 3. & *in epist. ad Philopœmenem n.* 4.

Ecpaleo, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *eluctor*, significat, evibro; vi quadam emoveor. Usus Hipp. de articulorum emotione violenta e sua sede. Unde ἐκπάλησις, *emotio*, ἐκπαλής, *emotus*, 3. *de fract. t.* 63. 3. *ad art. t.* 88. 93. Gal. *comm. ad d. l. t.* 98.

Ecpepiesmenos, ἐκπεπιεσμένος, eversus, expressus, *protuberans* dicitur de ulcere, labra protuberantia habente, Hippocr. 3. *de fract. t.* 7. alii legant ἐκπεπληγμένον, de quo postea.

Ecpeplegmenos, ἐκπεπληγμένος. Vide *Ecplexis*.

Ecpeptamenos, ἐκπεπταμένος, *expansus*, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. *de iis q. in medic. tex.* 25. 31. de figuris membrorum, *l. de vit. medic. XXXIX.* 10.

Ecphero, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis fœtum ad maturitatem gestantibus, Hippocr. *lib. de nat. mul. XIX.* 1. *lib.* 1. *de morb. mul. XXXVII.* 1. & 13. *l. de Sterilib. XXIII.* 3. Alias proprie significat *effero*, exporto, unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, *lib.* 7. *Epidem. XXI.* 28.

Ecphraxis, ἔκφραξις, id est, *pororum apertio* & reclusio, Galen. *l.* 11. *M. M. c.* 13. ubi opponitur τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplasticis. Vide *Deobstruens*. Dicuntur & ἐκκαθαρτικά. Vide *Eccatharcticus*.

Ecphyas, ἐκφυάς, idem, quod ἔκφυσις, *appendix*. Epitheton intestini cœci, C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n.* 258. Vide *Ecphysis*.

Ecphysesis, ἐκφύσησις, *Efflatio*, sive *Exsufflatio*, est expiratio aeris copiosissimi confertim facta, Gal. *l.* 2. *de mot. muscul. c.* 9. *l.* 2. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 4. Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur, Galen. *lib.* 8. *de V. P. c.* 7. *l.* 2. *de diff. resp. cap.* 13. Oritur a sanguinis spirituosi, vel vaporosi nimia effervescentia. Estque duplex, ψοφώδης, ἢ ἄψοφος, cum sono, & sine strepitu, *l. de us. respir. c.* 2. & *l.* 4. *de L. Aff. c.* 2. Vide C. Hofm. *d. l. n.* 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, *expirationis*, sed violentæ, *l. de us. pulf. c.* 7.

Ecphysis, ἔκφυσις, in genere *processum*, appendicem in aliqua parte naturalem significat, Gal. *l.* 2. *adm. Anat. c.* 5. In specie ita dicitur *Intestinum duodenum*, Galen. *l.* 5. *de V. P. cap.* 3. In osse dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*.

Ecpicrumenos, ἐκπικρούμενος, *amarescens*, dicitur de ore, Hippocr. 4. *aph.* 18. Jung. Dieter *n.* 255. ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, effluvia versus stomachum & gulam emittentes Gal. *l. de ple- nit. c.* 11.

Ecpiesma, ἐκπίεσμα, 1. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in qua instrusæ ossis partes deorsum; vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo premunt, Gal. *in def. Med.* 2. specialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ officula descendunt, & meningem cerebri-

bri comprimunt, Æginet. *lib. 6. cap. 90.* Significat & ἐκπίεσμα, apud Medicos rei cujusque detrimentum, quod expresso ab ea succo superest, nec id tantum, sed etiam sæpenumero succum ipsum, ut cum dicitur μυροβαλάνου ἐκπίεσμα, vel quod idem eit, μυροβαλάνου πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα & μάγμα appellatur. Sumitur in ea significatione apud Dioscor. *l. 4. c. 160.*

Ecpiesmos, ἐκπιεσμὸς, in genere *Expressionem* notat. Specialiter inter affectus oculi refertur, diciturque prolapsus totius oculi extra suam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen a *Procidentia*, πρόπτωσις dicta, quod in ac uvea tantum tunica, in illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Celsus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos sua sede propellat, *l. 6. c. 6.*

Ecplageomæ, ἐκπλαγέομαι, *percellor*, perterrefio, Hipp. *Prognost. f. 3. t. 34.*

Ecplageomæ, ἐκπλήρωμα, *Supplementum* vocatur, quod a Chirurgis intruditur, ad complendum sinum, vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione, veluti sunt pilæ parvæ, duræ, coriaceæ, & similia, Hippocr. *Mochl. c. VIII. 17.*

Ecplethrizo, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in sexta parte stadii, quæ πλέθρον dicitur, prorsum retrorsumque viciffim, idque sæpe in utramque partem sine flexu cursitat, unoquoque cursu breve quiddam de spatio demit, quoad denique in uno gressu constiterit. Gal. *l. 2. de san. tu. c. 9.*

Ecplexis, ἔκπληξις, *Stupor*, obstupescentia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti manent attonitis similes, neque aliquid agunt, aut dicunt, Gal. *com. ad 7. aph. 14.* vel est mentis consternatio & *ecstasis*, ex aliqua repentina perturbatione proveniens, *Def. med.* Jung. Dieter. *numer. 256.* Huic opponitur περιχάρεια, *excessus gaudii*, & scimus amborum occasione plures interiisse subito, Gal. *l. 12. meth. med. cap. 5.* Charlton. exposuit per *Animæ contractionem* & subsequentem *Exanimationem*, *Ex. VIII. Pathol. §. 24.* Descendit a verbo ἐκπλήσσομαι, percutior, consternor. Quod vero idem verbum etiam significet *hiare*, aut diductis esse labris & oris, unde ἐκπεπλεγμένον, vel ἐκπεπληγμένον ἕλκος ulcus distans, hians, diductum, ex Galeno & Homero conatur probare quidem Foes. *p. 190.* mihi non videtur cum Lexicographi respondere, sed mendam subesse & substituendum verbum, ἐκπλίσσομαι per, & præterit, ἐκπεπλιγμένον, egredior, dehisco &c.

Ecpnoe, ἐκπνοὴ, significat, *Exspirationem*, ceu motum thoracis, quo aer, vel spiritus foras fertur, & fit, ut docet Galen. *l. 2. de musc.* tantum confidentibus in se musculis, qui inspirationem fecerunt, estque actio valde remissa, quæque etiam est in non valentibus loqui, C. Hoffmann. *Com. in Galen. de V. P. n. 474.* Huic opponitur εἴσπνοη, *Ispiratio*, de qua paulo inferius. Vide *Exspnoe*. Jung. Sylv. *lib. 1. Pr. med. c. 23.* Vvillis *Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 4.*

Ecpsycheo, ἐκψυχέω, significat *exanimor*, animo deficio, idem, quod λειποψυχέω, Hippocr. *l. 1. de morb. IV. 2. XIII. 15. 16.* quamvis in primo loco legat Foes. ἐκψύχειν, præter necessitatem.

Ecpterumæ, ἐκπτερῦμαι, *alatus fio*, quasi alis suaditis in altum vehor. Legitur apud Hipp. *l. 1. de diæt. XIIX. 8.*

Ecptoma, *Ecptosis*, ἔκπτωμα, ἔκπτωσις, dicitur Hippocr. ossium, vel articulorum e sede sua prolapsio, vel emotio, citra fracturam: *Excidentia*, *Luxatio*. Idem, quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, *l. de fract. t. 1. §. 3. de iis, q. in med. t. 31.* (vide Gal. *in comm.*) *l. 1. de morb. V. 15.* At vero *l. 3. Epidem. in stat. pestil.* ἐκπτώσεις significant partium corruptarum decidentias & mutilationes. Cum additione ὑστέρων etiam de secundinis excidentibus legitur *5. aph. 49.* Vid. Dieter. *n. 257.* & de utero *prolapso*, *l. de Natur. muliebri*. Verbum quoque ἐκπίπτω de omenti prolapsu usurpatur *6. aph. 58.* Dieter. *n. 254.* Cæterum de *Luxatione* ejusque differentiis, vide Chirurgiæ scriptores veteres & recentiores. Ita inter hos inveni apud Ruyschium *in Obferv. Anat. Chir. Cent. I. O. 98.* prolapsum vesicæ urinariæ in scrotum, ita ut propterea non dubitaverit titulo *Herniæ cysticæ* insignire.

Ecpyema, ἐκπύημα, ἐκπύησις, dicitur ab Hippocr. copiosa puris collectio, tumor aliquo, præsertim phlegmone, suppurato, *vomica*, *abscessus cum suppuratione*, *Coac. t. 630. 7. aph. 20. 22.* Verbum est ἐκπυΐσκω, in pus vertor, *6. aph. 20.* vel ἐκπυέω, *7. aphor. 38. f. 2. prognost. t. 52.* Vid. Dieter. *Iatr. n. 257. 259.* Hinc & medicamenta *virtute suppuratoria pollentia*, ἐκπυητικὰ vel ἐκπυΐσκοντα vocari constat e Gal. *l. 5. S. F. c. 2. 6. & 8.*

Ecpyriaoma, ἐκπυριάομαι, significat *inesco*, incendor. Hippocr. *5. aphor. 63.* Dieter. vero ἐκπυρόω, vel ἐκπυροῦμαι, exposuit, *n. 260.*

Ecregma, ἔκρηγμα, primo notat abscessus *segmentum*, frustum abruptum. Ita Gal. legit *4. de artic. t. 63.* quamvis in omnibus Exemplari-

bus occurrat, ἐρύγμα, Foef. p. 192. Deinde significat *eruptionem*, vel pustulam, 7. *Epid. VII.* 5. Verbum ἐκρήγνυμι, *errumpo*, effringo, legitur 4. *aph.* 82. & 7. *aph.* 57. Dieter. n. 262.

Ecrexis, ἔκρηξις, *rupturam* significat, & usus est Hippocr. de vulva vel matrice *l. de Sterilib. III.* 1.

Ecrhythmos, ἔκρυθμος, *nullum servans rhythmum*, est species Pulsus *Arrhythmi*, Gal. *l.* 1. *de diff. pulf.* c. 9. Vide *Arhythmus*.

Ecroe, ἐκροή, *effluxum*, aut effluvium significat, & cursum, per quem humor expurgandus elabitur & effluit. Hippocr. *l.* 2. *Epid. I.* 52. Descendit a verbo; ἐκρέω, *effluo*, vel ἐκρύω, 6. *aph.* 27. Dieter. n. 261. Hinc provenit & ἔκρυς, vel ἔκροος, *effluxus*, *l. de virg. morb. II.* 7. Foef. *d. l.* Item ἔκρυσις, idem, quod ἐκροή.

Ecrytizo, ἐκρυτίζω, significat, *erugo*, h. e. rugas tollo. Jul. Alex. *Ann. in l.* 1. *Galen. de C. M. S. L. c.* 3. *Tom. II. Oper. p.* 790.

Ecsarcoma, ἐκσάρκωμα, *Excrescentia carnea*. Vocatur alias ὑπερσάρκωσις, Gorr. p. 128.

Ecstasis, ἔκστασις, Hippocrati *vehementem mentis emotionem* & delirium significat. Confer *ad Coac. t.* 486. *l.* 2. *Prorrhet. XVI.* 12. 13. 14. Adde Gal. *com.* 2. *in* 1. *Prorr. t.* 19. Alia est *cum silentio*, κατὰ σιγὴν, *d. l.* Alia ἔκστασις μελαγχολική, quæ *furiosa* dicitur, μανική, *mentis emotio*, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. *aph.* 5. Dieter. *num.* 263. c. 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 14. Vigilias habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίσημι significat *graviter delirare*, *Coac. t.* 437. 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 19. *f.* 2. *t.* 3. 48. *f.* 3. *t.* 5. 6. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 218. *seqq.* Vide *Delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cœlestia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis*. *Enthusiasmus*. Senn. *Medic. Pr. lib.* 1. p. 2. *cap.* 30. Ἐκστατικὴ δύναμις dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Castell.

Ecstrophios, ἐκστρόφιος, *Extractorius*, epitheton remediorum hæmorrhoidibus cœcis extrahendis, aperiendisque convenientium, quo postea facilius medicamenta adhiberi possint, Tid. Gal. *lib.* 9. *de C. M. S. L. c.* 7. Unde & effectus ibid. dicitur ἐκστροφή, *extractio*.

Ecsyringumæ, ἐκσυριγγοῦμαι, in fistulam abeo, *fistulosus fio*. Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant, Hippocrat. *Coac. t.* 395. In *Prognost.* vero *f.* 2. *t.* 64. simpliciter effertur per συριγγοῦμαι, Foef. *pag.* 193.

Ectanyo, ἐκτανύω, idem. quod ἐκτείνω, *extendo*, Hipp. *de fract. p.* 63.

Ectarattomæ, ἐκταράττομαι, commoveor, *perturbor*, Hipp. 4. *aph.* 60.

Ectasis, ἔκτασις, *extensio*, est cutis affectus, cum in longitudinem & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *corrugatio*, *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 21. *item* σύγκαμψις, *inflexio*, 3. *de iis*, q. *in medic. t.* 20. * Triplicem Ecstasin noscit Duretus ad c. 24. Coacar. Prima est stuporis, qua attoniti stupent, ἔκστασις ἁπλῶς dicta, altera silentii, cujus & Lexicographus meminit, nempe σιγῶσα: tertia terroris, & rabiei φρενιτική. Sed sibi minime constans ad Coac. 93. infaniam vehementem, & immanitatis plenam, quæ eo teste, Græcis θηριώδης μελαγχολικὴ dicitur, ἔκστασιν μελαγχολικὴν vocat. Hic maniam, chronicam nempe, eandemque ferocem insaniam fortasse intellexit, in primo vero casu phrenitidem, quæ morbis acutus est aut acutis aliquando supervenit, quæque & ipsa quandoque est immanitatis, irarum, & rabiei plena.

Ectelynsis, ἐκθήλυνσις, *effœminatio*, *mollities*. Dicitur metaphorice de cutis & carnis laxitate & mollitie, 5. *aph.* 16. *de humid. us. III.* 2. (ἀτονίαν vocat Gal. *in comm.*) Usurpatur etiam de cruribus, *l.* 6. *Epid. f.* 2. *t.* 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. *de iis, q. in med. t.* 6. Unde & ἐκτεθηλυσμένον legitur, 3. *de fract. t.* 81. & *lib.* 1. *de morb. XXIX.* 12. a verbo ἐκθηλύνω, *effœmino*.

Ethexis, ἔθεξις, *colliquationem* significat, Vide *Colliquatio*, Hippocr. 2. *Prorrhet. XV.* 5. & ἐκτηκόμενον αἷμα, sanguis *colliquatus*, fusus, *Coac. t.* 939. Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἔκτηκος dicitur de abdomine tabefacto, 2. *aph.* 35. Vide Dieter. n. 265.

Ecthlimma, ἔκθλιμμα, vocat Hippocrat, *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressione violenta, Gal. *comm.* 2. *de fract. t.* 65.

Ecthlipsis, ἔκθλιψις, *elisionem*, *expressionem* denotat, v. gr. oculorum, *Coac. t.* 218. Foef. p. 186.

Ecthyma, ἔκθυμα, ab ἐκθύειν, quod significat *cum impetu ferri*, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salsis & tenuibus sub cuticula coagulatis Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Linden. *S. M. Ex. XI.* §. 189. Hujusmodi *Ecthymata*, stribligines nigras, vibices, pellis vo-

cat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helmont. *Tumul. Pestis.* §. *Præparata sedes.*

Ectome, ἐκτομὴ, idem, quod ἐκκοπὴ, *excisio*, exsectio. Vide *Eccope*.

Ectomias, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Castratus*, *Eunuchus*, Exsectus. Vide *Castratus*.

Ectomon, ἔκτομον, præter vulgares significationes notat etiam helleborum nigrum vel veretrum, ab effectu forte, quo ejus usus nimius virilitatem adimit. Galenus *in Lexico Hipp.* ἐλλέβορον μέλαν interpretatur.

Ectrapelogastros, ἐκτραπελόγαστρος, ἡ ἐκτραπελογάστωρ, *monstrosum habens ventrem*.

Ectrapelos, ἐκτράπελος, dicitur de omni eo, quod a communi seu ordinaria natura degenerat, Liden. *Ex.* XI. §. 142. 143.

Ectrepsis, ἔκτρεψις. Hoc vocabulum pro ἔκτριψις substituendum esse Hippocr. 1. *de* νύσ, *quæ in medic.* t. 19. volunt Foes. *in Oec.* p. 194. & C. Hoffmann. *in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l.* quia ex connexione textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem & perversionem ad latera commodam, a verbo ἐκτρέπω, *perverto*. Ἔκτριψις vero *detritionem* significat, quamvis non sit dissimulandum, nomen ἔκτρεψις in aliis Lexicis non occurrere, & optimus forte interpres τῆς ἐκτρέψιος est Galenus *in exegesi Hipp.* εἰς τὰ σπλάγχνα ἔσω παράλλαξις.

Ectrimma, ἔκτριμμα, *intertriginem* attritum, h. e. cuticulæ, vel cutis extremæ exulceratio- nem significat, quales fieri solent circa os sacrum femore fractio, & longo tempore eodem habitu collocato, Hippocr. 3. *de fract.* t. 26.

Ectripsis, ἔκτριψις. Vide *Ectripsis*.

Ectrope, ἐκτροπὴ, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum recipit, Hippoc. *l.* 2. *Epid. s.* I. 45. Sunt ergo ἐκτροπαὶ veluti divortia & subterfugia, & a populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt, Foes. *p.* 194.

Ectropion, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras evertit, Gal. *in defin.* Ægin. *lib.* 3. *cap.* 22. vocat ἐκτροπὴν τῶ βλεφάρυ, *eversionem palpebræ*, ubi etiam caussam dicit esse cicatricem.

Ectrosis, *Ectrosmos*, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμὸς, a verbo ἐκτιτρώσκω, abortio. Vide *Abortus*.

Ectylotica, ἐκτυλωτικὰ, vitiose ἐκπηλωτικὰ, vel ἐκπιλωτικὰ, significare medicamenta *Callum absumentia* vult I. D. Horst. *Part. I. Dispens. Pharmac. Univ. lib.* 2. *cap.* 14. *p.* XIII. sed qua auctoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Autore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκπωρωτικὰ. Sunt autem nihil aliud, quam καθαιρετικά. Vide *Cathæreticos*.

Eczema, ἔκζεμα, *pustula ardens* & fervida dicitur, dolorem ciens citra saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absumit, Gorr. *pag.* 126. Cast. Vel potius caussa in fuliginosis ficcioribus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit. Apud Dioscorid. legitur ἐκζέσματα, & quidem rectius, quam ἔκζεμα, ita etiam ἔκζεσις, effervescentiam significat.

Edaphos, ἔδαφος, folium, *pavimentum domus* significat, Moschion. *de morb. mul.* C. 163.

Edax, βορβός. Vide *Borros*. *Edaces* dicuntur multi cibi: *Voraces*, qui præ aviditate tuburcinantur, & raptim manducant, Lind. *Ex.* XIII. §. 159. *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas, estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris, Jul. Alex. *lib.* 22. *Salubr. c.* 6.

Edelphisinenos, ἠδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

Edelphus dicitur Paracelso, qui ex elementorum natura prognosticat, Rul. & Iohns. Vide Paracels. *l.* 2. *de Tartar. tr.* 2. *c.* 3. *in Scholiis ad h. l.*

Edentulus, ἀνόδυς, νωδὸς, i. e. dentes non habens, *carens dentibus*. Hunc semper mancum pronunciavit Fallopius, ideo, quod omnes literas exprimere non possit. *Tract. expofit. de Ossib.* c. 16. *Tom.* I. *p.* 503. Observationem infantis bimuli dentibus adhuc carentis vide apud Bonet. *Med. Septentr. Collat.* I. 18. *sect.* IV. *c.* 5. *p.* 327.

Edes, *Edez*, id est, *Aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

Edesma, ἔδεσμα, *edulium*, idem, quod βρῶμα. Vide *Broma*.

Edic, *Edich*, *Edir*, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

Educatio, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφὴ, uti patet ex Galen. *l. quod. an mores seqq. temp. corp. cap.* 10. item κομιδὴ Æginet. *l.* 1. *c.* 5. Vel sumitur pro *Institutione puerorum*, & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παίδων διαγωγὴ, Gal. *de cogn. & cur. an. morb. cap.* 7. cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. *l.* 3. *ep.* 6. De *educatione* pro futuro Medico vide Linden. *Ex.* I. §. 21. *seqq.*

Eductio, ἀναγωγή, Dieter. *n.* 54. Vide *Anago-ge*. *Educere* aliquando accipit pro *Bibere*. Rhod. *ad Scribon. n.* 122.

Edulcoratio, γλύκανσις Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel ficcum facharo vel melle dulce reddendi ad gratiorem faporem; 2. modum medicamenta Chymica a falina acrimonia liberandi affufione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujufmodi *Edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schroder. v. g. in præcipitationibus & fublimationibus Vitrioli, alibique. Defcripfit & Jacob. le Mort. *Chym. Medico-Phyf. c.*18. Duplici modo *edulcorationem* perfici, uno, qui fit mediante Sale Alcali, & locum habet in pulveribus corrofivis, v. gr. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida: Legitur in Morlei *Coll. Chimyc. Leid. c.* 266.

Edulium, ἔδεσμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

Effectivum, ποιητικὸς, eft proprium Artium, unde & Medicina dicitur ἐπιστήμη ποιητική, Galen. *art. medic. c.* 3.

Effectus, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a cauffa fua, producitur, & dependet. Dicitur & *Effectum*. *Effectuum* varietas ab una caufa dependet, a materiæ difpofitione. Ita Sol terram adurit & indurat, ceram liquefacit, Lang. *l.* 2. *ep.* 17. Alias qualis cauffa, talis effectus. Si cauffa per fe agit, fequitur effectus per fe. Si cauffa per accidens operatur, *effectus* quoque per accidens ftatuendus. Unius *effectus* poffunt etiam plures effe cauffæ; fed fubordinatæ: & vice verfa unius caufæ plures *effectus*, Libav. *de Philof. Harmon. Mag. T.* IV. *Oper. p.* 283. Sæpe etiam *Effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præftiterunt in corpore humano Scribon. *n.* 19. 97. 75. 106. &c. Vid. *Lexic.* Rhodii.

Effervefcentia, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptiffimus, denotatque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra: interdum vero & frequentius exceffivam fermentationem, five motum intrinfecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis & paffivis portionibus conftantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Videatur ex recentioribus Cl. Willis *de efferveſcentia vini, de ferment. c.* 7. & *de febr. c.* 1. ubi & fanguinis *effervefcentia* defcribitur, quemadmodum &c. 2. *feqq.* In artificialibus quoque alia calida, alia frigida, Sylv. *l.* 11. *Pr. Med. c.* 14. §. 8. 16. *c.* 19. §. 71. Inter naturales etiam referenda *Inteftinalis* ex confluxu bilis & fucci pancreatici, *c.* 11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus falinis, oleofis, volatilibus fangui-nis permiftis, cum portionibus acidis Lymphæ, *c.* 19. §. 2. 3. *feqq.* Quamvis utraque ab aliis recentioribus Phyfiologis in dubium vocetur, imo negetur, v. gr. prior ad D. D. Bohn. *Circ. An. Prog. X.* pofterior ab eodem *d. l. Prog. IV.* verum non eft noftri inftituti arbitrium facere, quænam opinio fit amplectenda. Medicamenta quoque compofita *efferveſcere* dicuntur ob contrarietatem fimplicium ingredientium, Scribon. *n.* 45. 207. 250. *Effervefcentia* Chymica eft, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne; ubi fpiritus fubtiliores avolant, ut, nifi vas alicubi rima fit præditum, diffiliat. Iunken *Chym. Med. Phyf. p.* 1. *f.* 1. *cap.* 4. *p.* 62.

Efficacia, δύναμις, idem, quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii *Lex. Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. *Specul. Philofoph. P.* 2. *c.* 3.

Efficiens, δραστὸς, ποιητικὸς, eft nomen notiffimum *cauffæ*, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel fola, vel potiffimum intelligitur, quando cauffæ fit mentio. Vide *Cauffa*. Jung. Lind. *Ex. XII.* §. 100.

Effides, id eft, cinis Plumbi, vel Ceruffa, Rul. Johnf.

Effila, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute, Ruland. & Johnfon.

Efflatio, ἐκφύσησις. Vide *Ecphyfefis*.

Efflоratio, ἐξάνθημα, ἐξάνθισμα. Vide *Exanthema*.

Efflorefcentia, idem. Vide *Exanthema*.

Effluvium, ἀπόρροια. Vide *Aporrhœa*. Cæterum, cum *Effluviorum* confideratio hodieque in Philofophia & Medicina infignem fœnerentur lucem & utilitatem, eorum miram fubtilitatem, determinatam naturam, & infignem efficaciam tribus per hos titulos diftinctis Exercitationibus egregie pro ingenii fui fagacitate Robert. Boyle defcripfit.

Effluxus, ἐκροή. Vide *Echroe*, *Exerrhefis*.

Effœminatio, ἐκθήλυνσις. Vide *Ecthelynfis*. Vide & *Androgyni*.

Effractura, Paræo dicitur tertia fracturæ cranii fpecies, feu offis depreffio, quando vehementiffimo ictu labat os, & intro effringitur. Differt a Contufione, in qua os non labat. *l.* 9. *Chir. c.* 6.

Effrenis, idem, quod immoderatus, exceffivus

fivus cum aliquo impetu. Ita effrenes humores dicti sunt Turgentes, Fallop. tr. de purg. simpl. c. 16. Tom. I. p. 67. Effrenis purgatio est nihil aliud, quam ὑπερκάθαρσις, quam Barbari Effrenitationem vocaverunt. Id. l. c. 7. p. 35.

Effugio, διαφεύγω. Vide Diapheugo.

Effulgescentia, ἔκλαμψις. Vide Eclampsis.

Effusio, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις. Vide Ecchymoma.

Egelidum, medium inter calidum & frigidum. Ref. med. Epist. 63.

Egestio, ἔκκρισις, idem, quod Excretio. Vide Eccrisis. Plerumque de alvi excretione sumitur. Verbum Egesturire legitur inter signa calculi vesicæ apud Ionston. Syntagm. Medicinæ Univers. p. 1001. quo nihil aliud innuitur, quam quod alvus etiam irritetur ad excretionem, quando calculus stimulat ad meiendum, hinc ægros sæpe tenesmo laborare scripsit Sennert. Pr. Med. l. 3. Part. 8. sect. 1. c. 2.

Egoitas, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrinsecum contemplans, deliberans, tr. Confessio Autoris, n. 7.

Egregorsis, ἐγρήγορσις, Vigilia, vigliantia, expergefactio, cujus affentia & ratio formalis consistit in libertate & expansione spirituum animalium, in cerebro & toto nervoso genere, Galen. def. Med. Wvillis de An. brut. part. 1. c. 16. sub fin. Jung. Chariton. Ex. VII. §. 4. ubi Vigilias vocat Exercitium sensuum internorum & externorum. Jungatur Bohn. Circ. Anat. Physiol. Progymn. XXX. in principio. De pulsibus expergiscentium vid. Galen. l. 3. de causs. puls. c. 10.

Ejaculantia, vel Ejaculatoria vasa dicuntur, quæ & Deferentia appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciatim in Bartholin. l. 1. Anat. c. 21. seqq. Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Parastatæ, Prostatæ, Vesiculæ seminales &c.

Ejce, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans temere, absque consilio, negligenter, in elegantissima gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑπεροράν, nihil temere, nihil inconsiderate, 6. Epid. f. 2. t. 25. Legitur & l. 6. Epid. f. 8. t. 49.

Eidechtes dicitur, quod vel aspectu, vel fœtore est abominandum & exosum, Hipp. l. 2. de morb. mul. VIII. t. XVII. 9.

Eidesis, εἴδησις, significat scientiam, vel conscientiam, uti vult Lind. Ex. III. §. 3. Occurrit apud Hipp. de dec. orn. VI. 2.

Eidos, εἶδος, in genere speciem, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus διαφορά, τρόπος, differentia, modus a Medicis dicitur, teste Gal. c. 1. de vis, q. in medic. t. 8. & c. 2. t. 3. Specialiter vero apud Hippocr. denotat corporis naturam & temperamentum, & differentiam ab aliis corporum naturis, Galen. c. 2. de nat. hum. t. 14. l. de sal. diæt. t. 5. l. 2. Prorrh. XVII. 2. 8. 12. &c. Jung. Foes. p. 181.

Ejectio, ἐκβολή, idem quod Excretio. Dicitur & Dejectio. Vide supra.

Eilamides, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci membranæ cerebrum investientes binæ, ideo, quod cerebri medullam involvant, a εἰλέω. Vocantur alias Meninges, Gorr. p. 125.

Eilema, εἴλημα, εἴλυμα, significat apud Hippocr. convolutionem intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, l. de flatib. XIV. 1. Linden. describit, quod εἰλήματα, sint dolores fixi, & veluti clavi muro pacti, quorum caussa est flatus intra tunicas intestini inclusus, Sel. M. Ex. IV. §. 14. Significat & Involucrum. Vide in lit. I.

Eileon, Ileum Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi jejunum definit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, & in specie Bart. l. 1. Anat. c. 10.

Eileos, εἰλεός, & cum aspir. εἰλεός, Ileus, est affectus intestini Ilei vehementissimus. Dicitur & Volvulus, cujus prolixam descriptionem & expositionem egregie tradidit Linden. Ex. IV. per totum, & seqq. Jung. Dieter. num. 240. Sunt & qui scribunt, ἴλεος, Hesych. Vocatur & Miserere mei, Chordapsus. Meminit Hipp. 3. aph. 22. Interdum sub Colica comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. n. 116. describitur, quod fit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhodius in Not. verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 15. P. Barbette l. 4. c. 7. & ex novissimis Angelis Joh. Pechey in promptuario Praxeos Medicæ c. 31. & Joseph. Iakson in Enchiridio Medico c. 23. Ex his seq. descriptio dari potest: Ileus, vel Passio Iliaca est dolor acerbissimus intestini Ilei, vel etiam (sec. nonnullos) cœci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænosa, aut alia graviori solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente. * Item significat sepimentum, obsignationem occlu-

clusionem: Froftat Hipp. aph. 44. 6. in Coac. quoque relatus, qui sic habet. *Quibus ex stillicidio urine eileos supervenit in septem diebus pereunt, nisi Febre superveniente, satis urina fluxerit*. Non minus Celsus, quam Galenus, quos secuti sunt recentiores interpretes de passione iliaca locutum fuisse Hippocratem arbitrantur. Cum vero hoc sensu aphorismus abnormis Galeno Com. 6. aph. 44. visus sit, ita prope finem Commentarii se explicuit: Melius est itaque, si fateamur nos ignorare, quæ in hoc aphorismo Hippocrates dixerit: neque enim ratio eorum indicat veritatem, neque experientia docet. Suspicatur quoque ibidem num aphorismus legitimus sit. Omnino res adhuc lateret, nisi Clariss. Zanini in Epistol. ad Moor rem acu ut dicitur, tetigisset. Pro ileo, omnimodam vesicæ occlusionem, Ischuriam nempe intelligendam esse contendit. Ita & sensus aphorismi apertissimus est, & Praxi ad amussim respondet.

Eiletheres, εἰληθερὴς, aliis ἑλαθηρὲς, ἑλαθερὲς, significat *in* vel *a Sole calefactum*. Legitur apud Hipp. *l.* 2. *de Morb.* XXX. 7. *LXVI.* 17. *LXVIII.* 20. Et εἰληθερεῶν, dicitur *insolatus*, qui in solis radiis exponit corpus, Gal. *l.* 8. *meth. med. c.* 2.

Eilicrines, εἰλικρινὴς, *sincerus*, purus, merus impermixtus, dicitur de subsidentia in urina, *Coac. t.* 586. εἰλικρινέως adverb. *pure, sincere*, legitur de crisi, *l.* 4. *Epid. III.* 9.

Eilumenos, εἰλύμενος, *contortus*, convolutus, ab εἰλύομαι, vel εἰλέω, *contorqueo*, coarcto, Gal. *c.* 3. *in Epid. t.* 32.

Eiothos, εἰωθὼς, *consuetus*, perennis, solitus. Ita εἰωθὼς κίνησις, motus *consuetus*, perennis. Legitur apud Hippocr. *l.* 1. *de morb.* XXX. 18. Jung. Lind. *Ex.* XIII. §. 230. *seqq.*

Eirion, εἴριον, ἔριον, *lanam*, & quidem, ῥυπαρὸν, *succidam* significat, quæ vim mitigandi & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ sunt. Legitur & ἐρέα οἰσυπηρὰ ob *œsypum* & *succum fordium*, quo imbute sunt Hippocr. 2. *de fract. t.* 72. *l.* 3. *t.* 24. *l.* 4. *de art.* 1. 24. *l. de ulcer.* XV. 6. *l.* 2. *de morb. mul.* LXV. 6. 7. I. XVI. 7. *& alibi*. Videatur Foes. *p.* 183. 184.

Eiryomæ, εἰρύομαι, idem, quod ἕλκομαι, *trahor*. Frequens Hippocr. 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 10. *Coac. t.* 51. *l.* 2. *de morb. mul.* XXII. 6. Foes. *d. l.*

Eisagoge, εἰσαγωγὴ Vide *Tyrocinium*.

Eisbole, εἰσβολὴ, proprie *injectionem* significat. Medicis vero denotat *insultum*, & *aggressionem primam* morbi, vel paroxysmi, quæ alias & ἐπισημασία dicitur, Galen. *l. de temp. morb. c.* 6. Item *irruptionem*.

Eispnoe, εἴσπνοή, *Inspiratio*. Estque pars respirationis, qua aer intra pulmonem per os & nares trahitur ad cordis & sanguinis ventilationem, Gorr. Jung. C. Hoffmann. *comm. in Galen. de Us. P. n.* 316. vel potius (juxta modernorum Physiologorum sententiam) ad sanguinis rarefactionem & elasticitatem continuandam. Vid. infra *Respiratio*. De *Inspiratione* integra & læsa vide apud Vvill. *Part.* 2. *Pharm. Rat. sect.* 1. *c.* 1. 2. 3.

Elaboratio, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manuaria, qua res in substantia, eaque potissimum materiali, mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri a puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Ruland. & Iohns. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. *Tract. de Igne naturæ c.* 37. *Tom. II. Oper. p.* 79. *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. *n.* 38. Rhod. *in Lexic.*

Elæomeli, ἐλαιόμελι, genus quoddam Resinæ Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod πετρέλαιον nominant. Iis, quibus insederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur, marcore consumit, & viribus destituit, veternumque inducit, Gorr. *in def. p.* 131. Junge P. A. Matthiol. *in Apolog. adv. Amat. Lusitan.* §. *h. t.* Legitur & apud Dioscor. ipsum *l.* 1. *c.* 37.

Elæon, ἔλαιον, id est, *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea*. Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, h. e. succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in Medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schroder. *l.* 2. *t.* 71. *Cocta per infusionem & coctionem*, *d. l. c.* 72. & *destillata*, *d. l. c* 70. Jung. Fr. Hoffm. *in clav.* De *Oleis Expressis* & *Coctis* non inepte quoque scripsit Jac. le Mort. *Pharm. Med. Phys. c.* 28. *p.* 204. *seqq. Olea* in genere, præsertim communi, mediæ esse naturæ inter humectantia & siccantia, docet Galen. *lib.* 2. *de S. Fac. c.* 25. *Olea* in genere omnia salinæ esse naturæ, & a salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus & hæc viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. f.* 2. *c.* 1. *p.* 78. Aliquan-

liquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hippocr. pro *pinguedine*, vel adipe, v. g. Vituli marini, seu Phocæ, *l. de nat. mul. XXII.* 13. *XXIX.* 167. 181. *lib. de exsectione fœtus*, *IV.* 5. Anseris, *l. de nat. mul. XXIX.* 124. 135. 140. *LXV.* 3. *LXIIX.* 2. *LXXX.* 2. Suis, *l.* 1. *de morb. mul. XC.* 11. Vide Foes. *p.* 197. *Butyrum* quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Lind. *Ex. XVI.* §. 119. Derivativum est ἐλαιώδης, *Oleosus*. Ita nuces, amygdalas, & semina alia habent ἐλαιώδες, *oleosam* substantiam, C. Hoffmann. *l.* 3. *V. L. c.* 22. Vide *Oleum*.

Elæopines, ἐλαιοπίνης, *oleo infectus*, imbutus. Usurpatur de vestibus sordidis, quibus opponuntur puræ, Hipp. *de sal. diæt. t.* 11.

Elæosaccharum, Gr. dici potest ἐλαιοσάκχαρον, est terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei destillati cum Saccharo, v. g. olei ℈j, facchari ʒj, vel circiter, Schrod. *l.* 1. *c.* 3. Ejus encomium & formulas vide apud Rolfink. *Chymiæ l.* 4. *sect.* 6. *c.* 1. *seqq.*

Elaguir, *Vitriolum viride*. Rul.

Elambicatio dicitur modus *Dissolutionis* aquarum Thermalium ad investigandam virtutem mineralem, fitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius describit Fallop. *tr. de Aq. Therm. c.* 9. *Tom. I. p.* 224. Andr. Bacc. *de Therm. l.* 2. *c.* 3. *p. m.* 87.

Elanula, *Alumen durissimum instar ferri*. Id.

Elaphocamelos, ἐλαφοκάμηλος, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes, partim cervum, partim camelum referens, ex Peru Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus descriptio prolixior extat in Matthiol. *l.* 5. *Epistolar. p. m.* 211.

Elaphos, ἔλαφος. Hinc *Elaphographia*, i. e. *Cervi descriptio*. Vide *Cervus*.

Elaps, *Elops*. ἔλαψ, ἔλοψ, nomen serpentis, cujus meminit ex Aetio Forest. *l.* 30. *O.* 18, *in Schol.* De hoc videatur Aldrov. *Hist. Serpent. & Drac. l.* 1. *c.* 15. ubi & alias hujus vocis significationes huc non pertinentes invenies.

Elapsus, ἔκπτωσις. Legitur apud Augen. *Tom. III. p.* 115. vide *Ecptosis*.

Elasis, ἔλασις, *Elater*, ἐλατὴρ, hodieque etiam a recentioribus sunt introducti termini, quibus expulsionem impetuosam & agitationem spirituum, præsertim animalium, nec non caussam & principium, unde illa expulsio dependet, explicare. Coincidit cum *Explosione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aeri insignis *Elater* tribui solet, seu spontanea vis dilatandi sese, num vero in omnibus ita sese habeat, fortassis alia occasio ventilandi se offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 9. *p.* 427. Vide *Elasticus*.

* *Elasticitas*, ἐλάσις ab ἐλαύνειν impellere, Ital. Molla. Est vis quædam in corporibus, qua pressa, aut tracta, aut circumvoluta, aut inflexa, se se ad naturalem statum restituere conantur. Quatenus ad partes solidas nostri corporis refertur, significat, fibras cum distentæ sunt, se se contrahere niti; quatenus ad fluida transfertur, significat, ea cum compressa sunt, sese dilatare conari. Consulantur præsertim Alphons. Borel. Laur. Bellin. aliique. Huc referri potest sententia Methodicorum, qui morbos omnes ad tres communitates retulerunt, strictum, laxum, & mixtum.

Elasma, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In specie vero significat fistulam Clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Linden. *Ex. IV.* §. 101. Descendit a verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet significationes, v. g. significat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde ἐλατὴρ, ἐλαστικός, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitati quoque donati hodieque frequentissimo sunt in usu apud Wilsium, & alios, dum spiritui animali & liquori nervoso attribuitur qua sec. qua p. nat. virtus *Elastica*, & impetum faciens. Vide *Tract. Anat. Cerebr. de An. Brutor. de Morbis Convulsivis*. Ita & Aeri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truston: *de respir. pag.* 33. Vide & Cl. Sturmii *Collegium Curiosum*, & p. a. *Elasis*.

Elassin, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor*. In specie Hippoc. usurpavit de *minoribus* statura corporis, 2. *aph.* 54. Dieter. *n.* 270. De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, *Joh.* 2. *v.* 10. Vide Rhodii *Lex. Scribon. Exiguum* vinum.

Elaterium, ἐλατήριον, sumitur stricte & late. *Stricte* pro medicamenro purgante valido, quod fit ex Cucumere agresti, succus scil. inspissatus ex fructu Cucumeris per expressionem, de quo Schrod. *l.* 4. *cl.* 3. *n.* 443. Rolfink. *O. ac M. M. Sp. l.* 5. *f.* 6. *c.* 5. *& tr. de Purg. sect.* 3. *Art.* 5. Libav. *Synt. Arc. Chym. lib.* 8. *c.* 7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. *c.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 35. & plurimis locis ex Hippocr. Hoc confirmat Foes. *d. l.* Jungatur & Joh. Nic. Peschlin. *de Purgant. c.* 21. Derivatur ab ἐλαύνω, *agito*, commoveo.

Elaton, ἐλατὸν, Arist. 3. *Meteorol. c. ult.* i. e. Mal-

Malleo ductile, proprietas metallorum. Vide *Malleabile*.

Electio, ἐκλογή, αἵρεσις, quid significet, notum est. Est vero præfertim circa usum & præparationem remediorum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maxime necessaria *electio*, uti patet & Methodo medendi. Ita aliquando propter consuetudinem eligendus cibus & potus paulo deterior, Hippocr. 2. *aph.* 38. De *Electione* simplicium medicamentorum vide Weckeri *Antidotar. General. l.* 1. *c.* 1. *seqq.*

* *Electrica*, vis ab Electro, seu Succino dicta, quod si super pannum aliudve corpus asperum, & siccum, donec caleat, fricetur, paleas, papyri frustula, auri folia, cæteraque levia corpora, attrahit, repellitque. Multis aliis corporibus, gemmisque communis est: in Crystallo, & Vitro eminere dicitur. Veteribus Philosophis haud prorsus ignota fuit. Etenim nihil aliud esse videtur, quam vivificus ignis, seu lumen Caldæorum per omnes cœlos, terramque diffusum; seu ignis omnia gignens, omniaque complectens, & movent Stoicorum, Anima mundi Platonis; calor intelligens Hippocratis, Subtilis materia Cartesii, Archæus Helmontii. Multis machinis utuntur recentiores ad electrizationem efficiendam, multaque commenti sunt de admiranda ejus vi. V. præfertim Robertus Boyles, Academ. Florent., F. Hauksbee, Gravesand., Muskembroek, Guerikius, Joann. Jacob. Tlieiliny, Th. Fayn Acad. reg. scient. Abb. Nolet. Anonymus, & alii. Certe Patavii constat Paralyticos, hoc est eos, quibus aliqua pars corporis resoluta fuit ab Electrizatione magnum emolumentum percepisse, plures autem convulsionibus obnoxios hoc remedio ad sanitatem perductos.

Electrodes, ἠλεκτρώδης, *Succino similis*. Usurpavit Hipp. de alvo dejiciente succino similia, hoc est, excretione alvi splendicante & recente, *l.* 4. *Epid.* XXII. 16. Vide Foes. *p.* 261.

Electrum, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud est, quam succus bituminosus, seu resina terræ & arborum vetustarum optime digesta, & exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta, Schroder. *l.* 3. *c.* 30. Fr. Hoffm. *in Clavi ad. h. l.* estque duplex: Album, & Citrinum; in Officinis usitatum. Plures alias species proposuit Andr. Chioccus *Mus. Calceolar. sect.* 2. *p.* 180. *seqq.* Eleganter quoque *succini* historiam tradidit Junken *Chym. Exp. Cur. Par. I. sect.* 4. *c.* 7. *p.* 302. *seqq.* Sunt tamen alii, qui *succinum* speciem picis fossilis seu bituminis esse sibi persuasum habeant, propterea quod & in locis longe a mari distantibus & e montibus terræ firmæ offodiatur. Vide *Act. Philosoph.* Oldenburg. *Ann.* 1666. *mens. Novembr.* Jungatur & *Acta Hafn. Vol. I. Obs.* 57. *p.* 110. *seqq.* Dicitur & *Carabe*, Glessum. A *Succino* paleas & festucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatissima est opinio, cujus etiam meminit Gal. *l.* 1. *de nat. fac. c.* 14. quam tamen nihili æstimare conatus est Pechlin. *de purgant. c.* 2. Medicamenta ex *Succino* vide passim in Pharmaciæ Scriptoribus, præsertim supra alleg. Schroder. & Hoffmanno. De *Succino artificiali* idque parandi modo legatur Jac. le Mort. *Ch. Med. Phys. cap.* 10. *p.* 110. *seq.* *Electrum* quoque Populi albæ lachrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum destillat, & in spissitudinem coit, aureo colore, quod si levigatum bibatur, stomachi & alvi fluxiones & sanguinem compescit, Ægin. *l.* 3. *c.* 3. Apud Chymicos etiam diversas & ex parte quoque satis obscuras obtinet significationes. Vel enim denotat *Aurum* quoddam imperfectius, sive nativum, sive factitium; cujus portio quinta est Argentum, ita dictum, quod Soli oppositum magis splendeat, quam Aurum & Argentum. Rul. Vid. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 4. *c.* 9. & *l.* 7. *c.* 24. Vel Theophrasto est mixtura compositi metalli, ex omnibus septem Planetis in unum corpus colliquatis, Parac. *de nat. rer. l.* 8. *de separat. rer. natur. in princ.* Rul. Ex simili constabat Virgilii Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, solo sonitus clangore. Fertur etiam e simili rite conflato metallo Scyphus gustatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod si forte injiciat, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito strepitu maxime perceptibili, ac si nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Paracelf. de similis *Electri* compositione, se vidisse quendam Hispanum habentem ejusmodi Campanulam, pendere vix sesquilibræ, per quam inscriptis aliquot characteribus & verbis, tot spectra prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat & abigebat pro suo arbitrio. Voluit is persuadere Paracelso, vim istius Campanulæ in verbis ac characteribus magis, quam in sonitu, vel metallo consistere. Verum Paracelf. rem non ita se habere, ut afferebat, etsi pro variatione scripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo sitam esse deprehendit. Hæc Rul. & Iohns. Enimvero quid si quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur sane satis fabulose hæc scripta. *Electrum* est metallum, ex alio fa-

factum per artem, sed illi, ex quo factum est, non amplius simile, v. g. si æs, vel cuprum arte paratur candidum, aut si ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum* &c. Paracelf. *de reb. nat. c. 9. de Arsenico*, Ger. Dornæus *de genealog. mineral. cap.* 18. *Th. Chym. Vol. I. p.* 586. Ad præparationem Lapidis Philosophici baseos loco recipi jussit *Electrum minerale immaturum*. Idem *in Manuali de Lapid. Philosoph.* cui incredibiles attribuit vires. Videatur etiam Nota Etmulleri ad Ludovici *Dissert.* 1. *Pharmaceut. p.* 121. ubi varias opiniones de Electro immaturo recensuit, tandem suam annectit, existimans esse metallorum rudes species, prout in radice sua adhuc quasi conclusæ hærent, & alias *Saturnus Philosophicus* vocatur. *Electri* annulos ait ex Paracelso Johnsonus, digitis gestari solitos, præcavere, ut nunquam aliquis spasmo, vel odontalgia, vel epilepsia corriperetur, adeo, ut simulatque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus est in paroxysmo, subito de illo depulsus, & quasi digitis abstersus evanuerit, & æger a lapsu confestim resurrexerit. Imo si quis annulorum istorum in digito annulari gestetur, & abditus quidam morbus foras erupturus est, annulum istum exsudare videas jugiter, & ab insigni quadam sympathia decolorari cernas ad oculum. Observatu porro dignum est, *Electrum* hoc nostrum adversus infestos spiritus, vel genios noxios esse amuletum præstantissimum. Cœlica enim *Electro* inest operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influentia, cum harmonia quadam superiorum & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro & Argento natura concretum est, uti Mathesius scribit, non tam numerosa pollet virtute, ac illud, quod artificum industria ex septem metallis in igne fabrefactum est, uti Geber, Lullius, Paracelsus, & alii hujus rei artifices testantur. Et tam magno in pretio habuerunt veteres istiusmodi Metallum, quod varia sibi ex isto fictitia conflabant, in usum domesticum, & vasa ex *Electro* inter supellectilem asservabant rariorem præ aureis & smaragdinis. Hæc Johnson. Nugarum satis. De *Electri* variis significationibus & præparationibus lege Rolfin. *Chym. l.* 5. *sect.* 11. *c.* 2. *seqq.* *Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura describitur a Dorneo *de transm. met. c.* 11. *Th. Ch. Vol. I. p.* 529. imo in omnium sex Voluminum Indicibus fat mul-ta de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compositiones metallicæ, quarum una ex

antimonio cum Sole & Luna facta vocatur *Electrum Majus*: altera ex Jove & Marte dicitur *Electrum Minus*. Utriusque meminit D. Ludov. *Pharmac. Dissert.* 1. *p.* 329. Jungatur *Nota* Etmulleri *ad h. locum*.

Electuarium, *Electarium* etiam dicitur, & est medicamentum Syrupo & Eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverisatis, melle, syrupo, saccharo syrupisato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id est, mellis consistentiæ accurate mixtis, Schroder. *l.* 1. *c.* 3. Weker. *Antid. gen. l.* 1. *c.* 28. Dividuntur in *Alterantia* & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud Weker. *Ant. Spec. l.* 2. *sect.* 21. Schrod. *l.* 2. *c.* 15. & prolixissime Iunken *Artis Pharmaceut. sect.* 3. *c.* 8. *p.* 459. *seqq.*

Elementatus, *a*, *um*, Paracelso significat excessum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulsus *elementatus*, calidus, vel igneus, & Pulsus *elementatus* frigidus dicitur, *in Scholiis ad libros de Urinis*.

Elementum, στοιχεῖον, vocatur corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur, & in quod ultima resolutio fit, cujus partes non sunt diversi generis, sed homogeneæ. Refertur autem *Elementum* ad aliquid, sicut & Pars, Gorr. *p.* 432. *Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus est *elementum*. Omnium autem corporum, quæ gignuntur & corrumpuntur, quatuor sunt *Elementa*: Ignis, Aer, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime divisionem suscipere potest, Gal. *l.* 8. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 2. Enimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 7. *c.* 34. Zacharias *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 739. Ita & Cl. Willis *de Ferment. c.* 1. in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare, præsertim cum Medici facile acquiescere possint in *Elementorum* sensibilium hypothesi, qualia etiam dici possunt partes similares, respectu dissimilarium, & magis compositarum. *Elementum primum* & *secundum*, quid Cartesio & ejus sectatoribus dicatur, in illius scriptis inquiratur. Prius descripsit succincte D. Joh. Schreyer Medicus quondam Cizensis, quod sint subtilissimæ, mobilissimæ, velocissimæ ac penetrantissimæ particulæ ignem constituentes, solaris corporis hospes ac productum, *tract. Fluidum magnum Membr. V.* §. 4. *p.* 1. Illius *Elementi* primi & secundi aliquoties meminit Theodor. Craanen

in Lumin. ſuo Rationali ad Henr. Regii Praxin Medicam, & noviſſime Frid. Hoffmann. in Fundament. Medicinæ c. 2. §. 28. Verum an non hiſce terminis obſcura per æque obſcura declarentur, alii judicent. Elementa porro matrices rerum dicuntur, in & ex quibus generantur omnia. Rul. De Elementis Chymicis vide Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 8. Elementum Parac. eſt corruptibilis ac tranſitura mundi eſſentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque neceſſitatem, in diem uſque ad extremum conſumtionis hujus mundi. Item: Eſt eſſentia ſpirituum in elementis deliteſcentium & degentium: item Aſtrum eorum, Rul. Elementorum diviſionem in Simplicia, Compoſita, & Decompoſita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. pl. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & Elementum dicitur de primis principiis artium & diſciplinarum; de literis, ceu principiis vocum; de cauſis rerum &c. Unde Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli hunc vellet compilare?

Elenchus, ἔλεγχος, ſignificat communiter abſtractive vel argumentum, probationem; vel criminationem, accuſationem; vel dedecus, opprobrium. Hipp. vero in concreto ſumſit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI. 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non ſe recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi, Gal. 3. in Epid. t. 20. fin.

Eleoſceinum apium, quod ſoli in montibus expoſitum naſcitur.

Elephantinus, ἐλεφάντινος, nomen eſt Emplaſtri, quod habet cerüſſæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ ſextarium. Eſt autem compoſitio percandida; ideoque Elephantina nominatur. Habetur apud Aetium gemina. Gorr. p. 133.

Elephas, Elephantus, ἐλέφας, vocabulum diverſarum ſignificationum, (1) notat animal quadrupes vaſtiſſimum, cujus prolixam deſcriptionem & uſum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hoffm. vocat ſapientiſſimum, & proboſcidem habet loco manus, comm. in Gal. de V. P. n. 27. 28. Hujus animalis Anatomicam hiſtoriam noviſſima tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitatis prope Doublinum, uti patet ex Act. Erud. Lipſ. 1684. (2) Ebur ſeu dentes Elephanti, decantatiſſimi etiam in Medicina uſus, de quo etiam vid. Aldrov. d. l. c. 14. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 20. Eboris vires vermes necandi & icterum curandi extulit Jac. le Mort. Pharmac. Chym. unde defumſit Morley Coll. Chym. Leid. c. 155. Hoc uſtum, vel calcinatum vocatur Spodium, cum additione ex Ebore. (3) ſignificat Morbum, & quidem malignum duum generum: aut Lepram Arabum, quæ Græcorum Elephantiaſis vocatur, ἐλεφαντιάσις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancrum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta. Heracleus morbus, Leo, Satyriaſis. Leontiaſis. Vid. & Keuch. ad Seren. p. 124. Caſtellus ſeqq. de hoc morbo notavit: Elephas (qui & Elephantiaſis dicitur) morbus eſt, in quo naturalis faciei figura mutatur, reſimatur naſus, labra craſſa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem, Gal. l. de cauſſ. morb. c. 7. ex ſanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυριασμὸν nominant, tum a genarum rubore & facie Satyris perſimili, tum propter inexplicabilem & impudentē coeundi libidinem. Aliqui vero oſſeas eminentias, quæ in temporibus fiunt, ſic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales oſſium eminentiæ, quas Exoſtoſes vocant, l. de tum p. n. c. 14. ἐλέφας καὶ ἐλεφαντίασις univerſi corporis cancer eſt, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum eſt hoc malum, quod in eo cutis corio Elephanti ſimilis videatur. Nam maculis quibuſdam atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aſpera, craſſa, ac veluti ſquamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec Elephas quicquam) apud aliquos) a Lepra Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter Lepram & Elephantiaſin conſtituunt, præſertim hanc, quod Lepra cutem occupet, Elephantiaſis carnem. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. Herculeum, quod nullus eo major ſit & violentior. Nam morbo ingraveſcente primum quidem ſtupet cutis, deinde ſenſum prorſus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem ſentiant, aut fervente aqua affuſa urantur. Hæc Caſtell. Videatur & Ionſton. Synt. med. Pr. Part. III, L. 1. tit. 1. c. 11. Nobis ita definire placet: Elephantiaſis eſt ſcabies, vel totius corporis vel etiam certi membri, cancroſa, maligna, ſicca, & furfuracea, vel ſquamoſa, cum tumore cancroſo, & aliis plurimis ſymptomatibus gravioribus ſtipata, proveniens a maſſæ ſanguineæ ſalina maligna coagulatione & lenta putredine, ſuccum nervoſum & nutritium ad νέκρωσιν diſponente, & graviſſime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hoff. Sciagr. Morb. Contag. Diſp. ult. 40. Signa Elephantiaſis videantur apud Hildan. in Epiſt. 24. Cur vero hujuſmodi homines adeo ſalacitate nimia afficiantur, non adeo planum eſt determinare. Aut

Aut *Elephantiasis* significat *Arabibus* tumorem pedum ulcerosum malignum a sanguinis atra-biliarii putredine corrosiva & corruptione suc-cum nutritium quoque perdente obortum. Vide Ionston. *d. l. c.* 10. Hanc quoque intellexit Lang. *l.* 1. *ep.* 12. & 17. (4) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem* Ruland. *in Lex.* *Elephantias* quoque significat *serpentem*. Aldrov. *Hist. Serp. ac Drac. l.* 1. *c.* 1. §. *Epitheta*, & *c.* 15.

Elepodatum, id est, *limatum*, Ruland. & Iohns.

Elersna, idem, quod *Molybdæna*, Rul. & Iohns.

Elesmatis, id est, *Plumbum ustum*. Ruland. & Iohns.

Elevatio est vocabulum diversæ significationis. Dicitur de Pulsu, vel potius arteriæ distensione, & ita respondet Græco διαστολῇ: vel de tumore, seu intumescentia membri. Ita *Elevatio* stomachi Foreft. *l.* 18. *Obs.* 30. *in Schol.* Gr. dicitur ἔπαρσις, ἔπαρμα. *Elevationes* jecoris, lienis, hypocondriorum leguntur aliquoties apud P. M. de Calderia *Tom. II. Oper. p.* 14. Vel dicitur Chymicis artificiosa *sublimatio* & *sublimatio* (Gr. μετεωρισμός) quando partes spirituales a corporeis, subtiles a crassis, non fixa a fixis, instar fumi, vi ignis *elevantur*, & a summitate capitelli condensantur. Est & vel sicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio*, est, qua partes siccæ subtiliores elevantur, cum adhærentia sui vasis. Hæc sequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam sublimandam, eamque vel solam vel aliis admixtam materiebus, vasi alicui vitreo aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta sit. Vasi huic, sive cucurbitæ, alembicum cæcum in vertice parvo foramine perforatum impono; luto obduco, &, ne spiritus aut partes sublimatæ exhalare possint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo & parietibus, interceden-te arena, vel in ignem liberum pono, calo-remque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat, necesse est, quod imposita vitro lamina aliqua ferrea lævigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc residua est, laminæ illa adhæret, sed quando omnis humiditas discessit, spiritus sicci ascendunt, & hinc alembici foramen superstrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne spiritus exspirent, claudo. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitæ scutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vasis inferioris rite accommodato utuntur. Ruland. Ita Flores Sulphuris & alii parantur per sublimationem. Vide de hac Rolfinx *Chym. l.* 2. *c.* 2. nec non D. Vvedel. *Pharmac. Acroamat. l.* 1. *sect.* 3. *c.* 4. *p.* 111. *seqq.* Humida dicitur alias *Destillatio*, de qua vide supra suo loco.

Elevativus, est epitheton Aquæ, quæ *Elevativa* dicitur D. Joh. Schreyero Medico Cizensi *in tract. Fluidum Magnum Membr. X.* §. 1. & 2. *p.* 37. 38. & est supracœlestis ad primordia aquæ chaoticæ pertinentis, ex qua sidera prodiisse scribit Becherus. Distinguitur a Congelativa, quæ est in globo terraqueo.

Elevatorium, (perperam *Elevaterium*) est nomen instrumentorum Chirurgicorum diversorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig.* 4. *Elevatorium* linguæ *Tab. XI. fig.* 7. Blas. *Med. Un. p.* 73.

Elidrium, *Elidrion*, vel est gummi *Mastix*, vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*: Vel est massa metallica parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter se mistis. Rul.

Eligii morbus dicitur Joh. Anglico *fistula* propter curationem, quia patiens fistulam habens ex itinere ad locum illum calefit, & ita materia consumitur atque curatur. *Ros. Angl. p.* 1029.

Elinnyo, ἐλιννύω, significat otior, *ferior*, quiesco, immoror. Verbum frequens Hippoc. 2. *de R. V. I. A. t.* 53. *l.* 6. *Epid. s.* 1. *t.* 5. *s.* 4. *t.* 13. *l.* 1. *de fract. t.* 9. 45. *l.* 3. *de iis*, *q. in med. t.* 20.

Eliotropia, (rectius *Heliotropia*) est nomen Gemmæ, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in Ger. Dornei *tr. de gemmar. struct. Th. Ch. Vol. I. p.* 487. ubi dicitur, quod gignatur ex cœlo Veneris & ex cœlo & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compositio traditur a Lullio *in Tract. Animæ transmutatio. Vol. IV. p.* 190.

Eliquatio, idem quod *Colliquatio*, vide supra *suo loco*.

Elixatio, ἕψησις, est species coctionis notissimæ in re culinaria, qua massa quædam solida per liquidum affusum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur & emollitur, aut liquescit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre est, panem aquæ aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum, & hinc in panem) dissolvi panem & attenuari, & liquefactum permisceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum copus quasi homoge-

geneum, quod pultem nominamus. Linden. *Ex. XIII.* §. 166. ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri statuit, pro chyli elaboratione, quamvis alii sint, qui negent, & fermentatio nem urgeant, cum tamen fermentatio *Elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex Vvill. *de ferm. c. 7. sub fin. & c. 9.*

Elixir, terminus Pharmaceuticus & Chymicus, de cujus origine & etymologia legi poterit Rolf. *Chym. l. 4. sect. 2. c. 1.* ubi & variae ejus significationes occurrunt. Apud Rulandum seqq. leguntur. *Elixir*, *Elei*, id est, Medicina. *Elixir* medicina est incomparabilis conservandae vitae & pellendis morbis dicata. Vel *Elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitae hominum, internusque vitae balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus ac praeparatus in spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversi generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhae; quando quintae vini essentiae miscetur tinctura Croci: magisteria vegetabilium magisteriis minera-lium, seu essentiis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in medicinam compositam, *Elixir* vocantur. Potissimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quae forma sua repraesentant aquas bezoardicas, aliasque stillatitias compositas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* distat ab omnibus aliis essentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, praeservandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituoso, facultatibus praecellentibus, mediante infusione impraegnato. Hinc convenit utplurimum cum *Tincturis liquidis*, Schrod. *l. 2. c. 52.* Rolfink. *d. l. & seqq. capp.* Jung. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 43.* & D. Vvedel. *Pharm. Acroam. l. 2. sect. 2. c. 7. p. 302. seqq.* & prolixius D. Iunken *Corp. Pharmac. sect. 3. c. 9. p. 565. seqq. Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, Robert. Vallensis *de verit. & antiquit. Chym. c. 1.* estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura *in Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V.* Lacinius dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiae mediae inter molle & durum, mollius ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. *Ex Elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa lapidem Philosophi-cum. *Elixir* duplex est: album, & rubrum, &c. Rul. In *Elixir Paracelsi* animadvertit Helmont. *tract. Arcana Paracelf.* Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelsi* duplici modo paratum, vel cum acido sive spiritu Sulphuris, vel sine acido cum alcali paratum. Plures, formulas Elixir Paracelsici videbis in laud. Iunk. *loc. cit. p. 568. seq.* Quid Frundekio *Elixir arboris vitae* dicatur *in Tractatu h. tit.* nimirum praeparatio lapidis Haematitis cum Sale Ammoniaco, videatur in *Collect. Leidensf. c. 213. & 332.*

Elixis, ἔκλιξις, significat, *Linctum*, idem; quod ἔκλειγμα, Hipp. *lib. 7. Epid. VI. 10. VIII. 12.* Vid. *Ecleigma*.

Elixiviatio vocatur operatio, quando post calcinationem alicujus materiae affusa aqua sal aliquod extrahitur fixum. D. Vvedel. *Ph. Acroam. l. 1. f. 1. c. 4. p. 21.*

Elleborus, *Elleborismus*, pro *Helleborus*, *Helleborismus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

Ellobos, ἔλλοβος, dicitur de feminibus, quae in filiquis continentur, ut fabae, phaseoli &c. Gorr. *ex Theophrast. p. 134.*

Ellychniotos, ἐλλυχνιωτὸς, *linimenti* genus apud Chirurgos, Galen. *Introduct. c. 19.* sic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius est, ex eadem materia constaret, ex qua *Ellychinia* fiebant; quibus vis erat ad superscrescentia ulcera non mediocris, Gorraeus *p. 135.*

Ellychnium, ἐλλύχνιον, significat *funiculum* in candelis, sive *lucernarium*, ut flamma continuetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad suffocationem uteri in suffitu commendatur, *l. de Nat. mulier. XXII. 12. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 6.*

Elodnx, dicitur *Auripigmentum*. *Elome* idem, Rul.

Elogium significat apud Paraeum *Renunciationem*, sive Judicium Medici de aegri statu. Vide *Renunciatio*. Alias notum est, quod *Elogium* idem sit, quod Commendatio, Laus.

Elongatio, est species luxationis imperfectae, Graece παράρθρωμα, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectae, quae ἐξάρθρωμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum saltem articuli elongatur, ita tamen, ut os non penitus exeat e junctura. Forest. *l. 9. Chirurg. Obs. 1. Schol. Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis, Fallop. *tr. de luxat.*

xat. c. 3. *Tom.* II. *p.* 65. Idem quod *Extensio.*

Elopitinium, *Dragantum*, *Vitriolum*. Rul.

Elos maris, *plumbum ustum*. Idem.

Elpis, ἐλπὶς, *Spes*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima de hujus natura vide Vvillis *P.* 1. *An. brut.* c. 9. Charlton. *Ex.* 8. *Pathol.* Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris est. Ægroto enim dum anima est, spes esse dicitur. Usus Hippocr. hoc vocabulo 4. *aph.* 74. Jung. Dieter.*n.* 276. Spem aliquando frustrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit securus, testatur Linden. *Ex. III.* §. 10.

Elutriatio, μεταγγισμὸς, dicitur materiæ liquidæ ex uno vase in aliud transfusio, ut vel fordes crassiores, vel etiam materia exsiccanda per affusum liquorem vel macerata, vel lævigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide passim in libris Pharmaceuticis.

Eluvies, vel *Eluvio*, significat in genere Effluvium materiæ fluidæ, aquæ vel alius, quemadmodum ex aliis Lexicis constat. In foro Medico denotare excrementum quoddam uteri vitiosum & humoris lymphatici ceu materiæ fluoris albi, testatur Pechlin. *Obs. Ph. Med.* l. 1. *O.* 36. *fin.*

Eluxatio, ἐξάρθρωσις, idem, quod *Luxatio*, *Exarticulatio*.

Elytron, ἔλυτρον, significat *tegumentum*, involucrum, vaginam, putamen. Ita tunicas spinalem medullam involventes Hipp. vocavit ἔλυτρα, Gal. 3. *de art. t.* 33. Ita quoque feminum folliculi vocantur apud Diosc. *l.* 2. *c.* 111. & *l.* 4. *c.* 167. Unde & ἐλυτροειδὴς dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*, estque processus peritonæi, & in ea fieri hernias, vult Rolf. *O. ac M. gen. dic. part.* 1. *c.* 16. qui ab ἐρυθροειδεῖ distinguit. Alii tamen eandem esse arbitrantur. Vid. Bartholl. *l.* 1. *An. c.* 7. Hac fœminas carere, dixit Gal. *l. de dissect. vulv. c.* 9. Vide *Vagina*.

Elz, *Elzimar*, id est, *flos æris*. Rulandus.

Emaciatus, λεπτυνόμενος, idem, quod *Extenuatus*. Vide *Leptysmos*.

Emansio commodius vocabulum videtur Ettmullero ad exprimendum mensium defectum, quam Suppressio, quia hoc nomen rectius de actu fluentibus cohibitis usurpatur.

Emballo, ἐμβάλλω, *Embole*, ἐμβολὴ, & verbum & nomen hoc accipitur chirurgice de repositione ossis articulatione sua elapsi, apud Hippocr. 1. *de fract. t.* 9. *f.* 12. *t.* 40. 51. 52. Per metaphoram etiam significat *hostiliter* vel *violenter invadere*, aggredi, *l.* 5. *Ep. XIII.* 7. Jung. Foes. *p.* 202.

Embamma, ἔμβαμμα, hoc est, *Intinctus*, est species condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item Mostarda e sinapi. Gorr. *p.* 135. & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 14. *f.* 1. *c.* 24.

Embaphion, ἐμβάφιον, acetabulum, sive vasculum, quo medicamenta vel alimenta induntur, aut mensurantur. Legitur apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* *Cl.* 1. *l.* 2. *LXXIV.* 21. *LXXXVII.* 14. *LXXXIX.* 8. *Atramentarium* quoque dici ἐμβάφιον, alias μελανδοχεῖον, monstrat Linden. *Ex. V.* §. 26.

Embasis, ἔμβασις, insessus, *labrum*, solium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & κολυμβήθρα, Gorr. δεξαμένη. *d. l.*

Embate, ἐμβάτη, significat *pelliceum indumentum*, vel tegumentum, Hipp. *l. de int. aff. LIX.* 15. Quidam volunt etiam, aliquando idem esse, quod ἔμβασις, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foes. *d. l.*

Embole, ἐμβολὴ. Vide *Emballo*. *Repositio*.

Emborisma, Emborismum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Anevrysma: quemadmodum & *Hypoprysma*. Ingrass. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p.* 112. *fin.*

Embothrume, ἐμβόθρευμα, *foveam recipio*, incavor in foveam, vel scrobem, Hipp. *l. de Cord. IV.* 17.

Embotum, notat Corniculum auriculare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. *l.* 12. *Obs.* 9. *Schol. in fin.* Meminit & P. Morellus *l.* 2. *de formul. remed. l.* 2. *sect.* 2. *c.* 9. *circa finem*, quamvis talis tubulus vel syphunculus aliis quoque corporis partibus adhiberi possit v. g. utero, peni, quemadmodum videre licet apud Claudin. *l.* 2. *de Ingress. ad infirmos sect.* 2. *c.* 29. *p. m.* 315. & in *Observationibus* Marcelli Cumani a Vvelschio collectis *obs.* 21. quamvis hic non probet hoc nomen, existimans ἔμβολον, embolum esse dicendum, h. e. *Injectorium*. Infundibulum, *in Not. ad h. l.*

Embregma, *Embroche*, ἔμβρεγμα, ἡ ἐμβροχὴ, medicamenti, vel auxilii genus est, cum locis affectis liquore aliquo humectatis persusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite, ubi ἡ ἐμβροχὴ apte adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplas-

taplafmatum, præterea fracturis & contufioni-bus, cum Emplafticis uti non licet, Caftell. Meminit & C. Hoffm. *com. ad Gal. de V. P. n.* 366. 574. Schroder. ita defcripfit: *Embrocha*, irrigatio, inftillatio, ftillicidium, eft fomentationis genus, cum liquor fomentans ftillatim feu guttatim in partem fomentandam funditur, *l.* 1. *c.* 3. Dicitur & *Embrochatio*, *Impluvium*. Vide P. Morell. *Meth. præfcr. form. l.* 2. *f.* 1. *c.* 7. Vocatur & ἐπιβροχή, Cal. *l.* 13. *Meth. M. c.* 22.

Embrithes, ἐμβριθὴς, *gravis*, ponderofus, per metaphoram de morbis dicitur. Hippocr. *in Epift. ad Sen. Abderit. fin.*

Embrocatio, *Embroche*, vide *Embregma*.

Embrontetos, ἐμβρόντητος, *attonitus*, proprie a tonitru, confequenter & de apoplexia correptis dici poteft, Foreft. *l.* 10. *Obf.* 69. *Schol.*

Embryo, *Embryon*, ἔμβρυον, *fœtum in utero*, & quidem jam membris fuis delineatum fignificat. Differt ergo a vocab. κύημα, conceptus, de quo fupra; item a γονή, de quo infra, Gal. *l.* 1. *de fem. c.* 9. Diet. *n.* 277. Hipp. meminit 5. *aph.* 31. 48. 60. Per metaphoram etiam ufurpavit vocab. de aliis involutis & inclufis, *tr. de Caducis*, §. 2.

Embryonatum, de Sulphure interno, quod præcellit, Spagyrice dicitur, ab origine fpecifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis &c. *Embryonati* fulphuris duæ notandæ conditiones. Una ex fixa volatilis fit: altera purus & vivus eft ignis invifibilis, & vifibilis. Utraque in fimilem confummationem tranfit, ligni videlicet ac morbi. *Embryonati fulphuris* extractio fit, vel per fublimationem, vel per defcenfum. Videatur Ger. Dornæus *de genealog. miner. c.* 17. in *Theatr. Chym. Vol. I. p.* 584. Illius *Sulphuris Embryonati* acidum eft *Univerfale Efurinum*, omnium metallorum & mineralium principium activum, quod, dum adhuc in forma nativa exit, rodendo mineras coit cum his in Vitriolum. Hoc Bafilium fub *Spiritus Vitrioli albi* nomine olim quæfiviffe autor eft D. Etmuller. *in notis ad Ludovici Pharmac.* Alias & *Sal acidum Embryonatum* dicitur, quod in terræ vifceribus delitefcit, nulli alii corpori junctum.

Embryothlaftes, ἐμβρυοθλάστης, inftrumentum dicitur chirurgicum, ad contundenda offa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πίεστρον dicitur, Hipp. *l. de morb. XCVI.* 4. Gal. etiam exponit per θλάσις, vel θλάστης, Foef. *p.* 507.

Embryotomia, ἐμβρυοτομία, idem, quod ἐγχατατομὴ τοῦ ἐμβρύου, i. e. *exfectio fœtus in utero mortui*. Foef. *in not. ad lib. Hipp. h. tit.* Differt ab Hyfterotomia vel Hyfterotomotocia, quæ eft fœtus vivi per fectionem uteri exemtio, five Partus Cæfareus. Cæterum *Embryotomia* etiam embryonis diffectionem Anatomicam notat juxta Blancard.

Embriulcos, ἐμβρυουλκός, idem, quod ἔλκυστήρ, ὄνυξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ἐλκυστὴρ legitur apud Hipp. *d. l.* Defcriptionem & delineationem vide apud Chirurg. Scriptores, præfertim Aquapendent. *oper. Chirurg.* Operatio quoque dicitur ἐμβρυουλκία, ἢ ἐμβρυουλκία, Ægin. *l.* 3. *c.* 76. *fin.* quam Rolfink. ἐμβρυοσφυλκίαν vocavit, *O. ac M. M. Spec. l.* 4. *f.* 1. *c.* 35. defcribens, quod fit portentofum artis Medicæ opus terribile intuentibus; puerperis defperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. *l. cit.* Paræus *l.* 23. *Chir. cap.* 26. Hildan. *cent.* 6. *Obf.* 64. & *in epift. ad P. Croquerum*. P. Barbett. *Chir. P.* 1. *c.* 23. & e noviffimis Cornelius Sollingen Med. D. & Chirurgus Hagenfis, *in peculiari tractatu Chirurgiæ fuæ annexo*.

Embula, id eft, Canna, vel *fiftula*. Rul.

Emedullo, ἐξεντερίζω, id eft, cortice libero. *exentero*, λεπίζω. Rhod. *ad Scrib. n.* 74. 95.

Emericus, nomen lapidis pretiofi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem & alias gemmas cryftallo aut chalybe duriores fecandas. Rob. Boyle *tr. de corp. folid. porofit. c.* 2. & 6.

Emefia, ἐμεσία, *Emefis*, ἔμεσις, *Emefma*, ἔμεσμα, idem, quod ἔμετος, *vomitus*. Vide *Emetos*. Hipp. *l.* 2. *de Morb. XXXVI.* 9. *XXXIX.* 25. *LXXII.* 8. *l.* 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 28.

Emeticum, ἐμετικόν, i. e. *Vomitorium*. Vide *Emetos*. *Vomitoria*.

Emetocathartium, ἐμετοκαθαρτικόν, dicitur hodiernis quibufdam Medicis, præfertim Chymicis, medicamentum furfum deorfumque purgans, in quibus fingendis & excogitandis fic ut curiofi effe folent præter neceffitatem & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminifci, & attribuere nomina, ut eo facilius applaufum inveniant.

Emetos, ἔμετος, *Vomitum* fignificat, qui nihil aliud eft, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulfivo, per fpirituum animalium in fibris tunicarum præfentium irritatorum explofionem, quemadmodum egregie hoc demonftravit Willis *Phar. Rat. P. I. f.* 2. *cap.* 1. Caufæ externæ *Vomitionis* funt omnia illa irritamenta improportionata, tunicam interiorem ventriculi nerveam vellicantia, five ori ingefta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικά, vomi-

vomitaria, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & faburra corrupta &c. *Vomitus* alius eft fpontaneus, 1. *aph.* 2. 6. *aphor.* 15. alius arte factus, de quo vide Willis *d. l. f.* 2. *c.* 2. Verbum eft ἐμέω, *vomo*, Dieter. *n.* 278. 279.

Eminentia, ἐξοχή, ἐξάνθημα, fignificat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Eftque vel ulcerofa, Foreft. *l.* 8. *O.* 17. *Schol.* vel non ulcerofa, ut callus, verrucæ. Scribon. *n.* 227. de quibus omnibus fuo loco. Vide *Protuberantia*.

Emiffarius, dicitur in Medicina de fpiritibus animalibus, qui funt animæ rationalis *Emiffarii*, Charlton. *Ex. VIII. Pathol.* & alii. *Emiffarium*, puris, i. e. ulcus; Scribon. *n.* 206. 229. Ita *Emiffarium* idem eft, quod Excernitulum, de quo vide infra *fuo loco*: D. Wedel. *Pathol. fect. II. c.* 3. *p.* 206. 207.

Emmenagoga, ἐμμηναγωγά, funt medicamenta fanguinem menftruum fœminarum fubfiftentem promoventia, caute a Medicis præfcribenda, fœmellis præfertim cœlibibus fufpectis: De horum natura, ufu & efficacia legatur Cl. Wedelius *in Amœnit. Med. l.* 2. *fect.* 2. *c.* 11. *p. m.* 394. *feqq.*

Emmenia, ἐμμήνια, idem, quod καταμήνια, fanguis menftruus fœminarum. Vide *Menftruum*.

Emmotos, ἔμμοτος, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui, vel quod curatione indiget per *linamenta*, διὰ μοτῶν θεραπείας. Ita de hominibus ufurpatur, 3. *de artic. t.* 55. 59. de utero *l. de nat. mul. VI.* 5. *l.* 2. *de morb. mul. XXIX.* 4 & 5. *aph.* 47. Vid. Dieterich. *n.* 280. de ulceribus, 3. *de artic. t.* 93. *l. de intern. aff. XVI.* 11. Jung. Foef. *p.* 203.

Emogia, vitiofe ob ignorantiam vel negligentiam Græcæ Linguæ pro *Hæmodia* legitur, id eft Stupor dentium. Joh. Stephan. *Paraphraf. ad Avic. l.* 3. *fen.* 7. *c.* 23. *p.* 222. Vide *Hæmodia*.

Emolliens, μαλθακτικός, μαλακτικός, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate & calore blando vim habent folidiora & duriora refolvendi. Vide *Dogm. Med. Gen. P. VI. c.* 2. *dogm.* 9. Coincidit cum χαλαστικοῖς, *Laxantibus*, de quibus fupra. Vide *Chalafticos*. Jungatur & D. Wedelius *Amœn. Med. l.* 1. *Sect.* 2. *c.* 1. *p.* 42. *feqq.* ubi prolixius expofita reperies. *Emollitio* dicitur μάλθαξις, 3. *de R. V. I. A. t.* 13. *Emollitio* offium quæ fiat, vide *Os*.

Emotio, ἔκστασις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium*. Vide *fuo loco*; vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in fitu mutato.

Empafma, ἔμπασμα, idem, quod κατάπασμα, infperfio. Vide *Catapafma*.

Empeiria, ἐμπειρία, *Experientia*. Dicitur & πεῖρα, 1. *aph.* 1. Eftque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter & eodem modo vifum eft, comprehenfio & memoria; Galen. *ad Thrafyb. c.* 11. Eft fumme neceffaria in arte Medica, ceu fubfidium, criterium & fulcrum artis, fed non folum, quin etiam ratio conjungenda. Qui vero foli *Experientia* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus fectæ primus autor extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque difciplinam nihil ad Medicinam pertinere profeffus, in ufu & experimentis eam pofuit. Vide Gal. paffim *in fcriptis* potiffimum in *Theatr. Mundellæ*, voc. *Experientia*. *Experientia* eft vel univerfalis, vel particularis, vel fingularis. Ifta eft confenfio omnium exemplorum: Illa confenfio multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid obfervatum eft, Dieter. *Iatr. n.* 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter ftultorum magiftra *Experientia*, Linden. *Ex. XII.* §. 119. 182. *Experientiam* defcripfit Ger. Dorn. quod fit veritatis manifefta demonftratio, *Spec. Philof. cap.* 3. *Th. Chym. Vol. I. p.* 243. Ita etiam laudavit Meneus *in Aur. Vell. l.* 2. *Vol. V. p.* 404. At Hippocr. *d. l.* fallacem eam dixit, σφαλερήν, fi fcilicet ratione deftituatur. Ἔμπειρον vocatur, qui gnarus eft alicujus rei, Linden. *Exerc. XIII.* §. 150.

Empephlafmenos, ἐμπεφλασμένος, infarctus, *intro cedens*, depreffus. Dicitur de offe, *l.* 2. *Prorrhet. XXII.* 2.

Emperos, ἔμπηρος, idem, quod πηρός, *mutilus*, membris non abfolutus. Hipp. *l.* 1. *de morb. l.* 8. *III.* 12. conf. Erotianus.

Emphafis, ἔμφασις, *repræfentationem*, five fpecularem oftenfionem fignificat in definitione Indicationis apud Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 7. prolixius genus hoc exponente Mich. Gavaffetio *de Indic. cur. c.* 2. *p. m.* 48. *feqq.*

Empheres, ἐμφερής, *fimilis*, affinis, Hippocrat. 3. *de R. V. I. A. t.* 7. Linden. *Ex. XI.* §. 148. 150.

Empheromenos, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, fedimento, fublimamento, Hippoc. *l.* 7. *Ep. XXI.* 28. quamvis Linden. legerit ἐκφερόμενα. Vide Foef. *p.* 206.

Emphrafticos, ἐμφρακτικός, *obftruens*, infarciens, idem, quod ἐμπλαστικός, Galen. *l.* 5. *de Simpl. Fac. c.* 11. eft vifcofæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori appli-

catum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκφρακτικῷ. Vide supra *Ecphraxis*.

Emphragma, ἔμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur apud Hippocr. *l. de part. octimestr. II. 8.*

Emphraxis, ἔμφραξις, *Obstructio*, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, seu modus certus, per quem meatus anguftantur. Vid. *Dogm. nostr. p. 254. 2.55.* An plenaria detur vasorum sanguineorum in vivo homine *obstructio*, in dubium noviffime vocavit D. Gaetke *in Dissert. Inaug. de Vena Portæ*, *sect. 3. p. 35.* ast mihi nullum videtur dubium: verum quod absque mox subsequente sanguinis corruptione diu durare possit, de hoc merito dubitatur.

Emphron, ἔμφρων, id est, *mentis compos*, Hippocrat. *Coac. t. 139. modestus*, *l. 7. Epid. VII. 10.*

Emphysema, ἐμφύσημα, *inflationem* significat ex flatuosi spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum, Hip. *l. 3. Epid. ægr. 13. post flat. pestil. l. 4. de R. V. I. A. t. 115.* (ad quem locum vide Nostr. Disp. V. *de Remor. purg. §. 17.*) *l. 2. Epid. f. 3. n. 122. 123.* Restrinxit Blasius hoc vocabulum ad humorem flatulentum palpebrarum, *Med. Univ. p. 194.* Significat & Insufflationem. Vide *Flatus*, *Insufflatio*.

Emphytos, ἔμφυτος, *Innatus*, Nativus, connatus. Dicitur de calore nostro vitali apud Hippocr. *1. aph. 14.* quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*. *Ingenitus*.

Empiplao, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, repleo, apud Hippocr. *l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.*

Empipto, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*. *invado*. Vel dicitur de morbis & symptomatibus interventientibus, Hipp. *4. aph. 40.* Junge Dietcr. *n. 282.* vel dicitur de diebus quasi Criticis *intercidentibus*, παρεμπίπτουσι, in quibus Crises fiunt, sed secundariæ & imperfectæ, Gal. *c. 3. progn. t. 1.* Vid. *Invado*.

Empirica, ἐμπειρική. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuchen. *in proleg. ad Q. Seren. p. 50.*

Emplassomæ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor, obstruor. Aliquoties uíus hoc verbo Hipp. *l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.*

Emplasticos, ἐμπλαστικὸς, idem, quod ἐμφρακτικὸς, *obstruens*. Vide *Emphrattieus*.

Emplastrum, ἔμπλαστρος, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum & Unguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori & cuti applicatur, & adhærescit; P. Morell. *Meth. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 11.* Vveker *Antid. gen. l. 1. c. 37.* *Emplastrorum* vero historiam & catalogum vide apud eundem Aut. *spec. l. 2. sect. 29.* Schrod. *l. 2. c. 53.* & alios præfertim D. Iunken, *in Corp. Pharmaceut. sect. 3. c. 10.* prolixiffime Emplastrorum materiam pertractantem. Quod dentibus imponitur, vocavit Scrib. *quasi Emplastrum*, *n. 56.* *Emplastrum* animatum tradit Libav. *Synt. A. Ch. l. 1. c. 18.* *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter diffolvi, vult, & fortassis non absque ratione; Helmont. *Pharmac. ac Disp. Modern. n. 57.* Ars conficiendi *Emplastra* dicitur *Emplastropœia*, ἐμπλαστροποιία, Gal. l. 6. *de C. M. P. G.*

Emplattomena medicamenta, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut diffletur, Gal. *l. 8. M. M. c. 2.*

Empneumatosis, ἐμπνευμάτωσις, *inflatio*, idem, quod ἐμφύσημα. Vide *Emphysema*, Gal. *in def. Medic.* Uteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. *l. 3. c. 70.* Nominatur & πρῆσις vel πρῆσμα. Foes. *p. 204.*

Empoleo, ἐμπολέω, i. e. *dego*, vivo, versor, Hipp. *l. 4. de morb. XXIII. 20.*

Emporevomæ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*, infector. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia, Hipp. *l. de arte l. 13.*

Emprion, ἐμπρίων, *serratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & prorius habetur omnis magnæ inflammationis, Galen. *l. de pulf. ad tyr. c. 11.*

Eprosthotonos, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio*.

Empsychosis, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, five animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. *fragm. de subst. fac. natur.* Meminit & Helmont. hujus vocabuli *tr. Jus duumviratus*, §. 9. Latine dici posset *Animatio*.

Empyema, ἐμπύημα, item ἐμπύησις, ἔμπυον, Aretæo triplicem habet significationem. (1) Significat omnem suppurationem in genere, five mutationem in abscessum purulentum, & ita coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diapyema*,

ma, Galen. *com. ad.* 5. *aph.* 8. *ad* 7. *aph.* 44. *l. de Tum. p. n. c.* 3. *com.* 1. *in prognoſt. t.* 40. (2) ſignificat *collectionem puris in pulmonibus*, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthiſi; quo pertinet 5. *aph.* 10. (3) & quidem uſitatiſſime ſignificat puris collectionem in cavitate Thoracis extra pulmonum ſubſtantiam. Huc ſpectant 5. *aph.* 8. 7. *aph.* 38. Comm. Galen. *in* 6. *aphor.* 27. & 7. *aphor.* 44. Ægroti, in quibus ſuppuratio fit, dicuntur ἔμπυοι, vel ἐμπυικοὶ, Gal. *l.* 4. *de cauſſ. pulſ. c.* 2. & alibi. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 205. Diet. *n.* 284. 285.

Empyos, ἔμπυος, *ſuppuratione affectus*. Vide *Empyema*. Dicitur etiam de *linamentis* ad ſordes purulentas abſtergendas, ἔμπυοι μοτοὶ, Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. XLVI.* 12.

Empyreuma, ἐμπύρευμα, ſignificat *ignitionem* quandam, ſive calorem ſiccum adventitium, veluti combuſta accipiunt, Galen. *l.* 9. *de S. Fac. in princ.* ex Ariſtot. *l.* 2. *de part. anim. c.* 2. *in fin.* Tale *empyreuma* etiam aquis deſtillatis ineſſe, teſtatur Lang. *l.* 1. *ep.* 53. & C. Hoffm. *in præfat. ſuper Officinalia*. *Empyreuma* quoque notat reliquias caloris febrilis poſt paroxyſmum. Diſpoſitio quædam eſt neutra, mediaque inter febrem & febris intermiſſionem, intermittentium & putridarum febrium propria, ut ſoluta acceſſione ſuperſit nonnihil caloris, vel in ipſis humoribus relicti, vel adhuc ſolidis etiam partibus impreſſi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria eſt ἀπυρεξία, ſive *Infebricitatio*. Hæc Caſtell. & Gorr. *p.* 138.

Empyros, ἔμπορος, Hipp. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, *l.* 2. *de morb.* XXXVI. 23.

Emulgentes Arteriæ & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ & Venæ Cavæ trunco deſcendente excurrentes ad Renes inſignes, quorum illa ſanguinem adferunt, ut ſuperfluum & inutile ſerum cum ſalinis portionibus effœtis deponant; hi vero ſanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. *libell.* 1. *c.* 88. & *libell.* 2. *c.* 5.

Emulſio, eſt nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, ſeminumve lacteſcentium contuſorum & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Pertinet formula inter medicamenta Magiſtralia, quæ ex tempore præſcribuntur & parantur, non Officinalia, quia mox mucum contrahit & corrumpitur. Hujus hiſtoriam & deſcriptionem vide apud Weker. *Antid. ſpec. ſect.* 5. P. Morell. *Form. Rem. l.* 1. *ſ.* 7. *c.* 7. Schroder. *l.* 2. *c.* 14. Schenk. *de med. comp. p.* 150. *Emulſorium* legitur pro *Emulſione* apud Foreſt. *l.* 26. *O.* 6.

Emunctorium dicitur locus, per quem fit expurgatio vitioſi aut inutilis, Rul. & Iohnſ. Ita Glandulæ dicuntur *Emunctoria*. Ita Cutis eſt corporis *emunctorium*, Paracelſ. *Paramir. tract.* 2. *c.* 9. *ſeqq. l.* 3. *Tract.* 4. &c. Ita Naſus cerebri dicitur *Emunctorium* &c.

Enæ Chartarum apud Marc. Empir. pro imæ, id eſt, filamenta Chartæ tenuia, quæ ipſam reddunt horridam, Salmaſ. *in Solinum*.

Enæmos, ἔναιμος, & ἐναίμων, (1) dicitur de medicamento topico, quod glutinat, Galen, *l.* 4. *M. Med. c.* 5. imponiturque maxime cruentis vulneribus ſiſtendo ſanguini, *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 21. cum cruor, qui αἷμα, dicitur, ex cute ipſa vulnerata, vel etiam ex carne in roris ſpeciem diſtillant, atque ideo & *ſanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, *l.* 3. *d. tit. t.* 2. Meminit aliquoties Hipp. 3. *de fract. t.* 3. *l.* 4. *de artic. t.* 26. *l.* 5. *Epid.* XXXIV. 12. *l. de ulcer. II.* 13. Conſtat ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπαινα (vide ſupra *Alipæna*) nominantur; cum debeant ſiccare, & citra abſterſionem leniter adſtringere. Maxime ex bitumine componuntur; cumque varii ſint generis, duo tamen habentur præſtantiſſima: unum βάρβαρον, *Barbarum*: alterum *Cyzicenum*, κυζικηνὸν, appellatum (de quibus ſupra ſuis locis) Celſus *l.* 5. *c.* 19. (2) dicitur de corpore, & ejus partibus *l.* 2. *ſect.* 3. *n.* 110. *l.* 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 27. de venis, *l. de venis* XXVII. 7. ubi opponitur ὀλίγαιμος, *pauci ſanguinis* vena, de nervo, *l. de Humid. Uſ. V.* 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum ſanguineum intelligendum ſit. Foeſ. exiſtimat, panniculum carnoſum, qui ſub cute occurrit, denotari. Erotian. vero per venam exponit. Jung. Linden. *Ex. XIII.* §. 449. *ſeqq.*

Enæorema, ἐναιώρημα, ſignificat Hippocrati & aliis ſublime quiddam in urina *innatans*, & per mediam urinam pendulum, Lang. *l.* 2. *ep.* 41. *Sublimamentum* Latine dici poſſet. Dicitur & νεφέλη, *Nubes* vel *Nubecula*, Galen. *com.* 2. *in Progn. t.* 29. & Erotianus, qui ex Hippocrate ἐπαναιώρημα dicit forte rectius. Variant vero ἐναιωρήματα in ægris. Interdum eſt tenuius, & nubeculæ ſimile, quod vocat Hipp. ἐναιώρημα ἐπινέφελον, *l.* 3. *Epid. ægr.* 1 3. & 5. interdum genituræ vel maſſæ ſeminali ſimile, & vocatur γονοειδὲς, *l.* 1. *Epid. ægr.* 1. & *l.* 3. *Epid. ægr.* 3. interdum rotundum, diſperſum, non reſidens, ϛρογγύλον, διεσπαρμένον, ὅτι ἐχ ὕδρυτον, *l.* 1. *Epid. ægr.* 1. & *l.*

& l. 3. ægr. 11. poſt ſtat. peſt. Idem dicitur & μετέωρον, i. e. ſublime, ſuperficiem ſuperiorem occupans, l. 3. Epid. ægr. 3. 9. 12. poſt ſtat. peſt. Urina cum ſublimamentis dicitur ἔχον ἐναιωρεύμενον, ἢ ἐναιωρούμενον, 1. Prorrh. ſ. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur ἐναιωρευμένοι, ſublimes, ſuſpenſi, quales cernuntur in moribundis. 1. Prognoſt. t. 10. Vide Foeſ. p. 208.

Enanteſis, ἐνάντησις, dicitur Galeno *occurſus vaſorum* ſanguiferorum, quando vaſis deſcendentibus alia aſcendentia obviam veluti veniunt, notante Boneto *Anat. Pract. l.* 1. *Part.* 1. *Obſ.* 8. *p.* 11. Qualem *occurſum* aliquando obſervari inter venam mammariam & epigaſtricam in recto abdominis muſculo, teſtatur Barthol. *lib.* 1. *An. c.* 6. *p.* 55.

Enanties, ἐναντίος. Vide *Contrarius*.

Enarges, ἐναργὴς, *manifeſtus*. Uſurpavit Hipp. de inſomniis 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 5. & *Coac. t.* 90. Dicitur & liquidus, Galen. *l.* 2. *de ſan. tu. cap.* 4.

Enaricymon, ἐναρικύμων, idem, quod ἀρικύμων, *fœcundus*, *da*. Vide *Aricymon*.

Enarthroſis, ἐνάρθρωσις, eſt ſpecies διαρθρώσεως, cum cavum excipientis oſſis altum admodum eſt, caputque, quod in id inferitur, oblongum, Galen. *l. de oſſib. in proœm.* Ejus pauca ſunt exempla, ut cruris cum iſchio, & forte tali cum oſſe navis ſpeciem referente. Latine dici poteſt *Inarticulatio*. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 1.

Enaulia, ἐναυλία, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fiſtularis via aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippocr. metaphorice uſurpavit de vulvæ interiori cavitate, ſive vagina, vel collo, *l.* 2. *de morb. mul. XIIX.* 13. Verbum ἐναυλίζομαι ſignificat *immorari*, permanere, 2. *de nat. hum. t.* 10.

Encanthis, ἐγκανθὶς, duplicem habet ſignificationem. Vel enim accipitur pro immoderato augumento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιὰς, *Rhœas*, immoderata eorundem diminutio, Galen. *l. de diff. morb. c.* 9. Vel ſumitur pro exceſſu & carnis excreſcentia in oculi angulo majore, *l. defin. medic.* nec eſt tumor toto genere *p. n. l. de tum. p. n. cap.* 17. Pterygio oculorum plerumque ſuccedere ſolet. Alias malum hoc canibus frequens minus homines corripit, & eos magis, qui in mari verſantur. Cujus duæ differentiæ obſervantur: ſiquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum eſt, & tenerum, laxum, & ſine dolore, quod medicamentis ſiccis conſumendum eſt: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & ſcalpro evellere oportet, Caſtel. De medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας vide Galen. *l.* 4. *de C. M. S. c.* 7. De hoc affectu legatur & Aquapendens *tr. Operat. Chir. h. tit.* Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter ſe habens dicatur ἐγκανθὶς, vult C. Hof. *comm. ad Galen. l. de V. P n.* 750.

Encardion, ἐγκάρδιον, late ſignificat medium uniuſcujuſque rei, *meditullium*. Stricte vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη apud Dioſcor. *l.* 1. *c.* 12. Strictiſſime quoque locum ſignificat, ubi cor ſitum obtinet. Gorr. *p.* 122.

Encarpos, ἔγκαρπος, *fructuoſus*, in ſe fructum habens. Unde ἐγκάρπια dicuntur fructus, vel poma, quæ multum ſeminis iu ſe habent, & hæc ſunt διαχωρητικὰ, alvum ſubducentia, Hipp. *l.* 2. *de diet. XXIIX.* 2.

Encarſios, ἐγκάρσιος, *tranſverſus*. Refertur ad modos frictionis a Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 3. *prin.*

Encatacecleiſmenos, ἐγκατακεκλεισμένος, *intercluſus*, interceptus. Uſurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, 1. *de R. V. I. A. t.* 32.

Encatadamaſthen, ἐγκαταδαμασθὲν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*, Hippocr. *l.* 7. *Epid. XXXIX.* 3.

Encataleipomæ, ἐγκαταλείπομαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνομαι, ſignificat *relinquor*, & dicitur apud Hipp. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ poſt morbi judicationem aut ſolutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu refidua ſunt ex 1. *aph.* 12. *l.* 2. *Epid. ſect.* 3. *n.* 72. *l.* 6. *ſect.* 2. *t.* 12. vel 32. juxta Linden. in qua ſectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. *n.* 233.

Encatalepſis, ἐγκατάληψις, idem, quod ἀπόληψις, vel κατάληψις. Vide *Apolepſis*, *Catalepſis*. Legitur apud Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 12.

Encatantleſis, ἐγκατάντλησις, ſignificat apud Hippocr. perfuſionem aqua factam, atque coincidit cum ἐπάντλησις. Vide *Epantleſis*. Legitur *l. de decent. ornat. VII.* 17.

Encathiſma, ἐγκάθισμα, eſt *ſeſſio in aqua medicata* ab imis pedibus, vel feminibus, uſque ad umbilicum, ita ut ſupernæ partes non madeſcant, Galen. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 13. Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non eſt hujus loci determinare. Alias vocatur & *Inſeſſio*. Vide *Inſeſſio*. Meminit For. *l.* 27. *Obſ.* 24. *Schol.* Hild. *de dyſent. c.* 19. & *de lithotom. c.* 9. Habet & Pathologicam ſignificationem, qua denotat corporis abſceſſus, tumores, excreſcentias, corpori velut inſiden-

tes

tes & balneis fomentiſque indigentes, Apul. *l. de medic. herb. c.* 38. *n.* 3. Humelberg. *comm. ad h. l. pag.* 143. Legitur & *Encatheſma*. Diminutivum ἐγκαθισμάτιον legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 35.

Encauma, ἔγκαυμα, in genere ſignificat *Inuſtionem*, puſtulam ex uſtione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre utplurimum cum cruſta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, ſæpe profundum eſt, ac fere ſemper in ipſa expurgatione major tunicarum eroſio contingit, adeo, ut humores paulatim diffluant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aetio *l.* 7. *c.* 26. Gorræus *p.* 122. Cauſa eſt eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichoroſa ſalinis, lixivioſis, corroſiviſque particulis ſcatens. Ægineta ἐπίκαυμα appellavit, *lib.* 3. *c.* 22.

Encauſis, ἔγκαυσις, vocatur *Æſtus*, ardor, *incenſio*, *inuſtio*. Dicitur vero ita a Galen. *l.* 1. *de diff. febr. c.* 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt cauſæ externæ, ſive ſolis operatio; ſive ignis, ſive affectus vehementiores &c. *Encauſis* quoque dicitur pictura, vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de qua Libav. *Synt. Arch. Ch. l.* 1. *c.* 23. & *l.* 6. *c.* 6. Vocatur & Pictura *Encauſtica*, & Artifex *Encauſtes*.

Encauſtum, ἔγκαυστον, materia illa, qua perficitur cœlatura, vel pictura *Encauſtica*, cujus tres numerantur ſpecies: *Cerographia*, κηρογραφία, *Ceſtrographia*, κεστρογραφία, & tertia, quæ *penicillo* peragitur, Libav. *d. l.* Hinc & cœlati, ſculpti, dicuntur ἐγκαυστοί, teſte Rhod. *ad Scribon. n.* 231. In Officinis quoque quibuſdam materia Atramenti ſcriptorii dici ſolet. *Encauſtum*. Quod nomen etiam in re vitraria idem ſignificat, quod Amauſum vel Smaltum, Merett. in *Neri Art. vitraria l.* 6. *c.* 93. *p. m.* 165. De *Encauſto* Hermetico a Chr. ad. Balduino invento videatur in Ejuſdem *Hermete Curioſo Inventum VI.*

Enceima, ἔγκειμαι, i. e. *incumbo*. Uſurpatur de utero, quando iſchio incumbit, Hippoc. 5. *aph.* 47. Diet. *n.* 234.

Encephalos, ἐγκέφαλος, *Cerebrum*. Vid. ſupra *ſuo loco*.

Enceris, ἐγκηρίς, *grumus ceræ*, vel maſſa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore, Galen. *l.* 2. *de* Ç. *M. P. G. c.* 2. *l.* 3. *c.* 4. *l.* 4. *c.* 5.

Enceroſis, ἐγκήρωσις. Vide *Inceratio*.

Enchalinome, ἐγχαλινῶμαι, ſignificat *frenor*, vel frenis cingor, Hippocrat. *lib. de venis XXVII.* 8.

Encharaxis, ἐγχάραξις, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ eſt cutis & ſubjectæ carnis per ſcalpellum ſectio, non punctim, ſed cæſim facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnuſculis & ſectionibus cutem dividat. Differentiæ potiſſimum tres conſtitui poſſunt. Aut enim tenus & ſuperficiaria eſt *ſcarificatio*, aut magna & profundior, aut intermedia, Galen. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Plura de *ſcarificatione* vide apud eundem integro libell. *de cucurbitul. ſcarificat. &c.* Imprimis vero ad renutritionem facere, teſtatur Oribaſ. *lib. de ſcarific. cap.* 20. citante Rhodio *ad Scrib. n.* 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurgi libellus Italicus inſcriptus: *Diſcorſo ſopra le ventoſe*.

Encheireſis, ἐγχείρησις, proprie ſignificat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel ſi quis negotium aliquod propria manu aggreditur; Exercitium. Ita Galen. libros ſcripſit ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, de cujus tituli Latina verſione vid. C. Hoffm. *Var. Lect. l.* 2. *c.* 13.

Encheiria, ἐγχειρία, idem quod ἐγχείρησις, manus aggreſſio, *adminiſtratio manuaria*. Legitur apud Hippoc. 2. *de artic. t.* 40. Libavius partem Chymiæ, quæ agit de inſtrumentis & operationibus, vocavit *Encherian*, tract. *de Igne naturæ cap.* 36.

Enchondros, ἔγχονδρος, duplicem habet ſignificationem, a primitivo χόνδρος, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaque & derivativum hoc 1. ſignificat *granuloſum*, grumoſum, in qua ſignificatione uſus eſt Dioſcorid. *lib.* 1. *c.* 83. deinde *Cartilagineum*, teſte Gorræo, *pag.* 123.

Enchorios, ἐγχώριος, idem quod ἐνδήμιος, vernaculus, vide *Endemius*, *Epichorius*.

Enchrimpto, *Enchripto*, ἐγχρίμπτω, ἐγχρίπτω, idem, quod χρίμπτω, ſignificat *applico*, admoveo, *implico*, appropinquo. Uſus Hippocr. de oſſibus, quæ in fracturis inter ſe *implicantur*, & mutuo attactu ſe offendunt, *de artic. t.* 35. de compoſ. προσεγχρίμπτω, *l.* 3. *t.* 112. de utero ad inguina, pectinem & veſicam procumbente, *l.* 2. *de morb. mul. XXXIII.* 15. Junge Foeſ. *pag.* 179.

Enchriſta, ἔγχριστα, vocantur medicamenta liquida, quæ *illinuntur* Celſ. *l.* 5. *c.* 24.

Enchylos, ἔγχυλος, quaſi dicas, *Inſuccatus*, udus, madidus. Idem, quod νοτός, Galen. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 2.

Enchyma, ἔγχυμα, idem, quod ἔγχυσις, *infuſionem* ſignificat. Ita plenitudo quoad vaſa vocatur πλῆθος κατὰ τὸ ἔγχυμα, non ſolum ſan-

guinis, verum etiam ad omnem vaforum arte factorum repletionem applicari poteft. Gorræus p. 124. Vide *infufio*.

Enchymoma, *Enchymofis*, ἐγχύμωμα, ἔγχυμωσις, *humorum vitalium* in partes folidas *infufionem* fignificat ap. Hippocr. *l*. 2. *Epid*. *f*. 4. *n*. 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod fanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridufque appareat. Huic opponitur *Ecchymoma* & *Ecchymofis*, de quo fuperius.

Enchytos, ἔγχυτος, dicitur de eo, *quod infunditur* & inftillatur. In fpecie ἔγχυτα vocantur medicamenta, quæ oculis inftillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida, Gal. *lib. de rem.fac.parab.c*. 20.

Enciffevomæ, ἐγκισσώμαι, fignificat *implicor*, inftar hederæ. Legitur apud Hippoc. de venis XX. 7. Poffet etiam ufurpari de venis fpermaticis pampiniformibus.

Enclydafticos, ἐγκλυδαστικὸς, h. e. *intus fluctuans*, aut fluctus faciens. Dicitur de aqua apud Hippoc. 3. *de R. V. I. A. t*. 40. De pure *l*. 1. *de morb*. *XI*. 4.

Enclyfma, ἔγκλυσμα, idem, quod *Clyfma*; vel *Enema*, fignificat. Vide *Enema*. *Clyfter*. Legitur apud Diofcorid.

Encœlion, ἐγκοίλιον, fignificat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia vifcera fub coftis recondita, ἐγκοίλια vocantur. Linden. *Ex*. *IX*. §. 57. 58.

Encolpifmus, ἐγκολπισμὸς, proprie *infinuationem* fignificat. Ufurpatur vero de applicatione remediorum uterinorum in finum muliebrem a Mofchione *de morb. mul. c*. 132.

Encope, ἐγκοπὴ, fignificat proprie *incifionem*, qualis aliquando contingit in capitis offibus, eftque foluta continuitas ab aliquo acuto diffecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπὴ & ἕδρα. Caftell. Gorr. p. 123. Improprie etiam fignificare poteft *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκόπτω, *incido*, impedio; in qua pofteriori fignificatione legitur apud Hipp. *in præcept*. *XI*. 3.

Encranis, *Encranion*, ἐγκρανὶς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum*.

Encrafícholus, ἐγκρασίχολος, nomen *pifciculi littoralis*, ad *Sardas* vel Sardonos Italorum pertinentis. Sale conditus ufurpatur ad cibum. Cujus defcriptionem vide apud Aldrov. *l*. 2. *de pifc*. *c*. 3.

Encrates, ἐγκρατὴς, id eft, *validus*, firmus, robuftus. Hippocrat. *lib*. 7. *Epid*. *VII*. 14. *IIX*. 14.

Encris, ἐγκρὶς, *placentæ*, genus, dum farina bene fubacta in oleo primum coquitur, mox mel adjicitur. Ταγηνίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. *d*. *l*. C. Hoffamnn. *l*. 3. *V*. *L*. *c*. 13. *fin*.

Encryphias, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forenfis* aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur Gorr. *d*. *l*.

Encylindotos, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem* vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, *l*. 1. *de morb*. *mul*. *CII*. 57. Foef. p. 178.

Encymon, ἐγκύμων, dicitur *prægnans*, *gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. *cap*. 3. *in progn*. *t*. 30.

Encyro, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, fignificat *incido*, irruo. Hippocr. ufurpat de flatibus *l*. *de vet*. *med*. *XLI*. 1. Jung. 1. *de artic*. *t*. 45. At vero ἐγκυρῆσαι definit Erotianus, quod ἐπελαστικὸν vel καταλωτικὸν eft: fed mendum fubeffe auguratur in Hippocratis libris Foefius, quod anne forte in voce ἐγκυρῆσαι potius quærendum, & ἀγκυρῶσαι legendum eft metaphorica fignificatione

Endedinemenos, ἐνδεδινημένος, *intro convolutus*, introrfum converfus. Eft epitheton oculorum vitiofe fe habentium, aut etiam inftabilium, & δινήσει quadam affectorum, apud Hippocr. *l*. 4. *Epid*. *f*. 1. *t*. 27. Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulfivo mufculorum ocularium mira celeritate atque inceffanter oculi orbitam in omnem partem raptantium, *Ex*. *IV*. §. 93.

Endeia, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria* dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*, Huc pertinet κενεαγγέη, vaforum inanitio, 1. *aph*. 2.

Endeixis, *Indicatio*, communitas, fcopus. Terminus frequentiffimus in arte Medica, & præfertim in Methodo Medicinali. Eftque nihil aliud, quam monftratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. curata determinatio agendorum in Medicina ex caufis modoque generationis cum fanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis funt *Indicationes*. Aliæ funt *Confervatoriæ*, ad methodum ὑγιεινὴν fpectantes: aliæ *Curatoriæ*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres conftituant etiam medendi methodum concernentes *indicationes*, *Prafervatoriam*, quam ad caufam, Gr. προφυλακτικὴν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide paffim in Autoribus, præfertim apud Rolfinck. *Or*. *ac M*. *Med*. *Sp*. *l*. 4. *fect*. 1. *cap*. 11. *feqq*. Noftram vero fen-

sententiam invenies *in Dogm. Med. Gen. Part.* IV. c. 1. 2. 3. & 4. Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* differuit Linden. *Ex. VIII.* §. 63. *seqq.* & *alibi*, quorum loca vide *in Indice* illius Autoris.

Endemos, *Endemios*, ἔνδημος, ἐνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob caussam communem illi regioni familiarem, Galen. *c.* 1. *in* 1. *Epid. in proœm.* & *in defin.* Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter caussam vitio aeris infecti aut intemperatioris constantis praegressi contractam. Illi vero nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimorum & paluftrium locorum incolis. Vid. *Dogm. nostr. P. II. c.* 6. *Dogm.* 11. *Vernaculo* morbo revera *vernaculum* remedium extare asseruit Hartmann. *in Disp. Chymico. Medic.* 1. *Auctar.* 7.

Endesis, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum significat, & ea pedis pars apud Hippoc. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiae ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, *l. de venis XXIV.* 2.

Endica, significat *feces in fundo*. Morienes vero ita scripsit: *Endicam* quaere in vitreis vasis & repone tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil praestare poteris. Haec corporibus addita & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis, idonea reddens & vitalia, praeservat a putredine & ignis consumtione. Dicitur & *Mose bazuania*. Haec Ruland.

Endœastos, ἐνδοιαστός, significat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet. XXIV.* 2. *Coac. t.* 121. *l. de Crisib. IV.* 11. *l.* 1. *de morb. I.* 9. *III.* 10. *l.* 2. *Epid. f.* 4. *n.* 20.

Endon, ἔνδον, *Interne*. Vide *Exo*.

Endosis, ἔνδοσις, *remissio*, intermissio, dicitur de febribus, praesertim continuatis, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem, aut declinationem mutationes, Galen. *c.* 3. *in* 1. *Epid. t.* 2. Differt ab ἀπυρεξία, quod haec de febrium intermittentium totali remissione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι significat *remitto*, & non modo de febribus, sed & de aliis morbis & symptomatibus cessant bus & remittentibus accipitur, *com.* 3. *in progn. t.* 73. De corpore quoque sumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. *aph.* 28. Dieter. *n.* 289.

Endromis, vestis dicitur balnearia, hirsuta villi longioris, quae ex Gallia mittebatur, cujus usus in balneis & gymnasiis praecipuus erat. Ant. Fumanell. *de Baln. in princ.*

Enedre, ἐνέδρη, significat proprie *insessionem*. Hinc & ἐνέδροι dicuntur Hippocrati, qui equis firmiter insident. *l. de A. L.* & *Aq. XLVII.* 7. Verum vocab. ἐνέδρη strictius usurpavit de applicatione & impositione ferularum Chirurgica, *de fract. t.* 65. *f.* 3. *t.* 13. 40. Alias vocab. ἐνέδρα etiam *cavillationem* denotare monstravit Linden. *Ex. X.* §. 266.

Enellagmenos, ἐνηλλαγμένος, i. e. inter se *alternatus*, alius alium recipiens. Usurpatur de vertebris, quarum processus ita committuntur, ut vertebra vertebram alteram vicissim excipere videatur, 3. *de artic. t.* 45. *vel* 46.

Enema, ἔνεμα. Vide *Clyster*, *Infusum*.

Eneos, ἐνεός, idem, quod κενεός, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hippocr. 2. *de iis, q. in med. t.* 9.

Enereisis, ἐνέρεισις, compressionem, *illisionem* significat. Hippocr. *d. tit. l.* 3. *t.* 6. Unde & ἐνερεισθεὶς, *impactus*, *infixus*, denotat, *l.* 6. *Epid. f.* 6. *t.* 26.

Energema, ἐνέργημα, proprie *Opus* significat, quod sequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda & Retinenda sunt *opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα chylificantis ventriculi &c. Interdum tamen pro ἐνεργεία sumitur. Ita Cruciatus ἐνέργημα ὀδύνης, *opus* doloris vocatur. Lind. *Ex. XIII.* §. 309.

Energia, ἐνέργεια. Vide *Actio*, *Operatio*.

Energos, ἐνεργός, significat non solum actuosum, alacrem ad functiones, sed & moribus cultis praeditum, humanum apud Hippocr. *l. de A. L.* & *Aq.* notante Joh. Bapt. Persona *comm. in Gal. l. quod an. mor. seq.* & *c. p. m.* 289.

Energumeni, ἐνεργούμενοι, in malam partem sumto vocabulo dicuntur, *Obsessi a Daemonio*, sive vere tales, sive falso & ex mentis errore. Qua significatione accepit D. Binninger *Observ. Medic. Cent.* 5. *Obs.* 32. *p.* 523. *seqq.* Singularem etiam & plane admirandam *Energumenae* historiam refert Joh. Matth. Nester. *Observ.* 2. *Promtuario Macasii annexa*.

Enervatio, aequivocum est. Vel enim idem significat, quod ἀπονεύρωσις, id est, *tendo*, Gal. *l.* 1. *de L. Aff. cap.* 6. de quo supra: vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis, quae etiam Curatio dici solet, teste Rhod. *ad Scribon. n.* 212. vel tropice accipitur

tur pro *debilitatione*, Gr. ἔκλυσις. Vide *Eclyſis*. Dieter. *n.* 253.

Engaſtrimythos, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, *qui concluſo ore loquitur*, quod ventre vocem edere videbatur. Tranſlatum vero ad mulierem fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hippocr. *l.* 5. *Epid. XXV.* 8. *l.* 7. *XVII.* 7. Jung. Jac. Rolandi de Belebad. *Aglosſoſtomographiam* c. 6. in *Anno III. Ephemer. Nat. Cur. p.* 588. Latine dici poteſt *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra *ſuo loco*.

Engenes, ἐγγενής, *ingenitus*, congenitus, idem etiam, quod οἰκεῖος, *domeſticus*, familiaris. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

Engeraſco, ἐγγηράσκω, *ſeneſco*, infeneſco, Hipp. 2. *aph.* 54. idem, quod ἀπογηράσκω, *d. l. aph.* 53. Dieter. *n.* 231.

Engignomæ, ἐγγίγνομαι vel ἐγγίνομαι ſignificat inſum, *innaſcor*, invado. Uſus Hippocrat. 4. *Aph. XLIV.* de tuberculis aut doloribus poſt febres longas ſeſe in articulos inſinuantibus. Et mirum, quod neque Foeſius neque Dieterich. verbi hujus emphaſin expoſuerint.

Engiſoma, ἐγγίσωμα, ἐγγίσωμα, inſtrumentum dicitur, quod in calvariæ fracturis fuit adhibitum, vel etiam juxta alios eſt oſſis pertuſio, cum pars affecta in profundum deſcendit, ac ſuper illæſum os corruit. Galen. *l.* 6. *M. M. cap.* 6. & *def. Med.*

Englottogaſtor, ἐγγλωττογάστωρ, i. e. *linguam in ventre habens*, dicitur, cui in foliis ventris commodum cura eſt intenta. Linden. *Exerc. XI.* §. 131.

Engomphoſis, ἐγγόμφωσις, idem, quod γόμφωσις. Vide *Gomphoſis*.

Engonios, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum ſive rectum, ſive obliquum. Hippocr. 1. *de iis, quæ in medic. t.* 17. *ſ.* 3. *t.* 20. *Mochlic. IX.* 14. *XXII.* 5. Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 5. Vide Foeſ. *Oec. p.* 176.

Eniavtos, ἐνιαυτός. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαύσιος, *annuus*, dicitur de morbis & ulceribus, 6. *aph.* 45. & *l.* 1. *de nat hum. t.* 42.

Eniſchomenos, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

Eniſtemi, ἐνίστημι, *inſiſto*, inhæreo, urgeo. Hippoc. *l.* 5. *Epid. XXXI.* 7. Unde ἐνστασις, *inſtantia*, dictio Democriti ſectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingreſſu & obſtructione oriri docuit, hujuſmodi ingreſſionem infixionem ſignificans. Hier. Mercur. *lib.* 4. *Var. Lect. cap.* 13. Foeſ. *p.* 211.

Enixa, idem, quod Puerpera, & aliquoties legi in ſcriptis P. M. de Calderia, *Tom. II. Oper. p.* 74. 77. &c. Alias apud Chymicos *Enixum* eſt epitheton Salium tertii generis ex acido & alcali geniti, quod alias *Neutrum*, *Tertium*, juxta Glauber. *Mirabile*, juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriuſque vires, ſed refractas, poſſidet. Vide David. von der Beke, qui Barnerum caſtigat. Holdiernis etiam *Sal ſalſum* appellari ſolet, quod ex acido & alcali junctis reſultat, v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia. Hæc Enixa vel Media ſalia rurſus dividit Iunken in *Acida*, *Salſa*, *Armonicalia*, *Vitriolica*, *Nitroſa* & *Aluminoſa*, quemadmodum eorum deſcriptiones videri poſſunt *in Corpore ejus Pharmaceutico ſect. III. c.* 23. *p.* 297.

Enneapharmacos, ἐννεαφάρμακος, medicamentum ex novem ſimplicibus conſtans. Ita dicitur Peſſus quidam, qui ad uteri & ſedis inflammationes confert. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 6. Æginet. *l.* 7. *c.* 24. *fin.* Antidotus Heraclidis apud Hal. *l.* 2. *de antidot. c.* 14. Ita & Emplaſtra quædam apud Aet. & Celſ. *enneapharmaca* dicuntur, teſte Gorræo *p.* 142.

Enneazo, ἐννεάζω, ſignificat *adoleſco*, juvenor. Hipp. 2. *aph.* 54. Dieter. *n.* 293.

Enoch creditur *Hermes Triſmegiſtus* fuiſſe, juxta pleroſque Spagyricos. Zacharias in opuſculo *Th. Chym. Vol. I. p.* 723. Menens *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 4. *in Vol. V. p.* 256.

Enochdianus Paracelſo dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita* eidem eſt vita admirabiliter longæva. Vid. *l.* 4. *de vita long. c.* 6. *l.* 5. *c.* 2. & 5.

Enochleo, ἐνοχλέω, *infeſto*, *perturbo*, moleſtia afficio ſignificat. *Coac. t.* 195. & 2. *aph.* 50. 4. *aph.* 57. Vid. Dieter. *n.* 294. Vide *Infeſto*.

Enodios, ἐνόδιος, in via poſitus, *in via habitans*. Apud Hippocr. vero eſt nomen proprium *lib. de morb. ſacr. IV.* 40. Junge Foeſ. *pag.* 211. 212.

Enœceſis, ἐνοίκησις, vide *Inhabitatio*.

Enomos, ἔνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hippoc. 5. *aph.* 67. Vid. Dieter. *n.* 296.

Enormon, ἐνορμῶν, *impetum faciens*. Dicitur & ſimpliciter ὁρμῶν, epitheton Spirituum aptiſſimum, & rei naturam exprimens, videlicet ſummam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hippocr. *lib.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 19. ubi tamen ſimplex verbum legitur ὁρμῶντα, quod idem eſt, Gal. *l. de rigor. c.* 5.

Enphlebotomeo, ἐμφλεβοτομέω, ſignificat Hippoc.

poc. *distribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, *l. de ven. XXVI. 6.* Conf. Erotianus.

Enrhytmos, ἔνρυθμος, epitheton pulfus alicujus, qui ordinis rationem obfervat aliquam. Differt ab εὔρυθμος, faltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pulfus invicem fubfequentes obfervatur, refpectu celeritatis, vehementiæ & æqualitatis; Nihilominus adhuc ἔνρυθμος dici poteft, licet unum attributum non plenarie adfit. Junge Gal. *lib. 1. de diff. pulf. c. 9.*

Ens, τὸ ὄν, vel Metaphyficæ, vel Medice exponi poteft. Illa fignificatio non eft hujus loci, fed petenda a Philofophis. Secundum hanc coincidit cum *Existente*, *Substantia*, ὑπάρχον, ὑφεστὸς, Gr. dictis. Gal. *l. 2. Meth. med. c. 7. fin.* A Paracelficis & Chymicis aliter defcribitur *Ens*, quod fit extractum mineralium primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, funtque feminales potentiæ fœcundiores. Hinc nominari folet & materia prima, quæ eft cujufque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad fubftantiam exiftit. Petitur primum Ens e Mineralibus potiffimum. Hinc enim metallorum & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fœcundæ inveniuntur. Ita Illuftr. Boyleus *Ens* fuum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali fublimando cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Vigani, *Medull. Chym. p. 5.* Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley *Coll. Chym. I. Leid. c. 530.* Defcriptio *Entis Veneris* fimilis legitur in Rof. Lentilii *Miscell. Medico-Curiof. P. II. p. 577.* Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 108.* & Jofeph. Iankfon in curatione Maniæ aliquoties loco Vomitorii commendavit *Enchirid. c. 7. & 8.* *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. sect. 1. c. 7. p. 549.* In Vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc funt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium claffis non multa præbet, nifi e fanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum fimiliumque fpermata ad hunc vocantur ufum. Hæc Ruland. & Iohnf. Ita & Paracelfus *Ens* dixit effe originem, vel fcaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi, *Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2. num. 7. prologo 3.* Hinc varia paffim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum aftrorum, humorum, feminis. *Ens* Naturæ Longum & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni &c. de quibus omnibus in Indice Operum fuorum quærere licet, quæ tamen pleraque, ceu figmenta exotericа & inepta, partim etiam magica rejicit Libav. *in scriptis suis* aliquoties. In Lapidis Philofophici magifterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla tranfmutantur, Ger. Dornæus *de transf. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. p. 534.* *Ens primum Auri* abufive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus defcriptio quædam extat (fi fides tribuenda) in Morley. *Coll. Chym. Leid. c. 49. proc. 8.* Helmontius rurfus *Ens* aliter expofuit, tria conftituens *Entia*: *Ens* reale, quod eft veritas: *Ens* mentale, quod eft Ratio: & *Ens* Rationis, quod eft Non *Ens*, putatione matre oriundum, *tr. Venatio scientiarum, n. 27.* *Ens veneni* vocatur impuritas mucilaginofa, & tartarea, quæ non habet in fe virtutem expulfivam, fed ftypticam, aluminofam & aftringentem, & omnibus alimentis ineft, *Introductione ad vitalem Philosophiam Tract. altero. Part. priori c. 14. 15.* imo etiam Aftris vifibilibus Ens veneni fpirituale attribuitur *c. 5. p. 19. Tom. VII. Operum Hartmanni in fol.*

Ensiformis, *Ensiculatus*, ξιφοειδὴς, eft epitheton Cartilaginis parti infimæ Sterni adnatæ, gladii vel enfis effigie, figura triangula; interdum penitus offeæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus defcriptionem vide apud Anatomicos, præfertim Bartholin. *libell. 4. de Anat. c. 18.* Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida obfervetur.

Enstacton, ἔνστακτον, q. d. *Instillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis inftilletur liquidum. Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* Ægineta vero vocavit στακτικὸν, *l. 7. c. 16.* Rhod. *ad Scrib. num. 34.*

Enstalaxis, ἐνστάλαξις. Vide *Instillatio*.

Enstasis, ἔνστασις, *Instantia*. Vide *Enistemi*.

Entalium, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoque idem, quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ, Paracelf. *tr. 2. Chirurg. magnæ cap. 8.* Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminofum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. *Paramir. l. 2. c. 6.* Tale Sal *Entalicum* ftatuit idem cauffam icteritiæ, *l. de Icterit. c. 1.* Sal *Entalicum* Microcofmi rejicitur per alvum, *Paragraphor. l. 1. c. 2. §. 2.*

Entasis, ἔντασις, *intensionem*, aut internam tenfionem fignificat, quæ & fimpliciter τάσις, aut ξύντασις vocatur. Legitur in Hippocr. *4. de R. V. I. A. t. 17. 21. lib. 4. Epid. XIII. 19.* Galen. *Com. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.*

Entaticos, ἐντατικὸς, *intensivus*, tribuitur medi-

dicamentis internis & externis Venerem ftimulantibus; alias *Incentiva*, dictis; item *Satyrica*. Dieter. *n.* 206. *in fin.* Tale Emplaftrum legitur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 17.

Enteradenes, ἐντεραδένες, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie defcripfit *peculiaribus Exercitationibus*,& hoc nomen Græcum ipfis attribuit *in ep. ad D. Joh. Jac. Harder.* quæ occurrit in Pæonis & Pythagoræ *Exercitationibus Epistolicis Anatomico-Medicis Ex.* 32. vocavit & illius fcriptum hic *Enderadenographiam*.

Enterenchyta, ἐντερεγχύτα, vocantur inftrumenta Chirurgica ad Clyfteres inteftinis injiciendum deftinata. Scult. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig.* 4. 5.

Enterione, ἐντερεώνη, idem, quod ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

Enterocele, ἐντεροκήλη, eft *Hernia inteftinalis*, quando inteftina prolabuntur vel ad inguina, vel ad fcrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Galen. *l. de differ. morb. cap.* 10. Hujus obfervationes & curationes vide apud Hildan. *Cent.* 2. *obferv.* 81. *feqq. cent.* 6. *obferv.* 73. & *alias*. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, *d. l.*

Enteromphalos, ἐντερόμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando inteftina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque cauffis oborrtam. Hildan. *epiftol. ad Mich. Doring. in oper. p.* 900. Affectus hic mulieribus præfertim tempore partus haud raro contingere folet.

Enteron, ἔντερον, *Inteftinum*, & pluraliter ἔντερα, *Inteftina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranofa, a ventriculi orificio dextro ad extremum anum protenfa, diftribuendi ad vafa lactea chyli & continendi, expellendarumque fœcum inftrumenta, fibris circularibus aliifque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorem defcriptionem reperies in Anatomicis, fpecialiter Bartholin. *lib.* 1. *Anat. c.* 10. 11. & D. Bidloo *Anat. Tab.* 39. & 40. Etfi vero revera unum & continuum fit *Inteftinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & diftingui, hincque fenarium refultaffe numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*: *Duodenum*, *Jejunum* & *Ileum*; tria reliqua *Craffa*: *Cæcum*, *Colon*, & *Rectum*, notum eft, de quibus omnibus fuo loco. Gal. *l.* 5. *de V. P. c.* 3. *l.* 6. *Anat. admin. cap.* 6. Jung. Diet. *n.* 295. Ob hanc divifionem dixit Linden. *Inteftinum re unum*, appellatione geminum. *Ex. VIII.* §. 2. Aliquando & ἔντερον in fingulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hippoc. *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 3. notante Gal. *in comm.* Jung. *l. de humor. XI.* 16. Ἔντερα quoque fignificant facculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad fotum immittuntur, forte quia ut vefica, fic & *Inteftina* ad eum ufum accommodari poffunt. Hippoc. *l.* 3. *de morb. I.* 20. Foef. *p.* 212. Per metaphoram etiam Lumbrici terreftres dicuntur ἔντερα γῆς, *inteftina* terræ, notante Foreft. *l.* 21. *obf.* 29. *Schol.*

Enteropiplocele, ἐντεροεπιπλοκήλη, eft nomen Herniæ in fcroto potiffimum, quando omentum & inteftina fimul devolvuntur & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compofitos refert. *l. de tum. p. n. c.* 15.

Enterofcheocele, ἐντεροσχεοκήλη, dicitur nonnullis ex licentia Græcis familiari componendi voces, *Hernia fcrotalis Inteftinalis*, quando inteftina in fcrotum prolabuntur: vide *Ofcheocele*.

Entheafticos, ἐνθεαστικός, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi fe defendi & exornari, vaticinaturque futura Videatur Æginet. *l.* 3. *c.* 4. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

Enthemata, ἐνθέματα, vocari, quæ cruentis vulneribus confeftim injiciuntur, ad reprimendas inflammationes & inhibendum fanguinem fcripfit Andr. Tiraquell. *de Nobil. c.* XXXI. §. 275. *fol.* 130. *b.* fed nullum autorem, ubi occurrat, addidit, quamvis ipfius autoritas omni exceptione major fufficere poffit.

Enthermos, ἔνθερμος, idem, quod πολύθερμος, *impenfe calidus*. Hippoc. *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 13. 19. Gal. *in comm.*

Enthetos, ἔνθετος, in genere dicitur *Impofitus*, *Inditus*. Specialiter vero fumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad fiftendam hæmorrhagiam. Hippoc. vocat ἐντεθέντα, *lib.* 4. *Epid.* XXII. 2. & *l.* 6. *f.* 6. *t.* 25. A verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, *l.* 6. *f.* 2. *t.* 2.

Enthlafis, ἔνθλασις, internam collifionem & contufionem, *Illifionem* fignificat, a verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrfum cogo, quod ufurpavit Hippocr. *lib. de int. aff. XLVII.* 11. 13. Jung. Foef. *pag.* 211. Gal. *lib. de de diff. morb. c.* 11. Vide *Illifio*. *Sennert. Inftit. Med. l.* 2 *part.* 1. *c.* 10.

Enthraffo, ἐνθράσσω, idem, quod θράσσω, *perturbo*, moleftiam affero, *pungo*. Hipp. 3. *de artic. t.* 47.

Enthufiafmus, ἐνθουσιασμός, id eft, *fanatica perculfio*, feu numinis afflatio eft, veluti cum quidam in facris faciendis mente capiuntur, fi quæ viderint, aut fi tympana, vel tibias, vel

vel figna audierint. Gal. *in def. Med.* Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthufiafmum* Paracelficum pro fingulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum* Libav. *Tom. IV. oper. p.* 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

Enthymematicos, ἐνθυμηματικὸς, epitheton & proprietas boni Medici, quod debeat effe *argutus*, *præmeditatus*, & acris in refpondendo, Hippocr. *de dec. orn. II.* 26.

Entomon, ἔντομον. Vide *Infectum*.

Entrichoma, ἐντρίχωμα dicitur a quibufdam extremus palpebrarum ambitus, five extrema ora, in qua excrefcunt cilia. Gorr. *p.* 144.

Entrimma, ἔντριμμα. Vide *Intritum*.

Entrope, *Entropia*, ἐντροπὴ, ἐντροπία, fignificat *pudorem*, verecundiam; Hipp. *l. de dec. orn. I.* 16. *V.* 5. Linden. reddidit, *Modeftia correctio*. *Ex II.* §. 20.

Entypofis, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ὠμοκοτύλη. Eftque articulatio humeri cum brachio. Gorr. *p.* 144.

Enulon, ἔνουλον, *caro* dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur ἔλον, & media inter dentes ἀρμὸς, Gorr. *ex Polluce*, *p.* 143.

Enur, eft occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Iohnf.

Enureo, ἐνουρέω, idem, quod ἐρέω, *mingo*, mejo, immingo. Hippocr. *l.* 7. *Epid. XV.* 43. ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in ftratum*, in qua fignificatione etiam ufus Nic. Pifo *d. M. C. & C. l.* 3. *c.* 41. & antiquior Nonus *de M. P. C. c.* 180. Hinc etiam nomen ἐνούρησις, *immictio*, h. e. Urinæ incontinentia, quod una cum verbo legitur apud Solenandr. *Confil. XI. p. m.* 345.

Enydreomæ, ἐνυδρέομαι, id eft, *madefio*, humector. Erotian. *Onom. p.* 41. *c.* 1.

Enypnion, ἐνύπνιον, *Infomnium*, idem, quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid fignificet, notum eft. Referuntur *Infomnia* a Medicis inter figna fanitatis & morborum, quamvis valde dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum fcripfit libellum de *infomniis*, & Gal. tractatum de prefagio ex *infomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *infomniis*, quid fint, & eorum generationis modo egit Th. Vvillis *Anim. Brutor. Part. I. t.* 16. *Infomnia* vel funt Divina, vel Naturalia, (fub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Infomniis* Cafp. Rejes *C. El. q.* 37. Jungatur defcriptio *Somnii* apud Linden. *Ex. XV.* §. 37.

Enypofapros, ἐνυπόσαπρος, *intus fubputridus* fignificat, & ufurpavit Hippoc. de fputo in hepaticis, *Coac. t.* 446.

Enyftron, ἤνυστρον, eft venter finus in quadrupedibus, dictus *Abomafum*. Hic ventri eft magnitudine amplior *Omafo*, quod ἐχῖνον vocant, forma oblongior, cancellis intus & cruftis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proxime inteftinum fequitur. Gorr. *pag.* 178. Jung. Arift. *lib.* 3. *de part. an. cap.* 14. Bart. *lib.* 1. *An. c.* 9. *Abomafum* prorfus effe fictitium contra Gazam fcripfit C. Hoffm. *l.* 2. *Inft. Med. c.* 31. §. 8.

Eon, ἠὼν, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. *p.* 175.

Epacmafticos, ἐπακμαστικὸς, *acerefcens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabafis*.

Epacros, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in fummitate acutum eft, vel in anguftum tendit. Hippocr. *lib.* 2. *de morb. LIX.* 25. Foef. *p.* 221.

Epaetromæ, ἐπαείρομαι, attollor infurgo, fignificat. Ufurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. *l. de humid. ufu*.

Epagogion, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Diofcor. *l.* 3. *c.* 25. quam vis dubiter, apud quem eft caput 23. Verum approbat C. Hoffmann. *l.* 4. *Var. Lect. c.* 33. Quod vero Gorræus *p.* 146. fcripferit ἐπαγώγια fignificare *præputia* tantum male affecta, nullam prorfus video rationem.

Epaio, ἐπαΐω, fentio, *percipio*. Frequens verbum Hippocr. 1. *Prorrh. XXVI.* 2. 4. *l.* 2. *de morb. XXI.* 9. *l.* 1. *de morb. mul. XLII.* 5. *l.* 2. LIIX. 15.

Epaiffo, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, fignificat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hippocr. *lib. de nat. puer.* IX. 7. Linden. vertit per *Exfilio*.

Epaleipho, ἐπαλείφω, proprie fignificat *fuperlino*, translatitie exacuo, *irrito*, in qua fignificatione legitur de cancro exafperato, Hippoc. *l.* 5. *Epid. X.* 21.

Epanaclefis, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore Hipp. *l.* 5. *aph.* 21. & *l. de humid. uf. XI.* 16. Diet. *n.* 307. Junge *Dogmata noftra Med. Gen. P. IV.* 2. *pag.* 480. 481.

Epanadidomi, ἐπαναδίδωμι, fignificat *increfco*, ingravefco. Ufurpatur de morbis ab initio minus vehementibus, progreffu vero temporis in gravius tendentibus, *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 29. & *l.* 1. *de morb. mul. XLI.* 5.

Epanadiplofis, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiplofis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio*. Gal. *l. de morb. tempor. c.* 8.

Epanalepfis, ἐπανάληψις, *repetitio*, Vide *Epanadiplofis*.

Epanaphero, ἐπαναφέρω, *reaffumo*, repeto, fi-

 gni-

gnificat, & quidem apud Hippoc. de viribus re-fumptis ufurpatur, *Coac. t.* 1. ubi ἐπαναγαγόντες, fefe *recolligentes*, occurrit.

Epanapneo, ἐπαναπνέω, fubinde & crebro *ref-piro*, Hippoc. *l.* 7. *Epid. XLVI.* 13.

Epanaftafis, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, puftula. Legitur in Hipp. *Coac. t.* 220.

Epancylotos, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur Laquei fpecies apud Oribafium. quo finus fuper finum inji-citur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. *p.* 146.

Epanemeo, ἐπανεμέω, fignificat *vomitum fub-inde repeto*, revomo. Hipp. *Coac. t.* 568.

Epanereugomæ, ἐπανερεύγομαι, *crebro eructo*. Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 59.

Epanorthumæ, ἐπανορθοῦμαι, idem, quod διορθοῦμαι. Vide *Diorthofis*.

Epanthifma ἐπάνθισμα, fignificat *Efflorefcentiam*, idem, quod ἐπάνθημα. Occurrit apud Hipp. 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 21. *f.* 2. *t.* 25. *Coac. t.* 579. a verbo ἐπανθέω, *efflorefco*, quod legitur *l.* 7. *Epid. XXIII.* 19.

Epantlefis, ἐπάντλησις, *perfufionem aquæ*, aut infufionem fignificat, qualis fieri folet in balneis, Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 50.

Epaphærefis, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita fublatio*, vel evacuatio. In fpecie vero vocatur in fanguinis miffio repetita, apud Galen. *l. de cur. rat. per fang. c.* 1.

Epaphros, ἔπαφρος, *fpumans* fignificat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hippocr. *f.* 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 60. & *f.* 3. *t.* 1. ubi mendofe legitur ἐπάφρων, notante C. Hoffm. *in Notis* ἀνεκδότοις *ad Gal. opera*, *h. l.* Foef. *p.* 223.

Epargemos, ἐπάργεμος, dicitur, qui in ul-cufculo oculi, quod ἄργεμα dicitur, laborat. Vide *Argemon*.

Eparita dicitur Paracelfo lutum quoddam argillaceum, haud dubie a calore atroruben-te. Unde & *Tartarus Eparitinus*, *l. de morb. Tartareis c.* 4.

Eparma, *Eparfis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in gene-re *omnem tumorem*, vel *intumefcentiam* in par-te aliqua obortam fignificat. Neque ullam video fufficientem rationem, quam ob Inter-pretes ftatuerint, ftricte & fpecialiter denota-re tumorem ad aures obortum, cum Hipp. femper exprimat addendo παρ᾽ ὦς, *ad aures*, v. g. *Coac. t.* 626. *l.* 1. *Epid. f.* 1. *t.* 10. *Lib.* vero 6. *Epid. f.* 4. *t.* 1. vocab. ἔπαρμα plane omiferit, notante Gal. *in comm.* Ufurpatur vero etiam de præcordiorum tumore, *l.* 3. *Epid. egr.* 3. *poft ft. peft.* item de ventris tumore, *Coac. t.* 86. 142.

Epaurifcomæ, ἐπαυρίσκομαι, fignificat *hau-rio*, *fruor*, fructum capio. Frequens Hipp. *l.* 4. *de morb. II.* 2. 4. *XI.* 12. 18. *XVI.* 38. 39. *XIIX.* 2.

Epauxes, ἐπαυξὴς, *increfcens*, incrementum capiens fignificat, diciturque de morbis. Fere idem, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικὸς. Legi-tur apud Hippocr. *l.* 6. *Epid. f.* 5. *t.* 26. Aet. *l.* 3. *c.* 8. notante Foef. *p.* 222.

Epedanos, ἠπεδανὸς, fignificat *Debilis*, infir-mus, quafi ἀπεδανὸς. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XII.* 9. *XLIV.* 3. *CVI.* 3.

Epencranis, ἐπεγκρανὶς, vide *Cerebellum*. Sic vocat Erafiftratus apud Galen. *lib.* 8. *de V. P. cap.* 13.

Ephebœon, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, item *A-gualiculus*, id totum dicitur, quod eft ab Hy-pogaftrio, feu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) ufque ad pudenda. Gorr. Caftell. ex Galen. *Introd. c.* 10. ubi &ἐπίσειον & ἥβη vo-catur. Unde & *Ephebia*, ἐφηβία, *Pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *Puberes*, denominantur. Gal. *l.* 2. *de temper. c.* 5. & *comm. de fal. diet. t.* 7. ubi puberum defcribitur ætas, quod fit media inter pueros & adultos. Alias *Ephebæum* quo-que vocabatur apud Romanos & Græcos lo-cus peculiaris in paleftris & medius, & erat exhedra ampliffima, in qua Rhetores, Philo-fophi & alii liberalibus ftudiis addicti feden-tes difputabant. Lang. *l.* 1. *ep.* 51.

Ephedra, ἐφέδρα, eft nomen herbæ arboribus infidentis, quæ Polygonum bacciferum fcandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc nomine quoque venire inftrumentum quoddam Chirur-gicum reponendis membris luxatis idoneum, fcribit Joh. Laurent. *Amalth. Onom. p.* 309.

Ephedrana, ἐφέδρανα, idem, quod γλουτοὶ, *nates*, vel natium prominentiæ, Gorræus *De-fin. p.* 161. ex Polluce, Cœl. Rhodig.

Ephedria, ἐφεδρεία, apud Gal. fignificat ob-fervationem, dijudicationem, & correctionem, *l. de cogn. cur. animi morb. c.* 1.

Ephedron, ἔφεδρον, eft *fella* firmior, & fedile ftabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut Medicus, firmiter defidere poffit. Hippo-crat. *l.* 2. *de morb. XLV.* 9. & 2. *de fract. t.* 3.

Ephelcis, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, feu cruoris exigua guttula, quæ interdum tuffi in hæmoptica paffione rejicitur, Galen. *l.* 4. *de L. Aff. c.* 5. item ulcerum cruftula, *l.* 3. *de fymptom. cauff. c.* 2.

Ephelis, ἐφηλὶς, eft *afpredo* & *nigrities in facie* ex ardore folis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcumque e-nim cauffa fimilem afperitatem & colorem exci-

excitarit, perinde eft. Legitur apud Hippocr. *l.* 2. *Prorrh.* XXXI. 9. *l. de Aliment.* IV. 18. *l. de ſteril.* VI. 8. *l.* 2. *de morb. mul.* LXVIII. 1. Plinius aliquando *diſcolorem a Sole cutem*, aliquando a Sole uſta, vel a Sole aduſta interpretatur, eoque vitio deformes *Solatos* appellat. *Alii vitia cutis* ſimpliciter Latine reddunt. Linden. vertit *Maculas Solares*, *Ex.* XI. §. 189.

Ephemerides, ἐφημερίδες, vocantur proprie conſignationes, & calendaria, quæ ſiderum ortus & occaſus ac tempeſtates dieſque faſtos indicant. Lang. *l.* 1. *ep.* 36. Per traslationem vero apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui aſtra reſpiciunt, & præfertim ad Lunæ ſyzygiam moventur, vocantur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepſia, *tr. de Morb. Archeal. n.* 18. Vulgus etiam vernacule dicere ſolet: Perpetuum habet calendarium hic, vel ille æger.

Ephemerus, ἐφήμερος, eſt epitheton quarumdam febrium intermittentium, quarum tota conſtitutio unica acceſſione horarum viginti quatuor circumſcribitur, Gal. 4. *aph.* 55. Jung. Dieter. *n.* 565. Latine *Diaria*, unicum durans diem, ſcil. ut plurimum. Nam *Synochus ſimplex* non putris dicitur etiam *Ephemera plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hippocr. 4. *aph.* 55. *l.* 2. *Epid. ſ.* III. *n.* 60. Cauſam veram harum febrium vide apud Willis *l. de febr. c.* 8. quæ eſt ſubtilium & ſpirituoſarum ſanguinis portionum accenſio, vel efferveſcentia. Jung Sylv. *l.* 1. *P. M. c.* 28. Fr. Piens *de febr. part. ſpec. c.* 1. Quod vero Helmont. ſcripſit, *Ephemeram* ſedere in ſtomachi cavo, & plerumque ex vitiato cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel peracta digeſtione ſponte ceſſare, particulariter ſaltem verum eſt. *Tr. de febrib. c.* 9. §. 23. Richart. Morton. *in Pyretologia Exercit.* I. *c.* 2. cauſſam conſtituit harum febrium ſpiritus animales agitatos & nimium motos, qui tamen potius videntur eſſe productum acceſſi vel efferveſcentis ſpirituoſi, qui ſpiritus animales in cerebro commovet & exagitat.

Ephefis, ἔφεσις, ſignificat *provocationem in jus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte deſiderio laſcivo fœminarum, dum viri congreſſum anxie deſiderant & ad Venerem quaſi provocant. Moſchion *de morb. mul. c.* 128. 138.

Ephestias, ἐφεστιάς, nomen *Emplaſtri* egregie *reſiccantis*, quod & μάγμα alio nomine dicitur. Ejus deſcriptio habetur apud Aet. *l.* 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. *p.* 161.

Ephialtes, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ καὶ πνιγαλίων, eſt nocturna corporis oppreſſio, & quædam quaſi ſuffocatio, cum quis ab initio ſomni ſupinus jacens, grandi ſe mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili reſpiratione, immobilitate ac voce præpedita prope ſuffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quieſcentes invaderet, & pondere oppreſſos gravaret, eſſe voluerunt, quamvis tota mali cauſa intra corpus eſſet. Vide Rhod. *ad Scrib. n.* 100. Ea autem cauſſa nulla eſt alia, quam materies quædam vaporoſa incongrua ſpiritibus animalibus, præfertim in cerebello, ſtuporem aliquem inducens, ut mox a functionum ſuarum ſenſitivarum & locomotivæ munis paululum ceſſent. Hinc una cum Corde Pulmones, Diaphragma, & Thoracis muſculi impediuntur & quaſi conſtringuntur, quemadmodum egregie modum generationis *Incubi* deſcripſit Th. Willis *An. Brut. P.* 2. *c.* 6. Hinc noſtro judicio *Incubus* potius ad morbos pectoris vel medii ventris, quam ad capitis morbos referendus eſſet.

Ephidrofis, ἐφίδρωσις, ambiguæ ſignificationis eſt vocabulum apud Hipp. monente Galeno aliquoties *in comm. ad Prorrh.* v. g. *com.* 1. *t.* 7. *c.* 2. *t.* 7. & 60. *c.* 3. *t.* 33. Plerumque tamen *Sudatiunculam* tenuem ſignificat inutilem & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam uſurpatur de ſudore bono & Critico, *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 17. *Coac. t.* 36. & 136. A Th. Willſio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, *Pharm. Rat. Part.* I. *ſ.* 5. *c.* 1. *ſeqq.* Vide *Hidros*.

Ephippium, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria ſignificatio non eſt hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparationem tributum hoc nomen oſſi *ſphenoideo*, ſive *cuneiformi*, ob quatuor parvos proceſſus formam *ephippii*, ſive ſellæ, quæ equo imponitur, repræſentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barthol. *Anat. libell.* IV. *c.* 8. *p. m.* 718.

Ephiſtama, ἐφίσταμα, ſignificat *innato*, & dicitur de materia urinæ innatante, Hippoc. 7. *aph.* 34. Diet. *n.* 366.

Ephodos, ἔφοδος, triplicem habet ſignificationem apud Hippocr. (1) ſignificat vias & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 34. & *ſ.* 5. *t.* 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggreſſiones naturæ. Verum ex ſubſeqq. verbis patet, de *viis* & meatibus *excretoriis* ſermonem eſſe) (2) *invaſionem* notat *hoſtilem* incurſum, vel inſultum, 3. *Progn. t.* 3. (3) ἐφο-

ἔφοδοι Hipp. sæpe dicuntur rerum similium, vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, 1. *de diet.* XXIV. 11. XXV. 5. 7. Foes. p. 256.

Epialos, ἠπίαλος, est epitheton febris cujusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Gal. *l.* 2. *de diff. febr.* c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta & mitis febris, cujus meminit Hipp. *l. de A. L. & Aq. IV.* 7. *l. de superfœt.* XXIX. 3. *l.* 4. *Epid.* X. 9. De genere Quotidianarum esse videtur, unde veteres a pituita vitrea & acida deduxerunt. Verum caussa ejus vera ex caussa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide Vvillis *de feb. c.* 5. & Piens. *part. spec. de febr. c.* 10. Vide *Quotidiana*. Ab hoc est ἠπιαλώδης πυρετός febris, in qua rigor & tremor concurrunt juxta Erotianum in Ἠπιαλώδης πυρετὸς.

Epialtes, ἐπιάλτης, idem, quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus*. Vide *Ephialtes*.

Epibeblemenos, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis, vel stragulis tectus, aut *amiculo opertus*, *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 14.

Epibroche, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

Epicaros, ἐπίκαιρος, vel significat *opportunus*, tempestivus, Hipp. *l.* 1. *Epid. f.* 3. *t.* 12. *l.* 3. *f.* 3. *t.* 29. & *l.* 1. *de R. V. I. A. t.* 2. & 24. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis, & usurpatur de morbis & membris corporis, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 51. *l.* 2. *de fract. t.* 17. 22. & *f.* 3. *t.* 47. 63. *l.* 3. *de artic. t.* 59. 108. Vel etiam notat *periculosum* valde & insignem habens malignitatem, *l. de virgin. morb.* II. 18. & *l.* 1. *Epid. ægr.* 8. Vide Foes. p. 227.

Epicanthides, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κανθὶ dicti. Gorr. p. 149.

Epicar, ἐπίκαρ, i. e. *ad partem inferiorem*. Opponitur τῷ ἀνάκαρ. Vide supra *Anacar*.

Epicarpium, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpis manuum applicandum, qualia sunt Emplastra, vel Unguenta antifebrilia, item Confortativa, ut Sacculi pro pulsibus &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide *suo loco*.

Epicauma, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit. *Inustio* Lat. dici posset Gal. *defin. Med.* Vide *Encauma*. Jung. Forest. *l.* XI. *obs.* 17. *Schol.*

Epicerasticos, ἐπικεραστικός, dicitur & κατακεραστικός epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem vel morsum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam & ulcerosam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva passa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 2. vide & *l.* 2. *de Simpl. fac. c.* 12. ubi & ἐπικεραννύντα dicuntur. Videatur & Pet. Morell. *de Materia medica p. m.* 342. *edit. Ger. Blasii*.

Epiceros, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros*.

Epichærecacia, ἐπιχαιρεκακία, *malevolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter caussas morbificas a Rolf. *O. ac. M. M. Sp. l.* 2. *f.* 3. *c.* 107.

Epicheiron, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπιχείρειον, idem, quod σῶστρον, sive præmium, quod Medico, vel Chirurgo solvitur pro opera & studio Hipp. *in precept.* II. 9. a verbo ἐπιχειρίζω & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. *l.* 5. *Epid.* X. 18.

Epichliænome, ἐπιχλιαίνομαι, subinde calefco, *intepesco*, significat, & quidem plerumque præternaturaliter ap. Hippocr. *Coac. t.* 621. *l.* 4. *Ep.* XIX. 6. *l.* 2. *f.* 2. *n.* 19. *l.* 6. *f.* 7. *t.* 2.

Epichnus, ἐπίχνους, significat sordes, vel *lanuginosam concretionem*, & metaphorice aliquoties tribuitur oculis squalidis, & obtenebratis, Hippocr. 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 17. *Coac. t.* 561.

Epicholos, ἐπίχολος, i. e. *biliosus*, dicitur de corpore, Hipp. *l.* 5. *Epid.* IX. 14. XIII. 6. Idem quod *Cholericus*.

Epichordis, ἐπιχορδὶς, dicitur *Mesenterium* Aretæo *l.* 2. *de caus. & sin. ac. morb. c.* 6. citante Foes. p. 235. Ita vero vocatur, quia supra chordas, i. e. intestina situm est.

Epichorios, ἐπιχώριος, idem significat, quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius*, quamvis etiam sumatur pro ἐγχώριος sive *Endemio* de Scorbuto apud Suidam *l.* 6. *Geograph.* Vid. *Ephemerid. Nat. Curios. Dec.* I. *Ann.* II. *Obs.* 284.

Epicindynos, ἐπικίνδυνος, *valde periculosus*. Hippocr. 4. *aph.* 43. Vid. Dieter. *n.* 317. Opponitur τῷ ἀσφαλὴς, securus, item ἀκίνδυνος *Ibid.*

Epicœlis, ἐπικοιλὶς, *Cilium* significat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gorr. p. 140.

Epicœmasis, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipsam dormitionem significat, à verbo ἐπικοιμάομαι, 5. *aph.* 27. Jung. Dieter. *n.* 316. Legitur & hoc vocab. 2. *de artic. t.* 50. Sed quomodo versio Latina quadret, *vellisationem* aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

Epicolica dicitur Gliffonico ea corporis pars, quæ

quæ colo inteſtino accumbit, notante Blancardo *in Lexic.*

Epicophoſis, ἐπικώφωσις, idem, quod κώφωσις, *furditas*. Vide *Cophoſis*, quamvis ſtricte *ſurditatem* potius alii morbo ſupervenientem ſignificare videatur. Legitur apud Hippocr. 1. *Prorrh. ſect.* 3. *t.* 49.

Epicraſis, ἐπίκρασις, proprie *contemperationem* ſignificat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per vices* inſtituta, quæ opponitur ei, qua confertim & in totum cauſſa morbifica removetur. Galen. *l.* 9. *meth. med. c.* 10. Neque vero neceſſe eſt ſemper evacuationem intelligi: ſed & per ἐπίκρασιν curatio perfici poteſt ſucceſſive & per vices alterando, mitigando, ad excretionem diſponendo vitioſos humores, permiſſa ſoli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum ſanguinis, vel per alvum, urinas, ſudorem, aut aliter expurget. Caſtell.

Epicrateia, ἐπικράτεια, ſignificat *exſuperantiam*, quæ duplex eſt: alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Galen. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 16.

Epicrateticus, ἐπικρατητικὸς, apud Gal. ſtricte dicitur de facultate coërcendi, aut retinendi, alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, ſubducendi virtuti, *l.* 11. *de S. Fac.*

Epicratis, ἐπικρατὶς, apud Hippocr. ſignificat *ſudarium*, ſive linteum ad detergendos ſudores, item ex tenui ſtamine paratum capitis tegumentum & involucrum, Hippocr. *in Præcept. IX.* 14.

Epicriſis, ἐπίκρισις, id eſt, *Adjudicatio*, Gal. *ad Thraſyb. c.* 6. Quæ mutua inter ſe dependentia connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν, a Græcis, id eſt, *adjudicationem*, judicanda ſunt.

Epicruſis, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percuſſio*, qua mangones puerorum tanquam præſidio ſuccurrunt iis, quibus a natali die gracilia ſunt membra. Galen. *l.* 14. *Meth. med. c.* 16.

Epictenion, ἐπικτένιον, locus eſt imi ventris ſupra pectinem, unde & ἐπίσειον, & *Pubes* alias dicitur, Hippocrat. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXVI.* 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini inſidentem, & Galenus notat *exegeſi Hipp.* quam inſubditio medicamento exhibet, Hippocrat. *ibid. C.* 10. *CXX.* 8. Jung. Foeſ. *p.* 228.

Epicyema, *Epicyeſis*, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*, eſtque ſecundus fœtus conceptus gravida jam exiſtente muliere, id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, ſed ſemen aliud, vel potius ovulum, etiam poſtea intro admittit, *lib. de ſuperfœtat.* Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur. *lib.* 5. *Epid. V.* 14. Jung. Diet. *lat. p.* 875. *ſeqq.*

Epideipnon, ἐπίδειπνον. Vide *Poſtcœnium*.

Epidelos, ἐπίδηλος, ſignificat *conſpicuus*, evidens, & dicitur vel de homine, qui ſenſu increſcere deprehenditur, ut primo, ſecundo, tertio & quarto ſeptenario &c. Hippocr. *l. de Carnibus XIII.* 13. Vel uſurpatur de diebus futuram criſin manifeſtantibus, qui latine *Indices*, vel *indicativi* vocantur, 2. *aph.* 24. Vid. Diet. *n.* 314.

Epidemios, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπίδημος, eſt epitheton morborum ex genere communium, id eſt *populariter graſſans*, a communi, ſed tamen inſolita & minus familiari, cauſſa ortus. Cauſſa vero illorum non ſemper eſt aeris vitium malignum & venenatum, ſive peſtilens, ſed interdum etiam ſaltem conſtans & diu perdurans anni temporum intemperies & dyſcraſia, humores & ſpiritus ad communem vitioſitatem diſponens; quemadmodum patet ex hiſtoriis febrium *Epidemicarum* apud Vvillis *cap.* 17. Qui ab illa cauſa proveniunt, ſunt vere *Contagioſi*, *Peſtilentes*, hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*. Epitheton hoc poſtea ipſis remediis contra peſtem & morbos peſtilentes addi cepit; hinc legitur *Aqua Epidemia* Londinenſis in D. David. de Spina *Manuali Pharm. Chym. p.* 59. quamvis *in ipſo Diſpenſatorio Londinenſi* 1680. *edito* non extet.

Epideris, ἐπιδερὶς, ſic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. *ex Pollu-ce p.* 145. Rolf. *de Part. generat. Part.* 2. *c.* 42.

Epidermis, ἐπιδερμὶς. Vide *Cuticula*.

Epideſis, ἐπίδεσις, genus ligationis eſt ad ſanguinis profluvium fluentibus vaſis injectæ; quanquam ipſum vas circulo non complectatur, ſicut vinculum; Verum cum ex parte ſuo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra diffidentia, &, quæ ſuperimpoſita ſunt, contineat, merito inter claudentia remedia numeratur, ex Galen. *l.* 5. *meth. med. cap.* 3. Verum non video, quid obſtet, quo minus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari poſſit. Vide *Deligatio*.

Epideſmos, ἐπίδεσμος, dicitur faſcia, quæ plagulis aut ſpleniis ſuperinducitur & ſuperligatur. Latine *ſuperfaſciatio*, *ſuperligamen*,

Hip-

Hippocr. 3. *de iis; quæ in med. t. 6.* Huic op- ponitur ὑποδεσμὶς, de quo *suo loco.*

Epididymis, ἐπιδιδυμὶς, ita dicitur appendix & parvus quidam veluti testiculus, testis capi- ti superimpositus, cujus historiam & usum vi- de apud Anatomicos, præsertim Bartol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. 23. Inepte vertitur *Supergeminalis*. C. Hoffmann. *in Comm. ad Gal. de V. P. n.* 1016.

Epidorpion, ἐπιδόρπιον, dicitur *mensa secun- da*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine ve- nire solent, apponuntur. Lang. *l.* 2. *ep.* 51.

Epidosis, ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incre- mentum significat, a verbo ἐπιδίδωμι, *augeor*, increfco. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergo est, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. *l.* 2. *aph.* 31. 32. *l.* 5. *Epid. XIII.* 8. *l.* 6. *f.* 4. *t.* 26. Gal. *l.* 1. *de crif. c.* 3. & *l. de Morb. tempor. c.* 2. Jung. Foes. *p.* 225. Dieter. *n.* 315. Lind. *Ex. XV.* §. 91. Est species secunda temporum morbi particularium, se- cundum Gal. *de opt. sect. c.* 37.

Epidrome, ἐπιδρομὴ, *accurfionem*, affluxumve humorum significat. Gal. exponit per ἐπιῤῥοὴν, 3. *de iis, quæ in med. t.* 31.

Epieices, ἐπιεικὴς, significat *æquus*, modera- tus, *lenis*. Frequenti in usu apud Hippocr. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuun- tur vero vel hominibus, Gal. *c.* 3. *in Prorrh. t.* 67. vel morbis & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus. 1. *Prorrh. f.* 1. *t.* 12. *Coac. t.* 143. 209. 255. 374. *l.* 5. *Epid. XV.* 2. *XXIIX.* 3. & alibi sæpius. Lind. *Ex. VII.* §. 5. Vide Foes. *p.* 226. Substantivum quoque ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem & lenitatem significat, 3. *de fract. t.* 34. Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

Epigastrion, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barthol. *l.* 1. *Anat. in princ. Epigastricam Venam* & *Arteriam* descriptas vide in Anatomicorum monumentis.

Epigeios, ἐπίγειος, *terrestris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*, Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 15.

Epigennema, *Epigenesis*, ἐπιγέννημα, ἐπιγένε- σις, *Superveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *supervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori supervenit, five morbus novus fuerit, five symptoma. Causa quoque morbifica progagna- ta dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μετάπτωσις, quod in hac prior focus morbidus cesser & a- lius fiat. Legitur substantivum apud Hipp. *Coac. t.* 230. Verbum vero ἐπιγίνομαι frequen- tius occurrit. Unde & symptomata, ceu si- gna, quæ non statim a principio morbi adsunt, dicuntur ἐπιγινόμενα, accedentia, *supervenien- tia*, 6. *aph.* 35. & *alibi*. Vide Galen, *in comm.* Foes. *p.* 224. Dieter. *n.* 312. Rolf. *O. ac M. M. Sp. lib.* 2. *f.* 3. *c.* 5. & *l.* 3. *f.* 2. *c.* 48. Linden. *Ex. VI.* §. 22. *seqq. VII.* §. 12. 14. *XII.* §. 125. Ἐπιγένεσις etiam Latinitati donatum usurpatur de modo formationis fœtus & animalium qui fit per additionem partis post partem, quemadmodum patet ex Harveji *de gener. a- nimal. Exerc.* 45.

Epiglottis, ἐπιγλωττὶς, id est *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis ob- longæ, in interiori gutturis parte collocata, Gal. *l.* 1. *de Loc. aff. cap.* 1. vel est laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glottis* dictam ex junctura duarum Arytænoidearum obortam tegit & claudit, ne ex cibo & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat; quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, l. 2. *Anat. c.* 11. Legitur apud Hipp. *lib. de Corde*, *II.* 1. Vide & Lang. *l.* 2. *ep.* 44.

Epiglottum, Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo u- tuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras surfum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur. *Scholio in libr.* 6. *Paragra- phor. de Lepra.*

Epiglutis, ἐπιγλουτὶς, dicitur *femoris* & *na- tis pars exterior*, quemadmodum pars sub na- tibus ad femur depressa ὑπογλουτὶς vocatur. Gorr. *ex Arist. lib.* 1. *Hist. an. cap.* 14. vid. *p.* 145.

Epigonatis, *Epigonis*, ἐπιγονατὶς, ἐπιγονὶς, & ἐπιγυνὶς, dicitur μύλη, *Mola*, five *Patella ge- nu*, estque os cartilaginosum, latum, rotun- dum, intus læve, & cavum, toti genu sopra- positum. Duabus constat substantiis, ossea in teriori, altera cartilaginea exteriori. Ad la- tera asperum est, quo commodius tendinis ti- biam extendentes aptarentur. De hac vide Anatomicos, & in specie Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 21. Legitur apud Hippocr. *l. de ven. XXIV.* 3. *XXV.* 2. An *Patella* frangi possit, frustra in dubium vocatur, siquidem D. Fr. Ruyschius in *Centur. Observat. Anatomico-Chi- rurgic. Obs. III.* exemplum notatu dignum pro- posuit, simul docens, patellam aliter esse con- stitutam in corporibus vivis, aliter in sceletis, nimirum in his per exficcationem ita induran- tur, ut difficile sit eas frangere; in illis sunt extrinsece duriori lamina solum obductæ, in- tus vero substantia osseospongiosa præditæ.

Epigonon, ἐπίγονον, Hipp. idem est, quod ἐπι-

ἐπικύημα *superfœtatio*, *l.* 1. *de diet.* XXIV. t. Gorr. *d. l.*

Epilabe, ἐπιλαβὴ, ita dicitur *apprehenſio*, anſa, & locus, qui prehendi poſſit, quique injectum vinculum firmat & retinet, eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis mora ſit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. 3. *de artic.* t. 50. Jung. Foeſ. p. 228. a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

Epilampſis, ἐπίλαμψις. *Effulgeſcentia*. Vide *Eclampſis*.

Epilathera, eſt particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet conſiderari, quod in omnium minutiſſima gutta quoque Anatomia Microcoſmi conſtet. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis ſuæ tinctura eſt. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam ſunt, tot etiam integras eſſe Anatomias, ut in Microcoſmis & in Elementatis. Ita Iohnſonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpſerit has ſubtilitates, reperire non potui. Rul. plane non habet.

Epilempſis, ἐπίληψις, idem quod *Epilepſia*. Legitur apud Hippocr. *Coac.* t. 599. ex mente Foeſ. p. 228. quamvis Lind. ἐπίληψιν legerit, quod etiam verofimilius, & magis congruum. Vide *Epilepſia*.

Epilentia, Paracelſo dicitur quoque *Epilepſia*, *Def.* 2.

Epilepſia, ἐπιληψία, ἐπίληψις, *Morbus Comitialis*, (vide *Comitia*,) *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieter. *n.* 319. Lang. *l.* 1. *Epiſt.* 25. Late etiam *Convulſionis*, σπασμοῦ, nomine venit, (vide *Convulſio*) eſt primaria ſpecies morborum convulſivorum, poteſtque ex principiis recentiorum veris commode ita deſcribi, quod ſit varia & mixta actionum animalium læſio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulſivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus ſymptomatibus, ſtridore, ſpuma oris, clamore, compreſſione dentium, præſertim vero contractione pollicis, proveniens a ſpirituum animalium, ſive nervoſi liquoris, per auram malignam nitroſam, vel vitriolaceam exploſivam, vel congelativam irregulari commotione, expanſione, agitatione, præſertim in appendice cerebri medullari & nervorum principio facta, ex hypotheſibus Th. Willis, *de morb. convulſ.* c. 2. & 3. Paracelſus refert inter *morbos Caducos*, quorum ſex numerat, *Theriacæ morbor. Tab. V.* cujus cauſſam ſtatuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, *Scholion ad l. 3. Paragraphor. c.* 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioſo deducit, *tr. de Ideis morboſ. n.* 34. & virus vocat inebrians, ſoporiferum, & quodammodo furioſum, quod primitus circa ventriculum eluceſcit, *tr. de morb. Archeal. n.* 17. *Epilepſiæ* per conſenſum ab aura adſcendente exemplum evidens: vide *in E-phem. Nat. Cur. Ann. III. Obſerv.* 336. ut & in tract. Galeni *de puero Epileptico*. De *Epilepſiæ* cauſſa fuiſſe votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ ſuæ exitum aliquis oſtendat? teſtatur D. Hoffm. *Com. ad Gal. de V.P. n.* 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur ἐπιληπτικοὶ, Hipp. v. *aph.* 45. & ſymptomata convulſiva τέτιχάληπται, 5. *aph.* 7. *Coac.* t. 522.

Epileſmon, ἐπιλήσμων, *obliviofum* ſignificat, cui memoria debilitata eſt ex ſpirituum animalium impedita actuatione. Legitur apud Hipp. *Coac.* t. 161.

Epilogiſmus, ἐπιλογισμὸς, communis eſt quædam ratio, & omnium aſſenſu comprobata. Vide *Analogiſmus*.

Epimeles, ἐπιμελὴς, *ſollicitus*, curioſus. In ſpecie uſurpatur de eo, cui victus ratio curæ eſt, 2. *Prorr. XV.* 8.

Epimorios, ἐπιμόριος, *ſuperpartialis*, epitheton differentiæ pulſuum, reſpectu numeri ad numerum, cum, quot eſt diſtentio ſive diaſtole temporum, totidem eſt ſyſtole, ſive concidentia, Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 9.

Epimylis, ἐπιμυλὶς, idem, quod μύλη, ἐπιγονατὶς, *Mola*, *Patella genu*. Vide *Epigonatis*. Junge Foeſ. p. 229.

Epinemeſis, ἐπινέμησις, ἢ ἐπινέμωσις, *adminiſtrationem*, aut diſtributionem ſignificat; qualis Medico neceſſaria propter ſubjectorum varietatem, ut ſciat addere, vel adimere, prout circumſtantiæ exigunt Hippocrat. *in præcept. VI.* 29.

Epineneucos, ἐπινενευκὼς, id eſt, *annuens*, vel innuens. Eſt epitheton pulſus inæqualis in una pulſatione & diverſis arteriæ partibus, quoties pulſus magnus circa duos Medici digitos medios ſentitur, minor autem ſub extremis, Gorr. p. 151. Galen. *in Iſag. pulſ.* Dicitur & περινενευκὼς, *circumnuens*, Galen. *l.* 1. *de diff. pulſ.* c. 20. Hecticis familiaris, *l.* 14. *de cauſſ. pulſ.* c. 10.

Epinephelos, ἐπινέφελος, nubeculam offerens, *nubiloſus*. Dicitur de urinæ ſedimento nubeculam repræſentante, Hippocrat. 4. *aph.* 71. *Coac.* t. 575. *l.* 3. *Epid. ægr.* 1. & 3. Uſurpatur etiam de Autumno *nubiloſo*, *l.* 3. *Epid. ſ.* 3. t. 3.

Epinoema, ἐπινόημα, *commentum*, inventum ſignificat, hoc ſeculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hippoc. de ſcala quadam,

in qua perverſa ſpina reducebatur, 3. de ar-tic. t. 20.

Epinotion, ἐπινώτιον, idem, quod ὠμοπλάτη, *Scapula*, Gorr. p. 152.

Epinyctis, ἐπινυκτὶς, *puſtulam nocturnam* ſignificat. Eſt ſpecies exanthematis, ἐξανθήματος. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *Puſtula livens & noctibus inquietans*. Hinc enim nomen ſumit, vel quod noctu oriatur, vel quod infeſtet, magnumque dolorem moveat. Cauſſa eadem, quæ aliarum ſolutionum continui ſuperficialium, ſive exulcerationum cutanearum, ſcil. portiones ſubtiliores ſalinæ, vel ſeri ſanguinei, vel ſucci nutritii lymphatici.

Epios, ἤπιος, id eſt, *mitis*, lenis. Uſurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. *l.* 5. *Epid.* XXIIX. 7. *l.* 7. *Ep.* I. 6. 14.

Epiparoxyneſthæ, ἐπιπαροξύνεσθαι, i. e. *ſuperexacerbari*, acceſſionem morbi repetere, ingreveſcere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxyſmi plures habent inſultus ac veluti reduplicationes, uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet acceſſionem cum quotidiana continua & ἀναδιπλώσεις quaſdam. Provenit hoc a materiæ febrilis heterogenea turgeſcentia, Hippocr. *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 23. Eſt & ἐπιπαροξύνεσθαι, *irritari*, & de abſceſſibus ſub aure abortis dicitur, 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 70. Finxiſſe hinc videtur propria autoritate Blancard. nomen *Epiparoxyſmus*, in alio enim ſcriptore Medico vix occurret.

Epipaſtos, ἐπιπαςὸς, idem, quod καταπαςὸς. Vide *Catapaſma*. Gorr. ἐπίπαςα quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus ſanandis apponuntur, Lind. *Ex.* XIII. §. 323.

Epipechy, ἐπίπηχυ, dicitur *pars cubiti ſuperior*, ſicut ἀγοςὸς, inferior, de quo vide ſupra. Vide *Agoſtus*. Gorr. p. 152.

Epipephycos, ἐπιπεφυκὼς, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

Epiphænomenos, ἐπιφαινόμενΘ, dicitur de iis ſymptomatibus, quæ poſt morbum præſentem apparent, nec una cum morbo ſtatim ſunt præſentia. Hipp. 1. *aph.* 12. An aliqua differentia fit τῶν ἐπιφαινομένων, ab ἐπιγενομένοις, uti vult Lind. *Ex.* XII. §. 125. Valde dubito. C. Hoffm. vocat νεωτέρισμὸν, novationem vanam, *Inſtit. lib.* 4. *c.* 28. §. 18. Vide *Epigenne-ma*, Dietér. n. 312. 331.

Epiphania, ἐπιφάνεια, ſignificat habitum corporis exteriorem, ſummam corporis. Uſus eſt Theon Medicus l. 4. *de particul. exercitiis*, teſte Galen. *l.* 3. *de tuend. ſan. c.* 8. Vide *Superficies*.

Epiphlebos, ἐπίφλεβΘ, dicitur, cui venæ ſunt amplæ & prominentes, quales ſunt gracilioris & calidioris temperamenti, Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 25. Aretæus *l.* 2. *de cur. morb. ac. c.* 2.

Epiphlogiſma, ἐπιφλόγισμα, *Deflagratio*, incendium ſuperveniens, ſive ardor, vel fervor alicujus partis, veluti a flamma obortus, propter exuberantem humorum, præſertim ſanguinis, caliditatem. Hippocr. 5. *aph.* 2. Jung. Dieter. *n.* 332.

Epiphoiteos, ἐπιφοιτέΘ, *accedens*, ſuperveniens. De dolore legitur *Coac. t.* 332.

Epiphora, ἐπιφορὰ, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis ſanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem ſignificat, ab ἐπιφέρεσθαι, cum impetu ferri, Scrib. Larg. *n.* 243. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.* Specialiter vero influxum humoris in oculos inflammatorium denotat, Galen. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. & *l. Introduct. c.* 15. Dieter. *n.* 891.

Epiphoros, ἐπίφορΘ, dicitur fœmina *Gravida*, ſive utero gerens, aut vicina partui; aut juxta alios ſumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 11. (vide Gal. *in eotum.*) *Coac. t.* 514. 517. 519. 523. 537. Jung. Holler. 2. *in comm. ad hæc loca p.* 1010. & 1017. Ionſton. *in Not. ad d. l.*

Epiphyſis, ἐπίφυσις, i. e. *Appendix*, eſt oſſi quid adnatum, non continuum, ſed contiguum, veluti accretio ab ἀποφύσει, quæ proceſſus eſt oſſis continuus, ſeu ejus continua portio, Hippocr. 2. *de fract. t.* 35. Vide Gorr. *p.* 153. & Foeſ. Barthol. *libell.* 4. *c.* 1. *fin.* Ἐπιφύσεις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ ex craſſioribus quibuſdam humoribus excrementitiis obortæ, *l.* 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 48.

Epipiema, quod & *Epipoma*, ἐπίπωμα, dicitur, eſt inſtrumentum ligneum, figuram habens literæ Π. & inverſi Ц. uſurpatum ad propulſum humeri caput reponendum, Oribaſ. *de machinam. c.* 4.

Epiplaſma, ἐπίπλασμα, in genere idem eſt, quod *Cataplaſma*. Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus impoſita apud Galen. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 2. *in princ.*

Epiplerofis, ἐπιπλήρωσις, *ſuperimpletio* ex opinione Eraſiſtrati dicebatur, quando arteriæ in dilatatione replebantur ſpiritu a corde immiſſo, Gal. *l.* 4. *de diff. pul. c.* 6. & 17.

Epiplexis, ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio Medico quandoque neceſſaria, Hipp. *l. de dec. orn.* IX. 16. & verbum ἐπιπλήσσω, *increpo*. XI. 18.

Epiploce, ἐπιπλοκὴ, idem, quod συμπλοκή. Vide *Complexio*.

Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, eſt ſpecies *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas & cavitatem ſcroti. Gal. *de diff. morb. cap.* 10. Eſtque morbus in ſitu.

Epiploocomiſtes, ἐπιπλοοκομιστής, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Veſalius, ſcribens, quod omnia fere quadrupeda majori omento ſupra inteſtina explicato undique donata ſint, quam homines, & ita de hominibus extraordinario & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis expoſuerit. Lat. *Omenti geſtatores* reddens, *l.* 5. *de H. C. F. c.* 4. Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat *Epiplocele* dicta, Gal. *l.*6. *Adm. Anat. c.* 5.

Epiploomphalon, ἐπιπλοόμφαλον, eſt *Hernia umbilicalis*, orta a prolapſu omenti in umbilicum per violentiam continuum ſolventem excitata, Gal. *in defin.*

Epiploon, *Epiplun*, ἐπίπλοον, ἐπίπλουν, *Omentum*, quaſi Operimentum, aliis *Rete*, *Reticulum*, *Zirbus*, eſt pars membranoſa duplicata, veluti ex duplici peritonæo & adipoſa ſubſtantia conſtans, arteriis veniſque & paucis nervulis intertexta, inteſtinis veluti innatando incumbens. Ejus hiſtoriam vide in Anatomicis, præſertim Barthol. *l.* 1. *c.* 8. Vocab. Græcum occurrit apud Hippocr. 5. *aph.* 46. 6. *aph.* 58. *lib.*1. *de morb. III.* 36. Coac. *t.* 502. *l. de nat. mul. XIX.* 5. & *alibi ſæpius*. Adde Diet. *n.* 322.

Epiploſcheocele, ἐπιπλοσχεοκήλη, herniam omentalem in ſcroto ſignificat, quo vocabulo uſus eſt D. D. Chriſtoph. Maur. Hoffmannus *in Diſſertatione ſua Inaugurali hoc titulo*.

Epipolæos, ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, *ſuperficiarius*, mitis. Dicitur de ſiti parva, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 23. Vide *Exercit. de Remor. purg. Diſp. V.* §. 2. de oſſe, quod minus profundum eſt, ſed in ſuperficie extat, *l. de cap. vuln. XXV.* 4. *XXIX.* 2. de febre miti, 2. *aph.* 28. Vide Dieter. *n.* 323.

Epipolaſis, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum & fluctuationem ſignificat, Hippocr. *l. de hum. II.* 51 ubi opponitur καταβάσις, deſcenſus humorum. Deſcendit a verbo ἐπιπολάζω, *redundo*, fluctuo. Hippocr. 1. *de Nat. hum. t.* 22. *l.* 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 67. *l.* 2. *de diæt. XXV.* 3. Apud Chymicos *Epipolaſis* eſt, cum ſublimatum ad ſuperficiem duntaxat aſcendit, eique inſidet. Et quidem primum e centro ad ſuperficiem eſſentiæ extrahuntur, ſed nonnunquam eadem operatio inſervit repurgationi. Duplex eſt: *Humida* & *Sicca*. Illa dicitur cum e re in humore excedente collocata ſublimatum enatat, emergitque uſque ad ſummum, ubi ſubſiſtens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem* ſeu *Emerſionem* appellari poteſt. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione & diffidio diverſarum, & procuratur non modo per calorem actualem, ſed & potentialem. *Epipolaſis ſicca* eſt, cum immediate ex reipſa ſublimatum effloreſcit, eique cohæret proxime in ſicco. Et peragitur modis variis, opera caloris elevantis, & clauſuris apertis viam egreſſui laxantis. Hæc Rul. *in Lex.*

Epipoma, ἐπίπωμα, Vide *Epipigma*.

Epiponos, ἐπίπονος, ſignificat *laborioſus*, moleſtus, difficilis. Uſurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus, Hipp. 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 15. *lib.* 2. *Epid. ſ.* 3. *n.* 51. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 24.

Epiporoma, ἐπιπώρωμα, dicitur *Callus*, vel tophus *in articulis* enatus & induratus, apud Hipp. *lib.* 2. *Prorrhet. XV.* 2. 7.

Epiptyxis, ἐπίπτυξις, *complicatio*, occluſio *labiorum*, C. Hoffmann. *comm. in Gal. de V. P. n.* 1169.

Epipyretto, ἐπιπυρέττω, ſignificat *inſuper febricito*, diciturque de ægro, in quo febris & repetit, & ingraveſcit, 1. *Prorrhet. ſect.* 1. *t.* 15. Coac. *t.* 95.

Epirigeo, ἐπιῤῥιγέω, ſignificat *inſuper*, vel ſubinde *rigeo*, quando rigores frequentiores & repetiti urgent. Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 7.

Epirrhoe, ἐπιῤῥοὴ, *influxum* ſignificat, vel affluxum humorum in partem, a verbo ἐπιῤῥέω, *influo*, Hippocr. 5. *aph.* 23. Vide *Influentia*, *Influxus*.

Epiſarcidium, ἐπισαρκίδιον, idem, quod *Hypoſarcidium*. Vide *Anaſarca*.

Epiſcheſis, ἐπίσχεσις, inhibitionem, *ſuppreſſionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, ſupprimo, ſiſti, 5. *aph.* 50.

Epiſchion, ἐπισχίον, dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod eſt os tranſverſum & latum in imo ventre, quod pubi ſubjacet & munit inteſtina. Gorræus *p.* 153.

Epiſchon, ἐπισχών, dicitur de ægro, in quo morboſa acceſſio ceſſat, inhibetur, aut differtur. Hippoc. *Coac. t.* 79. *l.* 5. *Epid.* XXXI. 7. *l.* 7. IX. 5. 15. XLIV. 5.

Epiſcleros, ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre, Hipp. 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 46.

Epiſeion, ἐπίσειον, ἐπίσιον, idem, quod ἐφήβαιον. Vide *Ephebæum*; id eſt, *Pubes*, *Aqualiculus*. Occurrit apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.*

LXXXIX. 5. *l*. 22. *VI*. 5. & *alibi fæpius*. Pic-colm. *Prel. Anat. p*. 72.

Epifemafia, ἐπισημασία, in genere *fignificationem*, vel *Confignificationem* & *Annotationem* fignificat, a verbo ἐπισημαίνω, indicium vel fignum aliquod præbeo, quod in hac fignificatione legitur apud Hipp. *l. de nat. puer. V*. 5. & 4. de *R. V. I. A. t*. 89. Aftrologorum judicia de tempeftatibus ex fiderum phafibus dicuntur ἐπισημασίαι, Linden. *x*. XI. §. 191. In fpecie vero fignificat primum infultum febrilem, in quo ægri folent horrere, refrigerari, ofcitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid fimile pati. Vide *Annotatio*. Denique & fpecialiffime verbum ἐπισημαίνεσθαι, fignificat *fufcipere aliquam notam*, aut characterem, *ex epilepfia paroxyfmo*. Unde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παιδία, & qui carent, ἄσημα. Hipp. *l. de morb facro* IX. 5. 9. X. 1.

Epifpaden, ἐπισπάδην, *affatim*, unico hauftu, avide. Inter Compotatores vulgo effertur: *haufticos*. Occurrit apud Hippocr. *l. de ent. aff*. XXIX. 4.

Epifpafmos, ἐπισπασμὸς, vel idem eft, quod εἴσπνοη, *Infpiratio*, uti vult Galen. *c*. 5. *in* 5. *Epid. t*. 32. vel juxta alios celeriorem & præternaturaliter crebram infpirationem notat. Poffet etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικὰ φάρμακα, idem quod ἑλκτικὰ, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere fupra *Attractio*. Quibus Hippocrates intellexerit *forbitiones* per ἐπισπαστικὰ ῥοφήματα in febribus ardentibus, 4. *de R. V. I. A. l*. 18. Gal. *in comm*. conftare poffe negat; At Hor. Augen. exponendum effe textum per alimenta forbilia purgantibus mixta, *Tom. II. Epift. & Confil. Medic. p. m*. 344. Specialiter *Epifpafticum* dicitur medicamentum aridum infperfile ad maligno-rum ulcerum curationem non inefficax. Galen. *l*. 4. *de C. M. S. L. cap* 5. ἐπισπαστικὸν Emplaftrum, quod aperit & educit pus vel fi quid aliud fubeft, Scribon. *L. n*. 216.

Epifphacelizo, ἐπισφακελίζω, fignificat prorfus *fphacelo*, h. e. totali mortificatione & νεκρώσει corrumpor. Hipp. 1. *de artic. t*. 63. unde & ἐπισφακέλισις *totalis mortificatio*, 3. *de art. t*. 55. Jung. *t*. 59.

Epifphæria, ἐπισφαίρια, dicuntur anfractus cerebri & gyri exteriores, ut vafa fanguinea per cerebri fubftantiam melius diftribuantur, adnotavit Blancard. *in Lex*.

Epifphales, ἐπισφαλὴς, valde *periculofus*, Hipp. 2. *aph*. 35. & *l. de vet. med*. XVII. 13. Jung. Dieterich. *n*. 327.

Epifphragizoma, ἐπισφραγίζομαι, fignificat *obfigno*, infigno. Ita Chymici *obfignant* vafa figillo Hermetico. Vide *Sigillum* Rhod. *in Lex*. *Scribon*. Signare vas, ne vires evanefcant.

Epifphyrion, ἐπισφύριον, dicitur fibulæ fpecies, qua antiqui ocreas fupra malleolum conftrinxiffe ex Homeri *Iliad*. *V*. fcribit Rhod. *de Acia p*. 19.

Epifplenos, ἐπίσπληνος, *lienofum*, lienis tumore vexatum fignificat, Hippocr. *l*. 2. *Epid. LII*. 7.

Epiftagmos, ἐπισταγμὸς, inftillationem in genere fignificat. Quod vero apud Diofcorid. *l*. 3. *c*. 23. catarrhum denotet, exiftimat C. V. Schneider. *de Catarrho*, *l*. 1. *fect*. 1. *c*. 4.

Epiftafis, ἐπίστασις, vel fignificat apud Hippocratem idem, quod ἐπίσχεσις, *fuppreffio*, retentio excernendorum, *l*. 1. *Prorrh*. *f*. 3. *t*. 46. 62. *Coac. t*. 233. 244. 487. &c. vel fignificat *fuperficiem* urinæ, infidentiam, & opponitur ὑποστάσει, *fubfidentiæ* in urina. In hac fignificatione fumitur, 7. *aph*. 35. & verbum ἐφίστασθαι, *aph*. 34. Vide Foef. p. 232. Dieteric. *n*. 325.

Epiftateo, ἐπιστατέω, fignificat Hippoc. *morbis præfum* & ægrorum curam habeo, *l*. *Præcept*. *V*. 13. *X*. 12. Dicitur & προστατέω, *præficior*, dicto loco, *X*. 8.

Epiftaxis, ἐπίσταξις, fignificat στάζειν, i. eft *fanguinis e naribus ftillationem repetitam*, a verbo ἐπιστάζω, fæpius *fanguinem e naribus ftillo*, 1. *Prorrh*. *f*. 3. *t*. 56. *Coac*. *t*. 87. 237.

Epifteme, ἐπιστήμη. Vide *Scientia*.

Epiftomion, ἐπιστόμιον, in genere fignificat *Operimentum*, vel Obturamentum. Chymicis vero *epiftomia* dicuntur fpiracula in furnis, five *Ventilia*, quæ & *Regiftra* vocantur. Morley *in Collect. Chym*. Leidenf. *Prolegom*.

Epiftoreo, ἐπιστορέω, fignificat *infterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando inftrumenta dura involvuntur & fuperfternuntur ftragulis, aut linteis mollibus, ne lædant, Hipp. 3. *de artic. t*. 49. & *f*. 4. *t*. 59.

Epiftrophe, ἐπιστροφὴ, in genere *inverfionem* fignificat. Specialiter vero fumitur pro *Recidiva* morbi, quando morbus, qui ceffavit, revertitur, Hippocr. *Coac. t*. 256. Dicitur alias ὑποστροφὴ, aut ὑποτροπὴ. Verbum quoque ἐπιστρέφω fumitur de vertebrarum perverfione, quando collum intorquetur, 4. *aph*. 35. Vide Dieter. *n*. 326.

Epiftropheus, ἐπιστροφεὺς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea fuper fecundam vertitur, veluti fuper axem, quam ob cauffam etiam fecunda hæc ἄξων vete-

veteribus dicta fuit. Gorræus *d. l.*

Episynanche, ἐπισυνάγχη, occurrit nomen hoc in Epiſtola quadam Mich. Piscarti ad Caſp. Hoffmannum, in qua deſcripſit ſuam adverſam valetudinem, quando poſt febrem catarrhalem curatam Noribergam profectus & per octiduum ibidem commoratus morbo alio infeſtatus fuit, quem Medicos *Episynanchen* appellare ſcribit, in quo collum ita afficiebatur, ut cibum reſpueret & potus per nares rediret, a quo tamen etiam feliciter liberatus fuit. Extat Epiſtola *in Mantiſſa II. Epiſtolarum ad C. Hoffmannum annexa G. Richteri Epiſtolis ſelectioribus p. m.* 587. Verum in nullo Græco autore Medico, neque etiam in aliis Lexicis reperire potui. Legitur quidem in veteri quodam Lexico ἐπισυνάγχη ex Teophraſt. *l.* 4. *de cauſſ. plantar. c.* 12. ſed ſignificat locum in Aſia; quamvis & alia lectio annotata ſit, nempe ἀπυσυνάγχη. An fortaſſis Epiſynanche idem erit affectus cum Paraſynanche?

Episynthetice, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompoſitiva*.

Epitaſis, ἐπίτασις, Hippocr. dicitur morborum, præſertim febrium, *intentio* & acceſſionis initium, 4. *de R. V. A. t.* 114. Verbum quoque ἐπιτείνομαι ſignificat *augeſco*, gliſco, *Coac. t.* 116. & *libr.* 5. *Epid.* XXI. 18. Vide Lind. *Exerc. XV.* §. 94. Interdum vero ἐπίτασις quoque idem ſignificare videtur, quod ἐπίστασις, *ſuppreſſio*, retentio, 2. *in Prorrh. t.* 46. & 48. quamvis alii legant ἐπίστασις. Foeſ. *p.* 233.

Epitecnos, ἐπίτεκνος, *fœcundus*, h. e. diſpoſitus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque ſexu. Hipp. 5. *aph.* 62. *Fœcunditatis* cauſſa potiſſimum in bona temperie maris & fœminæ conſiſtit. Dieter. *n.* 4 6. Imprimis vero ſobria victus ratio exigitur. Lang. *l.* 2. *ep.* 9. *Fœcunditatem* feminis oriri potiſſimum ex motu in actu amoris minimis particulis impreſſo, probabiliter hodierni docent Doctores, inter quos celeb. D. Bohn. *Circul. Phyſiolog. progymn.* 1. *p.* 17. 18. & Joh. Ba-Lamzvveerde *de Hiſtor. molar. uter. c.* 22. *p.* 246.

Epitedeuma, ἐπιτήδευμα, vocatur *vitæ inſtitutum* vel genus, quod homo obit, aut utilitate, aut neceſſitate adductus, Gal. *com.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 1. Legitur & apud Hippocr. 2. *Prorrhet. XI.* 23. *XV.* 9.

Epitex, ἐπίτεξ, Ionice, ſignificat *partui vicinam*, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LI.* 9.

Epithema, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet ſignificationes; (1) notat *Operculum*, Hipp. *l.* 2. *de morb. XXV.* 15. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 8. Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 9. (2) eſt nomen medicamenti externi, ſive topici generale, ſive liquidum ſit, ſive ſolidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, ſpongia, linteo, ſtupa exceptum parti alicui imponitur, quorum deſcriptionem & exempla vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 56. Weker. *Antid. gen. l.* 1. *c.* 19. & *Spec. l.* 2. *ſect.* 13. P. Morell. *Form. remed. l.* 2. *ſect.* 1. *c.* 3. (3) apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex unguentis & ſimilem vim habentibus compoſitum, Galen. *l.* 7. *Meth. Med. c.* 4.

Epitheſis, ἐπίθεσις, varias in Lexicis obtinet ſignificationes. In genere ſignificat *impoſitionem*, item invaſionem, porro etiam defenſionem. In Chirurgicis vero ſignificare correctionem membrorum curvatorum, quæ fit mediantibus inſtrumentis, ad differentiam διαπλάσεως, quæ correctio fit manibus, in tenellis corporibus, me legiſſe memini in Collegio quodam manuſcripto Chirurgico.

Epithreptos, ἐπίθρεπτος, bene habitus, *bene nutritus*. Legitur in Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet. XXXIII.* 4.

Epithymia, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas*.

Epitocos, ἐπίτοκος, *fœcundus*, de Fœminis legitur, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 55. Alias dicuntur ἐπίτεκνοι, 5. *aph.* 62. de quo p. a.

Epithome, ἐπιτομή, idem quod *Synopſis*. Vide *Compendium*.

Epitrope, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *Curæ*. Hipp. *l. dec. orn. XII.* 8.

Epoche, ἐποχή, primum dicitur *ſuſpenſa ſententia*, nihilque certi definiens; quod eſt de nulla re pronunciare, nec aſſeverare certo, Gal. *de opt. doc. gen. in princ.* Deinde aliquando idem ac ἐπίσχεσις, *ſuppreſſio*, retentio, *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. Vide *Epiſcheſis*.

Epocheteuſis, ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem, quod παροχέτευσις, vide *Derivatio*; a verbo ἐποχετεύομαι, *derivor*, quod legitur apud Hip. *l. de venis XXI.* 9: quamvis Lind. ἐποχετεύομαι poſuerit: quam ſcriptionem reprobavit Foeſ. *p.* 236.

Epode, ἐπῳδή, ἐπῳδός, id genere *Incantationem* ſignificat. Vide *Incantatio*. In ſpecie vero notat curandi rationem præſtigioſam per certa carmina & cantilenas; de qua vide Lang. *l.* 1. *ep.* 33. & *l.* 2. *ep.* 46. Rob. Keuchen. *in proleg. ad Serenum*: Qui tales cantiones accinit, dicitur ἐπῳδός. Jung. Gal. *l.* 17. *de V. P. in fin.* C. Hoffm. *comm. ad l. n.* 1140.

Epodynos, ἐπώδυνος, valde *dolens* ſignificat, Hipp. *c.* 2. *in l.* 1. *Prorrhet. t.* 18.

Epoedeon, ἐποιδέων, *intumescens*, tumidus; Idem, quod οἰδαλέος, *d. l. t.* 18.

Epombros, ἔπομβρος, significat *pluviosus*, valde pluvius, de tempestate dicitur apud Hipp. 3. *aph.* 11. 12. 13. Unde ἐπομβρίαι, *tempestas pluviosa*, 3. *aph.* 15. Dieter. *n.* 335.

Epomis, ἐπωμὶς, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumerale*. Occurrit apud Hipp. 1. *de art. t.* 4. & *l.* 3. *t.* 44. Gal. *l.* 1. *Admin. Anat. c.* 11. Vide C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 105.

Epomphalion, ἐπομφάλιον, ἐπομφαλικὸν, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. *l.* 7. *c.* 9.

Epops, ἔποψ. Vide *Upupa*.

Eporediana balnea, vulgo Porretana. Joan. Pet. Arlunus *de Balneis*.

Eposilinga, id est, *Squama ferri*, Rul. Iohns.

Epsilomenos, ἐψιλωμένος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus 5. *aph.* 22.

Epulis, ἐπουλὶς, dicitur *Tuberculum* & carnis excrescentia *in Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 9. Caussa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scribon. *n.* 61. & Rhod. *in not. Ephem. Nat. C. An.* II. *Obs.* 255.

Epuloticus, ἐπουλωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurare carnem, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 16. Dicitur & συνελωτικὸν, Gal. *l.* 13. *M. M. c.* 5.

Epureo, ἐπουρέω, *urinam facio*, idem, quod simplex οὐρέω. Lind. *Ex. V.* §. 71.

Equicervus. Vide *Alce*, cujus descriptionem vide etiam apud Aldrov. *lib.* 1. *de quadruped. bisulc. c.* 32.

Equi Clibanus, fimus equinus Chymic. Alb. Magnus *de mineralibus l.* 3. *t.* 1. *c.* 10.

Equitatio, ἱππάσια, ἱππασία, ἱππεύσις; est motus corporis, quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. *de A. L.* & *A.* & Lang. *l.* 2. *ep.* 9. Quod Th. Sydenham equitationem in phthisi tanquam certissimum remedium commendaverit & D. D. Stahlius illud speciose propugnare non dubitaverit, *in quodam Propempti- co ad Disp. Inaugur. de Fundamentis pathologiæ practicis Dn. Joh. Sam. Carl. Oering.* ulteriori adhuc disquisitione & confirmatione indigere omnino arbitror, de qua phthisi, de quo morbi tempore particulari, an in principio, vel augmento &c. intelligendum sit, & quænam alia circa usum illius remedii adhuc observanda sint? quandoquidem phthisin adeo esse intricatum & difficilem morbum nemo inficiabitur, atque ideo præter equitationem recte adhibendam etiam aliis adminiculis & remediis congruis opus esse nullum mihi est dubium. Interea nihil de autoritate & fide laudatissimorum illorum autorum volo derogatum.

Equus, ἵππος, homonymon est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexus, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. *l.* 1. *de quadruped. solidip. c.* 1. & usum medicum apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* XXI. *Equi* Anatome descripta legitur *in Act. Hafnienf. Vol.* I. *Obs.* XI. *p.* 36. *seqq.* De *Equis* prasinis lege Lang. *l.* 1. *ep.* 78. & Fr. Hoffmann. *in clavi ad Schrod. l.* De *Equis* Magicis & Diabolicis præstat tacere, quam scribere. Improprie vero ἵππος, *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nictant instabiles, Gal. *l. def. med.* & *c.* 1. *prognost. t.* 21. & *c.* 2. *in* 1. *prorrhet. t.* 11. Caussa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione in musculis palpebras moventibus consistet. An vero propterea non sit morbus dicendus; quia Medicorum nemo meminit, non est nunc mearum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquod impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

Eradicativus dictum olim fuit de purgatione fortiori & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. *de purg. simpl. c.* 16. *Tom.* I. *p.* 61.

Erectimancus, ὀρθόκυλλος, ὀρθόκωλος. Vide *Orthocolos*.

Erectus, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo & plerumque sano. Unde & Galen. egregie hoc demonstravit, *Erectum* esse, provenire & ab animo & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus corpus deorsum fertur & in terram declinat, *l. de palpit. trem. rigor. c.* 4.

Eregmos, ἐρεγμὸς, in specie *Fabam fresam* fractamque significat, ut ita sit idem in faba, quod ptisana in hordeo, aut χόνδρος in alica. Late tamen aliquando de omni legumine freso accipitur, notante Gal. *com.* 4. *aph.* 46. Foes. etiam vult, interdum pro *lomen-*

mento, aut farina fabarum fumi, quod negat Gorræus *p.* 254. Dicitur & ἔρεγμα, ἔρειγμα, ab ἐρέικω, *frango*, quod aliquoties occurrit in Hip. v. g. *l.* 2. *de morb. LXV.* 14. *l.* 1. *de morb. mul. CIV.* 5. *l.* 2. *VI.* 28. Subftantivum ἔρειγμα legitur *Coac. t.* 631. *l.* 2. *de morb. mul. LXXIV.* 13.

Ereiſma, ἔρεισμα, fignificat *fulcimentum*, vel ftabilimentum. Idem quod ἔρμασμα, σήριγμα, v. g. in Chirurgicis, per falciam & vinculum, Gal. *c.* 3. *de iis*, *q. in med. t.* 36. & 2. *de fractur. t.* 77. Deinde fignificat illifionem cum impreffione, aut impetu. Hippocr. 2. *de fract. t.* 24. Defcendit ab ἐρείδω, *innitor*, adurgeo. Unde ἀντερείδω, *renitor*.

Eremæos, ἠρεμαῖος, *quietus*, lenis. Dicitur de igne apud Hippocrat. *l.* 1. *de morb. mul. LXIV.* 11.

Eremos, ἔρημος, *defertus*, derelictus, deftitutus: Ufurpat Hipp. de offe curatione deftituto, *l.* 7. *ep. in fin.*

Erethiſmos, ἐρεθισμὸς, generaliter in Medicina fignificat omne *irritamentum* comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam five calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, five fint acres & vitiofi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi &c. five res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ita expofuit Gal. *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 54. Unde & hujufmodi res dicuntur σημεῖα ἐρεθιστικά, figna *irritantia*. Legitur in hac fignificatione vocab. ἐρεθισμὸς, 1. *aph.* 20. In fpecie aliquando fumitur pro *irritatione* facta per alvum, *l.* 1. *Epid. ægr.* 2. & 12. Vid. Foef. *Oec. p.* 237.

Eretria, *Eretrias*, ἐρετρία, ἡ ἐρετριὰς, fc. γῆ, terra. Eft fpecies terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, fita prope Chalcidem. Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipfi colorum differentiæ, Alba & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; fi lavetur, aut uratur & poftea lavetur, magis adhuc ficcat. Vide Diofcor. *l.* 5. *c.* 171. Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* Quod vero Foreft. terram rubram minutam, ut arenam, fcripfit *l.* 7. *Chirurg. Obſ. XI. in Schol.* non quadrat cum Diofcoridis defcriptione. Meminit & Hipp. *libr.* 3. *de Morb. XXVII.* 7. & 11. *Terræ Eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet; fed an cum illa coincidat, quæ a Diofcoride defcribitur, certo non conftat.

Ereuthos, ἔρευθος, fignificat *Ruborem*, v. g. faciei, fignum plenitudinis fanguinis, fed etiam aliquando lixivioſitatis nimiæ & ichorofitatis falinæ, præfertim in fcorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. *l.* 3. *Epid. ægr.* 12. *poſt ſtat.* *poſt.* a verbo ἐρεύθω, *rubeo*, *l.* 2. *Epid. ſ.* 1. *n.* 36.

Ereuxis, *Eryge*, *Ereugmos*, ἔρευξις, ἐρυγή, ἐρευγμὸς, dicitur Latine *Ructus*, eftque proprie nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *Eructatio*, cujus cauffa nulla alia eft, quam inordinata fermentatio & diffolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo & improportionato ad materiam diffolvendam, unde effluvia vaporofa & halitus excitantur, qui coagmentati prius, poftmodo furfum tendentes, cum impetu exitum per ftomachum & gulam fibi parant, & hinc fonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. *l.* 1. *Pr. Med. c.* 9. In hypochondriacis haud dubie ab aciditate fucci pancreatici & fermenti chylificantis *acidi ructus* funt frequentes, unde ὀξυρεγμία dicitur. Vide *Oxyregmia*. Vocab. ἔρευξις legitur apud Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 32. *vel* 33. & *l. de Humor. II.* 17. Foef. etiam fcripfit, quibufdam ἔρευξιν omnem tranfpirationem & emiffionem fpirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἔρευξις, *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 22.

Ergalia Andr. Libavio dicitur pars miniftra *Encheriæ*, explicans inftrumenta alchemica. *Alchymiæ l.* 1. *c.* 2. & 3.

Ergaſterium, ἐργαστήριον, idem, quod *Laboratorium*. In fpecie *ergaſterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante capella, alembico, retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morley *in Collect. Leid. proleg. c.* 2.

Ergata, nomen *machinamenti*, vel inftrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ, περικόχλιον dictæ, conftitutionem concurrit. Oribaf. *de machinam.*

Ergma, ἔργμα, *impedimentum* fignificat, vel *ſeptum*, Hipp. *l. de Steril. III.* 2.

Ergon, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem & functionem indicare, præcipue tamen ad fenfiles animi facultates referri vult Foef. *Oec. p.* 263. & quidem ex Hipp. *l.* 6. *Ep. ſ.* 8. *t.* 35. In fpecie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum fubjectum cum vi quadam, fed felici fucceffu, v. g. in fternutatione, tuffi, ex Gal. *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 3. C. Hoffmann. *l.* 3. *Inſtit. c.* 9. §. 2. Linden. Ex. *XV.* §. 142. Imprimis vero ἔργον tale notat actum, vel *opus*, quod cum moleftia quadam conjunctum eft, aut difficultatem quandam præ fe fert: Hinc ἐργώδης idem, quod χαλεπὸς, *difficilis*, moleftus, Hipp. 2. *aph.* 37. & 4. *aph.* 15. Vid. Diet. *n.* 337. Nec moleftia carent ἔργα κύπριδος, *mania*

munia Veneris, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide Opus.

Ericeron, ἐρικηρὸν, eft ſpecies Collyriorum τῶν ἐπαχθῶν, cujus aliquot differentiæ ab Aetio recenſentur. Non dubium eſt, ſic vocari a fructu Erices, quem recipiunt, quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adſtringentia enumerat. Gorr. p. 155.

Ericis, ἐρικὶς, Hordeum craſſius diviſum etiam ſignificat, teſte Galen. in Exeg. dict. Hippocr.

Erictos, ἐρικτὸς, freſus, fractus. Vide Ereigma.

Erigma, ἔρυγμα. Vide Eregmos.

Erimoides, legitur apud Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 3. in comm. & videtur ex contextu innoteſcere, quod denotet ſabulum, vel ſubſidentiam in urina arenoſam.

Erinaceus, ἐχῖνος. Vide Echinus.

Erion, ἔριον, Lanam ſignificat, magni in Medicina uſus. Ejus duæ ſunt differentiæ, pura & ſordida: Pura dicitur, quæ lota eſt, ſordida vero illota, quam Græci ἔριον ῥυπαρὸν καὶ οἰσυπηρὸν, Hippoc. vero πίνον & πινώδες appellant. Eſt autem πίνος idem, quod ῥύπος, ſordes. Vide Eurion. Lana.

Eriphos, ἔριφος, i. e. Hædus, pullus caprinus tenellus, ſeu caper tenellus, ea propter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet. Schroder. lib. 5. cl. 1. n. 9.

Ermeſia, ἑρμεσία, compoſitionis cujuſdam nomen eſt qua Magos quondam uſos eſſe perhibent ad liberos generandos pulchros bonoſque. Conſtabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & a conceptu puerperas partum enutrientes ſic fieri conſtantes animo & forma excellentes atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus pag. 156.

Erodinium, eſt indicium alicujus rei, vel futuræ hiſtoriæ, quæ tantiſper adhuc latet homines, donec adveniat, tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præſagium. Hinc dicitur Erodenium corpus, quod indicat diſpoſitionem ſingularem. Item Hiſtoria Erodenia, Paracel. de Podagricis lib. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

Eros, ἔρως. Vide Amor.

Eroſio, διάβρωσις, idem, quod Corroſio, vide ſupra.

Erotoleptos, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui ardet amore mulieris honeſto. Linden. Ex. XV. §. 46.

Erotomanes, ἐρωτομανὴς, vocatur, qui furore quodam ſectatur vagas & illicitas libidines, Linden. d. l. Erotomaniam etiam aliquando in canibus venaticis fuiſſe veram obſervatam, ita, ut libidinarentur, non tamen coiverint vel ſe commiſcuerint, notavit Lentilius Miſcell. Medico-Pract. Part. II. p. 530.

Erraticus, ἄτακτος, ἄτυπος, vide Atactos, Atypos. Erraticæ Luis Venereæ meminit Parac. l. 8. de Gallicis papulis & aliis ſymptom. cap. 9. & Locorum erraticorum in morbo Gallico, lib. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. cap. 5.

Erratum, Error, ἁμαρτία, διαμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid ſignificet, notum eſt. Erroribus quoque expoſitam eſſe artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. ubi cauſſas, quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conſcribendo. Errores hujuſmodi notari intereſt & artis & poſteritatis. Lind. Ex. XII. §. 160. ſeqq.

Errhinon, ἔῤῥινον, Latine, Naſale, epitheton medicamentorum, quæ naribus, quæ Græci ῥῖνας vocant, capitis purgandi gratia induntur. Gal. l. 5. Sympl. Fac. c. 20. Materiæ & formulæ variæ ſunt, de quibus vide Weker. Antidot. Gen. lib. 1. c. 18. & 47. Spec. lib. 2. ſect. 11. P. Morell. Form. Rem. l. 2. ſ. 2. c. 8. Schroder. l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac M. M. Sp. lib. 6. ſ. 4. c. 1. Errhinorum ſpecies ſunt Ptarmica, πταρμικὰ, Sternutatoria, quæ Sternutationem movent.

Errhipſis, ἔῤῥιψις, projectio, proſtratio & dejectio dicitur apud Hippocr. cum corpus velut mortuum ac inanime omni robore perfecte exoluto & remiſſo proſtratum eſt, quod extremum virium lapſum denotat. l. de humor. III. 15. Junge Gal. com. 1. ad hunc lib. t. 24. ἔῤῥιψις ὀμμάτων, oculorum projectio, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti eſſe nequeunt, ſed eorum vis omnino languida eſt & proſtrata, oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. ſ. 1. ſub. fin. Vide Foeſ. p. 242.

Errhomenos, ἐῤῥωμένος, valens, validus, ſanitatem præ ſe ferens. Uſurpatur de diverſis rebus naturalibus & non naturalibus apud Hippocr. v. gr. de vultu, Coac. t. 296. l. 2. Epid. ſ. VI. 12. de vigiliis l. de Criſib. IX. 1. de animo vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

Error externus, ἀποτυχία τῆς ἐνεργείας, dicitur quando natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis deſtinati, ob non bene ſe habentes cauſas externas. Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inſt. l. 2. P. 3. ſ. 1. c. 2. & C. Hoffm. lib.

lib. 3. *Inst. cap.* 9. §. 7. & 9. *Errores* hujusmodi externi fiunt postea caussæ morborum. Rolfink. *O. ac. Med. Sp. libr.* 2. *f.* 3. *cap.* 25. *Error lymphaticus* vocatur Hydropis species *Anasarca* a Q. Seren. notante Kuchen. *in not. p.* 193.

Eruca, vocabulum est homonymon, & plantam & animal insectum significans. Priorem Botanicis relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latine etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ, originem trahens, vel ex stirpium excrementis vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schroder. *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 102. *Erucarum* vero descriptionem prolixiorem pete ex Aldrov. *libris de insectis*, præsertim *l.* 2. *c.* 1. *seqq. Erucas* ex opere pueri prodiisse una cum aliis mirandis notavit Lentil. *d. l. Part. I. p.* 90. In specie *Erucas*, quæ in piceis nascuntur, & proterea πιτυοκάμπαι appellantur, facultate esse Cantharidum, testatur Gal. *l.* 11. *de S. F. tit. Pilyocampe*, Jung. Lang. *l.* 1. *ep.* 81.

Eructatio, ἐρυξις. Vide *Ereuxis*.

Erugo, ἐκρυπίζω. Vide *Ecrypizo*.

Eruptio, ἔκρηξις, ἐκρηγμα, καταῤῥηξις, vel significat excretionem alicujus materiæ confertim & largiter factam, verbi gratia, *Eruptio* sanguinis, puris, in qua significatione aliquoties legitur apud Scribon. Larg. *n.* 46. 66. 84. 206. 240. Vide *Lexic. Scribon.* Rhodii. Vel notat affectiones ulcerosas cutaneas, & ita idem est, quod *Exanthema*, ἐξάνθημα, Gal. *lib.* 5. *de C. M. S. L. c.* 6. Æginet. *l.* 4. *c.* 9. Vide *Ecregma*.

Eryge, ἐρυγή, ἔρυγμα, *Ructus*. Vide *Ereuxis*.

Erygmatodes, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti* & ructuum effectivi, qualis est hypochondriaca affectio. Gorr. *ex Hippoc. pag.* 157. Conf. Galen. *exegesi*.

Eryma ἔρυμα. significat *munimentum*, vallum, *propugnaculum*, & tribuitur Deo apud Hippoc. *de morb. sacr. IV.* 56. Viris bonis *in epist. ad S. P. Q. Abder. in princ.*

* *Eryngium*, celebre diureticum. Est autem Planta Italis notissima; quæ primo vere turiones emittit, quibus simili modo, ac summitates asparagi conditis vescuntur.

Erysibe, ἐρυσίβη, vocatur *Rubigo*, morbus frugum & fructuum. Vide *Rubigo*.

Erysipelas, ἐρυσίπελας, est tumor præter naturam, non alte descendens, sed in cute consistens, a bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente, Galen. *l.* 14. *meth. med c.* 1. & *l.* 2. *ad Glauc. c.* 1. vel ex veri principiis ita describi potest: *Erysipelas* est intemperies calida & sicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rarissime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis tenuioribus subsistentibus & efflorescentibus. Dividitur in *Purum* & *Spurium*, quod posterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere, Galen. *dicto loco*. *Erysipelas* vero vocatur, quasi *Vicinitraha* aut *Vicinirubra*, ab ἐρύω, & πέλας, vel ἐρυθρὸς, *c.* 3. *de iis, quæ in med. t.* 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer S. Antonii*. Vide Dieter. *n.* 343. Helmont. appellavit *Apostema maxime igneum*, in quo excandescit spiritus vitalis a caussa morbifica lacessitus, & veluti ad iram provocatus, *tr. Natura Contr. nescia n.* 30. & *Blas humanum*. 28. Species *Erysipelatis* est *Zona*, vel ζωςὴρ, de quo infra. Jung. *Eph. N. C. Ann. III. Obs.* 4. Iunken. etiam meminit alius *Erysipelatis*, quod *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque sæpe purpuræ miliaris specie efflorescit, alias internis torminibus infantes affligit; quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viridescentia secedere facit, hujus caussam refert in matrum dispositionem biliosam texturamque rariorem & externas subitam sanguini phlogosim inducentes, *Chym. Med. Phys. Part. II. sect.* 2. *c.* 2. *seq. Erysipelatodes*, ἐρυσιπελατώδης, dicitur, quod indolem *erysipelatis* præ se fert, quamvis non sit ex asse.

Erythacos, ἐρυθακὸς. Vide *Rubecula*.

Erythema, ἐρύθημα, *ruborem*, vel rubedinem significat, idem, quod ἔρευθος. Vide *Eruthos*. Usurpatur sæpe ab Hippoc. 7. *aphorism* 49. *f.* 4. *ae R. V. I. A. t.* 26. *l.* 1. *Epid. ægr.* 14. & *in Coacis textibus* aliquoties. Vide Foes. *p.* 242.

Erythrinus, ἐρυθρῖνος, al. ἐρυθεῖνος. Lat. Plinio *Rubellio* (quamvis hoc nomine aliud piscis genus veniat) est piscis marinus, ita dictus a colore rubro, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. *l.* 2. *de Piscib. c.* 9.

Erythrion, ἐρύθριον, nomen est Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l.* 7. *cap.* 18.

Erythroeides, ἐρυθροειδὴς, epitheton tunicæ testium intimæ. Vide *Elytron*.

Erythros, ἐρυθρὸς, *Ruber*, rubens dicitur. Hippoc. 4. *aph.* 71. 5. *aph.* 65. & alibi sæpius. Vide *Ereuthos*.

Esaphe ἐσαφὴ, *contrectationem digitis immissis factam* significat, a verbo ἐσαφάω vel ἐσαφάσσω, *digitis contrecto*, quo aliquoties usus Hip-

Hipp. *lib. de nat. mul. XI.* 12. *XXXI.* 14. *XXXIII.* 3. & alibi sæpius. Vide *Esmasamenos*.

Esca, *esculentum*, βρῶμα, σῖτος, idem, quod *Cibus*. Vide *Broma*. *Cibus*.

Eschara, ἐσχάρα, *crustam* significat, vide *Crusta*. Alias proprie significat locum, ubi focus struitur. Rhod. *ad Scribon. n.* 25. *Escharas* fieri ministerio salium acutorum, docet Helmont. *tr. potestas medicam. n.* 4. Hinc *Escharoticus*, ἐσχαρωτικὸς, *crustam inducens*, de quo etiam supra in voc. *Crusta*.

Escharopepa, ἐσχαρόπεπα, epitheton τῶν κριμνῶν farinarum crassiorum apud Hipp. *l. IV. Epidem.* XXIII. Foes. *Oeconom. pag.* 245.

Eschatiæ, ἐσχατιαὶ, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut extremæ partes, 1. *de fract. t.* 40.

Eschatos, ἔσχατος, *extremus*, summus, ultimus. Quando tribuitur morbis, significat *extreme* periculosus, quibus nulli alii sunt acutiores, 1. *aph.* 6. quando doloribus, exprimit *acutissimam* etiam & maximam molestiam 1. *aphor.* 7. quando diætæ, vel victui tenui, *summam* tenuitatem denotat *ibid.* Jung. Diet. *n.* 345.

Esciamenos, ἐσκιαμένος, dicitur de membris corporis velatis & tectis, veluti umbraculo. Hippocr. *l.* 2. *de morb.* XXXV. 3.

Escura, idem, quod *Eschara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corrosivum a bona vivaque carne separatur ac deciditur, Rul. *Lex.*

Esdra, ἔσδρα, est nomen *Antidoti* cujusdam prolixæ ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11. qui πολύχρηστον vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

Esebon, vel *Alsebon*, id est, *Sal commune*. Rul. & Iohns.

Esmasamenos, ἐσμασάμενος, *manum immittens*, ad contrectandum, vel implorandum. Verbum ἐσμάσσω vel ἐσμάττω, *imprimo*, legitur apud Hippocratem *l.* 1. *de morb. mul.* XCVI. 20. & 3. *de art. tex.* 47. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Esaphe*.

Esmyrnismenos, ἐσμυρνισμενὸς, *Myrrhatus*. Epitheton vini myrrha conditi; quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse existimat Lind. *Ex.* X. §. 141.

Esoche, ἐσοχὴ, dicitur *eminentia* & excrescentia, aut turbeculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξοχὴ tale significat in dicta parte foris eminens. Apud Gal. utrumque legitur cum remediis, *de fac. parabil. l.* 1. *c.* 6. 7. & 51.

Esphlasis, ἔσφλασις, Intropulsio, significat *cessionem partis introrsum factam* a re externa violenter imprimente. Legitur de osse Cranii apud Hippocr. *l. dec. vuln. VII.* 5. ubi & verbum ἐσφλᾶσθαι & ἐσφλώμενον, *imprimi*, *impressum*, occurrit. De hac legitur observatio singularis apud Bonet. *Med. Septent. l.* 1. *sect.* 3. *c.* 17. *p.* 54. & *Act. Hafn. Vol. III. Obs.* 69.

Essatum potentiale est virtus, potentia & vis medicamentosa, quæ ineft vegetabilibus & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit Spritus vini, vocatur *Vinum Essatum*, quando vino destillato rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria &c. Rul. & Iohns. *in Lex.* ex Parac. *l.* 8. *Paragraph. c.* 2. §. 2. item *in Schol. ad b. l.* & in Thessallo II. *de gradibus & compos. c.* 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa impraegnata *Essata* vocari patet ex eodem *l.* 2. *de Tartaro Tract.* 1. *c.* 6. Ita quondam D. Michael Rupertus Beslerus, Medicus Norimbergensis, juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii & Martini Brentelii opera *Anatomiam Essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, & omnibus & singulis corporis humani partibus, membris & excrementis medicamenta sine ulla alia additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ostentationem, quam utilitatem, hic labor fuerit, alii judicent.

Essentia, ἐσία, dupliciter accipitur: Physice & Medice, vel Chymice. Juxta illam significat rerum naturalium qualitatem, sive internum principium substantiale, aut formam, quæ dat esse rei: Vocatur & *Natura*, de quo infra. Chymice accipitur generaliter & specialiter. Generaliter *Essentia* est extractum simplex e rebus tota sua natura perfectis productum. Et nominatur *Essentia* ideo, quod in elementariis loculamentis nata & comprehensa totius substantiæ mifturæ pars sit perfecta, natura & essentiali ratione virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere, Minerali, Vegetabili & Animali, magno cum proventu, quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. *Chymiæ l.* 4. *sect.* 1. *per totum* Junge Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 8. *c.* 1.2.3. D. D. Vvedel. *Pharmac. in A. F. R. lib.* 2. *cap.* 7. & 8. Plures etiam extant in Morley *Coll. Chymic. Leid.* quæ loca videantur in Indice. Specialiter *Essentia* est duplex: *Succus* & *Mysterium* Rul. Ad *Mysterium* pertinet *Essentia quinta*, sive *Quinta Essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita ineft, separata ab omnibus, impurita-

tatibus ac corruptibilitatibus ſubtiliſſime purgata, in qua omnis rerum potentia eſt & medicina. Vel eſt aliquid præter elementa, nec ex craſi hortum, divinum auctore & effectis, Rul. & Iohnſ. *in Lexic.* vide *Quinta*. Quod *in Eſſentiarum Chymicarum* præfertim ex Antimonio & ſimilibus mineralibus venenoſis elaboratione vanæ occurrant ſæpe jactationes teſtatur Libav. *Tract. de Igne Nat. c.* 35. De differentia inter *Eſſentiam* Philoſophice & Chymice acceptam non inepte ſcripſit Helmont. *tract. Tria prima Chymic. princip. & c. n.* 76. 77. Abuſive quoque vocab. *Eſſentiæ* ſumi, quando *Eloſaccharis* tribuitur, notavit Schrod. *l.* 1. *c.* 3. *lit.* E.

Eſſentiale, οὐσιώδες, in genere dicitur, quod participat de eſſentia alicujus rei, ſive ad eſſentiam pertinet. In ſpecie vero Chymicis *Salia Eſſentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium, & modus deſcribitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. *Chym. l.* 5. *ſ.* 1. *art.* 1. *c.* 5. *ſeqq. p. m.* 286. *ſeqq.* quamvis juxta aliorum ſententiam, non ſint vera Salia, ſed ſaltem ſaliniformia. Hæc ſalia *Eſſentialia* ſunt nihil aliud quam Tartarus plantarum conflatus ex acido & alcali: Morley *Collect. Chym. Leid. cap.* 11. In ſpecie *Eſſentiale* ſuum *principale* vocavit Kreuchnerum Nitrum Vitriolatum *d. l. c.* 300.

Eſſentificatum, dicitur de Mercurio, vel argento vivo ſublimato puro, quando inſtar cryſtalli pellucet. Hinc *Eſſentificatum Criſtallinum* Libav. *Apocal. Hermet. part.* 1. *c.* 8. *Tom. II. Oper. p.* 452. Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis deſtillatis, addito Sale proprio v. gr. Spiritus C. C. eſſentificatus.

Eſſeræ, *Eſſeræ*, *Saire*, vocantur puſtulæ parve ſcabiei, bullarum inſtar, vel ſquamarum, niſi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelſus vocat *ſquamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus Talci, vel Cachimiæ, hinc morbum familiariſſimum metallifoſſoribus dixit, *tr. de ulcerib. & apoſtemat. c.* 47. Foreſtus ad *Epinyctidas*, retulit *Obſ. Chirurg. l.* 1. *Obſ.* 15. *Schol.* Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingraſſias *comm. ad Avic. de tum. p. n. p.* 186. *ſeq.*

Eſſodinum, eſt *certum* rei futuræ *præſagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo *p. ſupr.*

Eſthiomenos, ἐσθιόμενος, dicitur depaſcens, *exedens*, corroſivus, de morbis, quorum cauſſa conſiſtens in ſalinis corroſivis & acerrimis portionibus depaſcitur & corrumpit ſolidam quoque carnoſarum & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum ſubſtantiam. Ita dicitur *Herpes* ἐσθιόμενος, ſive *exedens*, Ulcus, *depaſcens*, Lupus, Zona ſerpens, vel Zoſter, Galen. *l. de tum. p. n. c.* 9. Rul. *in Lex.* Paracelſ. *in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus* omne *Eſthiomenon* a ſale Arſenicali deducit: item, ex ſale Mercuriali Herpetem ſive Lupum: *l. de ulcerib. c.* 7. *& alibi.* Excrementa quoque alvi quædã dicuntur ἐσθιόμενα, *corrodentia*, Hip. *l.* 4. *Epid. XII.* 7.

* *Eſula*, planta quædam eſt de genere tithimalorum lacte quodam acerrimo ſcatens, ut etiam externis corporis partibus admota acriter pungat, ac fere corrodat. V. Mattiol. Turnef. Ex eſu hujuſce Plantæ, quam pro oxalide habuerunt, binos pueros enormibus vomitionibus, & alvi dejectionibus correptos fuiſſe, Jo: Franciſcus Scardona Rhodig. in ſuo lib. 3. de cogn. & cur. morbis c. 2. Patavii ſe vidiſſe teſtatur.

Eſuries, & *Eſuritio*, idem, quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

Eſurinum, Paracelſo dicitur, *Acetoſum medicamentum*, quod ſua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non eſculenta, & eadem concoquat, *l. de Tartareis morb. cap.* 16. Non inepte quoque Charltonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum Eſurinum*, *Oecon. An. Ex. II.* §. 6. Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetoſa Eſurina*, Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 497. Aceti *eſurini* deſcriptio videatur Poterium *Pharmac. Spag. l.* 2. *c.* 10.

Eteſiæ, ἐτησίαι, dicuntur quidam *Venti anniverſarii*, qui poſt exortum caniculæ ſpirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æſtum ſolarem per 40. circiter dies. Unde ſi deſecerint, non temere ſuſpectum reddunt aeris ſtatum, teſte Hippoc. *in* 1. *Epid. t.* 7. *& c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 8. & *lib.* 2. *ſ. III.* 5.

Ethas, ἔθας & ἤθας dicitur, qui alicujus rei aſſuetus eſt. Ita uterus vocatur *aſſuetus* genituræ & conceptui, *l.* 1. *de morb. mul. lib.* 12. XXVII. 5. Homines morbi *aſſueti*, ἤθάδες τῇ νόσῳ, *lib. de morb. ſacr.* XIV. 1. Morbi *conſueti* vel familiares etiam ita appellantur, *l.* 2. *de morb. mul.* XVII. 12.

Ethees, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretioſum, Rul. *Lex.*

Ethel, & *ignem* & *nigredinem* denotat. Turba *fol.* 16. *Ethelia* eſt corpus aduſtum ſiccum, rubrum & album, *Auri cella*. *Ethelia* Tinctura rubra. Eſt & flos albus auri. Hæc Ruland. Idem quod Terra alba, Sulphur album, Magneſia, Langn. *Harm. Chym. cap.* 1. *Vol.* IV. *p.* 729.

Etheſius, dicitur *Chryſolithus* lapis. Rul. & Iohnſ.

Iohnf. Vide *Chryfolithus*.

Ethica, idem, quod *Hectica*. Vide *Hectica*.

Ethmoides, *Ethmos*, ἠθμοειδής, ἠθμός. Vide *Cribratorium*.

Ethos, ἔθος, ἐθισμός. Vide *Confuetudo*.

Ethos, ἦθος. Vide *Mos*.

Etnos, ἔτνος, fignificat edulium ex omnis generis leguminibus confractis & elixis. Legitur apud Hipp. *l.* 4. *de R. V. I. A. t.* 112. *l.* 2. *de morb. LII.* 14. *l.* 2. *de Morb. mul. XXIIX.* 33. *l.* 7. *Epid. XXXIII.* 11.

Etos, ἔτος, idem, quod ἐνιαυτός. Vide *Annus*.

Etron, ἦτρον, pars infima ventris, *Hypogaftrium*. Vide *Abdomen*.

Etymologia, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione fuæ originis. Ea licet fcitu neceffaria Medico fit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, tefte Galen. *l.* 2. *de Hippocr. & Plat. decr. c.* 2.

Evacuatio, κένωσις. Vide *Cenofis*. Duplex eft, alia naturalis, artificialis alia. Id quod fupra omiffum eft.

Euæmia, εὐαιμία, i. e. bonitas fanguinis. Legitur apud Fernel. *l.* 2. *Pathol. c.* 14.

Evalthes, εὐαλθής, qui *facile fanatur*, Hippoc. 2. *de artic. t.* 47. & *c.* 435. inde Erotianus εὐαλθέα εὐθεράπευτα.

Euanaleptos, εὐανάληπτος, qui *facile ex morbo vires recolligit*; fere idem qui cum priori, Hippoc. *l.* 6. *f.* 4. *Epid. t.* 8.

Euanafphaltos, εὐανάσφαλτος, idem, quod εὐαλθής, cui opponitur δυσανάσφαλτος, *qui difficulter curatur*, Hippocrat. *lib. de Alim. VI.* 5. 7.

Evanefco, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ*.

Euanthes. εὐανθής, *floribus*. Pro diverfa tamen fubjectorum, de quibus dicitur, natura, diverfimode quoque exponi debet, v. g. quando de fanguine, fignificat *rutilantem*, Hipocrat. *Coac. t.* 631. Si de urina, *rubicundam* & pellucidam notat, *ibid. t.* 586. Defcendit a verbo εὐανθέω, *bene floreo*, *l. de nat. mul. VIII.* 1. quamvis fufpecta lectio videatur pro ἐκθέω, *excurro*.

Euaphion, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, fic dicti a lenitudine, cujus meminit Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 7.

Euapolytos, εὐαπόλυτος, dicitur de eo, quod *facile abfolvitur*, recedit, aut abfcedit, Hippoc. 1. *de artic. t.* 69. & *in Mochlic.*

Evaporatio, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορητικός. Vide *Diaphorefis*. *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur fublimatio liquidæ materiæ, & refolutio in halitus. Eft & fecundus modus Diffolutionis artificialis aquarum Thermalium ad inveftigandas particulas minerales. Vide *Diffolutio*. De *Evaporatione* aquæ, quæ fit, cum Aqua paradifi adfcendit in cœlum, ac guttatim in terram decidit, vide M. Joh. Ifaaci *oper. miner. t.* 24. *in Th. Chymic. Tom. III. p.* 430.

Eubaftactos, εὐβάστακτος, i. e. *qui probe fuftentatur*. Ufurpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli fuppofita probe fuftento, Hippoc. 3. *de fract. t.* 31.

Eucardios, εὐκάρδιος, idem, quod εὐστόμαχος, *ventriculo gratus*, Galen. *in Exeg. Dict. Hippocr.*

Eucatafceptos, εὐκατάσκεπτος, *bene deorfum vergens*. Junctum legitur cum p. a. dicto εὐβάστακτος, de vulnere. Hippoc. *d. l.*

Eucheres, εὐχερής, *facilis*, periculo vacans. Dicitur de convulfionibus, Hippoc. 1. *Prorrhet. f.* 3. *t.* 27. *Coac. t.* 349. Opponitur δυσχερής, *difficilis*. vide fupra *Dyfcheres*.

Euchroea, εὐχροία, *bonitas coloris*, v. gr. Faciei, Hippoc. *Coac. t.* 67. & 213. Dicitur alias faturus rubor, qui fixus & ftabilis, non refluus, ut in verecundiam datis, Linden. *Ex. IV.* §. 60. Index eft fanguinis boni, & fanitatis documentum. Tales homines dicuntur εὔχροοι, Hippoc. 5. *aph.* 42. cui opponuntur δύσχροοι. Jung. Diet. *n.* 364. Εὔχροον quoque nomen eft Emplaftri ap. Scribon. Larg. *comp.* 203. & meminit quoque Gal. *lib.* 4. *de C. M. S. L. cap.* 7. Junge Rhod. *in not. ad Scribon. loc.*

Euchylos, εὔχυλος, *fucci bonitate præditus*. Adv. εὐχύλως legitur apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mulier. XXXIII.* 2. Dicitur & εὔχυμος.

Euchymia, εὐχυμία, i. e. *fuccorum in corpore bonitas* Gal. *l.* 2. *S. Fac. c.* 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum fuccum nutricium præbentibus. Unde Gal. integrum libellum confcripfit de boni & mali fucci cibis, περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. Εὔχυμος quoque dicitur τροφή, nutrimentum *boni fucci*, *l.* 6. *de fan. tu. c.* 7.

Eucinetos, εὐκίνητος, *motu facilis*, expeditus ad motum, mobilis, Hippoc. 3. *aph.* 17. Vid. Diet. *n.* 353.

Eucœlios, εὐκοίλιος, dicitur de cerafis recentibus, quod *alvum leniter fubducant*, plus tamen, quam natura per fe facere, apud Diofcorid. *lib.* 1. *cap.* 134. *vel juxta Saracen.* 157.

Eucrafia, εὐκρασία, *temperamentum bonum* fignificat, id eft, conveniens uniufcuju que naturæ, ætati, fexui, & vitæ conditioni. Hinc magna eft ejus latitudo, Galen. *l.* 1. *de fanitu.*

tu.cap.5. Et qui tales adeptus eft, dicitur εὔκρατος, bene temperatus; qui caret, δύσκρατος, Galen. 2. de Temper. cap. 1. In quo vero confiftat temperamentum, de eo vide fupra Crafis.

Eucrines, εὐκρινής, duplicem habet fignificationem. Vel enim notat distinctum, explicatum, difcretum, Galen c. 2. de iis, q. in med. t. 2. & 22. vel fignificat judicatu faciles, & dicitur de morbis, Hippoc. 3. aph. 8. ubi opponitur etiam δύσκριτοι, judicatu difficiles. Idem l. 2. Epid. f. 1. 20. 21. Idem de fignis boni judicii, v. gr. de excrementis alvi, Coac. t. 615. Dicitur & εὔκριτος 1. aph. 12. Jung. Diet. n. 354. 354.

Eucyclos, εὔκυκλος, orbicularis, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente, Hippoc. 2. de iis, q. in med. t. 2. quamvis alii ἔγκυκλος legant.

Eudepfetos, bene mollitus, fubactus. Legitur de Corio, Hippoc. 2. de artic. t. 13.

Eudia, εὐδία, fignificat ferenitatem, & tranquillitatem aeris, maris, cœli, regionis, Occurrit aliquoties, ut & adjectivum εὔδιος, ferenus, apud Hipp. v. gr. 3. aph. 12. l. de A. L. & A. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Infomn. XI. 1. l. 7. Epid. LI. 13. Vide Foef. Oecon. p. 247. Diet. n. 349.

Eudiapneuftos, εὐδιάπνευστος, dicitur, cui libera eft corporis tranfpiratio, quod hominum genus nec affidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginofa & vaporofa facile per halitum digerantur, Gorr. p. 159.

Euecoos, εὐήκοος, dicitur qui auditu pollet, Hipp. 3. aph. 17. Jun. Diet. n. 351.

Euceplytos, εὐκέπλυτος, dicitur de eo quod vim habet detergendi, abluendi. Epitheton Ptifanæ apud Hippoc. 1. de R. V. I. A. t. 18.

Euecticus, εὐεκτικός. Vide Euexia.

Eueides, εὐειδής. Vide Pulchritudo.

Euelces, εὐελκής, cui ulcera facile fanantur. Vide Dyfelcia.

Euelpidium, εὐελπίδιον, epitheton Collyrii liquidi Diarrhodon dicti, quod & Diafmyrnum vocatur Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

Euembolos, εὐέμβολος, dicitur Chirurgus luxata inftaurandi & reftituendi probe peritus, tefte Lang. l. 1. ep. 82.

Euemes, εὐεμής, facilis ad vomendum, propenfus ad vomitum, cui opponitur, δυσεμής, Hippocr. 4. aph. 6. 7. Dieter. n. 352.

Euenios, εὐένιος dicitur, qui facile cedit, & compefcitur, v. gr. Torpor, ap. Hipp. l. de Virgin. morb. II. 16.

Eventatorius, hoc epitheton legitur apud I-C. Claudinum de ingreffu ad infirmos lib. 2. c. 26 & ufurpatur de Venæ fectione, quæ folum refrigerationis, non evacuationis, gratia inftituitur. Fortaffis rectius diceretur. Eventilatoria.

Eventilatio, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aere, v. gr. linteamina, Roland. Verbum eventillo Gr. dicitur λικμάω, vel ἐνλικμάω.

Eventus, ἀποβαῖνον, ἀποβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hippocr. dictus, 2. Prorrh. XVIII. 6. de dec. orn. IX. 3. f. 4. de R. V. I. A. t. 66. terminus eft notiffimus, denotans exitum morborum five ad falutem, five ad mortem. Dicitur & Terminatio morbi. Dieter. num. 823. De eventus divifione. Vid. Dogm. Med. G. P. III. c. 6. Dogm. 3.

Euepaftbetos, εὐεπαίσθητος, fenfu acri & exquifito praditus, Hippocr. l. 1. de morbi mul. LXV. 4.

Euepia, εὐεπίη, facundia, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad perfuadendum ægris, Hippoc. l. de dec. orn. II. 33.

Eueres, εὐηρής, fignificat proprie remigatiōni aptum. Late tamen tribuitur omni inftrumento etiam Medico & Chirurgico, idoneo, & ad ufum expedito, & Hippocr. l. de Medico, III. 8.

Everticulum dicitur Paræo Specillum, quo poft extractum calculum vefica expurgari poteft a fabulo, fanguinis grumis aliifque præter naturam corpufculis, l. 16. Chir. c. 42.

Everfio, ἐκτροπή, ἐκτρόπιον, ftricte dicitur de affectu palpebrarum. Vide fupra Ectropion. Jung. Foreft. l. 15. Obf. 41.

Eveftrum, dicitur Firmamenti perpetuum in quatuor elementorum mundi. Idem Spiritus Propheticus, qui per præcedens fignum præfagit, & aliud certo prædicit. Idem Corpus fidereum hominis, quod nobis aut mortem futuram, aut aliquid malum indicat, Rul. & Iohnf. in Lexicis. Confer. ad Paracelf. Tract. 2. de peftilitat. item l. 9. de Nat. rer. fer. ad fin. l. 2. Philof. ad Athenienf. t. 18. feqq.

Euethes, εὐήθης, i. e. boni moris. Vide Benignus.

Euexia, εὐεξία, eft bona corporis habitudo, vel bonus corporis habitus, Gal. l. de fan. tu. c. 8. uti huic oppofita Cachexia, i. e. pravus corporis habitus, εὐεξία καὶ καχεξία. De hac fuperius dictum in Cachexia. Illam, complent bona omnium partium temperies, actionum robur, euchymia, fanguinis, carnis, totiufque corporis fymmetria; quemadmodum hoc patet ex eleganti defcriptione apud Hipp. in præcept. IX. 1. feqq. Eft autem duplex ἡ εὐεξίας, una

una eft, ἁπλῶς, quæ in optima corporis conftitutione deprehenditur: altera vero μετὰ προσθήκης εὐεξία, quam habent fingulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἁπλῶς εὐεξία ἕξις, nihil aliud eft, quam perfecta & abfoluta fanitas, quæque non facile a cauffis infalubribus offenditur, fed quia ἕξις, i.e. habitus eft, firma conftanfque perfeverat. Quæ autem ab hac deficit, modo non dum vitiofa fit, non jam εὐεξία, fed ab omnibus ὑγίεια, *fanitas*, nuncupatur, fcil. in latitudine, quæ eadem eft cum μετὰ τῆς προσθήκης εὐεξία. Tunc enim non fimpliciter, fed hujus vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία, *bonus athletarum habitus*, non fimpliciter talis dicitur, quoniam optima non eft, quam periculo proximam effe Hippocr. pronunciavit, & negavit, naturæ effe comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen fanguis, & præcipue carnofum genus in ea fupra modum excrevit, *ex* 1. *aph.* 3. Hæc Caftell. Derivatur ab *Euexia*

Euecticus, εὐεκτικὸς, & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξίᾳ, Dieter. *n.* 350. ex Plutarcho; fed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnafticam* vocant, *Euectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere ftudet, Gal. *ad Thrafybul.* *c.* 30. & *de fubfig. emp.* *c.* 4. Jungatur Lang. *l.* 1. *ep.* 51.

Evifliola, denotat affectum externum in nucha excrefcentem, a cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abufive Paracelf. *Schol. in lib.* 6. *Paragraphor.*

Eule, εὐλὴ, *vermis*. Et quidem εὐλαὶ dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere nafcuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* *CI.* 43. 47.

Eulogium, dicuntur Rhafi *Exanthemata*, *Variolæ*, & *Morbilli*, tefte Foreft. *l.* 6. *Obf.* 41. *in Schol.*

Eulytos, εὔλυτος, *folutu facilis*. De excrementis ufurpatur apud Hipp. 2. *Prognoft. t.* 65. *Coac. t.* 135. 455. 644. De orificio uteri, *l.* 2. *de morb. mul.* IIX. 19.

Eumenes, εὐμενὴς, *benevolus*, amicus, Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 30. *lib.* 1. *de morb. mul.* *LXIII.* 23. Aliquando & firmum, fcil. abfque violentia notat, 2. *de artic. t.* 28. 32.

Eune, εὐνὴ, *cubile*, cubatio, Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 50. ubi jungitur cum κοίτῃ. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam *coitum* fignificat, *l.* 2. *de morb. mul.* LXI. 6.

Eunofos, εὔνοσος, dicitur, qui proclivis eft ad morbum five labilis in paffionem, uti fcripfit Cœl. Aurel. *l.* 1. *Acut. morb. c.* 1. *p. m.* 10.

Eunuchion, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit, Rod. a Caftro *lib.* 1. *cap.* 15. *de morb. mul.*

Eunuchus, εὐνοῦχος. Vide *Caftratus*. Meminit Hipp. 6. *aph.* 28. Jung. Dieter. *n.* 387. Dicitur & Latinis *Spado*.

Euochia, εὐωχία, *Convivium*, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐωχέομαι, *epulor largè*, quo ufus Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* XIV. 4. 7.

Euochos, εὔοχος, *validus*, firmus, firmiter tenens. De vinculo ufurpatur, Hippocr. 3. *de artic. t.* 22. & de figura corporis, five pofitu ad membrum læfum citra moleftiam tenendum, 3. *de fractur. t.* 63.

Euodes, εὐώδης, *fuaveolens*, contra δυσώδης. Vide *Dyfodes*. Εὐώδης legitur *l.* 5. *Epid.* XXVII. 7. eft & nomen Collyrii εὐῶδες, apud Scrib. L. *n.* 26. Vid. Rhod. *in not. ad h. l.*

Euodia, *Euodos* εὐοδία, εὔοδος, εὐοδής, *facilis via*. Vide *Anodia*.

Evomitio, idem, quod Vomitus. Vide *Emetos*.

Euonces, εὐογκὴς, *jufta mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre Hippocr. 2. *prognoft. t.* 19.

Euparagogos, εὐπαράγωγος, *agilis*, difpofitus. De offibus apud Hipp. 1. *de fract. t.* 41.

Eupathia, εὐπάθεια. Vide *Dyfpathia*.

Eupeges, εὐπηγὴς, *folidus*, compactus, denfus. Tribuitur utero, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXVII. 3.

Eupetes, εὐπετὴς, *promtus*, facilis, proclivis. Ufurpatur de excretionibus & fluxionibus, *l.* 1. *de morb. mul.* XCI. 9. *l.* 2. *de morb.* XXVII. 13. de geftatione in utero, *t. de Septim. partu* III. 15. & alibi fæpius. Εὐπέτεια quoque fignificat *otium*, ignaviam, 2. *de Nat. hum. t.* 14. Jung. Foef. *Oec. p.* 251.

Euphlectos, εὐφλεκτος, dicitur de eo, *quod facile flammam concipit*, Lind. *Ex.* IX. §. 61.

Euphorbium, εὐφόρβιον, eft fuccus concretus alicujus Plantæ arborefcentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio & Sereno (vide Keuchen. *in not. ad Seren. p.* 284.) acerrimæ & cauftica facultatis. Unde correctione opus eft. Vide Schroder *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 444.

Euphoria, *Euphoros*, εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia*, *toleratu facilis*. Pertinet inter Criteria dextri ufus remediorum, una cum altero ξυμφορία, Hipp. 1. *aph.* 2. & 23. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 22. *Coac. t.* 257. *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 12. & *f.* 7. *t.* 6. Jung. Dieter. *n.* 363.

Euphrone, εὐφρόνη, idem, quod νὺξ, *Nox* Non fo-

solum vocab. Poetis usitatum, sed & Hippocr. l. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. L.XII. 17. 20. 21. & alibi. Foes. p. 254.

Euphyia, εὐφία, *bonitatem naturæ* significat, Hippocrat. 4. *de artic. t.* 64. Gal. *l. de V. P. c.* 9. E'υφυία, i. e. *partium naturalis constitutio*, & bona dispositio. C. Hoffm. *com. ad d. Gal. l. n.* 37.

Eupnœa, εὔπνοια, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, *Difficultas Respirandi*, de qua supra in *Dyspnœa*. Indicat vero εὔπνοια, neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri, Gal. *c.* 1. *Prognost. t.* 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur εὔπνοον, 3. *de R. V. I. A. t.* 58.

Euporia, εὐπορία, *promtitudo*, expeditio, facilitas operandi, Hippocrat. 2. *de iis q. in med. t.* 1. Hinc εὐπόριστα, dicuntur Medicis remedia, vel *facile parabilia*, quæ apud singulos copiose in promtu sunt, Galen. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. vel promtæ activitatis. Ita Galen. & Dioscor. integros libellos περὶ εὐπορίστων scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

Eurhythmia, εὐρυθμία, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quando suum *rhythmum* & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat, & talis pulsus dicitur εὔρυθμος, a sanguinis homogenea fermentatione & distributione æquabili dependens, Gal. *l.* 1. *differ. puls. cap.* 9. Alias & εὐρυθμία in genere dicitur de chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus composite & expedite instrumentis utitur ad artem accommodatis, Hippocr. *l. de dec. VII.* 20. & 2. *de iis, q. in medic. t.* 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.

Eurœos, εὔροος, a quibusdam ita dictus *lapis Judaicus*, quasi *facile fluens*, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur, Gorr. p. 160.

Euros, εὐρώς, significat *situm*, *mucorem*, humorem corruptum & putrefactum. Legitur ap. Vvillis *de ferm. c.* 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde εὐρώδης, vel εὐρώεις, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps, est, *ibid.*

Eurrhus, εὔρροος, εὔους, *fluidus*, facile fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem, Hipp. 2. *aph.* 9. Vide Dieter. *n.* 358.

Eurus εὖρος, ventus ab Oriente spirans, Gal. 5. *M. M.* 7. salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus*. Vide Dieter. *n.* 578. Commentum Paracelsicum de *Euro Microcosmico* hominis in Pyloro vide Parac. *de Colica*. *Euronotus* est ventus participans de plaga cœli Septentriouali & Orientali.

Eurychoria εὐρυχωρία, *sinus*, spatium, cavitas interna, Gorr. *Capacitatem* reddidit, Casp. Hoffm. *com. ad Gal. de V. P. n.* 1167.

Eusarcos, εὔσαρκος, *bene carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen σύμμετρον, cujus carnosa moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur, Galen. *l.* 1. *de Temper. c.* 9. & *l.* 3. *de causs. puls. c.* 11. Galen. *com. de sal. diæt. t.* 5. Egregiam εὐσαρκίας descriptionem reperias apud Linden. Ex. XV. §. 109. Jung. Diet. *n.* 359. Legitur vocab. apud Hippocrat. 4. *aph.* 7. 5. *aph.* 21.

Euschemosyne, εὐσχημοσύνη, significat *decentem habitum* Medici, sive ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem & autoritatem morum honestate & probitate, omnisque Philosophiæ & melioris literaturæ utilis & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, atque inde sibi gratiam, existimationem, & celebritatem apud alios conciliat, de hac integrum libellum scripsit Hippocr. περὶ εὐσχημοσύνης. Jungatur Linden. Exerc. II. §. 15. *seqq.*

Euschetos, εὔσχετος, significat *bene retentum*, apud Hipp. 3. *de iis, q. in med. t.* 21.

Eusemia, εὐσημία, *bonam significationem*, sive bonorum signorum præsentiam significat. Legitur apud Hipp. *l.* 6. *Epid. f.* 2. *t.* 34. Hinc εὔσημος κρίσις dicitur, quæ cum bonis signis a sua indicatoria die fuit indicata, ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussione pulsuum, criticam commotionem & sudores bonos citra horrenda pericula habuit, Gal. *l.* 1. *de dieb. Critic. c.* 7.

Eusitiam εὐσιτία, bonum appetitum ad cibos & *bonam cibationem* denotat. Inde εὔσιτοι dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est εὐσιτέω, *cibum appetentia capio*, cui opponitur ἀσιτέω, *aversor cibos*. Utrumque legitur in Hippocr. 2. *aph.* 31. 32. Vid. Dieter. *n.* 360. εὔσιτος vero *in Coac. t.* 127.

Eusplanchnos, εὔσπλαγχνος, dicitur is, *qui robustis est visceribus*, Hipp. *l.* 2. *Prorrh.* XI. 6. XVII. 8.

Eustalia, εὐσταλίη, *decens* ac succincta *dispositio* ac constitutio *alicujus rei*, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hipp. 4. *de artic. t.* 64. & Adjectivum εὐσταλής de membris corporis, 3. *de fractur. t.* 52. *l. de superfœt. V.* 5. Ad-

5. Adverb. εὐσταλέως quoque non infrequens, Hippoc. notat, decenter, fuccincte, compofite, l. de dec. orn. XI. 13. l. de iis, q. in med. t. 16. l. 2. t. 14.

Euflathes, εὐσταθὴς, *ftabilis*, conftans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, l. 3. *Epid.* fub finem ftatus peftilentis; & morbis, 3. *aph.* 8. ubi & ἀκατάστατοι opponuntur, i. e. *inconftantes*. Item l. 2. *Epid.* f. I. 20. 21. Ufurpari etiam poteft de firma corporis conftitutione fana, & de nutritione firma, uti oftendit Dieterich. n. 361.

Euftomachus, εὐστόμαχος, i. e. ftomacho vel *ventriculo conveniens* & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Galen. *l.* 6. *de Tu fan.* c. 9. *fin.*

Eutamieutos, εὐταμίευτος, *facile parabilis*. Dicitur de extenfione, quæ facile promitur, & reconditur, Hipp. 2. *de artic.* t. 32.

Eutaxia, εὐταξία, h. e. *ordinata* corporis *conftitutio*, & legitur apud G. Thomfon. *in Acu Magnetic.* Latine reddita per *Gothofred. Heniken.* c. 10. p. 65.

Euthanafia, εὐθανασία, uti Theologis notat beatam & placidam mortem fidelium: ita in Medicina fignificat mortem facilem abfque gravioribus fymptomatibus, v. g. convulfionibus. In qua fignificatione Octavium Cæfarem Auguftum accepiffe autor eft Sueton. *in vit. Octav. cap.* 99.

Euthenia, εὐθηνία, *vigor*, *exuberantia*, profpera valetudo, a verbo θηνέω, profpere habeo, *bene valeo*, *exubero*, quo ufus Hippocr. *l. de A. L.* & *Aq.* XXXII. 9. *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 26.

Euthafia, εὐθεσίη, exponitur a Galeno per *ingenitum corporis habitum*, quemadmodum & & annus εὐθεσίης vocatur, h. e. fertilis & fœcundus, *in Exeg. dict. Hipp.* Proprie tamen & ftricte potius videtur fignificare partium corporis bonam collocationem & *fitum optimum*. Hinc εὔθετα Hippocrati dicuntur, *quæ bene funt collocata* & difpofita, 3. *de iis, q. in med.* t. 21. & verbum εὐθετίζω, de offibus *bene collocatis*, 2. *de fract.* t. 65. & *l.* 1. *de artic.* t. 73. Transfertur etiam ad firmam & bonam deligationem, & fpleniorum collocationem, 1. *de fract.* t. 32. Metaphorice vero εὔθετοι Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, *l. de dec. orn.* II. 21. 27.

Euthymia, εὐθυμίη, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, fecuritas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam fpirituafcentiam. Meminit Hipp. *l.* 5. *Epid.* XXVI. 15. & *l.* 7. XLV. 1. ubi fimul ἀθυμίη, *animi abjectio*, opponitur. Qui lætum hujufmodi animum habet, dicitur εὔθυμος.

Euthyntos, εὐθυντὸς, dicitur de eo, *quod e curvo in rectum reduci poteft*. Huic opponitur τὸ καμπτὸν. Vide *Camptos*. Gorr. p. 160.

Euthyoria, εὐθυωρίη, *Rectitudo*, rectus trames, recta via. Non eft aliud, quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode poffunt. Hipp. alias peculiari nomine ἰξὺν vocavit, *de R. V. I. R.* t. 29. (vide comm. *ad h. l.*) *l.* 1. *de morb. mul.* XXXIII. 12. & aliquoties *in L. de fract. Oecon. p.* 284. Etiam ἰθυωρίη legitur, 3. *de fract.* t. 31. Quamvis vero hæc *rectitudo*, & confenfus partium κατ᾽ ἴξιν quotidiana experientia confirmata fit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, fi non impoffibile, fatente Lind. *Med. Phyf. l.* 2. c. 15. §. 12. *feqq.* & §. 63. quamvis a vero minime aberraffe nobis videatur Anton. Alvarez, *Rectitudinem* & directionem, dicens, in locorum communione & fibrarum ratione confiftere. *Part. I. Conf.* & *epiftol. Medicin. depulf.* 11. *contra Salvium Sclanum. p. m.* 64.

Euthyporos, εὐθύπορος, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tenfionis, quando membrum fractum tenditur in directum, Gal. *l.* 6. *Meth. Med.* c. 5.

Euthys, εὐθὺς, *Rectus*. Dicitur & ἰθὺς. Unde κατ᾽ ἰθὺ, e *directo*, legitur apud Hipp. 1. *de iis, q. in med. t.* 15.

Eutocos, εὔτοκος, idem, quod ἐπίτεκνος, *fæcundus*. Vide *Epitecnos*.

Eutolmia, εὐτολμία, eft affectus animi fanitatem confervando aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, five animi concitatio, cum ad adipifcendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. Akakia *in Gal. art. parv.* p. 113. & 124. Opponitur huic ἀτολμία, *diffidentia*, *animi dejectio*.

Eutonos, εὔτονος, *valens*, firmus, robuftus. Præfertim dicitur de corpore, ejufque membris folidis debitum tonum, vel tenorem obtinentibus, Hipp. 3. *aph.* 17. Ufurpavit etiam de exercitio valido abfque celeritate, Gal. *l.* 2. *de fan. tuend.* c. 9. Lind. *Ex.* X. §. 110. ita fcripfit. Græci εὔτονον vocant, cui unus velut & perpetuus tenor atque cōftantia virtutis ac mollitudinis eft.

Eutrapelia, εὐτραπελία, fignificat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hipp. *de dec. orn.* VII. 2. αὐστηρὸν, *aufteritas*, n. 3. opponitur.

Eutrophia, εὐτροφίη, id eft, *bona* & *uberior nutritio*, Gal. *l.* 3. *de fan. tu.* c. 8. Opponitur huic ὀλιγοτροφίη, *parcior nutritio*. Ibid.

Eutropos, εὔτροπος, *variabilis*, facile mutabilis.

bilis. Hoc vocabulo veteres ambigua significatione usos esse, partim in bona, partim in mala, testatur Gal. c. 3. in 1. Prorrhet. t. 6.

Eutychia, εὐτυχία, *felicitatem*, fortunam bonam significat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici, Hipp. *de arte* V. 8. Opponitur ἡ ἀτυχία, *fortuna adversa*.

Evulsio, ἀποτιλμὸς, ἐκτιλμὸς, τιλμὸς, à verbo ἀποτίλλω, *evello*, cujus meminit Hipp. 1. *Prognost.* t. 23. *Dentium evulsionem* invenisse Æsculapium tertium, e Cicerone *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 22. notavit Th. Jans. ab Almelov. *R. I. On. p.* 20.

Exacerbatio, παροξυσμὸς. Vide *Paroxysmus*.

Exactus, ἀκριβὴς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*, Hipp. *l.* 3. *de artic. t.* 60. Vide Gal. *com. ad h. l.* & *c.* 1. *de fractur. t.* 45. *Exactior* usus legitur apud Scribon. Larg. *n.* 97. ubi tamen Rhodius *in Lexic.* notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo puram; Martiali vero & Plinio Juniori non displicuisse.

Exaeireumenos, ἐξαειρευμένος, *elevatus*, assurgens. Dicitur de tumoribus p. n. apud Hippocr. 2. *de fract. t.* 72. & verbum ἐξαείρομαι, *attollor t.* 64.

Exæmos, ἔξαιμος, *exsanguis*, idem, quod λείφαιμος, defectus sanguine ob multam profusionem. Unde verbum ἐξαιμάσσομαι, sanguinor. Lind. *Ex. XIII.* §. 462. *seq.*

Exarume, ἐξαρῦμαι, significat *praestari*, ab aere perspirari. Legitur in Hippocr. *de nat. puer.* XXXI. 5. quod male Scapula reddidit evanesco contra sensum.

Exesios, ἐξαίσιος, significat *immoderatum*, ingens, excedens, Hippocrat. *lib.* 7. *Epid.* XLVII. 19.

Exæthriazomenos, ἐξαιθριαζόμενος, *aeri libero*, vel sub dio *expositus*. Hippocr. *l.* 2. *Epid. f.* III. 9.

Exaliptes, ἐξαλείπτης, ἐξαλίπτης, idem, quod *Alipta*, unctor. Vide *Alipta*.

Exallage, ἐξαλλαγὴ, cum additamento τῆς χροιᾶς, dicitur immutatio coloris, & refertur inter vitia oculorum, quando humores in oculis calore peccaverint, unde παρόραμα sive depravatum de coloribus judicium sequitur, ut ictero laborantibus, qui quicquid viderint, flavere arbitrantur. Theophrast. *l.* 4. *de causs. plantar.* Nonus & alii.

Exalma, *Exalsis*, ἔξαλμα, ἔξαλσις, i. e. saltus, *exultus*, in specie de vertebrarum e suo loco eruptione, aut expulsione dicitur, Hipp. 3. *de artic. t.* 45. 46. a verbo ἐξάλλομαι, *exilio*. *Ibid.*

Exaltatio, Gr. dici potest μετεωρισμὸς, terminus est Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel est operatio, qua res affectionibus mutata ad altiorem substantiae & virtutis dignitatem perducitur. Estque duplex: *Maturatio*, quae nihil aliud est, quam exaltatio e rudi cruditate ad maturum & perfectum, cujus species quatuor sunt: *Digestio*, *Circulatio*, *Fermentatio* & *Projectio*, de quibus suis vide locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco. Vel *Exaltatio* ita describitur, quod fit subtiliatio, μικροχρονική, res sensim dissolvendo in puriorem ac majorem virtutis suae gradum transponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Haec Rul. & Iohnson. Vide & Georg. Riplei *Axiomata Philosophica XII. Portarum in Th. Chym. Vol.* II. & Jos. Quercetani ad Jac. Aubertum, *Ibid.* necnon Libav. *Apocal. Hermetic. part. poster.* Notabilia & *Porta X.* de Exaltatione *in Tom. II. p.* 433. *seq.* *Exaltatio Aquae* dicitur ipse Lapis Philosoph. apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. p.* 719.

Examblosis, *Exambloma*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

Examen, ἐξέτασις, ἐξετασμὸς, significat *accuratam pervestigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen*, *Examinatio* alimentorum, medicamentorum, aegrorum, membrorum &c. *Examen* Vitrioli legitur in Ger. Dorneo *Genealog. miner. c.* 15.

Exanastomosis, ἐξαναστόμωσις, idem, quod ἀναστόμωσις, *obsculorum in vasis apertio*. Vide *Anastomosis*.

Exanastrophe, ἐξαναστροφὴ, *Reconvalescentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *reconvalesco*, significat, Dieter. *n.* 298.

Exanemume, ἐξανεμοῦμαι, flatu, vel *vento distendor*, elevor. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LII. 1. & *de nat. mul.* LXIV. 1.

Exangizo, ἐξαγγίζω, *exhaurio*, evacuo. Hipp. *l. de vet. med.* XL. 9.

Exanguis, ἔξαιμος, vide *Exemos*. *Exangues* quoque corporis partes dicuntur ossa, cartilagines, quae humore naturae suae analogo aluntur lentore & albedine praedito, Gal. *c.* 3. *de artic. t.* 65.

Exanimatio, duplicem admittit significationem: (1) denotat veram *mortem*, & ita idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur apud Scrib. *n.* 196. (2) apparentem saltem mortem, & ita coincidit cum *animi deliquio*, Graece Dicitur ἀψυχία, ἐκψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Eclysis*, *Ecpsychia*.

Exantes, ἐξάντης, id est, *sanus*, incolumis, q. d. ἔξω τῆς ἄντης, *extra noxam*. Legitur in Hipp. *l.* 1. *de morb.* XI. 56. *l.* 3. III. 11. *l.* 5. *Epid.* XIX. 1. *lib.* 1. *de morb. mul.* LXIX. 4.

Exanthema, ἐξάνθημα, item ἐξάνθισμα, in gene-

genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præternaturalem in cute, sive cum aliqua solutione continui fuerit, ut sunt Pustulæ, Papulæ, Variolæ, quo etiam pertinent alia nomina, *Echrasmata*, *Eczesmata* &c. Sive absque soluta continuitate colorem saltem cutis mutatum, sive maculas cutaneas. Quo pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ*, *Scorbuticæ*, *Hepaticæ*, *Lentigines*, &c. Vide Gal. *com. ad l. 6. aph.* 9. Hipp. Dieter. *n.* 299. Foes. *Oec. p.* 213. *seq.* Verbum est ἐξανθέω, *effloresco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, *l. de morb. sacr. VII. 8.*

Exanthropia, ἐξανθρωπία, idem est, quod ἀπανθρωπία, tertius gradus Melancholiæ juxta Vvedel. *Patholog. Dogmat. sect. II. c. 9. p.* 597. Vide *Apanthropia*.

Exaplosis, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

Exapsis, ἔξαψις, *accensionem*, inflammationem significat. Usurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenduntur & æstuosi fiunt, quem effectum caseo tribuit Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 91. Provenit vero hoc a fermenti chylificantis nidorosa & salina sulphurea qualitate vitiosa.

Exaragma, ἐξάραγμα, idem, quod σύντριμμα, significare vult Gal. *collisionem*, *confractionem*, *in Exeg. dict. Hipp.*

Exarchiatros, ἐξαρχίατρος, dubium est; quid proprie significet. C. Hoffm. inclinat in hanc significationem, quod *Exarchiatri* sint Comites Archiatrorum, qui præsunt Collegio Medico, *l. 5. Var. Lect. c.* 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat talem Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, *d. l. c.* 26.

Exarma, ἔξαρμα, idem, quod ἔπαρμα, *tumor elatus*. Hipp. *l.* 4. *Epid.* XX. 14.

Exarsio significat intemperiem valde calidam absque tumore a sanguinis exæstuatione & nimia effervescentia inductam, & quidem cum siccitate, qualis in febribus hecticis reperitur, Fallop. *de Tom. p. n. cap.* 3. *Tom. I. p.* 621.

Exartema, ἐξάρθημα, idem, quod *amuletum*, *periaptum*, ligatura; ubi plerumque superstitiosa, aut vana, aut magica coincidunt. Robert. Keuchen. *in proleg. ad Q. Seren. p.* 54.

Exarthrema, ἐξάρθρημα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus a sua sede naturali excidit, Galen. *l.* 2. *M. M. c.* 2. Dicitur & ἔκπτωσις, & ἔκπτωμα. Vide *Ecptoma*. *Luxatio* vero parva vocatur παράρθρημα. Vide *Luxatio*.

Exarthros, ἔξαρθρος, Hippocr. dicitur quasi *exarticulatus*, cui articuli natura prominent & exerti sunt, *l. de art. t.* 35. Gal. *in comm. ad h. l.* quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἔξαρθρος dici possit.

Exarticulatio, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema*.

Exarysis, ἐξάρυσις, *exhaustionem* significat, idem, quod ἀπάντλησις, vel ἐξάντλησις, Gorr. *p.* 144. Derivatur a verbo ἐξαρύω, quo sæpe usus Hipp. *l. de Loc. in hom.* XI. 3. 12.

Exasperatio, ἀπάγρωσις, ἐξαγρίωσις, τραχύτης, idem, quod *Asperitas*. Vide *Asperitas*. Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies præternaturaliter inæqualis fit, quæ lævis esse debeat, *Dogm. Med. Gen. l. 2. c.* 4. *Dogm.* 5. Et in hac significatione legitur apud Scribon. *L. num.* 72. & 222. Ita fauces *exasperatæ* &c. vel de remedio, quo nimium lævigata exasperantur. Hipp. *6. Epid. f.* 2. *t.* 4. & Galen. *in comm.* Talia medicamenta dicuntur τραχύνοντα, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia, Galen. *cap.* 1. *de R. V. I. A. t.* 18. *Exasperare* etiam sæpe a Medicis usurpatur pro *exacerbare*, quando v. g. Dolor dicitur *exasperari*, h. e. augeri exacerbari.

Excalefactio, idem, quod *Calefactio*, θερμότης, vel θέρμανσις.

Excandescentia, ὀξυθυμία, dicitur species *Iræ celerioris*, quando quis levi etiam de caussa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & consistit in spirituum vitalium & animalium præpropera accensione & agitatione, sanguinisque præsertim circa præcordia æstu & ebullitione ad habitum corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter affectus & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, ita ut quandoque caussa morbifica esse possit, Gal. *l.* 3. *de diffic. respir. c.* 10. quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando, Hipp. *l.* 2. *Epid. f. IV.* 26. Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ὀξύθυμοι, Galen. *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 78. Vide Foes. *Oec. p.* 457.

Excantatoria, est species *Magiæ præstigiosæ* & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur de qua vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 29.

Excastratus, idem, quod *Castratus*. Vide supra. Scrib. L. *n.* 9. Rhod. *in Lexic. Scrib.*

Excavatio, λόρδωσις, vide *Lordosis*. Alias in genere *Excavatum*, idem, quod *Cavatum*. Vide *Cavatus*.

Exceptio dicitur de medicamentis siccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres & species Theriacam ingredientes dicuntur *excipi* melle, & simile quid etiam fieri solet in syrupis compositis, ubi sicca saccharo *excipiuntur*.

Excerebratus, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*, Galen. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 4.

Excerniculum vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita capsulas renales atrabiliares Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræbilis, *Spicil. Anat. ep.* 72. & DD. Vedel. *Pathol. sect. II. c.* 3. culum & cuticulam, uterum, penem, inter flatuum *excernicula* & emissaria recenset.

Excerptum, ἐκλογή. Vide *Ecloge*.

Excestrense vocatur oleum quoddam e multis ingredientibus vegetabilibus oleo maceratis & coctis, cujus descriptio extat *in Pharmacopœa Coll. Lond. p.* 325. *seqq.*

Excidentia, ἐκπτωσις. Vide *Ecptosis*.

Excipulum dicitur Vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum *Chirurg. l.* 26. *c.* 5. & 9. Legitur & in Petri Guissonii *Dissertat. Epistolica de tribus Chymicorum principiis*.

Excisio, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope*.

Excitatio refertur inter species motuum naturalium, quæ comprehendit sub se fermentationem, digestionem, maturationem, volatilisationem, putrefactionem &c. quando videlicet a caussa vel interna substantia spirituosa a tenuiori vel externa agente particulæ mistæ moventur, ut varias novas determinationes suscipiant a textura, poris & dispositione corporis, quemadmodum terminum hunc ita accepisse P. Franciscum Tertium de Lanis S. I. Brixiensem *Tom. III. Magisterii Artis & Naturæ Libr. XV.* legitur *in Actis Eruditor. Lips. de Anno* 1693. *m. April. p.* 146.

Exclamatio, βοή, idem, quod *Clamor*. Vide supra suo loco.

Exclusorium idem significat, quod Fœtum pellens vel abortum promovens medicamentum. Usurpatur a Theodoro Prisciano *in Phænomen. Euporistor. l.* 3. *Gynæcia dicto c.* 6. *p. m.* 147.

Excoctio, ἑψῆσις, est species *Elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, uti fit in carnibus elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuitur metaphorice corpori, quod per nimium sonum, veluti per quandam elixationem, dissolvitur. Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 55. Galen. *in comm. Excoctio*, & *Excoctor* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo *Schmelben*. Rul.

Excœcatio, idem, quod *Cœcitas*.

Excoriatio, δάρσις. Vide *Darsis*: *Excoriatorius*, vel *Excorians*. Vide *Ecdorius*.

Excors, ἀκάρδιος, idem, quod *Secors*, quasi sine corde. Epitheton tropicum meticulosi. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. Decr. c.* 4.

Excorticatio, λέπισμα, idem, quod *Decorticatio*, id est, *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. seminibus frigidis majoribus, Schroder. *l.* 1. *c.* 14. Fr. Hoffm. *in Clav. p.* 28.

Excrementum, *Excretum*, *Excernendum*, item haud raro abstractive *Excretio*, Gr. περίττωμα, διαχώρημα, (vide *Diachorema*) in genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec adcrescat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat, Gal. *l.* 1. *de san. tu. c.* 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Rul. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint ea, quæ vel ex opificis instituto vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni & ejici postulant. Unde fluit quoque divisio in *Excrementa Naturalia* sive sec. naturam, & *Præternaturalia*. Utrumque Catalogum vide *in nostris Dogm. Medic. Gen. P. I. c.* 9. & *P. II. c.* 11. Jung. Dietr. *n.* 205. 206. Notanda quoque distinctio in *liquida* & *solida*, Linden. Ex. *XI.* §. 108. Dividuntur & in *Excrementa* primæ, secundæ & tertiæ coctionis. Dieter. & plerique institutionistæ. Maculas in Astris, ut & Ignes cadentes & similia Meteora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet *ex tract.* 1. *de pestilitate*, & confirmat Libav. *T. IV. Oper. p.* 147.

Excrescentia, ὑπερσάρκωσις, σαρκοκήλη, *excrescens*, luxurians, est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p. naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo pertinent σύκωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo* &c. Σαρκοφυΐας meminit Hipp. 3. *de fract. t.* 45. quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam non superfluam, ὑπερσάρκωσις vocatur a Galen. *l.* 3. *meth. med. c.* 6. & ulcus, cum excrescentia carnis dicitur ὑπέρσαρκον, *l.* 2. *M. M. c.* 2. Vid. & Scribon. *n.* 37. & 228. Verrucas similesque *excrescentias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intro senserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. *tr. Formar. Ort. n.* 55.

Excretio, διαχώρησις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, est-

que Naturæ munus. Lind. Ex. XIII. §. 258. vel, quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

Excussio quibusdam recentioribus significat existentiam caussæ morbificæ extra partem affectam, v. g. in palpitatione cordis caussa morbifica vel ab intra & circa cor, & dicitur ab *Oppressione*, vel aliunde est, & dicitur ab *Excussione*. Bonet. *Anat. Pract. l. 2. sect. 8. Obs. 31. in not. p. 655.*

Excussus, Ital. *scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aere agitatur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. *num.* 10. Vide Rhod. *in not.*

Excutatio, ἐκβύρσωμα. Vide *Ecbyrsoma*.

Exechebronchos, ἐξεχέβροχος, *gutturosus* dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. *de artic. t. 8.*

Exechegłutos, ἐξεχόγλουτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Clunemimulus*; quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hipp. *d. l. t.* 95.

Exedens, ἐσθιόμενος. Vide *Esthiomenus*.

Exegesis, ἐξήγησις, est obscura orationis explicatio. Gal. *l.* 2. *de diff. resp. c.* 1. & *com.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 56. Medico quoque necessaria & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

Exelasis, ἐξέλασις, vide *Explosio*.

Exelcosis, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio*. Legitur apud Mosch. *de morb. mul. c.* 135.

Exeleysmus, ἐξελκυσμὸς, ossis, vel ossium deductio a superficie in profundum. Galen. *in def. med. fin.*

Exemplum, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessarias esse, docet Gal. *l.* 9. *Meth. med. c.* 4. *in princ.* & *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 13.

Exenterizo, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

Exenthropismenos, ἐξενθρωπισμένος, ab ἐξανθρωπίζω, id est, *ad hominis usum & naturam accommodatus*. Legitur apud Hipp. *l. de octimestr. partu. III.* 26.

Exerama, ἐξέραμα, *vomitum*, vel materiam vomitu rejectam significat, a verbo ἐξεράω, *vomitu rejicio*, quo usus Hipp. *l.* 4. *de morb.* XXIII. 16. Significat etiam *exhaustio l.* 2. *de morb.* LIX. 28.

Exercitatio, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de corpore & animo. Utraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias docuit Fr. Valleriola *libr.* 2. *LL. CC.* *cap.* 10. Vide *Dogm. Nostra Med. Gen. P. V. c.* 5. *dogm.* 2. & dividi possunt in Serias & Ludicras. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine veniре solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἄσκησις ὑγιείης, docet Hippocr. *l. 6. Epid. s.* 4. *t.* 22. Quando *exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Gal. *Art. med. c.* 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ὀξὺ, corpus extenuat; contraria crassum reddit. Multa corpus siccat, mediocris obesum præstat, *lib.* 5. *de san. tu. cap.* 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur in artis alicujus studio cum assiduitate, & cura. Hippocr. etiam vocat τριβὴν, item χειροτριβίην, usum artis præceptorum, *l. Præcept.* X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu necessariam Gal. *l.* 2. *de loc. aff. c.* 1. ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circa corporis partes & membra; secundus circa caussas & dispositiones; tertius circa accidentia & symptomata. Videantur plura loca, si placet *in Theatro*, Mundello aliisque Autoribus.

Exerchomæ, ἐξέρχομαι, *abeo*, recedo, & usurpatur aliquoties de morbo apud Hipp. *l.* 2. *de morb.* XIII. 22. LXVII. 22. *l. de int. aff.* XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

Exerrhosis, ἐυέῤῥωσις, ἐξέῤῥωσις, ἢ ἐξέῤῥευσις, idem, quod ἔκροη, *Effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. *l.* 6. *Epid. s.* 6. *t.* 27.

Exerythros, ἐξέρυθρος, significat *prærubrum*, sive valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subjecti, de quo dicitur, licet prior significatio sit usitatior. Usurpatur vero apud Hipp. de oculis *c.* 3. *l.* 1. *Prorrh. t.* 45. de excrementis & urinis *d. l. t.* 35. & *s.* 1. 31. *Coac. t.* 569. Vide Foes. *p.* 217.

Exestiæ, ἐξεσίαι, dicuntur eminentiæ & extantia fila *in linteis*, quæ interdum dedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hipp. *2. de fis. q. in medic. t.* 26. Mendose legitur a Gal. & Erotiano ἐξόσεις vel ἐξασίας.

Exesus, διαβεβρωσμένος, idem, quod *Corrosus*, corruptus, σηπτός. Dicitur de dentibus apud Scrib. L. *n.* 53. 95.

Exetriasmenos, ἐξητριασμένος, id est, *colatus*, percolatus, Ga. *in Exeg. dict. Hipp.*

Exeucrinee, ἐξευκρινέε, significat Hipp. *compto*; distincte & convenienter compono, diciturque de ossibus rite in naturalem sedem restitutis, 2. *de fract. t.* 62.

Exeunuchizo, ἐξευνουχίζω, significat castro. Vide *Castratus*.

Exfoliativum, vide. *Desquamatorium*.

Exhalatio, ἀναθυμίασις, dicitur & Evaporatio. Græce etiam πνεῦμα vocatur, uti patet ex Dieter. n. 697. quia nihil aliud eft, quam aer, vel fpiritus per calorem in aerem e corporibus mixtis elevatus & difcedens. Tres exhalationum fpecies conftituit Gal. l. de cauff. morb. c. 3. fuliginofam, vaporofam, & fumofam, quamvis alibi etiam flatuofæ meminerit, com. 5. in 6. Epid. t. 15. Verum nimis ftricte ufurpavit vocabulum exhalationis de excrementitiis & præternaturalibus; cum tamen revera etiam ipfe calor nofter vitalis & Flammula, five Biolychnium nihil aliud fit, quam exhalatio fpirituofa, ignea, quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Difput. de Fermentat. fanguinis defendere non dubitavit, & fuo calculo Charlton. in Oecon. Anim. Ex. I. aliique comprobarunt, exhalatio quoque Artificialis, vel Chymica datur cum fpiritus ficci per calorem in aerem elevati difcedunt. Et fit potiffimum in ficcis tritis, pofitifque fuper tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pavimentis; Igni fuccenfo, vel circum fuprave adhibito torrentur, donec halitus fint abfumpti, ut in venis metallicis evenit. Rul. & Johnf. exhalata naturalia in univerfum fæcem poft fe relinquere tam in vivis, quam in animatis, excepto fanguine, vult Helmont. tr. Plas human. n. 34. Verum adhuc dubitatur de affertionis hujus veritate.

Exhauftio, ἐξάρυσις. Vide Exaryfis.

Exhibitio, παρέξις, dicitur Hippocrati, quando æger fe Medico exhibet & fiftit, ad dignofcendum & curandum, 3. de iis, q. in med. t. 19. (vide Gal. in comm. ad h. l.) Ita & verbum παρέχω, exhibeo, hac fignificatione fumitur l. de int. aff. XXXVIII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce fefe ægro exhibere debeat expeditum, 1. aph. 1. Dieter. n. 654.

Exiatros, ἐξίατρος. Vide Exarchiatros.

Exinanitio, κένωσις. Vide Cenofis.

Exipotices, ἐξιπωτικὸς, epitheton aliquod medicamentorum digerentium aut præparantium, quod Gal. coincidere exiftimat cum ἐπισπαστικοῖς, vel attrahentibus, l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Enimvero major emphafis latet in vocabulo ἐξιπωτικὸν, ad hodierna principia faciens; quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum fegregando excrementitias portiones ab utilibus & in organis vifceribus colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita difponendo, de quo modo plura legantur in Difp. noftr. de Purgat. modo ad alvum, annexa Remoris Purgationis, §. 43. feqq.

Exifchios, ἐξίσχιος, dicitur fpecialiter Os femoris luxatum ex acetabulo Ifchii, vel coxæ, item Coxa luxata. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant & coxa eminet, ἐξίσχιοι vocantur, quos paulo fuperius ἐξεχεγλουτοι diximus. Vid. Hipp. Mochlic. XI. 10. XXV. 10. & 3. de art. t. 103.

Exifchon, ἔξισχον, id eft, prominens, tumidus, extans, cui opponitur ἔγκοιλος, incavatus. Dicitur utrumque de oculis, 1. Prognoft. t. 10.

Exiftimativa Virtus vocatur fpecies animæ fenfitivæ exaltata, ultra Imaginativam, qua animal judicat, quod lupus eft inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad Rationalem, Avic. l. 1. fen. 2. doctr. 1. c. 5.

Exitelos, ἐξίτηλος, fignificat evanidum, exolefcens, exile, diciturque de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hipp. de Alim. I. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori, Præcept. IX. 10. inde Erotianus idem dicit ἀσθενὴς, ac infirmus.

Exitialis, Exitium, ὄλεθρος, ὀλέθριο, idem, quod Perniciofus, Pernicies. Dicitur de eventu morbi funefto, & fignis eundem indicantibus.

Exiturna generaliter eft omne Apoftema, quod faniem ejicit. Rul. Walther. in Sylv. Med. p. 10. Latine etiam Afceffus fuppuratus dici poteft. Sæpe legitur hoc vocab. in Avicenna, idem fignificans, quod Abfceffus, quando materia colligitur in tumorem calidum, l. 4. fen. 3. tr. 1. c. 2. feqq. Jung. Foreft. l. 1. Obf. Chirurg. 1. Schol. Paracelfus vero latius extendit, Exituram dicens, quod omne excrementum alias naturale quidem, fed corruptum fit Exitura, v. g. mucus purulentus, urina putrefcens, fudor & ftercus putrefcens. Pus in auribus ipfi dicuntur Exituræ, l. de Ulceribus & Apoftem. fuppur. c. 59.

Exitus, ἔξοδος, διέξοδος. Vide Diexodos. Scribon. L. n. 192. Sumitur etiam aliquando pro Eventu morbi.

Exmiraldus vocatur lapis quidam factitius, aut nativus, cujus compofitio, vel generatio fatis obfcure defcribitur a Lullio Tract. Animæ tranfmutat. Th. Ch. Vol. IV. p. 190.

Exo, Exothen, ἔξω, ἔξωθεν, particula ufitata Hippocrati, in genere fignificans Externe. Juncta vero cum articulo τὰ, vel fignificat partes corporis externas & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut funt, manus, pedes, nafus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet ex 4. aph. 48. collato cum 2. Prognoft. t. 4. Videatur Lind. Med. Phyfiol. lib. 2. cap. 15. §. 11. vel denotat cauffas externas remotiores concurrentes in fanitatis, vel morbo-

 rum

rum generatione. Quo pertinet. 1. aph. 1. Jungatur. Dieter. n. 306. Aliquando fimpliciter pofitum ἔξω, foras, notat locum exteriorem, quo vergit materia morbifica falutariter, 6. aph. 37. & 1. Prognoft. t. 40. Huic opponitur ἔσω, intus.

Exochas, Exoche, ἐξοχὰς, ἐξοχὴ, dicitur in ano genitum tuberculum, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κονδύλωμα vocatur. p. 146.

Exoculatio, ἐξομμάτωσις, dicitur vel totalis oculi ablatio, vel virtualis ejufdem privatio. C. Hoffm. V. L. l. 4. c. 39.

Exoculatus legitur apud D. Henr. a Deventer in Arte obftetricandi Cap. XLV. p. 200. pro orbo oculis, aut cujus oculi lumen non capiunt.

Exodos, ἔξοδος, Exitus. Vide Diexodos.

Exolcyfmos, ἐξολκυσμὸς, idem, quod Exelcyfmos. Vide p. fuperius.

Exomphalos, ἐξόμφαλος, fubftantive & adjective accipitur. Subftantive fignificat Umbilici prominentiam, quæ variis de cauffis fit, Gal. defin. med. Hinc Herniæ umbilicalis fpecies complectitur. Adjective notat homines tali umbilici prominentia laborantes, five rupto omento, aut peritonæo, aut procidente inteftino, vel laxatis mufculis tranfverfis, five carne fubnata, five fanguine, aut alio humore ibidem collecto. Galen. l. de tum. p. n. c. 16.

Exoncoma, ἐξόγκωμα, vocatur magnus & valde prominens tumor, Latin. Protuberantia, & ufurpatur a Galeno de protuberante vertebra poft luxationem, l. 4. de L. A. c. 3. Legitur apud Hipp. l. II. Epid. fect. 2. edit. Foef. p. 1017. & mirum, quod Foef. neque in Oeconomia fua, neque in Annotationibus ad illum locum vocem hanc expofuerit.

Exoneirofis, ἐξονείρωσις, pollutio nocturna, five feminis in fomno excretio. Eft fpecies Gonorrhœæ. De hac voce & verbo ἐξονειρώσσω lege Lind. Ex. XV. §. 35. feqq. fere per totum. Vide infra Gonorrhœa.

Exophthalmia, ἐξοφθαλμία, dicitur Oculi totius prominentia extra fuam orbitam, qualem ex hypochondriaca obftructione cum infigni tumore conjuncta obortam notavit Bonetus Med. Septentr. l. 1. f. 22. c. 64. p. 260.

Exoptos, ἔξοπτος, percoctus, excoctus. Hipp. l. 7. Epid. LV. 15. Vide Bifcoctus.

Exorcifmus, ἐξορκισμὸς, Adjurationem fignificat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obfidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, tefte Langio l. 1. Ep. 34. Exorcifta eft fuperftitiofus artifex, qui manes ac fpiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero Exorciftarum verba non femper operentur, vide apud Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.

Exorefcentia febr. exacerbatio. Petrus Merenda de rat. evacuationis l. 2.

Exornatorius, κοσμητικὸς, κομμωτικὸς. Vide Commoticus, Cofmetica.

Exofis, ἔξωσις, expulfionem fignificat, Hipp. 3. de artic. t. 45. a verbo ἐξωθεῖν, expellere, quod legitur l. 9. Epid. f. 2. t. 2. quod idem eft, quod ἐκκενοῦν, evacuare, Gal. in comm.

Exoffis, Exos, epitheton pifcis Hufonis Ichthyocollæ, ita dicti; quod offibus & fpinis careat. Vide Schrod. l. 5. cl. 3. n. 81. Aldrov. l. 4. de pifc. c. 11. & l. 5. c. 4. Hirudo quoque Exos dicitur, tefte R. Keuchen. ad Seren. p. 233.

Exoftofis, ἐξόστωσις, Lat. Exoffatio, offis eminentia & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine offium tubera, quæ in genis contingunt, σατυρισμοὶ dicuntur. Non dubium eft, hujus tumoris, qui præter naturam eft, materiam craffam effe & melancholicam. Sunt autem hujufmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. p. 145. & Caftell. ex Gal. l. de Tum. p. n. c. 14. Meminit c. l. 14. M. M. c. 7.

Exothen, ἔξωθεν. Vide Exo.

Exoticomania, ἐξωτικομανία, nomine hoc a Rof. Lentilio efficto indicatur amor remediorum peregrinorum, qua fimplicium, qua compofitorum, quam etiam rectiffime improbavit in Mifcell. Medico-Practicis Part. II. p. 548. cui opponitur Exoticadenia, ἐξαδενία, h. e. odium ergo medicamenta peregrina, quæ etiam nulla digna laude eft, d. l.

Exoticus, ἐξωτικὸς, extraneus, peregrinus. Remedia exotica dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum ufum non femper præferendum effe domefticis, judicat Schroder. l. 1. c. 13. & Fr. Hoffm. in clav. ad h. l. p. 26.

Expanfus, ἐκπεπταμένος. Vide Ecpeptamenos.

Expeditio, εὐπορία, idem, quod promtitudo, facilitas in operationibus Medicis & Chirurgicis. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 1. Vide Euporia. Expeditus pro Liberatus, curatus, legitur apud Scrib. L. n. 171.

Expellens, ὠστικὸς, ἐκκριτικὸς, epitheton eft medicamentorum virtutem expellendi habentium, præfertim virus peftilens ad exteriora. Ita Decoctum expellens ejufmodi legitur apud Iunk. in Corpor. Pharmaceut. Sect. III. c. 7. p. 401.

Ex-

. *Expergefactio*, ἐγρήγορσις. Vide *Egregorsis*.

. *Experientia*, πεῖρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria*.

Experientiæ varias species proposuit Cornel. Bontekoe *in opusculo de experientia*.

. *Experimentator*, dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientia ad sortem. *Para-gr. tr.* 1. *de Epilepsia*, *l.* 1. *de morb. Podagric.*

Experimentum, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Paracelf. vocat *Experimentum ad sortem* & sine scientia. *Labyrinth. Medicor. c.* 6. Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *Experientia*. Vide Dieter. *n.* 665. Quod sæpe etiam *Experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *Experientia*.

Explanatio, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*. Vide *Exegesis*.

Explantatio, ἀπόφυσις, vide *Apophysis*. Legitur apud Ingraff. *comm. in Galen. l. de Ossib. p.* 22.

Expletio, πλήρωσις, πλησμονή, idem, quod *Repletio Impletio*.

Exploratio quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. g. profunditatem, cuniculos &c. Blas. *Medic. Un. p.* 38. *Exploratoria* instrumenta lege apud eund. *d. l. pag.* 71.

Explosio, ἐξέλασις, ἐξέλασις, ἐκκροτισμὸς, hodieque terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis pyrius, aurum fulminans & similes mixturæ nitro-sulphureæ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum, anima em sive localem efficiunt in statu sec. & propter nat. ex hypothesi Vvillisii *de ferment. c.* 10. & *Patholog. cerebr. c.* 1. 2. *alibique*.

Expositio, ἔκθεσις, idem, quod ἐξήγησις, *explicatio*.

Expressio, ἐκπιεσμὸς, ἔκθλιψις, est humidæ & tenuis substantiæ separatio a sicca, & crassa per violentam & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prælo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrupis, oleis, & id genus aliis. Vveker. *Ant. Gen. l.* 3. *c.* 31. Rulandus paulo aliter describit *Expressio* est extractio per prælum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

Expulsio, ὦσις, ἀπόκρισις, ἔκκρισις, vide *Apocrisis*, *Eccrisis*. Adde & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 2. *f.* 3. *c.* 28. *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus & sinubus locum habet, ut collectam e fundo materiam & colluviem extrudat, &, ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. *l.* 6. *Obs. Chirurg.* 11. *Schol.*

Expultrix facultas, ἀποκριτικὴ δύναμις. Vide *Apocrisis*. Gal. *l.* 5. *de Loc. Aff. c.* 7.

Expurgatio, ἐκκάθαρσις, idem, quod *Purgatio*. Vide inf. *in Pur.*

Exquisitus, ἀκριβὴς, γνήσιος. Vide *Acribes*.

Exsiccatio, *Exiccatio*, ξήρανσις, ἀποξήρανσις, *Exsiccans*, ξηραντικὸς. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

Exsolutio, *Exolutio*, ἔκλυσις. Vide *Eclysis*.

Exspiratio, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Ecpnoe*. De *Exspirationis* specie convulsiva vide Gal. *l.* 2. *de Sympt. causs. c.* 2. & 4. *aph.* 68.

Exsputio, πτύσμα, πτύσις. Vide *Ptysis*, Hujus organon linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad *in tr. Glossostomograph. c.* 3. Vid. *Ephem. N. C. Ann.* III. *in fin.*

Exsuccatio, ἐκχύμωμα, idem, quod *Sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. *de iis, q. in med. t.* 30.

Exsuctio, ἐκμύζησις, idem, quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

Exsudatio, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*.

Exsufflatio, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis*.

Exsuperantia, ἐπικράτεια. Vide *Epicrateia*.

Exsurrectio, ἀνάστασις. Vide *Anastasis*.

Exta, σπλάγχνα, ἱερὰ, idem, quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur a Poetis, teste Aldrov. *l.* 16. *Ornith. c.* 17. Coincidit cum vocabulis ἐγκοίλιον, & *Hira*. Vide *Encœlion*. Unde & olim Sacrifici gentilium vaticinantes ex inspectione viscerum *Extispices* vocabantur, teste Hoffm. *C. ad Gal. de V. P. n.* 189.

Extensio, τάσις, ἔκτασις, κατάτασις, ἀνάτασις, vide *Anatasis*, *Ectasis*, *Catatasis*, *Tasis*. *Extensio qualitatum* in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 377.

Extenuatio, λεπτυσμὸς, λέπτυσις, dicitur totius mollis corporis detractio, imminutio & collapsio, aut subsidentia, aut utcumque appellare libet: cui opponitur παχυσμὸς, *Incrassatio*, Gal. *c.* 3. *in* 6. *Epid. t.* 29. Duplex vero esse potest *Extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili; aut insensibili portionum utilium & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a cacochymia, sive collectione & præsentia portionum vitiosarum & inutilium. Dieter. *n.* 499.

Ex-

Extergens, Exterforius, ῥυπτικὸς, idem, quod Abstergens, Detergens. Vide Abluentia.

Exterior, Externus, Extimus, ἔξω, ἔξωθεν. Vide Exo.

Extinctio, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa & e medio sublata. In foro Medico vero a nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum extinguo etiam Gr. dicitur, ἀποσβέννυμι. Hippocrat. 1. aph. 14. Jun. Dieter. num. 88. Verbum σβέσθαι etiam usurpatur de tuberculis praeter rationem evanescentibus, Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 63. Gal. com. ad h. l. Vide Foes. p. 560.

Extra, ἔξω. Vide Exo.

Extractio, ἐξαγωγὴ, ἔξολκὴ, ἐξελκυσμὸς, ἐκχύλωσις, accipitur dupliciter: 1. & proprie, chirurgice & corporaliter, quando opera manuaria & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet Extractio foetus, calculi, globorum e vulnere; de quibus vide in Chirurgicis. 2. Pharmaceutice & improprie, & ita Extractio est digestio e corporea concretione partes subtiliores ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis faecibus, dissolvens. V. gr. sumo Rheubarbari q. v. illique pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, cla-foque vase per quatriduum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum a radice separo, affusoque alio spiritu vas claufum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura & Essentia e Rheubarbaro extracta est. Porro confusis omnibus Extractionibus spiritum in B. M. abstraho, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum reservo, diciturque Extractum Rhabarbari. Vel Extractio est segregatio essentiae, quae e corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio comministorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio & similes; & intelligitur extrahi essentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat sine solutione continui & divulsione. Et sic nobiliores esse distractionibus Extractiones manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis vel eorum locum cedant. Haec Ruland. Adde Weker. Antidot. Gen. l. 3. c. 35. Rolf. Chym. l. 4. f. 3. c. 1. seqq. Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. Interdum etiam Extractio sumitur pro Evacuatione, & coincidit cum Eductione. Vid. Dieter. n. 6. & 54.

Extractum, Gr. dici posset ὀπὸς vel ἐκχύλισμα, est, quod e corporea concretione, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla & pars nobilissima substantiae totius in elementis producta, & quasi seminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suae perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis & sustentationis, sed principaliter a vi creantis Dei, & per coeli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc Extracta praesertim nobiliora aethereae & coelestis naturae dicuntur aemula, beneque praeparata & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inaequalis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo a magisteriis differant, cum quibus elementa potius conjuncta manent, (nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat) veruntamen exaltantur ad aemulationem Extractorum. Deinde etiam, quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentiae penetrantem corpora tota, praerogativas, patet. Istis autem appellatur nominibus non quod plane ad elementa non pertineant Extracta, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitae, Essentia purissima, & coelestis naturae esse (quanquam nonnihil etiam a coelo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione coelestis lucis a terra obscura non omne abscessisse aethereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquid inde repetitum, idque comprobat ratio agentium e coelo corporum in haec inferiora. Haec Ruland. & Iohnson. Confer. etiam ad Lib. Synt. Arc. Ch. l. 1. c. 5. & l. 8. c. 9. seqq. Liquor ille pro diversitate materiae varius, quo fit Extractio, dicitur a Medicis & Chymicis Menstruum. Plura circa Extractorum Historiam vide apud Weker. Antidot. gen. l. 1. c. 34. & Spec. l. 2. f. 26. Schroder. l. 2. c. 57. cum Clavi Frid. Hoffmann. Rolf. d. l. Wedel. Pharmac. Acroam. l. 2. sect. 2. c. 8. Junken. Corp. Pharmaceut. sect. III. c. 12. p. 677. seqq. plur. ubi etiam Essentiasliquidas ad Extract. refert. Alias idem Autor notanter in Lex. Ch. Ph. P. I. p. 113. scripsit; Prout diversa sunt vegetabilium & animalium

lium conftitutiva, pro eo & diverfa requirun-tur menftrua, gummofa aquofis refinofa fpiri-tuofis extrahi amant generaliter. *Difpenfatoria Norimberg.* & *Auguftan.* cum Zwolferi *Animadverf.* & alios Autores, imprimis & D.D. Vvedel. *Ph. I. A. F. l. 2. f. 2. c. 7.* & 8. Impugnavit earum virtutem & Magifteria prætulit Helmont. *tract. Pharmac. ac Difpenfat. modern. n.* 21. 22.

Extraneus, ἐξωτικός. Vide *Exoticos*.

Extravafatus, *Extravenatus*, dicitur de fanguine, qui e vafis effluxit, five adhuc hæreat intra partes corporis molliores, fuggillationem, vel ecchymoma conftituens; five penitus e corpore feparatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in ufu eft. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. *ferm. 2. lect. 5. fol. m.* 84. *b. Extravenari* vel etiam *Extravafari* etiam dicitur de fanguine propter læfam arteriam rei coalefcentem in aneurifmate ftagnante & facculum efformante apud Hildan. *de gangr. & fphacelo, c.* 4.

Extraverfio, *Extravertens*, *Extraverfum* hodieque a Chymicis ufurpari folet pro oppofito *Concentrationis*, quando vis quædam falina, alcalica, vel acida, prius intus delitefcens evocatur, ut eo citius vires fuas exerat, v. gr. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris affociatum operibus artis folet *extraverti*, unde vomitus, feceffus, falivationes &c.

Extremus, ἔσχατος. Vide *Efchatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur & Argentum vivum a Nicol. Flamello *in Annotation. additis Th. Chym. Vol. I. p.* 733.

Extuberatio, idem, quod *protuberantia*. Dicitur etiam de ἐξαρθρωσει vertebræ, vel luxatione. Gal. *lib. 9. de Hippocr. & Plat. decr. cap.* 4.

Extuffio, ἀναβήττω, ἐκβήττω, fignificat materiam per *tuffim* excerno. Occurrit apud Gal. 7. *aphor. 37. l. 7. de Simpl. Fac.* §. *Conus*, *Extuffitum* dicitur ἀναβηχθέν *l. de conft. art. med. c.* 16.

Exuberatio, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur & extrahitur labore, v. gr. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Libav. *Apoc. Hermet. Part. pofter.* Vid. *Tom. II. Oper. p.* 421. Aliter Lull. *in Practica cap.* 27. quod *Exuberatio* humidi nutritivi & nutrientis fit appropriate nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non fit nimis frigidum, aut calidum, &c. *Vol. IV. Th. Ch. p.* 164.

Exuberes, alias Græce ἀπογάλακτοι, dicuntur pueri qui uberum fuctum jam defueverunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπομάζιοι, qui adhuc fugunt, & funt fub ubere. Keuchen. *ad Seren. p.* 206.

Exulceratio, ἕλκωσις, ἕλκωμα, ἕλκος, vide *Helcoma*, *Helcos*.

Exumbilicatio, ἐξόμφαλος, ὀμφαλοκήλη, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici procidentia*, πρόπτωσις τῶ ὀμφαλῦ, Ægin. *lib. 3. cap.* 51. Ægri quoque vocantur *Exumbilicati*, ab Ingraffia *comm. ad Avic. de tum. p. 2. p.* 249.

Exungulare, rofarum folia liberare a foliis, i. e. partibus albis, quæ capiti proximæ; Nic. Menander *de Rof.*

Exuros, ἔξυρος, fignificat *in anguftum tendens*, coarctatum. Ufus Hippocrat. de pudendis *lib. 2. de morb. mulier. XLI. 6.* & de pefsariis *d. l. XXV.* 13.

Exuftio, idem, quo *Deuftio*, ἔγκαυσις: Vide *Encaufis*.

Exuviæ, ἔνερα, λέβηρα, λεβηρίς, vocantur cuticulæ, quas ferpentes præfertim tempore verno exuunt & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar*, *Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*, Foef. *p.* 376. Vide Aldrov. *lib. 1. Hift. Serp. & drac. cap.* 1. Harum *Exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Schroder. *lib. 5. cl. 1. c.* 33. Alias & in latiori fignificatione *Exuviæ* quoque fignificant omnia tegmina, veftes, lectos, indumenta, & ipfam quoque corporis cutem, tefte Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 214. Vid. *Leberis*, *Geras*.

Exydatoo, ἐξυδατόω, i. e. *in aquam refolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hippoc. *l. de fiftul. III. 2.* & *l. 4. Epid. XXVII.* 21. Hinc ἐξυδάτωσις, idem, quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *fruftrata fanguificatio*, quando loco fanguinis humor aquofus generatur & colligitur, unde promte aqua inter cutem emergit. Gor. *pag.* 146.

Exygiano, ἐξυγιαίνω, fignificat *convalefco*. Hippoc. 2. *de fract. t.* 12.

Exygros, *Exygrænomenos*, ἔξυγρος, ἐξυγραινόμενος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de excrementis, Hippocr. 4. *de R. V. I. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mulier. XXII.* 4.

Ezezich, id eft, *Sal*, Ruland. & Iohnfon. *in Lex.*

F.

FAba, κύαμος, eft vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen* & fructum *filiquofum*, de quo vide Botanicos, & Schroder.

lib. 4. *el.* t. n. 140. & paffim apud Gal. Diof-cor. Mercur. *V. L. l.* 2. c. 6. & alios. Ob cujus aliqualem fimilitudinem, præfertim refpectu hili, glans penis *Faba* a quibufdam nationibus dicta fuit; tefte Rolf. *O. ac Meth. part. gener. dicat. Part. I. c.* 52. Deinde & improprie *Faba* eft nomen ponderis, nimirum tertia pars fcrupuli. Rul. & Iohnf. quamvis & circa hujus determinationem res valde fit incerta propter varietatem *fabarum*. Siquidem *Faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel noftra, tefte Galen. *lib.* 1. *de Al. Fac. c.* 10. Apud Scribon. aliquoties occurrit dofis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda eft *faba* major drachmæ ponderi refpondens, interdum Lupini granum quatuor granis pondere refpondens. Vide Rhod. *in Not. ad Compof.* 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoque Ovum Philofophorum; h. e. Lapidem vegetabilem, animalem & metallicum *Fabam* appellaffe, vult Marcellus, docente Joh. Chryfippo Faniano *tr. de Artis metallicæ metamorphofi, in tr. Chymic. Vol. I. p.* 41. Vide *Cyamos*.

Fabacium olim dicebatur *edulium* ex *fabis paratum*. C. Hoffm. *l.* 4. *L. c.* 38. Legitur etiam in fœmin. *Fabacia*, genus libi e fabis confecti. Apitius *in Culinaribus*. Ital. Torta di fave, Favanella. Joh. Laurent. *Amalth. Onom. pag.* 34?.

Faber, Fabricator, τέκτων, δημιουργός, quid proprie fignificet, pueris quoque notum eft, videlicet *opificem*, qui e materia folida & dura opus aliquod perficit. In foro Medico fumitur tropice. Ita natura, anima, flamma vitalis, imo & Deus ipfe dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparatio-nem etiam Ger. Dorneus ita profecutus eft ad Phyficam Trifmegifti *Vol. I. Th. Chym. pag.* 372. Uti lignum & ipfa dolabra nihil efficiunt, nifi *faber* illa moverit ad actum; ita cœlum & elementa nihil generare poterunt, nifi *faber*, aut *fabri* cœleftes in inftrumento cœlo motum, animam, excitent, medium inftrumentum inter *fabrum* & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracelf. *Paramir. l.* 2. *c.* 6. Quo fenfu etiam Helmont. Archeum fuum *Fabri* titulo exornavit, tr. *Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen Pifcis, cujus defcriptionem & ufum vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Pifcib. c.* 25. Athenæo χαλκεύς dicitur. Inftrumentum etiam aliquod operofum & magnum *faber* vocatur apud Oribaf. *de machinam. c.* 25. *in claff.* 7. *oper. Gal. edit. Bafil. Latina.*

Facetiæ, κόμψευμα. Vide *Compfeuomenos*.

Fach eft Medicina Turcica, conferens omnibus venenis, Santes Ardoyn *l.* 1. *de venen. p. m.* 63.

Facies, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, nafo, & ore ad mentum ufque circumfcribitur, Gal. *l. Introduct. c.* 10. Dividitur in fuperiorem, quæ *frons* dicitur; vel inferiorem, in qua organa fenfuum externorum funt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua aliæque partes latitant. Barth. *l.* 3. *Anat. in proœm.* Vide & C. Hoffm. *C. in Gal. de V. P. n.* 763. In brutis vocari *faciem* προσωπεῖον, & in avibus ῥάμφος, notarunt ex Polluce Gorr. & Caftell. *Faciei* confideratio ad prognofin utilis eft, vel in ftatu fec. vel p. n. De illa egit Hippoc. *Coac. t.* 128. 296. de bono colore, *ibid. t.* 213. 214. 1. *Prorrh. f.* 2. *t.* 14. *l.* 6. *Epid. f.* 2. *t.* 34. Ad hanc vero pertinet, *facies cadaverofa*, five *Hippocratica* dicta πρόσωπα θανατώδη, quæ defcripta legitur *Coac. t.* 212. Vide *Dogm. noftra P. III. c.* 6. *d.* 4. Sylv. *Prax. Med. l.* 1. *c.* 37. §. 17. Utramque confideratione conjunxit Rolf. *Ord. ac M. Med. Sp. l.* 3. *f.* 2. *c.* 25. De *faciei* confenfu cum aliis corporis partibus vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. ob.* 20. Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ πρόσωπα, five *facies* dicuntur, uti patet ex Hippocr. *l.* 2. *de morb. XII.* 9.

Facilitas, *Facilis*, ῥαστώνη, ῥᾴδιος, ῥᾷον, εὔφορία. Vide *Euphoria*, *Rhadios*, vel *Rhaftone*.

Facinum dicitur *metallum*, vel minera metalli. Rul.

Facio, ποιέω, eft proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adftantium officia, ex Hippocr. 1. *aph.* 1. Vid. Diet. *n.* 702. Alias verbum *Facio* varias habet fignificationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, fi placet etiam ad I. Rhodii *Lex. Scrib. p.* 383.

Facultas, δύναμις, vide *Dynamis*. Confer etiam *ad Dogm. Noftr. pag.* 20. 85. 706. *feqq.*

Fæcula, *Fæx*. Vide *Fecula*, *Fex*.

Falcanos, alio nomine eft *Aifenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

Falciformis, δρεπανοειδής, vocatur finus ille, quem efformat membrana cerebri exterior, five *Dura Mater* reduplicatione in calvitis vertice, & cerebrum dividit in dextram & finiftram partem, quia parte pofteriore latior, anguftiore anterior, ut falcis cuefforiæ figuram repræfentet, *Falx* etiam al's anatomicis vocatur, Barth. *l.* 3. *Anat. c.* 2.

Falco, φαλκών, eft nomen avis rapacis ad Ac-

Accipitres pertinentis, cujus prolixam defcriptionem, differentias, ufum, & morbos, ei familiares vide apud Aldrov. *l.* 6. *Ornitholog. per totum*. Meminit & Helmontius *Falconis* pefte correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde ifthac delati funt. *Tumul. Peftis* §. *proprietas peftis*.

Faldella vocatur fplenium five lineamentum tortile, τρεπτὸς μοτὸς, ad ufum Chirurgicum. Legitur in Jeremiæ Martii *Obfervationibus* apud Velfchium in *Sylloge Obferv.* 54.

Falernum, φάλερνος, epitheton *vini generofi* a loco, monte Campaniæ *Falerno*, ita dicti, craffioris & fulvi coloris, cujus meminit Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 10. Dicitur & *Amineum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis, & uvâ *Aminea*. Rhod. *ad Scribon. n.* 64. Adde *n.* 30. Confer. & ad Jul. Alex. *Annotat. ad Gal. l.* 1. *de Antid. c.* 1.

Fallacia, ἀπάτη. Vide *Apateo Dolus*.

Falfitas, *Falfum*, τὸ ψεῦδος, quid fignificet, notum, nimirum quicquid vero contrarium eft, & effe non debet, Dorneus *in Philof. fpeculat. c.* 2. *Th. Ch. Vol. p.* 240. Non admittit excufationem, vel confolationem, Gal. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 13. quamvis non omne *falfum* ftatim fit deridendum, *l.* 8. *Hippocr. & Plat. decr. c.* 9.

Falx, δρεπάνη, δρέπανον. Vide *Falciformis*.

Fama, φήμη, δόξα. Vide *Doxa*. *Fama* defcribitur, quod fit *Nomen bonum* Lind. *Ex. X.* §. 90. Qui *famam* profequuntur, fæpe famem affequuntur. *Ex. XI.* §. 42.

Famelicus, λιμώδης, λιμῷ ἐχόμενος, λιμοκρατούμενος, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *Famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta eft *Fames* inexplebilis & rabida, *l.* 1. *Prax. cap.* 30. §. 27. 147.

Fames, λιμὸς, πεῖνα, in genere fignificat omnem ciborum defectum & inediam, Galen. 2. *aph.* 16. Accuratius tamen exponitur per αἴσθησιν ἐνδείας, per *fenfum indigentiæ*, qui fit in orificio ventriculi finiftro & nervis ad illud excurrentibus, *l.* 4. *de V. P. c.* 7. Et hæc dicitur *Fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *Fames Naturalis*, C. Hoffmann. *C. ad Gal. L. L. de V. P. n.* 198. *Fames* confiderari poteft dupliciter, in ftatu fecundum, & in ftatu præter naturam. Illo modo confiderata eft cupiditas, vel defiderium efculentorum, proveniens ab effluviis & halitibus acidis, fpiritus animales in orificio ventriculi finiftro & ejufdem nervis & per continuitatis confenfum ipfius ventriculi gulæque tunica interna moleftiæ quodam fenfu afficientibus, & contrahentibus, quorum impreffio cerebro communicatur, in quo itidem fpiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos profecutio rei defideratæ exfufcitatur; quemadmodum hoc nervofe defcripfit Th. Vvill. *de An. Brut. P. I. c.* 9. Jungatur Bohn. *Circul. Anat. Progymn. VIII.* ubi recte negare videtur famam naturalem qua talem, vulgo defcriptam, quia in fanis oritur defiderium ad alimenta, antequam defectus alimenti in corpore animadverti poffit. Cauffam vero illorum halituum blandè acidorum recte cenfet Sylvius Alimentorum prius affumtorum reliquias reftitantes, atque a deglutitæ continuo falivæ parte ipfis adhærente magis magifque fermentatas, *lib.* 1. *Prax. Med. c.* 2. §. 3. Commenta vero funt, quæ veteres de fuctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum ftomachi & mefenterii, propofuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui *famem* a fplene infpirari in ftomachum docuit, *tr. Pylorus Rector. n.* 20. *Fames præternaturalis* quadruplex eft: *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *depravata*, de quibus videatur Sylv. *d. l.* Ad nimiam etiam pertinet βούλιμος, vide fupra *Bulimos*, λιμαγχία, λιμοκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam. ἀνορεξία, ἀσιτία, ἀποσιτία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinet vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam fuis in locis. A vocabulo *Fames* defcendunt *Famelicus*, λιμώδης, *Famefco*, vel *Fameo*, λιμώττω. Dieter. *n.* 504. Linden. *Ex. XIII.* §. 146.

Familiaris, οἰκεῖος. Vide *Domefticus*.

Famula, οἰκέτης, vide Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XLIX.* 1.

Far, χόνδρος, vide *Alica*. *Far* eft nomen commune; Hinc *Far* adoreum, triticeum, hordeaceum, zeæum, Jul. Alex. *Not. in l.* 8. *Meth. med.* Gal. *c.* 2. *& in l.* 4. *de fan. tu. c.* 4. Ad hordeum incifum reftrinxit Mercurial. *lib.* 4. *V. L. c.* 18.

Farciminalis, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

Farctura, *Fartura* dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentofis, vel alimentofis rebus, five ad jucunditatem five ad peculiarem utilitatem, replentur. Joh. Dan. Horft. *Part. I. Difpenf. Pharm. Univ. l.* 2. *c.* 30. *p. XXXVI.*

Farctus, *Infarctus*, ἔμφραξις, idem, quod *Obftructio*. Vide *Emphraxis*.

Farina, ἄλφιτον, κέμνον. Vide *Alphiton*, *Crimnon*. *Farinarum* officinalium Catalogum vide

vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 58. Jungatur & D.D. Wedel. *Pharm. I. A. F. R. l.* 2. *f.* 3. *c.* 1.

Farrea nubes, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, five *Pityriasis*, *c.* 3. Iunge Heurn. *de morb. c.* 5.

Fascia, σπάργανον, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmus*, *Fasciola*, σπαργάνιον. Unde & *Fasciatio*, ἐπίδεσμος, ἡ σπαργάνωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatum, delineationem & usum quære in Scultet. *Armam. Chirurg. & Indice*. De verbo *fasciare* vide Keuchen. *ad Seren. p.* 90. Per metaphoram *Fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæo laxe adhærens *Fascia renum* vocatur, Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 17. Et musculus tibiæ, Abductor dictus, *Fascia lata* appellatur; Id. *l.* 4. *c.* 12. Vocatur & *Infiita, Tænia*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexoris Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur omniumque fere musculorum longissimus. Barthol. *d. l. pag.* 581. *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum latorum intestinalium, qui æqualiter sunt extenti, ad differentiam cucurbitinorum, qui instar feminum cucurbitæ cohærentium exhibent suas connexiones. Blaf. *Med. Un. p.* 336.

Fasciculus, δεσμίδιον, χειροπληθὲς, in foro Medico idem est, quod *Manipulus*, five quantum manu comprehendi potest, Rhob. *in Lex. Scribon.* Ant. vero Musa Brassavolus *In Indice Galenico* vult esse, quantum duobus digitis comprehendi potest. Φάκελλος etiam Græce dicitur Hippoc. *l.* 1. *de morb. mul. XCIII.* 11. Vide Foef. *p.* 649. Quid per *fasciculos* in substantia renum intelligat D. Gothofr. Bidloo, unum eorum delineatum exhibens, videatur *in Anatomic. Tabul. XLIII. fig.* 4. & 5.

Fascinum, βάσκανον, *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & emoriantur. Refertur inter caussas morborum occultas. De hoc argumento vide I. Lang. *l.* 2. *ep.* 36. Sennert. *Med. Pr. l.* 6. *part.* 9. *c.* 1. Inter novissimos prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Formmannus, *integro libro h. tit. Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolfink. *de partibus generationis, p. I. c.* 43.

Fastidium est cibi & potus, vel alterutrius aversatio; Gr. ἀνορεξία, ἀποσιτία, de quibus omnibus supra lit. A. dictum. Junge, si placet, Sylvium *l.* 1. *P. M. c.* 3.

Fastigiati Furni vocantur, qui pluribus aludel five sublimatoriis impositis sunt exornati, D. Ludovic. *Pharmac. p.* 203. Videatur etiam de his Glauber. *in Furn. Philos.*

Fatalis Linea quæ dicatur, vide *Linea*.

Fatigatio, κόπος, πόνος. Vide *Copos*.

Fatuitas, μώρωσις, νωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foef. *Oec. p.* 423. Willisius expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, *de An. Brut. Part.* 2. *c.* 13.

Fatum, εἱμαρμένη, significat aliquam necessitatem inevitabilem a caussa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de qua supra. Duplex *Fatum* constituit Lang. *l.* 1. *ep.* 78. Aliud *Divinum* & *naturale*, quod ex indissolubili caussarum cohærentia dependet: aliud *conditionale*, five necessaria ex hypotesi scil. veritatis, aut quæsiti consecutio. Paracels. per *Fatum* signa quædam ex homine, vel re mortua desumpta intelligit, item Manes, *l.* 1. *de vit. long. c.* 7. *l.* 2. *Philosoph. c.* 1. & de modo pharmacandi, *tr.* 4. Rulandus ita describit: *Fatum* est perpetuum quiddam & insensile astrorum cœli, solis, & lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel hujusmodi signis Paracelsus vocavit d. l. *Fatomanciam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

Fauces, φάρυγξ, dicuntur spatium internum, five interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ & gutturis partes extremæ, Gal. *l.* 4. *de L. Aff. c.* 3. *in fin. & c.* 4. *prognost. t.* 16. Jungatur Dieter. *Iatr. num.* 889. Appellantur & Græce ἰσθμὸς, *Isthmus*, vel ἰσθμίον, Galen. 3. *aph.* 26. Vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. *l.* 2. *ep.* 43. & confirmatur ex epist. Democriti ad Hippocr. in hujus operibus occurrente, *de Natura hominis n.* 40. Videatur Foef. *Oecon. p.* 651. in plurali φάρυγγες, affectus, five morbos *faucium* significare constat ex Hippocr. 3. *aph.* 5. *lib.* 6. *Epid. f. VII.* 11. 12. Adde Galen. *com.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 66.

Faviformis, Græce dici posset, φειροειδὴς, est epitheton abscessuum vel ulcerum putridorum & cæcorum, quæ circum adductis digitis primoribus expressa saniosum mucorem forulatim reddunt, ad eum fere modum, quo favus mel. Legitur apud M. Aur. Severinum *de novissime observatis abscessib. c.* 20.

Favilla, αἰθάλη, idem, quod *fuligo*, estque nihil aliud, quam ἔκκαυμα τῶ λιγνυώδεος, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adustis. Vide Lind. *Ex. XV.* §. 126. 127.

Faulex, id est, *Chalybs*. Rul.

Favonius, ζέφυρος, nomen venti ab occiden-

dente ſpirantis, ſive occidentalis. Ruland. Eſtque humidus & lenis, Gal. *comm.* 3. *de hum. t.* 13.

Faunorum ludibria, Plin. *Natur. hiſt. lib.* 25. *c.* 4. Incubus. Idem *lib. eodem c.* 7. morbus ſonticus, idem Comitialis.

Faunus, φαῦνος, nomen Deaſtri, vel Dæmonis gentilium fictitii, ſive Satyri laſcivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici ſuperſtitioſi perſuadere voluerint, Incubum ab hujuſmodi dæmonibus inſultantibus oriri; quod ceu fabuloſum merito repudiandum. Foreſt. *l.* 10. *Obſ.* 50. 51. *in Schol.* Rhod. *ad Scrib.* Helmont. *tr. Venatio ſcientiar. n.* 35. vocat Ens rationis.

Favus, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* ſingularem deſtillationem pro ſolutione auri vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. lib.* 3. *cap.* 5. Dicitur & ab Ingraſſia *Favoſa tinea*, item *Favoſitas*, *comm. ad Avic. de Tom. p. n. pag.* 172. 175.

Febris, πυρετός, & frequentiſſime quoque apud Hippocr. *in Epidemiis* πῦρ, teſte Foeſ. *Oec. p.* 545. Secundum communem omnium hominum conſenſum eſt caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effuſa; ſin minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobiliſſimis accenſa, Galen. *com.* 1. *in* 6. *Epid. t.* 29. cum is calor adeo auctus eſt, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, *lib.* 8. *meth. med. c.* 1. Accuratius tamen, & ex hodiernis artis principiis *Febris* generaliter deſcribi poteſt ſeq. in modum, quod ſit intemperies cordis & totius corporis p. n. calida, ſed diverſi generis, cum variis ſymptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a ſanguinis diverſimode ſeſe habentis varia præternaturali fermentatione, benigna vel maligna, cum vel ſine corruptione aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel cauſſaliter ex Willis *de febr. c.* 3. quod ſit motus inordinatus ſanguinis, ejuſque nimia efferveſcentia, cum calore, ſiti, aliiſque præterea ſymptomatis, quibus œconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *Febrium* etymologiam, deſcriptionem differentias deſiderat, ille quærat, & inveniet paſſim in vet. & rec. ſcriptis, præſertim Galen. *de diff. & cauſſ. febr.* & ex recentioribus C. Hoffman. *de febr.* Sennert. *b. t.* Dieterich. *n.* 78. Sylv. *lib.* 1. *Pr. Med. c.* 27. *ſeqq.* Franc. Piens *de febb.* Th. Sydenham *tit. eod.* & quamplures alios. Potiores quoque differentias deſcriptas vide in *hoc Lexic.* ſuis locis, v. g. *Ephemera*. *Quotidiana*, *Tertiana* &c. Deſcriptio *Febris* apud Lind. *Ex. XV.* §. 34. ſtrictior. eſſe videtur, competens ſaltem benignioribus, ſalutaribus, & intermittentibus, quando ſcripſit: *Febris* eſt fervor toties repetitus & a Natura excitatus in ſpiritu, ut ſe impedientem materiam ſubigat & diſponat ad excretionem, & excernat, quam primum poſſit, eaque excreta viribuſque receptis, quarum in laborioſo hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere & inculpare ſuo officio ſuo. Helmontii hypotheſin de *febrium* natura vide ſis *in pec. tr. de inaud. febrium doctrina.* Quæ adverſus Williſium ſcribere abſque applauſu auſus eſt Edmund. Demeara, lege *in examine Diatribes Vvilliſianæ*. Cornel. quoque Bontekoe non veritus eſt ad unum omnes de *febribus* autores veteres ac recentiores incuſare errorum cum circa theoriam, tum circa praxin *in quadam Diatriba*, ſed qualem ille ſententiam defenderit, hactenus nobis nondum innotuit. Noviſſime etiam de *Febribus* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit in operis ſui argumenta varia continentis *Membro IV. h. tit. a. p.* 247. *ad* 437. quamvis, pace illius Viri laudatiſſimi, ejuſdem deſcriptio juſto latior videatur, quæ ita ſe habet: *Febris* eſt vitium ſanguinis aut in motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus, cum hæc definitio ſalva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præſertim a ſanguine dependentibus, facile poſſit applicari. Rich. Morton, Collega Londin. Regius & Cenſor *in ſua Pyretologia* ſtatuit de omnibus febribus etiam leviſſimis, fomitem febriferum eſſe deleterium ſive venenum, uti patet *ex Act. Eruditor. Lipſ. A.* 1693. *m. April. p.* 150. *ſeqq.* Nec inepte quoque febrium generationis modum ſuccincte licet & generaliter propoſuit Joh. de Muralto *in Vade mecum Anatomico Exerc. III.* §. 6. *p. m.* 85. 86. Qui febre laborat, dicitur *Febricitans*, *Febriens*, paſſim in Autoribus.

Febrifuga, λυζιπύρετα, dicuntur medicamenta febrem ſedentia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*, Galen. 2. *de Antidot. c.* 6. Tale Acopon deſcribit *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 12. Dieter. *n.* 745. etiam vocari dicit τὰ τοῦ πυρετοῦ σβεστήρια, *febrem extinguentia*. Alii ſcribunt ἀλεξιπύρετα, ſed melius λυξιπύρα, Rhod. *ad Scrib. n.* 95. *Febrifugi* admirabilis præparationem ex Stanno & Mercurio tradit Libav. *Synt. A. Ch. l.* 7. *c.* 35. Centaurium minus κατ' ἐξοχὴν *Febrifuga* vocatur teſtimonio Botanicorum & Schrod. *l.* 4. *cl.* 1. *num.* 83. *Antifebrile* Crollii vide *in Diſpenſatoriis*, & d. Schroder. *lib.* 5. *cl.* 3. *n.* 78.

Fecla, φέκλη, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 8. & σφέκλη, Æginet. *l.* 7. *c.* 3. in τρύξ, Rhod. *in Lex. Scrib.* id eſt, *fex vini*, vel *aceti*. Rul. & Iohnſ. Idem quod *Fecula*.

Fecoſitas, idem, quod *Feculentia*, refertur inter ſpecies luti, & exponitur per quandam *ſpurcitiem*. Fallop. *tr. de Therm. aq.* & *metal. cap.* 16. *Tom.* I. *Oper. p. m.* 252.

Fecula, *Fæcula*, τρύξ, generaliter idem ſignificat, quod *Fex*, de quo paulo inferius. Scrib. *n.* 226. 228. 230. Specialiter eſt terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo ſit artificioſus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, ſive Amylum ex radicibus quibuſdam viridibus paratum per ſubſidentiam ad inſtar fecum, Libav. *Alchym. Pharmaceut. c.* 1. & 21. qui etiam exiſtimat, in deſpectum artis hoc nomen eſſe impoſitum, cum hujuſmodi farina ſit potius medulla, cremor, & flos quidam feſſilis talium radicum. At Zwolferus contrarium ſtatuit, dicens, *Feculas* eſſe pulveres farinaceos ſucco ſuo nativo orbatos, conſequenter etiam omnis virtutis & efficaciæ expertes. *Animadv. in Pharmac. Auguſtan. in Mantiſſ. Hermetic. h. tit.* Vocantur & *Gerſæ*, *Ceruſſæ*, ibid. *Fecularum* Catalogum lege apud Schrod. *l.* 2. *c.* 59. Confirmat judicium Zwolferi F. Hoffm. *in Clav. ad Schrod. d. l.* At Cl. D. D. Wedelius duriorem ſententiam Zwolferi ſtatuens laudem debitam *feculis* conceſſit, *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 3. *Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. *Adverſar.* Item Uva pinguis decocta uſque ad craſſitudinem mellis, Joh. Laurent. *Am. On. p.* 349. *Fecula*, φέλη, σφέκλη, notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad inſtar ſarmentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere ſolent, ut rutilus eſſet crinis. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 103. Paracelſo *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, ſeu corrumpitur, ſignum nutrimenti, *lib.* 1. *de Urin. Judic. tract.* 2. *c.* 1. Eſt ſpecies Rubini in urina, *in Scholis ad d. l.*

Feculentus, τρυγώδης. Vide *Fex*.

Fedum, id eſt, *Crocus*. Rul. & Iohnſ.

Fel, χολή, idem, quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege *in Scholar. Humoriſt. paſſiv. decept. c.* 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis uſitata tradit Schroder. *l.* 2. *c.* 30. quamvis omiſerit piſcium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis ophthalmicis, teſte Galeno & aliis. *Fel vitri* vocatur ſpuma vitri, Ruland. Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c.* 17. Dicitur alias *Aphronitrum*. *Fel Draconis* eſt Argentum vivum ex Stanno, Rul. & Iohnſon. Centaurium minus quoque appellatur *Fel terræ*. Scribon. *n.* 227. Rhod. *in not. ad h. l. Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis Philoſ. *in Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Felebris, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλοτὸς, dicitur, *qui lac fugit*, vel qui adhuc lacte vivit. Keuchen. *ad Seren. p.* 290.

Felicitas, ἀτυχία. Vide *Eutychia*.

Felilech, *Faules*, eſt *Ferrum*. Rul. Iohnſ.

Felis, αἴλουρος, vide *Catus*. De *fele* per os pariente ex Bartholino vid. *Ann. I. Ephemer. Nat. Cur. Obſerv.* 109. *Schol.* & Rolfink. *de part. gen. inferv. Part.* 2. *c.* 45. *Felis* ex ore mulieris & viri rejectæ geminam hiſtoriam vid. *d. l. Ephemerid.*

Fella, id eſt, Aqua Sulphurea, vel ſulphurata. Rul.

Felliflua paſſio dicitur *Cholera* apud Cœl. Aurelianum, notante Dolæo *Encyclopæd. l.* 3. *c.* 4. §. 1. *p.* 415.

Femen, περίναιον. Vide *Interfeminium*.

Femina. Vide *Fœmina*.

Femur, μηρὸς, an Latinum a *ferendo* deſcendat, quod totius corporis reliquum ferat & ſuſtineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis oſſibus præſtat, ſupra coxendici, infra tibiæ oſſi alligatur, cujus cervicis duo ſunt exigui proceſſus, quos *Trochanteres*, τροχαντῆρες, vocant, quorum exteriorem, qui longe major eſt, *Gluton*, γλουτὸν, appellant. Galen. *de oſſib. c.* 21. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 21.

Feneſtra, θυρὶς, ὀπὴ, quid proprie ſignificet, notum eſt, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *Feneſtra* quoque ab Anatomicis vocatur meatus auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate conchæ ſtatim poſt tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum, Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 6. & Lind. *Medic. Phyſiolog. l.* 2. *c.* 11. §. 15. 16.

Fera, θὴρ, θηρίον, ſignificat animal infenſum, quod difficillime, aut plane non cicurari poteſt. Qualia dantur in ſolo ſaloque, Linden. *Ex. XI.* §. 91. Leonem & alia ſimilia grandiora & ferociora animalia κατ᾽ ἐξοχὴν *feras* appellari, teſtatur Galen. *l. quod anim. mor. ſeq. temp. c.* 2.

Fera regia, βασιλικὸν θηρίον, idem eſt, quod *Baſilicus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura, Galen. *l.* 10. *de Si. Sac. in proœm.* Per translationem θηρίον etiam non ſolum de hominibus dici, patet ex Linden. *d. l.* §. 115. 119. ſed etiam ex Hippocr. conſtat,

ſtat, quoſdam morbos θηρία, feras, appellari; v. g. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foeſ. Oec. p. 270. quamvis Linden. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos ſive vermes intellexerint: Utramque opinionem admiſit Ionſton. in Notis ad hos textus. Jung. lib. 6. Epid. ſ. 7. t. 7. cum comm. Galen.

Ferculum, idem, quod Cibus Cibarium, βρῶμα,

Ferinus, θηριώδης, ſignificat naturam, vel indolem fere nocivam & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos inſignem humorum pravitatem præſupponentes, Galen. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ita lumbrici non ſolum hoc nomine veniunt, ſed & Tuſſis, 6. Epid. ſect. 2. t. 17. Deſipientia ſive mentis emotio, c. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. de ulceribus mali moris theriomata dicta præcipue ab aliquibus dici monet Erotianus, qui addit & vermes, quia in illis gignantur, ita dici, & ipſam phthiſin, forte quoniam pulmonum ulcus. Ægri quoque vocantur θηριώδεις, ferini, hujuſmodi morbis malignis correpti, l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foeſ. Oec. d. l. Victus quoque ferinus, θηριώδης, vocabatur brutis communis, quo priſcis ſeculis homines utebantur. Hipp. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22. Ad animum etjam referri poſſe feritatem, τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem eſt, ac τὸ θηριῶδες, vide Agrion.

Ferion, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in Th. Chym. Vol. V. pag. 159. Quid vero ſignificet, ex deſcriptione ibidem data nemo percipiet.

Fermentatio, ζύμωσις, quid proprie ſignificaverit olim, minus fuit perſpectum. Hinc ſaltem apud Hipp. mentio Fermentationis, ζυμώσεως, & verbi ζυμοῦσθαι, fermentari, facta in ſtatu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, diſtentionem & inflationem, v. g., Hepatis fermentatio, i. e. intumeſcentia, l. 5. Epid. III. 24. Venter fermentatus l. de vet. med. XX. 8. Et quamvis hoc in loco non ſit ſermo de ſtatu p. n. tamen minus perſpicua eſt Fermentationis ſignificatio. Urinæ fermentatio, c. 2. in 1. Prorrhet. t. 40. Alvi fecum fermentatio, Coac. t. 604. Ita nec apud Galen. alio ſenſu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philoſophia Platonica in uſum revocarunt, generaliter per fermentationem intelligentes terreni cujuſdam & ſolidi motionem & ab aere intus concepto diſtentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platonicam deſcriptionem integro libello Anatomia Fermentationis Platonicæ dicto declaravit Ant. Gunth. Billichius, & hunc viciſſim Exercitationibus illuſtravit Conringius. Hos poſtmodo alii ſecuti ſunt viri doctiſſimi, applicantes ad humores, præſertim ſanguinem & chylum, v. gr. Th. Vvillis Exerc. de ferment. & de febrib. Jung. Mart. Kerger. tract. de fermento: Mart. Schook. h. t. Ex quibus hæc deſcriptio ſufficere poteſt. Fermentatio eſt motus quidam intrinſecus & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum & paſſivarum cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis eſt: Naturalis una, alia præternaturalis. De fermentatione in ventriculo, vide voc. Chylificatio. Adde Barthol. lib. 1. Anat. c. 9. & alios. A Chymicis quoque fermentatio in uſum translata. Hinc Rul. & Iohnſ. deſcripſerunt, quod ſit rei in ſubſtantia per admiſtionem fermenti, quod virtute per ſpiritum diſtributa totam penetrat maſſam, & in ſuam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa eſt, ut ex ſymbolico ignobilio-re, efficacia medicinæ fermentantis, nobiliſſima fiat ſubſtantia, ad quam pervenire natura finit. Potiſſimum autem in metallis, quorum natura ad mutua eſt proclivis, locum habet, & ab imitatione maſſæ fermentatæ nomen invenit. Vel Fermentatio eſt fermenti cum re fermentanda incorporatio. Rolfink. Fermentationem cum Putrefactione conjunxit, ceu gradu ſaltem differentes, Chymiæ lib. 2. c. 2. Jung. Jac. le Mort. Chym. Medico Phyſ. cap. 4. Iunken. Chym. Exp. Cur. P. I. ſ. 1. c. 4. p. 60. ſeqq. Imprimis vero & ſingulariter fermentatio ad negotium lapidis Philoſophici applicata legitur in ſcriptis Spagyricorum, præſertim Gerard. Dornæi Theatr. Chym. Vol. I. Tit. Artificium ſupernaturale, p. 292. 313. Jung. Libav. Apoc. Hermetic. Part. poſter. de porta Fermentationis Riplæi, Tom. II. Oper. p. 406. & 434. ſeq.

Fermentum, ζύμη, quid ſit, obſcurum. Communiter, ſed ſtrictus juſte tribuitur in panificio maſſæ farinaceæ, quæ acorem contraxit, Gal. l. 6. de S. F. §. Zyme. Sed revera etiam aliis rebus ſimilem affectum præſtantibus attribui poteſt, & in genere deſcribi, quod ſit materia firma, tanquam fixa, quæ ſuæ naturæ materiam ad ſuam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut, fermentum panis eſt farina firmata in paſtam, quæ farinam ſimilem, raram & diſcontinuam in aliam paſtam fermentatam adducit, Rul. De varie-

varietate *fermentatorum* pro diverfo ufu & materiæ fermentandæ conditione: vid. Vvillis *d. l.* c. *l. & feqq.* Kerger. *fect.* 2. *c.* 1. *de fermento*. De *fermento* chylificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diverfis corporis partibus, non concedit loci anguftia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox fæpe abufive fumitur pro anima, fole, luna. Vide *Theatr. Chym. Vol. III.* Libav. *dicto loco*. Ita Dornæus *in Philof. Chym.* fcripfit: Minus perfectum in majus poffe progredi in infinitum, mediante forma & cœlo, tanquam *fermentis*, quod paucifſimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vid. *Vol. I. Theatr. Chym.* & quære *in Indice*. Imo ipfum Lapidem Philofophicum, metalla ipfâ nomine *fermentorum* complectuntur. Unde Rul. ita defcripfit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et ficuti parum *fermenti* paftæ multam farinam in fuam naturam & paftam convertere poteft: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cujus adjunctum eft, fibi affimilat. Intelligunt autem Philofophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus & veram materiam, quæ proprio fuo Mercurio conjuncta illam in fuam naturam convertit. Deinde etiam lapidem ipfum volunt effe *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo fubtilis, (ut Philofophi afferunt) fit, ut fuper corpus imperfectum projectum in modum olei fupernatet, neque cum illo permifceatur, opus eft corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quamprimum corpus illud lapide infectum & fermentatum eft, ftatim in tincturam abit. Hæc Rul. & Iohnf. De *fermentatione* & *fermentis* Lapidis Phyfici, vel Philofophici vide plura *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 607. *Vol. VI. p.* 110. *feqq.*

Fermentum album, id eft, argentum. Felda idem.

Fermentum, id eft, Elixir, idem.

Ferox, θρασύς. Vide *Thrafos*.

Ferramentum, σιδήριον, *inftrumentum ferreum* Chirurgis neceffarium fignificat. Hippoc. *l.* 3. *de fract. t.* 39. *& l.* 1. *de artic. t.* 43. Vocatur & σίδηρος, 6. *Epid. f.* 6. *t.* 5. Ita & apud Ruland. Inftrumenta metallifofforibus ufitata vocantur *Ferramenta*.

Ferratus, σιδηρῶδες, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam a Medicis fumitur de liquore fpiritu ferri impregnato, v. g. Aquæ *ferratæ*. Acidulæ *ferratæ*. Rolfinx. *O. ac Meth. M. Sp. l.* 9. *f.* 3. *c.* 1. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 1. *c.* 10.

Ferretum vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. *Synt. Chym. l.* 6. *c.* 4. *Ferretum* Hifpanicum eft optimum æs uftum. Fallop. *de Metall. f. foffil. c.* 14. *Tom. I. p.* 311. C. Merrettus *Not. in Anton. Neri artem vitrar. l.* 1. *c.* 14. *&* 15. *p.* 332.

Ferrugo, ἰὸς σιδήρου, id eft, *rubigo ferri*. De hujus virtute Medica vide Diofcor. *l.* 5. *c.* 93. *Ferrugo* vel fumitur pro ferri vitio & fitu, & ita idem eft, quod *Rubigo*; vel etiam pro *fcoria ferri*, vel caca, Græc. σκωρία dicta, quæ & *Stercus* dicitur, Scribon. *n.* 188. Rhod. *in an-not.* Ruland. & Fr. Hoffmann. *in Clav. ad Schroder. l.* 1. *c.* 2. *Ferruginis* & ulcerum eandem effe generationem, vult Paracelf. *Paragran. tract.* 1.

Ferrum, σίδηρος, dicitur metallum ignobilius conftans ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, feu fi mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta funt, Schrod. *l.* 3. *c.* 11. Fr. Hoffmann. vero *in Clavi* negat, de Sale nobis aliquid conftare. *Ferrum* invenit Celmes & Damanæus in Cypro: item Idæus Dactylus, ficut e Clemente Alexandr. *Strom.* notavit Th. Janf. ab Almelov. *R. I. On. p.* 26. ubi plura ad ferrum pertinentia occurrunt. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortiffimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio *Apocol. Herm. Part. prior. c.* 20. Modus conficiendi chalybem e ferro juxta le Mort legatur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P.* 1. *p.* 82. *Ferrum potabile* Vvillis apud eundem *d. l. p.* 116. Et in ufu interno loco *ferri* femper *Chalybem* recipere præftat, monente Schrodero. De *Chalybis* & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus & medicamentorum formulis, confulantur veteres & recentiores Practici, & inter hos Libav. *d. l.* & *Synt. Arc. Chym. l.* 2. *c.* 21. Schroder. & F. Hoffm. *d. l.* Vvillis *Pathol. Cerebris c.* 11. & alii. Ruland. ita defcripfit: *Ferrum* eft metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam fi fulphur fixum, terreum argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non pure, fed livide albedinis fuerint, fi fuperat fulphur, fit ferrum. In fumma, fi argentum vivum fuerit porofum, terreum & immundum, fœtidum & terreum, & fixæ fubftantiæ (tanquam fi pene morbidus cum muliere menftruofa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem iftud metallum a Chymiftis *Marti*, & *Mars* dicitur, utpote cujus ufus plurimum fit in bello. Porro *Ferrum* eft duplex: *Nativum* & *Factitium*. Nativum eft purum, & reperitur in fodinis, gra-

grana veluti, feu maffa. Alterum autem con-flatum, feu exco&tum eft id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quafi læfa, ut in Silefia, Marchia. Species fingulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rulando & Iohnfon. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρος, accipitur pro *Ferramentis*, five inftrumentis ferreis, ad fe&ionem, vel uftionem neceffariis. Hipp. 8. *eph.* 6. Add. Dieter. *Iatr. n.* 771. Rhod. *ad Scribon. in proœm. p.* 19. *Ferrum* quoque vocatur Lapis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Ferfæ vulgo dicuntur *Morbilli*, a fervore fortaffis, juxta Foreft. *l.* 6. *Obf.* 32. *in Schol.*

Feru, *Zegi*, id eft, *Stannum*, *Metallum*. Rul. & Iohnf.

Ferula, νά θυξ, æquivocum eft, 1. notat plantam, de qua vide Botanicos, 2. in Chirurgicis fignificat ad deligationem fra&urarum ufitatiffimum inftrumentum, videl. *Affulas* leves ad firmandum offa repofita neceffarias, Hipp. 1. *de fract. t.* 41. *l.* 3. *t.* 12. & 3. *de iis, q. in med. t.* 11. Harum apparatum cum ufu monftravit etiam Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. LII. fig. X.* & explicavit *ad Tab. LVI. p.* 145.

Fervor, idem, quod *Æftus*, *Effervefcentia*, Græc. καῦμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æftus*, *Cauma*, *Effervefcentia*.

* *Feftuca*, καρφος, idem ac palea. Feftucas colligere apud medicos fign. Ægros morti proximos quælibet minima, ceu paleas, plumas, & aliarum rerum fragmenta colligere, quod eft lethale fignum.

Feftinatio, *Feftinantia*, quid fignificet, notum eft. Ejus detrimentum in opere lapidis Phil. inculcatur *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 771. *feq.*

Fex, *Fæx*, Græce, τρύξ. proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Gr. σφέκλη dicitur. Rhod. *in Lexic. Scribon. p.* 384. quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. *l.* 1. *de S. Fac. c.* 17. Diofcor. *l.* 5. *c.* 132. Vocatur alias exficcata *fex Vini Tartarum* vel *Tartarus*. De *fece ufta*, quod acre eft medicamentum, Galen. *libr.* 1. *de C. M. S. L. c.* 7. & alibi, Diofc. *d. l.* Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentiffime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis in genere *Fex* inter adje&anea eft, quæ a puris effentiis feparata feponuntur & fubfidunt. *Fex vitri*, id eft, *Sal vitri*. Rul. De *fecibus* Lapidis Philofophici videantur *Oper. Mineral.* M. Ifaaci *l.* 1. *c.* 113. & *l.* 2. *c.* 33. 34. Quid per *Fecem* *Cœli* intellexerit Libavius, legatur *Tom. II. Oper. p.* 43. fcil. *in Tract. de Igne naturæ c.* 23.

Fiber, κάστωρ, vide *Caftor*.

Fibra, ἴς, *Villus*. Plur. ἶνες, *fibræ*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, folida, valida, omnis generis corporis partibus inferta, uti re&te defcribit Gorræus *p.* 193. Vel ex Galeno: *Fibræ* funt tenues quædam, & fubtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponeurofes & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi & mufculi a&iones fuas obeunt, *l.* 5. *de V. P. c.* 11. & *l.* 1. *de Hipp.* & *Plat. decr. c.* 10. Accuratiorem vero Fibrarum confiderationem tradunt Vvillis *Anat. Cerebr. c.* 19. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 5. Dividuntur in *Nervofas* & *Sanguineas*. Illarum potiffimum tres funt: Re&æ, obliquæ, & orbiculares, vel circulares. Harum vero meminit Hippocr. *l. de Carn.* vel *Principiis IX.* 16. & *l.* 2. *de Morb. XLV.* 24. *Fibræ* vocantur & κασδόνες, *l. de Cord. XII.* 10. Vide Foef. *p.* 282. *Fibra jecoris* pro jecinore: Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 171. Alias Lobi hepatis *Fibrarum* nomine venerunt, ut eft apud Theoph. Protofpatarium *l.* 2. *de H. C. F. c.* 11. Dicitur & in diminutivo *Fibrilla*, pro *fibra*, a Cartefio Barthol. *d. loc. c.* 2. A Botanicis per tranflationem *Fibræ* fumuntur vel pro filamentis & ftaminibus plantarum, arborum, intextis; vel capillamentis extrinfecus adnafcentibus, e. g. radicibus & fimilibus, Schroder. *l.* 1. *c.* 2. *Lit. F.* Priores etiam κτηδόνες vocantur a Theophrafto *l.* 5. *Hift. pl. cap.* 2.

Fibula, περόνη, ftri&e fignificat os tibiæ exterius & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus defcriptionem vide apud Batholin. *Anat. libell.* 4. *c.* 21. Tibiæ extrinfecus attenfum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet fignificationes v. g. fumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur, Hipp. *l. de Loc. in hom. XL.* 7. 8. *feqq.* Etiam pro appendice offis, *d. l. XI.* 5. 6. *feqq.* Plura loca vide apud Foef. *p.* 503. *Fibula* quoque ad inftrumenta Chirurgica, & machinas refertur ab Oribaf. *de Machin. c.* 4. Rul. Unde a&io illa *fibulatio* vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* ar&ata legitur apud Scrib. *n.* 206. Cæterum do&iffimus Rhodius magnam operam impendit proponendi Fibulæ notationem, defcriptionem, & differentiam in fua *Exercit. de Acia cap.* 4. *feqq.* verum cum ipfe fateatur, quasdam fibulas non effe Medicas, non operæ pretium mihi videtur, prolixiorem hic proponere fingularum expofitionem,

nem, præfertim quod *cap.* 2. *p.* 6. fcripferit de Fibula præter raritatem parum conftare; ac fere voce tenus. Hinc etiam alia nomina *in dicta dissertatione* occurrentia, ut *Fibularium*, *Fibulatio Fibularum*, & fortaffis compofita fuo loco relinquere placet. Fibularum Chirurgicarum obfcuritatem laudatus autor aliquoties agnofcit *c.* 7. ut non nifi conjecturis earum notitia nitatur. Interim; cui placet, autorem fibi comparet, & fi quæ fibi commoda vifa fuerint, ad vocem Fibulæ in hoc Lexico pro lubitu adjungat, *Fibula*, *Fixula*, *Fifula*, quia non funt amplius in ufu, prætermittuntur.

Ficatio, σύκωσις. Vide *Ficus*.

Ficatus, συκωτὸς, dicitur, cum de vifceribus animalium ficuum ficcarum efu faginatis, tum de eduliis ex hujufmodi vifceribus paratis; præfertim vero de jecinore, Galen. *l.* 3. *de Alim. Fac. c.* 12. *com.* 3. *de R. V. I. A. t.* 11. Jul. Alex. *not. ad loc. prior.* Foef. *Oec. pag.* 594.

Ficedula, συκαλὶς, a ficuum efu fic dicta; nomen avis æquivocum eft. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus. Atra-capilla* vocatur, cujus defcriptionem, ufumque in cibo & Medicina pete ex Aldrov. *l.* 11. *Ornithol. c.* 36. deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago*. Ita ex Alberto vocavit Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 54.

Fictile, fcilicet vas, κεράμιον, ὀστράκιον, ἀγγεῖον, i. e. vas figulinum, teftaceum, Hippoc. *l. de nat. mul.* CI. 12. *d.* 2. *de morb. mul.* LXXII. 14. Scribon. Larg. *n.* 65. 269.

Ficus, σῦκον, primo fignificat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. συκῆ, quæ fignificatio non eft hujus loci. Hinc συκίτης οἶνος, *vinum ex ficubus*, five *Caricis* maceratis paratum, quod & καπερχίτης οἶνος dicitur, Diofc. *lib.* 5. *c.* 41. Et συκιὸν, *decoctum ficuum* five *caricarum* appellatur, Hippoc. *l.* 2. *de morb. mul.* XXVIII. 8. XXXI. 7. Deinde denotat affectum p. n. nimirum excrefcentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejufque palpebris, Hipp. & Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 48. vel in mento, & eft tumor natus ex craffiori humore, & ferofiori tenuitate, quam Varus, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 4. & 7. *in fin.* vel in ano, a thymo fola magnitudine differens. Vel in digitorum extremis, Jul. Cæf. Arantius *l. de Tum. p. n. c.* 72. *p. m.* 299. Synonyma horum affectuum funt σύκωσις, σύκωμα, *Ficatio*, *Ficofus tumor*, vel *Ficofa eminentia*, *Marifca*. Cauffa vero in fucco nutritio corrupta, & propter folutionem continui aberrante & collecto confiftit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plinii & Diofcor. dicitur verruca innafcens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Rul. *Ficus* etiam fumitur pro *Tinea*, & ulcerum capitis manantium fpecie, tefte Heurn. *de morb. capitis c.* 7. Capivacc. *Med. Pr. l.* 1. *c.* 5.

Fida, i. e. *Aurum*, *argentum*, Rul.

Fidda, *Fidde*, id eft, *Luna*. Idem legitur *in Theatr. Vol. IV. p.* 957.

Fides, πίστις. Non intelligitur hic Theologica vel Chriftiana, quamvis & hanc neceffariam effe Medico pio proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excufatione digni fint illi inter Chriftianos, qui Medici *fide* Chriftiana prorfus carentis, v. gr. Judæi, opera utuntur. Sed *Fides* hoc loco notat affenfum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere effe temerariam, fed perfpectam & cautam, aliquoties inculcavit Galen. v. g. *l.* 1. *de Sem. c.* 2. & *l. de peccator. animi prior. cognit.* & *medela c.* 6. &c. *Fidem Hippocratis* fcriptis habendam effe, demonftravit Lind. *Ex. IV.* §. 7. *Fides naturalis Magica*, fi-ve miraculofa Paracelficorum merito reprobatur a Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 70. *seq.*

Fidicinalis, epitheton eft mufculorum in digitis, qui alias lumbricales Anatomicis vocantur, ab ufu dictorum *Fidicinales*, quem præftant iis, qui Muficâ inftrumentalem fidibus exercent, Guil. Kouper. *in Myologia Reformata c.* 28. vid. *Supplementa Actor. Lipfienf. Tom. II. fect. XI. p.* 509.

Fiducia, πεποίθησις, *Confidentia*, eft *fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hippocrates *in Prognoft. proœm.* & ex hoc Lin. *Ex. XV.* §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad fanitatem, quam Medicus cum omnibus fuis inftrumentis.

Fiens, γινόμενος. Quænam fit differentiæ ratio inter *Fientem* & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter aufus mihi videtur Ingraffias *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag.* 49. comparatione inftituta ab Homine *Fiente* & *Facto*. Homo *fiens* dicitur & dici poteft non folum ille, qui effe fuum adhuc in generatione habet & formatione, in utero perficienda, poftquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus eft; fed etiam ille quoque, qui *factus* licet, toto tamen adolefcentiæ tempore, dum adhuc increfcit & augetur, propter illam futuram quantitatem *fiens* dicendus; poftquam vero jam adultus, *factus* dici meretur. Ita & morbus *fiens* dicendus, cum ille, qui gigni incipit, eftque in principio; tum hic, qui nondum ad vigo-

vigorem suum pervenit, vel statum, partibus aliis denuo adductis continuo increscit. Imo illi quoque *fientes* dici solent & possunt, qui etiam in statu suo opus habent portionibus caussæ morbificæ continuo succedentibus, ut esse suum retineant, quales sunt Casus, Tertiana, & alii similes. Vide plura d. l.

Figens, vide *Fixatio*.

Figulinus, vide *Fictile*.

Figu, σχῆμα, *Figuratio*, varias habet significationes: 1. dicitur illa dispositio & constitutio, extremitatis corporis, sive species corporis externa, quæ in oculum incurrit, Jul. Alex. *ann. in Gal.* 7. *de Hipp.* & *Plat. decr. c.* 7. ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, sive circularis, prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teste Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 11. *l.* 4. *c.* 7. *l.* 7. *c.* 6. *l.* 8. *c.* 11. *l.* 10. *c.* 15. Jung. C. Hofm. *comment. ad ditt. loc.* præsertim *n.* 641. 642. Schroder. in genere figuram latius descripsit, quod sit, quæ resultat ex conformatione & configuratione, quæ res scil. vel bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, vel e contra male habita, macilenta, strigosa, gracilis: vel ampla, magna, extensa, vel e contra, *l.* 1. *c.* 38. In specie vero membrorum corporis *figura media* optima dicitur, ubi nulla excessiva tensio aut flexio nimia occurrit, quæ sunt extremæ, Gal. *l.* 2. *de mot. muscul. c.* 1. Hinc & *recta* membri *figura* servanda, & observanda in Chirurgicis, & ea vocatur, quæ est maxime accommodata ad functionem illius membri propriam, Hippoc. 1. *de artic. t.* 49. Gal. *in comm. in Forest. l.* 8. *Obs. Chirurg.* 2. *Schol.* Qualis *figura* corporis naturalis si fuerit vitiata, constituit *morbos figuræ*, vel adventitios, vel nativos, Galen. *de diff. morb. c.* 7. In hac significatione quoque tribuitur medicamentis, v. gr. *Figura Emplastri*, Scribon. Larg. *n.* 157. Vide Rhod. *in Lex.* 2. *Figura* etiam de morbis ipsis dicitur, Hipp. 6. *Epid. l.* 8. *n.* 44. 3. *Figura* idem significat, quod *Character*. Vide supra *Character*. Rhod. *ad Scribon. n.* 199. Dieter. *n.* 683. *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam vel *figuram* externam, ut sunt: Rotulæ, Trochisci, Pipulæ, &c.

Filamentum tropice dicitur de materia illa viscida concreta pilorum instar in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a sale volatili & oleoso gigni existimat Sylv. *l.* 1. *Pr. Med. c.* 55. §. 48. Vide *Trichiasis*.

Filetum, vide *Canis*.

Filetum dicitur vinculum illud nervosum sub lingua, quod obstetrices solent ungue, aut nu- muli acie resecare statim post partum: sæpe etiam a Chirurgastris forfice, aut phlebotomo dissecatur non sine vitæ & sermonis periculo; teste etiam nuperrima experientia, cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. *lib.* 3. *de morb. infant. c.* 44. *p. m.* 130.

* *Filicula*, δρυοπτέρις, de qua Botanici. Gal. S. M. F. L. 6. ait, *hanc gustu mistam qualitatem præferre, in radice vero item acerbam*. Facultatem habet septicam, seu putrefacientem: proinde etiam pilis glabram cutem efficit.

Filius, υἱὸς, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, sit. Tropice tamen & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri & albi*, non quod albedo & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum, Libav. *Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Op. p.* 395. Jung. & *T. IV. p.* 736. 758. Imo non verentur ipsum *Filium* in Sacro-Sancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini conclusionibus. *Filius* quoque *unius* est *Vitriolum* vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*, *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Iohns.

Filletin, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

Filones dicuntur *fibræ lapidum*. Fallop. *tr. de Metall. f. fossil. c.* 8. *Tom. I.* 287.

Filtratio, est subductio per *filtrum*. Id autem colum Chymicum est. Itaque & *colatura*, seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, e quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis, & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo &c. Liquor infusus sinitur paulatim in excipulum destillari, unde hæc operatio *destillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosum per *filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *filtro* fecibus, dimittens. Sed pro *filtro* etiam alia adhibentur, utpote Manica Hipp. Pannus laneus, lineus, setaceus &c. Hæc Rul. & Iohns. Vide supra *Colatio*. Jung. Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 2. Wvedel. *Pharm. Acroam. l.* 1. *sect.* 2. *c.* 4. *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. massa illa, quæ per filtrum aut colum jam transiit. *Filtratio* quo-

que Phyfiologice dicitur peculiaris cujufdam flui-di, a fanguine per glandulas quafi per cribra fecretio a D. Bernardo Conor in epiftola de fecretione animali p. 5. quæ extat in fuo Evangelio Medici, cujus mentio fupra facta in voce Evangelium.

Filtrum, quod in genere fignificet in foro Medico Chymico, ex præcedentibus, jam conftat. Noviffime autem nomen hoc tributum legitur cuidam lapidi exotico Mexicano rariori & pretiofiffimo, qui fub profundo aquarum in quibufdam finus Mexicani locis inftar fungi ad centrum circiter ulnarum fuccrefcit altitudinem & in aperto aere lapidefcit, cujus frufta majora magno in pretio habita, vel in formam ollæ aut mortarii redacta, ut aquam recipere poffint, fingulari virtute pollent aquam purificandi, ut certam etiam fecum infenfibilium quantitatem deponat, quo purior & levior retenta etiam frigiditate reddatur. Prolixior ejus hiftoria Gallice & latine annexa eft Differtationi Phyfico-Medicæ D. D. Mich. Bernardi Valentini Profefforis Gieffenfis, Naturæ Scrutatoris celeberrimi, de Filtro Lapide, Refpondente Joh. Georgio Freudenbergio Argent. editæ A. 1702.

Filum, νῆμα, quid fignificet, notiffimum eft. Ufus ejus quoque eft in operationibus Chirurgicis varius, ad futuras & deligationes. *Filum fericum*, νῆμα σηρικὸν, nectendis arteriis & venis commodiffimum effe fcripfit Gal. *l.* 13. *meth. med. c.* 22. *in fin.* De variis *fili* fpeciebus videatur Rhodjus *de Acia p.* 194. ubi definitio *Fili* ex Non. Marcell. fumta, quod fit ducta res quæque ad tenuitatem habetur, quam ventilare non eft mei inftituti Tropice *Filum Arfenicale* dicitur arfenicum fublimatum, & *Filum* ex alumine plumofo. Ruland.

Fimbria, πάρυμα, vocatur *refegmentum indumentorum*, aut, quod ab indumentis detrahitur; qualia ab mollitiem continendis, aut conftringendis deligationibus fuperponuntur, unde & καταβλήματα vocantur, Hippocr. *3. de fis, q. in med. t. 8.* Galen. *in com. ad h. l. & c. 2. de Art. t. 31.*

Fimus, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalefcant, quidam non, vide Helmont. *de febrib. c. 2. n. 11. feqq.* *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 722.

Finis, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiefcit, Galen. *l. ad Thrafybul. cap.* 16. Eft igitur perfectio quædam, & bonum, *cap.* 13. Artis Medicæ *finis* omnium confenfu eft *Sanitas*, ifque eft ultimus. Verum intermedius eft *Medici* officium, hoc eft, facere & profpicere omnia, quæ ad illum obtinendum funt neceffaria. Eftque geminum: Confervare omnia, quæ funt fecundum naturam; & Removere omnia, quæ funt præter naturam. Vid. *Dogm. noftr. in proleg. dogm.* 4. An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hoffm. *com. ad Galen. l. de V. P. n.* 666. *feq.* Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πέρας, dicto.

Firex, i. e. *Oleum*. Rul. Iohnf.

Firfir, id eft, *color rubeus*. Iidem.

Firmamentum, eft vox æquivoca. Vel enim fumitur pro cœlo naturali toto, a Lunæ fitu elementis proximo, ufque ad extremam univerfi creati naturalem concavitatem, Ger. Dom. *in tr. Phyfica genefis, in Th. Chym. Vol. I. p.* 345. Hocque dicitur *Macrocofmicum*. Vel huic Analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, feu *Microcofmi*; de quo Parac. paffim in fcriptis fuis, præfertim vero *Paramiri*, *tr.* 3. *c.* 1. 2. 3. *&c.* Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ceu commentitium, perftrinxit Libav. *tr. de princip. fcient. Paracelficæ Magiæ fec. Croll. fect.* 11. *T. IV. Oper. p.* 21. Vel fignificat idem quod *fulcimentum*, Gr. ἔρεισμα, στήριγμα, Galen. *l.* 3. *de fis, q. in med. t.* 36. Vide *Ereifma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἐνερισμένον, 4. *aph.* 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Iohnf.

Firmitas, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλής, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Afphalia*, *Bebæos*, *Conftans*. *Firmitas* particularum eft illarum quies. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phyf. cap.* 10. Opponitur *Fluiditati*.

Firnifium mineralium vocat *Antimonium* Parac. *de morb. metallifofforum*, *l.* 1. *c.* 7.

Fifarum, id eft, *Confectio Salis Ammoniaci*. Rul. Iohnf.

Fifficulatio & verbum *Fifficulo* fumitur pro Anatomicis diffectionibus in corpore humano ejufque partibus inftitutis, a D. Jacobo Menfelio Medico Parifienfi *in epift. ad Joh. Pecquetum Meffi Aureæ Anatomicæ Sibold. Hemfterrufii annexa p.* 346. & 353.

Fiffura, ῥαγὴ, eft fpecies folutionis continui potiffimum in offibus, quando fecundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis & poris ufurpetur ab Hippoc. *l. de nat. puer. lib.* 18. De *Fiffura* in hepate vide fupra *Diafphage*. Vide *Rhagas*.

Fiftula, σύριγξ, proprie notat inftrumentum aliquod concavum, oblongum, inftar arundinis excavatum, qualia funt Tibiæ Muficæ, Gal.

Gal. c. 2. *in progn. Hipp.* t. 64. Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie, per quem clysteres injiciuntur, *Fistula* dicitur, Rhod. *ad Scrib.* n. 39. Linden. *Ex. IV.* §. 101. & novissime Henr. a Deventer D. *in Lum. Nov. obstetricant.* c. 26. Ita & *Fistula Cochleariformis* pro uvula relaxata descripta apud Scultet. conspicitur *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7.* Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem *Tab. XVII. fig. 7.* Translatum vero vocabulum etiam (1) ad partes quasdam naturales, v. g. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fistula urinaria*: uno verbo, *Urethra*; & penis ipse nervus *fistulosus*, *l. 6. de L. Aff. cap. 6.* Aspera arteria dicitur *fistula* pulmonis, Hippocr. 2. *de morb. XLVIII.* 2. & Vena portæ in hepate, *lib. de nat. mul. XLVI.* 2. Foramen, per quod medulla spinalis per vertebras omnes transit, nonnullis vocatur *Fistula sacra*, teste Barthol. *libell.* 4. *Anat.* c. 14. p. 733. (2) ad morbosam constitutionem, & significat sinum angustum, oblongum, & callosum, Galen. *l. de tum. p. n.* c. 5. pertinet ad abscessus, quorum materia, sive sanies, sibi sinum parat in partibus mollioribus, unde Hipp. dicitur συριγγοῦσθαι, ἐκσυριγγοῦσθαι, ἀποσυριγγοῦσθαι, Hipp. 2. *progn.* I. 64. *Coac.* t. 395. Junge totum libell. de *Fistulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scriptoribus, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species sunt *Fistula lachrymalis*, *Fistula ani*. *Fistularum* conformationis caussam in salem referre conatur Paracels. *Paramir.* l. 2. c. 5. Descriptio generalis hæc dari potest: *Fistula* est ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis; & carnosas partes indurantibus.

Fixatio, *Fixio*, Græce dici posset πῆξις, παγίωσις, terminus est technicus Chymicorum, denotans speciem *Coagulationis*. Estque rei volatilis & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & assuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. *Chymic.* l. 2. c. 4. Rulandus ita descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo *fixa* permaneat, per ignem assuefactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam & diuturnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebro iteratam solutionem & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. *Synt. Arcb.* Cb. l. 6. c. 11. & *Alchym. Pharmac.* c. 15. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phys. cap.* 5. Morb. *Coll. Chym. Leid.* c. 369. Wedel *Pharmac. Acroam. lib.* 1. *s.* 4. *cap.* 7. Quæ ita figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis assumta fieri volatilia, vult Helmont. *de Lithias.* c. 3. n. 24. De *fixatione* vide plura *in Th. Chym. Vol. IV.* quæ loca quæras in Indice.

Flabellum, ῥιπίδιον, instrumentum ad refrigerandam faciem usitatum. Unde & ῥιπίζω, *ventilo*, significat. Utrumque legitur apud Moschion. *de morb. mul.* c. 136. Gallicum *Eventail*.

Flagæ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus a rebus in speculo apparentibus. Rul. & Iohns. ex Paracelso *Tract.* 2. *de Pestilitate*, & l. 1. *Philosoph. sagac. tit. de Nectromantia*.

Flagellatio, *Flagellum*, μαστίγωσις, quid proprie significet, notum est. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. *Paramir. Tract. V.* c. 2. &c. Ita Lues Gallica vocatur *flagellum* scortatorum, Forest. *lib.* 32. *Observ.* 2. *in Schol.* Quod *flagellatione* languens Venus excitari possit, vide Dieter. *num.* 100. Veteres quoque usos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis fecisse ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumescerent, e Gal. *l.* 14. *M. M.* c. 16. notavit Laur. Bellin. *tr. de sang. miss. inter Opuscula p.* 183.

Flamma, *Flammula*, φλόξ, φλογίον, φλογμὸς, proprie de igne dicitur. Est enim ignis genus, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L.* c. 2. *fin.* & fit aere, vel aereo in ignem mutato, *l.* 3. *de Temp.* c. 1. *Flammæ* acidum quoddam inesse demonstravit Fr. Hoffmannus *Clav. ad Schroder. p.* 226. 232. 244. Helmont. descripsit per accensam fuliginem, *tr. Complexion. atque mist. Elemental. figment. n.* 7. & per exalationem pinguem, *tr. Formar. Ortus n.* 28. Hujusmodi *flammæ* generationem e puteo, item e ventriculo & intestinis, qua vivorum, qua mortuorum, per observationes confirmatam vid. *in Ephemerid. Nat. Curios. Ann.* I. *Obs.* 33. & 77. translatione vero vocabulum *Flamma* a Medicis accipitur vel de calore nativo vitali, qui propterea βιολύχνιον dicitur. Vide *Biolychnion*, *Calidum*, Jung. Willis *part.* I. *de An. brutor.* c. 2. *seqq.* Bartol. *l.* 2. *Anat.* c. 6. Vel de calore præternaturali corporis & partium ejus, Hippocr. *l. de veter. med. XXXII.* 9. *l. de capit. vuln. XXII.* 1. *l.* 1. *de morm. mul. IX.* 2.

Flammabilitas, idem significat, quod *inflam-*

flammabilitas. Illud legitur apud D. Joh. de Muralto in *suo Vade mecum Anatomico Exerc. I. in annexo* 10. *p.* 28.

Flatuarii (qui nobis Chymici) Constantino Imperatori. Marcellus Donat. *Dilucidar. in Flav. Vopiscum.*

Flatus, φῦσα, φῦσι, item πνεῦμα, *flatuosus spiritus*, in genere significat congeriem halituum, vel vaporum, veluti quadam membrana inclusorum. Specialiter vero a Medicis accipitur de hujusmodi congerie halituum in corpore humano genita, præsertim in ventriculo, intestinis, hypochondriis, utero, vesica, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum & recentiorum deducere ausi fint, v. gr. Hipp. integro *l.* de *flatib.* Gal. *l.* 3. *de Sympt. causs. c.* 2. Jung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*, Dieter. *Iatr. n.* 912. & alii plures. Videantur & Notæ nostræ ad Iessen. *judic. de Sang. V. S. misso, p.* 193. *seqq.* tamen vix clarius hæc doctrina apud ullum alium reperietur, quam apud Vvillis *Pharm. Ration. P.* 1. *sect.* 3. *c.* 1. Lindenus non male cruditatis sobolem dixit, *Ex. VII.* §. 45. De *flatibus* e pene erumpentibus vid. *Ann. II. Ephemer. Nat. Cur. Obs.* 46. Vide etiam supra *Crepitus*. *Flatulentus* Gr. dicitur φυσώδης. *Flatulenta* affectio dicitur *morbus Hypochondriacus*. *Flatus furiosus* qui dicatur, vid. supra *Ambulo*.

Flavus, ξανθός, *Luteus*, nomen coloris a rubore igneo ad albedinem declinantis. Galen. *cap.* 2. *de R. V. I. A. t.* 22. intensioris tamen, quam ὠχρός, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tinctura, sed ex propriæ putrefactionis vitio oboriri, vult Helmont. *tr. Scholar. Humi pass. decept. c.* 5. *n.* 15. sed videtur committere fallaciam oppositorum; siquidem bilis excrementitiæ admistio, ut & succi pancreatici promovet illam putrefactionem portionum ab assumtis chylificatis fæculentarum & terrestrium. Vide *Xanthos*.

Flemen, quasi *Flegmen*, Gr. χίδμα dici posset ἀπὸ ποδός, significat tumorem pedis circa talos. *Flemina* dicuntur, quam labore vix sanguis defluit circa talos & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi abundant crura sanguine. *Flemina*, cum in manibus vel pedibus callosi fulci sunt, Dieter. *n.* 465. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 280.

Flerefin, *Flerecin*, idem est, quod Arthritis, sicut legitur apud Stephan. Blancardum *de Scrobuto c.* 20.

Fletus, κλαυθμός, lamentatio, pertinet inter caussas sanitatis, & morborum procatarcticas. Vide *Dacryon*, *Clauthmerizo*.

Flexio, κάμψις. Vide *Campe*. Unde & καμπύλος, & καμπυλότης ap. Hippoc. legitur. *Incurvatum*, seu flexum & *Incurvatio*. Vide *Campylon*.

Floccus, κροκίς. Vide *Crocidizo*. *Floccus* notat lanuginem, aut teneros fructus, Rhod. *ad Scribon. n.* 154. Non est semper signum lethale, in febribus acuris *floccus* evellere, *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs.* 269.

Floridus, ἀνθηρός. Vide *Anthera*. Hipp. 6. *Epid. f.* 3. *t.* 7.

Flos, ἄνθος. Vide *Anthos*. Quibus addi possunt quoad chymicam significationem descriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem extractus. Ex centro & imis partibus elevandus & producendus est, ut in summitate forma sicca coagulet. *Flos* spirituosa rei substantia est. *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos* per se volatilis est spirituosus; quanquam ingenio magistrali possit fieri, & ad naturam Turbith aliquando adduci, Rul. & Ioh. *Flores* in Chymia sunt subtiliores partes corporis per sublimationē a crassioribus particulis sub forma sicca separate, Schrod. *l.* 2. *c.* 60. ubi simul Catalogum *Florum* Chymicorum inveniens. Descriptiones quoque eorum leguntur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P.* I. *p.* 116. *seqq.* De vocab. *Flos* homonymia & Chymica acceptione legito etiam Rolfink. *Chym. l.* 5. *sect.* 4. *c.* 1. *seqq.* *Flos* etiam vocatur farina illa tenuissima, quæ lapidibus innascitur, v. g. *Flos Assii lapidis*, Rhod. Scribon. *n.* 72. *Flos* capillorum vocatur color naturalis in ætate vegeta, & opponitur canitiei, Keuch. *ad Seren. p.* 101. *Flos æris*, i. e. *Viride æris*, *Flos Cheiri*, id est, *Auri essentia*. An *Flores* Auri dentur revera tales, quorum meminit Rolfink. *Dissert. Chymic. IV.* & Blancard. *in Chymia vernac. c.* 5. §. 16. Chemicis ventilandum relinquitur, quamvis placeat mihi candor Blancardi dicentis, nihil singulare in illis *Floribus* solis contineri, quia sunt *Flores* Salis Ammoniaci. *Flos Cœli*, vide *Cælifolium*. *Flos* salis, Gr. ἁλὸς ἄνθος. *Flos* fer florem Croe alii volunt esse Croci *flores*, ob additionem croe, putantes errorum illorum, qui scripta Paracelsi manu non exacte legunt e pro *ci*. Rulandus vero per transpositionem deprehendit esse florem nucis moschatæ, ut *fonath anthos* denotat: alii *florem* Chelidoniæ extractum. *Flos* quoque vocatur ipse *Lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. *Flos vini*, vide *Anthosmias*. Jung. Linden. *Ex.* 10. §. 131. *seqq.* *Flos virginitatis* vocatur ille sanguis, qui in primo coitu a mulieribus post deflorationem funditur: vel ipsa membrana, *Hymen* dicta.

dicta. Barthol. *l.* 1. *An. c.* 31.

Fluctuatio, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Forest. *l.* 20. *Obs.* 4. *in Schol. Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem. Helmont. *tr. Blas. human. n.* 36.

Fluiditas, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scilicet dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentiales primigenias corporum compositorum. Dividitur *Fluidum* similare in Æthereum sive spirituosum, quod in continuo motu consistit, estque subtilissimum; & in Aqueum, crassiorem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimilare & compositum etiam duplex statuitur: aliud Ramosum, cujus textura libere a se moveri potest vehiculo spirituoso interno adjuta. Tenui enim materiæ innatantes globulos super & juxta se invicem positos microscopio conspicuos ramosorum figura exhibet. Aliud *Fluidum* viscosum, in quo prævollet materia aquea, aerea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his disseruit Jacobus le Mort *in Pharmac. Medico-Physica*. Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiam suma fingendi nova Artis principia Physica e suo cerebro, ut non male quis cerebrina principia dicere posset.

Fluor, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥεῦμα, ῥόος, ῥοῦς, ῥύσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando late pro omni defluxione, & ita convenit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus *supra*. Hippocr. species varias recenset *l. de Glandulis fere toto*. Aliquando stricte & cum additione, v. gr. *Fluxus* ventris, cum semper & assidue humida dejiciuntur excrementa sine tenesmo & lienteria, Gal. *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 27. Jung. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 202. *Fluxus hepaticus* ἡπατικός, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper mactata caro abluta est, redduntur simillima, Gal. *l.* 5. *de Loc. Aff. c.* 7. Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat veró causam ejus in copioso sero sanguini admisto, & vasa simul relaxantе consistere, *l.* 1. *Prax. Med. c.* 13. §. 24. P. Barbette putat, esse speciem *fluxus* hæmorrhoidalis, *Pr. l.* 4. *cap.* 6. Aliquando strictissime cum & sine additione de *Fluxu muliebri*, Hippoc. *l. de nat. mulier. XV.* 11. *XLV.* 1. *LXXXIV. seqq.* Cujus variæ sunt ratione coloris excrementum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem & causam vide infra in *Gonorrhœa*: *Ruber*, sive *Cruentus*, & hic vel coincidit cum menstruo, καταμηνίοις, *l.* 2. *de morb. mul. LIX.* 5. (est alias *in fin. l. de loc. in homine*) *LXI.* 6. *LXIII. seqq.* vel diversus, & ita caussa eadem cum aliis sanguinis profusionibus, solutio continui venarum uteri ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocei fluoris* historiam vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. Observ.* 115. Aliquando accipitur pro *Defluvio capillorum*, Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 117. ῥεῦσις τῶν τριχῶν. Trallian. *l.* 1. *c.* 2. Denique *Fluores* dicuntur lapides ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duri. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies sole, liquescunt & fluunt. *Flores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis, seu remotis, qua in spiritus & aerem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ συῤῥοῆς vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species a colorum & formæ, vel figuræ differentia desumtæ, quas prolixe collegit Ruland. *in Lexic. p.* 217. *seqq.* Sed omnia compilare non est hujus loci.

Fluta, idem quod *Muræna*. Vide infra suo loco *lit.* M.

Focale, σφαραγεῖον, ἀσφαραγεῖον, σκεπαστήριον λάρυγγος, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aeris injurias fauces muniebant, ex Quinctiliano *Instit. Or. l.* 5. *c.* 3. Rhod. *ad Scribon. n.* 80. Hodie Germanis receptissimum est.

Focha, quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avicennæ Costæus & Magius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, idem ex passulis. Avic. *de removend. nocum. in usu rerum non natur. tr.* 5. *c.* 18. alibi tamen *Focham* etiam tribuit potui aromatico, qui facit ad coitum, *l.* 1. *fun. t. tr.* 6.

Focile majus & *minus*, dicuntur duo offa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Barthol. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide *Libell.* 4. *Anat. c.* 20. 21.

Focus, ἑστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focas*, *excoctorum*, in quo plumbum purgatur; aut in quo massæ plumaceæ liquantur, Ruland. & Iohnf. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. gr. *febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida in substantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur, Galen. *l. de marasmo cap.* 7. Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, *l.* 11. *meth. med. cap.* 20. Jung. Petr. Mich.

Mich. de Calderia *Tom. I. Oper.* p. 118. *seqq.* In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana persuasione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur, tertius, *Culter*, quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protospatarius *lib.* 2. *de H. C. F. cap.* 11. Vocabulum Græcum ἑςία etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in ἑςία continentur, indicatur, ipsum Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Nepcefonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Act. *l.* 15. Hæc Gorræus *in defin.*

Fodina, μέταλλον, in genere idem significat, quod *fovea*, vel cuniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina* &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthus dicta vocatur etiam *Fodina*. Barthol. *libell.* 4. *c.* 6.

Fœcundus, *Fœcunditas*, ἐπίτεκνος. Vide *Epitecnos*.

Fœmina, *Fœmella*, γυνὴ, γύναιξ, θῆλυ, nomen sexus muliebris proprium. Lind. per simplex e *fœmina*, scribit, *Ex. X.* §. 200. 164. *XIII.* §. 542. *&c.* Sumitur late & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Galen. *l.* 3. *de cauf. pulf. c.* 2. Est imperfectior mare, C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 980. *seqq.* Fœminam in marem mutatam refert Rodius *cent. III. Obs.* 4. Quid *fœmina* Spagyricis dicatur in lapidis Philosophici magisterio, vide apud Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 7. Basil. Valentin. *tr. de Lapide Philosoph.* & similes Autores &c. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 724. 736. & alibi.

Fœminitas, *Fœminans*. Vide *Masculinitas*.

Fœtabulum idem significat, quod *Abscessus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aurel. Severin. *l. de Abscessibus anomalis*, commodius illud statuens, quam germen, siquidem in animante tales abscessus gignuntur, Germinis autem vox ad Vegetabilia potius spectat. *d. l. c.* 3. *fin. &c seqq.*

Fœtatio, *Fœtificatio*, idem, quod *Impregnatio*, γονοποιΐα, κύησις, Galen. *l. de septimestri part. in princ.* & *l. an omnes particulæ animalis*, *quod fœtatur*, *fiant simul*: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

Fœtidus, *Fœtor*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Exempla gravissimi *fœtoris* in hominibus vivis vide *Ann. II. Ephem. N. Cur. Obs.* 191. *Fœtens* quoque habetur Lapis Philos. *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 745.

Fœtifare, barbarum verbum, id est, *gignere*, producere. Legitur *in Th. Chym. Vol. V. p.* 454.

Fœtus, κύημα, proprie vocatur *conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum, cordis, jecoris, cerebri indistincta adhuc & informia adsunt rudimenta, & ita carnea apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hippocr. genituram, γόνον, appellat, Gal. *l.* 1. *de sem. c.* 9. *Fœtus* duplex: Masculus & Fœmininus. Varias *fœtus* humani figuras ratione magnitudinis & temporis a conceptione diversi delineatas videre licet in D. Gothofr. Bidloo *Tabb. Anatom. LVII. & LXII.* & selectorum e diversæ magnitudinis *fœtibus* paratorum Icones *Tabb. C. CI. & CII.* De nutritione *fœtus* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Courvee. Vide *Conceptus*. Junge Barthol. *l.* 1. *An. cap.* 28. *Fœtus* a Ger. Dorne describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem. *Art. Alchymist. l.* 3. *c.* 15. *fin.* *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. *in Philos. Chemica Th. Chym. Vol. I.*

Foliata terra vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. *Th. Ch. Vol. IV. p.* 720. Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale* & Chymicorum *Arcanum Terræ foliatæ Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur, estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolfin. *Chymic. l.* 5. *f.* 1. *art.* 1. *c.* 14. D. Ludovic. *Pharmac. Diss. I. p.* 392. ad quem locum junge Etmulleri *Annotationes in suis operibus*. Morley *Collect. Chym. cap.* 467. Iunken *Corp. Pharmac. sect. III. c.* 18. *p.* 82. aliisque in Chymicorum monumentis præsertim MSS.

Foliatum, φυλλάτον, nomen unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum & caput. Dictum etiam *Spicatum*, σπικάτον, Galen. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. *l.* 8. *c.* 1. & *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 12. nec non alibi.

Folium, φύλλον, hujus significatio propria & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*, Rhod. *ad Scribon. n.* 170. Improprie *Folia daturæ* dicuntur, quasi

folia

folia aurea. *Folia* notant pura & à fordibus feparata. Hinc quando Spagyrici dicunt: *Vertite aurum in folia*, volunt indicare: Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ Sulphur tingens eft, Rul. Johnf. In Mineralogia *Folia* Auri & Argenti funt tenuiffimæ laminæ dictorum metallorum. Schrod. *l.* 1. *c.* 2. *Folium* quoque vocatur ipfe Lapis Philof. *in Theatr. Vol. IV. p.* 727. In Anatomicis quoque lacunam illam triangularem, ubi concurfus eft futuræ fagittalis & coronalis in infantibus, membranaceum *folium* vocari, fcribit Blaf. *Med. Un. p. m.* 106. Anatomico-Pathologice *folium* quoque dicitur Columella laxata apud Arnoldum de Villanova *Breviarii l.* 2. *c.* 2. allegante Vvalthero *in Sylva Medica p. m.* 372.

Follis, *Folliculus*, φυσητὴρ, eft inftrumentum, quo non modo aurifabri, fed & alii artifices utuntur ad inflandum aerem, Galen. *l.* 9. *Anat. admin. c.* 2. *fin.* qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 14. Ab Anatomicis fumitur pro Veficula, κύστιξ dicta, ut *Folliculus* fellis. Vide *Ciftis*. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 15. Botanicis & Pharmaceuticis *folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum vel femen continet involutum. Schr. *d. l.* Ita in Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior fuperficies membranam mentiens, quæ continet materiam abfceffuum anomalorum, five cum *folliculo* dictorum, quales funt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus fuo loco.

Fom, i. e. *fonus*, vel *vox*. Rul.

Fomentum, πυρία, θέρμασμα, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu, ut fpongia aqua calida imbuta, & fimilia, Gal. *l.* 2. *de R. V. I. A. t.* 1. 2. *feqq.* *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide *Antid.* Vveker. *Gen. l.* 1. *c.* 20. P. Morell. *l.* 2. *fect.* 1. *c.* 3. Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. *l.* 1. *Pr. M. c.* 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias & fpecies enumeravit Celfus *l.* 2. *c.* 17. & in certas claffes redegit Vvilh. Pantinus *in annot. ad h. l. p.* 271.

Fomes, ἔναυσμα, ζώπυρον, quid proprie fignificet, notum. Nimirum ignis fufcitabulum. *Fomites* præfentaneos parandi modum docet Libav. *S. A. Chym. l.* 6. *c.* 1. *l.* 1. Per metaphoram ita dicitur cauffa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur & continuatur. Jul. Alex. *Annot. in Gal. l.* 1. *Art. Cur. ad Glauc. c.* 4. *p.* 601.

Fons, πηγὴ, quid proprie fignificet, non eft hujus loci, nifi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *fontium* varietate differuit Helmont. *tr. Supplem. de Spadanis fontibus*, *n.* 1. *feqq.* Impropria & tropica fignificatio frequentior eft in foro Medico. Hipp. vocavit fanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *fontes* corporis, *l.* 4. *de morb. X.* 17. *XI.* 1. Ita *Fontes Signorum* appellantur eæ res, vel circumftantiæ, e quibus figna fanitatis & morborum defumuntur, *Dogm. noft. Part.* 3. *c.* 1. *dogm.* 7. Materia quoque præfidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit ap. Inftitutioniftas: *Fons Diæteticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. *O. ac M. Med. Spec. l.* 4. *fect.* 1. *c.* 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranofa reperitur ad commiffuram coronalem & fagittalem, quæque progreffu temporis in os, fed tenuius induratur, *Fons pulfans* vel pulfatilis, aliis *Fontana* & *Fontanella* dicitur. C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 574. Barthol. *libell.* 4. *de offib. c.* 6. Joh. van Horne *Microc.* §. 42. D. D. Hoffmann. *in Diff. ad h. l. p.* 177. quamvis & in adulto obfervatas fuiffe *Fontanellas* ex Friderico Lachmund notaverit Bonet. *Med. Septentr. l.* 1. *fect. III. c.* 5. & 6. *p.* 35. Chymicis Mercurius *fons Chymiæ* indigitatur. Nic. Flamellus *annot. in Dionyf. Zachariæ opufcul. Theatr. Chymic. Vol. I. & IV. p.* 721. 725. Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 5. *Fons Philofophorum* eft Balneum Maris, vel Mariæ. Ruland. & Iohnf.

Fontale acetofum, idem, quod *Acidulæ*. Parac. *l. de Tartar. morb. C.* 16.

Fonticulus, *Fontanella*, eft nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud fignificat, quam ulcufculum in aliqua corporis parte, plerunque vero in brachio ad mufculum deltoidem, in pede vel fupra, vel infra genu, five ferro ignito, five cauterio potentiali paratum, ad blande & leniter educendos vitiofos humores fuperfluos. Eft vero *Fonticulorum* ufus in variis morbis, imo in omnibus ferme corporis noftri affectionibus, a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, tefte Dieter. *n.* 744. Jung. *Eph. N. C. A. III. Obf.* 156. & 214. Pluræ apud Bartholin. *Syntagm. de Cauteriis*, Glandorpium *in Gazophylacio Fonticul. & Seton.* D. Schorerum *tract. German. de fonticul.* & ex noviffimis Reimund. Reftaurant. tractatum, dictum Hippocr. de *Inuftionibus* five *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lipf.* 1683. Jungatur *Epiftola* D. Joh. Lud. Hannemanni *ad G. Barthol. in Act. Hafn. Vol. III. Obf.* 12. *p.* 21. *feq.*

seq. Quinam impugnaverit Autores, lege apud Kolfink. *O. ac. M. Med. Sp. l.* 4. *part.* 2. *c.* 5. *seqq.* Vide supra *Cauterium*, *Fonticulorum* naturalium historiam vide *in Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs.* 157. Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. a. in *Fons*.

Foramen, τρῆμα, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus, Galen. *l. de causs. morb. c.* 11. Lind. *Ex. V.* §. 57. *Foratio*, τρήσμα, dicitur Gal. *ibid. Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, vide supra *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus, Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. ubi Gr. ἀνατρησιν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribriforme*, sive *Ethmoides*.

Forbicina (rectius forsassis *Forficina*, aut *Forcipina*) est nomen insecti sive vermis auricularis vulgo dicti, quia Germani & Belgæ credunt? quod in aures irrepat, ut cerebrum offendat. Ita vocatur a cauda bifurcata ad instar forficis, vel forcipis. Describitur ab Ul. Aldrovando *de insectis l.* 5. *c.* 8. *p.* 570. *ed Bon.*

Forceps, πυράγρα, (ita dicta, quod ignita teneri possint) καρκῖνος, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, ὀδοντάγρα. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro valculo eximendo, Paræus *l.* 16. *Chirurg. c.* 42. *Forceps* ocularis, Hildan. *cent.* 1. *Observ.* 2. *Forceps* pro extrahenda mola, *Cent.* 2. *Observ.* 52. pro abscissione mammarum, *Obs.* 79. pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, *l. de gangr. & sphacelo cap.* 19. *Forceps* parva *in Cista milit. cl.* 19. Confunditur cum *Forfice* & *Forpice*, Vid. Rhod. *ad Scribon. n.* 43. Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquapendent. Paræi, Hildani *Operibus* & in Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tabulis*, quæ loca monstrabit Index primus.

Forfex, ψαλίς, τομεὺς, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex chalybe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid resecatur, Rhod. *d. l.* quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum & biceps, quod manibus facile comprimi & dilatari potest, igni imponendis dirigentisque prunis atque vasis aptum. Est & alia: *forficum* species, qua vasa tantum ex igne sustolimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* apud Oribas. *de machinam. c.* 5. *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili resecantur, diversæ tamen a naturalis, quia bifidæ, Hildan. *Crist. mil. cl.* 19. Junge Sculteti *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig.* 4. *Tab. XVII. f.* 4. & *Tab. XX. fig.* 1.

Foris, *foras*, ἔξω. Vide *Exo*.

Forma, εἶδος, ἰδέα, μορφὴ, est æquivocæ significationi. Vel enim significat internam & substantialem naturam & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus, Gal. *quod anim. mor. temper. corp. seq. c.* 3. *l.* 2 *de sem. c.* 1. vel denotat externâ speciem & pulcritudinem, *Orat. suas. ad artes c.* 5. *seq.* Unde ἀειδὴς, *deformis*, & εὐειδὴς, *formosus*, Dict. *n.* 9. Juxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit, unde & substantiæ modus vocatur, Linden. *Exerc. X.* §. 19. quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur; qui negat *formam* substantialem specificam, Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofmann. *in Clav. ad Schroder. lib.* 1. *cap.* 11. *pag.* 16. A *formarum* specificarum in feminibus, aut his analogis delitescentium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exsurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem *ad l.* 3. *c.* 36. *p.* 38. Helmont. rursus aliter de *formarum* essentialis ratione docuit, uti videre est *in tr. formarum ortus*. Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. c.* 1. *p.* 3. *seq.* Chymici per *formam* intelligunt vel spiritum mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest, ut, hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli, Ger. Dorneus *tr. Artific. supernatur. c.* 5. *in Th. Chym. Vol. I.* Vel *Formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos a superioribus habent inferiora: occultata potentia, vis & virtus cujusque rei; Rul. & Iohnf. Vel *Forma* ipsis idem est, quod *Quinta Essentia*, Libav. passim in scriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere apud eundem legitur *in Syntagm. Art. Chym.* & alibi.

Formatio, σχηματισμὸς, plerumque ponitur pro externa *figuratione*, v. gr. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scribon. Vide *in Lex. Rhod.* Sumitur tamen & pro *generatione*, v. g. *Formatio* fœtus passim legitur.

For-

Formatrix. virtus, δύναμις πλαστική. Vide *Dynamis*. A Galeno defcribitur; quod fit ea, quæ jacto in uterum femine, five in terram, ftatis temporibus univerfas & fingulas conftat partes ejus, quod gignitur, quæ eft optima & fumma ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, fic, ut nihil otiofum fit, aut fupervacaneum, *lib. de nat. fac. cap.* 6. Vocatur ibidem δύναμις γεννητική, *facultas generatrix*. Eft ipfa anima vegetativa, Lang. *lib.* 1. *ep.* 14.

Formatus, epitheton eft Mufculorum proprie dictorum, ad differentiam Non-formatorum five informium, non inepte excogitatam a D. D. Bohnio *Circul. Anat. Phyf. Prog.* XXIX. p. 452. per illos intelligens partes carneo-tendineas omnes, quas dudum Anatomici uno ore Mufculorum nomine dignas judicarunt; per hos vero carneo-fibrofas congeries, v. g. tunicas præfertim medias, ventriculi, inteftinorum &c.

Formica, μύρμηξ, eft nomen infecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero & Celfus referre non fuerint veriti, cujus defcriptionem prolixam & ufum in Medicina vide ap. Aldrov. *l.* 5. *de infect. cap.* 1. Schroder. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 103. Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Jungantur obfervationes communicatæ a D. Edmundo King, Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. *in Act. Philofoph. Ann.* 1666. *Formicas* ex melle & pane fecalitio generari, docet Helmont. *tr. poteftas medic. n.* 37. *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* fpecies, quæ Gr. μυρμηκία, verruca formicaria vocatur, tumens & callofa, colore nigricans, bafi lata, & cute feffili, in excifione dolores afferens, morfiunculis *formicæ* fimillimos, a quo etiam nomen accepit, Foreft. *l.* 23. *obf.* 9. Meminit illarum Hippocr. *lib. de humid. ufu* VIII. 11. Dolor ille etiam μυρμηκιασμὸς, μύρμηκασις, *formicatio* vocatur, Galen. *l.* 3. *de fac. parab.* Foef. *Oec. p.* 420. Dieter. *n.* 38. *Formicæ*, verrucalia apoftemata vel porralia, feffiles verrucæ *formicantes*, *formicationes*, *myrmeciæ*. Ruland. & Iohn. *Lex.* vel clarius: Formicæ quoque vocantur exiliffimorum vafculorum fanguineorum varicofæ intumefcentiæ fubtiliffimæ cum in ano, tum in glande penis, quæ vix abfque venereo inquinamento nafcuntur, notante DD. Stalio *in Differt. de motu hæmorrhoidali. c.* 4. *p.* 13. *Formica* etiam non folum de *Verrucis*, quæ *Myrmeciæ* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem Miliarem*, docente Ingrafl. *comm. ad Avic. de tum. pr. n. p.* 181. *feqq.*

Formicans, μυρμηκίζων, eft epitheton *pulfus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui fimilis, eftque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a fumma paupertate flammæ vitalis & cordis fyftole imbecilla dependens, *l. de Pulf. ad Tyron. c.* 8. & *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 26. 27.

Formix, idem, quod *Noli me tangere*, five *Herpes efthiomenos*, alias *Lupus* dictus. Walther. *Sylv. Med. p.* 654.

Formula, eft terminus technicus, diciturque de medicamentorum, qua fimplicium, qua compofitorum, conftitutione, cum quoad confiftentiam, tum quoad defcriptionem. *Formularum* differentias vide apud Schrod. *l.* 1. *c.* 32. *Formula urina* Paracelfo dicitur urina rubra, clara, de qua *in lib. de Urinis & Scholiis* paffim legere eft.

Fornax, καμῖνος, quid fignificet, omnibus notum eft. Dicitur & *Furnus*. *Fornacum* & *Furnorum* Medicorum hiftoriam & differentias vide apud Schrod. *l.* 1. *c.* 20. Fr. Hoffmann. *in Clav. ad h. l. p.* 29. Theodor. ab Hoghelande, *l. de Alchem. diffic.* feptem *furnorum* genera numerat: Calcinatorium, Sublimatorium, Deftillatorium, Defcenforium, Fuforium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *Furnum fecretum*. Ger. Dorn. *Art. Chemiftic. l.* 2. *c.* 2. *feqq.* tres peculiares formas *fornacum* exhibet, fecundum tres motus perpendiculares extructas, furfum, deorfum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Milium *l.* 2. *Bafil. Philof. de furnis & vafis Philof. c.* 3. Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 17. Rul. potiffimum *fornacum* meminit, quarum ufus eft circa metallifodinas, v. gr. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquuntur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento feparatur. *Fornax*, in qua plumbum & argentum ab ære feparantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, in qua calefiunt panes ærei. *Fornax*, quæ foraminibus vento infpiratur. *Fornax* furno fimilis. *Fornacem anemiam* porro fic defcripfit, quod fiat e ferro inftar tripodis, cum conifterio & foco, quæ duæ regiones per craticulam difcernuntur. Conifterium clauditur janua ferrea, per quam aer fubintrat. Focus autem eft apertus & intus luto craffo obductus. Ergaftulum eft liberum fpatium. Plerumque enim accommodantur res per fartaginem, ollam, catinum triangularem, & fimilia, ita ut infiftant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nonnunquam flabello vel follibus intendatur, tamen fubintrantis aeris, feu venti vis maxima eft. Itaque & eo in loco col-

locari debet, ut janua confiteri vento, vel aeris motui exponatur, fitque nullus alius exitus undequaque feneftris & aliis claufis, præter furfum tendens fumarium, ut ita aer cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide infra Furnus. De Fornace balneariorum vide Rhod. ad Scribon. Larg. n. 60. Fornacula eft diminutivum.

Fornix, καμάρα, item, ψαλίς. Vide Camera. Quid fit fornix cerebri, vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

Forpex, vide Forfex.

Fortificans, idem, quod Confortans, Corroborans. Helmont. de febrib. c. 8. n. 14.

Fortuitus, τυχαῖος, dicitur de iis, quæ fine humano confilio, vel cafu, vel natura eveniunt, Galen. l. de fubfig. Empir. c. 2. Fortuitam curationem merito improbat Libav. tract. Artis Med. Hippocr. & Herm. typus Tom. III. Oper. p. 119. Vide Fortuna.

Fortuna, τύχη, opponitur Arti & Naturæ, Gal. lib. 11. de V. P. c. 7. Veriffime exiftimavit Helmontius, omnes omnium fortunas, tam profperas, quam adverfas, concernere difpofitionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab aftris dependere, licet in firmamento fint præfignatæ, tr. Aftra neceffitant, non inclin. n. 41. An fortuna aliquid poffit, in arte Medica & Medico difceptatur. Negare videtur Hippoc. l. de loc. in hom. LVIII. & ex eo Mercurial. l. 2. Var. L. c. 12. Enimvero distinguendum eft inter fortunam temerariam, five paganam, & chriftianam, cumque fcientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura ap. Rolf. Chymiat. 1. c. 4.

Fortunatus, εὐτυχὴς, idem quod Felix. Vide Eutychia.

Foffa, σκάμμα, præter vulgarem fignificationem Anatomicis dicitur interior cavitas, & rima magna pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis; quæ & Foffa navicularis dicitur. Barthol. l. 1. Anat. c. 32.

Foffilis, idem, quod Foffilis, ὀρυκτὸς. Dicitur de eo, quod e terra effodi folet, eftque epithet. Salis ap. Scribon. L. n. 59. 60. Diofc. l. 5. c. 126. Vocatur alias Montanus, Rhod. in not. ad h. l. Offic. Sal gemmæ, Schrod. l. 3. c. 22.

Foffio, σκαφὴ, σκαπάνη, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora l. 2. de fan. tuend. 8. c. & 9. a verbo σκάπτω, fodio. Hinc foffores dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruunt. Gr. σκαπτῆρες.

Foffula, βόθριον, ita vocatur affectus oculi apud Capivaccium, Pract. l. 1. t. 33. vide Bothrion.

Fotus. Vide Fomentum.

Fovea, βόθρος, præter receptam fignificationem etiam ab Anatomicis accipitur pro pudendo & finu muliebri. Rolf. de part. genit. part. 2. c. 32. Vide Foffa. Foveola, βόθρειον. Vide Bothrion. In fpecie Foveola, βόθρειον, eft parvum ulcus & cavum in nigro oculi, Gal. def. med. In Therapeuticis Fovea J. C. Claudino dicitur Vaporarium vel fudatorium particulare minus, in quod unum vel duo tantum crura inferi poffunt ad fudandum, & hac ratione differt a Stupha, quæ totum corpus vel plura hominum corpora recipere poteft. Appendic. ad libros de Ingreffu ad infirmos fect. I. p. m. 391.

Fraces, στέμφυλα τῶν ἐλαιῶν, dicuntur carnes olivarum expreffæ, unde Amurca, five feces in oleo, Plin. l. 15. c. 16. Lind. Ex. X. §. 199. Hinc Fracedo defcendunt & Fracidus odor, de quibus vide Helmont. tr. Blas meteoron. n. 12. & tr. Tumulus Peftis, §. Fermentum peftis, ubi fermentationem & exhalationem putidam & fœtidam fignificat.

Fractura, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κάταγμα, paffim apud Hippocratem lib. περὶ ἀγμῶν, & Galen. in comm. eft fpecies folutæ unitatis in partibus duris, offibus & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem diffolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præfertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. Pentateuch. l. 4. c. 1. Sennert. M. Pr. lib. 5. part. 5. per totum. P. Barbette Chirurgiæ part. 1. c. 3. & alios. Dicitur & Fractio, Dieter. num. 437. De fracturis gravidarum curatu difficilibus vide Ephem. N. Cur. Ann. I. Obf. 25.

Frenator eft epitheton mufculorum quorundam diverfis motibus capitis fuper primam & fecundam cervicis vertebram infervientium, noviffime inventorum, a Dn. Duprè Chirurgo Parifienfi in Xenodochio Hotel-Dieu, quemadmodum legere eft in Act. Erudit. Lipf. de A. 1699. in Septembr. p. 397. feqq. Gal. vocantur Rengorgeurs, cui Græcum refponderet χαλινωτῆρες.

Frenum, vide Frenum.

Fragiformis eft epitheton trium nævorum in capite Helvvigii occurrentium, de qua obfervatione legatur Bonet. Medic. Septentr. l. 1. fect. 1. c. 8. p. 11.

Fragilis, κραυρὸς, dicitur de ficco, quod facile in minores particulas diffolvi poteft; Gal. l. de Simpl. Fac. c. 11. & lib. de bon. & mal. fucc.

fucc. c. 10. Hinc *fragilitas*, κραυρότης. *Ibid.* De *Fragilitate*, vel *Friabilitate* metallorum lege Jacobum le Mort *Metallurg. contract. p. m.* 271. eftque nihil aliud, quam ineptitudo ad fuftinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*, de quo *infra*.

Fragmen, *Fragmentum*, ἄγμα, κάταγμα, vel idem eft, quod Fractura: Vel particulas quafdam à toto folido corpore feparatas fignificat. Ita *fragmina* calculi dicuntur fabulum & ranula. Scrib. Larg. *n.* 152. vid. *Lex.* Rhodii.

Fraternitas, ἀδελφιξία, item *Fratratio*. Vide *Adelphixia*. Peculiaris quoque eft Spagyricorum quorundam *Fraternitas de Rofea Cruce*, de qua vide judicium Libavii *integro tract.* de *Philofophia Harmonica Magica Fratrum Rofea Crucis*, *Operum Tom. IV.* & Dieter. *Iatr. p.* 1208. *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monftrofi, verminofi. *Ephem. N. Cur. An. I. Obferv.* 1. Frater quoque vocatur & *fratris uterini* lapis Philofoph. *Th. Chym. Vol. IV. pag.* 727. & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel Aurum, *p.* 725.

Fraus, ἀπάτη, idem quod dolus, impoftura deceptio. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur elegans libellus infcriptus: *Declaratio Fraudum & Errorum apud Pharmacopœos commifforum* Liffeti Benancii *cum Dialogo* Joh. Anton. Lodeti ejufdem argumenti a celeberrimo quondam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero effet, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magiftratui & fubditis fraudes illæ melius innotefcerent, & communi opera adverfus illas competentia inveftigarentur & excogitarentur.

Frena, dentium alveoli apud Atium Cletum *de morbis ftrangulator. c.* 3.

Frenans medicamentum, χαλιναγωγὸν, dicitur Fernelio, quod ferocientes humores, turgentes & quoquoverfum impulfos coercet atque compefcit, *Therap. lib.* 5. *c.* 2. Idem, quod *Domans*.

Frengo, σαρκάζω, fignificat proprie fupremis labris, vel etiam dentibus aliquid evello, uti faciunt bruta ἀμφοδόντα, utrinque dentata. Hipp. *l. de artic. t.* 28. Gal. *in comm.* Adde Foef. *Oec. p.* 558. Improprie fignificat *fubfannare* morfis labris & irridire. Unde *farcafmus* five *fubfannatio* vocatur in Rhetoricis.

Frenum, *Frænum*, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum illud, quò præputium glandi penis adhæret. Alii *Canem* vocant. Rolf. *de part. P.* 1. *c.* 3. Barthol. *l.* 1. An. *c.* 24. *Frenum* etiam vocatur in fœminis anguftia tenuis finus pudoris externi, labia arctius jungens uteri finus colli ex parte obtendens, quæ aliquam notam virginitatis præbet in virum nondum expertis. Linden. *Phyfiol. Med. l.* 2. *c.* 7. *art.* 15. *p.* 318. Vide etiam *Calinos*.

* *Fraga*, κόμαρα, herba notiffima, quæ fructum gignit guftu gratiffimum. Medici vocant fraga etiam excrefcentias quafdam dentiores, fphæricas, globofas, capitatas, granofas, tenui pediculo cuti podicis adhærefcentes. Hæc fraga a caufa venerea frequentiffime obfervata fuerunt, & præfertim in iis, qui præpofteram venerem paffi funt.

Frequens, πυκνὸς, idem, quod *Creber*. Vide *Creber*. *Frequentia* fpecialiter dicitur Ger. Dorneo *in Philof. Speculativa capitul.* 5. concepti circa veritatis amorem perfeverantia.

Frefum, ἐρεγμα, a *frendo*. Vide *Eregmos*.

Friabilis, ψαθυρὸς, *Friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod eft inter humidum & ficcum medium, & facile in minimas particulas poteft diffolvi, Galen. *de bon. & mal. fucc. cap.* 10. Ita caro *friabilis* mulli legitur *lib.* 3. *de Al. Fac. cap.* 27. Dicitur & ψαφερὸς, vide *Pfapheros*, item θραυστὸς, vide *Thrauftos*.

Fricatio, *Frictio*, τρίψις, ἀνάτριψις, vide *Anatripfis*. Duplex eft: *ficca* & *humida*. Illa eft, quando corpus univerfum, vel membrum ejus folis manibus, vel linteo, nullo admifto humido, aut pingui corpore *fricatur*. Eadem & chirothecis aliquando perficitur, λεῖα χειρίδων, Rhod. *ad Scribon. n.* 180. Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ & olei admiftionem. Alias *frictio* in genere duobus modis ufurpatur: uno quidem, pro omni motu, qui extrinfecus tam fanis, quam ægris adhibetur ad cutem, quovis tempore: altero vero, vel eft pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi fubfervit. Differentiæ fex *frictionum* numerantur. *Mollis*, *Dura*, & inter eas *media*, *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi *mollis* folvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet, Gal. *l.* 2. *de fan. tuend. c.* 3. & in fpecie de *frictione* cum oleo, *l.* 2. *de Sim. Fac. c.* 18. & alibi Vide Rolfink. *O. & M. Med. l.* 4. *f.* 10. *part.* 1. *c.* 1.

Frigefactio, *Frigefaciens*: *Frigiditas*, *Frigus*. *Frigidus*, ψυχρότης, ψυχρὸς, ψύξις, ψῦγμα. Terminorum fignificatio nota eft. Opus eft diftinctione. Vide infra *Frigefaciens*.

Frigidarium, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, &

& *Tepidarium* tepida continentia, Fumanell. *de Baln. mox a princ.*

Frigidum etiam accipi poteſt, prout ſupra de *Calido* diximus, ſubſtantialiter, & accidentaliter. Subſtantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ deſtituuntur principio calido ſubſtantiali. Hinc Helmontius recte dixit, *Frigus* non eſt principium vitale, ſed extinctionis, *tr. Progymnaſm. Meteor. n. 25.* Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis eſt imbecillior ſecundum vel p. n. dicuntur *frigidi*. Ita Fœminæ reſpectu virorum dicuntur *frigidæ*. Impotentes quoque ad Venerem vocantur *frigidi*. C. Hoffmann. *V. L. l. 4. c. 43.* Accidentaliter, vel qualitative iterum dupliciter ſumitur: efficienter, & effective, ſive ut efficiens, & effectus. Ad illum reſpectum pertinent:

Frigefaciens, *Refrigerans*, *Frigefactio*, & conſiſtit in actuali, vel potentiali ſufflaminatione, oppreſſione, vel extinctione caloris & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hippoc. dicuntur ψύγματα, *l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8.* Hæc virtus conſiſtere hodieque creditur in particulis acidis nitro-tartareis, rigidis, quæ coagulum inducere poſſunt aliis corporibus, illaque a motu nimio cohibere, ita ut in ſtatum aliqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort *Pharm. Medic. Phyſ. c. 8.* Effectus reſpectu *frigidum* dicitur, & quidem in ſtatu ſec. naturam, quando caloris vitalis exceſſus eſt correctus. Uſitatius vero in ſtatu præternat. & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις καρπομαίων, *7. aph. 1. 26. frigiditas* pedum, *4. de R. V. I. A. t. 39.*

Frigus paroxyſmos febriles quoſdam præcedens, præſertim in intermittentibus, dependens a portionum ſucci nutritii aceſcentia, ſuccum quoque nervoſum corrumpente. Vvill. *de febr. c. 3. ſeqq.* Sylvius ex acido ſucco pancreatico lympha & pituita deducit, *Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33.* Dicitur hoc etiam Græc. χειμὼν. Vide *Cheimon*. Alias quidam volunt, quod *frigor* dicatur *frigus* febrile, *frigus* vero illud, quod hyemis proprium eſt. Illud vocatur & frigidor, ut eſt apud Schneider. *de Catarrho l. 1. ſect. 1. c. 2. circa finem*. *Frigus* etiam aliquando ſumi pro catarrho & affectu capitis a vitioſis humoribus dependente, monſtrat Keuchen. *ad Seren. p. 122.*

Fringilla, nomen aviculæ notiſſimæ, quæ etiam vulgo *Vinco* ſ. *Rubeus* dicitur. Uſus ejus eſt in cibis. Alias deſcriptionem vide in Aldrov. *l. 18. Ornith. c. 6.*

Fritta eſt nomen ſpeciale ad artem vitrariam pertinens, deſumtum a verbo *Frittare*, quod eſt frigere. Significat vero materiam illam, quæ nihil aliud eſt, quam Sal cinereſve in arena frigendo concreti. Antiquis dicta fuit Hammonitrum, ab aliis & quidem rectius Ammonitrum, ab ἄμμῳ, arena. Plin. *l. 36. H. N. c. 26.* Videantur Notæ Chriſtoph. Meretti *in Ant. Neri Artem Vitrar. ¶. 1. c. 8. p. 308. ſeqq.* Italis dicitur *Bolitto*.

Frixus, *Frictus*, φρυκτὸς, φρυγόμενος, πεφρυγμένος, πεπηγανισμένος, πηγανιστὸς, dicitur de iis, quæ in ſartagine, torrentur vel *friguntur*. Unde & panis πηγανίας, in ſartagine *frixus*. Omnia *frixa* ſiccius dare alimentum & flatulentia carere, docet Gal. *1. de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3. cap. 2.* Confirmat Linden. *Exerc. V. §. 105.* *Fricta reſina*, vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχὴν Græc. φρυκτὴ dicitur, notat *Colophoniam*, ad differentiam liquidæ, ſive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioſcor. *l. 1. c. 93.* Subſtitui poteſt Terebinthina, teſte Galen. *l. 6. meth. med. & alibi.* Vid. Foeſ. *Oec. p. 668.* Scribon. aliquoties meminit *n. 203. ſeq.* Vid. Rhod. *in not. ad primum n. 203.*

Frondis, φυλλὰς, θαλλὸς, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramuſculum arboris, vel fruticis folioſum, ut *Delphica*, vel *Perſica frondis*. Keuch. *ad Seren. p. 134. 210.*

Frons, *Frondis*, idem, quod *Frondis*, *Frons*, *frontis* vero Gr. μέτωπον; dicitur pars capitis anterior depilis, ſupra oculos ſita, & ad tempora uſque protenſa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hippoc. μετώπε συναγωγὴ, *Coac. t. 213.* Sudor *frontis* μετωπιδιαῖος ἱδρὼς, *l. 2. de morb. mul. LVI. 6.* Vena in *fronte*, *5. aph. 68.* vide Dieter. *n. 546.* *Frontis* deſcriptionem vide apud Bartbol. *lib. 3. Anat. c. 7.*

Frontale, προμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *fronti* applicatur. In ſpecie vero ſignificat topicum refrigerans & hypnoticum ex cephalicis frigidis contuſis ſacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis, vel etiam idem, quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacollema*. Deſcriptionem lege apud Morell. *de form. remed. l. 2. ſ. 2. c. 1.* Meminit & Foreſt. *l. 7. Obſerv. 23. in Schol.*

Fronto, μετωπίας, Polluci dicitur, cui frons ampla & lata. Differt a *Cilone*, cui frons prominens. Lind. *Ex. IX. §. 38.*

Fructus, καρπὸς, in genere ſignificat omne id, quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & ſemina, vel grana complectitur. Gal. *c. 1. de nat. hum. t. 15.* In ſpecie tamen id nominis ſibi reſervant *fructus* majores, pyra, poma, pru-

pruna, nuces, & his similia, Schroder. *l.* 2. *c.* 12. ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus, vide passim apud Galen. præsertim *l. de atten. vict. rat.* *c.* 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice *fructus terræ* etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre, aqua, in aliam matrem subintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus *de. geneal. mineral. c.* 3. & 4. *Fructus* etiam metaphorice omne commodum significat.

Frugalitas, εὐτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & *temperantiam*. Hæc est noverca Medicorum, & apud priscos tanta fuit, ut ad victum nihil opsonii deesse existimaverint, modo ne deesset olus, verbis Scaligeri apud Lind. *Ex. XVI.* §. 160.

Fruges, in genere idem, quod *Fructus*. In specie tamen denotat duo genera: *Frumenta* & *Legumina*. Claud. Deodat. *l.* 1. *Panth. Hyg. c.* 27. Jul. Alex. *l.* 8. *Sal. c.* 8. C. Hoffm. *Instit. l.* 5. *c.* 4.

Fruitio, ἀπόλαυσις. Vide *Apolausis*.

Frumentum, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Frumentacea* gustamenta, σιτηρὰ γεύματα, Hippocr. 1. *de R. V. I. A. t.* 18. Jung. Gal. *in comm.* De *frumentorum* conservatione, morbis &c. vide *Ephem. N. Cur. An. II. Observ.* 112. Quod puellæ cuidam in Norwegia *frumentum* ex oculis & alia stillaverint, quemadmodum e Thoma Barthol. notavit Bonet. *Med. Septentr. l.* 1. *sect.* 22. *c.* 53. *p.* 254. fides sit penes Autores.

Fuca, φυκὶς, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. *l.* 3. *Alim. Fac. c.* 30. & *l. de atten. vict. rat. c.* 8. Ejus vero descriptionem usumque in cibis & medicina pete ex Aldrov. *l.* 1. *de pisc. c.* 8.

Fucatus, idem tropice, quod Palliativus. Ita *fucata* ex elephantiasis curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur & legitur apud Julian. Palmarium *de morbis contagios. l. de Elephantias. c.* 7.

Fucus, φῦκος, est homonymum. Vel enim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Insect. c.* 5. Vel significat colorem, vel *pigmentum* & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*; quorum *fucorum* exempla vide apud Forest. *l.* 31. *per totum*; aut capillos, Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 100. Græc. χρῶμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam desumitur, φῦκος, *fucus*, dicitur, C. Hoffm. *l.* 2. *V. L. c.* 28. 29.

Fuga, φυγὴ, refertur inter affectus animi, & opponitur cupiditati, estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens e longinquo adspiciens, de quo affectu vid. Willis *An. Brut. Part. II. c.* 9.

Fugax, ὡραῖος, idem, quod *Horarius*, est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod Horam vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum sint inepti, v. gr. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 2. Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium trasferuntur. *l. de Abscess. Critic. c.* 14. *p. m.* 25.

Fugile, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant, *in Schol. ad Lib.* 2. *de Urin. cap.* 1. Vel Apostema circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Rul. & Iohns. Walth. *Sylv. Med. p.* 1210. Paracels. & *Fugilativum* vocat *l.* 2. *de Tartar. tr.* 2. *c.* 5. Apud Forestum dicitur *Fugilla*, & in genere idem est, quod Bubo, i. e. Apostema glandulosum. In specie vero *Parotis*, sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur. *Obs. Chirurg. l.* 3. *Obs.* 7. *Schol.*

Fugitivus, addito, *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo, quod, etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

Fulcimen, *Fulcimentum*, ἔρεισμα, στήριγμα. Vide *Ereisma*. D. Henr. a Deventer *fulcimenti* κατ' ἐξοχὴν nomine insignivit in sella parturientium perforata asseris posterioris partem superiorem, cui parturiens dorso lumbisque incumbit & acclinata quiescit. *Lum. Nov. pro obstetr. c.* 26. *p.* 90.

Fulica, κέπφος, ἐρωδιὸς, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ, cujus descriptionem & usum in cibis ac medicina vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 13. Meminit & Jul. Alex. *Salubr. l.* 13. *c.* 4.

Fuligo, λιγνὺς, est terreæ materiæ ad plenum perustæ exhalatio, & differt a *fumo*, qui est

eft exhalatio a femiufta & humida materia proveniens, Galen. *adverf. Lyc. c. 2. fin. Fuligo* vapor terreftris, *Fumus* miftio quædam ex terreftri & aquea fubftantia, *lib. 8. meth. med. c. 5. fin.* De ejus natura & facultatibus medicamentofis vide Gal. *l. 7. de Sim. Fac. b. t.* Schrod. *lib. 4. cl. 2. n. 384.* Fr. Hoffm. *in Clav. p. 584. feq. Fuliginem* e fumo provenire vult Junken *Chym. Exp. Cur. P. I. fect. 3. c. 11. p. m. 242. Foligo* quoque eft, qua pictores utuntur, & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Diofcor. *fuliginem* prædicat e vitrariis officinis, cujus vis medica eft, adftringere & erodere, *l. 5. c. 182.* (de *fuligine thuris* & alia ex myrrha, refina & ftyrace, *vid. eund. l. 1. c. 84. 85.*) Rul. & Iohnf. *in Lexic.* Per fimilitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleofi fanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenfo & deflagrato fupereft, Linden. *Ex. XV. §. 125.* D. D. Hoffmann. *in Differt. An-t. ad Horne Microc. p. 152. fuliginem* excrementum aqueum vapidum, falis & fulphuris fpirituofi parte maxima orbatum pronunciavit. Eftque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis. Lind. *Ex. XIII. 400. feqq.* A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ, vero *fuligines* valde nocent, *Ex. XV. 132.* Inde critur magna λιγνυώδης, *fuliginofa*, nigra, Hippocr. *lib. 3. Epid. ægr. 12. poft. ftat. peftil. & l. 6. Epid. f. 5. t. 14.* Saliva *fuliginofa* & fputum, *l. 2. de Morb. L. 2.* Coac. *t. 390.* Jung. Foef. *pag. 284. 385.* Hanc de *Fuliginibus* fententiam præfert m per exfpirationem a natura propellendis adeo abfurdam dixit Charltonus, ut Heraclito rifum excutere poffet, *Oecon. Ann. Ex. VII. §. 14.* an vero fatis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arfenicum*, fæpe etiam *Mercurius*. Rul. Iohnf. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, ftatuens, omnem *fuliginem* partim effe fal volatile concreti præfervatum ab inflammatione propter aquæ evolantis commiftionem, partim effe oleum, quod evolandi celeritate combuftionem præterfugit, *tr. Complex. atque Mift. Element. figm. n. 33. Fuligines fanguinis* non effe cauffam Afthmatis, aut Tuffis, vult Idem *tr. Afthma & Tuffis n. 54. feqq.* De fpiritu *fuliginis* vid. Schrod. *d. l.* & Hoffmann. Willis *Pharm. Rat. Part. I. fect. 5. c. 2.* Spagyricis *fuligo* duplex eft: Humida & ficca. Humida eft collectis vapor per deftillationem prolectus: Sicca per ollam & cooperculum æreum, ut, a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flammellus *Annot. Theatr. Chym. Tom. I. pag. 778.*

Fulmen, κεραυνός, quid proprie fignificet, Phyficorum eft, docere: Nimirum ignis in nubibus accenfus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disjectus, in nitrofis, fulphureis & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii conftitutionem concurrere folent, confiftens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci *Philof. vet. reft. Part. II. fect. 5. fubf. 1.* & *Ephem. N. Cur. Ann. II. Obf. 27. Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti in ipfius cum plumbo repurgatione. Unde *Fulminare* metalla idem eft, ac repurgare, potiffimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

Fulminatio, (an non Gr. κεραύνωσις dici poffet?) eft gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur fplendore. Inde etiam nomen operi eft, quod *Corufcatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam poftquam affumtæ fegregatæque funt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam fulphurea obequitat per fuperficiem, unde poftea purpureus elucet fplendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare folent, qui cum difparet, relictus Regulus refrigeratur. Ruland. & Iohnf. De *lapide fulminari*, Auro *fulminante*, vide *Ceraunios*, *Ceraunochryfos*. De mufco clavellato & fimilibus herbis *fulminantibus* *Ephem. N. Cur. A. I. Obf. 97. in Schol.*

Fulvus, κιῤῥός. Vide *Cirrhos*.

Fumans eft apud Chymicos epitheton cujufdam Spiritus, cujus duo habentur proceffus; Unus quidem eft Mercurialis & Jovialis, qui & *Fumitorium* perpetuum vocatur, organis refpirationis valde noxius, nihilominus Steph. Blancardus ufu aliquem externum affignat, nimirum fi tophis gallicis illinitur, *in fuo vernaculo tractatu de Venere obfeffa & examinata, p. 192.*

Fumaria corporis majora, Arteria & ftomachus, Cælius Aurel. *Chronic. l. 1. c. 1.*

Fumigatio, Gr. καπνισμὸς, ἀποκαπνισμὸς, ὑποκαπνισμὸς, Chymicis eft per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diverfo modo: Metalla nobiliora afflatu plumbi fufi, vel hydrargyri fragilia redduntur & poftea comminuuntur terendo cum fale. Rul. & Iohnf. Vel *Fumigatio* dicitur fpecies folutionis Chymicæ & ad calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia folvenda, per vaporem vel fumum adfcendentem e particulis falinis cujufcumque notæ fuperficie tenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort *Chymic. Medico-Phyf. c. 3. p. 20.*

p. 20. Ita & Calcinatio philofophica vulgo dicta Cornu Cervi eft nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 141. Alias *fumigata* dicuntur καπνιστά, funt ut carnes, pifces &c. Parac. *l.* 2. *Tartar. tract.* 1. *c.* 1. Apud Medicos vero *fumigatio*, ἀποκαπνισμός, dicitur, quando rei alicujus nidor fuffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus hauftus excipitur, uti fit cum Nicotiana, vel Tabaco, Diofcor. *l.* 3. *c.* 126. Plin. *l.* 26. *H. N. c.* 6. Vocatur & *Fumigium* Foreft.

Fumitorium, cum epitheto, *perpetuum*, vocatur Spiritus Fumans prior. Vide *Fumans*.

Fumus, καπνός, quid fi, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie eft id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. *Exerc. XV.* §. 124. 128. In nobis eft idem, quod fuligo. Paracelf. omnem *fumum* exiftimat effe de narcotico anodyno cum ftupefactione innata, *l.* 10. *Paragr.* §. 2. Spagyricis & Metallicis *Fumus albus* eft Mercurius. *Fumus citrinus* eft Sulphur. *Rubeus* eft Auripigmentum. *Fumus virofus*, vel virus eft aura illa, vel vapor venenofus, qui aliquando oritur cum periculo vitæ in metallifodinis, vulgo *Schmaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenofi, v. g. in operationibus Mercurialibus & Antimonialibus, contra quorum virus opus eft remediis de quibus vide Magiftri Odomari *Practicam ad difcipulum in Tom. III. Theatr. Chym.* *Fumus duplex* eft materia lapidis Philofophorum, i. e. Sulphur & Argentum vivum. Efferarius Monachus *de lap. Philofoph. ibidem*.

Funambulo, χοινοβάτης, vocatur hiftrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, faltat fuper funem, fufpendens fe variis modis. Exempla rariora vide apud 2. Alex. *l.* 6. *Salubr. c.* 4. & Lang. *l.* 1. *ep.* 10. χοινοβατία, *funambulatio*, Foef. *n.* 609.

Functio, ἐνέργεια, idem, quod *Actio*, de quo fupra *fuo loco*. Adde Barthol. *in proœm. Anat.* & Vvillis *An. Brut. P. I. c.* 4.

Funda, σφενδόν, Medicis eft nomen *fafciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, nafo, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. *de fasciis*. Hipp. 1. *de art. t.* 74. Foef. *p.* 604.

Fundalia, vocavit Lullius *Feculas*, five *Gerfas*, tefte Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 21. Vide *Fecula*.

Fundamentum, βάσις. Vide *Bafis*.

**Fundo*. Vide *Fufio*.

Fundulus, κωβιός. Vide *Cobites*. *Fundulæ* etiam dicitur alia pifciculi fpecies, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio Capitatus*. Aldrov. *libr.* 5. *c.* 27.

Fundus, πυθμήν, dicitur de inferiore parte ventriculi, Galen. *l.* 5. *de I. A. c.* 6. Item de inferiore parte teftium, uti ex Polluce notavit Fallop. *in Obf. Anat. T.* 1. *p.* 418. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. *paradox.* 1. *n.* 3. 16. πυθμενόθεν, *funditus*, pro omnino, prorfus, legitur apud Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 42. Adde Foef. *p.* 543. *Fundus urinæ*, idem, quod *fedimentum*, Parac. *de Urin. judic. l.* 1. *Tr.* 1. *c.* 3. & *alibi*.

Funeftus, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante, & quidem dupliciter, vel fimpliciter & neceffario, vel magna ex parte, Gal. 5. *aph.* 2. & 3. Vide Dieter. *Iatr. n.* 385. Lind. *Ex. XII.* §. 27.

Fungus, μύκης, diverfimode accipitur. Aut enim notat excrefcentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ & figuræ, funtque hujufmodi *Fungi* rudimenta plantarum: *Eph. N. C. A. II. O.* 54. quorum tres fpecies recenfentur: Efculenti, Officinales, & Venenofi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præfertim Clufium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schroder. *l.* 2. *c.* 13. Tales *fungos* terreftres dicit Helmont. effe *Leffas terræ* pelle obductas, five fumum tranfcorticem, *tr. Imago ferm. impraegn. n.* 31. *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mithridaticus*, *Eph. N. Cur. A. III. Obf.* 34. Inter omnia efculenta *fungi* peffimi funt cibi, Galen. *l. de bon. & mal. fucc. c.* 4. & *de puer. epil.* Aut fignificat *Fungus* excrefcentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberofam eminentiam, cujus meminit Hippocr. *lib.* 2. *de morb. XLIIX.* 10. Clarius vero apud Galen. *l.* 1. *de L. Aff. c.* 1. & *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 40. Horum plures obfevationes quære in Hildan. *Cent.* 1. *Obf.* 15. *Cent.* 2. *O.* 35. 36. *Cent.* 3. *O.* 1. *l. de Ich.* & *Melicer. c.* 23.

Funiculus, cum epitheto *umbilicalis* dicitur congeries vaforum umbilicalium fœtus cum fuo involucro, cujus miram contorfionem obfervavit & delineavit D. Ruyfchius *in Centur. obferv. Anat. Chirurg. Obf. XI.* Ejus naturalis defcriptio videatur apud Anatomicos, & inter noviffimos apud D. D. M. Hoffmann. *Id. Marchin. hum. fect.* 13. §. 11. *Conf.* Barthol. *lib.* 1. *Anat. c.* 37.

Funis, χοῖνος, χοινίον, quid fit non indiget declaratione. Pertinet inter inftrumenta Chirurgis neceffaria, uti patet ex Hipp. 4. *de artic. t.* 63. ex quo loco fimul patet, *navium funes* vocari ὅπλα, *armamenta*, tefte Gal. *in comm. ad h. l.* Arabes venam Medianam vocaffe

caſſe *Funem brachii*, teſtatur Joh. Zecchius *lect.* 11. *in ſect.* 1. *Aph. Hipp. p. m.* 109.

Furcula, idem, quod *Clavicula*. Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *c.* 8. Vide ſupra, *Clavicula Furcilla* etiam idem eſt, quod *Bulimus*, quæ ſignificatio, uti minus eſt obvia, ita paſſim ignorata. Lind. *Ex. XIII.* §. 58.

Furfur, πίτυρον, proprie ſignificat pelliculam ſive corticem, quæ a frumento inter molendum abſcedit. In qua ſignificatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit, v. g. Hipp. *l.* 7. *Epid. XXXIII.* 8. *l.* 2. *de diæta XI.* 19. Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 8. *& alibi*, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargaliſmata laudat. Qua fini & frequenter Clyſterum decoctis addere ſolent Galli, uti ex Philiberti Huybert. *Medecin Charitable idiomate Gallico expreſſa, in principio*. Ab hujuſmodi *furfuricus* panis dicitur πιτυρίας, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non eſt ſeparatus, qui & αὐτόπυρος συγκομιστὸς, vocatur Gal. 1. *c.* 2. & omne *furfurem* πιτυρώδες habere vim deterſoriam dicitur *c.* 12. ab eorum ſimilitudinem etiam πίτυρα, *furfures*, dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. 2. *de Nat. hum. t.* 21. unde & πιτυρώδης ὑπόστασις, *furfureum* ſedimentum, & urina *furfurea* vocatur, *Coac. t.* 581. *com.* 2. *Progn. tex.* 28. *libr.* 7. *aph.* 44. Vide Diet. *n.* 684. *Furfuroſi* quoque vocantur, quibus aſſidue ſquamulæ, veluti *furfures* in ſcabie gignuntur, quæ & pectendo, aut ſcalpendo decidunt. Unde & affectus πίτυρα, *furfures*, aut πιτυρίασις, *furfuratio* vacatur, quæ *Porrigo* dicitur, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 6. Seren. *de re medica c.* 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. *in not. p.* 94. Cauſſa ejus conſiſtit in portionibus ſiccioribus ſalinis & ad ſcabiem ſiccam referri poteſt. *Furfuriſca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis *de Furno Medicin. c.* 69. *p. m.* 74.

Furioſus, μανιακὸς, vide p. p. *Furor*. Porro eſt etiam epitheton *Flatus*, de quo vide ſupra *Ambulo*.

Furnus idem, quod *Fornax*, vide ſupra. Rolfink. expreſſe ſcripſit, pari paſſu ambulare, *Chym. l.* 2. *c.* 17. *Furnus* eſt locus, capſa, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque adminiſtrandi gratia excogitata. Vocatur ibidem Domicilium & Clauſtrum Vulcanium. Ruland. ita deſcripſit: *Furnus* eſt locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre & convenienter accomodatur. Eſtque *Apertus* vel *Tectus*. *Apertus* eſt, cujus pars ſuperior eſt aperta. Eſtque tum *Probatorius*, tum *Ventoſus*. Probatorius vel docimaſticus dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut uſitatiori rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus* ventoſus ſeu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur & fundunt. *Furnus tectus* eſt, cujus ſuperficies tecta eſt. Eſtque vel *ſimplex*, vel *compoſitus*. Ille, qui ſimpliciter & abſolute alterius adminiculo conſtat, eſtque vel *Calcinatorius*, vel *Diſſolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cæmentatorius*, & *Reverberatorius*. *Diſſolutorius* eſt vel *Aſcenſorius*, vel *Deſcenſorius*, Ille eſt vel ſiccus, & quidem aut in *veſica*, aut in *catino* arenario; vel *Humidus*, ſive *Balnei*. *Furni compoſiti* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut ſunt *Athanor* & *Acediæ furnus*, de quibus ſupra Rul. Plura legantur apud D. D. Vvedel. *Pharm. in A. F. R. l.* 1. *ſ.* 5. *c.* 2. Joh. Franc. Vigani *Medull. Chymiæ circa fin. de Furnis & Vaſis*. Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 196. *ſeqq.* Iunken *Chym. Exp. Cur P. I. ſ.* 1. *c.* 2. *p.* 36. *ſeqq.*

Furo, ἰκτὶς, idem, quod *Viverra*, ſive *Muſtela Sylveſtris*. Vide *Ictis*.

Furor, μανία, eſt ſpecies vehementioris delirii abſque febre. cujus accuratam deſcriptionem invenire licet in Vvillis *An. Brut. part. II. c.* 12. Vide ſupra *Delirium*. Junge Dieter. *n.* 512. 518. Ejus ſpecies eſt *Furor* ἐρωτικὸς, *amatorius*. Helmont. negat *furorem* eſſe mentis affectum, aut animam rationalem lædi, *tr. Formar. ortus n.* 79. & *tr. Imago mentis n.* 6. Qui tali affectu laborant, vocantur *furioſi*, μανιακοὶ, μαινόμενοι. Vide *Mania*.

Furunculus, δοθιὴν. Vide *Dothien*.

Fuſaneus, χυτὸς, φυάς, dicitur de piſcibus, qui gregatim ſimul natant, & fuſim retibus capiuntur. Aldrov ex Ariſtotele *l.* 2. *de piſc. c.* 18. & *l.* 3. *c.* 18. Quando vero de morbis dicitur, eſt Gr. σποραδικὸς, vide *Sporadicus*, & opponitur Endemiis, vel Epidemiis. Gal. *in def. Med.*

Fuſcus, φαιὸς, πελὸς, eſt nomen coloris inter nigrum & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis, Gal. *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 3. Dicitur *umbroſus*, σκιερὸς, σκιώδης. Hinc quædam medicamenta Galen. dicuntur φαιὰ, *fuſca*, Gal. *l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 8. 10. *Fuſcedo faciei* legitur apud Foreſt. *l.* 31. *Obſ.* 3. *in Schol. Fuſcedo linguæ* vulgo dicitur *Angina*, teſte Lang. *l.* 1. *ep.* 4.

Fuſio, χύσις, terminus eſt Chymicus, exprimens in genere liquationis ſpeciem per ignem. Unde & *fuſio* & ſolutio per ignem pari paſſu ambulant. *Tract. de Alchemia* incerti Autoris *c.* 32. *in Volum. Chym. III.* Uſitatius,

tatius vero *Fufio* de metallorum & minera-lium liquatione dicitur, *Liquefactio* de pinguibus & concretis, notante Iunken *Corp. Pharmaceut. fect.* 1. c. 2. n. 4. p. 9. & c. 4. n. 2. p. 18. Jungatur & Wedel. *Pharmac. Aeroam. l.* 1. *fect.* 4. c. 2. p. 145. *feqq.* Specialiter *Fufio per Antimonium* dicitur, qua verum aurum non modo a metallis imperfectis, fed etiam ab ipfo argento feparamus, & fit hoc modo: Accipio aurum aliis metallis mixtum, ipfique tres partes Antimonii pulverifati commifceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventofum pono. Poftea juvante, fi placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam fevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concuffis regulus aurum continens in apice refidebit, quem malleo detrunco. Antimonium porro refiduum rurfus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hofce fingulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibusque fuperpofitis in modum fornicis ignem accendo, tam diuque flammam fuperinduco, quoufque omni antimonio evaporato aurum purum putumque refideat, quod ftatim coagulatur. Hæc Rul. & Iohnf. Vide & Rolfink. *Chym. l.* 2. c. 2. *Fuforum*, quæ Gr. χυτὰ vel πυκευτὰ dicuntur, Catalogum lege apud Libav. *Synt. A. cb. l.* 2. c. 4. *feqq.*

Fufor proprie dicitur in Arte vitraria, qui debitum fali, cineribus & arenæ pondus affignans vehementi igne efficit, ut in maffam coeant & albedinem cum diaphaneitate acquirant, quod fi metallum jufto durius atque adeo fragile fit, fal vel cineres, fi tenerius vel mollius, arenam addit mifcendo, ufque dum illud temperamentum affequatur, quod non aliter, quam operando dignofcitur. Chrift. Meretti *ad Ant. Neri Art. Vitr. p.* 269.

Fuftigatio quid fignificet, ex aliis Lexicis peti & haberi poteft, nimirum plagas baculo vel fufte inflictas. An vero fuftigatio, nec non tortura, remedii loco effe poffit podagricis; quæftionem movet P. Ammann. *Irenic. p.* 174. refpondens effe quidem liberrimæ voluntatis, fed remedium ignominiofum.

Fuftis piftillaris, ξύλον ὑπερειαδὴς, inter inftrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hippocr. 4. *de artic. t.* 57.

Fyada, id eft, *Mercurius*, *Fumus albus*. Rul. & Iohnf.

G

GRæcum Γ apud Medicos Græcos *unciam* notat Roh. *ad Scribon. num.* 71. Vide textum Græcum Galen. *in libris de compof. Medic.* & *facile parabilibus*, item *de pond.* & *menf.*

Gabal, vide *Cabales*.

Gaballa, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

Gabanala, nomen dicit fuiffe primævum artis Cabalifticæ ab Autore, Paracelfus *Philof. fagac. l.* 1. §. *Probatio in Necromantiam*.

Gabirea, γαβιρέα, fpecies eft Myrrhæ pinguiffima læto & pingui folo nafcens, quæ copiofam fudat Stacten, tefte Diofc. *l.* 1. *c.* 77. Gorr.

Gabricu, terminus eft Spagyricus, denotans *Maritum Philofophicum*, i. e. *Sulphur Philofophorum*, cujus fœmina dicitur *Beya*, i. e. Aqua Mercurialis, *Th. Chym. Vol. III. p.* 675. & *Vol. IV. p.* 736.

Gados, γαδ☉, idem, quod *Galeus*; de quo infra *fuo loco*. Vide Lind. *Ex. XI.* §. 24. *feqq.*

Gæa, γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*.

Gæodes, γαιώδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa fignificatione idem eft quod *Terreftris*, *Terrenus*, a γαῖα, *terra*. Vide *Ge*. Hac vero fignificatione notat lapidem de genere *Aetitarum*, etiamfi Diofcorid. feparatim de utroque differat *l.* 5. *c.* 161. 169. Terram in fe complectitur, utplurimum quidem candidam, fed aliquando pallidam, aliquando luteam, folaque figura a *Belenite* differt. Hic enim inftar fagittæ oblongus eft, *Gæodes* vero rotundus. Mufcus, qui ei adhærefcit, olet violam. Hic lapis adftringit, ficcat, caligines oculorum difcutit, & illitus ex aqua teftium mammarumque inflammationes fedat. Hæc ex Diofcor. *d. l.* Gorræus.

Gagates, γαγάτης, eft fpecies lapidis minus pretiofi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel fecundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex fucco pingui & bituminofo concreti, qui igni admotus ardet & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum Succino. De hujus differentiis & ufu Medico vide Galen. *l.* 9. *de S. Fac. l.* 9. *de C. M. S. L.* c. 2. Scribon. *n.* 225. Rhod. *in Not. ad h. l.* Diofcor. *lib.* 5. *c.* 146. Lang. *l.* 1. *ep.* 75. Chioccum *Muf. Calceol. fect.* 3. *p.* 355. *feq.* Schroder. *l.* 3. *c.* 33. Hoffm. *in cav. ad h. l.* Rulandus cum fuccino confudiffe videtur.

Gaietanus, γαιτανὸς, eft epitheton vinculorum

rum ex materia ægre putrefcibili factorum, cujus meminit Galen. *lib.* 13. *Meth. med. cap.* 22. *ad fin.* Jul. vero Alexandrinus opinatur, fignificari hoc nomine fides chordafque ex animalium nervis eductas concinnatafque, quæ vulgo *Gavetæ* dicuntur, & materia eft corrumpi aut putrefcere non admodum facilis, *in notis ad h. l.*

Gala, γάλα, *Lac* fignificat. Eft vocabulum valde æquivocum. Proprie & ufitatiffime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis ad mammas & ubera collectus, & fuctione, vel preffione externa papillarum infantibus & brutis noviter exclufis pro nutrimento elicitus & excretus. De hujus materia ingens eft Medicorum veterum & recentiorum diffenfus, dum alii fanguinem & quidem menftruum *Lactis* materiam ftatuerunt, inter quos eft ipfe Hippoc. quamvis non penitus expreffe fcriptum reliquerit, tamen facile colligi poffe videtur *ex* 5. *aphor.* 39. Gal. vero γαταῤῥυθμὸν afferuit *l. de V. S. adv. Erafiftratum c.*5. unam effe ὁσίαν vel effentiam *lactis* & menftruorum & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes fecutus fuit poftmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recefferunt ab illa recepta fententia, & Chylum pro *Lactis* materia fubftituerunt, inter quos primus nob's videtur Profper Martianus *in præfat. ad Hipp. librum de Nat. Pueri p.*42. 43. quamvis fanguinem ex parte adhuc admiferit. Hunc fecuti & alii ex recentioribus, folum chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. *Anat. libr.* 2. *c.*1. Proftant & noviffime habitæ *Exercitationes Academicæ* de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia fanguinis fecundum recentiorum phænomena Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. f.* 2. *c.* 2. *p.* 92. *feqq.* Solus Hier. Barbatus ferum *lactis* materiam pronunciavit, illud a fanguine feparari & in *lac* affimilari judicans. Verum rectiffime Barthol. *d. l.* de hac hypothefi fcripfit: *Recte, fed non folum.* Pinguius enim *lac* chylum requirit. q. d. fi folum ferum *lactis* effet materia, unde proveniferent butyrofæ & pingues ejus portiones quandoque fat copiofæ. Inter Alimenta vero optimi fucci & laudabilis cum coctionis, tum diftributionis, principatum obtinere, veriffime docuit Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.*15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. *n.* 165. Quo alimenti refpectu triplex potiffimum præter humanum nobis in ufu effe *Bubulum*, *Caprillum*, *Ovillum*, novimus ex C. Hoffmann. *Inftit. Med. l.* 5. *c.*19. §. 1. & aliis. Verum quoad ufum medicamentofum addi debent *equinum* & *afininum*. *Lac* virtutibus medicamentofis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Galen. & aliis conftat. Vid. Linden. *Ex. XVI.* §. 78. Hinc ufus & internus & externus effe folet. Ad artificiofas lactis præparationes pertinet *lac* πεπυρωμένον, quod & διακοχλίκιον vocatum fuit, quando igniti filices in illo fuerunt extincti. Idem *d. l.* §. 82. γάλα σεσεισμένον, *lac* quafi fum nihil aliud eft, quam *lac* ebutyratum, & portione fua butyrofa per agitationem & conquaffationem privatum, Id. §. 108. *feqq.* Improprie & tropice *lac* quoque terminus eft Pharmaceuticus, & tribuitur diverfis medicamentorum fimplicium & compofitorum formulis, v. g. Emulfionibus. Schroder. *l.* 2. *c.* 14. fuccis herbarum expreffis, Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 8. *c.* 6. v. g. Papaveris, Scribon. *n.*22. Peucedani, *n.* 166. 170. (vid. Rhod. *in not. ad hæc loca*) Lac Papaveris, i. e. *Opium*, Ruland. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. Lac Sulphuris, perlarum: *Lac Virginis*. De quibus videantur Difpenfatoria, Schroderus, Libav. & alii. Cæterum *Lac Virginis* quoque vocatur mixtura e lixivio acri fmegmatopœorum & olei viridis fambuci, Chr. Meretti *ad Neri A. Vitr. p.* 327. e noviffimis Iunk. Lex. *Ch. Ph. P. I. p.* 125. 126. Denique in lapidis Philofophici labore Mercurius, five materia ad album redacta, *Lac Philofophorum*, Item *Lac virginis* vocatur, quæ & fuccus Lunariæ dicitur. Ruland. Ger. Dorneus *in Philof. Chemica*. Item *de tranfmut. metall.* Dionyf. Zacharius *in opufc.* *Theatr. Chym. Vol. I. III.* & *alibi*, de quibus in Indice, Libav. *Apoc. Hermet. Part. pofterior. Heptad. Hermet. monad.* 6. *in Tom. II. Oper. p.* 403. *feqq.* Imo & ipfe *Lapis* Phil. vocatur etiam *Lac*, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. *Lacte*, pro *Lac* veteres quoque pofuiffe, teftatur Rhod. *ad Scribon. n.* 22. *Lactes* quid fint, vide infra *Lactes*.

Galactina, γαλάκτινα, vide *Lacticina*.

Galactites, γαλακτίτης, dicitur lapis ex faxo calcario nafcens, ficut & *Melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde fimilis eft, cinereo colore, qui cum coti atteritur, fuccum reddit lacteum & dulcem, ex quo nomen fuum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet atque abftergit, ad oculorum fluxiones & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere; propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copiofo implet, fi tritus poft balneum cum aqua

aqua aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* §. *Hæmatites*. Dioscor. *l.* 5. *cap.* 150. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. *lit.* L. Chioccus *Muf. Calceol. fect.* 3. *p.* 277. 399.

Galactodes, γαλακτώδης, duplicem habet significationem (1) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigidum est. Dicitur & *Egelidum*. Ita dicitur de vino Hipp. *l.* 7. *Epid. L.* 7. de aqua Aet. *l.* 3. *Tetrabil.* 1. *c.* 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. *l.* 7. *meth. med.* ἐδέσματα γαλακτώδη vocantur edulia *tepida*. (2) significat colorem *lacteum*, & ita dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus. Hippocr. *l.* 3. *Epid. ægr.* 13. *post. stat. pest. de urina.* Gorræus.

Galactophoros, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vasorum, aut chylum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent, vel potius ductus illi & tubuli, qui e glandulosa mammarum substantia ad papillam, veluti ad centrum colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. *l.* 2. *Anat. cap.* 1. *p.* 332. Dicitur & communiter *Lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

Galactopoetica, γαλακτοποιη τική, scil. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis, lac, vel e chylo, vel ex sanguinea massa, conficiendi.

Galactoposia, γαλακτοποσία, dicitur curatio morborum quorundam v. g. arthritidis, phthiseos, per potum lactis. Chr. Benettus *in Theatr. Tabid. Exerc.* 26. Th. Bonet. *Anat. Pract. l.* 14. *fect.* 1. *Obs.* 32. §. 5. *p.* 1440.

Galactopotes, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor*. Pollux.

Galarias, γαλαρίας, idem, quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. *Ex. XI.* §. 28.

Galaricides, vel *Galaractis* lapis, idem, qui Galactites. Albert. & Anshelm. Boetius de Boot. *histor. gemm. & lapid. p.* 559. *feqq.*

Galaturæ, dicuntur mucilagines femin. cydonior. aut psyllii factæ per aquas v. g. cancrorum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit. hujus vocabuli D. Ludovit. *Pharmac. diff.* 1. *p.* 415.

Galax, γάλαξ, idem, quod γλαύξ. Vide *Glaux*.

Galaxa, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, *lib.* 2. *de Gallicis pustulis, ulceribus &c. cap.* 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cœlo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος, estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. *in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab.* 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse causam hyemis, nebulas producere, docet Paracelf. *Fragment. de Anat. oculor.* item *l.* 1. *de morbis metallifossor. tr.* 2. *c.* 1. *& in fragmentis huc pertinentibus*. Idem etiam analogice *Galaxam* in homine statuit *Paragran. tr.* 2. *de Astronomia*, specialiter in cranio porositates hoc nomine insignivit, *l.* 1. *de Podagricis*, Charlton. quoque vias & distributionem chyli *Galaxiæ* nomine exornavit, *Exerc.* 3. *Oec. Animal.*

Galaxias, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μόρχθος, vel μόροξος, item λευκογραφίς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, *lib.* 9. *de Si. Fac.* §. *Schistus*. Dioscorides vero separavit, *l.* 5. *c.* 150. *&* 152.

Galbanetum Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas & ligamenta, cujus descriptiones vide *l.* 2. *de Tartaro tr.* 1. *c.* 6. *& in explicatione*. Iohnsonus vero *Galbanetum* describit, quod fit liquor ex *Galbano* de Terebinthina dilutus. *Lexic. Chym. lib.* 2. Ejus descriptio habetur apud Schrod. *l.* 4. *class.* 2. *p.* 196. quam etiam C. Etmullerus suo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort *Pharm. Chym. Phys.* & ex hoc Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 200. Significat & *felem*, de quo animali vide supra *Felis*.

* *Galbanetum Hartmani*, medicamentum ex Galb. p. 1. Sp. Tereb. p. 11. ab Hartmano inventum Sennertus addit Ol. It. Lavend. ℥. 1. Est autem ad membra paralytica insigne remedium. V. Pharmac. Batean.

Galbanum, γάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intense flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi, Gal. *l.* 8. *de Sim. Fac.* Dioscorid. *l.* 3. *c.* 97. Schroder. *lib.* 4. *cl.* 2. *n.* 385. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Rhod. *ad Scribon. n.* 81. In specie quomodo signum præbeat fœcunditatis, lege apud Lang. *l.* 1. *ep.* 49. Galbani Crocati descriptio & usus videatur apud Mynsicht. *in armamentar. Chymic.*

Galbeum, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμια, κόσμοι, dicuntur *Armillæ*, quæ & ornatus & juvandæ valetudinis caussa usurpantur, uti demonstravit ex Sueton. *in vita Galbæ. c.* 3. Heuch. *in not. ad Seren. p.* 272.

Galbula, num. plur. nuces Cupressi. Fal. *c.* 1.

Galbulus, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est no-

nomen avis, quæ alias *Picus nidum fufpendens*, item, *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεὸς, κολεὸς dicitur, cujus defcriptionem & ufum in Medicina vide apud Aldrov. *l.* 12. *Ornithol. c.* 39. Alia quoque avicula lutea *Galgulæ* nomine venit, quæ alias *Girlus mas* appellatur, apud eundem *lib.* 18. *Ornithol. c.* 21. cujus hodieque ufus in cibo notiffimus. Keuchen. vocat *Galgalum Hianticillum*, *proleg. ad Q. Seren. p.* 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adverfus ićterum occulta vide Lang. *l.* 2. *ep.* 36.

Gale, γαλῆ, γαλεή, *Muftela*, eft nomen animalculi, quadrupedis, vivipari, digitati, cujus fpecies, differentias, defcriptionem, ufumque in cibis & medicina vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de quadr. digit. vivip. cap.* 15. 16. Anatomiam Muftelæ fuccinćte propofuit Joh. de Muralto *in vade mecum Anatomico Exerc. III. fub finem p.* 108. Sed & pifcis notiffimus *Muftela* vocatur, qui Gr. ὀνίσκος, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 84. Defcriptionem & ufum lege in Aldrov. *l.* 5. *de pifc. c.* 7. de ufu cineris *muftelæ* combuftæ quadrupedis vide apud Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* & Ægin. *l.* 7.

Galea, κράνος, γαλέα, quid proprie fignificet, non fpećtat ad Medicum. Improprie & per metaphoram ita dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios*. Barthol. *lib.* 1. *Anat. c.* 36. Eft & nomen fafciæ, five deligationis in capite faćtæ apud Gal. *de fafciis*, *n.* 29. pifcis etiam, qui & *Afellus* vocatur, *Galea* & *Galeus* vocatur, Lind. *Ex. XI.* §. 54. *Falea*, dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valefc. *de Tarant. Phil. Pharm. l.* 1. *c.* 7.

Galeanthropia, γαλεανθρωπία, dicitur fpecies delirii melancholici fimilis lycanthropiæ, aut cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, fe factos effe feles, eorumque mores æmulantur, a γαλῆ vel γαλέη, felis, Laur. Bellin. *de Urin. & Pulfib. in Opufcul. fuis Medicis p.* 513.

Galena, *Galene*, γαλήνη, æquivocum eft. Vel enim idem fignificat, quod *Molybdæna*, μολύβδαινα, quæ eft vel nativa, vel factitia. Illa eft minera plumbi, vel potius plumbi & argenti fimul. Plin. *l.* 34. *c.* 8. Rhod. *ad Scribon. n.* 220. Latine *Plumbago* dicitur. Ruland. & Iohnfon. *in Lex. Chym. l.* 2. Hæc eft fpecies *lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret & perуftum. Schrod. *l.* 3. *c.* 19. Chiocc. *in Muf. Calceol. feCt.* 3. *p.* 397. Ejus virtus fimilis eft lithargyrii, videlicet ficcare & refrigerare, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* Deinde γαλήνη, fuit olim primum nomen Theriacæ, fic ab Andromacho & aliis qui anteibant, appellabatur, fi videlicet viperæ carnes nondum admiftas haberet. Eft autem ita dićta γαλήνη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempeftate vexatis tranquillitatē & veluti ferenitatem inducit, Gal. *l. de Theriaca ad Pamphilian.* Gorr. Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 14.

Galenion, γαλήνιον, nomen eft Malagmatis anodyni, cujus compofitionem habet P. Æginet. *l.* 7. *c.* 18.

Galenus. Nomen alterius Artis Medicæ poft Hippocratem Principis, prænomine *Claudius* & a patria cognomine *Pergamenus* dićti. Cujus fingularem induftriam in amplificanda arte Hippocratica fcriptis quidem quampluribus & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel fubfannare vel afperioribus verbis perftringere non erubefcant, rećtius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius fartam tećtamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia moleftus effe videatur, neque ad vera hodierna principia ipfi tum temporis ignota non quadrent hujus fcripta, multa tamen in illis continentur lećtu pariter & notatu utilia. Quid? quod fine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cœcus de coloribus, cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Autoris illius veniunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, faltem aliorum judicio fefe mancipantes. Qui vero nimium *Galeni* fcriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galenifiæ*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur.

Galeonymos, γαλεώνυμος, idem, quod *Galenus*, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 31.

Galeria, vide *Alauda*.

Galeus, γαλεός, Lat. *Muftelus*, dicitur genus quoddam pifcium carne dura præditorum Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31. Suntque ejus variæ rurfus fpecies, de quibus erudite differit Linden. *Ex. XI.* §. 56. *feqq.* Dorioni idem effe *Galeum*, cum *Afino* & *Gado* pifce, teftatur Idem §. 26. Prolixiorem defcriptionem *Galeorum*, vel *Muftelorum* & ufum vide apud Aldrov. *lib.* 3. *de pifc. c.* 31. 32. 33.

Galexias, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur pifcis e Muftelorum genere, fed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æftimatus, Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31.

Galgalus, *Galgula*, *Galgulus*, vide *Galbulus*.

Galiancones, γαλιάγκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapfum

pſum brachium juſto brevius & gracilius, habent, partes vero circa cubitum tumentiores, muſtelæque cubito præditi ſunt, quos ideo *Muſtelaneos* quidam vocant, alii ſimpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex a Galen. aſſignatur cauſſa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur, vel quando poſt ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus alteque ſuppurationes oriuntur, ſive ſecentur, ſive urantur, ſive per ſe pus aperiatur, ut ab eo ſcriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. 1. *de artic. t.* 59. 60. & *l.* 3. *t.* 88. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 18. Vid. Gal. *comment. ad illa loca*. Adde Foeſ. *Oecon. p.* 132. Foreſt. *l.* 9. *Chirurg. Obſ.* 4. *in Schol.*

Galiopoſis, γαλίοψις, frutex urticæ ſimilis, urtica mortua etiam dicta, de qua Botan.

Galias, γαλίας, nomen piſcis minoris, quam *Galeus*. Dicitur & *Aſellus*, *Catellus*. Linden. *Ex. XI.* §. 28. Vide Aldrov. *d. l. c.* 34.

Galla, κηκὶς, duplicem habet ſignificationem, unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globoſum, interdum ſolidum, interdum perforatum: alteram, quando ſumitur pro atro & aſpero vino, docente Keuchen. *ad Seren. p.* 98.

Gallatura, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo denſior & craſſior, quam vernacule *den hogel* appellant, & creditur eſſe ſignum fœcunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Euſtach. Rudium *Pract. lib.* 1. *c.* 20. citante Sennerto *Med. Pract. l.* 5. *P.* 3. *ſ.* 2. *cap.* 23.

Galleridas, γαλλερίδας, idem, quod *Aſinus piſcis*. Linden. *Exerc. XI.* §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. *l.* 14 *ſalubr. c.* 9.

Gallia, & Algalia odoramentum unde Gal. in Alephagina, Moſchata. Pet. Caſtellus, de Hyæna odorifera.

Gallicula, σανδάλιον, eſt ſpecies calceamenti, de quo egregie diſſerit Rhod. *ad Scribon. n.* 161.

Gallicus, epitheton vel venti intermedii inter Eurum & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo *Nord Nord Eſt*. Rul. *in Lex.* vel morbi graviſſimi, ita ut mirum fit, Italos & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuiſſe, ut morbum hunc vilependant, ceu minime ſordidum & obſcœnum, cum ſit totius corporis virulenta & contagioſa cachexia, uti recte vocavit Ionſton. *Syntagm. Noſocomic. ſpec. l.* 6. *Tit.* 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hiſpanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphilis*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Senn. *Med. Pr. l.* 6. *P.* 4. *c.* 11. Fernelio dignum ſcortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, cauſſis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ ſub titulo *Aphrodiſiaci* ingens proſtat Volumen compilatum, & ab Aloyſio Luiſino Utinenſi collectum & editum; præter Practicorum aliorum ſcripta, a quibus hoc argumentum pertractatum eſt; vix tamen ac ne vix quidem adhuc de vera & accurata hujus morbi indole cauſſis, & generatione certos nos eſſe licet, ob indeterminabilem ſymptomatum in diverſis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet deſcriptionem ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* eſt intemperies cum materia univerſalis, ſive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares & ſymptomaca, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in ſcapulis & artubus, virium proſtrationem, gonorrhœam & alia ſeſe exerens, ortaque ab intricata heterogenea ſanguinis, ſucci nutritii, & nervoſi corruptione, congelatione coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam ſeſe multiplicante & continuante. Junge, ſi placet, Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. ſ.* 1. *c.* 22. *p.* 739. *ſeqq.*

Gallina, vide *Gallus*.

Gallinago, σκολόπαξ, *ruſtica perdix*, *Scolopax*, *Ruſticula*, dicitur avis longiori roſtro prædita, vulgo *Ineppa* dicta, inter delicias & dapes nobiliores pertinens, cujus deſcriptionem & diverſas ſpecies cum uſu in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *l.* 20. *c.* 51. *ſeq.* Claud. Deodat. *Panthei Hygiaſt. l.* 1. *c.* 37. *p. m.* 368.

Gallinula, nomen eſt generale avis aquaticæ, varias ſpecies ſub ſe comprehendens, quarum deſcriptionem & uſum alimentarium vide apud Aldrov. *d. l. c.* 32. *ſeqq.*

Gallopavo, (an *Meleagris*?) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutenſi*, cum Gallina ſunt volatilia hodieque notiſſima, quorum deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrovand. *l.* 13. *Ornithol. cap.* 4. Cl. Deodat. *l. d. p.* 359.

Gallos, γάλλος, idem, quod *Eunuchus* ἀπόκοπος, *Caſtratus*, cui execta ſunt virilia, *Spado*. Foeſ. *Oecon. p.* 132. Eſt & nomen *Dropacis* apud P. Ægin. *l.* 7. *c.* 19. & Aetium *l.* 3. *c.* 180. citante Gorræo.

Gallus, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυὼν, *Gallina*, ἀλεκτορὶς, ἀλεκτορίδαινα, ſignificat animal pennatum domeſticum, biceps, notiſſimum, criſtatum, utriuſque ſexus. Prima eſt inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione Gal.

Gallus gallinaceus. *Castratus* vero *Capo* vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam descriptionem & usum in cibis ac medicina amplissimum invenies præter Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 31. 33. in Aldrov. *l.* 14. *Ornith. c.* 1. *seqq.* Jung. Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 55. Frid. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Deodat. *d. l.* De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. *Ephem. Nat. Cur. An.* I. *Observ.* 30. *Gallus & Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Galreda, est species *Gelatinæ*, nimirum succus inspissatus, viscosus, lucidus, fitque plerunque ex Decoctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum &c. Schroder. *lib.* 1. *cap.* 5. *lit.* G. *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracelf. *lib.* 2. *de morb. metallifossor. tract.* 2. *c.* 3.

Galtihenum, *Galithenum* terminus Paracelsicus satis obscurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultã curæ Caduci, quæ debet induci in essentiam Mumiæ, *tr. Berthonea l.* 1. *c.* 15.

Gamaheu, *Gamahei*, *Gamathei*, sunt lapides, quibus cœlestes vires & supernæ constellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus & figuris insigniti, quales aliquando natura fabrefactos videre contingit, e montibus erutos, quandoque secundum ripas aquarum. Ruland. & Iohnson. *in Lexic.* *Gamahe* vim obtinet astralem in commovendis spiritibus & principiis Microcosmi. Paracelsus quoque plurimum attribuit hujusmodi *Gamaheis* imaginibus & characterismis; quod a cœli influentia proveniant, uti passim in scriptis suis videre est. Unde quartam speciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, *Philos. sagac. l.* 1. *c.* 4. Dicitur alias *Talismanica*. Verum Helmon. inter scurrilia dæmonia refert, *tr. Potestas medicaminum n.* 62. Damnavit quoque Libavius *in Paracelsica sentent. Biblicar. depravatione* ex Crollio *To. IV. oper. p.* 53. *seqq.* *Gamaheum conjugium* dictum fuit a Magis virium & proprietatum cœlestiũ cum elementaribus conjunctio. Dorneus *tr. congeries transm. metallor. c.* 19.

Gamandra. Vide *Gamboidea*.

Gamboidea scil. *Gutta*, Epitheton Gummi, quod alias communiter dicitur *Gummi Gotte*, item *Gummi ad Podagram*, de cujus historia & viribus vide Rolfink. *tr. de Purgant. sect.* 13. *art.* 8. *p.* 417. *seqq.* Vocatur & *Succus Indicus Purgans*. Item *Gummi Gamandræ*, de quo etiam integrum scripsit libellum Mich. Reudenius Medicus quondam Narifcorum Curiensis. Jung. Scroder. sub tit. *Ghitta lemau l.* 4. *cl.* 4. *p.* 255. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* D. Ludov. *Pharm. Diss.* I. *p.* 144. Vide infra *Ghitta lemau*.

Gammaros, vide *Cancer*.

Gammaut, Italis dicitur *scalpellus falcatus*, quo apostemata commode aperiuntur, in parte gibba retusus, in cava acutus. Scult. *Arm. Chir. Part.* I. *Tab. IV. fig.* 5.

Gamphele, γαμφηλὴ, idem, quod γένυς, *Maxilla*. Vide *Genys*. Gorr.

Gampsonyx, vel *Gampsonychos*, γαμψῶνυξ, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos ungues habens*. Epitheton animalium rapacium, ut sunt leones, lupi &c. C. Hoffmann. *ad Gal. Libb. de. V. P. num.* 138. * Porro unguium curvatio est etiam morbus quidam, seu symptoma non raro siphiliticis accidens, ut & olim leprosos sequens.

Gampsos, γαμψὸς, *incurvum*, inflexum, aduncum significat. Gal. *in exeges. voc. Hipp.* Foes. *Oec. p.* 133. *Ex. XI.* §. 68.

Gangamon, γαγγαμὸν, sic a plerisque appellatum est *Omentum*, quia propter varium venarum & arteriarum contextum reti piscatorio, quod Græce γάγγαμον dicitur, simile videatur. Aliis autem, qui circa umbilicum cernitur, quasi nervorum quidam contextus γαγγαμὸν, vocatur. Gorr.

Gangitis, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo superius. Gorr.

Ganglion, γάγγλιον, dicitur nervi nodosa & retinens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, proveniens a fucci nervosi propter ordinem fibrarum per caussam externam, plagam videlicet, vel nimiam compressionem nervorum turbatum concretione & nervi consequente induratione, Galen. *in def. med. & com.* 2. *de artic. t.* 56. ubi quidem Hipp. ipse in contextu vocat γαγγλιώδεα. His fere notis deprehenditur. Tumor est pravus, non in profundo, sed sub cute fal-tem delitescens, inæqualis in compressione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere potest; sed in manibus & pedibus frequenter, rarius in cubito & capite oritur. Gorr. Forest. *l.* 26. *obs.* 8: penis *Ganglion* notavit. De *Gangilis* in artubus vid. *Ephem. N. Cur. Ann. III. O.* 326. *Ganglii* in Carpo paulo ante partum plane evanescentis & post partum in pristinum locum redeuntis observationem vide *in Act. Hafn. Vol.* I. *Obs.* 56. *p.* 110. *Ganglia* quoque vocari corpora olivaria vel potius oliviformia, Gallice *les corps olivaires*, legitur in Anonymi libello Gallico: *Essais d'Anatomie*, *Discours* 4. *des nerfs*.

Gan-

Gangræna, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, qua confligatur, magnitudinem; incipiens, mortificatio & corruptio, Gal. *l.2 ad Glauc. cap. 9.* Cum enim pars omnino emortua est, σφάκελος, *Sphacelus*, h.e. *Sideratio*, nominatur, quæ est *Gangrænæ* terminus. *Gangræna* vero est ad Sphacelum via. Foes. *Oec. p.130.* Dieter. *n.807.* Dicitur & *Ignis S. Marcelli*, *Antonii*, &c. Gal. *in def. med.* paulo aliter descripsit: *Gangræna* est mutatio coloris a statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum vel sine ulcere. Caussa est sanguinis & succi nutritii νέκρωσις, sive corruptio totalis cum flammæ vitalis extinctione & continuatione abolita conjuncta. Plura de *Gangræna* vide apud Practicos, præsertim Hildan. *integro tractatu: de Gangræna & Sphacelo*. *Gangræna* quoque quibusdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* alias dicitur, teste Aldrov. *l. 12. Ornitholog. c. 4.*

Ganymedes, Chymicis dicitur *Sulphur album* & verus *Ganymedes p. 203.* Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur & extollitur, seu sublimatur, Iohnf. *in Lex. l. 2.*

Gargale, *Gargalos*, *Gargalismos*, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμὸς, *titillationem*, *irritationem*, *pruritum* quoque significat. Erotianus *in Onomastic. Hipp.*

Gargara, proprie *summitatem Idæ montis* notare, docent Historici. Late etiam pro omni *summitate montium* accipi posse, vult Keuchen. *in proleg. ad Seren. p. 73.*

Gargareon, γαργαρέων, *Gurgulio*. Vide *Columella*. Et præter ea notandum, gargareonem dici a gargalismo sive titillatione, quæ in trachea arteria fit, teste Erotiano.

Gargarisma, *Gargarismus*, γαργάρισμα, γαργαρισμὸς, accipitur quandoque late pro omni *Collutione oris*, quæ alias διάκλυσμα dicitur, de quo supra. Proprie vero est hujus saltem speciei, diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargarisando*, ut vocant, fauces colluens, sine deglutitione. P. Morell. *de remed. formul. l.2. sect. 2. c. 5.* Weker. *Antidotar. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. sect. 10.* Schr. *lib. 2. c. 61.*

Gargathum vocabatur lectus, in quo mente devii & spiritibus afflati immundis detinebantur, Joh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 377.*

Garip, id est, aliquid aliud, *Th. Chym. Vol. IV. p. 370.*

Garon, γάρον, etiam masculin. γάρος, *Garum* dicitur liquamen ex piscibus sale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a *Garo* pisce, quem tamen se ignorare fatetur Aldrov. *l.2. de pisc. c.39.* Qualis veterum ratio componendi & parandi *Garum* fuerit, etiam incertum est. Vide Jul. Alexandr. *l.15. Salubr. c.9. & l.18. c.16.* Aldrov. *l.2. de pisc. c.53.* inden. *Ex IX. §. 69.* *Garo* tribuitur vis alvum laxandi, Gal. *l.2. de Al. fac. c. 22.* si ante alios cibos sumatur. Alias facultas ejus est calida & sicca, unde ulcera putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysentericis injecerunt, *l.11. de Sim. Fac. in fin.* Species *Gari* sunt ἱσπάνιον γάρος, *Hispanum*, ὀξύπορον, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum Gal. *l. 3. de C. M. S. L. c. 1.* αἱμάτιον, *cruentum*, Lind. *d. l.* Foes. *Oec. p. 133.*

Garrulus, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis, cujus descriptionem & usum in cibo vide apud Aldr. *Ornithol. l. 12. c. 15.* Quid *Garruli* sint Bohemici, vide supra in *Ampelis*. Alias *Garrulus* & *garrulitas*, ἀδόλεσχος, ἀδολεσχία, quale notet vitium in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Galen. *l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

Garsella, animal moschum producens, Mercur. *de comp. med. l. 1. c. 15.*

Garum ex intestinis, & oxelo, Senert. *pract. l. 3. prax. 1. n. 2. c. 1.*

Gas, nomen est Helmontianum, in genere denotans *spiritum non coagulabilem*, qualis e fermentante vino, itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes, v.g. *Gas vitale* est spiritus vitæ nostræ, lumen & balsamus, præservans a corruptione &c. *tr. Complex. atque Mistion. figm. n. 42.* *Gas pingue sulphureum*, quod enecat homines, præsertim in cryptis & fodinis: *Gas sylvestre*: Ad quam significationem quoque respexit G. Thomson *in Explicatione Terminor. Artis præmissa Acui Magneticæ*, dicens, quod Gas fit sylvestris & invisibilis spiritus, qui coerceri & concludi non potest sine noxa ejus, in quo continetur, exurgens ex fermentatione concurrentium quorundam corporum, quæ quasi eructant aut expellunt inimicam hanc materiam. *Gas ventosum*, quod est Aer: *Gas siccum*, quod est sublimatum: *Gas ce evisic*, i.e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, *t. de flatib. 3. 4. seqq.* *Gas salium* est aqua, item *uvæ* &c. *d. l. Complex. &c. n. 37. 38.*

Gasar, i.e. *lanus*. Ruland.

Gassela, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcas*. Vide *Rupicapra*.

Gaster, γαστὴρ, *Venter*, accipitur late & stricte. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis & pube circumscribitur. Gal. *l.* 4. *de Us. part. c.* 9. *princ.* Jung. C. Hoffm. *comm. in h. l. n.* 210. Specialiter vero & communiori usu γαστὴρ notet *ventriculum*, cibi scil. & potus receptaculum, officinam illam chylificantem, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. *l.* 1. *Anat. cap.* 9. Willis *Pharmac. rat. Part.* 1. *sect.* 1. *c.* 2. Ita sumitur apud Hipp. *lib.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 7. Hinc γαστρὸς ἔκφυσις, i. e. *ventriculi* appendix, vocatur *intestinum duodenum*, Galen. *l.* 2. *de temper. c.* 6. Aliquando totam alvum inferiorem, id est, *ventriculum cum intestinis* notat, *lib.* 4. *Epid. I.* 19. Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hipp. 5. *aph.* 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. *aph.* 27. Junge Dieter. *n.* 157. Adde Lind. *Ex. XI.* §. 109. 110. 122. *seqq. Ex. XIII.* §. 94. γαστὴρ quoque dicta fuit Rapa apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, *Gorræus*.

Gasteranax, est vocabulum novissime effictum a Dolæo, quo exprimere voluit facultatem veterum nutritivam, sive animæ vegetativam specialem, in ventriculo & intestinis sedem habentem, præsidem chylificationis, distributionis, & excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Brithnimalia* (de quo vocab. supra *suo loco*.) De utroque videatur D. Autor *Encyclopæd. l.* 3. & loca specialia quærantur in Indice. Qua necessitate & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

Gastrica vasa, Vena & Arteria, nec non *Gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. *Anatom. libell.* 1. & 2. & *loca in Indice*.

Gastrimargos, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem*, significat, apud Hesychium. Lind. *Ex. XI.* §. 126.

Gastrinum, id est, *cinis clavellatus*. Rul. & Iohns.

Gastrocnemia & *Gastrocnemion*, γαστροκνημία, γαστροκνήμιον, significat *Suram*, estque posterior carnosæ tibiæ pars, seu tibiæ venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibiæ sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. 4. *de art. t.* 10. *l.* 2. *de iis*, *q. in med. t.* 16. Galen. *l.* 1. *de musculor. anatom. c.* 32. *l.* 2. *Anat. administr. cap.* 4. *l.* 3. *de V. P. c.* 10. & *l.* 16. *c.* 8. Hinc & *Musculi Castrocnemii* vocantur, quia suram constituunt. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 13.

Gastroraphia, γαστρορῥαφία, significat, *Abdominis suturam*, cujus operationis Cirurgicæ meminit Gal. *lib.* 5. *Anat. admin. c.* 6. & Scribon. *n.* 206. Jung. Rhod. *in not. ad h. l.* Hanc descripsit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Iobus a Meekren *in Observ. Medico-Chirurg. c.* 48. *p.* 212. *seq.*

Gaudium, χαρὰ, εὐθυμία, εὐφροσύνη, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores, estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt, ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus e cerebro in cor & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. *Exerc. VIII. Pathol.* §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum & mortis caussa existit. Gal. *l.* 2. *de causs. Symptom. c.* 5. Forest. *l.* 17. *obs.* 8. *Schol.* Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l.* 2. *f.* 3. *c.* 106. Differentiam inter Gaudium & Iram docuit Jul. Alex. *l.* 22. *Salubr. c.* 4. Discrimen inter *Lætitiam* & *Gaudium* a Rolfink. propositum non observatur. De pulsu *lætitia* & *lætorum* vide Gal. *l.* 4. *de causs. puls. c.* 3.

Gaveta, vide *Gajetanus*.

Gausos, γαῦσος, & γαυσὸς, *gibbosum*, obstipum incurvum, significat. Dicitur de femore apud Hipp. 2. *de fractur. t.* 69. & 4. *de art. t.* 61.

Gazel, *Gazella*, idem, quod *Capra*. Indica Cazella est capra moschi, vide *Moschus*.

Ge, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex: Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similariter pro Elemento siccissimo & frigido, vel dissimilariter & mixte pro globo *terræ* sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente, quæ consideratio e Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam & portionem *Terræ* virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum a spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam, cujus varias species earumque historiam & catalogum, usum & præparationis modos vide apud Schroder. *l.* 3. *c.* 2. Frider. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit Rul. *in Lex.* Quid? quod species *terrarum*, vel omnes, vel præcipuas sigillatim & unamquamque in litera sua initiali explicatam *in hoc Lexico* reperturus sis. Apud Hipp. mentio fit γῆς κεραμικῆς, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος, vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιτίδος, ἐρετριάδος, *Eretriæ*, quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam vel

Chy-

Chymicam significationem pertinet, 1. quatenus constituit corporum substantiam & reliquarum fluidarum & mobilium retardat motum. Sunt enim particulæ terrestres fluidarum & mobilium solida & quieta receptacula, in quibus medium quendam adsciscunt statum fixo-volatilem. 2. quatenus a nonnullis *Terra* inter caussas efficientes principales operationum Chymicarum refertur, v. g. quando in destillatione Salis, Nitris additur argilla, bolus, Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*, quæ nihil aliud est, quam *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio, sedem habent atque mansionem. Ger. Dornæus *tr. Physica Genes. die tertio*. Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, id est cœlum, cum forma, vel Clavem Philosophicam cum perfectis corporibus, & *hæc terra* etiam dicitur *Elementata Mecuriata*. Idem *in Philosoph. Chemica*. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, in quam oleum fixum fata, germen est. Id. *ibid*. *Terra damnata mortua* vocatur in Argyro & Chrysopœia portio illa impura in superficie Lapidis coquendi supernatans & abjicienda. Gasto Claveus *in Apologia & Chrysop. Theatr. Chym. Vol. II. & tr. de Alchemia incerti Autoris c.* 33. *in Theatr. Chym. Vol. III.* Alias *Terra Mortua* damnata in genere est omnis materia terrestris ab elixivatione residua & ita omnibus facultatibus efficacibus destituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartari foliata secretissima*, Rolf. *Chym. l.* 5. *f.* 1. *artic.* 1. *c.* 14. *Terra sancta Rulandina*, Id. *l.* 5. *f.* 7. *c.* 1. *Terra Salomonis* vocatur Hartmanno materia quædam & passa, e qua vasa formari queunt, & describitur *in Miscellaneis Medico-Chymicis p.* 58. *Operum in folio*.

Gebulum, i. e. *reparandium*. Coagulare idem. Rul. *in Lex.*

Gechyton, γήχυτον, significat externam terræ partem, mollem ac minime lapidosam, apud Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr.

Gegoneo, *Gegonisco*, γεγωνέω, γεγωνίσκω, significat *vociferor*, alta voce, & musculorum omnium expirationi inservientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. *annot. in Gal. l.* 2. *de motu muscul. c.* 9.

Gegyiomenos, γεγυιώμενος, significat *enervatum*, & viribus exsolutum, a γυιόω, *membra frango*, enervo. Descendit a nomine γυῖον, *membrum*. Hippocr. 3. *V. R. I. Ac. t.* 59. Galen. *in comm. ad h. l.*

Geison, γεῖσον, & γεῖσσον, item, γείσσωμα, per metaphoram dicitur pars, quæ in superciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorsum humores derivans. Proprie *grundam* vel *suggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua stillicidia arcentur a parietibus. Gorr.

Gelasinos, γελασινὸς, epitheton dentium quatuor mediorum & anteriorum, qui per risum patent. Vocantur alias *Incisores*, τομεῖς. An & cavum illud, quod in media bucca per risum apparet, *Gelasinus* Martiali dicitur? Gorræus.

Gelatina, Gr. γαλακτινή, teste Jul. Alexand. *V.* 19. *salubr. c.* 16. est terminus Pharmaceuticus (Rolf. inter Chymicas operationes refert *Chym. l.* 4. *f.* 4. *c.* 1. sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatque succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scatulas effusum & congelatum. Harum historiam vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 62. & Rolf. *d. l.* Parari solet quoque a coquis e decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. *d. l.*

Gelatio, πῆξις, *Gelatum*, idem, quod *Congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud Scrib. *n.* 179. 180. Vide *Congelatio*. *Gelatus* quoque dicitur Anton. Benivenio æger Catoche vel Catalepsi laborans, quando in paroxysmo, memoria amissa eodem habitu corporis, quo deprehensus, permanet, patentibus oculis & inconnivis nil loquens, nil cognoscens, nil audiens, donec remittente paroxysmo ad se redeat. *In Observat. rarior. medicin.* apud Rembert. Dodonæum *c.* 102. *p. m.* 194.

Gelbum, *Gelfum*, nomen *Marchasitæ* in Ungaria, vel potius *Pyritis* sæpe argento prægnantis, Lib. *S. A. Ch. l.* 2. *c.* 24. *Gelbum* vel *Geldum* quoque dicitur Lapis Phil. *Th. Ch. Volum. IV. p.* 727.

Gelidus, ψυχρὸς, idem, quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem quod *Frigus*.

Gelion, idem, quod *Folium*, γύλον, Rul. *in Lex.*

Gelos, γέλως, *Risus*, est motus ex contractione labiorum & expiratione intercisa sonora hilaritatem declarans, Gorr. Pertinet ad affectus animi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidem vehementiori, Charlton. *Exerc. VIII. Pathol.* §. 24. In stat. p. n. *Risus* est species convulsionis, vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardoniæ, sive *Alpii risus* dicti, item ex abusu Croci, aut a præ-

a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. *M. Pr. l. 6. p. 7. c.* 11. De vocab. γέλως vide quoque Dieterich. *n.* 158. Talia pharmaca risum p. n. moventia vocari possunt γελωτοποιά, Libav. *Syn. A. Ch. l.* 8.c. 7. *Risus* etiam vehementior referri potest inter remedia potentiora, uti patet ex ridicula illa historia curati apostematis ex spina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis. Si anum meum invenies, anum meum punges; terque repetita addendo signum Crucis; ita ad risum commotus fuit, ut apostema ruptum fuerit cum profusione puris albi & spinæ, ita Marchio liberatus, uti notavit Galeacius de *Sancta Sophia in l.* 9. *Rhaf. c.* 49. *fin. fol. m.* 38. *b. seq.*

Gemelli, δίδυμοι, idem, quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelsus *in Fragm. Anatomiæ Oculor.*

Gemini, δίδυμοι, idem, quod *Gemelli*. Apud Mathematicos est nomen asterismi certi in Zodiaco, quæ significatio non est hujus loci.

Gemma, λίθος, diversimode accipitur 1. Generaliter pro omni lapide pretioso, quorum singulorum mentio fit in suis locis & literis initialibus. In hac significatione occurrit apud Schroder. *l.* 3. *c.* 5. Chiocc. *in Mus. Calceolar. sect.* 3. & alios. De *Gemmarum* sive lapidum pretiosorum generationis modo vide *Th. Chym. p.* 427. 2. Specialiter pro *unione*, sive *margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea margaritiferæ vocantur, generibus: De quibus vide Aldrovand. *l.* 3. *de Testac.* c. 41. *seq.* De utrisque valde adhuc controvertitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus. De qua controversia vide Fr. Hoffm. *in Clav. ad d. Schroder. loc.* Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus. Nostrarum jam non est partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam seminalem & mineralem, *tr. de Lithias. c.* 1. *n.* 7. 8. Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, *de febrib. cap.* 15. *n.* 153. Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmam* vocat *l.* 1. *de Tart. tr.* 1. *c.* 1. *&* *tract.* 2. *c.* 2. *&* 3. *& in fragm. ad h. l. Gemmæ* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur καταχρηστικῶς, de quibus vide Libav. *Synt. A. Ch. l.* 3. *c.* 8. *l.* 7. *c.* 21. *Tr. Chymic. de Igne natur. c.* 43. *&c.* De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 202. An & *Sal Gemmæ*, nec non Pulvis Mynsichti ex illo paratus & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, *Armam. Medico-Chym. sect.* 1. *p. m.* 28. abusiva saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

Gemonis, γεμωνίς, idem, quod *Aetites*, lapidis nomen, sic dictum quoniam quasi prægnans sit, id, quod etiam *Aetitæ* proprium est, Gorr. a γέμω, plenus sum.

Gemursa, nomen morbi apud priscos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus obliteratum, teste Plinio *l.* 26. *cap.* 1. & ex hoc Lang. *l.* 2. *ep.* 13.

Gena, γενύς, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum & aures sita est, quæ bene coloratis & ingenuis pudore suffusis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. *Introduct. c.* 10. Ima γενύς, *Genæ*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auris utrinque ab imo & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat, ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hippoc. & Galeno visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi futura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in provectis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorræus. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide *in scriptis Anatomicis*, præsertim Bartholin. *libell.* 4. *Anatom. c.* 9.

Geneas, γενειάς, *lanugo prima*, qua genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. *de fasciis*. Gorr.

Geneion, γενεῖον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθερεών, de quo supra, vide *Anterion*. Ab aliis ἐξύγενυς vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab. γενεῖον legitur apud

apud Hippocr. *in Epist.* vel potius *in Epist. Democriti ad Hippocr. de nat. hum. n.* 31.

Gener, vocatur Lapis Phil. *in Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Generalis, γενικὸς, κοινὸς, idem, quod *Universalis*, ὁ καθόλε Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

Generatio, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. *lib. an omnes particulæ fiant simul, in princ.* Proprie *Generatio* est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in semine existunt, ex præexistente materia parantur, ac subinde fotu matricis in actum secundum, speciem suam, emergunt. Partes itaque *generationis* sunt tum seminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus, horumque membris genuinis. Schroder. *l.* 1. *cap.* 4. Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, *tr. Ignotus Hospes morbus n.* 38. Dividi solet in *Univocam* & *Æquivocam*. Verum hanc divisionem non solum improbavit C. Hoffmann. *l.* 1. *de gen. hom. c.* 1. *lit. D.* sed & Fr. Hoffm. *in Glav. ad d. Schrod. loc.* In specie de *Generatione* animalium & hominis plurima vide in libris Physiologicis & Anatomicis præsertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet, omnia huc referre. Improprie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum aut vitiosarum portionum, v. gr. Puris, Hippoc. 2. *aph.* 47. Accommodatum quoque *Generationis* nomen chymicis operationibus, & in genere describitur, quod fit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio, quod qua ratione intelligendnm sit, vide apud Rolf. *Chymiæ l.* 2. *c.* 5.

Generosus, idem quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dici solet, vel de vino, quod Gr. πολυφόρον, item, καρωτικὸν vocatur, Linden. *Ex. X.* § 111. *seqq.* vel de remediis, præsertim universalibus, venæ sectione & purgatione. De V. S. vide *Not. nostras ad Iessen. tr. de Iud. Sang. V. S. misso p.* 31. *seqq.*

Genesis, γένεσις. Vide *Generatio*.

Genethliacus, γενεθλιακὸς, jam olim dicebatur de quibusdam μάντεσι, sive vatibus, uti patet ex Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 16. Hodieque tribuitur astrologis ex figura cœli tempore nativitatis thema quoddam vel computum aliquod instituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hactenus & cordate detexit Clarissimus & Excell. Dn. Sturmius, passim in scriptis.

Genioglossi, vocantur musculi linguæ proprii, quos Riolanus *Mylaglossos* appellat, apud Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 12. *p.* 546. & 549. Alii vero qui ad os hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos*.

Genitalis, γεννητικὸς, dicitur cum de membris & partibus organicis utriusque sexus generationi inservientibus, quæ alias αἰδοῖα, *Pudenda* vocantur, Rolf. *hoc tit. part.* 1. *c.* 2. tum de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quod genituram a testibus haustam ad colis radicem defert, Galen. *l.* 1. *de Sem. c.* 15. tum etiam de semine ipso, qui *Genitale* humor appellari solet a Medicis. Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *spiritu*, qui caussa generationis existit & ex animali vitalique spiritu compositus esse videtur; seminalis crassioris materiæ veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite disseruit D. D. Hoffmann. Iun. *in Diss. Anat. ad Joh. van. Horne Microc. p.* 176. 179.

Genitura, γονὴ, γόνος, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive fæcundum, aut utero jam injectum, Gal. *l.* 1. *de Sem. c.* 9. quamvis hæc differentia inter γονὴν καὶ σπέρμα non semper observetur, imo rarissime, cum & ipse Hippoc. pro semine posuerit, uti patet ex 6. *aph.* 2. Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hippocr. *l. de Humid. usu VI.* 2. 3. Jun. Prosp. Martian. *in Annot. ad h. l. pag.* 129. Dieter. *n.* 167. Foef. *Oec. pag.* 140. *seqq.*

Genius, δαίμων, Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. *l.* 6. *de Hippoc. & Pl. decr.* 2. Plura circa vocis *Genius* variam significationem vide apud Casp. Rejes *p.* 89.

Genos, γένος, *genus*, proprie, non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varia, obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur, Gorræus, Rhod. *in Lex.* Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem vel familiam ali-

aliquam certam, Gal. 5. *aph.* 59. Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus Mineralia, Vegetabilia & Animalia, in Physica, *Vol. I. Theatr. Chymici.*

* *Gentiana*, Italis herba notissima, qua olim adversus tertianas, quartanasque veteres usi sunt feliciori successu, quam nostri ejus vice China Chinarum utentes. Cum enim hæ febres plerumque a mucagine spissa ventriculi parietibus adhærente proveniant, præstantius remedium inveniri non potest, quam ex planta, quæ subtili quodam, ac volatili oleo abundat, ut in Gentiana observarunt Chymici.

Gentilitius, Epitheton morborum a parentibus in liberos propagatorum, & ita idem significans, quod *Hæreditarius*. Dicitur & *Parentalis*. Rolfink. *Ord. & M. M. Sp. l.* 3. *s.* 2. *c.* 28. 35. & ex hoc D. D. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus. *Disp. Inaug. de Affect. Hæreditar. theor.* 1. §. 2.

Genu, γόνυ, est femoris & tibiæ dearticulatio & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte, quo firmius fieret, *rotula*, sive *patella* munivit, quam μύλη & ἐπιγονατὶς vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat & dilabatur, Gal. *l. de offib. c.* 21. *seqq.* & *l. Introd. c.* 10. Est autem ea dearticulatio omnium expeditissima, justissimaque, ut scripsit Hippoc. 4. *de artic. t.* 66. præterea firmissima magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyses & cavitates ita construxit & fabricata est, ut neque laxior sit Epiphyseon in cavitates ingressus, neque etiam adstrictior. Continentur autem & firmantur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium & lineamentis, aliis quidem in profundo positis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jungatur & Dieter. *n.* 168.

Genugra, terminus Paracelsicus pro *Gonagra*, denotans speciem Arthritidis in Genu.

Genuinus, ὀψίγονος. Vide *Opsigonos*.

Genys, γένυς. Vide *Gena*.

Geodes, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam intra se comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *ostracite* virtutis, siccatoriæ, & adstrictoriæ. Galen. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *de Ostracite*, & P. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. §. *Lithi*. Affinis habetur Aetiti, estque fortassis hic immaturus adhuc.

Geographia, γεωγραφία, proprie dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna & urbes. Paracelsus vero more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, *tr. Labyrinth. Medicor. c.* 4. *fin.* Imo nec veritus est, comminisci Geographiam cœlestem, ceu partem Mathematicæ adeptæ, *tr. Philosoph. sagacis lib.* 2. *c.* 4.

Geomantia, γεωμαντεία, proprie est ars & scientia terrarum notissima. Sed *h. l.* juxta Paracelsum dicitur, cum astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præsagium sumant, quod fortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ duplici-ter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Iohns. *in Lex.* Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis v. gr. *de Caducis tract.* 2. & *in fragment. Medic.*

Geometria, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis agros & partes terræ metiri; unde & Rulandus descripsit, *Geometria*, finitura, decempedatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli & terræ, & eorum, quæ in se continent, *tr. Alia declaratio totius Astronomiæ*.

Geonomus, γεωνόμος, legitur apud Paracels. *lib.* 3. *de Tartar. tr.* 2. *cap.* 3. & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

Geopilysia, γεοπιλυσία, est separatio per dilutionem. Rulandus quidem *in suo Lexico* nominis hujus Græci meminit in descriptione *Separationis per dilutionem*, verum in nullo Græco Autore invenire potui, neque in Lexico Græco Latino. Vide *Sparatio*.

Geræteros, γεραίτερος, natu major, *senior*. Usurpatur ab Hippocr. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione & comparatione ad eos, qui trigesimum annum excesserunt. Qui enim ab ea ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur, Gorr. & Foes. Occurrit apud Hippocr. 2. *prognost. t.* 69. ubi opponitur τοῖς νεωτέροις, junioribus. Vide *Comm.* Gal. *ad h. l.*

Gerandryon, γεράνδρυον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

Geranion, γεράνιον, 1. nomen est herbæ, cujus variæ sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. est nomen emplastri, sic dicti, quod præter cætera gruis pennas ustas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habe-

betur apud Aetium. Hæc Gorræus. Γερώνη, ἡ γεράνια, quoque notat inſtrumentum quoddam, de quo ſupra. Vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

Geranis, γερανίς, nomen faſciæ vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum ab Hippocrate, vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. *lib. de faſciis n.* 74. Meminit & Æginet. *l.* 6. *c.* 99.

Gerarat, dicuntur animalcula venenata, ſicut ſcorpiones, habentia corpus gibboſum & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læſione & cura vide Avic. *l.* 4. *fen.* 6. *tr.* 5. *c.* 4.

Geras, γῆρας, *ſenectus*, *ſenium*, vocatur illa ætas, quæ habetur utplurimum frigida & ſicca, quando homo jam eſt in deſcenſu, hoc eſt, quando humores vitales, præſertim ſanguis & ſpiritus-animalis, defectionem naturalem patiuntur ſpirituaſcentiæ & activitatis, unde corpus ejuſque membra organica, digeſtio, motus fluidorum progreſſivus & reliqua corporis animique munia paulatim elangueſcunt, donec ſanguis neque laudabili chylo reparatus, neque debita filtratione depuratus, in dies magis magiſque vappeſcit, & tandem mors naturalis ſponte ſua furtim obrepit. Cumque certe ætatum cum anni temporibus fit correſponſio, *ſenectus* reſpondet hyemi, quia ſicut ſol tempore hyemis, velut alto axe deſcendit, & ſaltem oblique radiis ſuis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes ſolidas afficit. Dividi quoque ſolet *Senectus* in tres claſſes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Dieter. *n.* 161. Qui in *ſenectute* ſunt conſtituti, dicuntur Græcis γέροντες, item πρεσβῦται, *ſenes*, de quibus legendum *n.* 160. De proverbio: Γέροντες δὶς παῖδες, *Senes* bis pueri, vide Lan. *l.* 1. *ep.* 55. & *Chiliad.* Eraſmi. Γῆρας ἐκνόσου, *ſenectus* ex morbo dicitur marcoris ſpecies, vel febris μαρασμώδης, *tabida*. Galen. *l.* 2. *de præſag. ex pulſ. c.* 4. & *l. de marcore c.* 5. Vid. Foeſ. *Oecon. p.* 135. & C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P. n.* 697. Sumitur etiam pro *Exuvio ſerpentum*, Gr. alias λεβηρὶς dicto. Galen. *in Exeg.* & *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. Erot. *in Onom.* De *Senecta ſerpentum* vide Lib. *Tom. II. Op. p.* 152. *ſeqq.*

Germanus, æquivocum eſt vocabulum. Vel enim appellativam habet ſignificationem, & reſpondet Græco ἀδελφὸς, aut ἀδελφιζόμενος, ſiquidem omnia, quæ ſimilia congruentiaque exiſtunt, atque ut quiſpiam dixerit, genere juncta cognataque ſunt, conſuevit Hippocr. vocare ἀδελφιζόμενα, h. e. *germana*, teſte Galen. 2. *de R. V. I. A. t.* 33. Vide *Adelphixia*. Vel eſt nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi conſulantur. De *Germanulis* ſive cadaveribus exſiccantis fere tripedalibus in Inſulis *Canariis* & Fortunatis repertis lege Gelmont. *tr. Demonſtratur Theſi. n.* 82.

Germen, βλαστὸς, βλάστημα, proprie arborum κυήματα vel κύματα, primas eruptiones denotat, de quibus Galen. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus ſupra in *Blaſtema*. Quæ dicatur Spagyrica *geminis* pullulatio, & argumentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri *Secreto*, ſi poteris intelligere & hariolari ex obſcuris illis ænigmatibus, *Vol. III. Theatr. Chymici*.

Germinatio, præter propriam ſignificationem Phyſicis & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teſte Andr. Cæſalpino *l.* 1. *de Plant. c.* 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris tranſmutatio metallorum, præſertim argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvaque quantitate argenti ſuper prunarum igne mediocriter valido in vitro progerminat rami argentei, de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii *Acta Philoſoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. *m. Septembr.* & *Novembr.*

Gerocomice, γηροκομικὴ, dicitur ea medicinæ pars, quæ ſenum regimen tradit, iiſdemque convenientem vitæ ac victus rationem præſcribit, Gal. *l.* 5. *de ſan. tu. c.* 4. & *de ſubfig. empir. c.* 4. Lang. *l.* 1. *ep.* 79. Incertum vero videtur, an ad ὑγιεινὴν, an ad θεραπευτικὴν pertineat, cum ſenum corpus neutrum eſſe videatur, & ſenectus non exacta plane ſanitas, ſed vel morbi & ſanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non eſt, quæ firma conſtanſque fit, quam ἕξιν appellant, ſed potius fallax & incerta, quæ κατὰ σχέσιν dicitur. Plures tamen eam ſalubris Medicinæ partem eſſe ſtatuunt. Hæc Gorr. & Caſtell. & quidem recte. Nam & ſenum ſanitas eſt ſanitas, licet infirmior, & inconſtantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos ſanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, *Dogmat. Med. Gen. P. IV. c.* 2. *d.* 5. *p.* 475.

Geron, γέρων. Vide *Presbyter*.

Gerſa, id eſt, *Ceruſſa*. Rul. *in Lex.* Sumitur & pro *Fecula*. Vide ſupra *Fecula*.

Gerula, Paracelſo dicitur monſtroſa planta, vel degeneratio ex tranſplantata Paſtinaca, *lib.* 3. *de puſtulis Gallicis*, *ulceribus* &c. *c.* 4.

Geryon, γηρύων, nomen monſtri vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confe- cif-

ciſſe. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* a Libav. *Synt. A. Ch. l.* 7. *c.* 15.

Geſor, id eſt, *Galbanum*, Rul. *in Lex.*

Geſtatio, φορὰ, quid in genere ſignificet, notum eſt, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit *l.* 12. *de V. P. cap.* 13. quod *geſtatum*, βασταζόμενον, minus eſſe oporteat *geſtante*, βαστάζοντα. Stricte vero *Geſtatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum uſque permanſio atque mora, totum id complectens tempus; quod a genito intus infante ad ejus excluſionem intereſt. Dietherich. *num.* 486. *pag.* 661.

* *Geſtatio*, vox latina, quam Græci αἰώρην vocant, vectationem etiam ſignificat, eſtque exercitamenti genus, quo non ſolum ſani, & valetudinarii, ſed etiam morbo detenti olim utebantur. Multa autem erant inſtrumenta ad geſtationem, ſeu vectationem accommodata. *Vehicula*, quorum multa genera apud majores noſtros erant, Lectica, *ſella*, ſeu ſcamnum, Lectus penſilis, cuna, ſive navis. De utilitate Geſtationis in quamplurimis morbis Galenus, Celſus, Trallianus, Aetius, Antyllus, Cœl. Aurel., Avicenna, Priſcianus, Theodorus, Plutharch., Aretæ. Diffident autem auctores inter ſe, quænam geſtationis ſpecies in aliquo morbo magis conveniat. Qua de re conſulatur Hyer. Mercurial. in lib. de *Art. Gymnaſt. cap.* 9. 10. 11., qui unus inſtar omnium loco opportune legi poteſt. Silendum non eſt, nonnullos equitationem etiam inter geſtationis ſpecies repoſuiſſe, ut Aetius, Amidenus, & alii, verum quia Celſus l. 2. c. 15. ubi geſtationis ſpecies numeravit, ne verbum quidem de equitatione facere voluit, quaſi alienam a geſtatione judicaverit, tum quia Galenus l. 2. de tu. val. expreſſe declaravit geſtationem, & equitationem diverſas eſſe; idcirco nos equitationem aliud exercitationis genus naturæ, & effectus valde diſſimilis judicabimus.

Geuma, γεῦμα, Hippocrati dicitur id, quod guſtatur, h. e. cibus, *edulium*, *lib.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 59. *l.* 2. *ſ.* 3. *n.* 31. *l.* 3. *ægr.* 6. Foeſ. *Oec. p.* 135.

Geuſis, γεῦσις, *guſtus*. Vide infra *Guſtus*.

Ghitta Iemou, nomen exoticum purgantis ſimplicis vehementioris, & haud dubie veneſoſi, quod alias *Gummi Gotte*, *Gummi ad podagram*, *Gutta Cambodia*, aliiſque nominibus appellari ſolet. Plura de hoc purgante vide apud Schrod. *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 445. Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *tr. de purgant. ſect.* 13. *art.* 8. Nos experientia docuit, ejus uſum non adeo ſecurum eſſe, uti quidem Autores eundem commendant.

Gialappa, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen eſt purgantis electivi vulgo dicti, mitioris tamen & propter majorem ſecuritatem hodieque frequentiſſimi uſus, cujus deſcriptionem prolixam pete ſis e Schroder. *l.* 4. *cl.* 13. *n.* 427. Fr. Hoffmann. *in clav. ad loc.* Rolfinck. *d. l. ſ.* 2. *art.* 3.

Gibar, id eſt, *medicina metallica*. Rul. & Iohnſ.

Gibberoſitas, *Gibboſitas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κυφός. Vide *Cyphoſis*.

Gibum, id eſt, *Caſeus*, Rul. & Iohnſ.

Gich, *Gepſin*, i. e. *Gypſum*. Rul. & Iohnſ.

Giffæ, idem ſunt, quod *Fugillæ*, h. e. humores pone aures. Bayrus *in Enchirid. Practic. l.* 4. *c.* 10. *p.* 118. Vide *Fugilæ*.

Gigarthon, γίγαρτον, ſignificat nucleum vel granum acinorum uvæ, virtutis ſiccantis in ſecundo, & refrigerantis in primo. Æginet. *l.* 7. *c.* 3. Meminit & Linden. *Ex. X.* §. 192. ubi docet; Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arillæ*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. Ex *arillis* paſſularum induſtria Chymicorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Empyreumaticum, imo ſunt, qui Sal volatile ex iis paraſſe jactitant. Verum cui bono hæc ſuperflua curioſitas.

Gigas, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris & elatis. Rul. & Iohſ. cujus cauſſam peculiarem inveſtigare quidem conatus eſt Parac. ſed magis obſcuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquieſcendum eſſe in liberrima & imperſcrutabili voluntate ſummi & maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vid. etiam Gaſp. a Rejes *q.* 25. *n.* 8.

Gigeriæ, ſignificat τὰ ἔντερα, σπλάγχνα, ἢ ἀκρῶα (vel ἀκραῖα) inteſtina viſcera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Heſychius, teſte Keuchen. *not. ad Q. Seren. p.* 261. Non. Marcell. & Nic. Perottus expoſuerunt per inteſtina gallinarum, & quæ cum iis coquuntur.

Gilla, vel *Grillus*, eſt vitriolum ſua ſponte reſolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc* nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Iohnſ. Meminit Parac. *de viribus membror. l.* 2. *c.* 4. *Gilla* eſt *Sal Vitrioli* ſolutum emeticum, inquit Frid. Hoffm. *in clav. ad Schr. l.* 1. *c.* 3. *p.* 4. *Gilla Theophraſti* eſt Vitriolum album, aqua ſolutum, filtratum, iterum inſpiſſatum & ſiccatum. Iunken. *Lex. Ch. Ph. P.* 1. *p.* 125. ubi merito ejus uſum improbavit, quod & nos experti ſu-

fumus in defectu commodioris Emetici semel jam olim præscribentes, non tamen in tanta dosi, quam dictus Autor posuit, ubi quidem affectum præstitit aliquoties, verum postea per aliquot dies saporem induxit stomacho & ori cuperosum, ut persona quæ assumserat, omnes cibos fastidiverit, & difficulter ab eo fastidio liberata fuerit.

Gilvus, *Helvus*, κιῤῥὸς, medium inter album & rufum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citrinus*. Rul. & Johns. Jul. Alex. *not. ad Gal. l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 4. Vide *Cirrhos*. *Dichromos*.

Gingiber, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. *in not. ad Scribon. n.* 165.

Gingibrachium & *Gingipedium*, idem, quod *Scorbutus*, qui ita dictus a quodam Regenero Snoy, multæ eruditionis & exercitatæ praxis Medico, a gingivis, brachiis & pedibus corrupto sanguine infestis. Forest. *l.* 20. *Obs.* 11. *in Schol.* Denominatio quidem crassa & pingui Minerva facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. *de Scorbut. cap.* 1. Vide infra *Scorbutus*.

Gingivæ τὰ οὖλα, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. *l.* 9. *de V. P. c.* 15. ubi primum e locellis suis vel alveolis emergunt, *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 8. quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum, latent, & veluti in præsepiolis conditi sunt, & ut siccioribus adstrictioribusque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. *Ulon.* Jung. Dieter. *n.* 632. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 12.

Ginglymos, γίγγλυμος, proprie *cardinem* significat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inferitur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardo fœmina*. Fallop. *Expos. de Ossib. c.* 12. *Tom. I. p.* 482. Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, sive *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus humerusque colligantur, Galen. *de ossib. in proœm.* ita, ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiatur; qui tamen *in exegesi Hippoc.* videtur γίγγλυμον, qui cardo januæ est, & γίγγλυμα, quod huc pertinet, distinguere. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita* γιγγλυμοειδὴς dicitur Vesal. *lib.* 1. *de H. C. F. cap.* 23. Est enim hæc διάρθρωσις plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque (quod proprie a Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς ῥαφῆς, a *Sutura*, valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος, sed verius γίμφαις dicitur. Hæc Gor.\& Castellus. Adde Bartholin. *libello IV. Anat. c.* 1. *p.* 693. *edit. ult.*

Ginseng, nomen Sinicæ radicis, Japonibus *Nisi* dictæ, hominis divaricatis cruribus præditi figuram referentes, cui hodieque majus encomium tribuitur, quam Thee, quippe virtute spiritus vitales excitandi & calorem corporis suavem largiendi pollenti, tametsi in duodecima unciæ vix parte sumptæ & in B. M. coctæ; de qua plura legantur apud P. Ammann. *Irenic. p.* 268. *seqq.* ubi ostendit non esse Mandragoræ, sed potius Dauci Iavanici speciem.

Gir, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

Girgies, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

Girmer, i. e. *Tartarum*, Id. & Iohns.

Gisisim, i. e. *Gummi*. Iidem.

Git, *Gith*, diversimode sumitur. Vel enim idem est, quod *Gir*, Rul. vel significat herbam *Nigella*, sive *Melanthium*, dictam; vel *Piper*, teste Rhod. *ad Scribon. n.* 69.

Gitenon, i. e. *fatum commune*. Rul.

Glabrities, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρός. Vide *Calvities*. *Madaros*.

Glacies, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυστάλλινος. Vide *Crystallus*, *Crystallinus*. *Glaciem* in Helvetiæ montibus inveteratam, duobus tribusve annorum millibus communem exuere & crystallinam duritiem perennitatemque acquirere, scripsit Joh. Jaco. Wagnerus *in Histor. Helvetiæ curiosæ sect. II. art. V. p.* 24. De *Glacie Mercuriali* vide Libav. *Apocal. Herm. R. I. c.* 9. *Glaciale lepræ* venenum describit Helmont. *de Lithias. c.* 9. *n.* 22. De *Glacie* & *Coagulatione* scripsisse tractatum Dan. Bartoli; patet *ex Act. Lips. A.* 1682.

* *Glactophagus*, γλακτοφάγος, lacte victitans ut infantes. Dicuntur etiam glactophagi ii, quibus medici ob aliquem morbum diætam lacteam, victum scilicet ex solo lacte paratum, præcipiunt.*

Gladialis, est ars, qua juxta firmamenti cursum astrorum gladii cuduntur & enses, qui-

quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciem Philosophiæ adeptæ, *l.* 1. *Philos. sagacis*.

Gladiator, μονομάχος, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam ob peritiam Anatomicam scripsit *l.* 3. *de C. M. P. G. c.* 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. *n.* 101.

Gladius, μάχαιρα, ξίφος, σπάθη, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Galen. *l.* 1. *de V. P. c.* 11. *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus*. Legitur apud Hipp. *lib.* 1. *de morb. mul. XCVI. t.* 22. *l. de Medico V.* 2. Alibi usurpat vocabul. μαχαιρὶς, *l.* 2. *de Morb. XLV.* 21. *Gladiolus* cum addito ὀξυμελής, quod Galenus interpretatur φλεβότομον, venæ sectorium; alibi autem cum epitheto στηθοειδὴς usurpatur de scalpello utrinque acuto ad perforandum pectus vel locum intercostalem, in abscessu pulmonum vel empyemate, uti describit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig.* 1. dicens ab Hipp. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foesius notaverit *in Oecon.* neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hoffm. *com. ad Galen. V. P. n.* 248. *Gladius* ξιφίας, est nomen piscis marini, de quo videatur Ald. *l.* 3. *de pisc. cap.* 21. Chiocc. *Mus. Calc. s.* 1. *p.* 81.

Glagos, γλάγος, idem, quod γάλα, *Lac.* Hinc γλαγόεις, *lacteus*. Lind. *Ex. XI.* §. 43.

Glama, *Gleme*, γλάμα, γλήμη, *sordes oculorum*, lippitudo, pro λήμη. Unde γλαμυροὶ ὀφθαλμοὶ, *glamiosi* aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi ac humidi, pituita laborantes, Hippocr. *l.* 2. *de Morb. mul. IX.* 6. *XII.* 5. Vide Foes. *Oec. p.* 136. Keuchen. *Not. ad Seren. p.* 241.

Glandium, vide *Thymus*.

Glandosum corpus Vesalio dicuntur *Prostata*, *l.* 5. *de H. C. F. c.* 13. *p.* 645. *seqq.* Fallopius vero vocavit *glandosum adsistens* in *Instit. Anat.* Vide *Prostatæ*.

Glandula, ἀδὴν, corpus quoddam carni forme est, laxum & fungosum, quod utique velut cunei quidam vasorum, divisionibus incubantes, fulcimentum ipsis suggerunt, ut a nullo violento casu afficiantur, Galen. *l.* 4. *de V. P. c.* 20. Sunt autem proprie sic dictæ *Glandulæ*, quas Græci ἀδένες vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tum quantitate, tum qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariores natura sunt, transmittunt, quippe valentius est arteriarum, venarum nervorum, musculorum robur, imbecillius autem, aut prorsus nullum corporum, quæ *Glandularum* sunt naturæ, *l.* 13. *Meth. Med. c.* 5. *in princ.* Hæc Castellus de *Glandulis*, in genere. Videatur & Hipp. *lib. de Glandulis*, & Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 6. Verum earum descriptio, differentia & usus hodieque accuratior habetur ap. Th. Vvarthon *integro Adenographiæ libello*. Nic. Stenon. *de Musculis & Glandulis*. Quibus jungatur Illustris & Excellentissimi Dn. Frid. Ferdin. Illumeri a Vvrtenberg. Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in inclito Viennensi Athenæo Profess. Pub. *Adenographiæ Exercitatio*, succincte essentiam & naturam *Glandularum* in genere & specie comprehendens. Ex his libet hanc adjicere descriptionem: *Glandula* est parenchyma spermaticum, molle, friabile, & spongiosum, una communi membrana universim & frequenter pluribus privatis frustulatim coagmentatis inclusum, ex materia spermatica fabricatum, vasis omnis generis stipatum, partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. E recentioribus D. Bernardus Conor Medicus Regius Anglus *in Epistol. de Secretione animali p.* 7. rejiciens illorum descriptionem, qui crediderunt, Glandulas nihil aliud esse, quam venas, arterias, nervos & alia vascula in nodum complicata aliam substituit, quod *Glandula* sit membranula cava foraminulis pertusa, arteria, vena, nervo & excretorio vasculo stipata. Dividuntur trifariam *Glandulæ*: 1. in *Conglobatas* & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas & adventitias: 3. in exteriores & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 6. *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus, sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora*, τὰ ἀδενώδη σώματα, olim distinxerunt a *Glandulis*, teste Gal. *l.* 14. *Meth. Med. cap.* 11. laxitate & raritate majori. Verum hodieque illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Ilmero *d. l. th.* 3. *Glandula* quoque Arabib. dicitur apostema scirrhosum, sicut Nux avellana, aut etiam paulo minus, multoties super volam manus, interdum super frontem, in principio dum comprimitur, dissolvitur, aliquando vero redit in pristinam formam. Avicen. *l.* 4. *fen.* 3. *tr.* 2. *c.* 6. & 7. Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula Guidonis* est Tumor glandi similis, mollis, solus mobilis, sine radicibus a circumjectis par-

partibus feparatus, maxime in emunctoriis & juncturis proveniens. Blancard. *in Lex.*

Glandulofocarneus, Græce dici poffet, ἀδενοσαρκώδης, vel ἀδενόσαρκος, quamvis fortaffis in nullo Græco autore vetere reperiatur, eft epitheton excrefcentiarum quarundam, quas in vefica obfervavit D. Ruyfchius *in Cent. I. Obferv. LXXVII. p. m.* 99.

Glanis, γλάνις, nomen eft pifcis marini & fluviatilis, cujus defcriptionem & ufum in cibis vide apud Aldrovand. *l.* 5. *de pifc. c.* 5. Habetur a nonnullis fimilis *Siluro*: Idem.

Glans, βάλανος, æquivocum eft vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus* dictæ. 2. cum additione *Myrepfica* five *Unguentaria* eft fructus arboris exoticæ Myricæ, de quo Gal. *l.* 6. *de Simpl. Fac.* quæ duæ fignificationes ad Botanicos pertinent, Lang. *l.*1. *ep.* 66. 3. *Glans* dicitur extrema totius colis, five membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam veftit, *Præputium*, πόσθη, dicitur, Gal. *l.* 5. *Meth. M. c.* 15. Rolfink. *de part. genit. Part.* 1. *c.* 51. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 24. Porro 4. *Glans* idem eft, quod *Suppofitorium*, ceu medicamentum topicum anodicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos tranfverfos, figura tereti & rotunda, candelæ inftar, olim glandis forma ad alvum folicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. *l.* 2. *f.* 2. *c.* 13. *de form. remed.* Weker. *Antidot. Gener. lib.*1. *c.*49. *Spec. f.* 44. Schroder. *l.* 2. *c.* 83. In hac fignificatione *Glans*, βάλανος, occurrit apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 83. & *l.* 3. *de Morb. XV.* 20. Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 3. Aliquando & pro Peffo fumitur, Hipp. *l.*1. *de Morb. mul. CXVIII.* 2. 5. 14. *CXIX.*13. *CXX.* 9. *Pefſaria* minora βαλανίδες, five *glandes* parvæ eidem dicuntur, *lib.*2. *de morb. mul: XLV.* 6. Tandem 5. accipi pro ftrumis & fcrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. *lib.* 3. *ep.* 4. *in fin.*

Glarealis, idem, quod *fabulofus*, Gr. ψαμμώδης, a *glarea*, five arena. *Aquæ glareales*, in vulnere meminit Helmont. *de Lithiaf. c.*6. *n.*20.

Glaffa, eft genus *vernicis* ficcioris. Rul. & Iohnf.

Glaucos, γλαυκός, *glaucus*, eft nomen coloris mifti ex viridi & albo. Dicitur *Cæfius*. Differt omnino a fufco, uti recte demonftrat Libav. *Defenf. Syntagm. contra Scheunemann. not.*48. *Tom.* 3. *p.* 95. 96. γλαυκὸς quoque Hippocrati vocatur, qui cæfiis eft oculis, *l.* 2. *Epid. f.* 6. *n.* 7. Ufurpatur & de urina, οὖρον γλαυκόν, quæ eft cornu pellucido fimilis, media inter lacteam & charopam, apud Actuar. *l.*1. *c.*8. tefte Gorræo *in definit.* *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen pifcis majoris pelagii, five marini, cujus defcriptionem ufumque in cibis & Medicina tradidit Aldrov. *l.* 3. *de pifc. c.* 16.

Glaucofis, *Glaucoma*, γλαύκωσις, γλαύκωμα, accipitur late & ftricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem & glaucum. Stricte, pro humoris cryftallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia ficcitate & concretione. Differt a *Suffufione*, ἀπὸ τῦ ὑποχύματος, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliunde affluenti concretio: in illo ipfius humoris cryftallini condenfatio & reficcatio. Vid. Dieter. *n.*163. Foef. *Oecon. d. l.* G. Hoffm. *Comm. in Galen. de V. P. n.* 731. Aliquando tamen color ille eft abfque manifefta læfione vifus, & tales homines dicuntur γλαυκῶπες, unde & Minerva γλαυκῶπις dicta, cæfios oculos habens.

Glaura, *Glaure*, eft nomen Paracelficum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 649. Mem nit & Helmont. *tr. Pharm. ac Difp. modern. n.* 50. & Frid. Hoffm. *in Clav. Schroder. l.* 3. *cap.* 15. *in fine.* Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. *Pharm. Differt. I. p.* 121.

Glaux, γλαύξ. Vide *Noctua*.

Gleba, βῶλος. Vide *Bolus*.

Glechonites, γληχωνίτης, fcil. οἶνος, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Græc. γλήχων dicitur, parati. Diofcor. *l.* 5. *c.* 62.

Glene, γλήνη, proprie & primario *oculi* cavitatem & *pupillam* fignificat. Per translationem quoque ita dicitur offium cavitas, & finus leviter depreffus, ac obfcurus, ac leviter finuofa cavitas, & obfcure defidens, in quam os inferitur, quemadmodum contra profundior cavitas, & altius defcendens κοτύλη, h. e. *Acetabulum*, vocatur, Gal. *l. de offib. procem.* & *c.* 2. *de fract. t.* 52. Hippocr. vero γλήνην vocat χώρην γληνοειδῆ, i. e. *finum pupillæ oculi adinftar leviter depreffum*, 4. *de artic. t.* 64. Jung. Foef. *p.* 136. Hinc primæ cervis vertebræ finus in inferiori regione leviter tantum cavi γλενοειδεῖς appellati funt. Vallef. *l.* 1. *de H. C. F. c.* 15.

Glenoides, γληνοειδής. Vide *Glene*.

Gleucinon, γλεύκινον, epitheton Unguenti cujufdam, Lat. *Mufteum*, a γλεῦκος, *muftum*. Meminit illius Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 14. ubi varias compofitiones tradit Simpliciorem compofitionem proponit Diofc. *l.* 1. *c.*67. Inter acopa refertur & relaxantia a Gal. Emollit, ca-

calefacit, horroribus & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Diosc. Gorr.

Gleucos, γλεῦκος, Mustum significat. Estque succus uvarum recens expressus, crudus, flatuosus, unum hoc in se boni continens, quod alvum laxet; quod nisi contingat, tanto magis noxium corpori evadit, Hippocr. *l.* 2. *de diæt. XXIII.* 1. *Mustum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. πρόχυμα, item οἶνος πρότροπος, πρόδρομος, h. e. sponte defluens, antequam calcentur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expressum est, quam vim vel pes, vel prælum præstet, Græce τραπητὸς οἶνος, Linden. *Ex. X.* §. 174. *seqq.* ubi plura de *musto* reperies. Idem Autor etiam erudite demonstrat τὸ γλεῦκος aliquando significare vinum dulce, generosum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* alias dici nequit. Unde & γλευκίσας olim dictus fuit; qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

Gleuxis, γλεῦξις, vel γλύξις, dicitur vinum, quod multum *hepsematis*, i. e. sapæ, aut defruti admixtum sibi habet. Lind. *d. l.* §. 62.

Glis, ἔλειος, γέλειος, μυοξὸς, vel μυοξίας, dicitur muris species, estque animal quadrupes somnolentum, ita, ut dormiendo pinguescat. Cujus descriptionem, usumque in cibis & Medicina prolixe tradidit Ul. Aldr. *l.* 2. *de quadr. dig. vivipar. c.* 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur *Ephem. N. Cur. An. III. Obs.* 40. *Glis montanus* idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

Glischrasma, γλίσχρασμα, idem, quod γλισχρότης, *lentor*, viscositas. Hipp. 1. *de R.V.I.A. t.* 18.

Glischrocholos, γλισχρόχολος, dicitur de excrementis glutinosis, & simul biliosis. Hipp. *l.* 4. *Epid. XXVIII.* 4. quamvis γλισχρόχροα alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. *p.* 33.

Glischrodes, γλισχρώδης, idem, quod γλισχρός.

Glischros, γλισχρὸς, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus *l.* 4. *Epid. XXII.* 15. Hinc verbum γλισχραίνειν, *viscosum reddere* significat, & προσγλισχραίνειν *magis viscosum* reddere, quod legitur apud eundem 3. *de R.V.I.A. t.* 26. Ita & καταγλισχραίνειν, *d. l. t.* 10. Diet. *n.* 671.

Glisco, αὔξω, ἐπιπείνομαι, idem est, quod *augesco*, paulatim vires sumendo & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque vomitibus morbosis accipi potest & assolet. Febris dicitur *gliscere*, quæ de paroxysmo in paroxysmum ingravescit. Linden. *Ex. XV.* §. 94. 95.

Glisomarco, est Creta *candida*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

Globus, Globulus, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est; & partim hujus non est loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & supra voc. *Catapotis*. Referuntur & *Globi* ad instrumenta Chirurgica; Ita *Globi* & *Globuli* uterini adversus procidentiam describuntur apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig.* 8. In Anatomicis *Globulus Nasi* vel *Orbiculus* dicitur pars nasi inferior cartilaginea & mobilis. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p.* 527. *Globulos* etiam vocavit prominentias illas rotundas & vesiculares, quæ inter alias cuspidatas ungues & ungulæ dictas, aliquando etiam bicipites conspiciuntur in peculiari linguæ involucro, & delineatas exhibet Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII. fig.* 2. 3. 4. Alias *Globosæ particulæ* hodieque etiam referuntur inter principia materia corporum naturalium præsertim liquidorum, de quibus videantur *Observationes Microscopicæ* An. Lewenhoek, quarum mentio fit *in Act. Erud. Lips.* 1682. Ita Caspo. Bartholinus Th. filius gloriatur se vidisse beneficio microscopii globulos in sanguine existentes, de quo legatur *in Act. Hafn. Vol. III. Obs.* 3. * Hermannus Boerhaav. omnia nostri corporis fluida ex globulis constare docet, ac sanguinis quidem globulum unum rubrum occupare centesimam partem centesimæ partis pollicis geometrici, hoc est si 10000. talæ globuli juxta se invicem ponerentur, unum pollicem geometricum æquare: Unius autem globuli seri pellucidi, sive lymphæ primi generis diametrum sextuplo minorem esse diametro globuli rubri sanguinei: ut Leewenhœkius etiam demonstravit.

Glœos, γλοιὸς, *strigmentum*; ita dicuntur sordes, quæ in balneis, aut palæstra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina usus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & discutiunt, Dioscor. *l.* 1. *c.* 34. *seqq.* ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. *lib.* 7. *c.* 3. *t.* Glœos. Inde descendit γλοιώδης, *strigmentosus*, h. e. strigmenti modo crassus & viscidus. Dicitur de excrementis apud Hippocr. *l.* 7. *Epid. II.* 27. quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur ἰλυώδεες, *viscosæ*. Alia exemplaria habent γλυώδεες. Foes. *Oecon. p.* 137. Et verbum γλοιάζειν, quod significat connniventes oculos versare, exponente Gal. *in Exeg. dict. Hippocr.*

Glomer, id est, *rotundum*, Rul. & Iohns. *in* Lex. Inde *Glomeratus*, & verbum *Glomerari*,

βαρὶ, quod de nubibus usurpat Q. Seren. *c.* 3. Vid. not. Keuchen. *pag.* 99. Substantivum quoque habetur *Glomus*, Gr. στρόμβος. Scrib. *n.* 142. Adde Rhod. *in not.*

Glomus, στρόμβος, quid significet, p. a. dictum. In foro Medico *Glomus pilosus* descriptus & depictus legitur in D. Ruyschii *Obser-vat. Anatom. Chirurg. Obs. XVIII.*

Gloria, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum Deus sit; & huic cedant, Lind. *Ex. III.* §. 16. Horridum est, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola sibi ex parte attribuisse, vere scripsit Helmont. *tr. Confessio Autoris* *n.* 114. Qui vero magis *gloriæ* studiosus est, quam veritatis, succumbit, ut amator puellarum, Gal. 2. *de iis, q. in med. t.* 1. Sophistis solius *gloriæ*, nullam veritatis esse curam, dixit Idem *l.* 10. *de V. P. c.* 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur & exultat ignis, quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in qua, ut citissime concipitur, ita & ardet singulari cum vigore tumoreque, h. e. vivida & fugax flamma e virgultis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremiis, ἐυφλεκτα vocant Gr. Gloriam vero καύχημα. Lind. *Ex. IX.* §. 6.

Glossa, *Glotta*, γλῶσσα, γλῶττα. *Lingua*, dicitur pars illa carnosa, laxa & fungosa, præcipuum sermonis & gustus instrumentum; cujus Anatomicam descriptionem vide apud Bartho l. *l.* 3. *Anat. c.* 13. & alios Anatomicos, præsertim Malpighium & Fracassatum *hoc tit.* Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII.* linguæ specificum involucrum egregie delineatum exhibet. Haud raro etiam accipitur tropice de voce & sermone, v. g. γλῶσσα ἀσαφὴς, *lingua* obscura. Hipp. *lib.* 7. *Epid. XII.* 13. *XIII.* 19. ἀρεάτης, incontinens, 7. *aphorism.* 40. *&c.* Vid. Foes. *Oec. pag.* 138. Dieter. *n.* 164. Γλῶττα ἄκρη *lingua* summa vocatur, summum *linguæ* cacumen, *Coac. t.* 230. Vide *Lingua*.

* *Glossalgia*, γλωσσαλγία, linguæ dolor: etiam ejusdem inflammatio, quia inflammata dolet.

Glossocatochos, γλωσσοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur, P. Ægin. *l.* 6. *c.* 30.

Glossocomon, *Glossocomion*, γλωσσόκομον, γλωσσοκόμιον, vel κομεῖον, nomen est Atticum, ut scribit Galenus, & proprie significat arculam, in qua homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga & angusta. Ab ejus similitudine Medici Hippocrate posteriores (nam Hippocratem id genus instrumenti non novisse, Galenus autor est) machinam quandam chirurgicam fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam γλωσσοκόμον appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, superna parte trochleas utrinque singulas habens ad latera sitas, & inferna parte transversum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tensione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. *in defin.* quamvis hodieque non amplius sit in usu, sed minori apparatu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Galen. *l.* 7. *de V. P. c.* 14. & 2. *de fract. t.* 64. Jung. C. Hoffm. *comm. ad LL. de V. P. n.* 479. Foes. *pag.* 137. De hoc instrumento vide & Fabr. Hildan. *cent.* 5. *Observ.* 86. quamvis nomen hoc non usurparit, nec non Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig.* 4. & *T. XLIX. fig.* 4.

Glossomanes, γλωσσομανὴς, dicitur is, qui materno linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quam, peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis Lind. *Ex. X.* §. 208.

Glossopetræ dicuntur linguæ serpentum in insula Melitea sive Maltha repertæ, quarum quemadmodum & oculorum luteorum, singularem vim alexipharmacam intus & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis existimant. Vide Frid. Hoffm. *in Clav. ad Schrod. l.* 3. *c.* 2. *p.* 130. *seq.* Plura de *Glossopetris* vide apud Chiocc. *Mus. Calceol. f.* 3. *p.* 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis *d. l. p.* 310. *seq.* Sunt vero corpora triangularia; quorum alia fossilia, alia marina statuuntur. D. Etmullerus de his credidisse videtur, quod sint dentes ex pisce Carcharia mortuo excidentes, in mari mediterraneo ad insulam Malthæ appellentes speluncis insinuando, in-duratione lapidis speciem acquirentes, *in annotat. ad D. D. Ludovic. Giss. I. Pharmaceutic.*

Glottis, γλωττὶς, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines, duæ arytænoides cum musculis ad angustationem & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. *lib.* 3. *cap.* 94. *seq.* C. Hoffm. *in Gal. de V. P. n.* 473. Aquapend. *de Larynge vocis Organ. c.* 2.

Gluta, dicitur vis tenacis picis & efficaciæ, Rul. & Iohns.

Glutæus, γλουτᾶος, epitheton musculorum nates constituentium, & femur extendentium,

 quo-

quorum defcriptionem vide in Anatomicis, præfertim Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 11. *p.* 579.

Gluten, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id fignificat, quo duo corpora ficca firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum uniendorum diverfitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item κόλλα τεκτονική, *gluten fabrile*, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. Præftantiffimum fit ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis, Rhodiacum cæteris præftantius. De hujus virtute Medica legatur Diofcor. *l.* 3. *c.* 101. Scrib. *n.* 254. Rhod. *in not.* Qui Autor etiam plura de *Glutino* tradit *in Differt. de Acia*, quæ loca in indice quærantur, cum nec liceat nec libeat omnia huc afferre, fiquidem quæ ad nominis fignificationem pro inftituti ratione jam adducta funt, fufficere quoque poffunt. Metallis alia funt *glutina*: v. g. auro eft fanterna, aut borax, ferro argilla, maffis æris cadmia; laminis alumen, æramentis ftannum, ftanno argentum, marmori & plumbo refina, vitro maftiche &c. Gorr. *Gluten librarium* ex fimila & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplafticam & concoquendi, Galen. *l.* 7. *de S. Fac. t. Colla*. De *glutine Chondrillæ* Lemniæ vide Libav. *Syntagm. A. Ch. l.* 8. *c.* 6. *Gluten* quoque eft *fel tauri*. Item *Gluten* vel *Synovia* eft pars corporis nobiliffima, fubtilis, pura, perfpicua, fal refolutum dulce & humor naturalis, feu liquor in omnibus juncturis membrorum inftar albuminis ovorum, in qua perfpicua materia fi generetur Tartarus ob fal refolutum, quod habet in fe quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum & verum domicilium effe afferit Rul. Iohnf. *in Lex.* De hoc legi etiam poteft Paracelf. paffim in fcriptis, præfertim *l.* 1. *de Tartaro tract.* 4. *cap.* 2. Spiritus quoque vocatur *Gluten* animæ & corporis ab Hartmann. *Difp. Chymico-Medica IV. Gluten de aquatico* vocatur prima ranarum materia five cryftallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. *tr. Formarum ortus n.* 57. Fr. Hoffmann. *in Clav. l.* 1. *c.* 2. *p.* 3. *Gluten Spagyricum Aquilæ* eft vera Aqua Mercurialis, Libav. *Apoc. Hermet. part. poft. Tom. II. Oper. p.* 351.

Glutia, γλουτία, i. e. parvæ *nates Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongo-rotundæ, quarum concurfum hominum conjunctis inter fe femoribus & natibus rectiffime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Dydimia* five *Teftes* cerebri dictæ. Quarum omnium veram defcriptionem & ufum reperire licet in Anatomicis, præfertim Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 6. & Th. Willis *Anat. Cerebr. c.* 14.

Glutinatio, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

Glutinatorius, κολλητικός. Vide *Colleticus*.

Glutinofus, κολλώδης, vide *Colla*.

Glutos, γλουτός, *Nates*, i. e. mufculofa illa caro in fumma femoris parte prominens, quæ fedentibus pulvini vicem præbet. Hippocr. 2. *de fract. t.* 44. γλουτὸς quoque dicitur proceffus alter cervicis offis femoris gibbofus & exterior, quem & τροχαντῆρα μέγαν appellant, dictus vel a fimilitudine, quam habet cum natibus, vel quod mufculi, quibus *nates* conftant, ei præcipue inferantur. Gal. *l. de Offib. c.* 21. Gorr. & Caftellus. Mufculi *nates* conftituentes vocantur *Glutæi*. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 11. *p.* 579. Vide *Nates*.

Gluttupatens, epitheton Ventriculi, vel ftomachi apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit: id eft, in quam crebris *glutis* faliva, five decocta degluriuntur & abforbentur. *Gluttire* proprie eft falivam forbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, *in not. p.* 149.

Glycafma, γλύκασμα, γλυκασμός, fignificare conjectatur Linden. vinum dulce ex mufto paratum. *Exerc. X.* §. 15.

Glycea, potio dulcis. Janus Cornarius *cap.* 22.

Glycychymos, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent fuccum, Galen. *l.* 2. *de Sim. Fac.*

Clycypicros, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter fignificationem Botanicam, qua fpeciem Solani notat, fignificat faporis genus ex melle & abfinthio mixtis oriundum, de quo Gal. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 16. ubi etiam occurrit, quod Poetæ amorem γλυκύπικρον vocarint, ob effectum, quem producit, diverfum.

Glycys, *Clycytes*, γλυκὺς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Paffum*. Γλυκέα quoque vocari fella κατ' ἀντίφρασιν h. e. dulcia; cum fint amariffima, fcripfit Cœl. Aurel. *Tard. paff. l.* 3. *c.* 1. *p. m.* 394.

Clypho, γλύφω, *fcalpere*, fculpere fignificat. Dicitur de phreniticis pilos evellentibus, vel *fcalpentibus*. Hippocr. *l.* 3. *Epid. ægr.* 15. *poft. ftat. peftil.*

Glyxis, γλύξις. Vide *Gleuxis*.

Gnathos, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem eft, ac *Gena*, γένυς, & patet ex *l.* 5. *Epid. XXVI.* 10. notante Galen. *l.* 2. *de art. t.* 19. Interdum ftrictius fignificat Maxillam & *Buccam*, feu eam partem, quæ fub mala eft, vel gena, totumque illud fpatium, quod

quod ab aure ad aurem porrigitur. Hip. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum sumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua lateſcit & articulatur. Hipp. 2. de artic. t. 19. Interdum pro integris oſſibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foeſ. p. 138. ſeq. Vide *Maxilla*.

Gneſios, γνήσιος, idem, quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præſtitutam ſibi formam & ideam non excedunt. Hipp. etiam de ſudoribus uſus eſt 4. de R. V. I. A. t. 10.

Gnidius, κνίδιος, ab inſula *Gnido*, κνίδος, ſub Zona temperata, ſit in mari Ægeo, Gal. 4. aph. 14. Epitheton ſententiarum Medicarum ibidem conſcriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. ſtatim in princ. de R. V. I. Ad. Jung. Gal. in comm. ad priores textus illos. Eſt & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum gnidium* vocatur, Gal. l. 7. de S. F. eſtque fructus *Laureolæ*; de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolfinh. tr. de purg. ſect. 9. art. 2. qui ſaltem ſub *Mezerei* nomine expoſuit.

Gnieſt eſt ſaxi ſpecies. Ruland. & Iohnſ. in Lex.

Gnome, γνώμη, eſt æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *mentem*, & eſt idem, quod διάνοια, νοῦς, *animus*, v. g. 2. aphor. 6. 5. aphoriſm. 16. & 1. de iis, q. in med. t. 3. lib. 6. Epid. ſect. 8. n. 5. 41. 74. & paſſim alibi, Vid. Dieter. n. 166. Lind. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam ſignificat *ſententiam* aliquam determinatam & ab opinione diſtinctam. Vide Galen. in comm. ad d. l. de iis, q. in medic.

Gnomi dicuntur homunciones, vel ſpiritus corporei ſub terra viventes, alias *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Ruland. & Iohnſ. Meminit & Paracelſus, v. g. Tract. 2. de peſtilit. cap. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

Gnomologia, γνωμολογία, dicitur ſententiarum elocutio, cum quis ſententias loquitur & oracula, aut *ſententioſus ſermo*, qualis a Medico elegante requiritur. Hippocr. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Lind. Ex. II. §. 28.

Gnorimos, γνώριμος, communiter ſignificat cognitum, *notum*. Hippocr. vero ſpecialiter uſurpavit de infantibus, qui communi & uſitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimeſtribus, l. de Septimeſt. part. V. 15.

Gnyx, γνύξ, i. e. genu flexo, aut in genua, ἐπὶ τὰ γόνυ. Cui etiam reſpondet ὀκλάξ. geniculatim. Galen. l. 3. de V. P. c. 15. Adde C. Hoffm. in comm. ad h. l. n. 166.

Gobeira, *Meſpila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Iohnſ. Lex.

Gobio, *Gobius*, κωβιός, item, χλωρός. Rondel. l. 6. de piſcib. c. 16. eſt nomen piſcis, cujus multæ ſunt differentiæ, quocirca nihil mirum, ſi diverſi autores diverſa de his ſcripſerint, & rerum ipſarum diſtinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & cap. ſeqq. & Aldrovand. l. 1. de piſc. c. 20. Apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores & boni ſucci referuntur, lib. 3. de bon. & mal. ſucc. cibis. cap. 9. Schrod. *Muſtelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. σ. ~ρον. l. 5. cl. 3. n. 48. An *Gobii ſaxatilis* ſpecies mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauſo aſſervata in apum regem, fides ſit penes Autorem Paracelſ. de Peſtilit. Tract. 1.

Goetia, γοητεία, eſt ſpecies magiæ diabolicæ, id eſt, invocatio dæmonum maleficorum juxta ſepulchra facta, quæ ob id aſpergine luſtralis aquæ & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obſiderent, vel obeſſent; quem ritum ad Pontificios emanaſſe quiſpiam ſuſpicari poſſet. Lang. l. 1. ep. 33. Eſt ſoror *Necromantiæ*, ibid. & l. 2. ep. 46. Differre volunt a *Magia* in hoc, quod hæc ſit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus affecutionem, Suidas & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

Gomorrinus epitheton ſeminis & conjunctionis impuræ generativæ apud Paracelſicum, quando fœtus producitur partim brutalis, partim humano ſimilis. Cum vero ipſe Autor fateatur eſſe turpiſſimum de hac re ſcribere tract. de Vermibus, igitur & nos tacere præſtat.

Gomphiaſis, γομφίασις, γομφιασμός, vocabulum Dioſcoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium; in ſpecie vero eorundem mobilitatem. Hinc non abſque ratione C. Hoffm. manu ſua addidit loco illi Dioſcoridis potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσιν, quia γόμφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel inſertio eſt. Vid. & Annot. Joh. Anton. Serraceni ad d. Dioſcor. loc. Vacillatio vero dentium illorum, ſive mobilitas oritur a ſuperfluo ſeroſi humoris corrupti per ductus ſalivales affluxu & collectione, gingivarumque relaxatione & corruptione; quale quid ſcorbuticis familiare eſſe, patet ex Willis de ſcorbut. c. 3. §. 9.

Gomphios, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι dicuntur *dentes molares*, ſive *clavales*, quod clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes aſperi, ampli, lati, molendis atterendiſque cibis.

cibis destinati, a caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi sive extremi eorum vocantur σωφρονιστῆρες, qui omnium novissimi oriuntur quasi *dentes sapientiæ*, item *Genuini*. Gorræus.

Gomphos, γόμφος, vide *Clavus*.

Gomphosis, γόμφωσις, species συναρθρώσεως, sive *Coarticulationis*, cum adinstar clavi os ossi infigitur, vel cum os unum alteri penitus est infixum; ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Galen. *l. de ossibus proœm.* Per γόμφωσιν quoque junctа quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses enarthrosi & arthrodiæ similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 1. Latine *Clavatio* dicitur D. D. Hoffmanno Jun. *ad Microcosm.* Horne *Dissert. An. p.* 27.

Gonagra, γονάγρα, est species arthritidis, quando caussa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

Gonchotos, γογχωτός, idem, quod γλωχινωτός, *sulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet. *l.* 6. *c.* 88.

Gone, γονή, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. *Ex. VIII.* §. 26.

Gongrona, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie rotundiorem, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis, & eminentiis (quas γόγγρους Græci vocant) nominatum; uti ita sumitur in Hippocr. *l.* 6. *Epid. f.* 3. *t.* 14. Gal. *in comm.* Caussa in succo nutritio aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam, estque Bronchoceles species sive Strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. *ad Avicen. de Tum. p. n. p.* 371.

Gongylion, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem, quod καταπότιον. Erotian. *Onomast. p.* 33. *f.* Galen. *in Exeg.* a γογγύλις, quod *rapam* significat, Hipp. *l. de intern. affect. XLIII.* 33.

Gongyzo, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut Iõ qui audias; verum quod dicant, non intelligas. Lind. *Ex. X.* §. 37.

Gonimos, γόνιμος, est πολύσημον in Medicina, proprie & primo significat *fæcundum*, ad generationem idoneum. Ita usurpatur de ætate ab Hippocr. *lib.* 1. *de diæt. XVIII.* 14. Deinde idem est, quod *vitalis*, βιώσιμος alias dictum, & dicitur de fœtu, vel infante in utero. Hippocr. *d. l. XIX.* 9. *l. de superfœtat. II.* 20. *III.* 1. *VIII.* 3. Vel etiam accipitur pro *genuino* & germano fœtu, non adoptivo, ὁ ἐκ εἰσποιητός, Foes. *Oec. p.* 140. Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, criticum, quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. *l.* 2. *Epid. f. V.* 27. 30. *sect. VI.* 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἄγονος, dies vel mensis *par*, *ibid.* 19. 24. Erotian. *p.* 32. *A. B.*

Goniosis, γωνίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeant. Galen. *l.* 2. *de præsag. ex puls. c.* 11. Gorr.

Gonoides, γονοειδής, *genituræ similis*, dicitur de recrementis alvi & urinæ albis, viscidis, crassis. Hipp. *l.* 1. *Prorrhet. f.* 2. *t.* 60. *Coac. t.* 186. 233. 362. 580. *l.* 1. *Epid. ægr.* 1. *lib.* 2. *Epid. f. III.* 95. *l.* 3. *Epid. ægr.* 3. & 4. *l.* 6. *Epid. sect.* 2. *t.* 28. *l.* 7. *Epid. XV.* 44. Vide & Erotian. *d. l.* C. Foes. *Oecon. p.* 141.

Gonorrhœa, γονόῤῥοια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria seminis excretio, sive intento pudendo, sive citra hujus tensionem. Sed quæ proprie *Gonorrhœa* dicitur, est, autore Galen. 6. *de L. Aff. c.* 6. perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convulsionem accidit, inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus & *Gonorrhœa*. Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhœæ* differentia vide & Lang. *l.* 2. *ep.* 5. Est utrique sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, ὀνειρωγμός, vel ἐξονειρωγμός, *Pollutio nocturna* vocatur, de quo affectu vide Linden. *Ex. XV. per totum*. Nobis libet hanc annectere descriptionem: *Gonorrhœa* est præternaturalis, involuntaria & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens & partium seminis affer-

affervationi dicatarum intemperie, laxitate aut foluta continuitate, per varias cauffas externas oborta & excitata.

Gonos, γόνος, idem, quod γονή. Vide *Genitura*.

Goni, γόνυ. Vide *Genu*.

Gonyalgia, γονυαλγία, i. e. *Dolor genu occupans*, & idem fere, quod *Gonagra*, legitur que apud Joh. Stephan. *Confil. Med. Dec.* 4. *conf.* 9. *pag.* 336. *operum ed. Venet.*

Gorgonei fontes dicuntur illi, in quibus ineft vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in foliditatem lapideam, quorum meminit Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 6. *c.* 14. Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibufdam effictus vocatur *Gorgonicus*, verum præter neceffitatem videtur introductus, cum particularum diverfarum excrementitiarum concurfus in loco quieto, præfertim terreftrium & falinarum fufficere pofsit ad calculi generationem.

Gorgonias, γοργονίας, dicitur a quibufdam *Corallium*, propterea, quod quamprimum, ubi ex alto in aerem profertur, folet lapidefcere, a Gorgonibus filiabus Phorci, præfertim Medufa, cujus crines in ferpentes mutatos qui afpexit, in faxum converfus eft, imo & virgulæ in littore lectæ, quas Perfeus in littore fubjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ funt, uti fabulantur Poetæ, præfertim Ovid. *l.* 4. *Metamorph. fab.* 16. 17. *feqq.*

Gofel, id eft, *animal cornutum*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Goffipium, γοσσίπιον, idem, quod *Bombax*, Cotonum. Vide *Bombax*.

Goffum, idem, quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*, For. *l.* 3. *Chir. Obf.* 12. *in Schol.*

Gotte, vide *Gamboidea*. *Ghitta Jemou*.

Gracilis, ἰσχνός, *Gracilitas*, ἰσχνότης, item ἰσχνασμός, idem fere eft, quod λεπτός, *tenuis*, & λεπτότης, *tenuitas*, nifi, quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus fapiat aliquid præternaturale, & maciem includat, quam tenuitas; quamvis nec hoc diffimulandum, quod utrumque indifferenter & de ftatu naturali & præternaturali aliquando accipiatur ab autoribus. Cl. Rof. Lentilius *Graciles* defcripfit, qui non habent carnes multas, fed fufficientes tamen ob conftitutionem calidam & ficcam. *Mifcell. Medico-Pract. P. III. p.* 191. Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore ejufque partibus. Hippocr. 4. *aph.* 6. 2. *de fract. t.* 57. de faucibus, 2. *f.* 1. *prorrh. tex.* 54. & *fect.* 3. *tex.* 12. *Coac. t.* 262. 265. de mammis 5. *aph.* 37. 38. 53. de mufculis. In fpecie *Gracilis Mufculus* dicitur quartus tibiam flectens apud Bartholin. *l.* 4. *Anat. c.* 11. *p.* 582. de refpiratione *l.* 4. *Epid. XVIII.* 10. de pulfu Gal. *l.* 1. *de diff. pulf. c.* 5. de linteis & fafciis 2. *de fract. t.* 72. de tumoribus fubfidentibus & detumefcentibus *d. l. t.* 73. de doloribus *Coac. t.* 491. Verbum quoque ἰσχναίνειν, *gracilefcere*, legitur *t. aph.* 25. 55. & *humid. ufu X.* 14. & 2. *de fract. t.* 72. Plura vide apud Foef. *Oec. p.* 289. Dieter. *n.* 411. 412. Linden. *Ex. XV.* §. 7. 22. 23. *feqq.*

Graculus, *Gracculus*, κολοιός, κορακίας, primario nomen avis eft, cujus variæ dantur fpecies, de quibus earumque ufu in cibis & medicina vide Aldrov. *l.* 12. *Ornithol. c.* 6. *feqq.* Deinde *Graculus* pifcis marinus eft, qui Græc. κορακῖνος vocatur. Vide *Coracinas*.

Gradatio, Gr. dici poffet κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color & conftantia potiffimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in fubftantiam per fe transfigurandam vim habet, fed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifeftum producit, nihil mutata fpecie priori, veluti fi natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: fi volatile, figit, fi impurum, purificat &c. Rul. & Iognf. *in Lexico*. Gerard. Dorneus *tr. de tranfmut.* quatuordecim *gradationes* recenfet *c.* 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracelf. *de tranfmut. metall. in princip.*

Gradus, Galeno Gr. dicitur τάξις; in Medicina denotat determinationem ordinatam exceffus alicujus in qualitatibus medicamentorum in comparatione & refpectu, ad temperatiffimum, five ad τὸ σύμμετρον. Galen. *l.* 3. *de fim. fac. c.* 13. & *l.* 1. *de C. M. P. G. cap.* 2. De *graduum* vero inventione quæ noftra fit fententia, vide *in Dogm. Med. Gen. P. VI. c.* 2. *dogm.* 7. *p.* 703. *feqq.* Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*: Quæ ex aere, fecundi *gradus*: Quæ ex aqua, tertii, & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute fingulo *gradu* feorfim aliud ab alio vincitur, punctorum eft, non *graduum*. Iohnf. *in Lex.* ex Paracelf. *l.* 2. *Paramir. c.* 6. Helmontius partim alios commentus eft, & quidem Chymicos refpectu ignis quindecim; *tr. Calor efficienter non digerit num.* 33. *feqq.* *Gradus* quoque applicantur in Phyfiologicis & Pathologicis caloris in fanguine diverfæ virtuti exceffivæ vel deficienti. Hinc recte fcripfit P. M. de Calderia, *gradum* non pof-

fe

se simul esse naturalem & violentum. *Tom. I. Oper. p.* 24. Hecticæ *gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, calcinatio, sublimatio, solutio, putrefactio, destillatio, coagulatio & tinctura. Ger. Dorn. *de Transmut. metall. c.* 1.

Græa, γραῖα, γραῦς, Moschion. *de morb. mul. c.* 19. significat 1. anum sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulticulæ* refrigeratæ inducitur concrescens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium, qualem vetulæ habent. Dicitur & γραῦς. Gorræus.

Græcus, ἑλλην, est denominativum a *Græcia* regione Europæ. *Græca Magia* est ars superstitiosa a *Græcis* inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgus sapientiæ captarent existimationem, cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obfuscationem transmutatio, ex imaginationibus hominum fumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem. Rul. & Iohnf. *in Lex.* qui merito addidit *seqq.* Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

Grallæ sunt instrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum usu destituti ad ambulandum, vulgo *Stelgen*. Ita sæpius loco trophæorum relinqui solent in thermis aliisque aquis salutiferis dictis, quamvis interdum fraus & dolus malus ex conventione delitescere soleat, teste experientia. Meminit harum in paralysi Willis *Anat. Brut. Part. II. c.* 9.

Gramia, idem, quod *Glama*, λήμη, *sordes oculorum*. Passim legitur in Practicis, præsertim apud Plemp. *Ophthalmogr. l.* 5. *c.* 3. vide *Glama*.

Graminulæ vocantur ranunculi, nondum omnibus pedibus instructi, uti refert ex Athanasio Kirchero Oligerus Jacobæus *de Ranis & Lacertis cap.* 1. *p.* 15.

Gramma, γράμμα, primo significat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, scripulum, vel *scriptulum*, quod est vigesima quarta pars unciæ, Gal. *lib. de pond. & mens. c.* 2. Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ illi γράμματα vocant. Ejus nota apud latinos fuit inversum. Э. Hodieque signanter Э.

Gramme, γραμμή, *Lineam* significat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμὴ κυκλοτερὴς, *linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

Grana. Vide *Migrana*.

Granagranum Paracelso dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis ob similitudinem formæ, quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, *tr. de Caduco Matricis* §. 9.

Granatristum Paracelso idem est, quod *Anthrax* sive *Carbunculus*. *Chirurgiæ l.* 5. *tr.* 1. *c.* 5.

Granatus inter lapides pretiosos refertur, estque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, miniique nativi, vel factitii colorem fere referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet a *pomo Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schroder. *l.* 3. *c.* 5. *n.* 2. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Fr. Hoffmann. *in Clav. ad Schroder. d. l.* De monte *Granatorum* in Bohemia lege *Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs.* 78. Paracelsus abusive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: igneus carbonizatur: terreus herbatur: aereus nubescatur. Sic hominis sanguisatur, *in Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis*. Tartari quoque speciem quandam esse formam *Granatam* statuit, *fragm. ad Tom. III. referendis*. *Granatum pomum* a Barbaris appellari cartilaginem mucronatam scribit Fallop. *in Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. m.* 518. *seqq.*

Granda est nomen Lapidis Philos. *in Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Grandebalæ vocantur Hadr. Junio *pili subalares*, quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissime & maxime sudant, a frequentioribus & valentioribus brachii motibus atterantur, Casp. Bauhin. *Anat. l.* 2. *cap.* 2.

Grando, χάλαζα, vide *Calaza*. Paracelf. quoque abusive potiones calculosas & tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut vesica, hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* est granum generatum a liquida per salem. Ita *grandines Tartari*, *l.* 1. *Tract.* 1. *cap.* 1. *in explicat. & fragm. Grandinosumos* idem est, quod *os Cubiforme* sive *Tessera*, Bartholin. *libell.* 4. *Anat. cap.* 21. *p.* 753.

Granula dicitur Chymicis *pusula*, sive pulvis pusillus *granulando* concinnatus. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 4. *c.* 3. *seqq.* ubi *granula* metallorum iu specie quoque exponit.

Granulatio, est in *granula* comminutio. Ei ser-

fervit fufio. Eft enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fufa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diffiliunt. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur fcopæ e viminibus exilibus, ut eo melius diffiliant. Loco fcoparum tabella, vel colatorium anguftiffime pertufum, vel crates ad ufum venit. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Granum, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccos*, *Chondros*. *Granum illi* eft femen Indici. Eft & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. fcrupulum, vel fcripulum conftituunt: Gr. σιτάριον, Gal. *de ponder.& menfur.c.*3. Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra & perfecta. *Granum noftrum* Spagyricis quid fignificet, Bœoticum ænigma eft, de quo Libav. *in Apoc. Hermet. Part. pofter. Tom. II. Oper. p.* 443.& 448. *Granum* frumenti dicitur Lapis Philof. *in Th. Chym. Volum. IV. p.* 719. *Granum incombuftibile metallorum* eft radicale eorum humidum, & quafi femen quoddam folis & lunæ, quod natura iis infervit, ut data occafione in folem & lunam excoquerentur per naturam longo tempore, & per artem brevi, *p.* 729.

Graphicon, γραφικὸν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *atramentum fcriptorium*; Galen. 4. *de C. M. S. L. c.*8. Adde Lind. *Ex.V.* §. 26.

Graphioides, γραφιοειδὴς, idem, quod βελονοειδὴς, ἢ συλοειδὴς, id eft, acui vel ftylo fimilis. Eftque epitheton proceffus tenuis oblongi in offe petrofo. Bartholin. *libell.* 4. *Anatom. cap.* 6. Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubiti proceffus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphii*, feu ftyli modo Græci Anatomici fic vocant. Galen. *l.* 1. *de admin. Anat. cap.* 10.

Graphifcos, γραφίσκος, nomen ferramenti chirurgici cum epitheto διοκλέος, *Dioclis*, ab autore, qui inter prifcos Medicos maximus habitus eft. Fuit vero inftrumentum telis e corpore extrahentis accommodatum, conftans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorfum converfos uncos habente, ab altero duplicata lateribus leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ finuata eft, infuper ibi etiam parte, quæ perforata eft. Hæc juxta telum tranfverfa demittitur, deinde ubi ad imum mucronem ventum eft, paulum torquetur, ut telum foramine fuo excipiat. Cum in cavo mucro eft, illico duo digiti fubjecti partis alterius uncis fimul & ferramentum illud extrahunt & telum. Celfus *l.* 7. *c.* 5.

Grappa, morbus apud Solen. *f.* 5. *Con.*15.

Graffa, i. e. *Atticar*, vel *Borax*. Ruland. & Iohnf.

Graftis, γράστις, dicitur a quibufdam *hordeacea farrago*, quanquam & multi non indocte *femiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & κράστις. Gorr.

Gratia, χάρις, vide *Charis*. Peftem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* fit, quo nos caftigat & in gratiam revocat, teftatur Foreft. *l.* 6. *Obf.* 21. *Schol.*

Gravativus, βαρὺς, idem quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando cauffa pondere, vel mole faltem molefta in partibus nervofis folutionem continui tentat.

Gravedo, idem, quod *Gravitas*, βάρος, vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde fignificat fpeciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. *in Lex. Scribon.*

Graveolens, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dyfodes*. Galen. *l.*4. *de Sim. Fac. c.*22. *Graveolentia* in Ileo mortis fignum. Lind. *Ex.IV.*§.86.

Gravida, ἡ κύουσα, Hefch. κυλὰς, ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, Hipp. *fect.* 5. *aphorifm.* 29. *feqq. plur.* dicitur fœmina, quæ concepit & in utero gerit. Vide *Cyefis*, *Conceptio* &c.

Gravis, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi poteft, quod etiam morbus *magnus* vocetur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam fymptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat moleftiam infignem ex præfentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis, apud Scrib. *n.* 50. 183. 188 *&c.* Vide *Lex. Scribon.* Rhodii. Huc pertinet & verbum *Gravari*, id eft, premi. Keuch. *in not. ad Seren.*

Graus, γραῦς. Vide *Grea*. Gal. *l.* 4. *de fan. tu. c.* 4. Legitur & apud Hippocr. *l. de Steril. lib. XXII.* 2. & apud Gal. *com.* 2. *in prognoft. Hipp. t.* 35.

Gravus, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ, cujus ufus eft in fpontaneis rerum folutionibus. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Greffura, πληχὰς, πλιχὰς vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, greffuum viciffitudines deambulando efficiuntur. Locus eft medius inter anum & pudenda, cujus media pars περίναιον, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjacet. Legitur apud Hipp. 2. *de fract. t.*70. 3. *de artic. t.*90. Adde Gal. *com. ad hæc loca & in* 4. *de art. t.* 45. Jung. Foef. *in Oecon. p.*515.

Greſſus, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Gal. *l*. 3. *de V. P. c*. 2. Eſt igitur *Greſſus* motionis ſpecies, quando animal transferendo univerſam ſuam molem pedibus ab uno ad alium locum tranſit, Joh. Alphonſus Borellus *de mo-tu animal. Part. I. c*. 1. *in princip*.

Griphomenos, γριφόμενος, implicatus, revolutus, *irretitus*, a *rete* piſcatorio γρῖφος, aliis γρῖπος dicto. Uſurpatur de doloribus circa præcordia implicatis. Hipp. 1. *Prorrh. c*. 3. *t*. 8. Vide Galen. *comm. ad h. l*. C. Hoffmann. *in Notis* ἀνεκδότοις notavit, alios γριπώμενα, quoſdam γριπώμενα, alios γραφώμενα, legere. Vide Foeſ. *p*. 142. & Gorr. *in def*. γρῖφος etiam quæſtionem ænigmaticam tropice ſignificat. Lang. *l*. 1. *ep*. 27. & *l*. 3. *ep*. 6.

Groſſus, a, um, terminus barbarus, ſed tamen in Pharmaceuticis & Chymicis uſitatus, ſignificans *Craſſum*. Legitur & *in Th. Chym. Vol. IV. p*. 770. Apud Avicenn. diſcrimen habetur inter *Groſſum* & *Viſcoſum*, quod, illud indigeat diſſolutione, hoc inciſione & attenuatione, & ita differant, ut lutum a glutino, *l*. 1. *fen*. 4. *doctr*. 5. *c*. 24.

Gruma eſt *Tartarus vini*. Rul. *in Lex*.

Grumus, θρόμβος, eſt liquidæ rei in unam maſſam concretæ & coagulatæ fruſtum. Ad lac & ſanguinem translata vox eſt medicis, imprimis Hipp. frequenter de ſanguine uſus eſt concreto, 4. *aph*. 80. *Coac. t*. 123. *l*. 5. *Epid. V*. 5. Idem tamen etiam de excrementis uſurpavit, v. g. bilis *grumo l*. 2. *de morb. LXXIII*. 2. de urinis *grumoſis* 4. *aph*. 69. & *Coac. t*. 597. de vomitu *grumoſo t*. 636. Hujuſmodi concretio dicitur Latin. *Grumeſcentia*, Gr. θρόμβωσις, Gal. *c*. 2. *de fract. t*. 16. Jung. Dieter. *Iatr. n*. 395. Hæc *Grumeſcentia* in ſanguine eſt indicium & effectus acidi peccantis. Chymicis *Grumus* dicitur ſpecies puſulæ, five pulveris craſſioris ex ſuccorum conſiſtentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis & lixiviis, in quibus cryſtallinorum granorum minuta congeries coagulando exiſtit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus* ſalis. Libav. *Synt. A. Ch. l*. 4. *c*. 3.

Grus, γέρανος, æquivocum eſt. Proprie notat animal volucre magnum, cujus deſcriptionem prolixam uſumque in cibis & medicina vide apud Aldrovand. *l*. 20. *Ornitholog. c*. 5. Adde Schroder. *lib*. 5. *cl*. 2. *n*. 56. Deinde ſignificat piſcis marini ſpeciem *Gladio* piſci congenerem, uti patet ex Æliano *l*. 15. *H. An. c*. 9. Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare teſtatur Aldrov. *d. l*. §. *Æquivoca*, quamvis in nullo ſcripto Chymico repe-rire licuerit. Tandem & machinam five in-ſtrumentum quoddam notat, quod & *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*, *Geranium*.

Grygallus, γρυγόκαλλος, major & minor, vocantur aves montanæ in Helvetiæ montibus repertæ, ſummæ bonitatis carnem habentes, notante J. J. Wagnero *Hiſtor. Helvet. Curioſ. ſect. IV. Artic*. 2. *p*. 199. Jung. Aldrovand. *Ornitholog. l*. 13. *c*. 8. & 9. *ed. Bon. p*. 69. *ſeqq*.

Gryllus, γρύλλος proprie dicitur Inſectum alatum vaginipenne, ſcarabæis potius, quam cicadis ſimile, focorum terrarumque acidarum incola, ſtridulo ſuo cantu ſedulum, cujus deſcriptionem ulteriorem cum uſu in Medicina vide in Aldrovand. *l*. 4. *de Inſect. c*. 2. Schroder. *l*. 5. *cl*. 4. *n*. 104. Muſtelam marinam Italis quoque *Gryllum* dici, autor eſt idem Aldrov. *d. l. Gryllus* vel *Grylla* vocatur quoque *Vitriolum*, teſte Ger. Dornæo *de Genealog. minerál. c*. 16. Rul. *in Lex*. vocab. *Gilla*.

Grypalopex, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujuſdam apud Hipp. *l*. 6. *Epid. ſ*. 8. *t*. 52. qui ex nimio ſeminis profluvio, vel gonorrhœa diurna & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortaſſis ita fuiſſe appellatus, quod lumbis fuerit incurvis & dorſo inflexo, ex tabe dorſali. Ἀλώπεκες enim dicuntur muſculi dorſi inferiores ad lumbos ſiti. Foeſ. *Oec. p*. 143.

Gryphius. Vide *Pes*.

Gryphus vocatur *Lapis Philoſophicus in Th. Chym. Vol. IV. p*. 727.

Grypoſis, γρύπωσις, generaliter dicitur *incurvatio*, aut inflexio, & reſtringitur ad *unguium aduncationem* e Cœl. Aurelian. *l*. 2. *acut. cap*. 32. quemadmodum & verbum γρυπῶσθαι de unguibus uſurpatur apud Hippocr. 2. *progn. t*. 60. *Coac. t* 402. Foeſ. *p*. 112.

Gryps, γρυπὶς, γρύψ; nomen avis peregrinæ, unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. *l*. 10. *Ornithol. c*. 1.

Guaiacum, *Guajacan*, *Lignum ſanctum*, Gr. ἁγιόξυλον, eſt Lignum arboris cujuſdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua ſimplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Caſtiliæ & Portugalliæ Fernandum, Johannem Henricum, & Emanuelem primum ex Auſtralis Oceani inſulis ad nos attuliſſe. Lang. *lib*. 1. *ep*. 63. Lignum & Cortex ſolent in uſum vocari. Plura vide apud Schroder. *l*. 4. *cl*. 1. *n*. 161. Fr. Hoffm. *in clav. ad h. l*. Claudin. *append. lib. de ingreſſ. ad infirm. tit. de remediis generoſioribus ſect*. 3. De extractione *gummi Guajacini*, Libav. *Alchym. Pharmaceut. c*. 20.

Gua-

Guarini sunt homines ex influentia cœli viventes. Rul. & Iohnf. Meminit eorum Paracelf. *l.* 5. *de vit. long. c.* 2.

Guaſſem vocantur *Stigmata*, five Maculæ nigricantes, de quarum cura vide Avic. *l.* 4. *fen.* 7. *tr.* 2. *c.* 7.

Guavil, id eft, *Stellio*, fpecies Lacertæ marinæ. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Gula, οἰσόφαγος, λαιμός, vide *Lemos*, olim & στόμαχος dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces & os ventriculi fuperius intermedia eft. Ariftoteles vero & qui poft ejus feculum fcripferunt, *ftomachum*, quod nos *gulam* appellamus, vocarunt. Via eft eorum, quæ cum devorantur, tum vomitione rejiciuntur. Gal. *l.* 5. *de l. Aff. c.* 5. Hippocr. meminit & defcripfit *libell. de Anatomia*, *vel Rofectione II.* 13. Pleniorem juxta partes defcriptionem vide apud Anatomicos & inter hos Bartholin. *lib.* 2. *Anat. c.* 12. Vvillis *Pharm. Rat. P.* 1. *f.* 1. *c.* 2. Lang. exiftimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere *fauces*, & principium *œfophagi* & laryngis potius fignificat, *l.* 2. *ep.* 43.

Gulo, *Gulofus*, γαστρίμαργος, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gaftrimargos*. *Gulo* eft quoque nomen animalis voraciffimi, in Suecia notiffimi. Helmont. *tr. de magnetic. vuln. cur. n.* 165. Aldr. *l.* 1. *de quadr. digit. vivip. c.* 11. Hiftoriam quoque illius animalis *Gulo* vernacule *Vielfras* dicti breviter fcripfit Apollon. Menabenus Medicus Infubris *in tractatu de Alce.*

Guma, *Gumma*, eft vocab. æquivocum. Vel enim eft idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, fulphuris coagulum. *Guma* paradifi, Auripigmentum. *Guma* cupri eft ftillicidum Veneris. Ruland. & Iohnf. *in Lex.* *Gumma Philofophicum* vocatur fermentum illud compofitum ex Mercurio & materia prima metallorum oleo facta inceratione conjunctis. Dorn. *tr. de Artificio fupernatur. c.* 14. *in Th. Ch. Vol. I.* & plura *Tom. IV. p.* 77. 719. *feqq.* 987. Quære *in Indice* plura. *Vol. V. p.* 15. *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indoles, in lue Venerea perioftio adhærens, a materia vifcida congelata & corrupta fucci nervofi, aut potius lymphæ obortum, de quo affectu vide Aquapend. *tr. de operat. Chirurgic. tit. de Gummatibus.* Meminit & Helmont. *tr. Tumulus peftis* §. *Præparata fedes.*

Gummi, κόμμι, dicitur & *Gummis*, *Commis* in foemin. Rod. *in* Lex. *Scrib.* & *in not. ad Scribon. n.* 72. in genere ita dicitur lachryma congelata concretaque, five liquor concretus in truncis arborum ipfam producentium, velut refina quoque in multis vifitur, quæ refinam proferre poffunt. Cæterum quod Emplafticæ fit potentiæ, conftat, Gal. *l.* 7. *de S. Fac.* §. *Gommi*. *Gummi* fimpliciter dictum fignificat *Arabicum*, Rhod. *ad Scrib. n.* 21. *Gummata* vel funt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrifque vide Schrod. *l.* 2. *c.* 21. Naturalium refolutionem fuccincte tradidit Iunken *Chym. Exp. Cur. P.* 1. *f.* 3. *c.* 7. *p.* 206. Artificialium extractio proponitur & a Libav. *Alchym. Pharmaceut. cap.* 20. Nec Chymici deftituuntur *Gummatibus*. Ita *Gummi* legitur Joviale apud Schrod. *l.* 3. *c.* 14. *Gummi* cryftallinum Mercurii *tr. Ignis naturæ c.* 35. *Gummi* Benedictum in Magifterio Lapidis Philofophorum. Idem *Tom. II. Oper. p.* 351. *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gamandræ* &c. Vide fupra *Gamboidea*. *Ghitta Jemou.*

Gummi Refinæ, vocantur concretæ arborum lachrymæ in oleo promtius, attamen & in aqua, licet difficulter folubiles. Schrod. *l.* 2. *c.* 20.

Gummofitas, idem, quod *Guma*, vel *Gumma*. Foreft. *lib.* 32. *Obf.* 19. *in Schol.*

Gunalges, γυναλγὴς, dicitur Hipp. qui genuum dolore conflictatur, *l.* 6. *Epid. f.* 4. *t.* 13.

Gur, terminus Spagyricus, cujus fignificatio ignota. Legitur *Th. Ch. T. VI. p.* 322.

Gurgulio, γαργαρεών. Vide *Columella*. *Gurguliones* quoque vocantur infecta five vermiculi in farina, uvis Corinthiacis atque paffis geniti. Legitur hæc vox *in Act. Philofoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. *m. Jun.* quamvis alias *Curculiones* dicantur. Vide *Curculio*.

Guftabilis, γευστὸς, dicitur de qualitatibus ad guftum pertinentibus. Gal. *l.* 2. *de* L. *Aff. c.* 8.

Guftus, γεῦσις, item *Guftatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. *l. de odor. inftrum. c.* 1. *in princ.* Non folum earum rerum fenfum, quæ in *guftatum* cadunt, fed etiam vim guftandi *guftum* appellant. Nimirum *guftus*, γεῦσις, active fumto vocabulo denotat fpeciem fenfuum externorum quandam tactui plane fimilem: cujus organum fenforium omnium Doctorum confenfu *Lingua* habetur, cui aliquatenus fubobfcure tamen palatum & fuperior gulæ pars fubferviunt. Quænam vero proprie pars linguæ primarium fit inftrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias fententias collegit Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 13. e quibus verofimillima videtur Malpighii & Fracaffati fententia, papillas nerveas linguæ ftatuentium, *in Exercitat. h. t.* quam,

& confirmavit D. Car. Reygerus *in not. ad Jac. Rul. de Bellebad Gloffoftomographiam, Ann. III. Ephemer. N. Cur. p.* 569. Alias de hujus fenfus natura egregie quoque & accurate fcripfit Th. Vvillis *An. Brut. P. I. c.* 12. Helmontius alium *guftum* linguæ & alium ftomachi effe fcripfit *tr. Poteftas medicam* §. 27. Paffiva fignificatione *Guftus* idem eft quod *Sapor*, de quo fuo loco. Ita fumferunt vocab. Scrib. Larg. *n.* 190. *feq.* Adde Rhod. *in Lex. Scrib.* Paracelf. *in Fragm. Med. & alibi*.

Gutta, σαγὼν, σάγμα, æquivocum eft. Proprie notat particulam minimam, five ftillam materiæ liquidæ, & ita refertur inter minimas menfuras Pharmaceuticas; qua ratione ingredi folent liquores Chymici nonnulli efficaciffimi, v. g. olea quædam & fpiritus, aut Sales liquidi; *Gutta* quoque vocatur *Ros*, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 753. *Gutta* etiam fumitur pro Embrocha five *Stillicidio* Fallop. *de Therm. aq. & met. c.* 13. *Tom. I. p. m.* 279. Tropice vocab. *Gutta* de quibufdam morbis dici folet, v. g. *Apoplexia* ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis fanguinis *guttam* e capite ad cor delabi, idque fuffocare. Dieter. *num.* 85. Parac. *Paragr. l.* 1. §. 7. *Gutta ferena* vocatur affectus quidam oculorum, ubi vifus eft abolitus propter nervorum opticorum anguftiam, nihilque vitii in oculis animadvertitur, nifi quod pupilla nigrior & amplior apparet. *Gutta rofacea* dicitur quoque rubedo in facie, fimilis illi, quæ tinctura eft lepræ incipientis. Rul. & Iohnf. cujus cauffa funt portiones lixiviofæ fanguinis coagulatæ & ftagnantes fub cute. Foreft. *l.* 2. *Chirurg. Obf.* 9. *in Schol.* & alii Practici.

* *Gutta Anglicana*, eft fpiritus quidam ex ferico diftillatus, cujus mira vis cernitur in fideratis, feu attonitis. V. Pharmac. Capelli.

Guttalis, rectius *Gutturniformis*, ἀρυταινοειδὴς, dicitur Cartilago apud Barthol. *l.* 2. *Anat. l.* 31. *p.* 443.

Guttatim contabefcere fignificat lente confumi, Lind. *Ex. IX.* §. 52. Sudor σάγδην, fluens, i. e. *guttatim*, eft modulus exercitationum. Hipp. 6. *Epid. f.* 3. *t.* 8.

Gutteo, id eft, *gumma*, quæ eft marinum. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

Gutteta eft epitheton Pulveris de Gutteta dicti, cujus ex officinis Monfpelienfibus defcriptionem exhibet *L.* Riverius *Prax. Med. l.* 1. *c.* 8. & noviffime laudibus extollit. Georg. Baglivus *Med. Rom.* L. 1. *Prax. Med. c.* 9. *tit. de Dolore in genere, convulfione & motibus convulfivis p. m.* 78. contra dolores capitis perti-naciffimos & fere ad maniam accedentes. An fortaffis a voce Gallica *Goutte*, quæ inter alias fignificationes etiam convulfionem five fpafmum denotat.

Guttur, λάρυγξ. Vide *Arteria afpera*, *Larynx*.

Gutturnium, ἀρυταίνα. *Gutturniformis*. Vide *Arytænoides*.

Gutturofus, ἐξεχέβρογχος, vide *Exechebronchos*.

Guttus dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo poft lavationem in balneo utebantur. Fumanell. *de baln. mox a princ.*

* *Gyalon*, γύαλον, caritas, vola; V. Thenar.

Gyion, γυῖον, Hipp. fignificat vel *totum corpus*, uti patet ex *l. de intern. affect. XI.* 13. *XXXV.* 6. *XXXVI. l.* 7. vel *membra majora*, juxta Erotianum. Junge Foef. *Oec. p.* 143. Scribitur & abfque ι. folo υ.

Gyioo, γυιόω, fignificat membra frango, *enervo*, dicitur de corporis & membrorum imbecillitate. Frequenti in ufu apud Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 33. *&c.* Vide *Gegyiomenus*.

Gymnafion, γυμνάσιον, non folum locum fignificat *Palæftræ* quoque dictum, ubi fe exercebant athletæ & alii, uti vult Dieterich. *n.* 169. fed & ipfum *Exercitium* vel *Exercitationem*, uti patet ex Hipp. *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 6. & *f.* 3. *t.* 8. *fec. Galen.* Foef. *d. l.* Jul. Alex. *l.* 6. *Salubr. c.* 1. Vide *Exercitatio*.

Gymnaftes, γυμναστὴς, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum ufum & modum noverat. Gorr. *in def.* Lang. 1. *ep.* 51.

Gymnaftica, γυμναστικὴ, dicitur pars Methodi ὑγιεινῆς, fanitatem exercitatione confervans de qua paffim videatur Gal. *in libris de fan. tuend.* Sed eft & alia ars athletis propria, fed magis vitiofa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & quia eam callent, vocantur γυμναστικοὶ, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem fumme bonus, fed revera periculofiffimus ex Hipp. 1. *aph.* 3.

Gymnocrithon, γυμνόκριθον, quafi *Hordeum nudum*. Latine *Scandella*, Cereale femen in Cappadocia proveniens, ut fcribit Oribaf. *l.* 1. *Collect. Med. c.* 1. forte id hordeum, quod decorticatum nafcitur, & quod vulgo hordeum mundatum appellatur. Gorr. Meminit Galen. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 13. & Jul. Alex. *l.* 8. *Salubr. c.* 6. ut & *in not. ad Gal. d. l.* item *in not. ad l.* 6. *de Sim. Fac. c. de Ægilope*, ubi γυμνόκριθοι legitur.

Gymnos, γυμνός. Vide *Nudus*.

Gymnospermos, γυμνόσπερμος. Vide *Angiospermos*.

Gynaceia, γυναικεῖα, *muliebres purgationes* sanguinis significat, cum menstruas, Hippoc. *l.* 6. *Epid. f.* 1. *t.* 7. *sec.* Gal. & *f.* 8. *t.* 55. 56. Dicitur etiam καταμήνια, ἐμμήνια. Vide *Menstruum*; tum partus purgationes 5. *aph.* 28. (ubi utræque intelligi possunt) *Coac. t.* 513. 518. 522. 548. Junge Foes. *d. l.* Diet. *n.* 170. Vide *Lochia*.

Gynaceum, γυναικεῖον, interdum idem est, quod γυναικωνῖτις, *mulierum conclave*, cujus meminit Galen. *l.* 1. *meth. med. c.* 2. Unde & olim Gynæceorum præfectas obstetrices plerumque fuisse, demonstrare conatur Rhodius *ad Scribon. n.* 122. Interdum vero γυναικεῖον a quibusdam dicitur *Stibium* five *Antimonium*, quod eo mulieres decoris caussa cilia illinerent. Gorræus.

Gynecomanes, γυναικομανής, dicitur nimio & insano fœminarum amore captus. Linden. *Ex. X.* §. 208.

Gynæcomaston, γυναικομαστόν, muliebris mammæ & subjectæ additæque mammis pinguedinis auctio est præter naturam. Galen. *in def.* muliebrium *mammarum nimium incrementum*. Castell. & Gorr. Caussa haud dubie in copia fucci nutritii chylosi excessiva consistit.

Gynæcomastos, γυναικόμαστος, dicitur tumor mamillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum similes fiant. Est morbus auctæ magnitudinis. Gal. *in defin.* Ingrass. *com. ad Avic. de Tum. p. n. p.* 375.

Gynecomystax, γυναικομύσταξ, i. e. *Barba muliebris*, & ita dicitur pubes supra pudenda muliebria erumpens, quando pubescunt. Rolfinx. *de part. genital. Part. II. c.* 34.

Gynanthropos, γυνάνθρωπος, dicitur homo ex hermaphroditorum genere, qui fœminini sexus genitale recte conformatum habet, virile non item, quemadmodum Androgynus vocatur masculinum sexum recte conformatum habens, uti e Domino de Val Riolanum notasse *de Hermaphroditis c.* 12. refert P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l.* 7. *Tit.* I. *quæst.* 8. *n.* 6.

Gynê, γυνή, *mulierem* significat, estque nomen, quod ambitu suo tam conjugem fœminam, quam sejugem complectitur, quamvis rarius de virgine usurpetur. Dieter. *n.* 171. Lind. *Ex. VIII.* §. 25. *seq.*

Gyps, γύψ. Vide *Vultur*.

Gypsos, γύψος, Gypsum, ita dicitur, quod ex lapidibus tostis & ambustis exprimitur. Cognata calci res est, sed non est ita calidum. Differunt, quod calx restincta humore aliquo acquirit calorem; *Gypsum* non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *nativum*, seu fossile e terra, summitate potissimum illius, estque simile fere nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, simile alabastro, cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum. Rul. & Iohns. De virtute Medica *Gypsi* lege Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* ib. *t.* Dioscor. *l.* 4. *c.* 134. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. In specie vinum conservare, testatur I. Alex. *l.* 17. *c.* 6. *Salubr.* Hinc *Gypsata vina* accepta venenis omnibus contraria esse scripsit Ardoyn. *l. de venen. p.* 34. Nocet vero intus sumptum Senn. *Med. Pr. l.* 6. *part.* 6. *c.* 2.

Gyrinus dicitur apud Plin. rana recens nata adhuc quoad formam imperfecta, nigra, oculo saltem & cauda insignis *l.* 9. *H. N. c.* 51. teste Aldrov. *l.* 3. *de Pisc. c.* 61. Verum contra Plinium animadvertit Oliger. Jacobæus *de Ran. & Lacert. c.* 7. *pag.* 5. *seqq.* per autopsiam persuasus, quod macula saltem nigra in ovulis racematim cohærentibus conspiciatur a ranis fœminis excretis, quæ macula progressu temporis in *gyrinum* permutetur; & fortassis si Etymologiæ aliquid tribuendum, nomen γύρινος a γῦρος orbis descendens, competeret ipsi maculæ vel globulo nigro cum primo ranarum rudimento in ovulis observato.

Gyris, γῦρις, id est, *pollen* ex farina, qui amylo virtute sua respondet. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. *h. t.* Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. Moschion. *de morb. mul. c.* 136. Gorr.

Gyrofalco, *Girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis, cujus descriptionem & usum vide ap. Aldrov. *l.* 7. *Ornithol. c.* 3.

FINIS TOMI PRIMI.